

శ్రీరస్తు.

—:0:—

శ్రీ జా న కీ జా న యే న మ కి.

ఓం నమః పరమహింభ్యో ధర్మైశ్వర్యపారగేభ్యశ్చి.

నిఖిలదురిత నివయతమః ప్రసరప్రచండ మాతాండ మండలాయితః

శ్రీమత్పండితపారిజాతకతారిమల్లేత్పాపిరు దావశీవిరాజమాన శ్రీమన్నవన
భూపాలశిరోమణి తిలూఢువా, నిమిషద్యుతాంసీనముపజాతాండాయిత
రవిశశిమండలేన, శ్రీమన్నాంధాశ్చ నహీభుజా విరచితః-

కర్తవిపాకాభ్యేయంగ్రన్ధః

నిరవధికసగమాగమ పయోరాశిపారదృశ్యభిః

బెంగళూరు ఇతిపర్యాయనామధేయ కల్యాణనగర వాస్తవ్యైః

బ్రహ్మశ్రీ- శ్రీ ని వా స శా స్త్రి భిః,

దొడ్డబేలి. నారాయణశాస్త్రిణాచ.

గిరికారదనరంధ్రనివసితావశిష్టబహుప్రయత్న లబ్ధనానాదేశీయ

పుస్తకావలోకనేనయథామతిపరిశోధితః.

బెంగళూరు.

వా || కృష్ణయ్యశమణా

బూదంగుడి|| నారాయణార్యాణామ్

శ్రీమతకల్యాణనగరస్థ సత్సంప్రదాయకశానిధిముద్రాక్షరశాలాయామ్-

ముద్రాపితశ్చవిజయతేతరామ్.

౧౮౯౦ సంవత్సరే||

All Right Reserved.

శ్రీరస్తు

శ్రీ జానకి జానయేనమః.

శ్లో॥ నీలనీరజనీకాశం నిగమాంత్రైక గోచరమ్ |

జయోదధిమ్మ దేనాబుజానకీజానిమన్వహమ్ ||

కమకవిపాక గ్రంథస్థ విషయానుక్రమ ప్రకాశికా.

విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.	విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.
—* ప్రథమతరంగే. *		—* తురీయతరంగే. *	
౧ మంగళావరణమ్. ... ౧		౧ వ్యాధివిపర్యయః. ... ౧౧	
౨ గ్రంథకర్తృప్రశంసా. ... *		౨ సూర్యప్రతిమాలక్షణమ్. ... ౧౨	
౩ ఏతద్గ్రంథావతారకథనమ్. ... *		౩ వేదికాపరిమాణాచార్యవరణప్రతిమాదానాది	
౪ కమకస్వరూప, పాపకమక, తజ్జన్యరోగాది,		విచారి. ... *	
తన్నాశావశ్యకర్తవ్యప్రాయశ్చిత్తాదినిరూపణం. ౨		౪ ఘోషశాంతి. ... ౧౪	
—* ద్వితీయతరంగే. *		—* పంచమతరంగే. *	
౧ శాతాతపీయపరిభాషా. ... ౩		౧ కర్తృజదోషజాదిభేదేనరోగవిభాగాః. ౧౬	
౨ కుష్టరాజయత్నోదిరోగనామాని. ... *		౨ రోగానగుణ్యేనప్రతికృతిప్రకారం. ... ౧౭	
౩ రోగనిదానాని. ... *		౩ వేదపారాయణవిధి. ... *	
౪ తత్ప్రాయశ్చిత్తాని. ... *		౪ వేదపారాయణకలశప్రతిష్ఠాపనాదిప్రకారః. *	
౫ శాంతియః. ... ౪		౫ పౌరమంత్రః. ... ౧౮	
౬ ప్రాయశ్చిత్తప్రకమప్రకారం. ... *		—* షష్ఠతరంగే. *	
౭ ప్రత్యామ్నయాః. ... *		౧ రుద్రవిధి. ... *	
౮ ప్రతాంగదానాని. ... *		౨ హేమామాదిప్రకారః. ... ౨౦	
౯ ప్రాజాపత్యాదికరణమ్. ... *		౩ ప్రకారాంతరేణరుద్రవిధిత్రైవిధ్యమ్ ౨౨	
౧౦ సర్వపాపప్రణాశ్యధాన్వ్యాధివిపర్యయః. *		౪ తస్యైవరుద్రవిధేః పోషశధా విభాగః. *	
౧౧ కృష్ణలక్షణమ్. ... ౫		౫ విధ్యంగ హేమామాదిప్రకారః. ... ౨౪	
౧౨ కూశ్మాండగణ హేమామః. ... *		౬ నమకాదిభేదేనజపహేమామప్రకారః. ౨౯	
—* తృతీయతరంగే. *		౭ స్థండిలకుండనీమాణవిధి. ... *	
౧ మతభేదేనగణ హేమామః. ... ౮		౮ బోధాయనోక్తపంచాంగరుద్రన్యాసవిధి. ౩౦	

విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.	విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.
౯ పంచాంగరుద్రశబ్దార్థవిచారః.	... *	౩౬ అతికృచ్ఛలక్షణమ్.	... *
౧౦ పంచాంగరుద్రన్యసపూర్వకజపపామామార్చనా		౩౭ కృచ్ఛాతికృచ్ఛలక్షణమ్	... ౬౮
భిషేకాదివిధిః.	... *	౩౮ తప్తకృచ్ఛలక్షణమ్.	... *
౧౧ నమకాంగన్యసమంత్రాః.	... ౩౨	౩౯ సాంతపనకృచ్ఛలక్షణమ్.	... ౬౯
౧౨ న్యసశ్చదః.	... *	౪౦ యతిసాంతపనకృచ్ఛస్వరూపనిరూపణమ్.	*
౧౩ నమకేతివాంతరవాక్యానాంప్రయోగః.	౩౪	౪౧ మహాసాంతపనలక్షణమ్.	... *
౧౪ గభకరోగనాశవిధిః.	... ౩౫	౪౨ పరాకలక్షణమ్.	... ౭౦
౧౫ ప్రకారాంతరేణతన్నాశక్రమః.	... ౩౬	౪౩ యావకవ్రతనిరూపణమ్,	... *
౧౬ రుద్రకల్పః.	... ౪౦	౪౪ చాంద్రదాయణనిరూపణమ్.	... *
౧౭ పురుషసూక్తవిధిః.	... ౪౨	౪౫ పిపీలికామధ్య, యవమధ్యచాంద్రదాయణనిరూ	
౧౮ పుత్రకామస్యకర్తవ్యవైష్ణవాదికమకర్తవ్యదః.	౪౪	పణమ్.	... ౭౨
౧౯ అపామాజకనస్తోత్రాదిః.	... ౪౭	౪౬ యతి చాంద్రదాయణమ్.	... *
౨౦ విష్ణుహృదయస్తోత్రమ్	... ౪౮	—* సప్తమతరంగ. *	
౨౧ వినాయకశాంతిక్రమః.	... ౪౯	౧ గోవధవ్రతమ్.	... ౭౩
౨౨ యాజ్ఞవల్క్యైక్తనవగ్రహయాజ్ఞః.	౫౨	౨ విష్ణురహస్యైక్తమాసోపవాసవృతమ్.	*
౨౩ నవగ్రహయాజ్ఞప్రయోగః	... ౫౩	౩ కృచ్ఛచాంద్రదాయణ సాధారణైతికర్తవ్యతా	౫
౨౪ తత్రసంగ్రహకార చింతాపణి మతభేదన ప్ర		౪ ప్రాజాపత్యకృచ్ఛప్రత్యామ్నయాః.	*
యోగభేదః.	... ౫౬	౫ అతికృచ్ఛప్రత్యామ్నయాః	... ౭౭
౨౫ అగ్రనరుణోవాహనమంత్రః.	... ౫౮	౬ తప్తకృచ్ఛప్రత్యామ్నయాః.	... ౭౮
౨౬ గంగాద్యవాహనాదిమంత్రాః.	... *	౭ సాంతపనయతిసాంతపనప్రత్యామ్నయాః.	*
౨౭ పామామంత్రాః.	... ౬౦	౮ మహాసాంతపనప్రత్యామ్నయాః.	౭౯
౨౮ ప్రత్యధిదేవతామంత్రాః	... ౬౧	౯ పరాకృచ్ఛ ప్రత్యామ్నయాః.	... *
౨౯ వినాయకాదిపంచమంత్రాః.	... ౬౨	౧౦ యావకవ్రతగోమూత్ర యావకవ్రతపయోప్ర	
౩౦ కర్తవ్యతావిధివిభాగః.	... ౬౩	తానాంప్రత్యామ్నయాః.	... *
౩౧ అథనిష్కాదిప్రకరణమ్.	... ౬౪	౧౧ చాంద్రదాయణప్రత్యామ్నయాః	... *
౩౨ రూప్యప్రకరణమ్.	... *	౧౨ గోవధప్రత్యామ్నయాః.	... ౮౦
౩౩ ధాన్యధూమ్యుదిమానమ్.	... ౬౬	౧౩ మాసోపవాసప్రత్యామ్నయాః.	... ౮౧
౩౪ అథకర్మవిపాకప్రకరణోన్ముక్త కృచ్ఛాదిల		౧౪ ప్రాయశ్చిత్తోపక్రమప్రకారః.	... *
క్షణాని.	... *	౧౫ భస్మస్నానమంత్రాంతర వి	... ౮౨
౩౫ ప్రాజాపత్యాదికృచ్ఛలక్షణమ్.	... ౬౭	౧౬ గోమయస్నానమంత్రాః	... *

విషయసంఖ్య.	పుటసంఖ్య.	
౧౭ అంబుత్రిమూర్తిచంద్రాదిః ...	౮౩	
—* అష్టమతరంగే. *—		
౧ అభ్యుగ బహుకాణి. ...	౮౪	
౨ రాజయ్య పుష్కతిః. ...	౮౫	
౩ అంబుగ్గ సుప్రసిద్ధిః. ...	*	
౪ అంబుగ్గ తరెవాసాధ్యగోగహరమ్	౮౬	
౫ శాతాతపోక్త రాజయత్సుహరమ్. ...	*	
—* నవమతరంగే. *—		
౧ శూలగోగహరాణి. ...	౮౮	
౨ శూలగోగహరత్రిశూలదానమ్. ...	*	
౩ అథారుచిశూలహరమ్	౮౯	
౪ ప్రకారాంతరేణారుచిశూలహరమ్	...	*
౫ జీర్ణశూలహరమ్	...	*
౬ స్థిశూలహరమ్. ...	౯౦	
౭ జవహరశూలహరమ్. ...	*	
౮ కటిశూలహరమ్. ...	*	
౯ హస్తశూలహరమ్. ...	*	
౧౦ కణశూలహరమ్. ...	౯౧	
౧౧ నయనశూలహరమ్. ...	*	
౧౨ శాతాతపోక్తశూలగోగహరమ్. ...	*	
౧౩ శూలప్రతికృతిదానమ్. ...	౯౨	
—* దశమతరంగే. *—		
౧ జ్వరహరాణి. ...	౯౩	
౨ ఉష్ణజ్వరహరమ్. ...	*	
౩ శాతాతపోక్తవివిధజ్వరహరమ్. ...	౯౪	
౪ సర్వజ్వరహరమ్. ...	*	
౫ జ్వరతప్తహరమ్. ...	*	
౬ జ్వరప్రతికృతిదానమ్. ...	౯౫	
౭ కఫజ్వరయుతశ్వాసఖాసహరాణి. ...	*	
౮ ప్రకారాంతరేణశ్వాసఖాసహరాణి. ...	౯౬	

విషయసంఖ్య.	పుటసంఖ్య.	
౧౦ శ్వాసఖాసహరద్వజపాశదానమ్. ...	౯౭	
౧౧ శ్వాసఖాసహరతీకదానమ్. ...	*	
౧౨ శోభహరాణి. ...	*	
౧౩ కమలవిపాకసంగమోక్తశోభహరమ్. ...	*	
౧౪ శోభహరవస్త్రదానమ్. ...	౯౮	
౧౫ శోభహరప్రమాదానమ్. ...	*	
౧౬ పాండుగోగహరమ్. ...	౯౯	
౧౭ శిరోకదనాసహితపాండుగోగహరమ్. ...	*	
౧౮ పాండుగోగహరసృష్టిదానమ్	...	*
౧౯ శాతాతపోక్తపాండుగోగహరమ్. ...	౧౦౦	
౨౦ పాండుగోగహరప్రతిమాదానమంత్రః.	*	
౨౧ ఆంత్రికీదాహరమ్. ...	*	
౨౨ ఆంత్రికవృద్ధిహరమ్. ...	౧౦౧	
౨౩ ఆంత్రికవృద్ధిమూర్తిదానమ్. ...	*	
౨౪ వ్రణహరాణి. ...	౧౦౨	
౨౫ నాసికావ్రణహరమ్	...	*
౨౬ ప్రకారాంతరేణనాసికావ్రణహరమ్.	*	
౨౭ హృదయవ్రణహరమ్. ...	౧౦౩	
౨౮ ఉరోవ్రణహరమ్. ...	*	
౨౯ దక్షిణాంగవ్రణహరమ్. ...	*	
౩౦ అంగుళీవ్రణహరమ్. ...	*	
౩౧ భగవ్రణహరమ్	...	*
౩౨ భగంధరహరమ్. ...	౧౦౪	
౩౩ ప్రకారాంతరేణభగంధరహరమ్. ...	*	
౩౪ పూయవ్రణహరమ్. ...	౧౦౫	
౩౫ నాడీవ్రణహరమ్. ...	*	
౩౬ గండమాలాహరమ్. ...	*	
౩౭ ప్రకారాంతరేణగండమాలాహరమ్	౧౦౬	
౩౮ సపిత్రవ్రణహరమ్. ...	*	
౩౯ వ్రణఘ్నగజదానమ్. ...	౧౦౭	

విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా	
౪౨ పాశ్చాత్యసౌఖ్యహారమ్.	...	*
౪౩ హస్తపాదసౌఖ్యహారమ్	...	౧౦౮
౪౪ శ్రీస్తనసౌఖ్యహారమ్.	...	*
౪౫ నానాస్థానగతిసౌఖ్యహారమ్.	...	*
౪౬ భగంధర్రోగమూర్తిదానమ్.	...	*
౪౭ గండమాలాహరప్రతిమాదానమ్.	...	౧౯
౪౮ నైమూర్తిదానమ్.	...	*
౪౯ వాతరోగహారాణి.	...	*
౫౦ ప్రకారాంతరేణవాతరోగహారమ్.	...	*
౫౧ ఉన్నాదవాతహారమ్.	...	౧౧౦
౫౨ ధనుర్వాతహారమ్	...	*
౫౩ పక్షవాతహారమ్.	...	*
౫౪ హిక్కావాతహారమ్.	...	౧౧౧
౫౫ వాతవ్యాధిహరమృగదానమ్.	...	*
౫౬ రక్తవాతహారమ్.	...	*
౫౭ వాతపిత్తహరలక్ష్మీనారాయణదానమ్.	...	౧౧౨
౫౮ వాతపిత్తహరం.	...	*
౫౯ వాతరక్తహరప్రాయశ్చిత్తమ్.	...	*
౬౦ వాతరోగహారమ్.	...	౧౧౩
౬౧ పిత్తహారాణి.	...	*
౬౨ ప్రకారాంతరేణరక్తపిత్తహారమ్.	...	*
౬౩ పిత్తరోగహరప్రతిమాదానమ్	...	*
౬౪ శ్లేష్మహారాణి.	...	*
౬౫ ప్రకారాంతరేణశ్లేష్మహారమ్	...	౧౧౪
౬౬ చికిత్సావ్యాధిహరమ్.	...	*
౬౭ శ్లేష్మరోగహరప్రతిమాదానమ్.	...	*
౬౮ అపస్తంబహారాణి.	...	*
౬౯ ప్రకారాంతరేణాపస్తంబహారమ్.	...	*
౭౦ అపస్తంబహరవినియోగదానమ్	...	౧౧౫
౭౧ అపస్తంబముర్తిదానమ్.	...	౧౧౬

విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా	
౭౨ శిరోరోగహారమ్.	...	*
౭౩ ప్రకారాంతరేణశిరోరోగహారమ్.	...	*
౭౪ కమకవిపాకొక్తశిరోరోగహారమ్.	...	*
౭౫ ఆధకశిరోరోగహారమ్.	...	*
౭౬ సూర్యాకతహారమ్.	...	౧౧౭
౭౭ శిరోరోగఘ్నగజ్ఞోపవీతదానమ్.	...	*
౭౮ శిరోరోగఘ్నప్రతిమాదానమ్	...	*
౭౯ ముఖరోగహారాణి.	...	*
౮౦ ప్రకారాంతరేణముఖరోగహారమ్.	...	*
౮౧ ముఖరోగహారాంతరమ్.	...	౧౧౮
౮౨ ముఖరోగహరగజదానమ్.	...	*
౮౩ జిహ్వారోగహారమ్.	...	౧౧౯
౮౪ ప్రకారాంతరేణజిహ్వారోగహారమ్.	...	*
౮౫ ఛదికారోగహారమ్.	...	*
౮౬ దంతపీడాహారమ్.	...	*
౮౭ దంతురత్వహారమ్.	...	౧౨౦
౮౮ శ్యావదంతత్వహారమ్.	...	*
౮౯ నిమ్మరభాషిత్యహారమ్.	...	*
౯౦ మూకత్వహారమ్.	...	*
౯౧ మూకత్వహరతిలపద్మదానమ్.	...	*
౯౨ స్థలద్వాక్యజిహ్వత్వహారమ్.	...	౧౨౧
౯౩ గద్గదత్వహరసరస్వతీదానమ్.	...	*
౯౪ ఏడమూకత్వహారమ్.	...	౧౨౨
౯౫ స్థలద్వాక్యహారమ్.	...	*
౯౬ ముఖరోగప్రతిమాదానమ్.	...	*
౯౭ నాసికారోగముఖిణానాసికాపాదహస్తయుక్తఘ్రుకారస్వరత్వహారమ్.	...	*
౯౮ వక్రనాసత్వహారమ్.	...	౧౨౩
౯౯ నాసికారోగహరముఖిణదానమ్.	...	౧౨౪
౧౦౦ నేత్రరోగహారాణి.	...	*

విషయసంఖ్య.	పుటసంఖ్య
౯౮ సేత్రపూయహారమ్ ...	...
౯౯ ప్రకారాంతరేణ సేత్రపూయహారమ్-	౧౨౪
౧౦౦ అంధత్వహారమ్- ...	...
౧౦౧ నీలజననహారమ్- ...	...
౧౦౨ కపిలాక్షత్వహారమ్- ...	...
౧౦౩ మందదృష్టిత్వహారమ్- ...	౧౨౫
౧౦౪ తిమిరహారమ్- ...	...
౧౦౫ వేదనాహరగరుడదానమ్- ...	...
౧౦౬ నక్షాంధ్యహరగోపాలదానమ్- ...	౧౨౬
౧౦౭ కామిలాహారమ్- ...	౧౨౭
౧౦౮ కేశశుభ్రత్వహారమ్- ...	౧౨౮
౧౦౯ పింగాక్షత్వహారమ్- ...	...
౧౧౦ సేత్రరొగహరశర్పణమ్- ...	...
౧౧౧ సాధారణ్యేన సేత్రరొగహరమ్-	...
౧౧౨ కర్ణరొగహరణి ...	...
౧౧౩ క్రిమికర్ణరొగహరమ్- ...	...
౧౧౪ బధిరత్వహరమ్- ...	౧౨౯
౧౧౫ కుబ్జత్వహరమ్- ...	...
౧౧౬ కర రొగహరప్రతిమాదానమ్- ...	...
౧౧౭ కంఠరొగహరణి- ...	...
౧౧౮ దీర్ఘగంధహరమ్- ...	...
౧౧౯ వికృతస్వరత్వహరమ్- ...	...
౧౨౦ కంఠరొగహరప్రతిమాదానమ్-	౧౩౦
౧౨౧ పాణిరొగహరేమపిపాణిత్వహరమ్-	...
౧౨౨ పుష్పపాణిత్వహరమ్ ...	...
౧౨౩ స్వీన్నపాణిత్వహరమ్- ...	...
౧౨౪ భుజగంధ వనమ్- ...	...
౧౨౫ కునఖిత్వహరమ్- ...	...
౧౨౬ పాణిరొగహరప్రతిమాదానమ్- ...	...
౧౨౭ హృదయరొగహరణి- ...	...

విషయసంఖ్య.	పుటసంఖ్య
౧౨౮ హృదయగ్రమ్భహరమ్- ...	...
౧౨౯ క్రిమికుషీత్వహరమ్- ...	౧౩౧
౧౩౦ కృశీకంఠహరమ్- ...	...
౧౩౧ ఉదరగల్గహరమ్- ...	...
౧౩౨ వాతగల్గహరమ్- ...	...
౧౩౩ గుల్మహరివినాయకదానమ్-	...
౧౩౪ యకృత్స్వీహజ్వలదరహరమ్-	౧౩౨
౧౩౫ పీశ్చలదరహరమ్- ..	...
౧౩౬ ఉదరవాధిహరమ్-	...
౧౩౭ జ్వలదరహరమ్- *	...
౧౩౮ ప్రకారాంతరేణ జ్వలదరహరమ్-	౧౩౩
౧౩౯ గుల్మప్రతిమాదానమ్-	...
౧౪౦ యకృత్స్వీహప్రతిమాదానమ్-	...
౧౪౧ మహాదరత్వహరమ్-	...
౧౪౨ మందాగ్నిహరణి-	...
౧౪౩ ప్రకారాంతరేణ మందాగ్నిహరమ్-	౧౩౩
౧౪౪ కర్మ విపాకక్రమందాహరమ్ *	...
౧౪౫ బోధాయనోక్తమందాగ్నిహరమేషదానమ్- *	...
౧౪౬ అజీర్ణహరమ్- ...	౧౩౫
౧౪౭ అన్యప్రకారేణాజీర్ణహరమ్-	...
౧౪౮ మందాగ్నిప్రతిమాదానమ్ ...	...
౧౪౯ ప్రజ్ఞాహీనత్వహరణి- ...	...
౧౫౦ ప్రజ్ఞావాద్యత్వహరఘంటాదానమ్-	౧౩౬
౧౫౧ చేనాహీనత్వహరమ్ ...	...
౧౫౨ ప్రజ్ఞాహీనత్వహరప్రతిమాదానమ్-	...
౧౫౩ మూత్రకృచ్ఛహరణి- ...	౧౩౭
౧౫౪ ప్రకారాంతరేణ మూత్రకృచ్ఛహరమ్-	...
౧౫౫ మూత్రకృచ్ఛహరంతిలపద్మదానమ్-	...
౧౫౬ మూత్రకృచ్ఛహరతిలపద్మదానమ్-	...
౧౫౭ అశ్మరీహరమ్- ...	...

విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.	విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.
౧౫౮ బహుమూత్రహరమ్.	...	౧౮౭ వక్రపాదత్వహరమ్.	...
౧౫౯ ప్రకారాంతరైఃబహుమూత్రహరమ్.	౧౩౮	౧౮౮ అధికాంగత్వహరమ్.	...
౧౬౦ మూత్రకృచ్ఛహరప్రతిమాదానమ్.	౧౩౯	౧౮౯ పాదరొగహరమ్.	...
౧౬౧ ప్రమేహహరాణి.	...	౧౯౦ కల్మషపాదత్వహరమ్.	...
౧౬౨ సశూలప్రమేహహరాణి.	...	౧౯౧ శ్వేపదరొగహరమ్.	...
౧౬౩ వాతప్రమేహహరాణి.	...	౧౯౨ శ్వేపదరొగప్రతిమాదానమ్.	...
౧౬౪ మధుప్రమేహహరాణి.	...	౧౯౩ పాదరొగప్రతిమాదానమ్.	...
౧౬౫ ప్రమేహఘ్నసువణకథేనుదానమ్.	౧౪౦	౧౯౪ త్వగ్గోషహరాణి.	...
౧౬౬ ప్రకారాంతరైఃప్రమేహహరమ్.	...	౧౯౫ దుశ్శయకత్వహరమ్.	...
౧౬౭ ప్రమేహప్రతిరూపకృతిదానమ్.	...	౧౯౬ పామాహరమ్.	...
౧౬౮ లింగహానికరవృషణవ్యాధిహరాణి.	...	౧౯౭ దదూకహరొమామహేశ్వరదానమ్.	...
౧౬౯ పండ్యహరమ్.	...	౧౯౮ లూతకత్వహరమ్.	...
౧౭౦ వృషణవ్యాధిహరమ్.	...	౧౯౯ చఙ్కరాంగత్వహరమ్.	...
౧౭౧ లింగహానిప్రళమాదానమ్.	...	౨౦౦ కృష్ణాంగత్వహరమ్.	...
౧౭౨ గుదరొగహరాణి.	...	౨౦౧ కంఠూతిరొగహరమ్.	...
౧౭౩ ప్రస్రవద్దుదరొగహరమ్.	...	౨౦౨ శీఘాకాంగత్వహరమ్.	...
౧౭౪ అశోకరొగహరమ్.	...	౨౦౩ దద్యమండలహరమ్.	...
౧౭౫ అశోకరొగహరసువణకథేనుదానమ్.	౧౪౨	౨౦౪ గజవమకత్వహరమ్.	...
౧౭౬ గుదరొగ హరాశోకరొగ హర ప్రతి మాదానమ్.	...	౨౦౫ బభ్రుమండలత్వహరమ్.	...
౧౭౭ అతిసారరొగహరాణి.	...	౨౦౬ కృష్ణమండలత్వహరమ్.	...
౧౭౮ అతిసారహరవహ్నిమూర్తిదానమ్.	...	౨౦౭ శ్వేతమండలత్వహరమ్.	...
౧౭౯ శాతాతపోక్తాతిసారహరమ్.	...	౨౦౮ విసపకహరమ్.	...
౧౮౦ రక్తాతిసారహరాణి.	...	౨౦౯ విసపకహరనాగదానమ్.	...
౧౮౧ గ్రహణీరొగహరమ్.	...	౨౧౦ దుగ్ధాంధాంగత్వహరమ్.	...
౧౮౨ గ్రహణీహరథేనుదానమ్.	...	౨౧౧ విసగంధత్వహరమ్.	...
౧౮౩ అతిసారరొగహరప్రతిమాదానమ్.	౧౪౫	౨౧౨ త్వగ్గోషప్రతిమాదానమ్.	...
౧౮౪ గ్రహణీరొగప్రతిమాదానమ్.	...	౨౧౩ కుష్ఠహరమ్.	...
౧౮౫ పాతరొగహరాణి.	...	౨౧౪ ప్రకారాంతరైఃకుష్ఠహరమ్.	...
౧౮౬ బ్రత్వహరం. శుభత్వహరం.	...	౨౧౫ అపరంకుష్ఠహరమ్.	...
	...	౨౧౬ కుష్ఠరొగహరవృషధదానమ్.	...

విషయసంఖ్యా. పుటసంఖ్యా.

౨౧౭	హీనుకృష్ణహరమ్.	...	౧౫౪
౨౧౮	రక్తకన్యహరమ్.	...	*
౨౧౯	పీతకృష్ణహరమ్.	...	*
౨౨౦	గుల్మకృష్ణహరమ్.	...	౧౫౫
౨౨౧	కటికృష్ణహరమ్.	...	*
౨౨౨	నేత్రకృష్ణహరమ్.	...	*
౨౨౩	శ్వేతోష్ణహరమ్.	...	౧౫౬
౨౨౪	చిత్రకృష్ణహరమ్.	...	*
౨౨౫	బౌదుంబరకృష్ణహరమ్.	...	*
౨౨౬	కుష్మరగ్రహరప్రతిమాదానమ్.	...	*
౨౨౭	స్త్రీచామపుష్పవతీత్వహరాణి.	...	౧౫౭
౨౨౮	వంధ్యాత్వహరసువర్ణధేనుదానమ్.	...	*
౨౨౯	గర్భాస్రావహరయజ్ఞోపవీతదానమ్.	...	*
౨౩౦	స్రవద్యోనిశోణితహరమ్.	...	౧౫౮
౨౩౧	స్త్రీస్తన్యాక్షరహరమ్.	...	*
౨౩౨	మృతపుత్రత్వహరమ్.	...	౧౫౯
౨౩౩	అనపత్యత్వహరమ్.	...	*
౨౩౪	మృతపుత్రత్వచమకీలకత్వహరమ్.	...	*
౨౩౫	చతుర్విధవంధ్యాత్వస్నానవిధి:-	...	*
౨౩౬	ఎకవస్త్రస్నానమ్.	...	౧౬౦
౨౩౭	అపరమేకవాసస్నానమ్.	...	౧౬౧
౨౩౮	జలపాక్షానా.	...	౧౬౩
౨౩౯	బోషధిస్నానమ్.	...	*
౨౪౦	పుంసోహతవీర్యత్వహరమ్.	...	౧౬౪
౨౪౧	కైబర్జహరమ్.	...	౧౬౫

విషయసంఖ్యా. పుటసంఖ్యా.

౨౪౨	అపరంశ్చీబత్వహరమ్.	...	*
౨౪౩	మృతభార్యత్వహరమ్.	...	*
౨౪౪	స్త్రీవిరక్తిహరమ్.	...	౧౬౭
౨౪౫	దోషసంస్కారోద్భవహరాణి.	...	*
౨౪౬	తత్రబ్రహ్మరాక్షసరూపవిశాచత్వహరమ్.	...	*
౨౪౭	గ్రహహరాణి.	...	*
౨౪౮	స్రజాగ్రహహరమ్.	...	*
౨౪౯	ఏకాహికాదిజ్వరహరమ్.	...	౧౬౮
౨౫౦	వృత్తగ్రహహరమ్.	...	౧౬౯
౨౫౧	మహాజ్వరగ్రహహరమ్.	...	*
౨౫౨	కుంభగ్రహహరమ్.	...	*
౨౫౩	జంభగ్రహహరమ్.	...	*
౨౫౪	కపిలగ్రహహరమ్.	...	*
౨౫౫	శివపాదగ్రహహరమ్.	...	౧౭౦
౨౫౬	ఊర్ధ్వకేశగ్రహహరమ్.	...	*
౨౫౭	విష్టంభగ్రహహరమ్.	...	*
౨౫౮	మహాజిహ్వగ్రహహరమ్.	...	౧౭౧
౨౫౯	నవగ్రహహరమ్.	...	*
౨౬౦	వాసవగ్రహహరమ్.	...	*
౨౬౧	వాయుగ్రహహరమ్.	...	*
౨౬౨	క్షేత్రపాలగ్రహహరమ్.	...	*
౨౬౩	అచలగ్రహహరమ్.	...	౧౭౨
౨౬౪	హస్తపాదగ్రహహరమ్.	...	*
౨౬౫	కణకగ్రహహరమ్.	...	*
౨౬౬	ధనగ్రహహరమ్.	...	*

విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.	విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.
౨౭౭ అవతారగ్రహహరమ్.	... ౧౭౩	౧ విశేషవిధానాని.	... ౧౮౦
౨౭౮ కృతగ్రహహరమ్.	— *	౨ రుద్రకలశస్నానవిధి.	... *
౨౭౯ శిశుగ్రహహరమ్.	* *	౩ సవరోగహరస్తృచాఘ్నదానవిధి.	* *
౨౮౦ మేషగ్రహహరమ్.	— *	౪ తృచాఘ్నదానప్రయోగి.	౧౮౧
౨౮౧ స్కందగ్రహహరమ్.	— ౧౮౪	౫ రామేశ్వరభట్టసుతమాధవభట్టకృతకారికా.	*
౨౮౨ స్కందాపస్తాగ్రహహరమ్.	* *	౬ సవరోగహరత్వరితరుద్రప్రయోగి.	౧౮౨
౨౮౩ ప్రకారాంతరేణస్కందగ్రహహరమ్.	* *	౭ హేమాద్రీయాశ్వదానమ్.	౧౮౪
౨౮౪ రీత్యంతరేణస్కందగ్రహహరమ్.	౧౮౫	౮ నానారోగహరతులాదానాని.	*
౨౮౫ శ్రీనీలకంఠాత్మజ భట్ట నీలకంఠకృతే కమలా విపాకాగ్రహహరణి.	* *	౯ సూర్యారుణసంవాదీయోగహరణి.	౧౮౫
౨౮౬ మృత్యుంజయవిధి.	— *	౧౦ వ్రణాదిహరణి.	... *
౨౮౭ కల్పాంతరాణి.	... *	౧౧ పృథ్వీచంద్రోదయోక్తధనుర్వాతహరమ్.	౧౮౬
౨౮౮ శౌనకాక్రమృత్యుంజయజపవిధి.	౧౮౮	౧౨ కంపవాతహరమ్.	... ౧౮౬
౨౯౯ మంత్రన్యాసక్రమః.	... ౧౮౯	౧౩ ఆక్షిపవాతహరమ్.	*
— ఇతిదశమస్తరంగః.		౧౪ గృధ్రసీసంజ్ఞికవాతరోగహరమ్.	౧౮౭
		ఇతివిశేషవిధి.	

ఓం, నమోవాసు దేవగురభ్యః.

శ్రీ రస్తు.

ఐ గ డా ధి ప త యే న మః .

కర్మవిపాకగ్రంథప్రారంభః.

నమస్సకలకల్యాణ భాజనాయపినాకినే | నమోలక్ష్మీవిలాసాయ దేవతాయైగిరేనమః || ప్రవాళా
 ద్రిప్రస్థస్థుతినిచయపర్యాయః పుషేన మోః ఘ్న (శేణీవిఘటననినోదాయమహాసే | జగత్ప్రదుభావస్థివిల
 యనిరాయాసరచనానినోదాసక్తాయప్రణతిఘటనస్థిప్రతిభువే || యదిందిరానాథపురందరాన్వైరాచాధితం
 భక్తిభరానతాంగైః | శ్రీచండికాయాశ్చరణారవిందం వందామహేమశ్శుభదేవతాయాః || ప్రకృష్టచల
 కుండలస్తంభకమృష్టగండస్థలంహహామణిమేఖలంమరకతాంకురశ్యామలమ్ | కరోతుకరుణాంసదాకలి
 తపంచషాబ్జక్రమంచహఃకిమపిమోహనంకళటశైశవంతైశవమ్ || శంభాకృతాగ్నికషాయకషంబువాణా
 కూణీకృతాధరసనాథసియంత్రణేన | మానేనమానమభిగచ్ఛతియాదదాతుసాపార్వతీహరవిషక్తతస్మస్మిన్
 వః || ఆసీదసీమగుణలాటకులాంబరాశా పుద్యత్ప్రభూతశుభకీర్తి నయప్రకాశః | ధీరస్సదాహృదిభ్యతో
 గుణసన్నివిష్టశ్రీరశ్మపాలనృపతిర్భవనైకరత్నమ్ || తస్మాత్తతోభరతపాలఇతిప్రసిద్ధస్సిద్ధాంగనాజనసమా
 జసమిద్ధకీర్తిః | దానేనయస్సుకృతనాంక్షిపఃస్తవైస్త్వం నైస్త్వంచవైస్త్వసదృశః ప్రతిభూపతీనామ్ || సుతో
 న్యజాతస్సుకృతోన్మతస్త్వనతస్త్వకశ్చిత్సదృశోబభూవ | యమశ్వలస్తుల్యమవేత్సితాతో నామ్నా హరిశ్చంద్ర
 ఇతివ్యధత్ || తస్మాత్తజోభూవతులప్రతాపస్సాధారణోభూమిపతిర్వదాన్యః | అభూతపూర్వమవసీ
 శ్వరాణామజీగద్యోజగత్స్వకీర్తిమ్ || బంధచ్ఛిదాచిరుదశీర్తిమహాన్వితాథాంకృత్యాపరత్రచిత్రదైవః ధా
 తుమిచ్చుః | కీనాశపాశచయబంధవిమోచనాధాం తీర్థత్రయీ కరవిముక్తిమచీకరద్యః || అస్మాత్ప్రజ
 శ్శీమదనేనరాజ్ఞానామ్నాచరూపేణచసంగతాథః | రోమారుణేదత్సుమియద్విపక్షస్త్యైకవ్యరూపత్వమ
 వాపకామః || సర్వాన్యాయకూపారామాన్ధమాకాయతనాని సేతుబంధాంశ్చక్రత్వాస్వకీర్తి మాక్రామదీ
 ద్యశీంచూర్తిభదేన || పరిశీలయతాకళాకలాపంవిధధానేనచభూరిశఃప్రధానమ్ | మదనేనమహీభృతా
 థతేనప్రథితానుతనభోజరాజకీర్తిః || పుత్రేషుసత్స్వపికశత్రయగేథతస్య పుత్రాజగత్ప్రయవిస్మత్సరకీర్తి
 పూరా | దక్షాప్రియావతితరాంప్రథమ ప్రసూతా నీతామహోన్నతిమనల్పగుణావినితా || ఉదారశీలౌ
 సుమనోవిలాసమనోజ్ఞహృష్టావనకేళిలాలౌ | యశోదయావధితమంగళాంగౌ యారామకృష్ణావివసంప్ర
 తీతౌ || యదైశ్వరవాసుకరణంచయువాన వృద్ధశ్శక్తి కతుమితరః కృతసద్గుణోపి | దానాన్నిదానమఖిలా
 ధిజన్మాసిద్ధః కీర్తిదిగంతవిలతాచయతస్తదీయా || అప్రతివల్లపృథివ్యాం పృథ్వీవల్లస్తయో రభూశ్శ్వే
 ష్టః | అపిరోమాంధాశ్శగుణోమాంధాతాగియతేజగతి || సోయంసుకృతవిధాతారిపుకులజెతాతనోతిమాంధా
 తౌ | విద్వన్మృభేనమతిమాన్సత్కృతిరత్నంచహంకారంనామ || మాతాపుత్రపరిత్రకీర్తివిభవాన్యస్యాం

వికానామతశ్చాకల్యాపరమూర్తికార్యచరిత్రశ్రీపెద్దిభట్టపితా । సోయంకౌశికవంశభూషణమణి శ్రీభట్టవి
శ్వేత్యరోవేదేస్తాతకమతేనయేచసపదేవా క్యేకృతీవధతే ॥ మతిర్యేషాంశాస్త్రైప్రకృతిరమణీయావ్యవహృ
తిస్సుటాశీలంక్షాఘ్యంప్రకృతిరుజవస్తైకతిపయే । చిరందిత్రేతేషాంముకురతలభూతెస్థితిమియా దియంవ్యా
సానారణ్యప్రచురమునిశిష్యస్సభణిః ॥ శ్రుతిస్త్వక్తిపురాణాని సమాలోక్యయథామతి । నిబధ్యతేసమాసే
వనిబంధోయంషహణిః ॥ దుష్కరమపాకజనితామయక్ష్మితానాం సత్కరమశమకరమిత్త్యదితంము
సింద్రైః । సత్సంగజాతమితరోక్తివిధానపేక్షంవత్ప్రయోగినిఖిలాత్మ నిబహణాయ ॥ తత్రతావద్వ
త్వయాణసకలకమోపయోగిత్యేనకమశిపాకరూపరోగాదినివృత్త్యథంప్రాయశ్చిత్రాదేరవశ్యకతావ్యతా
ప్రతిపాద్యతే ॥ తద్యథా ॥ బ్రహ్మహుతయరోగీన్యాదిత్యాదిరోగనిదానకథనాన్నిదానోచ్చేదేవ్యాధినితృప్తై
రవగతత్వాత్తత్తన్నిదానోచ్చేదాయక్షయిత్యాది లక్షణరోగయుక్తైద్వాదశ వాషికాదిప్రాయశ్చిత్త
వ్యాధిప్రతికృతిదానాదికతావ్యం ॥ ఇతి ॥ అత్రకేచివ్యవశ్యంతే ॥ తథాహి ॥ వాపానాంపూర్వస్య
క్షయానుప్రాయశ్చిత్రాదికతావ్యమితి ॥ యదవ్యతేనైగిత్యాంప్రతం ॥ నహిప్రారబ్ధఫలస్యాపూర్వస్య నాశ
నేకిమప్రయోజనమస్తి - ఫలస్యప్రారబ్ధత్వాత్ - లక్ష్యవేధయిత్యుపాస ఫలాయ చాపస్సిస్మృత శ్శరోభేత్తు
స్తద్వ్యాపారస్యవాకారణరూపస్యాస్తిత్వంవాపేక్షతే ॥ తథారోగరూపఫలంప్రారబ్ధంసత్త్వకారణంఘ్న
తస్యవాపాపూర్వస్యసత్త్వంవాపేక్షతే ॥ అథరోగాదిరూపఫలనాశస్యైవత్వాత్తన్నిదానదురితా పూర్వనా
శాయప్రాయశ్చిత్రాది కతావ్యమితిచేన్న ॥ సమవాయికారణ శరీర నాశేనైవ తస్య రోగాదేర్నాశ నిమి
త్తకారణదురితాపూర్వవినాశేనయథామృదాదినాశేనైవఘటాదినాశోనదండవక్రాదిరాశేన ॥ నచసభక్ష
సిద్ధంకౌనఖ్యాదికంప్రత్యాదెష్టుం శక్యతే-అపిచ॥నరకతీర్క్యగోన్యాదిజన్మదుఃఖపరంపరామనుభూతవతఃకౌన
ఖ్యాదికౌవికారశ్చరమంఫలంతత్యత్యన్నమాత్రేణఫలేనస్యకారణదురితాపూర్వనాశోచన్యతే । వంధకజనితా
శుశుక్షణిదైవారణివాశః తస్మాన్నపాపవినాశాయవ్రతవర్జ్యతే ॥ అత్రబూమిః ॥ నతావచ్ఛరమ ఫలమితిని
శ్చేకుంశక్యతే ॥ యదేవస్తి నేవజన్మనికౌనఖ్యాదికమితినిశ్చయశ్చరమ ఫలత్వ నిశ్చయోభవేత్ ॥ నచతథా॥
అనేకజన్మోపభోగ్యత్వస్యతథాతుశాతాతపీయ కమశిపాకే ॥ మహాపాతకజంచిహ్నంసప్రజన్మానిజాయ
తే - ఉపవాపోద్భవంపంచత్రీణిపాపసముచ్ఛవమితసప్రజన్మాభివ్యాప్తైత్యథః॥ ననుసప్రస్వపి జన్మస్వేక
మేవఫలమనుగతమితితస్యచరమఫలత్వాదుత్పన్నేచరమఫలేనమిత్తకారణస్యదురితాపూర్వస్యస్వయమేవ నప్ర
త్యాత్తదథంప్రాయశ్చిత్రాదివిఫలమితిచేదుత్పన్నోహి ఘటోనిమిత్తకారణంవాపేక్షతే ॥ నతూత్పద్యమానః
సప్రమంబజన్మస్యత్పన్నమిత్యభిధీయతే - కౌనఖ్యాదికంతతః పూర్వతూత్పద్యమానమేవ అవశ్యాంతరాభా
వాత్ - అథనాప్రతిజన్మభిన్నమేవ కౌనఖ్యాదికమత్పద్యతే- తత్తథానిమిత్తందురితా పూర్వమను వతాశే॥
అతశ్చేదాసప్రమంబజన్మప్రథమాదిజన్మైత్యభిధానాత్పక్షే సంధావిత దురితాపూర్వ నివృత్త్యథం ప్రాయ
శ్చిత్రాదికంవిధేయమేవ - అతఏవశాతాతపీయకమశిపాకే ॥ ప్రతిజన్మభవేదేషాంచిహ్నం తత్పాపనూచ
కంప్రాయశ్చిత్రైకృతేతేషాంపశ్చాత్తాపగతామిత్యాది ॥ యదుక్తం ॥ నచకౌనఖ్యాదికం ప్రత్యాకేమ్యం
శక్యతే ॥ తద్వహ్నిశ్చేత్పానుమానమతే, భిన్న తత్ప్రాయశ్చిత్రానంతరమేవ తత్తద్రోగ నివృత్తేర్ధ్వవృ
త్వాత్ ॥ యత్రవానివృత్తిస్మత్రకమశివైగుణ్యంచరమజన్మత్వం నకల్ప్యంనిమిత్తభూషదురితాపూర్వస్య
ప్రాయశ్చిత్రాదిభిర్నివృత్తా సమవాయికారణభూత విషయథాత్వార్బభేరిరావగమేన కార్యస్య రోగాదేరపి
నివృత్తిః ఏతదేవ వాపాపూర్వస్యవినాశేప్రయోజనం॥ యత్రచవడంగుళత్వాదేర్ననివృత్తిః ॥ తత్రానేక

జన్మోపభోగ్య మదంగుళత్వా దేర్జన్మాంతరేనవృత్తిః ప్రాయశ్చిత్తాదిక కృతేనతీత్యవగంతవ్యం తస్మాదోగని
వృత్త్యథాంతకవ్యం ప్రాయశ్చిత్తాదికం॥ మాతాపుత్ర్యచరిత్రతీతికరిత్యాది॥ మహాగణవాభ్యో నహితేనబం
ధే మాంధాతృవామో ముదరాత్మజస్య । సత్కమణామూర్తికల్యణేనపూర్ణే పూర్ణా స్మరంగః సభమో
మనోజ్ఞః॥ ఇశ్రీ పండితపారిజాతకారినిల్లత్వాది బిరుద గాజి విరాజనాన క్రమగనభూవాల
పుత్రస్య మాంధాతుర్నిబంధేమహాగణవాభిధానే కమణవిపాకే ప్రథమస్తరంగః. ... *

—* శాతాతపీయ పరిభాషా. *—

అథపరిభాషా॥ శాతాతపీయకమణవిపాకే॥ ప్రాయశ్చిత్తః హీనానామహాపాతకీనాంకృతాం ।
నరకాంతేభవజన్మచిహ్నంతిత శరీరీదాం ॥ స్రుతిజన్మభవతైషాం చిహ్నంతత్వాపసూచకమ్ । వ్రాయ
శ్చిత్తైకృతేవాపి పశ్చాత్తాపవతాంపునః॥ మహాపాతకదంచిహ్నం సప్తజన్మానిజాయతే । ఉపపాదోద్భవం
పంచప్రీతిపాపసముద్భవం ॥ దుష్కమణా నృణాంరోగా యాంతిచైవ క్రమాచ్ఛమ్ । జప్తేస్సురా
చనై హూమైదానైస్తైషాంశ మోభవేత్ ॥ పూర్వజన్మకృతంపాపంనరకస్యపరిక్షయే । బాధతేవ్యా

—* అథరోగనామాని. *—

ధిరూపేణ తస్యకృచ్ఛాదిభిశ్శుః ॥ కువృశ్చరాజయత్రాచప్రమేహాగ్రహణీతథా । మూత్రకృచ్ఛాత్తరి
భాసాఅతిసారభగంధరా ॥ దుష్టవణంగండమాలాపక్షిభూతోక్షీనాశనమ్ । ఇత్యేవమాదయోరోగా మ
హాపాదోద్భవాప్రృతాః ॥ జలోదరస్లిహగుల్మశల్మశోకవ్రకానిచ । శ్వాసాజీణజ్వరచ్ఛర్దిక భ్రమమో
హగళగ్రహః ॥ రక్తబుణ్డవిసర్పిణ్యద్భృఉపపాదోద్భవాగదాః । దండాపాతావికసిత వపుఃకంపవిచచి
కాః ॥ వల్మీకపుండరీకాద్యాఃరోగాః పాపసముద్భవాః । తథార్కాద్యాన్యథాంరోగా అభిశాపాద్భవంతి
హి ॥ అస్యేవబహవోరోగాజాయంతేదోషసంకరాః । ఉద్యంతేభనిదానానిప్రాయశ్చిత్తానిచక్రమాల్ ।
మహాపాపేమనవకంస్యాత్తదధకంతుపపాతకైదద్యాత్పాపేషుషస్తాంశం కల్పం వ్యాధిబలాబలమ్ ॥ మ
హాపాపేమనర్వంస్యాదిత్యాదిసమథావిషయోయోజ్యమ్ । అసమథాస్యతుషద్యాపీకంవత్కృతి ॥ అథసాధారణం
తంత్రంగోదానాదిషుకథ్యతే । గోదానేవత్సయుక్తాగౌన్సుశీలానుపయస్వినిః । వృషదానెశుభోనద్యాన్సుశు
ద్ధాంబరకాంచనః । నివతనాః పూదానెదశదండాద్విజాతయే ॥ నివతనస్వరూపం పరిమాణప్రకరణే వ
త్కృతే ॥ సువణపరిమాణమపి ॥ సువణాంత్యధానిషరంతుతదధాధాప్రమాణతః । మహిషీంమహిషీ
దానేదద్యాత్స్వణాంబరావృతమ్ ॥ సువణశ్చాంబరంచెతివిగ్రహః - దద్యాదజామజాదానేసువణా
పలసంయుతమ్ ॥ పలలక్షణమపిపరిమాణప్రకరణవివలక్ష్యతే ॥ లక్షమచ్చావచంపుష్పంప్రదద్యాద్దేవతా
చనే । దద్యాద్ద్విజసహస్రాయ మృష్టాన్నంద్విజభోజనే ॥ బాహ్యభోజనేసహస్రసంఖ్యా ॥ పుష్పేషు
లక్షమిత్యాదిసవకంశక్తవిషయమ్ । అశక్తస్యతుశక్త్యనుసారేణకల్ప్యమ్ ॥ రుద్రప్రోక్తలక్షపుష్పైః పూజయి
త్యాత్కృంబకమ్ ॥ ఎకాదశజపెరుద్రదశాంశంగుగ్గులేనతు । హుత్వాభిక్షేదంకుర్యాన్మంత్రైరేకరుణై
వత్రైః ॥ శాంతికెగణశాంతిశ్చ గ్రహశాంతికపూజకమ్ । ధాన్యదానెశుభంధాన్యం భారీవష్టిసమన్వితమ్ ।
వస్త్రదానేశుకూలంచ దేయంకర్పూరసంయుతం । రుద్రజపిత్యాది- రుద్రస్వరూపమృషితైవతాది చ్యుగవ
త్కృతే ॥ దశాంశేనగుగ్గులహోమానంతరంవారుడైమంత్రైరపియజమానమగ్నించేత్ ॥ యత్రేకాదశవా
రంరుద్రంజపేత్ తత్రైవారరుద్రావృత్త్యాహోమఃకార్యః ॥ అమమేవదశాశహూమః । తత్ప్రప్రతిమంత్రం
స్వాహాశబ్దముచ్చార్యజాహుయాదన్నంసకలంరుద్రావృత్త్యైకవారమేవజహుయాత్ ॥ మంత్రవిచ్ఛేదశ్చస్వా

ధ్యాయనాదేవఅపిగమ్యతే || అథచాగ్రేపిప్రదత్మకతే || గణశాంతిగణేశ్వరశాంతిః || నాచాగ్రేభిధాన్యతే || గ్రహశాంతిః || గ్రహశాంతిః - ఇయమప్యగ్రేపునఃప్రదత్మకతే || ఖారీలక్షణంతుపరిమాణప్రకరణే వత్సతే || ప్రాయశ్చిత్తోపక్రమప్రకారః || ప్రాయశ్చిత్తోపక్రమప్రకారమాహ || దశపంచత్రయోవాపిచాహ్మజాన్యుస్సభాసదః | తేషామనుజ్ఞయాసజప్రాయశ్చిత్తముపకమేత్ || విధాయవైష్ణవంశ్రాద్ధంసంకల్పం నిజకామ్యయా ! ధేనుందద్యాద్విజాయాభదశీణాంచస్వశక్తితః || తేషామనుజ్ఞయేత్వాదితేషాం బ్రాహ్మణానామనుజ్ఞయా ప్రాయశ్చిత్తంభవతీతిభవతేరధ్యాహరః || ఉపక్రమేప్రాయశ్చిత్తసౌఖ్యపక్రమేవిష్ణుముద్దిత్యప్రాయశ్చిత్తంవిధాతా శ్రద్ధయాదీయతఇతి శ్రాద్ధంతచ్చసాంకల్పికంపిండదానరహితం || ధేనుందద్యాత్సభాయా ముపవేశితానాంబ్రాహ్మణానాం బ్రహ్మదండత్వేనదక్షిణాదికం శ్రాద్ధాంగత్వేనబ్రహ్మదండత్వేనచయాధేనుదీయతే - సాచప్రత్యక్షధేనుః || అపితుప్రత్యామ్నాయ ద్వారా బహుభ్యోచేదేకాదీయతే - తదాత్రైస్సాన్క్రయాస్సాత్ || విక్రయశ్చేషిద్ధాంగిరసా - బహుభ్యోనప్రదేయానిగౌగృహంశయనం స్త్రియః - విభక్తదక్షిణాహ్యేతాబ్రాహ్మణంతారయంతిహి || ఎకాహ్యేకస్యదాతవ్యాబహుభ్యోనకదాచన|| సాతువిక్రయమాపన్నాదహత్యాసప్తమంకులమితి || ధేనుందద్యాద్విజేభ్యోభదశీణాంచస్వశక్తితః || ఇత్యుక్తం || తదనంతరకృత్యమాహ || అలంకృత్యయథాశక్త్యావస్త్రాలంకరణైర్ద్విజాణ | యాచేతదండవన్నత్యాప్రాయశ్చిత్తంయథోదితమ్ || తేషామనుజ్ఞయాకృత్యాప్రాయశ్చిత్తం యథావిధి | పునస్తాన్మరిపూత్య

—* వ్రతాంగదానాని. *

థమదయేద్విధివద్విజాణ || దద్యాద్వ్రతాంగదానాని తేభ్యశ్చౌద్ధా సమన్వితః || వ్రతాంగదానానిః || గోభూహిరణ్య రజత వాసో ఘృత గుడ ధాన్యాన్యన్యాన్యపరిశేష విహితానిదానాని వ్రతాంగ దానానిత్యవ్యంతే || సంతుష్టాబ్రాహ్మణాదద్యురచ్ఛిద్రంవ్రతకారిణే | అచ్ఛిద్రమస్త్రీదంవాక్యందద్యుబ్రూకయురిత్యథః || వత్సమాణవచనమేవాచ్ఛిద్రంవాక్యం-వ్రతచ్ఛిద్రంతథాచ్ఛిద్రంయచ్ఛిద్రంవ్రతకమణి || సవకం భవతుతేచ్ఛిద్రంయస్యచేచ్ఛంతివైద్విజాః | బ్రాహ్మణాయానిభాషంతేమన్యంతేతానిదేవతాః || సవకదేవ మయావిప్రాఃనతద్వచనమన్యథా | ఉపవాసోవ్రతంచైవస్నానంతీథకఫలంతపః || విప్రైస్సంపాదితంయస్యసంపన్నంతస్యతద్భవేత్ | బ్రాహ్మణాజంగమంతీథకంనిమకలంసార్వకాలిఃమ్ || తేషాంవాక్యోనకైవైవశుద్ధ్యంతిశుచినాజనాః | సంపన్నమితియద్వాక్యంవదంతీతిదేవతాః || ప్రణయశిరసాధార్య మగ్నిస్త్రోమఫలంభేత్ | తేభ్యో నుజ్ఞామితిసాప్య ప్రతిపద్యతథాశిషః || భోజయిత్వా ద్విజాం చృక్వా భుంజీత సహ బంధుభిః || ఇతిశాతాతపీయకమకవిసాకోక్తపరిభాషా, అథకర్మ విపాకోక్తపరిభాషా || అథకర్మక్షయోపాయాక్రూరవ్యాధివిపర్యయా || క్రియసహ త్వాత్తత్రాద్యేగాంద ద్యాద్వాధికర్మితః || క్రూరశబ్దేనప్రాజాపత్యకృచ్ఛాచాంద్రాయణాదీన్యవ్యంతే || తేషాంసవేకాంక్లేశసాధ్యత్వాత్ || తల్లక్షణానిచాభిధాన్యంతే || ప్రాజాపత్యాదికరణమేకాకోటిః - వ్యాధివిపర్యయోనామవ్యాధిప్రతికృతదానం || ఇదంత్యపరాకోటిః - ఎవంద్వాఃక్షౌ || కృచ్ఛాద్యాచరణస్యక్లేశకమక త్వాద్రుగ్గస్యచక్లేశాసహత్వాత్ - కృచ్ఛప్రత్యామ్నాయశ్వేర గాంద ద్యాత్ | కృచ్ఛాదిషుప్రత్యామ్నాయత్వేనగావోదాతవ్యాభిత్వథః - తత్రకస్తికృచ్ఛేకాసంఖ్యాకాగావోదాతవ్యాభిత్వతాహ || ఎకాంకృచ్ఛేతికృచ్ఛేద్వితీయశ్చాంద్రాయణేవ్రతే - గవామభావేనిషంగవాసాశీతత కృచ్ఛదః || జపదానైవితత్సంక్తంకూశ్మాండగణహోమకృత్ || సవకపాపప్రణుత్యథకమధవ్యాధివిపర్యయః || ఎకాంగాంకృచ్ఛిత్తిత్యాది || ఎకాంగాంకృచ్ఛేప్రాజాపత్యే || కృచ్ఛీలక్షణంపరిమాణప్రకరణేఅభిధాన్యతే || సాశీతత

కృచిసః పద్మాక్షిక ప్రాయశ్చిత్తమశీత్యుత్తరం కృచిరాంశతంభవతి || పద్మాక్షికప్రాయశ్చిత్తప్రవ
శానంచ ప్రాయోగ కమపపాకే తీగవాపత్వేన పద్మాక్షిక ప్రాయశ్చిత్తాపేక్షయా అధిక ప్రాయ
శ్చిత్త ప్రాప్త్యభావాత్ | శాశీత శతకృచిప్రత్యామ్నాయత్వేన గవాదికం చచాతి శాశీత శతకృచి
దః || అథవా || కృష్ణార్వాగ్భృష్టకూత్యామృషదబ్బృ కృచిమాచరేదితి సంభావితవాప నిన్యత్యథః సా
శీతశతకృచిః | షడబ్బప్రత్యామ్నాయత్వేన గవాది దాతాభవేదిత్యథః | జపదానేపీతి || జపకృదానంచ
జపదానే లేపికుర్వీత- తత్రజపేతహ్నాకం తత్త్వాన్యధ్యసశమన సమథసారాది సూక్ష్మం భవతీత్యథః-
దానంగోభూహిరణ్మదీనాంతానచల్పార్వమభిహితాని | సవపాపనివృత్త్యథః కూశ్మాండగణ హేమామృ
ద్భవేత్ || అథవ్యాధినిపగ్యయః వత్స్యశతిశేషః || కషాక్షయోపాయత్వేనోపాయద్వయమభిహితమ్ కృ
చినికరణం వ్యాధిప్రతికృతిదానంచేతి || తత్రకృచిశబ్దః తపఃప్రధానంకమ - వషకూర్మాండగణహే
మావపితపః ప్రధానాగితావపి ప్రాజాపత్యాదికృచికోటావేవాంతర్భవతః - అతస్సమగ్రాంకృచికోటిమ
భిధాయవ్యాధిప్రతికృతిదానంచ క్రత్యం || తస్మాత్కూర్మాండగణహేమావభిధియేతే || యత్రకమణిః || యద్యే

—* కూర్మాండగణహేమః *—

వాచేవ హేడకమిత్యాదయోమంత్రానైతత్తరీయారణ్యకే సమామ్నాతాః || సకూర్మాండగణహేమః || యస్మిం
శ్చాగ్నేనయనుపథేతి || తథాగ్నేమః సేవప్రధమస్యప్రచేతసభిత్వాద్యాముపసైతత్తరీయశాఖాయాంనగణ
హేమః || తత్రజామదగ్న్యభిహితకూర్మాండగణహేమవిధిః || అథాగ్నేస్సంప్రవత్సామిమాన్మాండగణము
త్తవమ్ | ఎవసాంస్థూలసూక్ష్మాణాంప్రాయశ్చిత్తంతువైదిః || అశుర్వస్యహితంకర్తృనిందితంచ సమాచ
రత్ | ప్రసజ్జంశ్చేంద్రియాథేమ ప్రాయశ్చిత్తీకరవేద్విజః || చతుర్వింశతి రాత్రిన్తు పరివెత్తాపి దీక్షితః |
ద్వాదశతత్సగ్రభిమం వృషాప్రీత్యావదన్నపి || అగదిభిమః- జ్యేష్ఠే ఆకృతాధానేసతికనీయాన్యస్త్యగ్నిమాద
ధాతితదాజ్యేష్ఠ స్త్యగదిభిమరిశ్యుద్యతే- పరివత్తిత్యథః || తిస్రో రాత్రిః కునభీశ్చభవతిదీక్షితోద్విజః - స
మాంసమన్నమశ్నియాన్నోపేయాత్కామినీమపి || నోపర్యాసీకనద్దాయాంజిగుప్సేతాన్యతాద్విజః- పయో
వతంబ్రాహ్మణ్యమవాగూఃక్షతి నస్యచ || ఆరుతాచాపివైశ్యస్యప్రాయశ్చిత్తాథిమివ్యతే | సానిశ్రీంచ
జపేష్ఠ్యంపసగ్రాణేదశక్రీతః | సవోష్యవప్రలేష్వేనంప్రాయశ్చిత్తాథమివ్యతే || ఇతిజామదగ్న్యప్రో
క్తకూర్మాండగణహేమవిధిః || అథబోధాయనోక్తకూర్మాండగణహేమవిధిః || ఎనోభూగిహిత్యాన్యస్త
స్తాన్యన్యశతి || అథకూర్మాండైజాహుయద్యోహుతభవయన్యేత- భూగిహిత్యాన్యస్తాన్యచ్యుతభతి ||
అయోనారేతస్సేకః స్వప్నాననూత్పన్నః - భూగిహిత్యాబ్రహ్మహిత్యా - యోవా పవిత్రకామోవా మా
వాప్యం పాణిమాస్యాంవా కతశ్చక్రలోమ నఖానివాపయిత్వా బ్రహ్మచారి కల్పేన ప్రతమపైతి నంచ
త్సరంమాసం చతుర్వింశతి ద్వాదశవత్ప్రీత్యో రాత్రీర్నమాం సమశ్నియా న్నస్త్రీయ ముపేయాన్నోపర్యాసీ
తఖానుప్సేతాన్యతాత్ - పయోవత్ప్రప్రథమఃకల్పః || యావకంచోపఘంజీతకృచింద్వాదశరాత్రేవాత్సాక్షేత
వాతద్విధిష్వితి || తద్విధిభృచికోటైకభక్తామ విధిమ ఎకభక్తాదీని నిష్పాదయేదిత్యథః || యవాశూం
రాజన్యఆరుతా - వైశ్యః - యపిమన్యేతోపదస్యా- పదాసాయేతి చాగ్నేయః | పాకయజ్జిక ధమేకాగ్ని
ము సమాధాయసంపరిస్రేయపరిధానప్రభృత్యగ్నిముఖాంతం కృత్వాసానిశ్రీంపురోసువాక్యామనూత్య సాని
త్యాపకృజ్జహోతిఅథగ్నేష్టకృతంహవ్యవాహమభిమాతిసాహమిత్యనూచ్యస్విష్టుమగ్నేఅభితత్ప్రకాహీతియా
జ్యయచరుశేషంజహోతిఅథకూర్మాండైర్వద్యేవాచేవ హేడనంయదదీవ్యంస్యగ మహామాయుష్టే భూవాయు

ప్రేవిశ్వతోదధః శ్చైత్రైస్త్రిభిరనువాకైః ప్రతిమంత్రమాజ్యః హుత్వాహ-సింహ్యైవ్యాఘ్రిభిః చతస్రోః స్పవాహు
తీః అగ్నేభ్యోఆవతః న్నగ్నే అంగిరః పురూజానహర య్యైతిహ హుత్వా హుత్వాఞ్చిర్యజమాన లోకేవస్యా
యావైశ్వానరాయ ప్రతివేదయామగ్నిర్వాదశచేనసూక్తేనాపతిత్యతే- యస్మైమనసావాచాకృత మేః య
భాతిథంస్వాహాథవరందదాతి జయప్రభృతిసిద్ధమాధేనువరప్రదానాత్-ఇతిబోధాయనోక్తకూర్కాండః ౧౩॥
అథ కూర్కాండహోమవిధిమంత్రపాదానుష్ఠానక్రమసహితః ప్రదశ్యతే ॥ తత్రైకోదమదగ్నిప్రోక్తః పక్వ
హోమాదిరహితో లఘుకల్పః ప్రదశితః - అపరశ్చపక్వహోమాదిరహితో గురుః లాఘవోధాయన ప్రోక్తో
రూపితః - సర్వశాఖాదికరణ తయైవబహుభిర్నిరూపితః - కూర్కాండహోమ ఏకఏవేతిగుణోపసంహారన్యా
యేనఅవిరుద్ధసకలాంగోపసంహారకతకవ్యః ॥ అథవైవసీగురుణి గురుణి లఘుని లఘునితి గౌతమస్తర
ణాత్ ॥ అపనోద్యపాపాల్పత్వేనలఘుపక్షస్వీకార్యః - ఇతరధాగురు పక్షాదరభి వ్యవస్థా యోషహపా
తకాదిదోష రూపితః కృత ప్రాయశ్చిత్తోపి మనః పరితోషం నప్రతిపద్యతే - యశ్చాగమ్యాయా యోనా
వారేతస్సింజతి- యశ్చబ్రహ్మహత్యావజ్ఞాంసాత్ ద్వాదశవాపికాదిప్రాయశ్చిత్తానామ విషయాణి మహా
పాతకాదీని కరోతి॥ యోషవిప్రకామస్సకూర్కాండహోమంకుర్వీత- యశ్చాధానాదీనికమాణిచికిషకతి-
సోపికమాదిమ కూర్కాండీభిజ్ఞాహుయాత్ ॥ అథప్రయోగః - అమావాస్యాయాంపౌర్ణిమాస్యాంవా
స్యత్రవివాహితకాలేపూర్వాహ్లాకేశత్వశ్రునఖాదివాపయిత్యాతీథాకవగాహోదమన మంత్రప్రోక్షణ పుష్యా
హవాచనాని కృత్వాస్థూడిల ముపకల్ప్య స్వగృహ్యాక్తవిధినాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య ప్రాణాయామా నగ్ని ప్రతి
ష్ఠాతః పూర్వంపశ్చద్వావిధాయఅముకప్రయోజనాథం కూర్కాండహోమంకురిత్యగ్నిసంకల్ప్యచరుహో
మపక్షేయథాశాఖంసనితాదేవతాచరుహావిరాఘారంచతంత్రమిత్యాద్యభిలమప్యపరిస్తీర్య పాత్రాసాదన
పాకాన్నంజయథాగృహ్యం విధాయచరుంపక్వమభిఘాత్యోద్వాస్యప్రతిష్ఠితమభిఘాత్యావదాన ధర్మణావదా
యసావిత్రీపురోనువాక్యామనూచ్యసావిత్ర్యైవ యాజ్యయాజుహుయాత్ ॥ గాయత్ర్యాః శ్వామిశ్రఋషి
స్సనితాగాయత్రీచ్ఛందశ్చరుహోమేవినియోగః - ఓంతత్సవితృవరై- వచోదయాత్ - ఓమితి సావిత్రేపు
రోనువాక్యామనూచ్య పునరపి సావిత్రీమేవయాజ్యాంఽతీత్యాస్వాహా సావిత్ర్యాగ్నిజుహూతి- తతస్సిన్ధవే
కృతమవదాయహవ్యవాహమితి పురోనువాక్యామనూచ్యస్విష్టమగ్నైతి యాజ్యాం స్వాహాంతం పరిత్వాజు
హూతి ॥ ద్వయోరనయోర్విశ్వేదేవాఋషయః అగ్నిస్విష్టకృద్దేవతా- అనుష్టుప్ - విరాట్ఛందః - స్విష్టకృ
ద్ధోమేవినియోగః - అత్రాగ్నయేస్విష్టకృత్యుద్దేశత్యాగః - హుతశేషమగ్నేః పురస్తావశ్చత్తపక్షేమనిద
ధాతి - అథయద్దేవాదేవహేడనమితిత్రిభిరనువాకై రాజ్యహోమః - కేవలసావిత్ర్యా పక్వహోమానంతరం
స్విష్టకృతమవదాయస్థాపయిత్యా యద్దేవేత్యాదిభిరనువాకై రాజ్యహోమంవిధాయస్విష్టకృద్ధోమమిచ్ఛంతియే
చపక్వహోమంనకుర్వతేతేషామాజ్యభాగానంతరమేవత్రిభిరను వాకై రాజ్య హోమః - తత్రయద్దేవాదేవ
హేడనమిత్యేకవింశత్యవశ్యబ్రహ్మస్వయంభూరుషిః - లింగోక్తాదేవతా ఆదితతరభ్యవతస్మాదా మనుష్టు
చ్ఛందః - షష్ఠీషడవసానాఅతిజగతీసప్తమీజగతీ అష్టమీత్రిష్టుప్ - నవమీటప్పదాజగతీ - దశమీబృహతీ- త
తోద్దేవదృపదేశ్వర్యా త్రయోదశీత్రిష్టుప్ - చతుదశీసప్తపదా - పంచదశ్యనుష్టుప్ - షోడశ్యనుష్టు
బ్విరాట్ - సప్తపదీగాయత్రీ- తతస్త్రిసప్త్రైమ్వభిః - ఎకవింశత్యనుష్టుప్ - ఆజ్యహోమేవినియోగః - అథ
మంత్రాః - మద్దేవాదేవేత్యనువాకః యదదీవ్యమిద్వితీయానువాకస్య త్రయోదశవశ్య బ్రహ్మ స్వయంభూ
రుషిః - లింగోక్తాదేవతా- ఆద్యాప్రస్తారపక్షిః - ద్వితీయ్యాద్యాశ్చ త్రసప్త్రైమ్వభిః - షష్ఠీగాయత్రీ

సప్తమ్యాస్త్రీమృత్యుః - దశమ్యనుమృత్యుః - ఎకాదశీకనుః - పదోన్యైక్ - ద్వాదశ్యనుమృత్యుః - ఆజ్యహోమేవిని
యోగః - యదిచవ్యంస్యమితిద్వితీయోనువాకః - ఆయుష్ట్యితిస్మితి యానువాకస్యసప్త దశచక్షస్య బ్రహ్మస్య
యంధూఋషిః - లింగోక్తాదేవతా - ఆద్యానుమృత్యుః - ద్వితీయాత్యంతియేఃమృత్యుః - తతస్సదనుమృత్యుః -
పంచదశీకకుద్ధతీ - షోడశ్యనుమృత్యుః - సప్తదశీపంచపదా - శక్వగ్యత్యప్తివాక్ - ఆజ్యహోమేవినియోగః -
ఆయుష్ట్యితిస్మితియోనువాకః - ఇత్యనువాకప్రియేణస్మచాప్రతిమంత్రంహుత్వా-యజమానోగ్నేరకషేణతస్య
మిత్యాణిరుదమృత్యుః సద్వివైశ్వానరాణాప్రతివేదయామకతిద్వాదశశ్చేనసూక్తేన అగ్నిముపస్థాయ యన్తేమ
నసేత్యనయాస్వాహంతయా సమిధమగ్నప్రక్షేప్యజయాదిహోమంకుర్వీత-ఎతచ్చజమదగ్నిమతేబోధాయన
మతేనువాకత్రయేణాజ్యహోమానంతరం సిహేవ్యాఘ్నీ ఇత్యాద్యాభిశ్చతస్సభిస్సచాహుతీ రాజ్యంప్రత్యే
కంహుత్వాయజమానః పూర్వాక్షత్వంత్రేణాగ్నప్రక్షేప్య జయాదిభిహుత్వాప్రణేతామోక్ష బ్రహ్మవిస
జానంతంకమకకుర్వీత - యోవాజ్యహోమానంతరంకుర్వీతయోవాజ్యహోమానంతరంస్విమృత్యుఃస్థామం
మన్వేతే-సమిధమాదాయానంతరంత్రైః పూర్వాంతంహుత్వాజయాదికంకుర్వీత-ఎతచ్చపాపతారణిమ్యాను సా
రేణపూర్వోక్తత్రైరాత్రాదిసంవత్సరాంతపక్షాణాంమధ్యేన్యతమపక్షాశ్రయజేనకతవ్యం-యావత్తర్కసమా
ప్తిపయోవ్రతంబ్రాహ్మణస్యయవాగూరాజన్యస్య ఆమిత్రావ్రతంవైశ్యన్యదిమన్వేతపయోవ్రతాదిభిఃక్షేణోభ
వామితితదాదనాదిభిఃపూర్వోక్తైశ్శరీరధారణంకుర్వీతపయోవ్రతమిత్యాదేరయవధాః॥పయవబ్రాహ్మణ
స్సకృద్భుంజీత-తథాక్షత్రయాయవాగూం - వైశ్యస్తామిత్రామితి-అథసిహేవ్యాఘ్నీఇత్యాదయోమంత్రాఋ
ష్యాదిసహితాఃప్రదృశ్యంతే - సిహేవ్యాఘ్నీఇతిచతస్మాణాంసోమఋషిః - త్విషిదేవతాత్రిమృత్యుః - ఆ
జ్యహోమేవినియోగః - అగ్నేభ్యఆవతిఃస్మితి - చతస్మాణామగ్నిఋషిః - అగ్నిరభ్యావతిఃదేవతా-ఆ
ద్యాపంచపదోన్యైక్ ద్వితీయాపంచపదామహాబృహతీ-ఇతరేచ్యగాయత్ర్యాఽజ్యహోమేవినియోగః-అథసమి
ధమాదాయోపస్థానంకుర్వీత-వైశ్వానరాయేత్యసేనసూక్తేనాస్యసూక్తస్య ద్వాదశశ్చస్యబ్రహ్మస్యయంధూ
ఋషిః - వైశ్వానరాథా-లింగోక్తాదేవతా - ఆద్యైత్రిమృత్యుః - తతస్త్రిసప్తమృత్యుః॥అప్తమిపక్షిః-తతోద్వే
త్రిమృత్యుః - ఎకాదశీద్వాదశీపంచ పదేశశక్వగ్య ఉపస్థానేవినియోగః - వైశ్వానరాణాప్రతి వేదయామ
ఇత్యుపస్థాయ యన్త్రైత్యనయాచ్యాకసవిధమగ్నవాదధ్యాత్ - ఆస్యారుచోపిబ్రహ్మ స్యయంధూ ఋషిః-
అగ్నిదేవతా అనుమృత్యుః - సమిధోమేవినియోగః ॥ అథజయాది హోమః ॥ ఆజ్యహోమాత్పూ
ర్వవస్త్విష్టకృద్ధోమాకరణేపక్షేపూర్వం లేనహవిషాస్విష్టకృతంబాహోమి - హవ్యవాహమితి పురోనువా
క్యామనుష్యస్విష్టమగ్నైతియాజ్యయా అథహుతశేషమగ్నైః పురస్తాదశ్వత్థపణేమనిధాయ - కమకసమృ
ధ్యధాంజయాదిహోమంకరిష్యఇత్యభిలప్యజయాది హోమంకుర్వీత - తత్రత్రయోదశానాంయజ్జరూపా
ణాంజయమంత్రాణాంవిశ్వేదేవాఋషయః ప్రతిమంత్రం ప్రథమపదోక్తగుణవిశిష్టాదేవతా ఆజ్యహోమేవి
నియోగః - కమకసమృద్ధేవావినియోగః ॥ చిత్తంచస్వాహా - చిత్తాయేత్యుద్దేశత్యాగః - ఎవమేనస్వాహాప్ర
భృత్యుత్తరత్రాపిద్రవ్యం ॥ అథాభ్యాంతానాః - అష్టాదశానామభ్యాతానానాం విశ్వేదేవా ఋషయః ప్రతి
మంత్రంప్రథమపదోక్తగుణవిశిష్టాదేవతా - యజమాంసచ్చందోనియమః - ఆజ్యహోమేకమకసమృధ్యధే
వావినియోగః - ఇత్యభ్యాతానానధరాష్ట్రభృతః॥ అత్రామ్నాయ పాదేన ద్వాదశమంత్రాఅథతస్త్రంత్ర
ఎవద్వావింశతిః ॥ ఎహంచద్వావింశతేర్యజమాం విశ్వేదేవాఋషయః - స్వస్వ మంత్రోక్తగుణ విశిష్టాగంధ
ద్రావ్యపురస్కృతదేవతాః - ఆమ్నాయపాదేనసప్తమస్యద్వాదశశ్చభువనస్సుతిదేవతా - ఆజ్యహోమేవిని

యోగః - కర్మకసమృద్ధ్యథేవానియోగః - ఋతాసాదృతధామాగ్నిగంధవఃస్సత్తవం బహు క్షత్రం సా
తుతస్మై స్వాహా ॥ ఋతాసాహేయుతధామైగృధర్వాయస్యాషధయోష్సర సఠోకోనా సత్తవం బ్రహ్మ
క్షత్రం సాతు తాతదంబహ్మక్షత్రం పాంతుతాభ్యసాస్వాహా - ఓషధీభ్యోస్సరసోభ్యగ్భ్యో ఇత్యాది - జయ
భ్యతానానారాక్ష్యభ్యచ్చేతిగుణత్రయమంత్రహేరాయ ఉచ్యంతే - తథాసమంతరివక్ష్యమాణాః ప్రజాపత
యథ్యైరభ్యస్విష్టకృదంతాః పంచావృషహామఅభిధీయంతే - ఎతేపంచసాయశ్చిత్రాధామపి- తత్రపం
చాచాంపంత్రాణాం ప్రజాపతయథిత్యాదీనాంమధ్యేప్రథమాంత్యయోగః శ్వేదేవాఋషయః ఆదితలరభ్యప్ర
జాపలిగగ్నిర్వాయుస్సూర్యస్విష్టకృద్దేవతాః- ప్రజాపతయథిత్రిమ్బువ్-ఆవ్యావ్యాహృతిదేవీగాఋత్రీ । ద్వే
ఉష్ణిహా- యదస్యేతిద్రాష్ట్రాయజుః - ఆజ్యహేరామకర్మకసమృద్ధ్యథేవానియోగః- అనూయాజసమిధ
మగ్నయేస్వాహేత్యగ్నావాధాయపక్వహేరామపక్షేబహిరంజనపరిధిసాహారగసగ్గ స్రావహోమాంతంకు
ర్వీత - విశ్వేభ్యోదేవేభ్యస్సగ్గస్రావంజుహేరాతి- అథవాప్రజాపత్యువ్వస్సగ్గస్రావ భాగాష్టేయజుః పతి
త్వాజుహుయాత్ - అనాజ్ఞాతత్రయస్య విశ్వేదేవాఋషయః - అగ్నిదేవతా - ఆద్యేత్రిమ్బుధా - తృతీయా
నుమ్బువ్- అనాజ్ఞాతదోషనివృత్త్యథేజపేనియోగః ॥ అథయశ్శేషపరిహారాథం భువస్వాహేతిజుహు
యాత్ - అత్రఋష్యాదిప్రాగేవాభిహితం॥ అథయతంత్రస్వస్తిదేవీచాభ్యాం జుహుయాత్ - ఎతయోవిశ్వే
దేవాఋషయః- అనుమ్బుష్ఠందః- న్యూనాతిరేకపరిహారాథేనియోగః - అథయన్త్రాత్తనః పురరగ్నిత్యోద్వే
ఆహుశీజుహుయాత్ - క్రమేణమంత్రయారెతయోర్విశ్వేదేవా ఋషయః - ఆద్యస్యాగ్నిజాత వేదాదేవ
తా- ద్వితీయస్యాగ్ని బృహస్పత్యశ్వినౌ దేవతేః - కర్మకసమృద్ధ్యత్యేనియోగః - అథేవం ఋష్టస్త్రియం
బకమిత్యాభ్యాం హేరామః - తత్రక్రమేణవిశ్వేదేవాఋషయః - ఋష్యురుద్రావదేవతే - యథాక్రమం- క్ర
మేణగాయత్ర్యోనుమ్బుష్ఠందః- సమూధమస్యపాగ్ంసురే- విష్ణవే॥ అథాభిగీర్భిఃరిత్యచయాజుహుయాత్-
అస్యావిశ్వేదేవాఋషయః - ఇంద్రోహరిర్వాదేవతా - త్రిమ్బుష్ఠందః - వణకాల స్వప్థానలోప పరిహ
రాథేనియోగః- అథపునస్త్రవనయావ్యస్తవ్యాహృతిభిశ్చ హేరామః - వ్యాహృతీనామ్మస్యాదీని ప్రాగభి
హితాని - పునస్త్రైత్యస్యఅగ్నిరుషిః - వసురుద్రాదిత్యాదేవతాః- త్రిమ్బుష్ఠందః - మంత్రచక్రప్రయస్యానఘా
తదోషపరిహారాథేనియోగః - అత్రవ్యాహృతిభిర్ముత్వా- పునస్త్రైత్యనయావమాత్వాధనమస్త్రవ్యాహృ
తిభిజుహుయాత్ ॥ పరిషేవనాదిబ్రహ్మనిసజ్జనాంతంకర్మకుర్వీత - ఎతద్భయవంతప్రతఙ్గానితేమప్ర
తిదినమావతంసీయం ॥ అథకూశ్మాండహేరామే తైత్తిరీయశాఖాసమామూయ గృహీతాషంతా అంగభా
వంభజంతఇతితత్రకాండానుక్రమేణావకమభిహితం - అథశాఖాంతరానుసారే శావకాభేదేపి ననిరొధః॥ ఎవ
మేవోత్తరగుణహేరామేప్యవగంతవ్యం ॥ మహాణవాభ్యేమహీతేబ్రుధేమాంధాత్మనామ్నామదనాన్తజ
స్య - సత్కర్మకమాణీక్యగ్నేనపూణేనపూణోద్వితీయఃప్రధితస్తరంగః. ఇతిశ్రీ పండితపారిజాతక
తారిమల్లేత్యాదివిరుదరాజవిరాజమాన శ్రీమదనఘాపాలపుత్రస్య మాంధాతుర్నిబంధే షహాణకవాభిధానే
కర్మకవిపాకే ద్వితీయస్తరంగః.

—* అథగణహేరామః. *

సచాపస్తంబమతానుసారేణతావదభిధీయతే॥ అథానైవాకామ్యూహం కర్మకాండాంబాదాపత్ర
త్యాదికామోనాయదాతదైతత్కర్మకతఃవ్యం- ఎవకర్మకసుపతిపత్నీస్సహాదికాః తేమామాధానాదీ
నామాదాపత్నీసహితోన్యత్రపవిత్రకామః స్వయం యజమానోదర్భేష్వాసీనో దభావకామాంబాదాపత్నీ

ప్రాణానాయమ్యముకప్రత్యాయనాథః సప్తహంసవనత్రయంగణహోమంహం హ్యమితి సంకల్ప్య-స్వస్వగృ
హ్యనుసారైః శాగ్నిస్థాపనప్రభృతిస్థావీ పాకప్రకృష్టేకంచర్వభిఘృణాంతంకృత్వాపాత్రీప్రయోగకాలే ప్రోక్ష
ణపాత్రేణసహప్రణేతా పాత్రంతంతు పేష్టితంకలశంచప్రయుజ్యప్రణేతాప్రణయనకాలేప్రణేతామాసాద్యకల
శేసపఃప్రేపటియ్యోత్పూయసిదధాతి॥ ఆజ్యవిలాపనప్రభృత్యగ్నిముఖాంతేకమకణిక్వతేచరౌఘృతమన్నఃప
వ్యాఃముపస్తీర్ష్యద్విరవదాయాభిఘృర్యాగ్ననయేతివడచేన సహస్రశీషేత్యష్టాదశచేన అగ్నేమన్వేతి
ద్వావింశత్యుచేనమృగారసూక్తేనయావామింద్రావరుణేతి చతుశ్శాంతేణయోవామింద్రావరుణేత్యనేన
చాప్తమంత్రేణపవమానస్సువరిత్యనేనానువాకేన సప్తదశచేనయద్దేవాదేవ హేదనమితి వింశత్యుచేన ఆ
చ్ఛిద్రపతితేనానువాకేనవైశ్వానరోనడత్యేత్యష్టమంత్రేణైతమష్టభిగుణైః ప్రతిమంత్రంజహోఽపివాసక్వద
పహత్యజహుయాదద్యాత్ - తతోజయాదయః - జయాదిహోమపతేజయాదీకృత్వాస్సిష్టకృతంజహూ
తి - తత్రసక్వదుపస్తరణసక్వదనదానం ద్విరభిఘృణంచ - తతశ్చావశిష్టంకమయథాగృహ్యంకుర్వీత - ఆ
స్యకమణః ప్రాయశ్చిత్తాథః త్వేతమ్యః పరిథయః ప్రకారాంతరే త్యేపరిధిప్రహరణంభవతి - తతఃకలశ
మాదాయచతుష్పథంగత్వాపాదప్రత్యోశనకృత్వాచమ్యప్రాజ్ఞుఖిలసీనః కలశమాదాయ సీహే వ్యాఘ్రేఽ
త్యనువాకేనకలశస్థాంస్సాత్త్వనశ్చాయాంద్వష్టాపత్నీభిస్సకలకర్తృత్యేస్సాత్త్వనశ్చాయాంద్వష్టా - సుమిత్రా
నఆపటవధయస్సంత్వితీభూమ్యాంకించజ్జలమాసీయదుష్కతాస్తస్మై భూయాసురిత్యాదినాపుష్కలః కలశం
షి. శేత్ ॥ యస్యామస్యదిశి ద్వయోభవతితత్రాహ-ఉపస్పృశ్యగృహంవజేత్-ఎవంసప్తహంతిమసవసేష కృ
త్వాశీషాచనంకారయేత్ - బ్రాహ్మణభోజనంకుర్వీత- సప్తహంసవనత్రయేమానవ్రతీ సక్వద్ధవిష్యాశీనియ
తేంద్రియశ్శబ్దేత్ ॥ ఇత్యాపస్తంబీయగణహోమః. అథబోధాయనగణహోమః. కామ్యానాం కమణ
ణామాధానస్యవాచదా యదా వాపేత్రకామనాతదా గణహోమం కుర్యాత్ ॥ పూర్వాష్టాప్రతిష్ఠాప
నాంతంకృత్వాప్రాణానాయమ్యసకలపాపక్షయార్థమశేషకమానుష్ఠానయోగ్యతాసిద్ధ్యథంవా గణహో
మంకరిష్యతిసంకల్ప్య॥ తత్రసవితాదేవతా-ఆజ్యాంతం తంత్రమిత్యాదిసంకల్ప్యపక్షహోమాంతంకృత్వా
అవశిష్టచరౌప్రభూతమాజ్యమాసీయమేక్షణేనోదఘాతంజహోతి ॥ అగ్ననయేతివడచేన పవిత్ర సూక్తేన
సహస్రశీషేతి పురుషసూక్తేన అష్టాదశచేన అగ్నేమకన్వేతి మృగారసూక్తేన
ద్వావింశత్యుచేన చతుష్ప్రతీకేన యావామింద్రావరుణేతిచత్వారోమంత్రాస్సానుషంగాః -యోవామింద్రా
వరుణావగ్నవిత్కష్టామంత్రాః ॥ ఇత్యంహ్నాముదాభ్యాంగణాభ్యాంపవమానస్సువరిత్యేతేవ అనువాకేన స
ప్తదశర్చేనయద్దేవాదేవ హేదనమిత్వచ్ఛిద్రపతితేనానువాకేనవింశత్యుచేనవైశ్వానరోన డత్యేత్యష్టాభిరి
ష్టాభిగుణైస్సూత్రరంశతంవారుణంజపిత్యా - స్సిష్టకృతమాదాయవ్యాఘ్రత్యాస్సిష్టకృతాదివరదానాం
తంకృత్వా ఉదకపాత్రమాదాయ నైఋతీందిశంగత్వాచతుష్పదే ఉపవిశ్యోదపాత్రంపురొనిధాయతత్రా
త్సనోరూపమవేక్షమాణః పాప్తునోపనిధిన్నాప్తానంఃవిద్యతత్రనిధాయవినీధీక్షమంత్రాః సీహే మేమస్సురిత్యా
ద్యంతమనువాకంనిగద్యవినీయాపఃపరాస్యపాత్రమనవేక్షమాణ ఆగత్యహస్తాపాదౌ ప్రత్యోశ్యతేనైవావసంధ
మేత్యస్నానంకుర్యాత్ - ఎవమేవసప్తహంసవనత్రయేకృత్వాసప్తహంతేపాయసేనసపిషాబ్రాహ్మణా
న్భోజయిత్వాతేభ్యోగోభూమితిలహిరిచ్ఛానిదత్వాసవభ్యపాప్తుభ్యఃమహతఃపాత్రకాక్రమ్యానాంకర్తృణా
మాధానాదికమణాంబయోగ్యోభవతి - ఇమాంక్రియామాచార్యపితృమాతృనాన్తనశ్చకుర్యాత్-నాస్యస్య
కుర్వన్నశ్యతి - కారయిత్వాసహస్త్వాపాత్ప్రమువ్యతే - అబ్ధాయనతుకమాసపతే అనికల్పితాః కాలాః

అష్టానాంగణానాం హోమమాత్రమపి కుర్యాత్ || ఎకంవాగణంజుహుయాత్ - జపేద్వాదశ పూర్వాదశాపరానాత్మానంచైకవింశతయోవచ్చపశ్యతితావత్పునాతి - యేనతద్భావయతియశ్చైతదాహాయస్తానతదాహేత్యాహ భగవాన్సోధాయనః|| ఇతిబోధాయనోక్తగణహోమవిధిః. అథ వంశ్రహాదాసుప్తానక్రమసూత్రంప్రదశ్యతే- అత్రాపిగురులఘుకల్ప్యాదాదేకూశ్మాండహోమోక్తైవ గ్రాహణ్యవస్థా ఆధానం వాచికీఘటః కామ్యకమాణివాచికీఘటస్తదాదాయదాహసాక్షాద్వాదశవాషికాదిప్రాయశ్చిత్తా విషయమృతపాపనివృత్తికామనాతదాహాయజమానస్సాత్వానిత్యకమకసుపత్నానహాధికారః - స్వపత్నిసహితః పత్ని బహుత్వే అసిషిద్ధాభి స్తాభిశ్చ సహితః పాపతయాథక మన్యకమకః స్వయమేవైకః పవిత్రపాణిదశభేష్యానీనః ప్రాణానాయమ్యాముకప్రయోజనాథకంసప్తాహంసవనత్రయేగణహోమం హోమ్యేమితిసంకల్ప్య సంకల్పాత్పూర్వంపశ్చాద్వాదాధాగృహ్యచగ్నింప్రతిష్ఠాప్య- యథాశాఖంప్రధానచరు హోమాత్పూర్వభూతహోమానాకరణపక్షేనపితాదేవతా- ఆహారవత్తంత్రమిత్యాద్యభిలప్యస్థాలీపాకవత్పత్న్యావహంతీత్యాప్రతిష్ఠితచర్వభిఘాతాంతంకృత్వాపాశ్రప్రయోగసమయేప్రొక్షణీపాత్రేణ సహప్రణీతాపాత్రంతథాఘాతంతంతువేష్టితంకలకంచ ప్రయుజ్య ప్రణీతాప్రణయనకాలే ప్రణీతాద్యాచాద్యతతస్సపవిత్రేస్త్వపరియోచ్యుప్రణీతాపాత్రస్యోత్తరతోనిదధీత - తతశ్చబ్రహ్మపతిష్ఠాపనాద్యవిలాపన ప్రభృత్యగ్నిముఖాంతంకృత్వాంగభూతపక్వహోమామగణపక్షేచరుషవదానధమేకణ బోధాయన కూశ్మాండహోమోక్తరీత్యాగాయత్రీపురోసువాక్యావనూద్యతమేవయాజ్యాంపరిత్యాస్వాహేతిపవిత్రత్యక్ష్యద్దేశిత్యాగః - ఆవస్తంబమతే - అగ్నిముఖానంతరమేవప్రధానచరుహోమామః - బోధాయనమతేత్వంగభూతపక్షహోమానంతరంఅథవాచరాధ్రభూతంఘృతమానీయదర్వామృపస్తీర్యచిరవదాయాభిఘాత్యాగ్నెనయేతిసూక్తేనావైశ్చవక్ష్యమాణైఃపురుషసూక్తాదిభిస్తూత్తరంశతంప్రతిచంత్రం జుహుయాత్ బోధాయనమతేత్వవదానధర్మేణాదాయ పూర్వోక్తైరెవమంత్రేమేక్షణేనోపభూతంజుహుయాత్ అగ్నెనయేతిపద్యస్యపవిత్రస్యవిశ్వేదేవారుషయః - అగ్నిదేవతా - త్రిష్టుప్తందః - చరుహోమేవినియోగః - సహస్రశీఖేత్యష్టాదశవశస్యపురుషసూక్తస్యప్రజాపతిఋషిః - జగద్భిజపురుషో నారాయణోదేవతా- ఆవ్యాః పంచదశానుష్టుభః అంత్యాస్తీన త్రిష్టుభః - చరుహోమేవినియోగః - అయమపరోగణః అగ్నీమకస్తేతిద్వాదశవర్ణస్య హృగారసూక్తస్యవిశ్వేదేవాఋషయః - అంగీక్తాదేవతా - ఆతస్సప్తోపరిష్టాజ్జ్యోతిషః అష్టమీవతుష్పదావ జ్జిః - తతఃపంచోపరిష్టాజ్జ్యోతిషః చతుదశశీపంచదశీబోదశ్శోనమృభః - సప్తదశీ గాయత్రీ - తత త్రిష్టుపూజేకొన వింశీహోపరిష్టాజ్జ్యోతిషాఅస్యేద్యేతిమృభాచరుహోమేవినియోగః - అయంతృతీయోగః - యాచామింద్రా వరుణేద్యేషాంచతుర్ణాంయజుర్మంత్రాణాంవిశ్వేదేవాఋషయః-ఇంద్రావరుణోదేవతే- చరుహోమేవినియోగః- అయంచతుర్ణోగణః - యాచామింద్రావరుణామిత్యష్టానాంయజుషకంత్రాణాం విశ్వేదేవాఋషయః-ఇంద్రావరుణోదేవతే- అయంపంచమోగణః- పవనూనస్సనజనఇతిసప్తశచాకనూకస్యసోమఋషిః-లింగీక్తాదేవతా- ఆద్యేద్యేగాయత్ర్యా-తృతీయానుష్టుప్ - చతుర్థీపంచమ్యాగాయత్ర్యా - తతోత్రిమృభా- అష్టమీగాయత్రీ - తతోష్టావనుష్టుభః - సప్తదశీ త్రిమృప్ చరుహోమే వినియోగః - అయంతుషమ్యోగణః-అయేనాదేవహేదవమిత్యచ్చిద్రవరితస్య వింశత్యుర్పస్యానూవాకస్యవిశ్వేదేవాఋషయః - లింగీక్తాదేవతా- ఆద్యాత్రిమృప్ - ద్వితీయాషడవ సానాజగతి - షహపశ్చాత్పూర్వాయానుష్టుప్ - చతుర్థీ త్రిమృప్ - పంచమీసప్తపదాశక్వరీ - షష్ఠీత్రిమృప్ - సప్తమీషడవసానాజగతి- అష్టమీషట్పదాతిజగతి - నవమీబృహతి

తతో ద్వేషట్పదేద్వైశశ్చిత్త్యవ్ శ్రయోదశీసప్తపదా - అష్టిశ్చతుదశశ్చనుష్టవ్ - పంచదశశ్చనుష్టవ్ - విరాట్పదశీ - గాయత్రీ - తతస్త్రిశ్చస్త్రిష్టభః - వింశత్యనుష్టవ్ - చరుహోమేవనియోగః - అయమనువాక స్సప్తమోగణః ॥ వైశ్వానరోనటూత్మే - తృతీయాజగతీ - తతస్త్రిష్టభః - సప్తమీజగతీ - అష్టమీత్రిష్టవ్ - చరుహోమేవనియోగః. తతస్సప్తమీరుగస్తాకమగ్నైః షఘవత్సధారయాత్మత్ర మన్తరం సువీర్ణం - వరుంజయేమశతి - తవోభిః - వైశ్వానరస్య - మభిశ్రీః ఇతో జాతో విశ్వమిదం స్వామేతి స్విష్టకృజ్ఞుహుయాత్ ॥ జయాద్యకరణపక్షైః ప్రధాన హోమానంతరం స్విష్టకృతం జుహుయాదిత్యాపస్తంబ మతం - బోధాయన మలేతు ప్రధాన చరుహోమానంతర మవదాన ధమేస్విష్ట కృత మవదాయ పూర్వాక్రపృశా రెణపురోనువాక్యమనూచ్యయాజ్ఞయాజుహుయాత్ - ఏవం స్విష్టకృతం హుత్వా బ్రహ్మవరప్రదానాంతరికమకర్మీత - ఆపస్తంబ మలేతు స్విష్టకృతం హుత్వా నూయాజమిధ్మనన్నహనం చాగ్నౌ ప్రహృత్య తతో స్సగమణః ప్రాయశ్చిత్తార్థే పరిధిప్రహరణాభావః ॥ ప్రకారాంతరత్వేతు బహిరంజనపరిధిప్రహరణ సగ్ ప్రావహోమాంతం కమకృత్వా తతః ప్రాయశ్చిత్తా హుతీజుహుయాత్ - సగ్ ప్రావాహోమప్రకారిస్తు సమంత్రకోవిశ్వేభ్యో దేవేభ్యస్సగ్ ప్రావహాగేభ్య ఇత్యాదితా గ్రంథేతుబహిరంజనపరిధిప్రహరణ సగ్ ప్రావహోమాంతం కమకృత్వా తతః ప్రాయశ్చిత్తా హుతీజుహుయాత్ - సగ్ ప్రావాహోమప్రకారోపి సమంత్రకోవిశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇత్యాదితా గ్రంథేషయాది హోమానంతరం కూశ్మాండ ప్రకారేణ దశికతః - అథమతద్వయేపి బ్రహ్మవిసజ్జనాంతేకమణి కృత్యూర్వాదికాస్థితకలశమాదాయ నైఋతీందిశంగత్వా పత్యమధంప్రవిశ్య పాదోద్రక్షా శ్వాచమ్య ప్రాజ్ఞుఖ ఉపవిశ్య కలశంపురోనిధాయ తత్రపత్నీభీస్సహకర్తృత్వే తాభిస్సహధైకస్యైకత్వేత్వేస్వయమేవ యజమానః కలశఆత్మనోరూప మవేక్ష్యమాణోవినిధి సంజ్ఞికమంత్రసముదాయాత్మకంసింహ మేమన్యరిశ్యమనా కేబోధాయనాచార్యప్రణీతకల్పనూత్రస్థంపలేత్ - ఆస్యానువాకస్యసాత్రత్వాద్దేవతాబుష్మాదయో నదశికతాః - సిహస్మానువాకంజపేత్ - సిహ్మామేమన్యూ - బ్రహ్మజ్ఞేమేకిల్విషం - ఆపేహీపాప్యకపురవనాశితోభవానః పాప్యకసుకృతస్యలోకే | పాప్యకదేహ్యాధే విహృతోయోనః పాప్యన్నజహతితముక్త్వాబహీనోవయం అన్యత్రాప్తన్నవిశతాం సహస్రాగ్నో అమత్యోయో నో ద్వేష్టిసరివ్యతుణ్ముద్వన్నస్తమజహీత్పభిమంత్యి - యస్యామన్యదిశి ద్వేష్ట్యోభవతితాందిశమేతా ఆపదేవ సించేత్ - పృథతస్సుమిత్రాన ఆపదేవ ధయస్సంతర్మిత్రా - వయందివ్యైతి - అథాఉపస్మశ్య - పాత్రమనవేక్షమాణోయథేదం దేవయజనంప్రవిశేత్ - తతస్సాయిత - ఏవంసప్తాహంసవ నేమత్రమ కృత్వాంతే ఆశీర్వచనంకారయిత్వా పాయసేన సపింషా యథాశక్తిబాహ్మణాన్భోజయిత్వా తేభ్యోగోభూతిల హిరణ్యానిదద్యాత్ - యావద్భృతంసవనత్రయేమానీసకృద్ధామ్యాశీయతేంద్రియశ్చభవేత్ - ఏవంకుర్వక్ సవేభ్యః పాపేభ్యః ప్రముచ్యతే - వహోవాభ్యేచహీతే ప్రబంధేమాంధాశ్చనామోమదనాత్తజస్య - సత్కమణమాణిక్యగణేనపూజేత్ పూర్ణాస్తృతీయః ప్రథిత స్తరంగః. ఇతికమవిపాకపరిధామాయంప్రాసంగికంపరిసమాప్య ప్రకృతమనుసరామః.

—* అథవ్యాధివిపర్యయః. *

అథకమక్షయోపాయకృచ్ఛివ్యాధివిపర్యయః ॥ క్షేణాసమాత్వాత్తతాద్యేగాం దద్యాద్వ్యాధిక శికతః - ఏకాకృచ్ఛీతి కృచ్ఛేద్వేతిస్రచ్చాంద్రాయణేత్రతే - గవామభావేషుంవా సాశీతికతకృచ్ఛిః - జపదానేతిత్సుక్మంకూశ్మాండగణహోమకృత్ - సవకపాపప్రణత్యథా మథవ్యాధివిపర్యయః । ఎతేశ్చ

కాఃకూశ్మాండమూమాత్ప్రాగ్వ్యాఖ్యాతాః-తత్రతాథవ్యాధిపపర్యయత్యనేనవ్యాధిప్రతికృతదానంవత్సరే
తిప్రతిజ్ఞాతం-తదానీనివత్సరస్తుపయుక్తంకించిదామాప్రతిమాయామాతంకనామ్నిదేవతాభవతి-తత్రపూ
జ్యాధిదేవతాతత్రవ్యాధిప్రతికృతిపూజాకర్మణ్యధిదేవతాసూర్యమూర్తిః పూజ్యాఅధునావ్యాధిప్రతికృతి
ద్రవ్యపరిమాణమధిదేవతాపరిమాణంచూహ ॥ హేమమ్ని పలాత్తవర్థా వ్యాప్రకల్పయేత్ - సూర్యప్రతిమా

—* సూర్యప్రతిమాలక్షణమ్. *

లక్షణమాహ॥ సూర్యంద్విలోచనం పద్మేక్షేదధానంకరద్వయే॥వ్యాధిప్రతిమాలక్షణం తత్తద్వ్యాధిహాకర్త
ప్రకణేపృథక్పృథగధిధాన్యతే-వ్యాధిభదాత్ప్రతిమా లక్షణాన్యపిచిహ్నాని - మంటపపరిమాణం వెదికాపరి
మాణంచూహ - షోడశద్వాదశాష్టావాహస్తాస్త్రైమకంటపెకృతే | తత్పాదేనోత్తరప్రాచ్యాలంకారస్తోభా
యోంచవేదికాం ॥ షోడశవాద్వాదశవా అష్టేవాహస్తాత్పరిమిత్యాశక్తికవకభూభవతి| త్రైవేన్మై
స్సంఖ్యాకమాస్తపరిమితమంటపోభవేత్ | తస్మిన్మంటపేకృతేతత్పాదేనమంటపస్యచతుర్థాంశేన వెదికా
మేకహస్తోన్నతాంకుర్వీత మంటపస్యచతుర్థాంశాయామశ్చతుర్థాంశశ్చవ్యాయామోవేదికాయా భవతి
త్యథః ॥ ఉత్తరప్రాచ్యాలంకారపాంతరీకానదిశి - బ్రాహ్మణంవెదశాస్త్రజ్ఞం దాంతంశాంతంకుటుంచి
నం | సత్యసంధం సదాచారం నివృత్తం ప్రతిగ్రహేత్ ॥ ఆచార్యం వృణుయాద్భక్తివ్రతసత్కారపూజా
కాత్ - యథాశక్త్యను సారేణ వస్త్రాలంకార దానాన్యాచార్యాయ వరణకాలేదత్వాచార్యాధీనోభవేత్ -
భక్తివ్రతసత్కారే ॥ సత్కారోగంధపుష్పాదిభిః పూజనం ॥ ఆచార్యకృత్యమాహ ॥ కృతోపచారసత్కారాం
రాత్రాప్రత్యధివాస్యచ | తాంప్రతిమా మధిదేవతా రూపసూర్యప్రతిమా మాతంకనామ్ని మమకవ్యా
ధిదేవతా మధివాసయామితి వెదికాయా ఉపరిప్రతిమాం గంధపుష్పాద్యైరధివాస్యాలంకారామైస్త్రి అముక
వ్యాధిదేవతాయైనమగ్గపీఠస్థోపచారపూజాంవిదధీత - ఆథసారాష్టాక్షరమంత్రేణ పూజయేత్ - ఏవంరో
గదేవతామధివాస్యధిదైవతంసూర్యమగ్గివాసయేత్ - తతస్సారాష్టాక్షరైః పూజయేత్ - తదనంతరకృ
త్యమాహ ॥ అథరాత్రేసపూతోవైశ్చతుర్భిఃకవకంటపాద్భువీః | ప్రాచ్యాలంకారసమాంసాది బలింసి
క్షిప్యమంత్రతః॥విష్ట్రైఃపూతఆచార్యఃబలిదానమంత్రః-ఆశ్వానసహృదా దేవాభూతాని పన్నగాః|బలినా
నేనదత్తైనశాంతింకుర్వంతునర్వశఃఇతిజాగరితోవసస్సాత్వాధారయన్వాససేనవేనిషకలేవంద్రవచ్ఛక్లేశు
క్లమాల్యానులేపనః సాలంకారేస్యపర్యంతమంటపస్యపర్యంతత్యత్సన్వయః - ఆథవేదికాంవేదికాయా ఉపరి
చతురశ్రంవామండలం॥తన్మధ్యేష్టదశాంబుజంలిఖితాపిష్టచూడేనతతోపర్యుపరిక్రమాత్ - తిలనాంపంచ
చతురైస్త్రైభిఃదోతైస్తథాష్టభిః-పల్లవశ్చతుర్భిద్వాభ్యాంవాతామ్రపాత్రంభవేన్నవం॥శాలీయైరక్షత్రైఃపూ
ణంసారాష్టాక్షరైఃతాం సాపితాంపంచగవ్యేనవస్త్రాలంకారశాలినిం॥ మండలంచతురశ్రం వెత్వాది
గోమయేనమండలాకారంచతుర్భుజంవోపలింపేత్ ॥ వెదికాయ ఎవోపరితతో పర్యుపక్రమాత్ - తత్రాష్ట
దశాంబుజైవత్సమాణద్రవ్యాజ్యేకస్యోపర్యుక్తాజ్యేవరిక్రమాద్భవంతిత్యథః - పంచవాచత్వరోవాపంచవ
తురాఃత్రైపంచచతురైఃత్రయోవాచత్వరోవాపంచవాష్టా వెతితిలద్రాడానాంసంఖ్యా ॥ అత్రాయంక్రమః॥
ఉపలిష్టావేదికాప్రదేక్షేష్టదశపద్మస్యోపర్యుక్తసంఖ్యాకాస్త్రీస్థాపనియాః - తస్మిన్స్థితాశాపలద్వయేన చ
తుష్టయేనవాఘటితంతామ్రపాత్రంసిక్షిపేత్ - తత్పాత్రమక్షత్రైః పూరయేత్, ఇతిసారాష్టాక్షరైఃతాం
ప్రతిమామపినిన్యస్యోత్తరత్రవత్సమాణమనుయుజ్యతే - తేనాయమథః॥తాంప్రతిమాంరోగప్రతిమా మధిదే
వతాప్రతిమాంచపంచగవ్యేనాష్టాక్షరైఃమంత్రేణసాపితాంవస్త్రాలంకారేణ పూజితాంతామ్రపాత్రస్థో

పరితపతమధ్యేష్టదశంపద్మలిఖిత్యావత్కృతమాణంకుపీతేతి || ఓంఘృణిస్సూరియతీత్య ఇత్యస్తాశ్చరస్యమం
 త్రస్యదేవభాగముషిః- గాయత్రీచ్ఛందః- సూర్యోదేవతా- అనంతరకృత్యమాహ- ప్రతిమామపివిన్యస్యతత్ర
 దేవందివాకరంప్రదీప్యమాన్ప్రభావంతంసాన్ద్ర సిందూరభూషితం | పద్మేదధానంహస్తాభ్యాంస్తైరవక్త్రం
 త్రిలోచనం || దివ్యాభరణసంపన్నంగ్రగంధం రక్తవాససం | సాంగ హేమారవిందస్య కణికాయాం ని
 షేదుషం || చూలేపూర్వాదిపత్రాణాం శుక్రాంగార బుధాన్స్తతః | గురుమందేందు కేతూంశ్చ న
 క్షత్రాణితిశస్త్రీశః || మధ్యతి పూర్వ పత్రాగై రేవత్యంతానిన్యసేత్ || ప్రతిమావపీత్యాది || అపి
 శబ్దస్సముచ్చయే || అతఏవ రోగ ప్రతిమాం దివాకర ప్రతిమాం విన్యసేదిత్యర్థః || సిద్ధోభవతి || సాం
 గహేమారవిందస్యేతి || అంగానిదశాన్యవృద్ధశోషేత సౌవణికమలస్య కణికాయాం మధ్యభాగే ని
 షేదుషం || దివాకరం విన్యసేదిత్యన్వయః || చూలేఅదిభాగేతమః రాహుర్మధ్యతః
 పూర్వపత్రాగైవధ్యతః కణికామధ్యే పూర్వపత్రస్యాగ్రే పూర్వదశస్యాంతేఅయమర్థః || సౌవణిక
 కమలస్యపూర్వదశ ప్రథమభాగై శుక్రంస్థాపయేత్ | ఎవమాగ్నయదిదశాదిష్వంగారబుధ లోకవాలాన్
 క్రమేణస్థాపయేత్ || కణికామధ్యే సూర్యసమీపే అశ్విని భరణి కృత్తికాచేతి త్రిణినక్షత్రాణిస్థాపయేత్ |
 పూర్వదశస్యాగ్రోహిత్వాదితీణి | ఎవముత్తరత్రాపి ప్రదక్షిణాకారం త్రిణిత్రీణి నక్షత్రాణి విన్యసేదితి
 తతః కిమిత్యత్రాహ | యథాస్వనామమంత్రేణగంధపుష్పాక్షతాదిభిః | సవోపచారైశ్చాప్యచ్యవశీరాహరంని
 వేదయేత్ - నామమంత్రేణి సూర్యపూజాత్వస్వాక్షరైఃసౌరమంత్రేణ వ్యాధిప్రహరణాయాశ్శుక్రాదిగహ
 ణామశ్విన్యాదినక్షత్రాణాం చతుర్థ్యంతేననమోయుక్తేన తత్తద్దేవతానామమంత్రేణ చతుర్వి ఋత్విగ్నిస్స
 హిత ఆచార్యస్తత్రైవ శిలరాశి సమీపే వెదికాయాం పూర్వస్యాందిశి ఛాన్యరాశౌ వత్కృతమాణ గుణోపే
 తాన్యాం స్థాపయేదిత్యత్రాహ || తత్రైవసహితో విప్రేశ్చతుర్విలోహితాంశ్చతాన్ - సప్రణాంశ్చ వహార
 త్నైర్మృక్తంశ్చామిక రేణవ | అశ్వస్థానాద్గజస్థానాద్వత్త్రికాశ్మిథఃసంగమాత్ || రాజద్వారాద్భుకశత్రైమృక్
 త్రికానాంసదందనైః | మృత్రికానాంశకలైఃఖండైరిత్యర్థః || అశ్వస్థానాదిభ్య ఆహ్వానైఃపృత్తికానాంశక
 లైశ్చురనసహితైర్ముక్తానిత్యన్వయః || రోచనాగుగ్గులుభ్యాంచ పుణ్యతీర్థేనపూరితాన్ | పల్లవాలంకృత
 ముఖాంచ్చైతవస్త్రేణవేష్టితాన్ || పంచాభిషేకకలశాన్దాన్యరాశౌవినిషేపేత్ || తతఃకింకుర్యాదిత్యత ఆహ ||
 ఆహోహిష్ఠాదిభిమంత్రై హిరణ్యేత్యాదిభిస్త్రీభిః | పవమానానువాకేనశన్నయింద్రానువాకతః | శన్నోవా
 కానువాకేన ఘోషయేచ్ఛాంతివాచనం | ఆహోహిష్ఠేఃకుచస్సింధుద్వీపముషిః- ఆహోదేవతా-గాయత్రీచ్ఛందః
 శాంతిపాలెనియోగః హిరణ్యవర్ణాంత్యవస్సాగ్నికాండంతః పాతిత్యేన అగ్నిముషిః | ఆహోదేవతా-త్రి
 మృచ్ఛందః- శాంతిపాలెనియోగః- పవమానస్సచక్షుశంత్యనువాకోగణపూజాప్రకరణే ప్రదక్షిణతః- శ
 న్నైర్మంద్రానువాకేనత్యనయా ఆశ్వలాయనశాఖా పరివతీతాఘోషశాంతిః- శాంతిలక్ష్మకృతే- అత్రచ వేదిత
 క్రమేణ ప్రథమతత్త్వమంత్రాంతిఃపఠనీయాపశ్చాద్భాజిశాంతిః || అథాశ్వలాయన ఘోషశాంతౌ ఋష్యాది
 ప్రథమమభిధీయతే || ఆహోభాదెదశవశ సూక్తం గౌతమేన వైశ్వదేవమాద్యా పంచసప్తమీజగతీ - వష్టి వి
 రాట్ స్థానా శేషాస్త్రైమృభాః- స్వస్తివోమమితామితిపంచహోవగ్ అత్రయేన స్వస్త్వాత్రయేనదృష్టః - వై
 శ్వదేవస్త్రైమృభోద్వైఅనమ్మభౌ- శన్నైర్మంద్రాగ్నీతి పంచదశవశం సూక్తం వసిష్ఠాథం వైశ్వదేవం త్రి
 మృభాప్రత్యోభిమితిత్యుచం సూక్తం అరిష్టసేమినాతాప్యేణోక్తం- ఆద్యంత్రైమృభం- సవేషా మే
 త్రేషాం శాంతిపాలెనియోగః- ఎవమాహాదివిదిత్వా శాంతిపాఠంపఠత్ భద్రమశ్నుతే - ఇత్యాశ్వలాయనీ

—* ఘోషశాంతిః. *

యః ఘోషశాంతిః॥ అథ తైత్తిరీయః ఘోషశాంతిః॥ తత్ర శనోవాకః పవతామిత్యనువాకస్య సోమ
కాండంతరి పాతిత్వాత్సోమకాండముషిః - తాదయోలింగోక్తా దేవతాః బ్రహ్మపట్నదాజగతి- ద్వితీయా
గాయత్రీ- ఇదాయైవాన్వసేవద్వేయజుషీ - ఆపాతవాహీ ద్వలనుష్టభా - యతో నాతతత్తతి త్రిష్టుప్-శ
నోవాతేతిద్వేగాయతో- సుమిత్రానభిత్వంతరిక్షంమగతి ప్రాణాపానావలీచ బ్రీణి యజాంషిమ్యభిరక్తు
భిరితిత్రిష్టుప్- కయానశ్చిత్రగతి తిస్రో గాయత్యైః- వయస్సుపణః ఇతితిష్టుప్-శనోదేవీతిద్వేగాయత్ర్యో-
సుమిత్రానభితి దుమిత్రానభితి ద్వేయజుషీ- ఆపాహీమ్యైః తిస్రో గాయత్యైః- పృథివీశాంతిరంతరిక్షగంశాం
తిద్యౌఃశ్శాంతి తయాహంశాంతేతి యహీశ్రీశ్చైశ్చక్షద్యజాంషి- ఉదాయుషేత్యనుష్టప్- తచ్చతు రీత్యా
కృతిః-యఉద గాదితి పక్షిశ్చతుష్టదా-బ్రహ్మణశ్చేతస్యసీతియజురాదికా- మామద్వేధోదీతి ఎకపదాగాయ
త్రీ- మేధామనీశేతియజుః- ఆభిగీభిరీత్యనుష్టప్- బ్రహ్మప్రావాదిష్టైతి యజుశ్శాంతిపాఠేనియోగః-
ఇతితైత్తిరీయః ఘోషశాంతిః- అథప్రాసంగికం పరిసమాప్య ప్రకృతమనుసరామః - పంచాభిషేకకలశాధా
స్యరాశావినిష్టిపేత్- అపాహీష్మాదిభిమంత్రైహిణిరణ్యైత్యాదిభిః॥ పవమానానువాకేన శన్నతింద్రానువాక
రః॥ శనోవాతానువాకేన ఘోషమేచ్ఛాంతివాచనమిత్యనువా తదనుకృతమాహ ॥ తతో విధాయకత్వేన
బ్రాహ్మణాంశ్చతురోజపేత్॥ ఆయుతేనామిత్రైవానైరథేనచరణేనవా ॥ దేవతాలింగమంత్రాణాంబు
జ్మంత్రైఃపరివారితః॥ ఆగ్నేయాందిశికుండేవాన్ధండిలేవాహుతాశనం ॥ స్థాపయిత్వాస్వగృహ్యాకమయక్తో
కాసమిధోహవిః॥ తత్సంపాతాజ్యతఃపాత్యామివసిచ్యాభిఘోషార్చవ॥ చరుంతిలాశ్చస్వాహంతం మూలమంత్ర
ముదాహరణ్॥ వారాంత్యవాన్సంవాప్తశతమష్టావింశతిమేవచ॥ హుత్వాగ్రాణాంహుతించాంతే ప్రణీతామో
క్షమాచరేత్ ॥ విధాయకత్వేనబ్రాహ్మణమిత్యాది॥ విధాయకత్వేనబ్రాహ్మణంవృత్వాతథా దేవతాలింగమం
త్రాణాం జపేదశ్చతురోబ్రాహ్మణానాం ప్రత్యేత్యన్వయః॥ విధాయకత్వముపద్రష్టుశ్చ- బ్రహ్మహ్యుపద్రష్టా
భవతి - బ్రహ్మచరణంనకేవలం వక్ష్యమాణకమాధఃపశితు విశిష్టశకల కమాధఃపశి దేవతాలింగ మం
త్రాణామితి బహువచనాన్మంత్ర బహుత్వమవగచ్ఛతే ॥ మూలమంత్రశ్చ ఘృణీస్సూర్యగ్నైశ్చ ఎవదశితః-
తస్మాదయమభిప్రాయః॥ రోగప్రతిమాదానై సర్వత్రసూర్యఎవ అధిదేవతా- వ్యాధిదేవతాచభిన్నా- వ్యా
ధీనాం భిన్నత్వాత్- అతశ్చజలరోగాదిషు చరుణాదయో దేవతా భవంతీతి తవభిప్రాయేణ మంత్రాణామితి
బహుధా॥ కించ- ఎకస్మిన్నపి కర్షణ్యాతంక సూర్యాదిగ్రహనక్షత్రాణాం పూజ్యత్వాభిప్రాయేణాపి మం
త్రాణామపి బహువచనం- జతఎవ మూలమంత్రజపేన చతురోబ్రాహ్మణాన్ప్రణీత- ఇతరమంత్రజపేత్వేక
మేకం యథాసంభవం- తత్రజపసంఖ్యామాహ ॥ అయుతేనామిత్రైరిత్యాదినా ॥ అయుతేనానైరయుతా
వృత్తైశ్చధణః ॥ అమిత్రైవానైరథితోధికైః పేశ్యధణః ॥ అధేనాయుతాధేన చరణేనాయుత పాదేన -
ఇయంచ సంఖ్యాప్రధానమంత్రజపే సూర్యవ్యతిరిక్తై తగ్రహనక్షత్రజపేతు శక్త్యనుసారేణ ప్రధాన మం
త్రజపసంఖ్యాతో న్యూనసంఖ్యాకల్పయతైః పరివారితగతితై రాచాశ్చః బ్రహ్మ ప్రభృతిభిః కుండేవాన్ధండిలే
వాపరివారితే తత్ర హుతాశనం స్థాపయేదిత్యన్వయః ॥ అకాసమిధోహవిః- తత్సంపాద్యతత్స్మిన్తోమే అ
కాసమిధోద్భవం హవిశ్చభవతి- హవి నాకామాజ్యం హవిశ్చతతః పాశానంతరం చరుస్థాల్యా మవసిచ్యా
భిఘోషార్చ తదనంతరం చరుముత్తరత ఉద్వాస్యాభిఘోషార్చ సమిధో హుత్వాజ్యంచ హుత్వా తతశ్చరుం
తిలాంశ్చజహుయాత్- స్వాహంతంమూలమంత్రముదాహరిన్మూలమంత్రః- వ్యాధిప్రతిమాదేవతా భూత

వాయువరుణాది దేవతా ప్రకాశకొమంత్రః - ఆరోగ్యం భాస్కరాదిచ్చేతి పవనాభిదేవతా రూపసూర్య
 ప్రకాశకః - ప్రాగభిసితో మూలమంత్రః - హేమ సంఖ్యామాహ ॥ పారాశరాసం వాప్యత
 మస్తాపింశతిమేవచైత్ర - అత్రప్రధానహోమేవ్యాధిప్రతిమాదేవతోద్దేశేన హేమః - సూర్యోద్దేశేనహోమ
 శ్చ - తతస్సూర్యవ్యతిరిక్తగ్రహనక్షత్రహేమప్రధానహేమసంఖ్యాకసంఖ్యాపరికల్పా - హు
 త్వాపూర్వాహుతిసాంచంతే ప్రణీతామోక్షణమాచరేత్ - ఎవంపూర్వోక్తప్రకారేణ హుత్వాంతేపూ
 ర్వాహుతిమపివత్సవమాణ మంత్రోహుత్యా ప్రణీతామోక్షణే పూర్వాహుత్రంవిమోచయిష్యాత్ - అథదే
 వతాఅంగమత్రాణామిత్యనేపదేనసూచితా మంత్రాప్రదశ్యకంతే - శుక్రాంగారకాదయః - యత్ర యాదే
 వతాః వాయువరుణాదిరూపాదేవతాఃతద్దేవతాప్రకాశకోద్దేశికొమంత్రోగ్రాహ్యః అథవావ్యాధిప్రతిమాదా
 నేసారమంత్రేనైగ్రాహ్యః - సవపూజాభేదేనభువతి-ఉద్యన్నద్యమిత్రమభిత్వాది - ద్విషతోఽభివ్యర్తంతేసారా
 మంత్రః ॥ శుక్రమంత్రస్యభుద్వాజయుషిః - శుక్రోదేవతా - త్రిష్టుప్ ఫంధః - పూజాదావినియోగః - అగ్నిరూప
 థేత్యంగారకమంత్రస్య - విరూపయుషిః - అంగారకోదేవతా - గాయత్రీఫంధః - బృహస్పతే అత్యుస్య
 మంత్రస్య గుర్భయుషిః - బృహస్పతిదేవతా - త్రిష్టుఫంధః - శంసోదేవితీతనైశ్చరమంత్రస్య - సింధుద్వీప
 యుషిః శనిదేవతా గాయత్రీఫంధః - కేతుంకృణ్విన్నితి కేతుమంత్రస్య - కేతుదేవతా త్రిష్టుఫంధః ఇతి
 గ్రహమంత్రాః ॥ అథశుక్రమంత్రాః ॥ తేషామ్యుష్యాదయః ప్రదశ్యంతే - అగ్నిరహఃపాతుకృత్తికేత్వాదీ
 నామంత్రాణాంనక్షత్రేష్టిపరిపఠితానాం విశ్వేదేవాయుజయః - క్రమేణాగ్నిఃప్రజాపతిస్సోమోరుద్రోదివిబృ
 హస్పతిసర్వాఃపితరోర్యమా భగసవిత్సప్తా వాయురింద్రాగ్నిమిత్రఇంద్రః ప్రజాపతివిశ్వేషానియుజతిరాపోవిశ్వే
 దేవాబ్రహ్మవిష్ణురూపవభంద్రాత్కొవరుణోజవక పాదహిర్భుక్ష్యఃపూషాశ్వినాయమభిదేవతాః-త్రిష్టుఫం
 ధః - అద్యానుష్టుప్ - పురందరాదేతిజగతి జపేవినియోగః - యత్రయత్రకమణిహోమాదికతకవ్యంభ
 పతి తత్రతత్రకమణిహోమాదావినియోగోనావాచ్యః - అథపూర్వాహుతిమంత్రః ॥ సముదాదూమికారి
 త్వచగ్యగౌతమోవామదేవయుషిః - అగ్నిదేవతాత్రిష్టుఫంధః - మూర్ధానందేవిత్యుస్య చాహుస్స
 త్యోభరద్వాజయుషిః - వైశ్వానరోదేవతా త్రిష్టుఫంధః పునస్తాదిత్యేత్యుస్య అగ్నియుషిః - వసురుదాది
 త్యాదేవతాః - త్రిష్టుఫంధః - పూర్వాదర్శిత్యుస్యమంత్రస్య - విశ్వేదేవాయుజయః - శతక్రతుదేవతా అ
 నుష్టుఫంధః - సప్తతేత్యుస్యాగ్నియుషిః - సప్తవాన్నగ్నిదేవతా - జగతిత్రిష్టుఫంధః - సవేషాంమం
 త్రాణాంపూర్వాహుతో వినియోగః - ఎవంపూర్వాహుతేః ప్రణీతామోక్షస్యతనంతరంకిం కుర్వాదిత్య
 తతహ - అనులోమాన్యధాలింగ మభ్యవ్యకమనుపాదతః ప్రాజ్ఞుభిస్సాష్టసం పాతైరభ్యర్చ్యం గానిరోగిణః॥
 అచ్చిన్నాగ్రేదభాణాంహేమగభేణముష్టినా ॥ సంమృజ్యచతశ్శాంశం వాచయేచ్ఛాహ్మజైస్సహ ॥
 గృహశాంతిందనిష్కత్కబద్ధాయాంతువిమోక్షణం ॥ పూర్వాభిముఖమాచార్యమభ్యర్చ్యప్రతిమాంతుతామ్॥
 ప్రదద్యాద్దక్షిణాంసైత్రమధ్యాహ్నముపస్థితే॥ అనులోమాద్యధాలింగమిత్యాది - అనులోమాదానులో
 మ్యేనఅనుపాదతః పాదపర్యంతంశిరఃప్రభృతి పాదపర్యంతమిత్యథః ॥ యథాలింగంత్రవవయవస్థరోగని
 రాకరణద్యోతకః - మంత్రపదం లింగంతదనతిక్రమేణ - అక్షిభ్యాంతేనాసికాభ్యాం పతక అష్టసం పాతైర్నో
 మకాల ప్రత్యాహుతిరేకస్త్రిన్నాత్రేష్టబిందవస్థాపనియాస్తేబిందవఅష్టసం పాతాభిస్సావ్యంతే - అయమథః॥
 అష్టసంపాతైః ప్రాజ్ఞుభిస్సరోగిణలం గాన్యానులోమ్యేనఅభ్యర్చ్యాచార్యఅక్షిశ్చామేతత్సాక్షాత్ పఠన్నచ్చి
 న్నాగ్రేదభాణాంముష్టినానువణశలాకాదభేణశిరః ప్రభృతి పాదపర్యంతంరోగిణాం గాని యథాలిం

గంత్రిః ప్రమృజ్యతతశ్శాంతిపాతం కుర్వత్ ఋత్విగాదిభిద్యౌః - త్తైస్సహాః - పూర్వస్థాపితైః సానకతి
శాంభోభిరభిషిక్యస్వయమాచార్యః పునర్యథాపూర్వమానులోమ్యేనాషీభ్యామిత్యేతత్సాక్ష్యం పతనైవదభే
ణవాససాపరిఃపూజకయేదితి - అత్రాభిషేకకాలే పూర్వస్థాపితకలశస్థితమంత్రపూతం పాదః - పరిశేషయేద
గ్రేమంగళస్నానార్థః మతఏవ పాత్రాంతరేమంత్రపూతం పయోగ్యహీత్యాస్వస్యశాఖాక్త శాంఘపాతం కుర్వ
న్నభిషేకః కార్యః - రుద్ధావృత్తితిగృహీణ్ణాః - యాదిరుద్ధస్యరోగిణ ఆచృత్తురిపాటిరోగశాంతిప్రతితియే శ్శుభ్రః
అథ సదక్షిణం వ్యాధిప్రతిమాదానం ప్రతిగృహీత - ఆచార్యాదియంత్రగృహీయాత్ - ఆశురోరోగిశ్వేత
వస్త్రాదిభిరలంకృతఉత్తరాభిముఖ స్సన్నుర్వాభిముఖమాచార్యమభ్యవ్యత తాం ప్రతిమాం వ్యాధిప్రతీమాం సూ
ర్యప్రతిమాంచదద్యాత్ ॥ గ్రహశాంతిం కారాగృహే బద్ధానాంచ పదబంధం మోచనం - సతీ సంఘవేగహ
శాంతిం నవగ్రహశాంతిం సాచాగ్రేదశకయ్యతే - అత్ర సూర్యప్రతిమాయా ఆసరణపూజారూపేణ గ్రహపూ
జాప్రదశికతా - నప్రపాధాన్యేన ॥ అతస్సమథః శ్చేదేవం గ్రహపూజాం కవికతేతి ముఖ్యః కర్మ - అనవర్థ
శ్చేదావరణపూజయేవ గ్రహణం పూజాం నివర్తయేదితి గౌణః పక్షః ॥ తాం ప్రతిమాంచద్యాత్ - త
త్రప్రతిమాదానైవంతమాహ ॥ పద్మోద్భవః పద్మకరస్సప్తావ్వధివాహనః | ప్రితిమానేనదత్తైవ తుమ్యై
త్సర్వజగద్గురుః ॥ ఇహాన్తనియత్పాపమన్యజన్తనినాకృతమ్ | సప్రత్యయాప్రత్యయాభ్యాం తత్సర్వం శమ
యత్యసా ॥ ప్రత్యయోజ్ఞానం - మంత్రేణానేనదత్వాతం ప్రణివర్త్యప్రసాద్యచ ॥ ఉమాప్యచ ॥ ఆసీమాంతమ
నువ్రజ్యతన్మృఖం నావలోకయేత్ ॥ తన్మృఖంగృహీత్యముఖం ॥ ఆచార్యేణాభ్యున్మజ్ఞాతః ప్రక్షిప్తోభవనం జం
ఆచార్యస్యప్రతిగృహీత్యత్సపక్షేతదనుజ్ఞయా ॥ ఋత్విగ్భోగ్దక్షిణాం దత్వాకృత్వా రాధనమశ్విహో - ధన్వం
తరించసంతప్యదీనానంధానుః శ్లేతా ॥ మంగళధ్వనీనాతోమైస్ససర్వోవధిల్లవైః ॥ మంత్రాభిషంత్రిత
స్సాతఃకృతకౌతుకమండనః | ప్రసన్నచేతఃప్రవ్రాజహంవాచయిత్వా శతంద్విజాత్ ॥ తదధికంవాతదర్థం
వాక్రియాసాధ్యణ్యసిద్ధయే | మృష్టానైభోజయిత్వాధ్వయం ఘంటితబంధుభిః ॥ యేయేరోగాః ప్రభా
ధంతేరాజయత్త్వజ్వరాదయః | తేసాంప్రతిచ్ఛందదానైరిజ్ఞాప్రశ్యాదిష్టాపూజా ॥ అక్షిభ్యామిత్యేన సూక్త
నరోగిణాం గాని మాజకయేదిత్యుక్తం ॥ అక్షిభ్యామిత్యస్యపదచక్రస్యసూక్తస్య - కాశ్యపోః పృథురూపిః -
యత్తశమనీదేవతా ॥ అనుష్టుప్చందః - యత్తునిహారణే నినియోగః - అస్యసూక్తస్యాశ్వలాణనశా
ఖానుసారేణాయం పాతఆవశ్య - తైత్తరీయశాఖానుసారేణ త్వగ్నికాండంతః పాతిత్యేనాగ్నిరుషిః - ఊ
రుభ్యామిత్యస్యారుచీః శ్చ - నస్వరవణయోధాదః - శేషంసమానం ॥ మహాణవాభ్యేషహితే ప్రబంధే
మాంధాత్యనామోమదనాత్తజస్య సత్ర-మకమాణిక్యగణేన పూజేపూజాశ్చతుర్థః ప్రథితస్తరంగః ॥

ఇతి శ్రీపండితవారిజాత కథారిత్యుత్తమాదికమునవిపాక చతుర్థః ప్రంగః.

—* రోగ ప్రతిమాదానవిధిరుక్తః *—

రోగాశ్చ॥ త్రివిధాః॥ కర్మజాదోషజాడభయజాశ్చేః॥ అథాచాయువేదః॥ కర్మప్రకృపెనకదా
చిదేతే దోషప్రకృపెనభవంతిచాన్యై । తథాపరేప్రాణేషుకర్మదోషప్రకృపజాఃకాయవనావికారాదితి ॥
ఎతేచరోగాదోషజాః కర్మజాడభయజాశ్చ- తత్రప్రథమతః ప్రాయశ్చిత్తం విధాయపశ్చాత్పృతికృతిచా
నాని కువీత - తథాచ కర్మవిపాకసంగ్రహే॥ ప్రాయశ్చిత్తమకృత్వాశునకుర్యాశ్శరమకంఠన । అనిస్తీ
తామయంసిత్యం వధకతేద్విగుణంపునః ॥ దానైరకయాదిభిరపివ్విజశేవతాగో వేదావకనాప్రణతిభిశ్చజ
ష్టైస్తపోభిః। ఇత్యుక్తమబ్రహ్మచర్యైరుపనీయమానాః ప్రాగ్జన్మ పాత్యమశుభంప్రశమింశయంతి ॥ గోచేవార్చనా

వేదవిశ్వానరపుత్రాః పూజాకేద పుస్తకావకానా ప్రణతిభిరేవతా నమసాకరైః కేవలస్సూర్యనమసాకరైః
ఆరోగ్యం భాగ్యం రావిచ్చేది నమసాకరప్రియస్సూర్య ఇత్యపిచ స్మరణాత్ - తథాప్రణతిశబ్దేన అశ్వత్థప్రద
క్షీణక్రియాదిలక్ష్మ్యతే - జపైవే - గపాచాయన మహాసార శతరుద్ర పురుషసూక్త సమాననామాపామాజకాన
విష్ణు హృదయాదిజపైరశుభంగోగం దృష్ట్వా పచార్తజఃకశ్చిత్తశ్చిత్తుర్వాపచారజఃతత్సంక రాద్యవత్సన్యోవ్యాధి
రేవం త్రిధామతః - పృష్ఠే విచారజోదోషోష్ఠః పూర్వాపచారజః కర్మజః || సంకరజ ఉభయజః - ఎతే
షాం భేదజ్ఞానోసాయ - || - ధానిదానం దోషోష్ఠం కర్మజో హేతుభివినా | మహారం
భోల్పకహేతావంతకోదోషః - || యథానిదానం || నిదానమనతిక్రమ్య || సమనంతర దృశ్యమానమాహ
రదైవమ్యాచి నిదాన మనతిక్రమ్యయజ్ఞాణతేతద్దోషోష్ఠం - హేతుభివినా సమనంతర దృశ్యమాన హే
తుభివినా - యదాదోషస్య మహారంభః సకర్మజోదోషః - అల్పకహేతావంతకః - స్వల్పనిమిత్తైఅధిక
వ్యాధౌ అంతకః అంతియస్మత్తీయ్యః || పక్షోభవత్ - తమేవాహ || దోషకర్మజఇతి || తథా || నివృత్త్యాదో
షజన్మాతు దోషజస్త్యావధేనహి | ఉభయజ్ఞాయమానస్తు నివృత్త్యైవధసేవయా || అపగచ్ఛేదిత్యథః ||
ఆదోషజస్తాకరోక్త్యైవ ఇత్యథః || యత్రాపికర్మజత్వదోషజత్వ నిశ్చయస్తత్ర ప్రాయశ్చిత్తాద్యప్యావధం
చ కర్తవ్యం || ప్రణతిశబ్దేన శ్వశ్ఠ ప్రదక్షిణ క్రియాలక్ష్మిత ఇత్యుక్తం || తత్రాశ్వశ్ఠ్యాభిమంత్రిణమంత్రః ||
ఆరాత్రఇత్యస్యాగ్నికాండంతః - పాతేత్వేనాగ్నిఋషిః - వనస్సతిరేవతా - అనుష్టుప్పదః - వనస్సస్యాభిమం
త్రజేపినియోగః - తథాపారాణికశ్లోకేపిస్త్ర్యతే || అక్షిన్నందంభుజస్పందం దుస్పష్టందుర్విచింతనం | శ
త్రాణాంవసముత్పన్నమశ్వత్థశమయస్వమే || శత్రూదాం సంబంధితైవ సముత్పన్నభయంద శమయస్వేత్య
థః || శత్రూదాంచ గముత్థానమిత్యపిపాఠః || ఇత్యశ్వత్థాభిమంత్రిణప్రకారః - అథవేదపారాయణవిధిః ||

—* వేదపారాయణవిధిః. *

స్థండిలం కల్పయిత్వాగ్నిముపసమాధాయ సంపరిస్తీర్యాశ్చేనైతాభ్యో దేవతాభ్యోజుహూతి | అగ్నయేసో
మాయేంద్రాయ విశ్వేభ్యోదేవేభ్య ఋషిభ్యో ఋగ్వేద యజుభ్యోసామభ్యశ్శ్రీధాయై - సజ్జాయే - మేధా
యై - ధారణాయై - శ్రియై - హియై - సామై - సవిత్రై - ప్రజాపతయై కాండఋషయై సోమాయ
కాండఋషయై అగ్నయై కాండఋషయై విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః కాండ ఋషిభ్యః సాంహితీ దేవతాభ్యు
పనిషద్యో యజ్ఞీకీ దేవతాభ్య ఉప నిషద్యోవారుణీ దేవతాభ్య ఉపనిషద్యో హవ్యవాహయ విశ్వే
భ్యో వరుణేభ్యోనువత్ర్యో స్విష్టకృతేదపృథక్స్వాహాకారేణ హుత్వా వ్యాహృతిభిశ్చ పునఃపరిషింబతి - స
మాప్తై యజుపాతపయతి - ఎవమృగ్వేదస్య కాండఋష్యాది వజ్రమా స్విష్టకృతస్తైషాంస్థానేశతచిభ్యో
మాధ్యమేభ్యో గృహ్యమదాయ విశ్వామిత్రాయాత్రయే భరద్వాజాయ జమదగ్నయై గౌతమానా వసిష్ఠా
యై ప్రగాయేభ్యః త్సుద్రసూక్తేభ్యో మహానామ్నిభ్య ఇతి || తతోవేదాది మారభ్య సంతతమధీయాతేత్యాహ
భగవాన్బోధాయనః || ఇతివేదపారాయణోపక్రమవిధిః. అథ వేదపారాయణకలశప్రతిష్ఠాపనాదిప్రకారః ||

—* వేదపారాయణకలశప్రతిష్ఠాపనమ్. *

తీర్థే దేవాలయేగమే సకలైస్తుపరివహ్యతే | కలశంసుదృఢంతత్ర సువిభక్తం సుభూషితం || పుష్పపల్ల
వమాలాభిశ్చందనైః కుంకుమాదిభిః | మృత్రికాయవసంమిశ్ర వేదిమధ్యేన్యసేత్తతః || పంచాశద్భిః కుశైః
కాశ్యో బ్రహ్మపశ్చాన్మృఖిణిః | బ్రహ్మపరానేదత్వాతంతశస్సస్త్రయనంపఠేత్ || ప్రతిష్ఠాం కార
యేత్పశ్చాత్పూజాద్రవ్యమథోద్యతే | యజ్ఞోపవీతనై వేద్య వస్త్రువందన కుంకుమైః || స్రగ్ధాపదీపతాం

బూలైరక్షతైశ్చపితామహమ్. బహుజజ్ఞానమితవగాయత్యావప్రపూజయేత్. ఉపాధ్యాధంవసంపూజ్యయ
థాపోఽంపతేత్రతః॥ ఇతి నేరపారాయణకలశప్రతిష్ఠాపనాదిప్రకారః. అనశ్చన్నారాయణమ్. ఆధారశసపా
రాయణవిధిః॥ అథాతోనశసపారాయణవిధింవ్యాఖ్యాస్యామహమామైనాశ్చీయాన్యథాశక్తివాసయః ఫలాన్యో
దనంవాహవివ్యమూద్రమబ్జంఘక్తావతదాశేవమధీయాత - గ్రామాత్పాశ్చీముదీచీంవాదిశముపచిహ్నాహ్య
గ్నిముపసమాధాయ ఋషీర్వేద్యాక్ ప్రదాయాజ్యేనైతాభ్యో దేవతాభ్యోజుహోతి ॥ అగ్నయేసోమా
యేంద్రాయపౌజాపతయేబృహస్పతయే విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో బ్రహ్మణే ఋషిభ్యో ఋగ్వేద్యంబ్రహ్మ
స్సామభ్యో శ్చుద్ధాయై మేధాయై ప్రజ్ఞాయై ధారణాయై సదసన్నతయై సుతయై శ్రియై హ్రియై సావి
త్ర్యై సవిత్రే ప్రజాపతయై కాండముషయై సోమాయకాండముషయై అగ్నయై కాండముషయై
విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః కాండముషభ్యస్సాంగహేతీభ్యో దేవతాభ్య ఉపచిహ్నద్భ్యో యాజ్ఞకీభ్యో దేవతాభ్య ఉపచ
భ్యోహవ్యవాహనాయ విశ్వేభ్యోవరుణేభ్యోనుమత్యై స్విష్టకృతేవ పృథక్సాన్వహాకారేహుత్వా వ్యాహృతి
భిశ్చ పునః పరిషింశతి సమాప్తేచైతాన్యజుషా తపయతి ఎవమగ్నోదీనాంకాండముష్యాదివజమా స్విష్ట
కృతస్తైసాం స్థానేశతర్పిభ్యోగ్నిగృత్సమదాయ విశ్వామిత్రాయ వామదేవాయత్రయై భరద్వాజాయజమద
గ్నయై గౌతమాయ వసిష్ఠాయ ప్రగాయభ్యః పావమానీభ్యః త్సుద్రసూక్తేభ్యః మహాసూక్తేభ్యో మహా నా
మ్నిభ్య ఇతి॥ తతోవేదాదిమూరభ్య సంతతమధీయాతనాస్యాంతరా నధ్యాయోనాస్యాంతరాజనన మరణే అశా
చిర్నాంతరావ్యాహరేత్ ॥ నాంతరావిరమేత్ । యావదంతరమధీయాత - తదాంతరావిరమేత్తీర్న్వా
ణానాయమ్యప్రణవంచాత్రవిధాయ యావతాంలమధీయాత - తతస్సవాకాశోనిశాంతరం సంగ్రామాదర
ణ్యసలిలం లోద్యపరిదద్యాత్ ॥ ఆదావంతేద చాగ్నిభోజనం దక్షిణాదానం వింద్యాత్ - యఎతేన
విధానేన వెదమధీయాతసశతః పూతోవేదోభవతి ॥ మనశ్శుద్ధిశ్చభవతి- ద్వాభ్యాంపారాయణాభ్యాం రుగ్భి
శ్చాభోజ ఇహధీతే అన్యతేభ్యః ప్రమువ్యతే త్రిభిర్బహుభ్యఃపతసియ పాతకేభ్యశ్శూద్రాయంరేతస్సిక్త్యగం
గావ్యుమజ్జంశ్చభవతి చతుర్భిశ్శూద్రాన్న భోజనాత్తత్సేవనాత్ - తత్తీర్స్సేవనాత్పంచభిరయాజ్యయాజ
నాత్పూతోభవతి - అగ్రాహ్యగ్రహణౌదసద్భ్యోపాసనాచ్చ పద్భిర్బ్రాహ్మణలోహిత కరణాన్వశుహవ
నాత్తీర్స్సలోహితకరణాత్సవణానైయాత్పతితసంయోగాచ్చసప్తభిః ప్రాజాపత్యానాం హీనాచరణాద్యజ్ఞా
పవేదనాచ్చాష్టభిశ్చంద్రాయణస్యానాచరణాద్ధరుతల్పగమనాద్రజ స్వలాగమనాన్నవభిస్సురాపానాద్దశ
భిరశ్రోత్రాయయాజనాదసోమపానాద్యాణితశ్చైకాదశభిర్బ్రాహ్మణహవనాద్వాదశభిః పూర్వజన్మేహజ
న్మకృతైస్సదైఃప్రమువ్యతే - స్వగళాలోకంచగచ్ఛతి - అగ్నిప్రోమాదీక్ క్రతూన్యజతితైః క్రతుభిరిష్టంభవతి
వేదాధ్యాయాసదైవస్యాసపాస్తాసత్వవాక్కుచిః । యంయంకామయతేకామం తంతంవేదేన సాధయేత్॥
ఆసాద్యంనాప్తిరుతిరాంచి ద్భ్రాహ్మణోపిఫలంచుహత్ ॥ ఇతి సమాప్తేచైతాయజుషాతర్పణతీతి - సమాప్తే
వేదపారాయణేవితాదేవతాః పూర్వోక్తాః అగ్నిసోమాద్యాణుజుషాతర్పణతి - యజుర్వేదేన సహతపక
యతి - యజుర్వేదపారాయణే తస్యవేదస్యాప్రామాణ్యమిత్యవ్యతే - ఆధవాధూరాదివ్యాహృతి జననచ
తుప్తయాత్మకంయజుశ్చభేదగృహ్యతే - తేనైతదుక్తంభవతి ॥ ఘృదేవాంస్తపకయామిత్యేనేన ప్రకారేణత
ర్పయిత్వాగ్ని సోమాదీంస్తపకయేతి ॥ ఉపక్రాంత వేద పారాయణ మధ్యే నవ్యాహరే న్నాధ్యాప
యేత్ ॥ తథావాకికశచనమపిరబూయాత్ - హేతనిత్యనైమిత్తికకర్మానుసయక్తా ముక్తిం నకుర్యాది
త్యధికః ॥ నిశోనిశాంతరంసంగ్రామార్యాసలిలంలోద్యపరిదద్యాదితి ॥ లూప్యభిత్వాపరిహార్యవజాయిత్యే

తియవత్ - పరివర్తనాపయత్ || : శాంతిరసిభస్సంధ్యావాసలిలముదకం దృష్టిసమాభోధామికా
నిశాదికాలాః దేశాంశ్వవజయిత్యాసమాపయేత్తథః - సతతః పూతో వేదోభవతీతవేదోభవతివేదాత్త
కోభవతి - ఉత్పన్నానవాన్యవేదః - ధ : - స్వభావంపారాయణాభ్యాన్యగ్నిశ్చేహిరుగ్నిః || పారాయణీః
పావమానస్వయంపావమానీశ్చవిశిత్వోక్తఫలానుపరికల్పితృత్తద్ధః || ఎవముత్తరః పారాయణత్రయేణగంగా
స్నానంవిశిత్వానాథః నిమజ్జుశ్చభూతి-పూతోభవతీత్తద్ధః || పాజాపత్యాదీనాం చరణంప్రక్రాంతప్రాజాప
త్యానామనుస్మృతం ఎంచాద్రాయణస్యనిచాచరణంయజ్ఞోపవేధనంయజ్ఞవివాహః-ఇత్యనత్సన్పారాయణవిధిః ||

—* సారమంత్రః *—

అథ సారమంత్రానామ్యుక్త్యాద్యభిధీయతే || పూర్వాచార్య క్రమేణోదుత్యం జాతవేదసమితి త్రయోదశవణ
సూక్తం కాత్మేన ప్రసహణ్యేనదృష్టం గాయత్రమంత్రాశ్చ తస్మాదేవమృతస్మిన్బోధనద్యాశ్చహిరోగ
మధ్య ఉపనిషదంత్యాద్విషన్నాశిని || చి తంజేవానాముదగాదితి వదృచం సూక్తం అంగిరసేన కృత్సేన దృ
ష్టంత్రైష్టుభమంద్రం మిత్రా వరుణయోరితి ద్వృచజౌతధ్యేన దీఘ తమసా దృష్టం త్రైష్టుభో హంసశ్చ
చిషదిత్యేషా గౌతమపుత్రే వాచదేవేన దృష్టా జగతీయత్వా సూర్యేత్యేషా భూమిపుత్రేతాత్రిణా దృష్టా
అనుష్టుప్ - యదవ్యసూర్యేత్యాత్సూర్యైతి తిగ్రహద్యేతీతిత తస్మాద్భవ ఉదుత్యద్దశితం వపురితియా ఎ
తాః మైత్రావరుణీనా వసిష్ఠేనదృష్టా ప్రైమ్మభః - ఉదుత్యద్దశితం వపురితి బృహతీశాజాస్సప్తాభి సతే
హబృహతీతచదృశంతిపుర ఉష్ణిక్ బ్రహ్మహం అసిషిద్రువేదభృగుపుత్రేజమదగ్నినాదృష్టః పూర్వాబృహ
త్యుత్తరాసతో బృహతీనమో విత్రస్యేతద్వాదశవణం శుక్లం సూర్య పుత్రేతాపి తమసా దృష్టజాతం శ
నోభివేదితి త్రిష్టుప్ - సూర్యోనోదివః పాణ్వితి పంచవణం సూక్తం శుక్లం సూర్య పుత్రేణ చతుషా దృ
ష్టం గాయత్రం విభాద్యహిదితి చతురుదం శుక్లం సూర్యపుత్రేణవిభాజా దృష్టంజాగతం విభాజేజ్యోతి
షేత్యస్తారపక్షిః ఆయంగౌరితిచం సూక్తం సాప సాత్సాయంగాయత్రం సవత్రేసూర్యో దేవతాం
త్యం సూక్తం కచిదాత్మస్తవంయంతే || యజుషిస్వాహాయామితి ధ్యావ్యోయ ఎతేన సూర్యే సూర్యమ
హరహరుపతివంతే || శేఅయువ్యవంత ఆరోగ్యవంతోభవంతి ఎతేసూర్య సాయుజ్యం గచ్ఛంతి || మహాణ
వాభ్యేమహితే పూర్ణస్తరంగోపి పంచమాఖ్యః.

ఇతి శ్రీ పండితపారిజాత కథారిమల్లత్వాది చిరుద రాజ విరాజమాన శ్రీమదన భూపాల పుత్రస్య మాం
థాత్మనిబంధే మహాణవాధిధానే కర్మవివాకే పంచమస్తరంగస్సమాప్తః.

—* అథరుద్రవిధిః *—

తత్ర తావదుపయుక్తేషు వినియోగాదికం చింత్యతే || వినియోగోనామాభిసంబంధః సర్వాంగాంగీ
భావరూపః ఎకస్యైవ మంత్రస్య విధివద్బలాదనైకేషు నియమియ్యేషు కర్మస్వంగత్వం || యస్మిన్కర్మణి
యదంగభావం భజతే తదా తస్మిన్కర్మణి వినియోగోజ్ఞేయః - ఎవంచ యద్యపి చరమాయామిష్టకాయం
శత రుద్రయం జహౌతీత్యాదిభి బ్రాహ్మణవాక్యైర్గర్హియనేచరమేష్టకాయా మేకాదశభిరుద్రానువాక్యై
హౌణమోహితైః హౌమాభ్యై కర్మజ్యంగత్వం || రుద్రానువాకానాం-తథాహి జాచాలిశ్రుతౌ || కింజ
శ్యేనామృతత్వంనోబూహి శతరుద్రీయకనతి || తథారుద్రాధ్యాయాముచ్యతే సర్వప్రాప్తేరితి || తథారు
ద్రాణాం జపహౌమాచకనవిధిం వ్యాఖ్యాస్యామిత్వాది శ్రుతి స్మృతిపురాణ వాక్యైర్జప హౌమాభి
షేకేవినియోగా విజ్ఞేయాఇతి వినియోగః || అథరుద్రమంత్రవిధాగః || తత్ర మంత్రాంతైః కర్మాదీం తస్మిన్

పాతయొక్క ప్రసంగమును మంత్రమునకును సమాప్తిభిః కర్మాదీకర్తృపక్షమాక సన్నిపాతయేద్యోజ
యేత్ ॥ మంత్రమునకును పరిత్యాగమునకును దిశ్యతాః ॥ తద్వధా-నమస్తేరుద్రమన్యః ఉతోతి ఇషవేనమః బా
హుభ్యాముతతేనమస్వాహతి స్వాహాకారాంతే హవిరిగ్నో ప్రక్షిప్య రుద్రాయేత్యుద్దేశత్యాగః కార్యః ఇ
తి మంత్రవిభాగశ్చ రుద్రానువాకమనానావిధః - తత్రాత్రాతేర్నచి చరమాయామిష్టశాశాం జుహోతీత్యు
క్త్యాత్రేధావిభాగం జుహోతి ॥ త్రయశ్చమేలోకాశ్చితి త్రిధా రుద్రానువాకానామేకాదశానువాకా
నాం విభాగఉక్తః తథా- తిస్రప్రహుతీర్జుహోతి ॥ వత్సయుతవశ్చితి ధోధా విభాగోపిదర్శి
తః- నమస్తేరుద్రమన్యవశ్చిత్వేతాననువాకాత్రేధావిభాగ్యాపితాక ప్రథమముపక్రమ్య ననుస్తాభ్యుత్తతి జాను
దక్షుధా యమాణో రథశారెభ్యశ్చవ ఇత్యుపక్రమ్య నమస్తాయుధాయేతి నాభిదక్షుశేషేణప్రాగవ
సానేభ్య ఆస్త్వదక్షుహుత్వా సహస్ర్రాణి సహస్రశ్చితి దశాభ్యాతానాక ఉక్త్యారోహం జుహోతి ॥ నమో
రుద్రేభ్యోయేపుథివ్యామితిజానుదక్షుధారయమాణోనమోరుద్రేభ్యోయంతరిక్షాశ్చితి నాభిదక్షునమోరుద్రే
భ్యోయేదివీత్యాస్త్వదక్షు హుత్వేతి త్రేధాధోధావిభాగో దశితో బోధాయనేన ॥ అపరః ప్రకారః తతః
ప్రథమేనువాక పంచదశచైవ పంచదశ మంత్రాః ద్వితీయే త్రయోదశయజుఃషీతి త్రయోదశ తృతీయచతు
ర్థాయోః ప్రత్యేకం సప్తదశ యజుఃషీ-షట్సుపంచస్వనువాకే షూధయతో నమస్కారమంత్రాః ॥ పంచమ
షష్ఠానువాకయోః ప్రత్యేకం పంచదశయజుఃషీ - సప్తమేషోదశ- అష్టమేసప్తదశ- నవమవీకోనవంశంతిః
షట్సుపంచస్వనువాకేషు ఏకతోనమస్కారమంత్రాః- తత్రాపి పురస్తాత్సమస్కారః- నవమానువాకే నమో
వః కిరిభ్యోదేవానాగ్ం హృదయేభ్య ఇత్యతోదేవానాం హృదయేభ్య ఇత్యుత్తరమంత్ర చతుష్టయే పృథువజ
తి తద్యథా ॥ నమోవిక్షీణకేభ్యో దేవానాగ్ం హృదయేభ్య ఇత్యయంచానుషంగో యత్రహిమామాదిష్వే తే
షాం మంత్రాణాం పృథక్పృథక్విభజ్య ప్రయోగస్తత్రైవ - యత్రతు జపాదాపృథక్కరణం తత్రాపితు య
థాధ్యయనమేవపాఠః- ఎవం సవత్రాప్యనుషంగస్థలేషుజ్ఞేయం- అత్రచ ద్వితీయాది నవమాంలేష్యచవాకే
షు నమస్కారాంతం - నమస్కారాద్యమేకంయజురితిశాకపాణిః-నమస్కారాద్యేకంయజురితియాస్కః
అష్టావనువాకావప్తయజుఃషీతికాశ్శృష్టిః- తత్రశాకపాణిః తై ఉభయతోనమస్కారేషుసుకరోమం
త్రవిభాగః - అన్యతరో నమస్కారేష్వేవ మూహ్యః - తద్యథా ॥ నమో భవాయచ రుద్రాయచ నమశ్చ
ర్వాయచపశుపతయేచేత్యత్ర ద్వితీయోనమశ్శబ్దః - పూర్వమంత్రస్యచాంత్యేనోత్తర మంత్రస్యాచిత్వేనే
త్యభయాయత్రకమామ్నాతం . కాకాక్షీవదుభయత్రాపిసంబంధ్యతే ॥ తథాచ- నమోభవాయచ రుద్రాయచ
నమశ్చిత్వేకోమంత్రః - పునరపితమేవనమశ్శబ్దముపాదాయ నమశ్శర్వాయచ పశుపతయేచ నమశ్చిత్వే
మంత్రః ॥ ఎవముత్తరత్రాపివిజ్ఞేయం - అథవా- నమోభవాయచ రుద్రాయచేత్యాది ॥ ఎవమాదిశబ్దోనమ
ప్రథమోనమశ్శబ్దానుకృత్యతే ॥ ఎవముశయతో నమస్కారమంత్రాభవంతి-యాస్క-పక్షేత్వన్యతర నమస్కా
రేషు స్ఫుటోమంత్ర విభాగః - ఉభయతోనమస్కారేషూహ్యం-తద్యథా ॥ నమోహిరణ్యభాహవే-పశూనాం
పతియే నమోనమ ఇత్యత్రనమోహిరణ్యభాహవేనేనాన్యే దిశాంపతయేచిత్వేకోమంత్రః-పురస్తాదేవైవన
మస్కారఃయ్యుక్తః - నమోవృక్షేభ్యోహరికేశేభ్యః పశూనాంపతయేచితి ప్రథమతే ఎవస్త్వినమస్కారోద్వితీ
యోమంత్రః - ఎవముత్తరత్రాపిచతుర్థానువాకేదరమమంత్రపఞ్చకం - చరషస్త్యాదోద్వినమస్కారః ॥ ఆ
త్త్రైవనమస్కారఇత్యభయతోనమస్కారస్వీకారః ॥ ఎవంచాస్యవిభాగాబహుభిభాకవ్యకారైరను పాతై
జ్జితమునమంత్రః - పూర్వోక్తవిభాగోగ్రాహ్యః ॥ తథాచ శాకపూర్వాదిభిః పి నవిరోధః-తథాహి ॥

ద్వితీయతృతీయచతుర్థానువాకాభి సాయో నమసా రాదికమేకంయజురితి శాకపూజే రాహు || అన్యాయ
 న్యాయవాంతరమహావాక్యానివేదభామ్యేభట్టభాసరేణదశితాని - తస్మాత్పూర్వోక్తన్యాయేనాదిత ఆర
 భ్యనవస్యనువాకేషు చతుశ్చత్వారింశదధికంశతంతంతాః - దశమేనువాకేద్వాదశే ద్వాదశమంతాః - ఎ
 కాదశానువాకేమంత్రే త్రియజుషేదశచైత్రయోదశమంతాః - ఎకాదశస్వనువాకేమంత్రా ఏకోనస
 ప్రత్యుత్తరంశతం - చమకానామేకమనువాక క్రమేణ హుత్వాంతేవసోధాకరాంజుహుయాత్ | అయంచ
 హుమప్రకారః - సవద్రవ్యసాధారణః || సర్వత్రవసుధారాచాజ్యేన - ఎవమేవరుద్రైకాదశిన్యాం షహ
 రుద్రేతి రుద్రేచద్రప్రప్యం - శల్లఃకానిచాహా శాతాతః || షడంగైకాదశీరుద్రా రుద్రైకాదశ రుద్రతః
 ఎకాదశభిరేతాభిమహారుద్రశ్చకథ్యతే || ఎకాదశమహారుద్రైతిరుద్రఃపరితథితి || తద్యధా విధినానమ
 కావృత్తిరుద్రస్యైకాదశాత్మికారుద్రస్యైకాదశావృత్తిరుద్రైకాదశసీన్యతా || ఎకాదశభిరేతాభిమహారు
 ద్రస్తుకథ్యతే - ఎకాదశమహారుద్రై రుద్రుద్రఃపరితథితి || ఆనయోరధః || వత్సమాణ షడంగన్యాసా
 దిపూర్వకమేకాదశ నమకాను వాకానాంజపానంతరమేకందమక ప్రథమానువాకంజపేత్ - నమఃపూర్వకం
 నమక జపానంతరం ద్వితీయం చమకానువాకంపఠేత్ - ఏవమేకాదశవారంనమకాన్పఠేత్ || క్రమేణైకమే
 కం చమకానువాకముదీరయేత్ | ఆననవప్రకారేణ నమక్రైకాదశాను వాకానా మేకాదశధా అవృత్తిష్ట
 డంగైకాదశీత్యుచ్యతే || ఎవంరుద్రఃపరితథితిసంజ్ఞాంలభతే || ఎకాదశరుద్రః - పూర్వోక్తస్యరుద్రస్యైకాదశసీవే
 తి వ్యపదేశద్వయభాగ్యవతి || ఎకాదశభిరేతాభిరుద్రైకాదశసీభిరితిపర్యాయనామ్నీభిరేకాదశసంఖ్యాకాభి
 మహారుద్రః కథ్యతే || మహారుద్రస్యైకాదశా వృత్తిరీరుద్రః || చమకనమకయోమంత్రవిభాగః - అ
 త్రమంత్రవిభాగప్రకరణమేతే తేషాందశితత్వాత్ - కస్త్విభాగైకతీమంత్రాగ్రితీ మంత్ర సంఖ్యా తథాకృ
 త్వావిచ్ఛేదవేతత్ప్రకృత్యతే - తథాదశాంశహోమాదికైకత్వాహుతయ ఇత్యేతదభిధాన్యతే - తత్రస్తుత్యాప్రై
 ధాయోధావవిభాగోదశితః - సోత్రతేధావిభాగంమనసిసిధాయబోధాయనోప్యాహ | నమస్తైరుద్రమన్య
 వఇత్యేతాలనువాకాస్త్రైధావిభజ్యంతే - అతావిచ్ఛిన్నానామనువాకానాంలేధాకరణపక్షేఅద్యశ్చత్వా
 రోనువాకాఎకాంశః || ఎవంచానువాకమధ్యవిచ్ఛేదమంతరేణ త్రైవిధ్యంఘటతే - యథాగవాంశతం దక్షి
 ణైత్యత్రయోడశత్విజాందక్షిణావిభాగః - తద్యధా || ప్రధానముస్విక్రతుప్తయ స్యాధికనగ్నిసంజ్ఞా | తద
 నంతరమృత్విక్రతుప్తయధికనగ్నేవంసంజ్ఞా || తదనంతరాణాం చతుర్థామృత్విజాం తృతీయాధికనగ్నితి ||
 తతోవశిష్టానాంచతుర్థాం యజినగ్నితి - ఎహంశతంగావోవిభజ్యదాతవ్యాః - తత్రాప్యయనియమః - అ
 ధికనామధికం తృతీయాధికనాం ద్వితీయోంశః || అధికనాంచతుర్థోంశగ్నితి || అధికనాంచ ద్వాదా
 సమీశ్యతప్రప్రథమాధికనాం గోశతాధికంపంచాశద్దావోభవంతి - ఎవంచక్రియమాణో ద్వితీయాధికనాం
 పంచాశతోధికంపంచవింశతిః || తృతీయాధికనాంపంచదశ తృతీయాంశే క్రియమాణే షోడశభవంతి - గోద్వ
 యమవశివ్యతే || తత్రప్రేమస్థలేమ విభజ్యస్థాపితుమశక్యం ద్రవ్యద్వారాచ విభాగోన్విధిః - తస్మాదధికనా
 మష్టాదత్వారింశత్ || ద్వితీయాధికనాం చతుర్వింశతిః - తృతీయాధికనాం షోడశ అధికనాం ద్వాదశే
 తిగవాంపంచే నాయశతుంగావోవిభక్తాః - అననన్యాయేన ప్రకృతే ష్యేకాదశాను వాకానామనువాక స్వ
 రూపవిచ్ఛేదాయ పూర్వోక్తరీత్యాచరమానువాకత్రయస్య ఎకంపంత్రమంగీకార్యం || ఎవంచరమానువా
 కానామేకావృత్త్యాజపాంతే యదిహుమంకతుం చికిషత్ || తదాహుమమాత్రమేవ - తదాతస్మిక్
 పక్షేత్రయోమంత్రాస్మిప్రతిహుతయోధవంతి - ఎవం చరమానువాకానామేకజపాంతేహోమచికిర్షాయాం

కెవలహోమత్వేచ్ఛాయాంవాచమకేషుప్రథమారుగకోమంత్రః - విశిష్టానువాకాఏకాదశమంత్రాః ॥ ద్వాదశభిమంత్రైస్తావత్యతహుతయః - వసుధారాపూర్వాకర్మీత్యైవ ॥ ఇత్యేకః ప్రకారః ॥ అధాపరస్త్రై

—*† త్రేధావిభాగః. †*—

ధావిభాగోనమకేమ - అత్రచమూలంత్రేధావిభక్తంజహూతీత్యేతదేవ శ్రుతివాక్యం - తత్రనమస్తేరుద్రమన్యవత్సార్భ్య సభాపతిభ్యశ్చనమఇతిఎకోభాగః - నమోఅశ్వేభ్యఇత్సార్భ్యవార్యాయచేశ్యంతో ద్వితీయః ॥ నమఃప్రతరణాయచేత్సార్భ్య సమాప్తేస్తృతీయః ॥ ఎవంత్రయో మంత్రాఇతి జపాంగ హూమంగ హేతుభూతస్వతంత్రహూమేతిస్రవహుతయః - ద్వితీయఃప్రకారః ॥ అథాన్యస్త్రిధావిభాగాత్తక్తతత్రనతతం పూర్వోక్తవిభాగప్రకారేణైవ ప్రథమద్వితీయా గ్రాహ్య ॥ తృతీయేవిభాగేతు నమఃప్రతరణాయచేత్సార్భ్యయవతావంతఇత్సూచాసహిత ఎకోమంత్రః - నమోరుద్రభ్యోయే పృథివ్యామిత్యాభ్యత్రీణ్యజాంపి. అత్రచనమోరుద్రేభ్యఇతిచఎహూమత్యేతత్పదంచఇదవస్తైభ్యఇత్సార్భ్యదితృతీయోమంత్రః - ఏవంపూర్వాక్తైస్త్రైభిమంత్రైస్సహపఙ్క్తంత్రాః ॥ అస్తింశ్చవిభాగేత్రేధావిభక్తంజహూతీత్యుపక్రమ్యవట్సుంపద్యంత ఇశ్యంతాశ్రుతిప్రమాణత్వేన పూర్వందశికా - అధునావినియోగ సంగ్రహైశ్యం ప్రమాణీ క్రియతే ॥ ప్రశ్నేతు పంచమేప్రోక్తశ్చతరుద్రీయహోమే సభాపతిభ్యఇశ్యంత ఎకోమంత్రః ప్రకీర్తితః అవార్యాయ చేశ్యంత ఎకస్తస్త్రనసీత్యంతఉత్తరః ॥ నమోరుద్రేభ్యఇత్యేషపృథివ్యాదివిభాగతస్త్రైధాభిన్నస్తతోహూమే వఙ్క్తంత్రా ఇహకీర్తితాఇతి ॥ అస్తిన్విభాగే - వచాహుతయోభవంతి - జపాంగహోమస్వతంత్రహోమేన ॥ ఇతితృతీయః

—* షోడశధావిభాగః. *—

ప్రకారః ॥ అథషోడశధావిభాగవానన్యతరఃప్రకారః ॥ తత్రనమస్తేరుద్రమన్యవ ఇత్సార్భ్య నమస్తక్షభ్య ఇత్యంతప్రథమోవిభాగః - రథకారేభ్యశ్చవ ఇత్సూపక్రమ్య నమస్తాయుధాయ చేత్యంతో ద్వితీయో విభాగః - సుధన్వనేచేత్సార్భ్య సహస్రాణి సహస్రశ ఇత్యేతద్వృక్యంతం తృతీయో విభాగః ॥ ఇతి త్రయోదశమంత్రాస్సహస్రాణిసహస్రశఇత్సార్భ్యనవమోదశమంత్రాః ॥ తత్రతాప్యేయజాంపికాశకృత్సమతేనేత్యాదిఎతేచపూర్వైస్సహస్రత్రయోదశమంత్రాః - యేపృథివ్యామిత్యవశిష్టంవాక్యంపూర్వోక్తమీత్యాత్రీణ్యజాంపి త్రయోమంత్రాః - పూర్వంపూర్వోక్తైస్సహస్రేషామోడశమంత్రవిభాగబోధాయన వచనంప్రమాణం తచ్చాపిప్రథమోపక్రమేనమస్తక్షభ్య ఇత్సాది ప్రథమజపాంగహూమే స్వతంత్రహోమేన ॥ షోడశాహుతయోభవంతి ॥ ఇతిచతుర్థఃప్రకారః ॥ అష్టాదత్వారింశన్తంత్రీ విభాగః. అథాష్టాదత్వారింశన్తంత్రీవిభాగాత్మకప్రకారః ॥ తత్రప్రథమానువాకేపంచదశర్చఃపంచదశమంత్రాః ॥ తత్రాష్టానువాకాఅష్టయజాంపి - కాశ కృత్సమతేత్యాదిత ఆరభ్య నవస్వనువాకేషు త్రయోవింశతిః ॥ దశమేనువాకేద్వాదశచేతి ద్వాదశ - ఎతేచపూర్వైస్సహ పంచత్రింశతీ - ఏకాదశానువాకే దశచణస్త్రీణ్యజాంపి - త్రయోదశైవం - పూర్వైస్సహస్రేషాదత్వారింశదతోజపాంగ స్వతంత్రహూమేచతావశ్య ఏవాహుతయః, ఇతి పంచమ ప్రకారః ॥ అధైకొనసప్రత్యుత్తరశతమంత్రవిభాగయుక్తఅన్యశమః ప్రకారి ॥ సచవినియోగః - ప్రకరణానంతరమేవ ॥ తత్రప్రథమానువాకే పంచదశచణ ఇత్సాదివా గ్రంథేనదశికతః - అతశ్చ జపాంగహోమే ఎకొన సప్రత్యుత్తరశతమాహుతయః - ఇతివత్సఃప్రకారః ॥ ఇత్యేకవారంనమకావృత్తౌమంత్రవిభాగ భద్రేన వట్సుఃప్రదశికాః ॥ అథుచైక్రీకాదశిన్యాదిషు పూర్వోక్తపక్షసంఖ్యానావృత్తిభేదాంతసంఖ్యాభేదః ప్రదశ్యతే - నమకానామేకవారమావృత్తేదశాంశహూమప్రాప్తి రేవతాస్తి ॥ ఏకాదశధావృత్త్యాత్తి కేరుద్రాభ్యేదిత్యతే - తత్ర

దశాంశహోమకతావ్యేతేధా విభాగపక్షద్వయాశ్రయణేన నిస్ర ఆహుతయః - నమకస్యైకాదశేతి పూర్వాభిస్సహ సప్తాశీత్యుత్తరం || తతోవసోధాఽరా - అష్టాదత్వారింశత్సంపూర్ణహోమపక్షేప్రతిరూపకం నిస్రస్తేనఆహుతయ్యతి శ్రయస్త్రింశత్ - రూపకాంతే చమకానువాకే నైకాహుతీ రిత్యేకాదశ. పూర్వాభిస్సహచతుశ్చత్వారింశత్ - అంతేవసోధాఽరా - షోధా విభాగాశ్రయణ పక్షేతు దశాంశహోమపక్షాహుతయః - తతోవసోధాఽరా - సమగ్రహోమేతు ప్రతిరూపకంపట్నడితిషడుత్తరావష్టిః - పూర్వోక్తరీత్యా - చమకానువాకాహుతయ ఏకాదశేనస్త సప్తత్యాహుతయః || అంతేవసోధాఽరా - షోడశవిభాగపక్షాంగీకారే దశాంశహోమేషోడశాహుతయో వసోధాఽరాచ - సంపూర్ణహోమేతుప్రతివారంషోడశ షోడశేతిపట్నప్త్యుత్తరశతమాహుతయఃపూర్వవ చ్చమకజ్యేకాదశశ్చేతి పూర్వాభిస్సహ సప్తాశీత్యుత్తరంశతం. తతోవసోధాఽరా - అష్టాదత్వారింశత్సంక్ర విభాగ పక్షాంగీకారేదశాంశహోమైకాదశేతిమిళిత్యైకోనచత్వారింశదేవ || తదనంతరంవసోధాఽరా || సమగ్రహోమ ప్రతిరూపక మష్టాదత్వారింశదిత్యష్టావింశత్యుత్తరాపంచశతీ భవత్యాహుతీనాం పూర్వవ చ్చమకాను వాకానామేకాదశేతిమిళిత్యైకోనచత్వారింశదుత్తరాణి పంచశతాని - తతోవసుధారాచ || ఏకోనసప్తత్యుత్తర శతమంక్రవిభాగపక్షాశ్రయణేతు దశాంశహోమ ఏకోనసప్తత్యుత్తరశతమాహుతయః - సమగ్రహోమేతు - ప్రతిరూపక మేకోనసప్తత్యుత్తరశతమిత్యేకసహస్రమష్టాదత్తా న్యేకోనపష్టిశ్చైత్యాహుతయోభవంతి. పూర్వవ చ్చమకానువాకానామేకాదశేతి మిళిత్యైక సహస్రమష్టాదత్తాని సప్తతిశ్చతతోవసోధాఽరాతిరుద్రేతహుతి సంఖ్యా || అథరుద్రైకాదశిన్యా మాహుతి సంఖ్యా || అధైకవింశత్యుత్తరం శతం రూపకం భవతి || అతశ్చతాంశహోమోష్యతాఃశిష్ఠతే | అవకాశసంభవాత్ || యథాచశతాంశహోమస్తదా శతరూపకాణామేకరూపకావృత్యాహోమః - నతత్రాపి తేధాషోడత్యాది మంక్రవిభాగభేదేనానైక పక్షాస్సంభవెయః || తత్రత్రైవిభాగశతరూపకాణామేకరూపకావృత్యాతిస్రతహుతయః - చమకానువాకై రేకాదశేషోడశాహుతయః - అంతేవసోధాఽరాచ - శతాంశహోమపక్షపవషోధావిభాగాశ్రయణేతరూపకాణామేక రూపకావృత్యాపక్షాహుతయః - అవశిష్టైకవింశతిరూపకాణాంకృతేనమస్తైరుద్రమన్యవ ఇత్యాదిభిస్సృభీ రుగ్భిః ప్రాతరతితిసః - న మోరుద్రేభ్యో యేష్యథివ్యామిత్యాదిభిఃపూర్వోక్తప్రకారయ్యుక్తైస్త్రిభిర్యజుభిః స్తిస్రతహుతయ ఇతిపూర్వోక్తాభిస్సహద్వాదశచమకానువాకై రేకాదశేతిమిళిత్యాశ్రయోవింశతిః - అంతేవసోధారాచశతాంశహోమపక్షపవషోడశభాగాంగీకారే రూపకశతస్యైకరూపస్యైకావృత్యాషోడశాహుతయః - అవశిష్టానారూపకాణామేకవింశతిః - కృతేప్రథమచైకాహుతిః పూర్వోక్తరీత్యా యజుషేకాహుతిః యజుషాపూర్వోక్తప్రకారేణసప్తత్యుత్తరశతమాహుతయః పునఃప్రథమాభిస్సృభీరుగ్భిః ప్రత్యేక మేకైకేతి తిస్రః - అంత్యైస్త్రిభిః పూర్వోక్తప్రకారయ్యుక్తైర్యజుభిః ప్రత్యేకమేకైకేతిస్రఇతి మిళిత్యాచతుర్వింశతిః || చమకానువాకై రేకాదశేతిపూర్వోక్తాభిరేకాంహుత్యా తిస్రతహుతయః సహ పంచవింశత్తతో వసుధారా శతాంశహోమపక్షపవ అష్టాదత్వారింశ ద్రూపక విభాగాశ్రయణేన తస్యరూపకాణా మేకావృత్యాష్టాదత్వారింశ దాహుతయః | త్రిభావిభాగమాశ్రిత్యపునరేవ రూపకావృత్యా తిస్రతహుతయః || అవశిష్టపక్షాణాం కృతేప్రథమచైకాహుతిః - సమగ్రహోమేతిప్రతిరూపకమేకేన యజుషా పూర్వోక్తప్రకారయ్యుక్తేనచైకాహుతి రిత్యేవం త్రిపంచాశత్ - చమకానువాకై రేకాదశేతిమిళిత్యా చతుష్పత్తిరంతేవ సుధారాచ శతాంశహోమపక్ష ఏకైకోన సప్తత్యుత్తరశతమంక్రవిభాగాశ్రయణే శతరూపకాణామేకరూపకా

[illegible]

శతాంశ హోమపక్ష ఏవ షోఢామంత్రవిభాగే త్రయోదశరూపకాణాం ప్రతిరూపకం షట్పడిత్యష్టసప్త తిరాహుతయః ॥ అవశిష్టైకత్రింశద్రూపకాణాం కృతే ఆద్యాభిస్తిస్మభీరుగ్భిః ప్రత్యేక మేకైకతీస్రః - ఎవం మిళిత్యా చతురశీతిః పూర్వవచ్చమకానువాకై రేకాదశేతి పూర్వోక్తాభిస్సహ పంచనవతిస్తతో వసోధాకారాచ ॥ పక్షఏవషోడశధా మంత్రవిభాగ త్రయోదశరూపకాణాం ప్రతిరూపకం షోడశేతిద్వ్యేకతే అష్టచెత్వ్యా హుతయః ॥ అవశిష్టైకత్రింశతోరూపకాణాం కృతే పూర్వవచ్చమగ్నిస్తిస్ర అంత్యయజుభిః స్తిస్రైతివహః పూర్వవచేవ చమకానువాకై రేకాదశేతి మిళిత్యాద్వ్యేకతే పంచవింశతిశ్చాంతేవసోధాకారాచ ॥ శతాంశహోమపక్ష ఏవ అష్టచత్వారింశన్మంత్రవిభాగ త్రయోదశరూపకాణాం ప్రతిరూపకమష్టాచత్వారింశదితి షట్పతాని చతుర్వింశత్యాహుతయోభవంతి ॥ అవశిష్టైకత్రింశద్రూపకాణాం కృతే ప్రథమాభి స్తిస్మభీరుగ్భిః ప్రత్యేక మేకైకతీస్రః - పూర్వోక్తప్రకార యుక్తై ర్యజుభిః స్తిస్రః పూర్వవచ్చమకానువాకై రేకాదశేతి పూర్వోక్తాభిస్సహైకచత్వారింశదు త్తరావట్పతాహుతీనాం తతోవసుధారాచ - శతాంశహోమపక్ష ఏవైకొనసప్తత్యుత్తరశతవిభాగ త్రయోదశరూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకొన సప్తత్యుత్తరశతమితి ద్వేసహస్రైకశతంసప్తవత్పాహుతయః - అవశిష్టైకత్రింశద్రూపకాణాం కృతే పూర్వవచ్చమగ్నిధమాభి రుగ్భిస్తిస్రః అంత్యయజుభిః స్తిస్రః పూర్వవచేవచమకాను వాకై రేకాదశేతి మిళిత్యాద్వేసహస్రై ద్వేవశతే చతుర్దశవ - అథ మహారుద్ర ఏవ దశాంశహోమపక్షే ఏకసహస్రం త్రిణిశతాని ఏకత్రింశచ్చేతి రూపకాణాం దశమోంశవిక శతం త్రయత్రింశచ్చేతి భవతి - ఏకఏవ రూపకొవశిష్యతే - అత్రచ త్రేధామంత్ర విభాగే త్రయస్త్రింశదధికస్త్యైక శతస్య రూపకాణాం ప్రతిరూపకం త్రిస్తిస్రై ఆహుతయ ఏకొన చతుశ్చ త్యాహుతీనాం అత్రచమకానాం దశాంశో ద్వాదశరూపకోభవతి - తత్రప్రతిరూపక మేకాదశాను వాకై కాదశై కాదశమిళిత్యా త్రింశదుత్తరం శతమాహుతయః - ఎతచ్చ పూర్వాభిస్సహ పంచశతాన్యేక త్రింశచ్చ ॥ అంతేవసోధాకారా - దశాంశహోమపక్ష ఏవ షోఢామంత్రవిభాగ త్రయస్త్రింశదుత్తరశత రూపకాణాం ప్రతిరూపకం షట్పడితీన పుతతాన్యష్టనవతిశ్చాహుతయః - చమక ద్వాదశరూపకాణాం పూర్వవచ్చమగ్నిరూపకమేకాదశై కాదశేతి ద్వాత్రింశదుత్తరమేకశతం ఏతాశ్చ పూర్వాభిస్సహనవత తానిత్రింశచ్చాహుతయః ॥ తతో వసోధాకారాచ - షోడశమంత్రవిభాగత్రయస్త్రింశదుత్తరతరూపకాణాం ప్రతిరూపకం షోడశేతిద్వ్యే సహస్రై ఏకశతమష్టాంశశ్చాహుతయః - పూర్వవచ్చమక ద్వాదశరూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకాదశై కాదశేతి ద్వాత్రింశచ్చ పూర్వాభిస్సహైకాభిద్వ్యే సహస్రై ద్వేవశతే షష్టిశ్చాహుతయః - అంతేవసోధాకారాచ - దశాంశహోమపక్ష ఏవాష్టాచత్వారింశన్మంత్రవిభాగే త్రయస్త్రింశదుత్తరశతరూపకాణాం ప్రతిరూపకమష్టాచత్వారింశదితి షట్పతాని త్రిణిశతాని చతురశీతిశ్చాహుతయః - పూర్వవచ్చమక ద్వాదశరూపకాణాం ప్రతిరూపకమేకాదశై కాదశేతి ద్వా త్రింశ దధికమేకశతం ఏతాశ్చ పూర్వాభి స్సహషట్పతాని త్రిణిశతాని షోడశభవంతి - అంతేవసోధాకారాచ - దశాంశహోమపక్ష ఏవైకొనసప్తత్యుత్తరమంత్రవిభాగే త్రయస్త్రింశదుత్తరశతరూపకాణాం ప్రతిరూపకమేకొనశతిశ్చతమేకొనసప్తత్యుత్తరమిళిత్యా ద్వాదశసహస్రాణి సప్తసప్తతిశ్చాహుతయః - పూర్వవచ్చమక ద్వాదశరూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకాదశేతి ఏకశతం ద్వాత్రింశచ్చ పూర్వాభిస్సహైకాద్వావింశతీసహస్రాణి షట్పతాని నవచభవంతి - అంతే వసోధాకారాచ - అథమహారుద్ర ఏవ సమగ్రహోమపక్షే తత్రాపిత్రేధామంత్రవిభాగ ఏకసహస్రం త్రిణిశతాం న్యేక వింశతిశ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపకంతిస్రస్తిస్ర ఆహుతయభి త్రిణిసహస్రాణి నవశతాని త్రినవతి శ్చాహుతయో

చమకన్యైకసహస్రం త్రిణిశతాని చతుష్పట్నాహుతయః - అంతేవసోధాకరా ॥ సమగ్రహూమపక్ష ఏవయో
 ధామంత్రవిభాగ చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతిరూపకాణాంప్రతిరూపకం షట్పడితి మి
 శిత్వాసప్తాశీతి సహస్రాణ్యష్టాశతాని షట్పత్వారింశచ్చాహుతయః ॥ చమకన్యైకసహస్రం త్రిణిశతాన్యేకత్రిం
 శచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపకమేకాదశైతిమిశిత్వా చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చా
 హుతయః - ఏతాశ్చ పూర్వోక్తాభిస్సహ ఎకలక్షం ద్వేసహస్రేచత్వారి శతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతి సప్తాశీతి
 శ్చాహుతయః ॥ అంతే పంచాశచ్చాహుతయః ॥ చమకన్యైక సహస్రంత్రీణి శతాన్యేకత్రింశచ్చేతి రూపకా
 ణాం ప్రతిరూపకమేకాదశైకాదశైతిమిశిత్వా చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చాహుతయః ।
 తతశ్చవసోధాకరా ॥ సమగ్రహూమపక్ష ఏవ అష్టాచత్వారింశన్తంత్రవిభాగ చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యే
 కచత్వారింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపకమష్టాచత్వారింశత్సప్తలక్షాణి ద్వేసప్తశతాన్యష్ట షష్టిశ్చాహు
 తయః - చమకన్యైకసహస్రం త్రిణి శతాన్యేకత్రింశచ్చేతి రూపకమేకాదశైతి మిశిత్వా చతుర్దశ సహస్రా
 ణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చాహుతయః ॥ పూర్వోక్తాభిస్సహేతాస్సప్తలక్షాణి సప్తదశసహస్రాణి షట్ప
 తాన్యేకచత్వారింశచ్చాహుతయః ॥ అంతేవసోధాకరాచ ॥ సమగ్రహూమపక్ష ఏవైకొనసప్తత్యుత్తరశతమం
 త్రవిభాగేచతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతిరూపకాణాంప్రతిరూపకమేకొనసప్తత్యుత్తరశత
 మితి మిశిత్వాచతుర్వింశతిలక్షాణిచతుస్సప్తతిసహస్రాణిత్రీణిశతాన్యేకొనత్రింశచ్చాహుతయః ॥ చమకన్యైక
 సహస్రం త్రిణిశతాన్యేకత్రింశచ్చేతి రూపకాణాంప్రతిరూపకమేకాదశైకాదశైతిమిశిత్వాచతుర్దశసహస్రాణి
 షట్పతాన్యేకత్రింశశ్చసహస్రాణి నవశతాని త్రయోవింశతిశ్చాహుతయః - చమకన్యైకసహస్రం త్రిణిశతాన్యేక
 కత్రింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపకమేకాదశైతి మిశిత్వా చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశ
 చ్చాహుతయః ॥ పూర్వోక్తాభిస్సహేతాష్టట్పంచాశత్సహస్రాణి పంచశతాని చతుష్షష్టిశ్చాహుతయః ॥ అం
 తేవసోధాకరాచ ॥ సమగ్రహూమపక్ష ఏవ యోధామంత్రవిభాగ చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారి
 ంశచ్చేతి రూపకం షట్పడితిమిశిత్వా సప్తాశీతిసహస్రాణి అష్టాశతాని షట్పత్వారింశచ్చాహుతయః - చమ
 కన్యైకసహస్రం త్రిణిశతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపకమేకాదశైకాదశైతి మిశిత్వా చతుర్దశ
 శసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చాహుతయః ॥ ఏతాశ్చ పూర్వోక్తాభిస్సహ ఎకలక్షం ద్వేసహస్రే చత్వారి
 శతాని సప్తాశీతిశ్చాహుతయః ॥ అంతేవసోధాకరా ॥ సమగ్రహూమపక్ష ఏవ యోధాశధామంత్రవిభాగచతు
 ర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపకం యోడశయోడశేతి మిశిత్వాద్వైలక్షేచ
 తు స్త్రింశత్సహస్రాణి ద్వైశతేషట్పంచాశచ్చాహుతయః ॥ అంతేవసోధాకరా ॥ సమగ్రహూమపక్ష ఏవ అ
 ష్టాచత్వారింశన్తంత్ర విభాగ చతుర్దశ సహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూప
 కమేకాదశైకాదశైతి మిశిత్వా చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చాహుతయః ॥ పూర్వోక్తా
 భిస్సహేతాస్సప్తలక్షాణి సప్తదశసహస్రాణి చత్వారిశతాని నవచాహుతయః ॥ అంతేవసోధాకరా ॥ సమ
 గ్రహూమపక్ష ఏవైకొన సప్తత్యుత్తరశతమంత్ర విభాగే చతుర్దశ సహస్రాణి షట్పతాన్యేక చత్వారింశచ్చే
 తిరూపకాణాం ప్రతిరూపకం ఏకొనసప్తత్యుత్తర శతమితి మిశిత్వా చతుర్వింశతి లక్షాణి చతుస్సప్తతిస
 హస్రాణి త్రిణిశతాన్యేకొనచింశత్యాహుతయః ॥ చమకన్యైకసహస్రం త్రిణిశతాన్యేకత్రింశచ్చేతి రూపకా
 ణాం ప్రతిరూపకమేకాదశైకాదశైతి మిశిత్వా చతుర్దశసహస్రాణి నవశతాని సప్తతిశ్చాహుతయః ॥ తతో
 వసోధాకరా ॥ ఇత్యతిరుద్రాహుతిసంఖ్యా ॥

—* నమకాదివిభజనపహోమసిధిః. *

గురులక్షణుశ్చ ద్భవ్యోయంయోజ్యశ్చక్త్యాద్యపేక్షయా॥ ఇతినమకరుద్రైకాదశనీవహుద్రాతిరుద్రేషుమంత్ర
విచ్చేదప్రకార ఆహుతీసంఖ్యా విశేషశ్చ ॥ దశాంశహోమే స్థండిలకుండనిర్మాణవిధిః ॥ తతఃస్వల్పసంఖ్యాక
హోమస్థండిలం సమంతతోహస్తమాత్రం ద్విహస్తపరిమితం వాస్తుహోమానుసారేణ కల్పయేత్ ॥ అధికసం
ఖ్యాకహోమేతు కుండంచకల్పయేత్ ॥ తచ్చ నవగ్రహమఖిచోక్తప్రకారేణ స్కందపురాణే నవగ్రహమఖే
కుండంహస్తమాత్ర శమంభవేత్ ॥ చతురశ్రమథోహస్తంయోనివక్త్రంశమేబలం । చతురంగుళవిస్తారామేబ
లాతద్వదుచ్చితా । హస్తంచతుషోణం అధోహస్తం అధఃఖాతమపి హస్తపరిమితం యస్యతతత్తథోక్తం ।
యోనివక్త్రంనక్షత్రమాణ లక్షణలక్షితా యోనివక్త్రస్య తత్రావృజ్జేఖలా । మేఖలాప్రమాణమాహ ॥ చతు
రంగుళవిస్తారేత్యాదితా- తద్వదుచ్చితా- గజోష్ఠసదృశీతద్వదాయతాచ్చిద్రసంయుతావితత్సవేషుచింతామ
ణౌ - వితిస్తీమాత్రయోనిసాన్నిప్తుప్తాంగుళి విస్తృతా । కూర్మపృష్ఠోన్నతామధ్యే పాశ్వర్యోశ్చాంగు
ళాచ్చితా ॥ గజోష్ఠసదృశీతద్వదాయతాచ్చిద్రసంయుతా । ఏతస్సవేషు కుండేహ యోనిలక్షణముద్యతే॥
మేఖలోపరిసవక్త్ర అశ్వశ్ఛదశసన్నిధా - వితిస్తీమాత్రేతి ॥ ఏతత్ప్రయోనైవైఘ్నకంషత్పుప్తాంగుళివిస్తృ
తేతి - షడంగుళివిస్తృతా సప్తాంగుళివిస్తృతా - తావతివ్యాయామేతికల్పా - తద్వదాయతేత్యనేనదైర్ఘ్య
శ్రోతాతాంతరమాహ ॥ డక్ష్మలక్షణలక్షితా ॥ గజోష్ఠసదృశీ అశ్వశ్ఛపత్ర సదృశీవాయో నిర్భవతీశ్చధః ॥
ఇయంచయోనిః కుండస్య పశ్చిమదిగ్భాగేమేఖలోపరికార్యా ॥ మంటలక్షణం స్కంధపురాణే ॥ గృహస్థో
త్తరశ్రావేణమంటపంకారయేద్బధః । రుద్రాయకనభూమావా చతురశ్రముదక్ష్మవమ్ ॥ దశహస్తమ
థాష్టావాహస్తాఃకార్యావిధానతః । తస్య వ్యవరాణిచత్వారికతవ్యానినిభవత్యైః ॥ ప్రాగుదక్షిణతాంఘ్రా
మంకారతమేద్యత్సతోనరః । ప్రాగుత్తరంసమాసాద్య ప్రదేశం మంటపస్యతు ॥ శోభనంకారయేతురండం
యథావల్లక్షణాన్నితం । అథప్రకారాంతరేణకుండనిర్మాణవిధిస్తదైవ ॥ ద్విహస్తవిస్తృతంతద్వచ్చతున్న
స్తాయితంపునః - లక్షహోమేభవేక్షకుండంయోనివక్త్రంతిమేఖలం - పూర్వపశ్చిమయోర్హస్తవ్యయ
విస్తృతంవక్షిణోత్తరయోశ్చమహస్తాయతంచతుహస్తహేతంచతురశ్రంకుండంవిధేయమిత్యధః ॥ యోని
లక్షణంతప్రాగుక్తం ॥ ద్విరంగుళోచ్చితాకార్యాప్రథమామేఖలాబుధైః । త్రిరంగుళోన్నతాకార్యాన్వి
తీయాసముదాహృతా॥ఉచ్చాయవిస్తృతాభ్యంతర్యతీయాచతురంగుళా॥ వ్యర్థంగుళస్తత్రానిస్తారఃపూర్వయో
నివిస్తృతా॥ పూర్వయోనిద్వితీయత్యతీయమేఖలయోనిః॥ చతుహస్తకుండేమంటప్రమాణమాహ॥ అథా
పోషకహస్తస్యాన్యంటపాచ్చచతుర్ముఖః॥మాత్స్యేన్నరీరాంసంగమేచైవసురాదామగ్రతస్తథా॥సంగమేభూ
మిభాగేవవేదతాధిష్ఠితేనృప॥ బహుగ్భిగుణాదానైవ సాధకంఘ్రామంపరీక్షయేత్ ॥ ఖనదైవత్రక్షకుండంచ
సుసఖంహస్తమాత్రకం॥ ద్విగుణంలక్షిహోమేద కొటిహోమమచతుగుణం॥యగ్గశోముత్పజఃప్రోక్తాః అష్టా
తైవేదపారగాః- కందమూలఫలాహారాః చర్ధక్షీరాశినోపివ॥ ఆష్టావృత్తిజగత్సృజపలక్షణం॥ అత్ర ॥ యత్ర క
మాతైవౌసనిర్వాహ్యంభవతి- తత్రయావద్బియుద్బిః కమావేగేననిర్వాహ్యతి- తత్ర ఋత్విజోన్మణిత ॥
యద్యపిస్వత్వస్యోనిః॥యజమానేనైవకార్యః॥వేధాపిబహుకర్మకహోమేత్యాగత్యభిన్నకాలత్వేనత్యాగకాల
స్పష్టాతుమశ్యత్యాష్టోమోశక్రమవవదేశతస్మిన్త్యాజనియద్రీత్యంచమనసినిధాయేదంయథాదైవత
స్వేతిస్వత్వవక్షేతాంబహుమాత్రాంస్సుచంకృత్యతత్ర స్కంధవ్యయోరపి - ఘృతధారాంతథాసమగ్రాముప
రిపాతయేత్ అత్ర వసుధారావంత్రాస్తమకనువాకాః - మంత్రాంతరాద్యపి ప్రాముతే॥ శాద్రవం

వైష్ణవంరౌద్రమైందవం - మహావైష్ణవసంసమ్యక్ జ్యేష్ఠం రామచ పాతయేత్ || ఇతిస్థంఢిలకుండనిర్మాణవిధిః ||

అథబోధాయనోక్తపంచాంగరుద్రన్యాసవిధిః || పంచాంగరుద్రశబ్దస్యచాయమధః || పంచసకారా
అంగన్యాసాంత్యస్తీకపంచాంగరుద్రః - ఏవంషడంగరుద్రః - తత్రపంచాంగన్యాసేషశిఖాద్యస్వాహం
తమేకత్రింశదంగన్యాసః - ప్రథమః మూర్ధాదీ - తతఃపంచాంగన్యాసోద్వితీయః - పాదాదిమూర్ధాం
తం పంచాంగన్యాసస్తృతీయః - గుహ్యదిమస్తకాంతంపంచాంగన్యాసశ్చతుర్థః - హృదయాద్యస్త్రాంతంపం
చాంగన్యాసః పంచమః - ఎవంపంచాంగన్యాసః - ప్రజననాదిసర్వాంగపర్యంతంషడశాంగన్యాసఅష్టః ||
అయంచషష్ఠోన్యాసః - పూర్వోక్తపంచప్రకారన్యాససహితః పంచాంగరుద్రః షట్ప్రకారసహితః షడంగ
రుద్రః || అథాతఃపంచాంగరుద్రాణాం న్యాసపూర్వకజపహోమాచనాభిషేకవిధింవ్యాఖ్యాన్యామో -
మహాన్యాసఖండవత్ - యాతేరుద్రదేవశిఖాయాం - ప్రముంచధన్వనభిత్వస్త్రం - యవితావంతశ్చేతిదిగ్బంధః -
సంసమోభగవతేరుద్రాయేతి నమసాకరంన్యసేత్ || ఓంకారంమూర్ధ్నివిన్యస్య ముఖేతత్పురుషంన్యసే
త్ - ఈశానంమూర్ధ్ని - శివః || హంసహంసేతి || శివః || ఈశానంమూర్ధ్నివిన్యస్య దిత్వస్థాయమధః ||
ఎవంకృతేహంసోనామహంసభితి ప్రసిద్ధస్యదాశివోభవేత్ || త్రాతారమంద్రం త్వంనో అగ్నే - దితువిన్యస్య ||
ఎవమేవాత్మనిరాదీకరణంకృత్వా - త్వగస్థితైః - జ్వలంతంపశ్యంతు - మనోజ్యోతిరబోధ్యగ్నిస్యభిమంత్యై
ఆత్మరత్నాకరణవ్యా || శివసంకల్పగం - హృదయం - పురుషసూక్తగం - రథంకవచం - శతరుద్రీయమిత్వ
స్త్రం - పంచాంగగంసకృజ్ఞపేత్ - అష్టాంగంప్రజమ్మ - అథాత్మానగంఎవం ధ్యాత్వాతతస్సమ్యక్తతోదేవయాజన
మారభేత్ - ఇతిపంచాంగరుద్రన్యాసవిధిః || అథరుద్రాభిషేకవిధిః || అభిషేకపూర్వోక్తన్యాసాలభిన
నుచ్ఛేయంతే - అథాతోరుద్రస్నానాచనాభిషేకవిధిం వ్యాఖ్యాన్యామో - స్థాపయేత్ || ప్రజననేబ్రహ్మ
శివతు - వాయుస్త్రివృతు || తతోబహిస్సవతో - స్త్రివృతు || సర్వేష్వంగేమ - వృతు || మాగ్ంరతుంతు
అగ్నిమేవాచిశ్రితభితి - ఆత్మానం ప్రత్యారాధయేత్ - ఆరాధితోమనుష్యైస్తు - మాంగృహణ మహేశ్వ
ర || త్య్రంబకంయజామహ - ధయేత్ || తత్రమంత్రాః - అగ్నిమేవాచిశ్రిత ఇత్యాదయః || ఎవమంగ
సంస్మృష్ట్వా || అధైవంగంధాదిభిరాత్మానంప్రత్యారాధయేత్ - రుద్రయాశ్మీ జీవాత్మానంస్వశరీరేపి యతే
త్యదః - తత్రావాహనమంత్రః - ఆరాధితఇత్యాది - ఆరాధనవ్యతిరిక్తతరోపచారేత్రియంబకంయజామ
హభిత్వయంమంత్రః - అత్రనైవేద్యమపిమానసంపరికల్పయేత్ || ఎవమాత్మయాజనేన తత్ర శివయాజనప్ర
కారమాహ || ఆత్వావహంతు - హవ్యాయశరోం || ఇత్యావాహ్య || సంస్థాపితేత్యావాహనం - సద్యో
జాతమిత్యాసనందదాతి || సద్యోజాతాయనైవ మోనమభిత్వావాహనందదాతి || భవేభవేనా - పాద్యంద
దాతి || భవోద్భవాయ - మనం || వామదేవాయ - అబ్లిం - దదాతి || ఆపోహిష్మేత్యాద్యాః || అథాద్భిస్తపక
యతి || భవం దేవంతపకయమి - మహాంతం దేవంతపకయమితితపకయిత్వా || జ్యేష్ఠాయనమః - వస్త్రం ||
కాలేనైవేద్యంసమపకయమి || అధైభిమంత్రైః ప్రియైష్యేజిదదాతి || భవాయదేవాయనమః - మహాతే
వేవాయనమః || అథాఘోరతనూరుపతిష్ఠతే || అథాస్యాఘోరతనూతిత్యస్థాయమధః || అథపూర్వోక్త
పూజానంతరంసర్వరుద్రస్యాఘోరతనూఘోరరాదిశరీరాణ్యుపతిష్ఠతే - కేనాఘోరేభ్య ఇత్యాద్యనువాక
తయేణ తేచానువాకాలగ్రేప్రదశ్యకయివ్యమాదాపిసౌకర్యార్థమత్రలిఖ్యంతే || అథాఘోరేభ్య ఇత్యాది ||
దశంతరకృత్యమాహ || అథోరస్యహిరణ్యేనమూర్ధ్నికలశేనసంతతంధారాభిషేకేన్ద్రునా సవేషా
మహాదేవ్యుర సేనవా ఆశ్రయసేనతదభావాదుదకేనవా నమస్తేరుద్రఇత్యేకాదశానువాకానా మగ్నాన్ద్రు

అత్యంతాదానానాకా - ఉత్తమారాధనే - తత్సత్త్వే - సంతతభావము - సంతతపదంసహస్రకతి
 శాభిషేకస్యాప్యసంపదానా - ఎతదేవభూమాదిస్థానానామప్యచ్యుతే-అతస్తత్త్వా - ధాయాపిపూర్వోక్త పం
 చాంగన్యాసాదికం కార్యం - సర్వేషాంపారిత్రాధి - సర్వేషామభిలక్షితసమకావృత్తివిశేషాణాంపార
 సమాప్తాత్తరారాధనేనపునరారాధయేత్ - అభిషేకానంతరం దేవంపు - పూజయేత్ || పునరారాధ
 యేదుత్తరారాధనమితి వారే ఉత్తమారాధనాభిషేకానంతరంపూజాంపునః పశ్యాదాగ్రాధయేత్ || కుర్వీ
 తేత్యధః || ప్రథమపూజాపేక్షయా నత్వభిషేకాదిమప్రోక్తమిత్థ్యపసంహారః || ఉత్తమారాధనం-తదేత
 ద్విధానమిత్థ్యక్తం-అధునాన్యాధివిమోచనాథా-యఅభిషేకమణివిశేషంపదశ్చయన్నధికారిభదాభిన్నా
 నిఫలానిదశయంతి - తేనాభిషిక్తేనాదకేన అక్షభ్యామిత్యనువాకేల్లింగాభిశ్చ పాదాత్సంఘ్నప్రేషాపక్ష
 యార్థేవ్యాధివిమోచనార్థే జీవితార్థే శ్రీకామశ్శాంతికామః - పుష్టికామోమోక్షార్థే చకుర్యాత్ || ఏవం
 కువంత్సిద్ధిమాప్నోతి - ఆచార్యానుదక్షిణాందదాతి - దశగావస్సవత్సస్వణం విభూషితాముషభైకాదశ
 తదల్పవీశాంగాందద్యాదిత్యాహుగవాన్సోధాయనః - అక్షిభ్యామిత్యనువాకోగప్రతిమదాన విధేరంత
 దశశివః - అపొహిష్మేత్యాదయశ్చాల్లింగాముచ ఆశ్వలాయన ఘోషశాంతోపదశితాః || ఇతి రుద్రాభి
 షేకవిధిః || అథరమకాంగన్యాసమంత్రాణాం ఋషిదేవతాచ్ఛందాః || తత్రాక్షం || యాతే రుద్ర సమస్తు
 శ్చాయనమోవః కిరికేభ్యోసున్వంతమయజమానం మనోజ్యోతిర్యమాయస్వాహేత్యేషాం ఆగ్ని రస్తిన్తహ
 త్యణంవే సపాశ్రుశో నీలగ్రీవః ఇతి ద్వియోనామోగణస్యేతిచైవమవాసాహంసచ్చుచివత్సవో అగ్నే ఇత్య
 సయోవామదేవః || త్రియంబకంయజామహ ఆనోనియుద్ధిరిత్యనయోవశివః || మానస్తోకేనమస్తే అస్తా
 యుధాయనమోశ్వినే నమో అస్తు నీలగ్రీవాయేత్యేషాం భగవానవతత్యధనుః ప్రముంచధన్వన ఇత్యనయో
 నానారదోయేతీథానియేథూతానాంయేపధాంయవీతావంతశ్చేత్యేషాందేవః || సవ్యోజాతాది పంచాను
 వాకానాం తామగ్నింసఃపుతనాజితమితి ద్వయోశ్చసాహితీదేవతాగ్ంఉపనిషదోనమోహిరణ్యచాహవ ఇ
 త్యస్య మంచూకౌ హిరణ్యగర్భోయః ప్రాణత ఇత్యనయో హిరణ్యగర్భో మిథువృతుశివతమేత్యస్య దై
 రాజోజాతవేదసఇత్యస్యాశ్చహగ్నేత్వంపారయాగ్నేత్వనయోరగస్త్యో విశ్వానివోఇత్యస్యావశుశ్రుతోమానో
 మహంతమిత్యస్యాదేవతాః || ఎవతే రుద్రభాగస్సుగంసః పంధామిత్యనయోరద్భ్యుస్సంభూత ఇత్యనువాకస్య
 బ్రహ్మజజ్ఞానం యాతే అగ్న ఇత్యనయో ఋశ్వేదేవా అధ్యవోచదిత్యస్యాః కణ్వస్త్రాతార మంద్రముపశ్వాస
 యేత్యనయోగగస్తత్త్వాయామిత్యస్యాశ్చున శ్చేభావయం సోమేత్యస్యబంధుస్సుబంధు శృతబంధుశ్చతమీశా
 నమిత్యస్యారాహుగణో రుద్రదేత్యస్యా గాధః స్యోనాపుధివీమహీద్యౌరిత్యనయోమేధాతిథిరబోధ్యగ్నిరిత్య
 స్యాధుగగఃస్మిరో మూర్ధానమిత్యస్యా విరూపోమమాణిత ఇత్యస్యా వాయుజాతవేద ఇత్యస్యా ప్స
 యంధూబ్రహ్మ || యజ్ఞాగ్రతః ఇతి సూక్తస్య శివసంకల్పం సహస్రశిషేత్యప్యాదశదశస్య సూక్తస్య ప్రజా
 పతిః | యోదశదశస్యసచిత్త్యస్యనారాయణః ఆశుశ్శిశాన ఇత్యనువాకస్యాప్రతిధః | సత్వమగ్నేరుద్ర ఇత్యను
 వాకస్య హవ్యవాహిత్యావకం || అథచైవతం || హగ్ంస్సశ్చుచివదిత్యస్యా సూర్యోమానస్తోకే నమస్తే అ
 స్తాయుధాయయాతేహేతిరిత్యస్య భగవాన్ హిరణ్యగర్భోయః ప్రాణత ఇతి శంభుస్త్రాతారమిశ్యస్యాశ్చ
 శుశాన ఇత్యనువాకస్య దేంద్రశ్చేత్యధ్యాం బృహస్పతిస్త్రయోదశ్యాః కణ్వస్త్వవో అగ్న అబోధ్యగ్నిరగ్నే
 నయయాతే అగ్న ఇత్యగ్నిః || సుగన్నంపంధాం యమాయస్వాహేతి యమోసున్వంతమితి ఋషిస్తత్త్వా
 మితివరుణఆనోనియుద్ధిరితితాం మనోజ్యోతిర్యసోనివృహో మూర్ధానం జాతవేదా ఇతి దైశ్వానరో

మమూఁజీతివమూఁదయో లింగోక్తయజ్ఞాగ్రత ఇతి సూక్తస్య నమస్సహస్రశీర్షేత్వస్య సూక్తస్య జగ్భుదీ
జం పురుషో నారాయణోవా అధ్యస్సంఘాత ఇత్యనువాకస్య నారాయణో మహేద్వారితి వ్యాఖ్యాపృథివాన్
ఉపశ్వాసయేతిరథోదూదభయశ్చావశిష్టానాం రుద్రస్త్రియంబకమితి మృత్యుంజయ రుద్ర స్త్యమగ్నేరుద్ర ఇ
త్యనువాకస్యాగ్నేత్వకౌ రుద్ర ఇతి చైవతం || అథద్భందః || శాంసశ్శుచిషడితిత్రై త్రిరీయతేవిజగతీ || ఘాన
స్త్రాకేమానో మహంతంతమిశానం త్యమగ్నే రుద్రమిధుశ్శమేతిజగత్స్య || సద్యోజాతమితిబృహతీ || హిరణ్య
గభోః జాతవేదసే తామగ్నివనామగ్నేత్వంపారయ విశ్వానినః పృతనాజితంత్రాతాగింత్యంవశ్శుగన్నతి
సూన్వంతం తత్వాయామి ఆనోనియ్యురన్తే రుద్రామనోజ్యోతిరబోధి మూఢానంమమూఁజీతే జాతవేదా
యజ్ఞాగ్రత ఇతి సూక్తం సహస్రశీర్షేత్వతాశ్వలాణున మతేచాపస్తంబానుమతాస్త్రిసోద్భవస్సంఘాత ఇ
త్యాశుశ్శుశానఇతిసూక్తమాశ్వలాణున పారే బ్రహ్మజిజ్ఞాస ముపశ్వాసయాగ్నేనయ ఇత్యేతాస్త్రిష్టుభో మి
ధుశ్శమేతి పంచపదా స్త్రిష్టుభు జగతీశానస్యవవిద్యానామిత్తనువాకౌవయంసోఽస్యోనా పృథివిద్వారితి
గాయత్రీఃయాతేఅగ్నైత్యతిశక్వరీ || అథశిష్టారుచోఽమృతభో యాతేరుద్రాఘోరేఇతి స్వరాడనుష్టుప్ ||
శిష్టానియజాంషి || ఇతిచ్ఛంః || ఇతి నమకాంగన్యాస మంత్రాణాం వృషిదేవతావృందాంసి || అథనమకాం

—* అథ నమకాంగన్యాసమంత్రాః *—

గన్యాసమంత్రాః || యాతేరుద్రదేతి శిఖాయామస్మిన్మహే యాతేహేతిరిత్యుపబాహ్వాః || ఉపబాహుమూఁ
జీబరథోపరిధాగః || యేతీథాః సీచివహస్తయోః- యేథూతానామితి గుహ్యే- జాతవేదస ఇత్యగ్నేత్వం పా
రయేతి విశ్వానినఇతి పృతనాజితమిత్యేతైరపానేమానోమహంతమిత్యుక్తోః || యంతావంతశ్చేతిఽగ్భంధః ||
ఇతి దిగ్బంధసహిత నమకన్యాసః || తత్ర ఓన్నమో భగవతే రుద్రాయేతి నమసాగరంన్యసేత్ || ఇతి శూ
యతే || అస్థాయమేకోఢః || నమసాగరమంత్రంపూర్వోక్తం పఠిత్వా నమసాగరంకుర్యాదితి || అథాన్యో
ధః || నమసాగరంన్యసేత్ || పూర్వోక్తమేకమంత్రం వక్ష్యమాణప్రకారేణ నమోంతంన్యసేదితి || శద్యథా ||
ఓంమూఁక్షేన్యకనమఇత్యాదితి || యంపాతాభ్యాంనమఇత్యేతంన్యసేత్ || అథాపరఃప్రకారః || ఇత్యేభిరక్షరైః-
క్రమేణ మూఢానంతం తత్తత్పదేనన్యసేదితి || శంస్సృజేదితి || అత్రచాయంక్రమః || పూర్వోక్తదిగ్బంధన్యాససహ
ితన్యాసం విధాయ- ఓంనమోభగవతే రుద్రాయేత్యుచ్చార్యప్రణమ్య మూఁక్షేన్యకనమఇత్యాదిన్యాసంతాకు
ర్యాత్ || అయంద్వితీయోన్యాసః || అథాన్యోన్యాసః || సద్యోజాతమితిపాదయోః- వాచదేవానునమఇత్యూరు
మధ్యే || అథూరేభ్యఇతి హృదయే- తత్త్వరుషాయేతి ముఖే- ఈశాన ఇతి హంసశాంశేతి చూర్ధ్విక- ఇ
త్యతీయోన్యాసః || అథసంపుటం కుర్వీత || ముద్రితాంబత్రిపదశకానం సంపుటికరణం || తచ్చవక్ష్యమాణం చైవంకు
ర్యాత్ || త్రాతారమంద్రం త్వన్నోఅగ్నే స్యోనాపృథివీతి || ఇతిసంపుటికరణమంత్రాః || అథేంద్రాదినమసాగ-
రః || అత్రాపి పూర్వోక్తమంత్రాయేషగ్రహ్యః || సంపుటికరణేనమసాగరే చంద్రాది ప్రకాశికాగ్రహ్యః ||
ఇతిపూవోక్తావన మంత్రాగ్రహ్యేఇతి నియమః || అథగుహ్యోద్యభిషంత్రణం || అయమేవచతుర్థోన్యాసః ||
మనోజ్యోతిరితిగుహ్యే- బహోభ్యగ్నిరిత్యుదశే- మూఢానమితి హృదయే- మమూఁజీతిముఖే- జాతవేదా
ఇతిశిరసి- ఇతిచతుర్థోన్యాసః || ఇదమేవ గుహ్యోద్యభిషంత్రేణ ఇత్యాశ్రయోచితా వ్యవహర్యతే || ప్రవచం
శివసంకల్పన్యాసః || తత్రశివసంకల్పసూక్తం || యజ్ఞాగ్రతోదూరముపైతిత్రైవం జ్యోతిరేకం తత్త్వే మనస్సివసంక
ల్పమస్తు || యేకః- అభిషసో- యదభూషణం- తస్మైమనస్సివ || యస్త్రిజ్ఞైశముచితో యస్తాన్న తస్మై మ
నస్సివసంకల్పమస్తు || మునేం భూతం- యేనయస్త్రిజ్ఞం మస్తు || యస్మైక ముదః- యస్మైగ్నిత్వగ్ం- తస్మైవనః-

మస్తు || సుషారథి-హృస్పతివృంత-స్తు || ఇత్యోశత్సూక్తం పరిత్యాహృదయా యనమ ఇతిహృదయే || సహస్ర
 శీషేతిసూక్తం పరిత్యా శిరసేస్వాహేతిశిరసి || ఎతచ్చ సూక్తం గణహోమ ప్రకరణేదశితం తచ్చాప్తా
 దశశణం యోడశశణం వా || ఉత్తరనారాయణం || అద్భ్యుస్సంభూత ఇత్యాది || అనేనసూక్తేనశిఖాయోవవట్ || అ
 థాప్రతిరథం || ఆశుశ్శుశాన ఇత్యాది || అనేనక వచాయహం || ఇతికవచం || అథ శతరుద్రయం || త్వమగ్నేరు
 ద్రస్తవమగ్నేరుద్ర ఇత్యనువాకౌ || అనేనాస్త్రియపథిత్యస్త్రం || ఇతి శివసంకల్పాద్విన్యాసః || అయంపంచ
 మోన్యాసః || అథవక్ష్యమాణమంత్రైరప్యం గంప్రణామః || అథాభిషేకేష్యోన్యాసః || సచాభిషేక విధానవి
 వప్రసాక్ష్విపంచితః || ఎవం న్యాసవిధిం కృత్వా తతో యజనమారభేత్ || యజనంజపఃపూజాహోమశ్చ || అథ
 నమకస్యాపాద్యభిధియ్యతే | తత్రపూజామముకదేశే అముకకాలే నమకజపం రుద్రజపం రుద్రైకాదశీజపం
 మహారుద్ర జపం వాకరిష్యే || తథానమకాద్యవ్యతమేనాభిషేకం వాకరిష్య ఇతి సంకల్పయేత్ || పరబ్రహ్మ
 తశ్చేత్రతగ్రిష్యామి త్యభిపిత్ || తతశ్చాంగన్యాసాంతర మాపాదీజానీయాత్ || తద్యథా || అథ నమ
 కానువాకానా మృషీ దేవతాచ్చం దాంస్యపక్రమిష్యామో నమస్తైరుద్రయా తెరుద్రైత్యనయోః కాశ్యపోయా
 త ఇమరిత్యస్యాత్రేయో యామితి ద్వయోగౌతమో ధూమ్రమోవాధ్యవోచ దిత్వస్యాః కణ్వ అసాయస్తామ్ర
 ఇతిద్వయోః కశోమరుర్వా - నమో అస్తు నీలగ్రీవాయ యాతే హేతిరితి తృతీయ పంచమ వష్టాప్తమాను
 వాకానాం నవమానువాకే నమోవః కిరికేభ్య ఇతి యావన్తానస్తాకే పరిణో రుద్రస్య త్యేషాం భగవాన్
 తృతీయానువాకస్య దేవోవా నవమానువాకే శిష్టస్యాగ్నిః ప్రముంచ ధన్వన ఇతి తిస్రః || సహస్రాణి సహస్ర
 శేత్యాసాం నారదో ద్వితీయానువాకస్య సహస్రాణి సహస్రశ ఇతిచతస్మాదాంచ దువాపాః || సప్త
 మానువాకస్యసోమః || ద్రాపెఅంధసోవికిరిచైత్యనయోః పులస్త్యో యాతెరుద్ర శివత్యస్యాస్కంద ఇమాగ్ం
 రుద్రాయేతి ద్వయోర్మాకం డేయో మానోమహంత ఇత్యస్యా దేవరాజో రాత్ర ఇత్యస్యా వైయ్యత్రా మి
 ధుష్ట మేత్యస్యా వైరాజో యేవృక్షే త్యారభ్యాసమాప్తే దేవల ఇత్యుపయః || అథదేవతాః || అసో యస్తామ్ర
 ఇతి ద్వయోరాదిత్య రుద్రా యాతెరుద్రైత్యస్యాస్కంద రూపీరుద్రో మానోమహంతమిత్త్యస్యా నందీశ్వరాత్మ
 కో రుద్రోయాత ఇత్యధ్యవోచన్నమో అస్తు నీలగ్రీవాయేత్యాసాం చతుర్థ పంచమ వష్టానువాకానాం ఆ
 రాత్రేమిధుష్టమేతి ద్వయోశ్చ శంభుర్మాన్త ఇతి తిస్మాదామవ్య మానువాకస్య నవమానువాకే నమోవః
 కిరికేభ్య ఇత్యుతః ప్రాక్ మానస్తాకే పరిణయ ఇత్యేతేషాం భగవానవశిష్టానాం రుద్ర ఇతి దేవతాః || అథచ్చం
 దాంసి || అసాయస్తామ్ర ఇత్యస్యద్రాపే అంధస ఇత్యస్యచాస్తారపశ్చిరసాయోవసపకతీతి వట్పదాజగతీ ||
 ఇమారుద్రాయేతిచతస్రోజగతీ అరాత్ర ఇతి తిస్రస్త్రిమ్యభో మిధుమృషేతి పంచపదాత్రిష్టువ మహాబృహతీ
 అవశిష్టాబుచోనుష్టుభో యాతెరుద్రేతి స్వరాట్ || త్రివృదనుష్టుబధ్యవోచ ఇత్యనుష్టువ్ త్రివృద్వాశిష్టా
 నియజాంసి || తత్రాపరో విశేషోద్వితీయాద్వష్టానువాకేషు అత్ర క్రమేణ మహాగాయత్రీ బృహత్స్యుష్ణి గితిప్ర
 థమద్వితీయాత్వతీయేషు తతోద్వయోమహాహవిరాణ్మహాపశ్చిరత్రద్వయోమహాహనుష్టువ్ || ఇతిచ్ఛందాంసి ||
 ఇతివిశేషతో నమస్కుర్యాదితి || అథసామాన్యతస్సకలస్యాపి నమకసమదాయస్యాగ్నికాండంతఃపాతిత్వాద
 గ్నిఋషిః || రుద్రో దేవతా || మహావిరాట్పంచః || అథవాభగవాన్ ఋషిః - శంభుదేవతా - చ్ఛందోమహావిరాడేవ -
 అథదమక సమకానువాకానామగ్నికాండఋషిః - ఆద్యాగాయత్రీ - అగ్నావిష్ణవేశిష్టంయజుః యోజాదయోన్నా
 దివిశేషా దేవతాః || జపేనియోగః || హోమక్రియమాణే వినియోగ ఇతివాచ్యం || అథ త్రైత్తిరియశాఖానుసా
 రేణ నమకానువాకాః ప్రబృశ్యంతే - నమస్తైరుద్ర - నమో హిరణ్యబాహవే నమస్సహమానాయేత్యాదయ

శ్చమకానువాకాః అగ్నివిష్ణుశైవ్యవ్యమిత్యాదయ ఏకాదశః || అథ నమకేచావాంతర వాక్యానాం ప్రయోగః || భాస్కరాదివినిదికప్త భాష్యదృష్ట్యాభిధాన్యతే | నమకాశ్రితమంత్రాణాం ప్రయోగః ఫలగోచరః || నమస్తైరుద్రభిత్వస్యాః పునశ్చరణసిద్ధయే | ప్రాజాపత్యంచరిత్యైవం జపేత్ మంత్రమమంతతః | ఏకాదశ సహస్రాణి తస్మిన్ కాతే నిరంతరం | ప్రదక్షిణనమస్కారౌ కుర్యాదీశస్యమంత్రతః || నిరంతరమితి నిత్యకర్తా విరుద్ధే- నిశేధాదివ్యతిరిక్తవకాలభిత్వభేదః || మంత్రతథాతి నమస్తైరుద్రమన్యవ భిత్వనేనైవమంత్రేణ ప్రతిదినం ప్రదక్షిణనమస్కారౌ జపావిరోధికాతే పంచాష్ట్యవష్టావింశతిరష్టోత్తరశశంవా కుర్వీతేత్యభేదః || ఎవంచ కృత పునశ్చరణాభవతి || ఎతచ్చ కర్మహవిష్యోగినా కల్పవ్యం || హవిష్యోగిస్సంచోత్తర మంత్రేచాపి సమానం - తథానిత్యకర్తాదికమపి పునశ్చరణ సిద్ధస్య దక్షిణామూర్తిః సన్నిధౌ || ఏకాదశ సహస్రాణాం జపాత్సవాః ఘనాశనం | తతోలక్షజపాత్సప్తజన్మవాపంప్రణశ్యతి || తత్ర గృహ్యవిధానైవ స్థాపయిత్వా హుతాశనం | పాయసంత్రపయిత్వాజ్యయుక్తంతజ్జహుయాద్ధవః || దశాంశసంఖ్యయాపశ్చ తస్మాద్దేవం ప్రపశ్యతి || తత్రైతి దక్షిణామూర్తిః సన్నిధౌ || సభతోరత్నిమాత్రేణ కుండంకృత్వాథవావకం | సంస్థాప్యజహుయాల్లక్షం కాపిలన్వైవసపిశా || గాణాపత్యంసలభతే మంత్రేణానెనవ్రత | అభైతదవచాయా రాజాలస్య తేఫలముత్రమం || పునశ్చరణసిద్ధేన శుచినాప్యగ్రజన్మనా | కారయేదవశంసంలింగ తతోలింగస్యదక్షిణే || అగ్నికుండంబిభావాధుమధిత్వాగ్నిసంధాయద | అగ్నివత్స్యపయేత్తత్ర సపిశావావ్యంచ తండులాక || శమిసమిధభిత్వేతత్ప్రత్యేకంజహుయాద్ధవః | సహస్రాణ్యత్రతత్సంఖ్యా జపోదేవస్యసన్నిధౌ || దేవాలయేస్యతత్సంఖ్యాః ప్రదక్షిణవక్రియాః | తాండవంతనుయాదీశ సమిపేవానమస్కృతిః || భవేత్తస్యైవ పునతస్సహస్రాక్షకసంఖ్యయా | ఎతైశ్చకమభిస్తస్య ప్రసన్నోభగవాన్సచ్చేత్ || అకణకృష్టేధనుషిజ్వలంతీం దేవీమఘంభాస్వతినందధానం | ధ్యాయేన్మహేశంమహానీయజేవం విద్యాయుతంయోధతనుం యువానం || ఇతినమస్తైరుద్రమన్యవ భిత్వస్యప్రయోగః || అథయాతఇమరిత్యస్యప్రయోగః || దినానిద్వాదశైవామం పక్షభోజీజపేన్మనుం | అనిషిద్ధేషుకాలేషు పునశ్చరణసిద్ధయే || వినియోగ్యంభవేద్యోగ్యస్తతస్తస్మిన్నకామనా | తిలతండులసంవిశ్రం పావకంబుజకసరం || ఏకాదశసహస్రాణి జహుయాదన్నసిద్ధయే | రాజారాష్ట్ర సముత్పన్న దుభిక్షసోప్రశాంతయే || కారయేద్విప్రవశ్యేణ హిమంలక్షాసంఖ్యయా | స్వాగ్మోహవిస్మత్రచరుం గుడయుక్తేనవిశ్రీతం || ధ్యాయేద్దేవంసస్మితం స్యందనస్థం దేవ్యాసాధకం తేజసాదీప్యమానం | ఇష్టిష్వాసాలంకృతాభ్యాం కరాభ్యాం శూగాకాం మూయమానంసురౌఘైః || ఇతియాత ఇమరిత్యస్యప్రయోగః || వాసరత్రితయంయావన్నిశంశరజవాత్పరంసత్త్విః మావిరోధేన పునశ్చరణవాన్సచ్చేత్ || తతఃప్రయోగయోగ్యస్యాద్యధానాశాంతికమకా | గోవ్యేహస్తమితంకుండం నిర్మాయాధుమతాశనం || మధిత్వాత్రత సంస్థాప్య జహుయాదయుతాహుతీః | వైకంకః అవాగూగఃస్యమిధోమధుసపిశా || అక్రాస్తథాహవిః పోక్తాగవాంశాం కకమణి || సమిక్షయాషధూకస్యసపిశావాం జపద్రవైః | అథాపరఃప్రకారోయం గవాంవైశాంతికమణి || కలశేతిథకజంవాథః కృష్ణగంధాదివాసితం | విప్రవర్యాజ్జపిత్వాథ మంత్రంలక్షాసంయుతం || పోక్షయేద్వాభవేచ్ఛాంతిస్సవాకరిష్ట నిమాదనే || స్నేహాననంచంద్రకళావతంసం గంగాధరం శైలసుతాసహాయం | త్రిలోచనంభస్మభుజంగభూషణం భ్యామేత్పశూనాంపశిమిశితారం || ఇతి యాతేరుద్రస్యప్రయోగః || అథయామిమంశివేనవదసత్త్వస్యప్రయోగః ప్రయోగః || ఎతేరుద్వయమంత్రా || నిరంతరం జపేత్తంత్రం దినానామేకవింశతిం || పునశ్చరణమేవంవాత్ప్రయోగాహాస్తతోభవేత్ | అకాల మరణా

ద్రావ్యసౌఖ్యమాపాదయేద్యదిమహీపతిశ్చాంతికర్మకారయేస్తుద్విజన్తనా॥రుగ్భ్యాం ద్వాభ్యాంతిలప్రహీ గో
ధూమయవకల్పితం । హవిఃప్రజుహుయల్లతం వాసరేష్వేకవింశతా ॥ అకాలమరణంజాతం సాధ్యసం శాం
తిమృచ్ఛతి ॥ తత్రతిలాక్ సతినంభవే సముచ్చయః ॥ అలాభేవికల్పః ॥ సాంగ్రామికేన వపుషాప్రవిరాజమా
నం దృష్ట్వాపురత్రయతృదానిచమందహాసం । దైత్యాకదిధత్సుమవతేశ్వర చాపపాణిం ధ్యామైత్పురారి
మమరౌఘరథాధిరూఢం ॥ ఇతియామిషుంశివేనవవసేత్యనయోః ప్రయోగః ॥ అథార్ధవోచదిత్యస్య ప్రయో
గః ॥ ఆర్ధకృత్రంబరిత్యాభ వాసరాన్తంవసంయతః । శాకమూలయవాన్నాశీ దివాతివృత్తినిరంతరం ॥
జపస్మరశ్చరణకృత్ప్రియోగే కప్రయోజయేత్ । రత్నా పురస్సరం రాజా కారయం శ్చిరజీవితం ॥ కార
యేద్విధినాకమౌ వత్సమాణం ద్విజన్తనా । శ్వేతసంహాపమార్వాగ్ర యత్రైస్తండులమిశ్రితైః । ఆజ్యసిక్తై
రాత్మనోగ్నా మధ్యేతివాచయేద్దుతం । నిత్యంపంచసహస్రాష్ట్ర సహస్రగణనాన్వితం ॥ తిలై గుణజయో
భ్యాంచ మిశ్రేణచరుణాపునః । హూమశ్చాప్తసహస్రంస్యా చ్చిరాయుజాయతేన్మవః ॥ దక్షిణాంశక్తితో
దద్యాదాదావంతేత్రకమౌణి ॥ దక్షిణామిత్యాది ॥ అత్రాస్తికమౌణి ఆదావంతేద దక్షిణాముత్తమాం
మధ్యమాం కనిష్ఠాంవాశక్తితోదద్యా దిదమేవ పూవోక్తేమవత్సమాణేమవ కమౌనుశక్తితో దక్షిణా
దానం ॥ కర్తాంతవివ ॥ అత్రత్వాచార్య దక్షిణాదానంచాగ్రేవత్సమే ॥ అథాపరఃప్రయోగోయం ప్రత్యే
కంప్రథమాక్రమాత్ ॥ కాపాకసబీజలవణ సిద్ధాధానమునామునా । ఏకాదశవధాన్యాని అభిమంత్ర్యశుచి
స్వయం ॥ గమ్యాశాంసజ్జయిత్వైకాం దిత్వన్యానుసరితీషేత్ । రక్షఃప్రభృతిభూతేభ్యో ముచ్యతే నా
త్రసంశయః ॥

—† అథగర్భరోగనాశవిధిః. †—

అథాన్యోగభరోగస్యనాశాయపోష్యతేవిధిః ॥ సహస్రకృత్వోమనునాశతకృత్వోభవాపునః । అభిమం
శ్చ్రీఫలంసహస్రగంధంపయసినిషీషేత్ ॥ క్షాధయిత్వాతతశ్చాగ్నోహూమంకుర్యాద్విధానతః । తత్రసంఖ్యా
భవేదప్యేసహస్రాణిశతానిచ ॥ శేషంకేచిత్ప్రియోగశ్చరోగఏవంప్రణశ్యతి । చంద్రాధామాశిం కాలా
రింవ్యాశయజ్ఞోపవీశనం ॥ జ్వలత్పావకసంయుక్తంధ్యాయేద్దేవంత్రిలోచనమ్ ॥ ఇత్యుభ్యవోచదిత్యస్యప్రయో
గః ॥ ఆసాయస్తామో ఆసాయోవసంహతీత్యనయోః ప్రయోగః ॥ అత్రాపిరుగ్స్వయమేకచణః ॥ కృచ్ఛమే
కంద రేత్సూకంతశిష్యోడశవాసరాక్ ॥ నిరంతరంజపేన్మంత్రంనిత్యకమావిరోధిని ॥ కాలవావిష్యభుగ్భా
త్వాపునశ్చరణసిద్ధయే । అచావృష్టిభయేఘోరసముత్పన్నైసమంతతః - అనేకవిధినారుద్రం పూజయేద్భా
సురాత్మకమ్ ॥ పురశ్చరణసంసిద్ధౌపంచవ్యయశ శాన్తివిజాక్ । కణకంతకరభ్రాజ భూషోష్ణీ సాంకుక్తే
శ్శుభైః ॥ పూజయేత్తానధోకమౌ తేకుర్యువృష్టిసాధనమ్ । కమౌణోపక్రమోవాస్యాత్తత్సమాప్తికృతా
ద్రోభే ॥ హవీంషీ వాయుసంతత్రతండులాశ్చతిలాయవాః । వైత్యమిధశ్చాపిభవేయుస్తండులాదయః ।
మధ్యక్తావాఘృతాక్తానాదుగ్ధాక్తాస్సమిధఃపునః । ఏతైస్సహస్రాణిహోమస్తేమలేమపృథక్పృథక్ ॥ సంశతి
ర్వాసహస్రాణి జహుయాత్పాయసాదినా । పంచానాంకుజపేడేశ్వత్వాగోజహుయుద్విజాః ॥ ఏకాద
శదివై స్యాధ్యమఖిలంకమౌవృష్టిదమ్ । ఏకాంతికమలేరక్తకమలైః పూజయేద్రుమ్ ॥ సహస్రాణ్యుషపు
ష్పాణిసకృజ్జప్త్యాభిమంత్రితమ్ । దేవమావాహ్యమాతాండ మైకేనాథపూజయేత్ । కమౌకాలేచా
న్యచేతాః కమౌకుర్యాద్విధోదితమ్ ॥ యదిస్థలితచిత్తస్యాదుపస్పృశ్యతదారవిమ్ । నిరీశ్యపునరాసీతప్రా
యశ్చిత్తీయత్యేథా ॥ అసమాప్తైరిగ్నిరత్నాకతకవ్యవంకృతేతతః । అవసానదినేదేవోమహావృష్టిం ప్రముం

చతి || అరాపరప్రయోగాయం రఃప్రీతినకాహతి | వైతనైః కుసుమైహేహామ అముతంస్యాత్తధార
విమ్ || జపెత్థిత్వాపరిత్యైతత్సంధ్యయోరుభయోరపి | నవనాసరసిష్పాద్యంప్రయోగమపరంవిదుః || కంఠద
ఘ్నజలేన్ధిత్వాజలపూడాంజలౌరపిమ్ || ధ్యాయన్జపెత్ప్రీతినం మంత్రపుష్పసహస్రకమ్ | ఏవంకృతేమ
నఃకామందదాత్కావసరంరవిః || బంధూకకుసుమైఃకుర్వాన్మధ్యక్తంయావక్తేహావిః - హోమసంఖ్యాభవే
త్తత్రసహస్రాణ్యేకవింశతిః || జాతిస్మరోభవేదేవంచతుర్వేదకులేజః | మండలాంతరగతంహిరణ్మయంభౌ
జమానవపుషంశుచిస్త్రితం || చండదీధిశిఖండవిద్యుతిం చింతయెన్మృజనేనసేవితం | ఇత్యసాయస్తామ్రతి
సాయోవసపకతిత్యనయోః ప్రయోగః - సమోఅస్తునీలగ్రీవాయేత్యస్సప్రయోగః || అలయపశ్చిమద్వారే
మహేశస్య సమీపతః || జపిత్వాదివసాన్పంచసతతంసంయతస్తతః | సమంతతోరత్నిమూత్రే కుండేతు మధి
తానలమ్ || సంస్థాప్యవిధితత్త్రసమారభ్యోనేదినే | సహస్రంజుహుయాదరగ్రాపుష్పైశ్చదనావధి || నివే
దయెద్దశదినంచేవాయస్మృతపాయసమ్ | పురశ్చరణమేవంస్యాత్ప్రీయుంజీతతతోమనుం || పుత్రకామః పు
రారాతేరాలయోతోగౌష్ఠకే | నదీతీరేభవాకమక వక్ష్యమాణంసమాచరేత్ || నదీతీరేచగోష్ఠేచ దేవ
మావాహయెద్ధృటే | ఈశస్యపశ్చిమేభాగే సంస్థాప్యవిధినానలం || శమిసమద్భిరరగ్రాభిశ్చధ్యాజ్యమధు
నాభ్యశమ్ | ఏకాదశసహస్రాణిహోమః కాలఃప్రతిపునః || దినానిత్రీణివాపంచకాలేచాస్త్రిదినేదినే | అ
ష్టాసహస్రాణ్యధికంవా శతాన్యష్టాపివేశితుః || పంకెరుహణి శిరసి విన్యసేత్తత్ర భావతః | శమిపత్రాణి
తావంతి విన్యసేదీశమూర్ధని || ఏవంకృత్వాత్రదివసేచాహ్మణాన్పుష్పసంఖ్యయా | శతంవా భోజయెద్ర
వ్యందద్యాద్భూరిస్వశక్తితః || ఏకాదశద్విజాన్రుద్ర రూపాంతం పూజ్యభోజయేత్ | తేభ్యశ్చదక్షిణాం
దద్యాదాచార్యావిశేషతః || ఆచార్య దక్షిణాభూస్యాదుప్రబీజాతుతన్త్రితిః | నవారత్నిప్రమాణైరదం
దేనాప్తశతాత్మికా || దినేదినే పాదనిష్క మేమతస్మైవినిధిశేత్ | నిమాయకుండలేనేనతస్త్వావనివే
దయేత్ || దద్యాత్తస్మై కాంస్యపాత్ర మేకాగారేవ మేవహి | ఏవంకృతే మహారుద్రః పుత్రమస్త్రై
ప్రయచ్ఛతి || వషమధ్యేభవేత్సంచ సప్తజన్తానుగంభలమ్ | యావచ్ఛదతీణాభూమిస్తావత్సంతతిసంతతిః ||
శరచ్చంద్రప్రకాశేన వపుషాశీతలద్యుతిం | ధ్యాయెత్సిహస్రసనాసీనముమయాసహితం శిషమ్ || ఇతిసమోఅ
స్తునీలగ్రీవాయేత్యస్య ప్రయోగః || అథప్రముంచధన్వనశ్చత్వాదీనాంప్రయోగః || అయంచత్రిచః || ఏకొమం
త్రః || కృచ్ఛ్రమేకంచరిత్వాదాజపేన్నవమవాసరాత్ | ఎవంకృతేభవేత్సిద్ధిఃపురశ్చరణకమకా | మహూ
త్పాలేరాజధానీయుద్ధకాలేనమాగతే | అభిమంత్యోత్ప్రీచేరాధజుహుయాత్కుశకంటకమ్ || *

ప్రముంచధన్వనస్త్రమిత్యాది తిస్మాణాం రుచాం చారదముషిః - అనుష్టుప్చందః - శ్రీరుద్రోదేవతా ||
ధ్యానం || దీప్యద్భాసరగ్రాటిప్రకాశంసదీప్తదహనచూర్ధానం | భీషణసుజంగభూషణాధ్యంధ్యాయే
ద్వివిధాయుధంరుద్రం || ఇతి ఎవంకృచ్ఛంచరిత్వానవదినానిజపేత్ || సిద్ధిస్సాన్యత్ || రాత్రౌ యుద్ధకాలేకుశ
కాండైః సహస్రంజుహుయాత్ || ఆయుధానిచాభిమంత్యోదద్యాత్ || సవశత్రవఃపలాయంతే || ౧౧ -
యాతేహేతిమీ ధువ్తమేత్వాది తిస్మాణాం రుచాం రుద్రముషిః || అనుష్టుప్చందః - రుద్రదేవతా ||
ధ్యానం || ప్రణమదమరగ్రాటిహాళిమాలాకుసుమరజోరుణపాదపద్మయుగ్మం | అనవరత మనుస్మగైర్భవా
న్యాసహజగతాంపితరంపినాకపాణిం || ఇతి పురశ్చరణం పూర్వవత్ | రాజావిజయం కాంక్షతేచేత్సజ
యతి || హేమామాచ్ఛజపాచ్ఛ || ఏతాభిస్సహస్రగుణజపః || త్రైలేన ఏకాదశశతసహస్రదీప మారోప్య రా
త్రౌ రాజ్ఞిప్రత్యాసన్నే రాజానంవినాసెనానీః పురోగచ్ఛేత్ || శత్రుసేనాభగ్నగచ్ఛతి || నశ్యతిచ | అన్యదపి ||

శత్రోష్విజః శ్చిచ్ఛత్యనగరచతుష్పథేదేవాలయే వాశంకుంశతసహస్రాభి మంత్రితం నిఖాయగచ్ఛేత్ సంచక్ష్మ
 గాన్నగరంనశ్యతి ॥ శ్రీవేదవ్యాసాక్మనఃస్కృత రష్యతే పశ్యతాం ॥ నమస్తేఅమృతగవ స్విశ్వేశ్వరాయ
 మహాదేవాయ త్రిమంబకాయ త్రిపురాంతకాయ - శ్రీమత్సహదేవాయనమః ॥ ౧౫ ॥ - ఇతిప్రథమోనువాకః ॥
 న మోహిరవ్యదాహవధితి ద్విజీయసువాః శ్య ॥ పంచమాకముషః మహాగాయత్రీచ్ఛందః ॥ రుద్రోదేవతా ॥
 ధ్యానం ॥ ముక్తాలంకృతసర్వాంగ మంపి గంగాధరంహరమ్ । ధ్యాయేత్కల్పతరోమూలా నుభాసీకంఠ
 హోమయా ॥ ఇతి ఏకకృచ్ఛంబరి త్వాచతుర్థోజీసన్మహాదేవదేవాలయేఅష్టసహస్రంజపేత్ ॥ ఏతమేవమం
 శ్రంజపక్ అష్టసహస్రప్రదక్షిణాసకర్మాత్ ॥ తతో దేవమారాధ్య ఏకాదశ రుద్ర రూపాక్ బ్రాహ్మణాక్
 భోజయేత్ - వణకచతుష్పదంపశకతుకామః శలాశాశ్వధా హయాగళ వైకంఠతానాం సమిద్ధిరయం
 లంజుహుయాత్ ॥ శ్రీకామఃకుసుమసాగంధిక కాశవాలాశా నామయతంజుహుయాత్ ॥ మేధాకామఃకా
 పిలఘృతాభ్యక్తాపిలశక సుమాస అముతంజుహుయాత్ - శ్రుజయకామోజవాపుష్పజ్యేకాదశ సహ
 శ్రంజుహుయాత్ ॥ శ్రుజయరంజకామస్తుత్రైలాభ్యక్తాకామ - కామజుహుయాత్ ॥ అష్టసహస్రం సహదశ
 త్రేన దేవమనులిప్యశత్రు రామగ్రహణపూర్వకం అష్టసహస్రంజపేత్ ॥ ఏకాదశదినా చృతోఽకరం
 స్యాత్ ॥ - నమస్సహమానేశ్వస్య త్రీయీసువాకస్య ॥ రుద్రముషః - బృహతీచ్ఛందః ॥ రుద్రోదేవతా ॥ ధ్యా
 నం ॥ పంచవింశతినయోకసామార్యురకృతశేనుః ॥ సమాద్యలోచాలైశ్చశ్చభిశ్చాతి మనోహరైః । గచ్ఛ
 ద్భిరగ్రతోద్యైకిరాతవపురశ్వరైః ॥ ఏవంరూపామహావేదాస్సశ్చయోజగతాంగురైః । కృచ్ఛంబరిత్వా
 పంచసహ శ్రంజపేత్ - కృతపురశ్వరణోపవతి ॥ రాష్ట్రవ్యాధౌపిచిన్ధై రేకాదశభిశ్చాంతికారయేత్ -
 పంచజుహుయః పంచజపేయః ॥ ఏకాబ్రహ్మ ॥ త్రిలోచనంధ్యాత్వాతే తిలానైరేకాదశ సహశ్రంజు
 హుయః ॥ ప్రతిమంత్రంవమస్కుర్యః రాష్ట్రవ్యాధిర్హ్వతి ॥ వాచానరోగే తిలమిశ్రపిష్టాపూషై రేకాద
 శసహశ్రంహవయేత్ ॥ వ్యాధితో హమాగళంపంచైర్వసహశ్రంజుహుయాత్ ॥ స్మశానాగ్నావశ్యస్థిత
 మిద్భిశ్చతసహశ్రంహవయేత్ ॥ నగరశ్యాభిర్వశ్యతి ॥ మహారోగైః ప్రత్యేకమష్టసహశ్రం జుహుయాత్ ॥
 నమత్యాగధిసీభోగ్గన్యనువాకస్య ॥ దూర్వాసముషః - ఉష్ణిశ్చందః - శంభుదేవతా ॥ ధ్యానం ॥ భసోష్ఠ
 ద్మూలితసర్వాంగంజటామకుటమండేన । ధ్యాయేత్స్యోజంవృషాహూథంగణైశ్చరయంతంహరం ॥ ఇతిఏక
 కృచ్ఛంబరిత్వానవసహశ్రంజపేత్ ॥ తతోదేవాలయేమంత్రంజపన్నైవాష్టసహస్ర ప్రదక్షిణాన కుర్వాత్ ॥
 కృతపురశ్వరణోపవతి ॥ ఋత్తువ్యాధౌస్వగృహేంత్రిమాత్రంకుండంభాత్వాగ్నిహూధాన - తస్యపురస్తోత్వ
 దికాంకృత్వాతంశువెజ్జితంకుంభంవెదికాయాంస్యస్య - అనేనానువాకేనదేవమావాహ్యంగంధపుష్పనాయక
 పూజార సృత్యగీతవాద్యైదేవమారాధయేత్ ॥ ఏకాదశదినానిదీక్షిత్వా ॥ ప్రథమ దినైశత్యకమాకం తె ప్ర
 తినమసాగరమశ్చనజుహుయాత్ ॥ తత్సన్నిధావేనంశరికృత్వోజపేత్ ॥ తతః పుశ్చోసిత్యంకృత్వాః
 లాజదూవాప్రహయవై రాజ్యాక్తైజుహుయాత్ ॥ ప్రతినమసాగరమేకాదశకృత్వోన్వనాంః జప్యః ॥ ఏ
 వం త్రిణిదినాని మధుసపిహోజుహుయాత్ ॥ తతోదినద్వయమశ్వత్థౌ హమాగళ సమిద్భిజుహుయాత్ ॥ త
 తస్త్రిదినముదయప్రభృతి ఆవశ్యకావిరోధేన నిరంతరం జపేత్ ॥ ఏకాదశదినే అష్టసహస్ర కమత్రైః ప్రతి
 నమసాగరం దేవమారాధయేత్ ॥ తతో గౌరీమారాధ్య బ్రాహ్మణాం స్తపకయిత్వా త్తయవ్యాధి మోద
 నం ॥ రాజాకారయితాదేదష్టసహశ్రం తదధికమష్టశతం వానిష్కంపద్యాత్ ॥ ఇత రేష్టసహశ్రం తదధికం

పంచశతనిసహంవాదయ్యః ॥ ప్రతిదినం చైత్రకనిసహంధేనుందయ్యః దేవమంతే కుంభజలెనాభిషిచెత్సో
క్షయిత్వాక్షయవ్యాధివికనశ్యతి ॥ దేవప్రసాదాద్విఘ్నాయుభవతి ॥ మోహంధఃస్వాగ్నో ప్రతినమసాగర
మాజ్యేనాప్తసహస్రంజుహుయాత్ ॥ మోహానశ్యతి ॥ కష్టవ్యాధిరామశ్శవమేవవిధిః ॥ జపిద్వావ్యాధ
యోవినశ్యతి ॥ జ్వరేసన్నిపాతేనాభిమాత్రజలేస్థిత్యా సహస్రం పద్మాన్యనువాకేన దేవాణాప్రక్షిపేత్ ॥
శేషేషాపూజాకతకవ్యా ॥ జ్వరసన్నిపాతా వినశ్యతి ॥ నమోభవాయచ - నమోజ్యేష్ఠాయచేత్యనువాక
ద్యయస్య రుద్రఋషిః - మహావిరాట్పుండః - రుద్రోదేవతా - ధ్యానం ॥ గౌరీకరాంబజశ్శస్త్రస్వకా
వైలకరాసనమ్ | ఇమహస్తౌ వృషారూఢం నరనారీతనుంస్మరేత్ ॥ ఇతి త్రిరాత్రంచరుభోజీ ఏకాద
శదినానిరంతరంజపేత్ ॥ కృతపురశ్చరణోభవతి ॥ శ్వేతైః పద్మైః ప్రతినమసాగరమచయేత్ ॥ శ్రీ
మాన్భవతి ॥ రాజ్ఞో జన్త నక్షత్రే అశ్వత్థసమిధాం దధ్యక్తానాం ఎవంశతి సహస్రం జుహుయాత్ ॥ దూ
ర్వా సహస్రంచ రాజ్ఞామాయువధతే ॥ యుద్ధేశత్రాప్రత్యాసన్నై మహానసాగ్నో అపరరాత్రా సోపదం
శం దధి ఘృతమన్నం ప్రతి నమసాగరం అనువాకే నైకాదశకృత్సో హుత్వా హుతిశేషం పరసేనామధ్యే
విశిరేత్ ॥ పరసేనానష్టాభవతి ॥ అనేనాయుధానిచ స్పృష్ట్యాసహస్రకృత్సోజపేత్ - తైర్యుద్ధంకుర్యాత్ ॥
అప్రతిహతోభవతి ॥ అనేనభోజ్యమన్నచుభిమంత్యృభక్షయేత్ ॥ విషమప్యన్యతంభవతి ॥ పుత్రకామసోఽయ
దుంబరసమిద్ధిదకధ్యక్తాభిః ప్రతివమసాగరమప్తసహస్రంజుహుయాత్ ॥ నమసాగరగణితైః కలనైరేకాద
శకృత్సోభిమంత్యృప్రియమభిషిచెత్ ॥ అనేనమంత్రే దేవస్యాభిషిచేత్ | సప్రఘటికా జపెత్ప్రదక్షిణం చ
కుర్యాత్ ॥ అనేనహవ్యంషిష్టంవాభిమంత్యృపతింప్రాశయేత్ ॥ అనేనశమిపత్రైః చుల్కాం ప్రతినమసాగర
మేకాదశకృత్సోజుహుయాత్ ॥ రుద్రసమఃపుత్రోభవతి ॥ అనేనపాయసంస్పృష్ట్యాజప్త్యాదేవాయ నివేద
యేత్ ॥ శంకరోభవేత్ - అనేనతంతూనభిమంత్యృగభిః సైబంధయేత్ - గభకరత్నాభవతి ॥ అనే
నకుమారంగ్రహగ్రస్తంస్పృష్ట్యాజప్త్యాసిద్ధోభవతి ॥ రాత్రావనేనశిఖాంబధ్యాస్వాపయేత్ ॥ కుమార
గ్రహభయంనస్యాత్ ॥ నమోదుమ్దుభ్యాయచేత్యనువాకస్య ॥ హేమకొశానలఋషిః || పక్షిశ్చందః ॥ రుద్రో
దేవతా ॥ ధ్యానం ॥ జటాభిః బహునాభివృత్తం తమభయప్రదం ॥ దేవంశుచిన్త్రితంధ్యాయేద్వాన్యఘృ
చమకపరిష్కరతం ॥ అన్యపురశ్చరణమేకముపవాసంకృత్వావృత్తశతం జపేత్ ॥ ఔదుంబరాశ్వత్థక్షన్యగ్రాధ
సమిధామవృత్తసహస్రం జుహుయాత్ - మేధావీభవతి ॥ ఆరోగ్యకామిభూదిరై దకధిస్సృతాకైష్ట సహ
స్రంజుహుయాత్ ॥ దూర్వాంకురైః పంచసహస్రమిత్యన్యే ॥ శ్రీకామః శ్వేతకవలైరకధ్యక్తైః పంచాశత్స
హస్రైః అపూతైరాహుతిమాత్రైరష్టసహస్రంజుహుయాత్ ॥ తదన్వయేచాలక్ష్మీర్నశ్యతి ॥ వశ్యకామః
కాపాకసబీజైర్మకధ్వక్తైరయుతంజుహుయాత్ ॥ పశుకామోమహాదేవాలయే ఎతమనువాక మవృత్తసహ
స్రంజపేత్ ॥ ప్రదక్షిణంచకుర్యాదనువాకమేతంజపక గవాంప్రదక్షిణంకుర్యాత్ ॥ పుత్రకామః పలాశసమి
ద్ధిగుకధ్వక్తైరయుతం ॥ ఔదుంబరశమిసమిధాందధ్యక్తానాంఅష్ట సహస్రంజుహుయాత్ ॥ విద్యాభీష
లాశాశ్వత్థ సమిద్ధిగుకధ్వక్తాభి రాజ్యాక్తైరిత్యన్యే ॥ శతసహస్రం జుహుయాత్ ॥ దూర్వాకాండైరా
యుష్కామః ॥ ముక్తికామ ఎతమనువాకంజపకచాంద్రాయణంచరిత్వా అతశ్చరుభోజీఎవంశతి సహస్రంజ
పిత్వాశిః ప్రదక్షిణంపంచసహస్రంజపకకార్కః ॥ పంచసహస్రనమసాగరాః ॥ తతః ప్రదక్షిణంసర్వాంగప్ర
దక్షిణం - తతః శివస్సిద్ధౌ పలాశాశ్వత్థసమిధాందధ్యక్తానాంఅక్షత్రయంజుహుయాత్ ॥ ముక్తిభవతి ॥ రా

ర మమజ్ఞమానాచాంధవాశ్శివపురేరమంతే॥—నమస్సోమాయచేశ్వారి - ప్రభువతేశ్వరంతమేకొమంత్రః॥
అస్యమంత్రస్య పూర్వవన్తహాకాశానలఋషిః ॥ పక్షిఃఛందః - రుద్రోదేవతా-ధ్యానం॥ వినాకపాణిం
భూతేశముద్యత్సూర్యాయుతప్రభమ్ ॥ భూషితంభుజగైర్ధ్యాయేతగంరెకాలంకపడినమ్ ॥ ఇతి అస్య
పురశ్చరణం కృచ్చం పంచతంతంజపః - చాంద్రాయణ మమావాస్యాయాంకుర్యాత్ ॥ శత్రుజయ కామః-
శత్రుంఖాదిరూపంకృత్వాఘటజలేదేవమావాహ్య శమీసమిచ్ఛి ర్బిడాలిరుధిరాక్రాభిశ్శసనాస్రంహేమామః-
యథాశక్తిప్రాసాద్భజయేత్॥ రాజాతు - అనేనబ్రాహ్మణైఃజపంకారయేత్॥అజ్ఞామాతీశ్వహవయేత్॥యా
వదిచ్ఛతి తావద్రాజ్యంసిద్ధ్యతి॥—నమోవాకిరికెభ్యైత్యస్యమంత్రస్య ॥ రుద్రఋషిః - జగతీచ్ఛందః- రుద్రో
దేవతా - ధ్యానం ॥ విశ్వతోవనిపాదాబ్జం విశ్వతోక్షీశిరోముఖమ్ । జ్వలంతం విశ్వమావృత్య తేజోరా
శింశివంస్తరేత్ ॥ ఇతి అస్యపురశ్చరణంపరాకంకృత్వావింశతినసహస్రంజపేత్ ॥ మంత్రశోధనాథం గురు
సన్నిధౌఅష్టసహస్రంజపేత్ ॥ సిద్ధోభవతి ॥ దక్షిణాయాతిశనిస్నిధౌ తిలనాం శతసహస్రంజహుయాత్ ॥
సువణంలభతే ॥ అపానూగఃపేణుదీజయవానాంశతసహస్రంజహుయాత్ ॥ సువణముత్పద్యతే ॥—
కన్యాకామో గల్ఫిలమయీం కన్యాం కృత్వా తాంస్పృష్ట్వా పంచాశత్సహస్రం జపేత్ జహుయాద్వా ॥
కన్యాంలభతే ॥ పద్మోత్పల కుముదానాం శతినసహస్రం జహుయాత్ ॥ శ్రీమాన్భవతి ॥ వంశం
కురాణామష్టసహస్రంజహుయాత్ - యశురాశిసహతాదిభ్యోభయంనశ్యతి ॥— అంజ్యవిల్వఫలానాంఅ
యుతంజహుయాత్సువణసహస్రంలభతే ॥ శమీసమిధాందధ్యక్తానాం అయుతంజహుయాత్సుత్రం లభతే ॥
శ్వేతపచాంపలాథం చూణీకృత్య రజిత పాత్రేనిధాయ కపిలాఘృతేనాలోద్యస్తృష్ట్వామంత్రమయుతంజ
ప్త్యా పిబేత్సమహాకవిభవతి - ఔదుంబర సమిధాం దధ్యక్తానామయుతంజహుయాన్మహామేధావీభవతి॥—
ద్రాపేఅంధసస్పతే ఇత్ర్యుదః పులహఋషిః॥ అనుష్టుప్ఛందః॥ రుద్రోదేవతా॥ ధ్యానం॥ ఆగుల్ఫాసితకంచు
కీధమరుచిస్త్రిగ్ధాల్లసచ్ఛేకర॥ శ్వేలీకుండలితశ్రవాస్సతిలకా ధంధంక్వణన్నూపురః ॥ శ్రీమాన్మహాలదంతప
క్షింకిరణైశ్శ్వేతాయమానాననో ధ్యేయోభైరవ వేషధూషితతనుదేవోమృడాసీపతిః॥ఇతి॥ అస్యపురశ్చర
ణమేకోపవాసః ॥ అయుతంజపః॥ కపిలాజ్యేనాయుతం జహుయాత్సిద్ధోభవతి ॥ జ్వరసన్నిపాతే తస్యశిరో
భాగే దూర్వాణాం పంచ సహస్రం జహుయాత్ ॥ జ్వరాన్మృక్తోభవతి॥ దైకంకతసమిధామయుతంజహు
యాదభిచారానభవంతి ॥ తిలలాజానామయుతం జహుయాత్సర్వేభ్యోఘాతేభ్యోభయంనభవతి॥ అవదిమం
త్రంజపేత్సృరేద్వాఅపదోముక్తోభవతి ॥ యాతెరుద్రశివాతనూశ్చివేత్యస్య మంత్రస్య సగందోనామఋషిః॥
అనుష్టుప్ఛందః॥ సగందరుద్రోదేవతా॥ ధ్యానం॥ తప్తచామీకరప్రఖ్యం శక్తిపాణింషడాననం । మయ్యా
వాహనాయాథం సగందరూపం శివంస్తరేత్ ॥ ఇతి ॥ అస్య పురశ్చర్యా ॥ అష్టశతం ప్రాణాయామాన్
పంచసహస్రం జపేత్ సిద్ధోభవతి ॥ తృతీయేమాసి దూవాణామయుతం జహుయా ద్దళకరతౌ భవతి ॥
ఇమాగ్ంరుద్రాయతపసే కపడినఇతి ॥ మృడానోరుద్ర ఇతి రుగ్వయమేకొమంత్రః ॥ మాండవ్యఋషిః॥
జగతీచ్ఛందః ॥ రుద్రోదేవతా ॥ రుగ్వ్యతిరిక్తపక్షేమంత్రోద్వా ॥ అనుష్టుప్ఛంద్యై॥ధ్యానం॥ దివ్యసింహాసనా
రూథం స్థూయమానం మహాషిఃభిః ॥ ప్రసన్నవదనంధ్యాయే శ్శోభనోహాకధారిణం॥ ఇతి ॥ అస్య
పురశ్చరణంకృచ్ఛంఛరిత్యా సహస్రం జపేత్ ॥ మంత్రద్వయం కృచ్ఛపర్యంతం నవ సహస్రం జపేత్ ॥ సరర
శాంతయే దూవాణభిరయుతం జహుయాత్ ॥ తత్రవిశేషః ॥ అమావాస్యాయాం చతుష్పథేగ్నిమాధాయ

దధిధారయాష్టసహస్రం జుహుయాత్ || గవాశ్వాదీనాం శాంతిభావతి || గంధోదకపూరితకుంభం స్పృష్ట్వా
సహస్రం జపేత్ || తేన గవాశ్వాదీన్ప్రీక్షయేత్ || శాంతిభావతి || నవంజలం సహస్రకృత్వోభిమంత్యైవా
ణుయేచ్ఛాంతిభావతి || మానోమహంతమిన్యస్య - దేవరాతియుషిః - జగతిచ్ఛందః - రుద్రోదేవతా || ధ్యానం ||
చాలేదుకుకుటం దేవం తరుదాదిన్యగ్రహం || ధ్యాయేన్నందీశ్వరాకాం గణైశ్చరసమాప్తతం || ఇతి ||
అస్య పురశ్చర్యా || ఉపవాసత్రయం పృథ్వీ పువసహస్రం జపేత్ || తిలాశ్చ త్తాపామానైః అజ్యసి క్షైర
జ్జసహస్రం హునేత్ || చాల వృధాదీనాం శాంతిభావతి || ప్రతిసంవత్సరమాద్రాక్ష్యంతః పురే అనేనా
యుతం హునేత్ || రాజాసామాన్యోవధాతే || మానస్తోత్రస్య రుచః || రుద్రయుషిః - జగతిచ్ఛందః - రు
ద్రోదేవతా || ధ్యానం || దధానమేకాదవిభక్తదేహం కాం లాం విసర్జ్య పుటకంకాశం || తేజోభింశూరిత
మిందమాళిం విచితయేదత్ర సదైవరుద్రం || ఇతి || అత్ర పురశ్చర్యా || ఎకం కృత్వా చరిత్వా ఉదంబరవా
త్రేగవ్యసపిఠానీయ సహస్రకృత్వోభి మంత్యైస్సాగ్నో మధితాగ్నోవా దుంత్రేవాష్ట సహస్రం జుహుయా
త్ || తతో వ్యాహృతీహుత్యాజ్యశేవం పిదేత్ || వ్రాశ్శీయాత్ || ఎకం ద్రిరాతం కృత్వా సిద్ధోభవతి ||
అయుషాగ్రమస్తిలానామయుతం జుహుయాత్ || శ్వేతపదాన్యుత హామాచ్ఛ్రిమాన్భవతి || దూవాణా
ణామయుతం జుహుయాచ్ఛతాయుభావతి || దశవాతిష్ఠావింశతిర్వాశతంవా అష్టావింశతి శతంవా సహస్రం
వా అపరిమితాన్వాకలశాణజలపూర్ణాణాం స్పృష్ట్వా ప్రతికలశమభిమంత్యై ప్రయచ్ఛేత్ప్రీక్షయేద్వా - అగ
దోభవతి || అపమృత్యుశాంతికామః అహిమాగ్నానమిద్ధిః అష్టసహస్రం జుహుయాత్ || జన్మతత్రేలమ
మోగమః తిలానామయుతం జుహుయాత్ - శ్వేతపద్మాన్యుత హామాచ్ఛ్రిమాన్భవతి || దూర్వాణామ
యుతహామాచ్ఛ్రిరంజీవీభవతి || సర్వపారమిదంగుహ్యం పవిత్రం పాపహాశనం || నిత్యచష్టసహస్రమష్టశతం
వాజపేత్ || మహాపాతకైరుపపాతకైశ్చముచ్యతే || పలాశసమిధాంసహస్రం జుహుయాత్ || మోఘాప
భవతి || అస్యమంత్రస్యజపాదేవ సర్వవ్యాధయోనశ్యంతి || మంత్రేణానేనాసాధ్యంకార్యంనాస్తి || సర్వా
ధాసాధకాయుషంత్రః || సంక్షేపతోవినియోగ ఉక్తః || ఆరాతైగోఘ్నైత్యస్యమంత్రస్య - అభియుషిః -
ప్రేక్ష్యజగతివాచ్ఛందః || శంభుదేవతా - ధ్యానం || కువాణంసన్నిధౌదేవ్యాః దేవమానంతాండః మహు
తాశంబునంధ్యా యే త్తప్రకాంచనసన్నిభమ్ || ఇత్యుపశ్చరశ్చర్యాత్రిరాత్రముపావ్య త్రిరాత్రంజపేత్ || అయు
షాగ్రమస్యజన్మసక్షత్రేసపిఠాసహస్రం హుత్యాసహస్రంజపేచ్ఛతాయుభావతి || ఏకం సర్వకలప్రహ
వాకుర్యాదార్ద్రాణాం దూవాణపామాగ్నానమితిలానాంపత్యేకమష్టసహస్రం జుహుయాచ్ఛతాయుభావతి ||
శుభ్రితంతురష్టసహస్రం జపయాచ్ఛ్రిమాన్భవతి || పశ్చిమద్వాశివాలయేదేవ సమిహేష్టసహస్రం
పపెద్దీఘాన్యుభావతి || స్తుహిత్రతంగతకసదమిత్యస్యమంత్రస్య || వ్యాఘ్రియుషిః || ప్రేక్ష్యచ్ఛందః - శం
భుదేవతా - ధ్యానం || ఉద్యచ్ఛరశ్చరకొటిప్రకాశనిలయమభిషేజమ్ || భీతిహానాభయ శరదంధ్యా
యేద్రుద్రంశిశాకరివతంసంఃకృతి అస్యపురశ్చర్యా || ఏకరాత్రముపావ్యత్రిరాత్రంజపేత్ || వైకంకటసమిధాంత్రే
లాభ్యక్తానాంఅయుతంసహస్రంవాజుహుయాత్ || సర్వేశత్రయపలాయంతే || అష్టసహస్రంజపేత్ - సర్వ
వ్యాధిశాంతిర్భవతి || పరిణోరుద్రస్యహేతిశ్చాక్షివ్యత్యస్యమంత్రస్య రుద్రయుషిః - రుద్రోదేవతా - త్రిష్టు
చ్ఛందః - ధ్యానమ్ || గజవమావృతతసుంస్ఫుత్ప్రహగణాజ్ఞమ్ || సర్వపాపహరంధ్యాయేదేవం కుం
జభేదమ్ || ఇతి కృత్వాచరిత్వానవసహస్రంజపేత్ || కృతపురశ్చరణోభవతి || పుత్రకామఃపశ్చిమద్వా

రెళివాలయెపలాశఖాదిరాతాంచదధిమధుఘృతాక్షానాదుయుతంజహుయాద్దంపతీ పూర్వద్వ్యశ్చరుభోజనా
 స్యాతాం - కుంభానిధాయభగవంత మావాహ్యనవసహస్రం జపిత్వాభిషేచయేత్ || ఎక్తై కాహంబ్రాహ్మ
 ణానప్యసహస్రవప్తశతమేకాదశాంతంజహుయాత్ || పేలాశాశక్తౌపశ్చిమద్వారే శివాలయే అయుతంజ
 పెత్ || ప్రదక్షిణంకుర్వంశ్చాంతంజపేత్ || వీకవింశతిదినందీక్షిత్యా ప్రతిదినంజపేత్ - అష్టశతప్రదక్షిణం
 కుర్యాత్ - ధామికంపుత్రంలభతే - మిథుష్టమేత్యస్యమంత్రస్య || వైరాజఋషిః - అనుష్ఠుచ్ఛందః -
 మహాదేవోదేవతా - ధ్యానమ్ || మంగళాయతనందేవం యువానమతిసుందరమ్ | ధ్యాయేద్దనచరాకార
 మాగచ్ఛంతంపినాకినమ్ || ఇతి అస్యపురశ్చరణ మేకరాత్రముపోవ్యపంచ సహస్రం జపేత్సిద్ధిభవతి || అ
 భానా శైలత్త్రపాణనాశేవా ఆజ్యేనాప్తసహస్రంజహుయాత్ || హోమాశక్తౌవతుగుణంజపేత్ || వికిరి
 దేత్యస్యమంత్రస్య || పులహఋషిః || అనుష్ఠుచ్ఛందః || రుద్రోదేవతా || ప్రసన్నవదనంసౌమ్యంరచితోద్వా
 హమండనమ్ || అబయసహితంధ్యాయేత్సురసంఘైరభిష్టుతమ్ || ఇతి ధ్యానం || త్రిరాత్రవరభోజీ జపన్నప్తస
 హస్రంప్రదక్షిణంకుర్యాత్సిద్ధోభవతి || మహాజనవిరోధేఅష్టసహస్ర తిలహేమనసంప్రతపత్తిభవతి || సధాజయ
 కామంకపిలాఘృతాఽన్యైశ్చైర పామాగసమిద్భిరప్తసహస్రంజహుయాత్ || భయే - అహంసమిషే స్వాగ్ని
 మాధాయ కపిలాఘృతేనాప్తసహస్రంజహుయాత్ || అభయంభవతి || సహస్రాణి సహస్రధాచాహువో
 రిత్యస్యమంత్రస్య || నారదఋషిః || రుద్రోదేవతా || అనుష్ఠుచ్ఛందః || ధ్యానం || సర్వపాప హరండే
 వంసర్వాభరణభూషిణమ్ | సర్వాయుధధరంధ్యాయేత్సర్వలోకమహేశ్వరమ్ || ఇతి అస్య పురశ్చరణా
 యపంచసహస్రజపః || శాల్మలీవైకంకతసమిద్భిరప్తసహస్రం జహుయాదుపద్రవానశ్యంతి || అపమృత్యు
 జయకామః శాల్మలీకమృదమాదాయలింగంకృత్వా దేవమావాహ్యసంపూజ్యదోశేన పయసాఽగ్నించైత్తతో
 దేవముద్వాస్యమృదమాదాయ నద్యాంప్రక్షిపేత్తతస్తప్తైరెవాగ్నిముపసమాధాయ జ్యేనాప్తసహస్రంజ
 హుయాదపమృత్యుగ్న్యశ్యతి || మహాంతంపంచానంగచ్ఛే అష్టశతోభిస్తాధిమంత్ర్యైస్సేవ్యుదయే విలిప్యగ
 చేత్ || మహాశత్రుకోపోపహతాచాంతత్సేన్మహా ఆజ్యేనాప్తసహస్రంజహుయాత్ || కుకుటచూంసేన
 బలిముపహరెత్ప్రసన్నోభవతి || తైత్రపాలకవినాయక వీరభద్రదాదీనాంకోపేననచైవంహేమంబలిందద్యా
 త్రైవప్రసన్నాభవతి || ఇతిదశమానువాకః || సహస్రాణిసహస్రశోయేతిత్యస్య చతస్రఋషిః || ఎకామం
 త్రః - అవ్యూహాసఋషిః - అనుష్ఠుచ్ఛందః - రుద్రోదేవతా - ధ్యానం || దంష్ట్రాకరాశవదనం జ్వల
 జ్వలవయాధః || చిహ్నాణంతిశిఖండిస్తుధ్యాయేద్భుజగభూషణమ్ || వ్యాధాకల్పవిషమనయనా వి
 ద్రుమాతాంబుధాసో జాయామిశ్రాజటిలశిరసశ్చంద్రశావతంసాః | నిత్యం చానియతలితాస్సిగ్ధక
 ల్మావకంతాదేవారుద్రాధ్యతఃరశవస్త్రభవ్యంతిభక్తాః || ఇతి సహస్రాణిసహస్రశతైరేదశదశైరేదశావ
 తారసంక్షామంత్రాః - లేధనూంవ్యవతతజ్యౌరపాథకయంతే || తేషాంసహస్రయోజనేతిసర్వత్రాప్య
 నుషజ్యతే || అవ్యంతయారుపదప్తత్వాన్మధ్యవర్జితాంశుంత్రాణాంసాకాంక్షత్వాత్ || పారాయణ గ్రహ
 శాఖ్యయనవజ్ఞం || అన్యత్రజపాదావనుషంగమిచ్ఛంతి || తేషాంవతుణాంశాంబ్రాదాయణంబరిత్వాపంచస
 హస్రంజపేత్సిద్ధోభవతి || శాల్మలీవైకంకతానాంశతసహస్రహేమాచ్యత్రవః పలాయంతే || యార్వాణాం
 ఘృతాక్షానాష్టసహస్రంజహుయాత్పరాభిచారదోషానశ్యంతి || షష్టసహస్రంజపేత్సర్వ వ్యాధికాంతి
 భవతి || యేవృక్షేష్విత్యాదీనాంషణ్ణాంరుచాం || దేవలఋషిః - అనుష్ఠుచ్ఛందః - రుద్రోదేవతా - ధ్యా
 నప్రయోగాదికం పూర్వవత్ - విశేషోపి || రుతుగమనకాలే కాపిలపయసా అష్టసహస్రం హుత్వాగచ్ఛే

ధామికకి పుత్రోభవతి || మతాంతరే - యేపథాంపథిరక్షయితి ఋగ్వయమేకొమంత్రః - అస్యపూర్వ
వత్ప్రియోగః - అస్యదేవతాఋషిః - అనుష్టుప్చందః రుద్రోదేవతా - నమోరుద్రేభ్య ఇతి శ్రీణియజుగ్ం
మేకొమంత్రః అస్యదేవరాతఋషిః - అనుష్టుప్చందః - రుద్రోదేవతా || ధ్యానం || వృషాధిరూఢందేవ
శంసర్వలోకైకకారణం || ధ్యాయేద్భూహ్మదిభిస్తుత్యం పావతీసహితంశివమ్ || ఇతి అస్యపురశ్చరణమేకొ
పవాసంకృత్వాఏకరాత్రంజపేత్సిద్ధోభవతి || యంయంకామంకామయతేతంతముద్దిశ్యత్రిరాత్రంజపేత్సిద్ధ్యతి ||
ఎతద్భజుస్త్రయంసమస్తంవ్యస్తం || వ్యస్తజపంయదియథాకామఫలప్రదమ్ || పురశ్చర్యానంతరంకృచ్ఛేద్వ
యంచరిత్వాఏకాదశసహస్రంజపేత్ || తత్సవణంపశ్చిమద్వారశివాలయకర్తవ్యం || నమోరుద్రేభ్యోయే
శృధివ్యాంయేషామన్నమిషసస్మిభ్యోయంతరితై యేషాంవాతగ్రవస్తైభ్యోయేదివియేషాం వషణమిషవస్తైభ్య
ఇత్యాద్యనుషః - అస్యరుద్రసముదాయస్యకేవలజపమాత్రేణ సర్వసిద్ధిభవతి - శ్రవణంస్నాయా జపేత్స
పంచమహాపాతకాత్పూతోభవతి ||

ఇతి రుద్రకల్పంసమాప్తమ్.

—† పురుషసూక్తవిధిరంచ్యతే. †—

అగ్నికార్యంజపవిధిస్తోత్రంచైవతదాత్మకం | కుర్యాద్యథోక్తవిధినాప్రాజ్ఞుఃశుశ్రూధమానసః || ప్రథ
మాంవిన్యసేద్వామే ద్వితీయాందక్షిణేకరే | తృతీయాంవామపాదేతు చతుర్థీకందక్షిణేతిథా || పంచమీం
వామజానాతు షష్ఠీంచైదక్షిణేతథా | సప్తమీంవామకట్యాంతు దక్షిణాయాంతథావ్యమీం || నవమీంవాభి
మధ్యేతు దశమీం హృదివిన్యసేత్ | ఏకాదశీంకంతదేశే ద్వాదశీంవామచాపలకే || త్రయోదశీం దక్షిణేవ
ముఖమధ్యేచతుదశీం | అత్తోఃపంచదశీంచైవ షోడశీంమూర్ధ్నికవిన్యసేత్ || ఎవంన్యాసవిధిం కృత్వా
పశ్చాద్ధోమంసమాచరేత్ || హోమంసమాచరేద్విత్త్యుపలక్షణం || తస్మాజ్జప పూజాయాం హోమేచాయమే
వన్యాసప్రకారః || ఎవంన్యాసవిధింకృత్వా పంచాంగానిసమాచరేత్ || బ్రాహ్మణోస్యేత్యాదికాభిరుగ్భిఃపం
చాంగకల్పనా || బ్రాహ్మణోస్యముఖ మాసీదిత్యాద్యాం పంచఋషిః పంచాంగన్యాసే గ్రాహ్యః || ఆశ్వలా
యనపాఠక్రమయక్తాః || హృదయం శిరశ్శిఖాకవచమస్త్రంచేతి పంచాంగాని || బ్రాహ్మణోస్యముఖమిక్కు
చంపతిత్వా హృదయాయనవైతి హృదయే || చంద్రమామనంతి పతిత్వా శిరసేస్సాహేతి శిరసి - నాభ్యా
ఆసీదితి శిఖాయైవోపదేతి శిఖాయాం - స్పస్తాస్యాసన్నితి కవచాయహం - యజ్ఞేర యజ్ఞమిత్యస్త్రం || ఎత
చ్చన్యాసద్వయం సంకల్పనంతరం కర్తవ్యం || తద్యథా || అముకదేశేఅముకకాలే అముకకామనయాపురు
షసూక్తస్య సూక్తేన హోమం ఆరాధనంవాకరివ్యతి సంకల్ప్య || పూర్వోక్తన్యాసద్వయం విధాయ -
ఋషిదేవతాచ్చందాంస్యపివిదిత్వా - జపాదికమసమాచరేత్ || తత్రచయదాజపోహోమోవాక్రియతే ||
తదాపి పరమేశ్వరం సమారాధ్య జపోహోమశ్చకార్యితి || ఆరాధనప్రకారోభిధియ్యతే || ఆద్యయావాహ
యేద్దేవ మృచాతుపురుషోత్తమం | ద్వితియ్యాయాసనందద్యా త్వాద్యంచైవత్పతీయయా || చతుర్థ్యాక
ఘృకాంప్రదాతవ్యం పంచమ్యాచమనంతథా | షష్ఠ్యాస్నానంప్రకుర్వీత సప్తమ్యావస్త్రమేవచ || యజ్ఞోపవీత

మహామ్య నవమ్యాభరణంతథా | దశమ్యాగంధదానంస్యా దేకాదశ్యాచమాల్యకం || ద్వాదశ్యాధూప
దానంస్యాత్రయోదశ్యాచదీపకం | చతుర్దశ్యాశునై వేద్యం పంచదశ్యానమసిగ్రియా || ఉద్వాసనంతు
షోడశ్యా ఉపచారాస్తుషోడశ | స్నానేవస్త్రీవనై వేద్యే ద్వాదశమసియకం || ద్వాత్పరుష సూక్తైవ
యఃపుష్పాన్యపవచ | అపితంతేననైసవశం త్రైలోక్యంసచరాచరం || దక్షిణాంచయధాశక్త్యాపాడ
శేనప్రకారయేత్ | పూజాదిసాద్గుణ్యార్థంయా దక్షిణాదీయతే || తాంషోడశేనయజ్ఞేనయజ్ఞమిత్యనేన
మంత్రేణ ద్వాదశ్యథః | తతః ప్రదక్షిణంకృత్వా జపంకుర్యాత్సమాహితః || యథాశక్తిజపిత్యాతుసూ
క్తంచాస్తైనివేదయేత్ | దేవస్యదక్షిణేభాగే కుండంస్థంఢిలమేవవా || కారయేస్పృథుచాతు ప్రోక్షణం
తుద్వితియ్యయా | తృతీయయాగ్నిమాదధ్యాచ్ఛతుథ్యాతుసమింధనం || పంచమ్యాత్వాజ్యసంస్కారంచరో
శ్చత్రపణంతథా | షష్ఠ్యానలస్యమధ్యేతు కల్పయేత్పద్మమాసనం || చింతయేత్తత్రదేవేశం కాలానలసమ
ప్రభం | విష్ణుతాస్యంసహస్రశీషణం రక్తాస్యంరక్తవాహనం || వాహోహయః || ఎవంధ్యాత్వా సప్తమ్యాది
భిః పంచఋగ్భిః క్రమేణ గంధాదినై వేద్యాంతపంచోపచారపూజాం దేవస్యానుజ్ఞయా కుర్వాదిత్యతతహ ||
తతోగంధంచధూపంచదీపంచైవనివేదనం || అనుజ్ఞాప్యతతఃకుర్యాత్సప్తమ్యాదియథాక్రమంసమధః ప్రత్యుచం
పూజణం జహుయాదభిఘ్రితాః || తతోఘృతేనజహుయాచ్ఛరుణాచపునఃపునః | ఎవంహుత్వాతతస్నా
త్వా సమీకేస్తాత్రముచ్చేత్ || జితంతేపుండరీకాక్ష నమస్తైవిశ్వభావన | నమస్తైస్తుహృషీకేశ మహాపురుష
పూజణ || నమోహరణ్యగర్భాయ ప్రధానావ్యక్తరూపిణే | ఓంనమోభగవతేవాసుదేవాయ శుద్ధజ్ఞాన
విభావినే || దేవానాందానవానాంచ సామాన్యమధిదైవతం | సర్వదాచరణద్వంద్వం వ్రజామిశరణంతథ ||
ఎకస్త్యమసిలోకస్య స్రష్టాసంహారకస్తథా | అధ్యక్షశ్చానుమంతాచ గుణమాయాసమావృతః || సంసా
సాగరింఘోరమనంతశ్లేశభాజనం | త్వామేవశరణంప్రాప్య నిస్తరంతిమసిషిణః || నతేరూపం నచాకారో
నాయుధానినచాస్పదం | తథాపిపురుషాకారో భక్తానాంత్వంప్రకాశసే || నైవకించిత్పరోక్షంతే ప్రత్యక్షోపి
నకస్యచిత్ | నైవకించిదసిద్ధంతే నచసిద్ధోసికస్యచిత్ || కాయాణాంకారణంపూర్వం వచసాంవాచ్య
ముత్తమం | యోగానాంపరమాంసిద్ధింపరమంతేపదంవిదుః || అహంభీతోస్మిదేవేశ సంసారేస్మి భయా
వహే | పాహిమాంపుండరీకాక్ష నజానేశరణంపరం || కాలేష్వపిచసవేషు సర్వావస్థానుచాచ్యుత |
శరీరేపిగతౌచాపి వతతేమేమహద్భయం || త్వత్పాదకమలాదన్యన్నమేజన్మాంతరేష్వపి | నిమిత్తంకుశలస్యా
స్మి యేనగచ్ఛామిసద్గతిం || విజ్ఞానంయదిదంప్రాప్తం యదిదంజ్ఞానమాజితం | జన్మాంతరేపిమేదేవమా
భూతస్యపరిక్షయః || దుర్గాతావపిజాతాయాం త్వద్గతోమేమనోరథః | యదినాశం నవిందేత తావతాస్మి
కృతీనదా || నకామకలుషంచిత్రం మమతేపాదయోఽస్థితం | కామయేవైష్టవత్సంతు సర్వాజన్మసుకేవలం ||
సర్వేషుదేశకాలేషు సర్వావస్థానుచాచ్యుత | కింకరోస్మిహృషీకేశ భూయోభూయోస్మికింకరః || ఇత్యేవం
మునయస్తుత్వాస్తుత్వాదేవదినిదే | కింకరోస్మితిచాత్మానందేవాయైవన్యవేదయేత్ || జితంతేపుండరీకాక్ష
త్యారభ్యంతావత్పర్యంతం స్తూత్రం || అథఫలవిశేషకతావ్య విశేష ప్రశంసాచ || పురుషస్య హరేస్సూక్తం
స్వగ్వంధన్యంయశసూరం | ఆత్మజ్ఞానమిదం పుణ్యం యోగజ్ఞానమిదంపరం || ఫలాహారోజపేన్నిత్యం ప
శ్యన్నాత్మానమాత్మని | ఫలాన్యభక్త్యావసేన్నాసమద్భిశ్చవతాయేత్ || అరణ్యేస్మి నసేన్నిత్యం జపన్నిమ
మృషీముఖః | ఋగ్భిష్ట్రీషవణంకాలే స్నాయాదభ్యసమాహితః || ఋషిమంత్రః || ఇయమృషింపురుష
సూక్తాత్మకం ఋగ్భిష్ట్రీషవణమితి || పురుషసూక్తేనానేననిత్యశః || ఆభ్యాహుతీరనేనైవం హుత్వైవం చిం

తయేద్యపిం | అశ్రుముఖిస్సూక్తద్రష్టా నారాయణవివ-శంచితయేత్ .. ఎవంమా సంఖలాహంగం మానసు
 దకాహారంచకృత్వా త్రీణీవమాణి ఫలాహరస్సక్ పౌరుషంసూక్ష్మంజగేత్ || వాక శ్చేద్వాదశకమాణి ||
 ఎవం సాక్షీకృతేదేవో దృశ్యతఇత్యాహ || అథమాసఫలాహరస్త్రిభిషజైజకపేదిమం | తద్భక్తస్తన్తనా
 యుక్తో దశవమాణ్యనన్యభాక్ || సాక్షాత్పితృతతందేవం నారాయణమనామయం | జ్ఞానగన్యంపరంసూ
 త్త్యం వ్యాసృగవకమవస్థితం || గ్రాహ్యమత్యంతయత్నేన స్రష్టారం జగతోవ్యయం | అథనాసాద్య మానోపి
 భక్తింనపరిహరయేత్ || భక్తానుకంపీభగవాన్ జాయతేపురుషోత్తమః | యేనయేనచకామేనజపేత్తత్ప్ర
 యతస్సదా || ససకామస్సమృద్ధస్యాచ్చక్రిధధానస్యకుఃపః | హేమామంవాప్యథవాజన్యముపహరమ్మధైవతు ||
 కువీతయేనకామేన తత్సిద్ధిముపధారయేత్ | జాతశ్చైవ్యంమహద్విత్తంయశోలోకపరాగణః | వాసేన
 విప్రమోక్షశ్చ భవత్సకంనసంశయః || అథాభిధీయతేకమే పుత్రకామస్యవైష్ణవం | శుక్లపక్షేశుభవారే
 సునక్షత్రేసుగోచరే || ద్వాదశస్యాం పుత్రకామస్తు చరుంకుర్వీతివైష్ణవః | దంపత్యోరుపవాసస్యా దేకాద
 శ్యాంసురాలయే | ఋగ్విష్ణో డశభిస్సమ్యగచక్షయిత్వా జనాదకం | చరుంపురుషసూక్తేనశ్రవయేత్పుత్రకా
 మ్యయా | ప్రాపుయాద్వైష్ణవంపుత్రమచిరాత్సంతతిక్షమం || చరుంపురుషసూక్తేన స్వగృహ్యాక్తవిధినాపా
 యసచరుంశ్రవయన్పురుషసూక్తంపరేత్ || ఎవంచరుంశ్రవయిత్వాపశ్చాత్పురుషసూక్తేనచరుంజహుయాత్ ||
 సూక్తేనేత్యేకవజనాత్సకలమపి సూక్తమవిచ్ఛిన్నంహేమామసాధనం-నతుప్రత్యేకమృచః- హేమామస్సహస్రం ||
 ఎతద్దశగుణితోజపః - అయషథః || కృష్ణే కాదశ్యాముపక్రమ్యజపిత్వా శుక్లే కాదశ్యాదంపతీ ఉపోవ్య
 ద్వాదశ్యాంచరుంశ్రవయిత్వాసహస్రసాహస్రీజుఃహుయాదితి || అథాపరః ప్రకారోయ మేకాదశ్యామభోజ
 నమ్ | దంపత్యోఃపురుషస్తత్రనిత్యకమావిరోధినీ || కాలజపేదిదంసూక్తమేకాదశ్యాం నిరంతరమ్ | ద్వా
 దశ్యాంప్రయతోఘాత్వా పాయసంనివపెచ్చరుం || ద్వాదశద్వాదశీష్వేవం పయసానివపెచ్చరుమ్ ||
 ఎవమిత్యేకాదశ్యాముపవాసాదికంకృత్యేత్యథః || హుత్వాజ్యంః ధివచ్చాత్రఋగ్విష్ణో డశభిరుధః | కృతాం
 జలిపుటోఘాత్వాస్తవంతాభిఃప్రయోజయేత్ || తాభిరితిషోడశీభిరిత్యథః || సమిధోశ్వత్థవృక్షస్య హుత్వా
 జ్యంజుహుయాత్పునః || ఉపస్థానంహుతాశస్యధ్యాత్వాచమధుసూదనమ్ | ఉపస్థానంహుతాశస్యేకకృత్యేతి
 వాక్యశేషః - అగ్న్యూపస్థానంచఅగ్నేయైమకంత్రైః హవిహేమామంతతః కుర్యాత్ప్రత్యేవంచాగ్నితశ్శు
 చిః - హవిశ్శేషం తతఃకృత్వా నారీ నారాయణం పరేత్ || భక్షయిత్వా హవిశ్శేషం లఘ్వాశీసం విశేత్త
 తః || హవిశ్శేషంభక్షయిత్వేత్యనేనైవహుతావశిష్టప్రతిపత్తిం కమణిసిద్ధే లఘ్వాశీస్యనేనైవ ద్యోతయతి-
 ద్వాదశ్యామాహారాంతరపరిత్యాగేన పత్నీహవిశ్శేషమేవలఘ్నయథాతథాభుజ్యతి || సంవిశేదితిక్షణంవా
 మశాయీఘాయాదిత్యథః || తతఃకృత్వాద్విదంకమకతకవ్యంద్విజతకణం - ద్వితీయాంస్త్రీం నివలేత
 యావద్గభకంనవిందతి || యయాభార్యయాసహ ఎతత్కమకృతంతాంముక్త్యాసతి సంభవేన్యాం భార్యాంన
 గచ్ఛేత్ || కియంతంకాలం - యావదేమాగభకంనవిందతి || అనేకభార్యాభి స్సహ కత్కత్వే దోషోన్యభా
 ర్యాసంగమేపి || యథాయథాతస్త్రికకమాణ్యనసు ప్రవిష్టాభార్యాత్రతుస్యాత్ || తథాపికమణ్యసుప్రవిష్టా
 యావద్గభకంనవిందతి తావదన్యాంనోపేయాన్తంత్రవతశ్శుక్లస్యాన్యత్ర గభాధానాక్షమత్వాత్ || వంత్ర
 సంఘాతశుక్లస్యాన్యత్ర నిషేకేసహాధికారిణం గభానుదయాచ్చ || ఎవంచ సతిద్వైష్ణవేతు నిమిత్తత్వా
 దన్యస్త్రీగమనసేషస్య ఋతాభార్యామితి నియమాతి క్రమదోషోన్యైవ || కింద || స్మృతిపురాణాదిషుస్మృ
 తేః ప్రాబల్యాదస్త్యైవ నియమాతిక్రమదోషః || తథాపి || వణికనాంపీవధాయిత్రసాక్షాత్కృతం భవేత్త్యనేన

స్వామేన స్వల్పవాణ్యుష్మిన్ శుభః - తదథా మేవాన్య భార్యాగమన నిషేధాత్ || భూగోమాత్యా
 మృతావృతాః కింభూగోమాత్యా ప్రాశ్నాత్తస్య నిమిత్తి || అపిశునియమాశిక్రమనాగ్రజనితదురితయోగా
 త్వల్పవాణ్యుష్మిన్ శుభః - తదథా మేవాన్య భార్యాగమన నిషేధాత్ || తత్త్వం అతత్త్వస్యైరాత్ర
 ద్విరాత్రాదిః - ప్రకృతమనుసరామః || అపుత్రాశ్చపుత్రావ యాచకన్యాః ప్రసూయతే | ప్రియంసాజన
 యెత్పుత్రమృశ్యకృంగోయథాబ్రవీత్ || ఇతి ఋగ్వేదానోక్తపురుషసూక్తవిధిః. అథాపాదః పోదశశ్చ
 గ్యపురుషసూక్తస్య గారాయణముషిః - పురుషోదేశతా - అనుష్టుప్చందః - అంత్యోఽక్షిప్తుప్ - జపహో
 మాభిషేకేవినియోగః || అగ్నివిష్ణుసహస్రనామాని - శ్రీవైశంపాయనః - శ్రుత్యానమానశేషేణ—పతే||
 జపేవినియోగః - విశ్వంవిష్ణుశ్చపట్కారో—అంతంపరేత్ || సర్వప్రహరణాయుధః | సర్వప్రహరణా
 యుధోన్నమితి || ఇతిపంచీతకసీయస్య—చామ్రయాత్పూజాః | భక్తిమాన్యగ్నవోడ్ధాయ—జాయతే|| ఇమం
 స్తవపదీయాః—జనాశ్చనాత్ | సోవిష్ణు—సతేయాంతిపరాభ.మ్ || అథాపామాజనస్తోత్రం||
 చాల్భ్యః || భగవన్ప్రాణినస్సర్వేవిషరోగాద్యుపద్రవైః | దష్టగ్రహాపహూతైశ్చ చార్షకాలముపదుతాః||
 ఆభిచారికకృత్యాభిస్సృశకరోగైశ్చ దారుణైః | సదాసంపీడ్యమానాస్తుతివృత్తిః మునిసత్తమ || కేనకమవిపా
 కేన విషరోగాద్యుపద్రవాః | సభంశిశ్చణాంతస్తైయథావద్వక్తుమహాసి || పులస్త్యః || ప్రతోపవానై
 యైర్విష్ణుర్నాన్యజన్మసతోషితః | తేనరాముఃశామాకలగ్రహరోగాదిభాగినః || యైర్మత్తత్ప్రవణంచిత్రం
 సర్వజేవరైఃకృతమ్ | విషవ్యగ్రహశాంతే మనుష్యాద్యాభ్యాభాగినః || అరోగ్యంపరమామృద్ధింమనసా
 యద్యదిచ్ఛతి | తత్తవాప్నోత్యనంగుంపరత్రాచ్యుతతోషకృత్ || నాధీచ్ఛాప్నోత్యేనవ్యాధీర్మవిషగ్రహబం
 చనమ్ | కృత్యాస్పృశకభయంవాపితోషితేమధుసూదనే || సర్వదుఃఖశమస్తస్యసామ్యాస్తస్యసదాగ్రహః||
 దేవానామప్యధ్యయోపాతుష్టోయస్యజనాదకఃన || యస్సమస్సర్వభూతేమయథాత్మనితథాపరే | ఉపవాసా
 దినైః తేనతోష్యతేమధుసూదనః || తోషితేతత్రజాయంతేనరాఃపూణకమనోహితా|| అరోగాస్సుభిరోభా
 గాన్చోక్తారోమునిసత్తమ | సతేషాంశత్రవోనైవస్పృశకరోగాభిచారికమ్ || గ్రహరోగాదికంశాపి పాప
 కార్యంజాయతే | అవ్యాహత్యానికృష్ణస్య చక్రాదీవ్యాయుధాసితమ్ | రక్షించిసకలాపద్యోయేనోష్టరు
 పాసితః || చాల్భ్యః || అనారాధితగోవిందాయేన రాదుఃఖభాగినః | తేషాందుఃఖాభిసప్తాచాయుర్క
 తఃవ్యందయాశుభిః || పశ్యద్భిష్టవకభూతస్థంవాసుదేవంమహామునే | సమవృష్టిభిరేతేనంత్రమబ్రాహ్మ
 శేషతః || పులస్త్యః || శ్రోతుకామోసివై చాల్భ్య శ్రుణువ్యసుఖమాహితః | అపామాజనకంవత్సే
 న్యాసపూర్వమిదంపఃమ్ || గృహీత్వాశుసమాలాగ్రాక కుశాంఘృద్ధానుపస్థితాక | మాజయేత్సవక
 గాత్రాణికుశాగ్రైదాల్భ్యశాంతికృత్ | శరీరేయస్యశివంతిమశాగ్రజలబిందవః || కుశాగ్రేశంకరించిద్యా
 స్త్రీయోదేవావ్యవస్థితాః | విష్ణుభక్తివిశేషేకుచిస్తద్గతమానసః || రోగగ్రహ విషాతానాం కుశ్యా
 చ్ఛాంతిమమాంశుభామ్ | సౌవ.కంరజితంతామ్రంపృల్లయంవానవంబద్ధమ్ | అవ్రణంలకం సప్తశ్లాస
 యేస్తండులోపరి || రత్రోదకంసమానీయశుద్ధంనిమకలమేవచ | ఎకంశతంచ దభాంశ్చ స్థాపయేత్కల
 శోఽరి | నారసింహంసమభ్యర్చ్య వామనంప్రయత్నతః || పూజయేత్తత్రీనఃతైరుపచారై స్సమంత
 రైః || నారసింహంసమభ్యర్చ్య కుచాదేశేకుభాననమ్ || మంత్రైరేత్రైర్వధాలింగం కుశ్యాద్భిష్టంభవం త
 థా || ఎకంకృత్యాశుదిగ్బంధం విష్ణుంసర్వత్రసంస్తృక | అన్యగ్రచిత్తాకుర్వీత న్యాసకమక యథావిధి||

వరాహం నారసిహ్మంచ వామనం విష్ణుమేవచ । ధ్యాత్వా సమాహితో భూత్వా దిక్షునామాని విన్యసేత్ ॥ పూర్వేనా గాయణః పాతు వారిజాక్షస్తు దక్షిణే । ప్రద్యుమ్నః పశ్చిమే పాతు వాసుదేవస్మథోత్తరే ॥ ఈశాన్యాం రక్షతాద్విష్ణు రాగ్నేయ్యాంతు జనాదకానః । నైఋత్యాం పద్మనాభస్తు వాయువ్యాం మధుసూదనః ॥ ఉత్తరే ధ్వజో వభానధరో హ్యుపరా యాంత్రవిక్రమః । ఎతాభ్యోదశదిగ్భ్యశ్చ సర్వతః పాతు కేశవః ॥ అంగుష్ఠాగ్రేతు గోవిందం తజన్యాంతు మహీధరమ్ । మధ్యమా యాం హృషీకేశ మనామిక్యాంత్రవిక్రమమ్ ॥ కనిష్ఠాయాం న్యసేద్విష్ణుం కరమధ్యేతు మాధవమ్ । ఎవమేవాంగుళిన్యాసః శ్చాదంశేమవిన్యసేత్ ॥ శిఖాయాం కేశవం న్యస్య మూర్ధ్నికా నారాయణం న్యసేత్ । మాధవంతులలాటేతు గోవిందంతు భువోన్యసేత్ ॥ చతుర్ముఖధ్యే న్యసేద్విష్ణుం కణ్ఠాయోమకథుసూదనమ్ । త్రివిక్రమం కణ్ఠాయోమకథుసూదనమ్ ॥ నాసారంధ్రద్వయే చాపి శ్రీధరం కల్పయేద్భుధః । ఉత్తరోష్ఠే హృషీకేశం పద్మనాభం తథాధరే ॥ దామోదరం దంతపక్ష్యావరాహంచ బుకేన్యసేత్ । జిహ్వాయాం వాసుదేవం చ తాలోష్ఠ్యైవ గదాధరమ్ ॥ వైకుంఠం కంఠమధ్యేతు అనంతం నాసికోపరి । దక్షిణేతు భుజే విప్రవిన్యసేత్పురుషోత్తమం ॥ వామే భుజే మహాయోగం రాఘవం హృది విన్యసేత్ । వక్షస్థతే మాధవంచ కక్షయోయోగశాయి నమ్ ॥ పీఠాంబరం స్తనతటే హరిం నాభ్యాంతు విన్యసేత్ । దక్షిణేతు కరే విప్రతస్సంకషణం న్యసేత్ ॥ వామేరిపు హరిం విద్యాతరటి మధ్యే జనాదకానమ్ । పృష్ఠేక్షితిధరం విద్యాదచ్యుతం సుగంధయోరపి ॥ వామకుక్షౌ వారిజాక్షం దక్షిణే జలశాయి నమ్ । స్వయంభువంశే భ్రమధ్యే ఉగ్రోష్ఠ్యైవ గదాధరమ్ ॥ చక్రాయుధం జానుమధ్యే జంభుయో రచ్యుతం న్యసేత్ । గుల్ఫయోర్పూరిసిహ్మాంతు పాదపుష్పేషు తోజసమ్ ॥ అంగుళీమశ్రీధరంచ పద్మాక్షం సర్వసంధిమ । నభేషు మాధవంచైవ న్యసేత్పాదతలచ్యుతమ్ ॥ రోమకూపే గుడాకేశం శృంగే క్రాంతిజ్జను । మనోబుధ్యోరహంకారే చిత్రే చ్యుతజనాదకానమ్ ॥ ఏవం న్యాసవిధిం కృత్వా యతాగర్యం ద్విజతచ్ఛృణు । వైష్ణవేవ తుకతావ్యం సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ ॥ రత్నాకాలేతు దేవస్య సానకాలతః ప్రవతు । హిమారంభేతు కతావ్యం త్రిసంఖ్యానుచరిత్యశః ॥ అభయస్సవభూతేభ్యో విష్ణులోకం సగచ్ఛతి ॥ విష్ణులోకం సగచ్ఛతోన్మమ ఇతి ॥ ఓమ్ నమః పరమాధాన్యైత్యపామాజకనస్తోత్రస్య- పులస్త్యయుపిః - శ్రీశృంగేష్టాదేవతా - హారాముః స్వేచ్ఛిదమ్ - ఆచ్యుతానంతగోవిందేతి శక్తిః - తప్తహుటక కేశాంతేతి కిలఃమ్ - సమ్యగభిషి తాథేఽనియోగః - ఓం నమః పరమాధాన్యైత్యపరమాయ వహాత్మనే । అరూపాయ విరూపాయ వ్యాపినే పరమాత్మనే ॥ సింహాల్మపాయ శుద్ధాయ ధ్యానయోగరతాయచ । నమస్కృత్వా ప్రవక్ష్యామియత్తస్మిన్మతు మేవచ ॥ పరాహయన్మసిహ్మాయ వామనాయ మహాత్మనే । నమస్కృత్వా ప్రవక్ష్యామియత్తస్మిన్మతు మేవచ ॥ పరాహనారసిహ్మేశ వామనేశత్రివిక్రమ । హయగ్రీవేశ సవేశ హృషీకేశ హరాశుభం ॥ అపరాజితచక్రద్యైశ్చ తుభిః పరమాముఖైః । అఖంకితానుభావైస్త్యం సర్వదోషహరోభవ ॥ హారాముకస్య దరితం దుష్కృతం దుష్కృతోదతమ్ । మృత్యుబంధాతిభయదం దుర్నిష్ఠస్యచ యత్ఫుమ్ ॥ పరాధిధ్యాససహితైః ప్రయుక్తంచాభిచారికమ్ । గదస్తశకమహరోగప్రయోగం జలయాజర ॥ హరియే వాసుదేవాయ నమః కృష్ణాయ భక్తినే । నమః పునరనేత్రాయ కేశవాయాదిచక్రిణే ॥ నమః కమలకింజల్క పీఠనివాసలవాసనే । మహాహరిపుస్కంధ దృష్టచక్రాయ శార్దూలే ॥ దంష్ట్రోద్ధృతక్షితిధరత్రయాయాతిక మతేనమః । మహాశిఖరపాహయశేషభోగానభోగినే ॥ తప్తహుటక కేశాంశిఖరత్వానకలోచన । శబ్దాదీకనకస్పర్శ

దివ్యసిహ్నానమోస్తుతే || కాశ్యపాయాతిహస్వాయఋగ్యజుస్సాచుమూతకాయే | తుభ్యం వామనరూపా
యత్రమతేగాన్మహాచమః || వరాహశేషదుష్టానిసర్వపాపఫలాఃవై | మదకమదకమహాదంష్ట్రీమదకమ
దకచయత్సమ్ || నారసింహకరాశస్యదంతప్రాంతానలోజ్వల | భంజనంజనినాదేన దుష్టస్యాతిశా
శన || ఋగ్యజుస్సామగర్భాభివాగ్నిర్వామనరూపభృత్ | శేత్రదుఃఖంశిరోదుఃఖం దుఃఖంచోవర సంభ
వమ్ || అనుచ్ఛ్వాసమతిశ్వాసంపరితాపంసవేపథుం | గుదఘృకాంఘ్రిరొగాంశ్చకుక్షిరోగంతఘాతయం ||
శ్విత్రాఽనఖజాకరోగాన్వగస్థ్యంతర్జహిస్థితాక | కామిలాదీంస్తథారోగాన్ప్రమేహంశ్చాతి దారుణాక ||
భగంధరాతిసారాంశ్చముఖరోగాంశ్చనల్లలం | అశ్వరీయాత్రకృచ్ఛాంశ్చ రోగానన్యాంశ్చ దారుణాక ||
యేవాతప్రభవారోగాయేవాపితృసముచ్ఛవాః | కఫోద్భవాశ్చయెరోగాయేచాన్యేసన్నిపాతకాః || ఆగం
తుకాశ్యయేరోగా లూతావిస్ఫోటకాదయః | ప్రశమంయాంతులేసర్వే వాసుదేవాపమాజికాః || విలయం
యాంతులేసర్వవిషోర్దుచ్ఛరణేనతు | తుయంశ్చంతురోగాస్తై చక్రేణాభిహతాహరైః || అచ్యుతానం
తగోవిందనామోచ్ఛాగశేషజాత్ | నశ్యంతిసకలారోగాన్సశ్యంసత్యంవదామ్యహం || సత్యం సత్యం పునస్స
త్యముద్భవ్యఘృజమవ్యతే | వెదాచ్ఛాస్త్రాత్పరంనాస్తివైషం కేశవాత్పరం || స్థావరం జంగమంచైవ కృత్రి
మంచాధయద్విషం | దంతోద్భూతంకఫోద్భూతమాకాశప్రభవంవిషం || లూతాదిప్రభవంచైవ విషమ
త్యంతదుఃఖదం | శమనయతుతిత్సవంకీర్తితోస్యజనాదనః || గ్రహాన్ప్రేతగ్రహంశ్చైవ తథావైదాకినీ
గ్రహాక | బేతాశాంశ్చపిశాచాంశ్చ గంధర్వాన్యక్షరాక్షసాక || శాకినీపూతనాద్యాశ్చ తథావైనాయక
గ్రహాక | దుష్టమండలికాక క్రూరాక రేవతీన్వద్ధరేవతీక || వృద్ధికాంక్షాగ్రహంశ్చగ్రాతధామా
త్యగ్రహానపి | బాలస్యఃష్టోశ్చరితంహంతుబాలగ్రహానిమాక || వృద్ధానాంయెగ్రహాఃకెచిద్భృవబాలగ్రహాః
క్వచిత్ | నారసిహ్నాస్యతేష్యప్యోదధా యేచావియవ్వనే || సహకరాశవదనో నారసిహ్నామహా రవః |
గ్రహానశేషాన్నిశ్చేషాక కరోతుజగతోహిసః || నారసిహ్నామహాసిహ్నాజ్వాలామలోజ్వలానన | గ్రహాన
శేషాంత్సర్వేశఖాదఖాదాగ్నిలోవన || యేరోగాయేమహేళాత్పాతాయద్విషంయేమహాగ్రహాః | యానిచ
క్రూరభూతాని గ్రహపీడాశ్చదారుణాః || శస్త్రక్షలేషుయేదోషాజ్వాలాగదభకాదయః | తానిసర్వా
ణిసర్వాత్మక పరమాత్మకజనాదన || కించిద్రూపంసమాస్థాయ వాసుదేవాశునాశయ | క్షిప్త్వాసుదశా
నంవక్రంజ్యాలామాలావిఘ్నావణమ్ || సర్వదుష్టప్రశమనం కురుదేవపరాచ్యుత | సుదశకన మహాజ్వాల
చ్చింధిచ్చింధిచమారయ || సర్వదుష్టానిరక్షాంసిక్షయంయాంతుః కీషణ || ప్రాచ్యాంప్రతిచ్యాంచదిశిదక్షిణో
త్తరయోస్తథా || రక్షాంకరోతుభగవాన్నారసిహ్నాస్వగజితైః | భూవ్యంతరిక్షేచతథాపాశ్చైతఃపృష్ఠ
తోగ్రతః || రక్షాంకరోతుభగవాన్ బహురూపిజనాదనః | యథావిష్టుజగత్సర్వం సదేవాసురమాను
వమ్ || తేనసత్యేనసకలం దుష్టమస్యప్రశామ్యతు | పరమాత్మానుథాన్యువేదాంతేష్యగీయతే - తేన
సత్యేనసకలంయన్తయోక్తంతథాస్తుతత్ || శాంతిరస్తుశివంచాస్తు ప్రణశ్యత్ససుఖంచయత్ | వాసుదేవశరీ
రోత్తైః కుశైస్సమ్మజితంయయా || అపామాజనగోవిందోనరోనారాయణస్తథా | తథాస్తు సవక
దుఃఖానాంపశమోవచనార్ధరైః || శాంతాస్సమస్తారోగాస్తైజ్వరాస్సర్వేనీషాణిచ | భూతానిచప్రయాంతి
శేసంస్తుతేమధునూదనే || ఎతత్సమస్తరోగఘఘాతగ్రహాభయేషుచ | అపామాజనకం శస్త్రం విష్టునా
మాభిమంత్రితమ్ || ఎతేషుకావిష్టుశరీరసంభవాజనాదనోహంస్వయమేవచాగతః | హంతుం మయాదుష్ట

మశేషమస్య చ స్థాభవత్ప్రయథావచోహరేః ॥ శాంతిరస్తు శించాస్తు దిష్టమస్య ప్రశామ్యతే ॥ యదస్య గురి
త్కరిచిత్తిత్తి ప్రలవతాంభరే ॥ స్వాస్థ్యమస్తు శిమచాస్తు హృషీకేశస్స కీతకానాత్ ॥ యతనివాగధం చాదంత
ప్రైవప్రతిగచ్ఛతు ॥ ఎతన్లోగాదిపీజానుజంతూవాంహితమిచ్ఛతా ॥ విష్ణున కైంకరణవ్య మపామాజకం
కందరమ్ ॥ అనేన సవకదుఃఖాని ప్రశమంయోజ్యసంశయః ॥ సవక భూతహితాథాకాదుకుర్యాత్ ప్రస్తాత్ప్ర
దైవహి ॥

ఇత్యపామాజకనస్మోత్ర సమాప్తమ్.

—† అధ్యైస్యం హృదయస్తోత్రమ్. †—

అస్య స్తోత్రస్య సంకర్షణముః - అనుష్టుప్ త్రిష్టుప్ గాయత్రీ చ యథాయోగం ఛందః - శ్రీమహావిష్ణుః పరమా
త్మాదేవతా - అభిలషితా ధౌజపెనినియోగః - సంకర్షణః - మమాగ్రతస్స దాః - పృథతశ్చాపి కేశ
వః ॥ గోవిందోదక్షిణేపాశ్వేవామేచమధుసూదనః ॥ ఉపరిష్టాక్షువైకుంఠో వరాహః పృథివీతలః ॥ అ
వాంతరదిశోయాన్యుస్తాసుసర్వాసుమాధవః ॥ గచ్ఛతస్త్రినతోవాపిజాగ్రతస్సర్వపతోపివా ॥ నరసిమ్హకృ
తాగుప్తిపాశుదేవమయోహ్యహమ్ ॥ అవ్యక్తంచైవాస్యయోనౌవదంతివ్యక్తం తేహం దీర్ఘమాయుగః
తింద ॥ వహ్నింవక్త్రం దండ్రమూర్ధ్వావనేతేదిశశ్చోత్రే ప్రాణమాహుశ్చవాయుమ్ ॥ వాచంచేవాహృదయం
వై నభశ్చపృథ్వీపాదాతారకారోమకూపాః ॥ సాంగోపాంగాహ్యధిదేవతావ విద్యాహ్యుద్యంతే సవకం
తేనముద్రాః ॥ తందేవదేవంశరణం ప్రజానాం యజ్ఞాత్తకంసర్వలోకప్రతిష్ఠమ్ ॥ యజ్జంవరణ్యం వరదం వరి
ష్టం బ్రహ్మణమీశం పురుషం నమః ॥ ఆద్యం పురుషమీశానం పురుషాతం పురుష్కృతమ్ ॥ ఋతమేకాక్షరం బ్రహ్మ
వ్యక్తావ్యక్తం సనాతనం ॥ మహాభారతకాఖ్యానంకురుక్షేత్రం సరస్వతీం ॥ కేశవం గాంధగంగాం చ కీతకాయ
వ్నావసీదతి ॥ ఓంభూః పురుషాయ పురుషరూపాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥ ఓంభువః పురుషాయ పురు
షరూపాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥ ఓంసువః పురుషాయ పురుషరూపాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥
ఓంభూభువస్సువః పురుషాయ పురుషరూపాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥ ఓంప్రద్యుమ్నాయ పురుషాయ
వాసుదేవాయ నమోనమః ॥ ఓంఅనిరుద్ధాయ పురుషాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥ ఓంభవోద్భవాయ పు
రుషాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥ ఓంకేశవాయ పురుషాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥ నారాయణా
య పురుషాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥ మాధవాయ పురుషాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥ గోవిం
దాయ పురుషాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥ వీష్ణవే పురుషాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥ షధుసూద
నాయ పురుషాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥ త్రిపీత్రమాయ పురుషాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥ వామ
నాయ పురుషాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥ శ్రీధరాయ పురుషాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥ హృషీకే
శాయ పురుషాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥ ఋత్యవాభాయ పురుషాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥ దా
మోదరాయ పురుషాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥ సత్యాయ పురుషాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥ ఈ
శానాయ పురుషాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥ తక్షురాయ పురుషాయ వాసుదేవాయ నమోనమః ॥

సత్పురుషాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః॥ ప్రణవేంద్రవిష్ణుశతసహస్రనేత్రపురుషాయవాసుదేవాయ
నమోనమః॥ యశ్చపరిష్కృత్యహృదయమధీతేబ్రహ్మహత్యాః పూతోభవతి॥ పవిత్రసంభావణాత్పుతోభవతి॥
సురాపాచాత్పుతోభవతి - సువణకస్తైయాత్పుతోభవతి - పవిత్రసంభావణాత్పుతోభవతి - అనత్యభా
వణాత్పుతోభవతి - అగమ్యాగవనాత్పుతోభవతి - వృషలీగమనాత్పుతోభవతి - అభత్యభక్షణాత్పు
తోభవతి - బ్రహ్మచారీనుబ్రహ్మచారిభవతి - అనేకక్రతుసహస్రేణైష్టంభవతి - గాయత్రాగ్రహస్థిసహస్రాణి
జప్తానిభవతి - చత్వారోవేదాశ్చార్ధితాభవతి - సవవేదెషుజ్ఞాతోభవతి - సర్వతీర్థేషుస్నాతోభవతి -
యదికస్యచిన్నబ్రూయాచ్ఛ్రీభవతి - అష్టాబాహ్మణాగ్రాహయిత్వావిష్ణులోకమాప్నోతి - మానసే
నగతిభవతి - ననశ్యతిమంషః॥ యత్రయత్రైచ్ఛేత్తతతత్రోపజాయతే - స్మరతిచాత్మానంభగవాన్మహావి
ష్ణురిత్యాహ॥

ఇతి శ్రీవిష్ణుహృదయస్తోత్రం సమాప్తం.

అథేవినాయకశాంతిః .

తద్యథా॥ రుద్రంజపేల్లకుపుష్పైః పూజయిత్వాత్రియంబకమ్ । ఎకాదశజపేద్దుగ్రాక శతాంశంగుగ్గులేవ
తు ॥ హుత్వాభిషేచనమకుర్యాత్సంత్రైవకరుణదైవతైః । శాంతికేగణశాంతిశ్చగ్రహశాంతిక పూజకమ
తి॥ అథరొగప్రతిహదాన విధ్యంతరమపఃస్లోకః ప్రవశికతః । దానైర్దయాదిభిరపిద్విజదవతాగోవేదాచక
నాప్రణతిభిశ్చజప్తైస్తపోభిః । ఇత్యుక్తపుణ్యనిచయైరపచీయమానాః ప్రాక్పాపజాతమశుభంప్రశమనయం
తీతి । ఎతద్ద్యోత్రయవ్యాఖ్యానప్రసంగేన వేదవారాయణవిద్యాదయోవిష్ణుహృదయస్తోత్రపర్యంతాః అథ
శాంతికేగణశాంతిశ్చగ్రహశాంతికపూర్వకమిత్యనేనవినాయకశాంతిర్నవగ్రహశాంతిశ్చేత్యుభయముపక్షిప్తం॥ త
త్రగణపతిశాంతిరభిధీయతే॥ యాజ్ఞవల్క్యః॥ వినాయకః శాంతికమసిద్ధధంవినియోజితి - గణానామభిషత్వే
చరుద్రైః బ్రహ్మణాతథా॥ ఎవంవినాయకస్యాది కారికంవ్యాపారమభిధాయతేనగృహీతస్యస్వన్నదశకానానిప్ర
త్యక్షదశకానానివాతేనోపస్పృష్టేస్తస్యలక్షణాని నిబోధత॥ స్వప్నైవగాహతేత్యథంజలం ముందాంశ్చపస్య
తి ॥ కామాయవాససశ్చైవక్రవ్యాదాంశ్చాధిరోహతి । అంత్యజైగణదక్షభై రుష్మై స్సహతత్రావత్పితౄ
ప్రజన్నపితౄత్వానమనృతేనుగతంబరైః । విమనాః ఫలారంభరసీదత్యనిమిత్తతః ॥ తేనోపస్పృష్టో లభతే
సరాజ్యంరాజనందనః । కుమారీవచభగ్రా మపత్యంగభవమంగనా ॥ ఆచార్యత్వం శ్రోత్రియశ్చ నిశిష్యో
ధ్యయనంతథా । వణిగ్లాభంనచాప్నోతికృషించాపి కృషీరళః ॥ ఏవంవినాయకగృహీతస్యచిహ్నస్యభిధాయ
వినాయకొపసగపరిహారకంకమాహ॥ స్నపనంతత్రతతవ్యంపుణ్యేహ్నివిధిపూర్వకమ్॥ గౌరసవపకలేహ
నసాజ్యేనోత్పాదితస్యచ । సవోవద్యేస్సవగంధైర్విలిప్తశిరస్తదా ॥ భద్రాసనోపవిష్టస్యస్త్రివాచ్య ద్వి
జాంచ్యుభాక । మృత్తికాంరోచనాంగంధాగ్గుగ్గులంచాత్రనిక్షిపేత్॥ యాత్రాహృతాశ్చైవవజ్రైశ్చతుర్భిః
కలశైః క్రమాత్ । చక్రణ్యనమహోరక్తస్థాప్యంభద్రాసనంతతః ॥ సహస్రాక్షశతైర్ధారమృషిభిః పాదసంస్ప
తంతేన త్వామభిషించామిపావమాన్యః పునంతతు ॥ భగంతేవరుణోరాజా భగంసూర్యోబృహస్పతిః ॥ భగ
మింద్రశ్చవాయుశ్చ భగంసంపదయోదదుః । యత్రైకశేషదార్భాగ్యంసీమంతేయచ్చమూర్ధనః । లలాటే
కణాయోర్జ్యోరాపస్తంభంతుసర్వదా । స్నాతస్యసావకపంత్రైలంసృజేతౌదుంబరేణతు ॥ జుహుయాన్సు
ధానికుశాక సవ్యేనపరిగృహ్యతు । వితిశ్చసమ్మితశ్చైవతథాసాలకీటంకటా ॥ కూశ్మాంఢోరాజపుత్రశ్చ

త్యేతేసాహంతనామభిః | నామభిబలమంత్రైశ్చనమస్కారసమన్వితైః || అంతేస్వాహాసమంత్రైః మూఁ
ధాని జహుయాదిత్యవ్యయః - ఎవంతథావిధైర్నలిమంత్రైః బలం దధ్యానిశ్యాహృత్యయోజ్యం || బలిపకా
రమాహ || దధ్యాచ్చతుష్పథేనూర్యే కుశానాస్త్రీశ్చసర్వతః | కృతాకృతాంస్తండులాంశ్చఽటలాదనమేవ
చ || మత్స్యోన్మక్వాంస్తథేవామాన్మాషమేతావదేవతు | పుష్పంచిత్రంసుగంధంద సురాంచక్రివిధామహి ||
ఘోలకంపూరికాపూపాంస్తదైవోండేరకస్రజః | దధ్యన్మంపాయసంచైవ గుడపిష్టంసమోదకమ్ || ఏతాం
త్సంర్వానుపాహృత్యభూమాకృత్వాతతశ్శివమ్ | వినాయకస్యజననీముఽతిష్ఠే త్తథాంచికామ్ || దూర్వాసర్వ
పపుష్పాణాందత్వాఘ్నంపూర్వమంజలిమ్ | కృతాకృతాస్సకృదేవహతాః || షట్కూదనంశిలపిష్టమిశ్రమో
దనంతమాఃఆపక్వాః - ఏతావదేవతు - పక్వమపక్వంచమాంసమిత్త్యథః || దూర్వాసఃపపుష్పాణాం
దత్వాఘ్నంపూర్వమంజలిమ్ | పుష్పంచిత్రంరక్తృష్ణపీతాది - సుగంధంగంధద్రవ్యం || త్రివిధాసురాగౌడి
మాధ్వీత్యాది - మూలకంకందాకారోభక్త్విశేషోమూలంచ - ఉండేరకస్రజం - ఉండేరకాః పిష్టవికారానా
నావిధాఃత్రైః ప్రోతాస్సృజిత్యుచ్యంతే - గుడపిష్టంగుడమిశ్రంశాల్యాది పిష్టంఅన్యత్ప్రసిద్ధం - ఉపస్థాన
మంత్రమాహ || రూపందేహియశోదేహీభగంభవతిదేహిమే | పుత్రాదేహీధనందేహీసర్వకామాంశ్చదే
హిమే || శుక్లాంబరధరశ్శుక్లగంధమాల్యానులేపః | బ్రాహ్మణాన్భోజయెద్దద్యాద్యస్త్రయ్యుగ్మంగురొర
పి || అసమథఃశ్చేద్గురొరాచార్యస్యవస్త్రయ్యుగ్మమాత్రందక్షిణాందద్యాత్ || అసమథఃశ్చేత్ || స్వసామ
థ్యానుసారేణివిత్రశాత్యంనకారయేదితి || ఇతియాజ్ఞవల్క్యప్రోక్తవినాయకశాంతిః | అథాన్యైవప్రయో
గః || అథోద్యంతేతత్రసంభారారోచనాపంచమృత్తికాః- అశ్వస్థానాద్గజస్థానా ద్వల్మికాశ్చంగమాద్వృజాత్
చందనాగరుకస్తూరీ కర్పూరాజ్యాస్సుగంధయః || గౌరసఃపకల్మశ్చగవాశ్చైనవిమిశ్రితః | గుగ్గులశ్చాపి
సంశుద్ధః || సురమాంసివచాకుష్ఠంశైలేయంరజనీద్వయమ్ | సటీవంపకముస్తావసహాషధిగణస్త్పతః || చ
త్వారఃకలశావకవణౌఅస్ఫుటాలవ్రణాః || హ్రదోదకమధాపిస్యాన్నిచుగాసంగతోదకమ్ | సుగ్రీవాపు
చ్చమారక్తందమకాచానడుహాస్తథా || శ్రీవణీకాష్ఠపీతంచ సహకారస్య పల్లవాః | అశ్వత్థ పల్లవాస్సమ్య
క్సుగంధకుసుమాన్యపి || అజశ్శోభనః || ఆచార్యదక్షిణార్థఃసంతు మహాహంససనద్వయమ్ | పంచవణౌ
నిపిష్టానిస్వస్తికస్యాపివిలేః || త్రైలంచ సావకపంతద్వదుదుంబర వినిమితః | స్పవః కుశాశ్చరుస్థా
లీస్థాలీవాకాథఃతండులాః || కించిద్ధతాక్రియాన్లుప్తా స్తండులాశ్చాపరేతథా | తిలపిష్టేనసంయుక్తమో
దనంశూర్పమేవచ || పక్వాశ్చమత్స్యోశ్చాపక్వా మాంసపక్వమపక్వమ్ | గౌడిపైష్టికమాధ్వీచేత్యేవంచై
త్రివిధాసురా || మత్స్యదికంసురాంతంచసిద్ధంయస్యయచ్చయత్ | నగ్రాహ్యంతువిశేషేణ ద్విజైస్త్ర్యా
జ్యాసురాతథా || యజమానస్తుశూద్రశ్చే ద్విజస్తాన్నియోజయేత్ | ప్రత్యక్షమూలికంవాస్యాదుతథక్షం
తదాకృతి || నిమిత్తాస్రజఉద్యంతే ఉండేరకసమిత్త్యథా | దధ్యన్మంపాయసంచైవపిష్టంచగుడమిశ్రితం ||
లమ్మకాశ్చోధాదూర్వాసర్వ వాగౌసన్నిభాః | గణేశప్రతిమాచైవగౌర్వాశ్చపతిమతథా || ఎవంసంభృతసం
భారశ్శాంతింకుగ్యాచ్చుభదిసే | వినాయకశాంకింకరుకామస్యచంద్రతారాబలోపేతేశుభేదినేకృతచాహ్యం
తరశాలైత్యః మూవంతరమముప్రయోజనార్థః మేతత్రోర్తకరివ్యగ్నిసంకల్ప్య || శ్రుతాధ్యయనసంపన్నం
బ్రాహ్మణమస్మిన్గ్రామకాండేత్వమాచార్యత్వంకుర్వతిగంధపుష్పక్షతాదిభివృణీత || తథాన్యాంశ్చతుర్యుత్తిజో
న్యజీతి || అథయుత్తిగ్నిస్సహితఆచార్యఃకరోతి- గోమయేనోపలితైత్వలంకృతే దేశేపంచ వజ్రేఃపిష్టేఃభ
ద్రాసవాథఃమేకంస్వస్తికంవృసేత్ - తస్యస్వస్తికస్యపూర్వాదిమదిత్తువతుస్స్వస్తికంకారయేత్ || తేత

చృతుడికొత్తుస్వస్తికేకలశస్తాపనార్థంతతమాద్రుముపలి ప్రమానముంబమోతరలోమప్రాచీనగ్రీవంసం
 స్థాప్య - తస్యోపరిగ్రీవణికాశ్మిమితిపీఠంస్థాప్య తస్మింశ్చైవస్త్రోగ్రహద్యానయేత్ || తతశ్చతుడికొ
 త్తుస్వస్తికేవ్యవ్రణాకస్ఫురితాకలశానేక వహాంతఃసరస్పిందనమిత్రాక స్రద్ధామవేష్టిత కంఠాన్నవా
 హతవస్త్రభూషితాకలశాకధాన్య గాఢాఽధాయప్రావోదకేన నదీసంగమోదకేనవా కలశాన్సూరయిత్వా-
 తతఃస్థాతాసీతిమంత్రేణకలశేమసంబంధస్సంస్థాప్య - గంధద్వారేతిమంత్రేణ చందనాగరుకస్తూరికపూర్ణ
 రాదీకగంధాకగోరొచనాంగుర్యుంజిష్యసహకారాదివ్రతస్త్రవల్లవేష అన్యతమానివల్లవాని కలశముఖ
 పృష్ఠేయథాయోగంనిషీదేత్ || తతశ్చ త్వారముత్విజఃపూర్వాదిదిగవస్థితః కేమస్వంవోఅగ్నే అగ్నేవరుణస్యే
 తిమంత్రేణవాస్వశాఖపరిపతితవరుణః ప్రకాశకైర్మంత్రాంతతైర్వాభూర్భువస్సువరితి వ్యాకృతిభిర్వావరుణా
 యనమత్తినామమంత్రేణవావరుణమూహాహ్యమోషశోపచారపూజాంనిర్వ్యక్తపూర్వోక్తామావోభద్రాంత్రత
 పోయంతివిశ్వతథత్యాదీకాంవాశంవోవాతఃపవతామిత్యాదీకాంవాన్యాంవాస్వశాఖపరిపతితాంవాశాంతింపరే
 యః-ఎతస్మిన్నేవసమయేఆచార్యోభద్రాసనస్యోత్తరభాగః ఈశాన్యాంవాపి నాడుకంతజ్జననీమంబికాంచపీతా
 దిషుప్రతిష్ఠాప్యతేమపీతాదిమంబికాహనప్రభృతినివేదనపర్యంతాంపూజాంకుర్యాత్ - ఎకదంతాయువిక్రమోవక్ర
 తుండాయధీమహి తన్నోదంతఃప్రచోదయాత్ || ఇతివినాయకమంత్రః-సుభగామోవవిర్మహే కామమలినైశ్చవధీ
 మహితన్నోగోరీప్రచోదయాత్ || ఇత్యంబికామంత్రః-అథగృహ్యోక్తవిధినాఅగ్నింప్రతిష్ఠాప్యచరుంత్రపయిత్వా
 తతోగవ్యాజ్యలోలికృతేనగారిసర్వపకలేనోద్వృత్తాంగంధర్వాపధిమాణైస్తథాచందనాగరుకస్తూరికా
 దిభిశ్చవిలిప్తశిరసంయజమానంభద్రాసనేఉపవేశ్యగృహ్యాక్తమాగౌణస్వస్తివాచనాదికుర్వీత || ఋత్వి
 గ్నాగ్రీహ్మణసహితఆచార్యస్వస్తివాచనానంతరం జీవత్పతి పుత్రాభిశ్రీభిరుపగుణశాలిభి స్సవేషాభిఃకృత
 మంగళం యజమానమభిషింఛేదాచార్యః - తత్రపూజాదేశావస్థితంకలశమాదాయసహస్రాక్షంశతధారమ్మ
 పిభిః పావనంకృతంతేనత్వామభిషింఛామి పావమాన్యః పునంతుతే ఇన్యనేనమంత్రేణాభిషింఛేత్ || తతో
 దక్షిణదిగవస్థితంకలశమాదాయభగంతేవరుణోరాజా భగంసూర్యోబృహస్పతిః | భగమంద్రశ్చ వాయుశ్చభ
 గంసప్రవక్తయోదదురిత్యనేనమంత్రేణ | తదనంతరం పశ్చిమదేశావస్థితంకలశంగృహీత్వాయత్రైకశేషదా
 భాగ్యంసీమంతేయచ్ఛూరణి || లలాటేకణ్ఠయోరక్షో రాపస్తస్థంతుతే సచేత్యనేన మంత్రేణాభిషిం
 ఛేత్ - ఎవమభిషిచ్యసవ్యపాణినాకుశాంతరితేన యజమానస్యమూర్ధాసర్వపంత్రైలమోదుంబరేణస్పృశేదాదా
 యవత్కృమాణమంత్రేణుకపయత్ || ఓంమితాయస్వాహ| ఓంమితాయస్వాహ| శాలాయస్వాహ | కటంక
 టాయస్వాహ| కూశ్మాండాయస్వాహ| రాజపురుషాయస్వాహ| ఎవంవడ్చిర్మంత్రైర్ముఖ్నిహుత్వాతదనంత
 తరంపూర్వపక్ష్యచరుణౌపూర్వోక్తైష్షడ్విరుక్తైస్తస్మిన్నేవాగ్నోచరుంహుత్వాగ్నే రిందాది వ్యభి
 షేకశాలాయా మంద్రాదిలోకవాలభ్యస్తూర్వామంత్రైర్భులిదద్యాత్ - నామమంత్రాస్తు || ఇంద్రాయ
 నమః | అగ్నయేనమః | వరుణాయనమః | సోమాయనమః | ఈశానాయనమః | బ్రహ్మణేనమః | అంత
 కాయనమః || అథయజమానస్సూత్వా- శుక్లమాలాంబరధరోగురుణాసహితోవినాయకాయాంబికాయైవ
 కృతాకృతాంస్తండులాంస్పపటలోదనమేవచేత్వాదినాపినిడిక ప్రంకృత్వాకృతదవ్యజాతముషహారదశ్వాతత
 శ్శిరసాభూమింగత్వా- కుసుమసహితేనోదకేనప్రత్యేకంపూర్వోక్తవినాయకాంబికాగాయత్రీభ్యోమంత్రా
 భ్యమభ్యుక్తందత్వా - దూర్వాసవకపపుష్పాంజలించదత్వావినాయకంబికాంబోపతిష్ఠేత - ఉంసామిదుః
 త్రాస్తు || రూపందేహీయశోదేహీభగంధవతిదేహీమే | పుత్రాకదేహీధనందేహీ సర్వకామాంస్యదేహీమే |

అత్రమంత్రేభగవత్ దేహిమే భగవిత్సూక్ష్మహంస త్యాప్రథమతోనాయకముపస్థాయశ్చాద్యథాపరితేనమంత్రే
 ణాంబికాముపతిష్ఠేత ॥ తతశ్చాచార్యశ్శూరైకుశానాస్త్రిగ్యఉపహారకేషం తత్రనిధాయచతుష్పథం గత్వా
 తత్ప్రసాదబలినిదధ్యాత్ ॥ మంత్రస్తు బలింగృహ్లాంత్యమందేవా ఆదిత్యావసవస్తథా | మరుతోవాశ్వినౌ
 రుద్రాస్సుపతాఃపన్నగగ్రహాః | అసురాయాతుధానాశ్చ పిశాచామాతరోగణాః ॥ శాకిన్యా యక్షభే
 తాశాయోగిన్యఃపూతనాశ్శివాః | భంజకాస్త్రిగ్ధగంధర్వానాగావిద్యాధరానగాః ॥ దిక్పాలాకపాలా
 శ్చయేచవిఘ్నావినాయకాః | జగతాంసాధుకతారోబ్రహ్మద్యాశ్చమహావాయుః ॥ మవిఘ్నంమహమేషా
 పంమాసంతుపరిపంధినః | సైన్యాభవంతు త్వస్తాశ్చ భూతప్రేతా సురాగ్రహాః ॥ ఇతిశతుష్పథబలిదాన
 మంత్రః॥ అనంతరంవస్త్రద్వయసహితాందక్షిణాంస్వశక్త్యనుసారేణదత్వాభివానుసారేణఘారిదక్షిణామపి
 ఋత్విగాదిభ్యోబ్రాహ్మణేభ్యః ప్రతిపాద్యబ్రాహ్మణాంభోజయేత్ ॥

ఇతి వినాయకశాంతిప్రయోగః॥

అథ నవగ్రహయజ్ఞః.

శ్రీకామశ్శాంతికామోవాగ్రహయజ్ఞంసమారభేత్ | వృష్ట్యాయుః పుష్టికామోవా తథైవాభిచరన్నపి॥
 గ్రహానాహ ॥ సూర్యస్సామోమహీపుత్రస్సోమపుత్రోబృహస్పతిః | శుక్రశ్చనైశ్చరౌరాహుఃకేతుశ్చైతిగ్ర
 హాస్తస్సృతాః॥ గ్రహప్రతిమానిమాణద్రవ్యాణ్యాహ॥ తామ్రకాస్సాస్ఫటికారకంచదనాస్సర్వకాడభౌరా
 జతాఆయస్సీసీసాః కాంస్యాః కార్యాగ్రహాఃక్రమాత్ ॥ స్వజ్ఞైర్వస్త్రపటే లేభ్యోగంధైర్మండల కేషు
 వా॥ పూజావిధిమాహ ॥ యథావణంప్రదేయాని వాసాంసికుసుమానిచ | గంధోపలయజజ్జైవధూపో
 దేయశ్చగర్గులమ్ ॥ కతవ్యాగ్రహణేవైవచరవఃప్రతిదైవతమ్ | గ్రహమంత్రానాహ ॥ ఆకృష్టేనగ్రమందే
 వాతిగ్నిర్మూర్ధాః ఉద్భుర్యస్సేతిచఋచోయథాసంఖ్యంప్రకీర్తతాః ॥ బృహస్పతేతియదర్శస్తథైవాన్నా
 త్పరిఃస్మతః | శన్నాదేవీస్తథాకుండాతేకతుంకృణ్వన్నిమాంస్తదా ॥ షోణమీయసమిధఆహ ॥ అరగపా
 లాశఖదిరాస్త్యపామాగోధపిప్పలః | ఉదుంబరశ్శమీమూర్వా కుశాశ్చసమిధః క్రమాత్ ॥ షోణమసం
 ఖ్యామాహ ॥ ఎకైకస్యత్వస్త్వశతమష్టావంతి రేవవా | హోతవ్యామధుసర్పిభ్యాంధాక్షీరేణ వాయుతాః॥
 నైవేద్యాధణంబ్రాహ్మణభోజనాధణంచద్రవ్యాణ్యాహ ॥ గుడోదనంపాయసంచహవివ్యక్షీరపాష్టికమ్దధ్యో
 దనంహవిశ్చూకం మాంసంచిత్రాన్నమేవచ ॥ దద్యాద్ద్రోహక్రమాదేవద్విజేభ్యోభోజనంబుధః | శక్తితో
 వాయథాలాభంసతకృత్యవిధిపూర్వకమ్ ॥ గుడమిశ్రమోదనంగుడోదనం - హవివ్యముశ్చన్నాది - క్షీరపా
 ష్టికంక్షీరమిశ్రంపిష్టమోదనం | హవిశ్చూకతోదనం - చూణంతిలమిశ్రమోదనమ్ - మాంసంభక్ష్యమాంస
 మిశ్రమోదనమ్ - చిత్రాన్నంనానావిధాన్నమ్ ॥ గుడోదనాదీనామభావేయథాలాభమోదనాది సన్నానపూ
 ర్వకంనైవేద్యాధణంబ్రాహ్మణభోజనాధణంచదద్యాదిత్యర్థః॥దక్షిణామాహ ॥ ధేనుశ్శంఖస్తథా నద్వాక్ హే
 మవాసోహయఃక్రమాత్ | కృష్ణాగౌరాయసంనాగవీతావైదక్షిణాస్తస్సృతాః॥ యశ్చయశ్చయథాదస్థస్తంతం
 యతేనపూజయేత్ | బ్రహ్మజైషాం పరోదత్తఃపూజితాః పూజయిష్యథ ॥ గ్రహాధీనానరేంద్రాణాముభ్య
 యాఃపతనానచ | భావాభావౌచజగతస్తస్మాత్పూజ్యతమాగ్రహాః ॥

ఇతియజ్ఞవల్క్యక్తాగ్రహశాంతిః॥

—* అథవనగ్రహయజ్ఞప్రయోగః. *

శుక్లశనైత్యకమాకనంతరమముకప్రయోజనసిద్ధ్యథాం నవగ్రహముభేన యత్యుత్తి సంకల్ప్య || స్వగృహ్యోక్తివిధినాస్వస్తి నాచనంవిధాయాచార్యవరణానంతరం బ్రహ్మణంవృణోత | అథవా చతురరుత్విజోవృణోత | తథాచస్కందపురాణేనవగ్రహముభేకుర్యాదృత్విజశ్చతురశ్శుభాత్ || అథవాచైకమధ్యచ్ఛేదాద్విధినాబ్రహ్మణాసహేతి || ఎతచ్ఛాస్తలక్షణం || అతఏవాప్యోత్తరసహస్రసంఖ్యాయా హోమంకర్తుంయదిచీషణతి || తహికమకణానిర్వాహయగ్రహసంఖ్యకాన్వృత్తిజోవృణోత | సర్వత్రాచార్య బ్రహ్మణోనియతే - అత్రచాయంవరుణప్రయోగః - వరుణకాలేవబుత్విగ్నేయవస్త్రాలంకారాదిద్విగుణముదబ్బుఖోపవేశితాయగుణ వత్తమాయైకస్మైబ్రాహ్మణాయదత్వాస్వయంపూర్వాభిముఖస్సన్నహంగ్రహయజ్ఞేనయత్యే | తత్రైభిశ్చందనపుష్పతాంబూలహేమాలంకారవాసోభిరహంవృణోతి - తతోవృతోస్త్రిత్యాచార్యోబ్రూయాత్ తదర్థాలంకారానితరైభ్యోదత్వాస్త్రికర్తృణిబుత్విక్తేనత్వాచహంవృణోతివృణోత | తతఃచార్యదయఃకర్తృకుర్యుః - కుండాదిఃకర్మాణప్రకారస్తు - నాగ్రాంధేనవ గ్రహముభేకుండంహస్తమాత్రసమంభవేత్ || చతురత్రమధోహస్తంయోనివక్త్రంసమేఖలమ్ | చతురంగుళవిస్తారమేఖలాతద్వదుచ్చితా || మానహీనాధికంకుండమనేకభయదంభవేత్ | చతుర్దిక్ష్యపికుండస్యహస్తమాత్రసమంభవేత్ || చతస్పష్పపిదిక్షుకుండస్యహస్తమాత్రకుండంభవతీత్యథః - అథోహస్తంభాతమపిహస్తమాత్రంభవతీతియావత్ - యోనివక్త్రంకుండస్యపశ్చిమదిగ్భాగేఉపరిమేఖలాయామధ్యేవత్యమాణలక్షణోపేతాయాయోనిః - సైవవక్త్రంయస్యతత్తాదృక్ || గజోష్ఠసన్నిభంయోనిప్రమాణంవక్త్రంవాపిష్ఠలీలతాకృతియోనివక్త్రంవాకుండంభవతి - తద్వదుచ్చితా - త్రిరంగుళోన్నతాతద్వద్వితీయాసముదాహృతా - ఉచ్చాగ్రవిస్తరాభ్యాంబత్యతీయాచతురంగుళా | ద్వ్యంగుళసమత్రాస్తారఃపూర్వయోరపిశ్యతే || పూర్వంతుద్వ్యంగుళాకార్యాప్రథమామేఖలాబుధ్ధేః | ప్రథమద్వితీయమేఖలయోర్యోనిలక్షణమభిహితం - వితస్త్రిమాత్రంయోనిస్సాగ్నిష్టత్వప్రాంగుళివిస్తృతా - షడ్వాసప్రవాచేతివికల్పః || కూమకపుష్టాన్నతామధ్యేపాశ్వకయోశ్చాంగుళోచ్చితా | గజోష్ఠసదృశీతద్వదాయతాచ్చిద్రసంయుతా || ఎతత్సర్వేషుకుండేషుయోనిలక్షణముచ్యతే | మేఖలోపరిసర్వత్రఅశ్వశ్లేషదళసన్నిభా || అశ్వశ్లేషదళసహితయోనిర్భవతీత్యథః || లక్షణలక్షితకుండకరణాశక్తాస్థంధిలంచతురశ్రంహస్తపరిమితంకల్పయేత్ || స్థంధిలంవాప్రకల్పయేదితి - స్థంధిలస్యాప్యగ్న్యర్థిస్తానత్వేనవిధానాత్ - ఏవంకుండంస్థంధిలంవాక్యత్వాతస్యోరి పూర్వభాగగ్రహాదిస్తాపనాథకంస్థంధిలంవేదింవావిదిధీత || తథాచ స్కందపురాణే || తస్మైవోత్తరపూర్వేణస్థంధిలంహస్తమాత్రకమ్ | ద్వివప్రంబతురశ్రంబితస్తుభ్రామ్యాయామితిమ్ || ద్వివప్రమిత్యనేన వేదినిమాణముచ్యతే | అతఏవమత్యుపురాణే || గతకస్యోత్తరపూర్వేణఽతస్మిద్వ్యయవిస్తృతామ్ | వప్రద్వయయుతాంవేదింబితస్తుభ్రామ్యాయామితిమ్ | స్థాపనాథకంబదేవానాం చతురశ్రాముదక్ష్వవామ్ || గతకస్యకుండస్యఉత్తరపూర్వేణాతానాదిదిగ్భాగేవప్రద్వయంమేఖలాద్వయంత్రద్వ్యంగుళోభ్రామ్యాయః - ప్రథమవ పశ్చ్యంగుళోభ్రామ్యాయోద్వితీయ్యః విస్తారముద్వయోరప్యంగుళిపరిమితఃఉదక్ష్వవాం - ఉదజ్జిమ్నూం - ఏవంస్థంధిలంవేదింవానిర్మాయఫలపుష్పాదివితతంబితానంతస్యోపరికుర్వీత - తదధిష్ఠానేగ్నిప్రణేయగ్రహయతనై గ్రహాదిదేవాకస్థాపయేత్ || తథాచనూత్యే || అగ్నిప్రణయనంకృత్వాతస్యామావాహయేత్పురాత్ | సంఖ్యసురాణాం విజ్ఞేయావింశతిద్వాదశాధికా || తస్యాంవేదికాయాంతత్రశుక్లతంబుతైస్సమంతతః పూరయిత్వా తతోమ

ధ్యేతామ్రవర్ణే స్తంధులై స్సూర్యస్యమండలాకారమధిష్ఠానంఋగీత - తస్మాన్మండలాదాగ్నేయ దిగ్భాగేశు
 క్షతమైరక్షతైశ్చతురశ్రమధిష్ఠానంసోమాయ - సూర్యస్యమండలాద్దక్షిణతోరక్తచందనలిప్తై రక్షతైఃపంచ
 లైఃప్రికొణాకారమధిష్ఠానంపంగళాయ ॥ సూర్యస్యమండలాదిశాన్యాంసువణవర్ణే రక్షతైర్పాకృ
 తిమధిష్ఠానంబుధాయ ॥ మధ్యమండలాదుత్తరతః సువణవర్ణైరేవాక్షతైర్ద్విఘ్నంధతుషోణమధిష్ఠానం
 గురవే - మధ్యమండలాత్పూర్వతఃకుక్షతమైరేవతంధులైఃపంచకోణమధిష్ఠానంభాగవాయ - మధ్యమండలా
 త్పశ్చిమతః కృష్ణవర్ణే స్తంధులైర్ధనురాకృతిమధిష్ఠానంశనైశ్చరాయ ॥ మధ్యమండలాన్నిఋతికొణేసీ
 సాఖ్యద్రవ్యవర్ణైరక్షతైఃకృష్ణవర్ణైర్వాశూర్వాకృతి మధిష్ఠానంరాహవేమధ్యమండలాదేవవాయవ్యదిగ్భా
 గేశుక్లే స్తంధులైర్ధూమవర్ణైర్వాధ్వజాకృతి మధిష్ఠానంకేతవేఋగీత - తేతశ్చమండలాకారచతురశ్ర త్రి
 కొణ బాణాకృతి దీఘచతురశ్ర పంచకోణ చాపాకృతి శూపాకృతి ధ్వజాకారేషు తామ్రస్ఫటిక రక్త
 చందన సువణ చందన రజత లోహ సీస కాంస్య మయేషు మధ్యమాంగుళి మధ్యపక్షప్రమాణోన్నతేషు
 సూర్యాదిప్రతిమానిమాణద్రవ్యేషువక్ష్యమాణప్రకారేణోల్లిఖితాః సూర్యాదీన్మధ్యమాగ్నిదక్షిణేశానాత్త
 రపూర్వపశ్చిమఃకుటి వాయుదిగ్భాగేషునిదధిత ॥ తత్రాపరవిశేషః ॥ సుందపురాణోక్తః - శుక్రా
 క్షాప్రాజ్ఞుభాజ్ఞయాగురుసామ్యపుదజ్ఞుభా | ప్రత్యజ్ఞుభిశ్చనిసోమి శ్వేషాదక్షిణతోముఖాగతి ॥ ఆదిత్యా
 భిముఖానైవైతాగ్రహాదీన్స్థాపయేత్ - తథాచ ॥ చింతాషణౌ ॥ ఆదిత్యాభిముఖాస్సర్వేసాధిప్రత్యధిదేవతాః |
 స్థాపనీయామునిశేష్ఠానాంతరేణపరాజ్ఞుభాః ॥ అధిదేవతాప్రత్యధిదేవతా ఉద్యంతే - నాంతరేణ త్యాదిత్య
 స్యాన్యస్యచస్థాపితగ్రహస్య మధ్యేన్యేగ్రహానస్థాపనీయాగిత్యర్థః ॥ నపరాజ్ఞుభాస్థాపనీయాగిత్యర్థః ॥ న
 చపరాజ్ఞుభాస్థాపనీయాః ॥ ఎవముత్తరతాపిపూర్వోత్తరక్షానభాగదక్షిణపూర్వకేఆగ్నేయాదిశిదక్షిణ
 పశ్చిమవైఋతిప్రదేశే పశ్చిమోత్తరతఃవాయవ్యేకుక్షతంధులైర్గ్రహస్థాపనాయదేశం స్థాపింపేడింవాపరి
 పూర్వకుక్షతంధులానాపూర్వతత్తద్వణతంధులైరుపలపీతేషు ప్రదేశేష్వాదిత్యాదీగ్రహాః స్వస్వాంత
 నానతిక్రమేణస్థాపయేన్నిదధ్యాత్ - అథవాతత్తద్వణ తంధులాపలపీతేషు ప్రదేశేషుగ్రహ ప్రతిరూపకా
 న్వాకుక్షతంధులైఃకృత్వాస్థాపయేత్ప్రతిష్ఠాంకుర్యాత్ ॥ గ్రహలక్షణాన్యపి మత్స్యపురాణే ॥ పద్మాసనః
 పద్మకరిః ద్విగచ్ఛసమద్యుతిః | సప్తాశ్వస్సప్తరజ్జుశ్చబుధైజ్ఞైఃసదాసదాః ॥ శ్వేతఃశ్వేతాంబరధరోదశా
 శ్వశ్వేతిభూషణః | గదాపాణిద్విజాహుశ్చకర్తవ్యోవరదశ్శశీ ॥ రక్తమాల్యాంబరధర శ్చక్తిశూలగ
 దాధరః | చతుర్భుజోమేషగమోవరదస్సౌధరసూతః ॥ పీతమాల్యాంబరధరఃకణికారదళద్యుతిః | ఖ
 ఙ్గవమగదాపాణిః సింహస్థోవరదోబుధః ॥ గురుశుక్రయోలకక్షణమాహ ॥ దేవదైత్యగురూలద్వస్త్రితశ్వే
 తోచతుర్భుజౌ | దండినౌవరదౌకార్యౌ సాక్షసూత్రకమంధులౌ ॥ ఇంద్రనీలద్యుతిశ్శూలీవరదోగృధ్రీవాహ
 నః | బాణబాహౌసనధరఃకర్తవ్యోర్గమతస్సదా ॥ కరాశవదనఃఖడ్గవమః శూలివప్రదః | నీలసింహాస
 నస్తశ్చరాశురత్రప్రశస్యతే ॥ ధూమ్రాద్విజాహవస్సర్వేగదినోఽకృతాననాః | గృధ్రాసనగతానిశ్యం కేత
 వస్సుర్యరప్రదాః ॥ నవగ్రహసాధారణధర్మత్వా దత్ర చతుర్థచత్రజేనచ కేతోస్సంఖ్యామాహ ॥ స
 ర్వేరీటిఃకార్యాగ్రహాలాకపితావహః | ద్వాదశాంగంలిఖేద్ధాగ్రం సోమంతుద్విగుణంలిఖేత్ ॥ భుగంస
 వాంగుళంచైవ గురుంచైవషడంగుళమ్ | బుధంచూమి సుతంసారిం చతుశ్చ్రీన్యంగుళంలిఖేత్ ॥ సోమద
 గ్ధాంగుళం రాహుంకేతుమధ్యధర్మమంగుళమ్ ॥ ఎవమగ్నిపణయనానంతరంగ్రహ వేదికాయాముక్తస్థానేషుసూ

ర్యాపిసతిమాసిధాయవ్యాహృతిభిరావాహ్యస్థాపయేత్ - అత్రాయంప్రయోగః || ప్రణవస్యపరబ్రహ్మముషిఃగా
యత్రీశంధః - పరమాత్మాగ్నిదేవతా - వ్యాహృతిసాంక్రమేణజమదగ్ని భరద్వాజభృగవోఽముషయః - అగ్నివా
యుసూర్యాదేవతాః - సూర్యాద్యావామానాథేవియోగః - ఓంభూర్భువస్సువః కళింగదేశోఽభవఃకాశ్యప
గోత్రసూర్యఞ్మహాగచ్ఛేత్యావాహ్య || ఇహతిష్ఠేతి రక్తపుష్పాక్షతైః స్థాపయేత్ - ఓంభూర్భువస్సువః -
యమునాదేశజత్రేయసగోత్రసోమఞ్మహాగచ్ఛేత్యావాహ్య శ్వేతపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ - ఓంభూ
ర్భువస్సువః అవంతీసముద్భవభారద్వాజసగోత్రభామేహాగచ్ఛేత్యావాహ్యరక్తపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థా
పయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - మాగధదేశోద్భవజత్రేయసగోత్రబుధ్మహాగచ్ఛేత్యావాహ్య పీతపుష్పాక్షతై
రిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - సింధుదేశోద్భవజగోత్రబృహస్పతేఞ్మహాగచ్ఛేత్యావా
హ్యపీతపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ - ఓంభూర్భువస్సువః - భోజకబదేశోద్భవభార్గవగోత్రశుక్రఞ్మహా
గచ్ఛేత్యావాహ్య పీతపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - సారాష్ట్రదేశజకాశ్యపగో
త్రశనైశ్చరేహాగచ్ఛేత్యావాహ్య కృష్ణపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - వైరాటికా
పుత్రోద్భవ వైరీసగోత్రరామోఞ్మహాగచ్ఛేత్యావాహ్య - కృష్ణపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతి స్థాపయేత్ || ఓంభూ
ర్భువస్సువః - అంతర్వేదిసముద్భవజైమిసగోత్రకతోఞ్మహాగచ్ఛేత్యావాహ్యధూమ్రపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠే
తిస్థాపయేత్ || యథోక్తకుసుమతండులాభావేయథా లాభోపపన్నకుసుమైస్తండులైః స్థాపయేత్ || స్కం
దపురాణే || జన్మధూగోత్ర మేతేషాం జన్మస్థాన సుఖానివ - యోజ్ఞోత్వా కురుతే శాంతింగహా
స్త్రేవావమానితాః || ఉత్పన్నోరహఃకళింగేషు యమునాయాంహీ చంద్రమాః | అంగారకఃస్రవంత్యాం
తుమగధేషుహిమాంశుజః || సైంధవేషుగురుజాతశ్శుక్రోభోజకపైతథా | శనైశ్చరస్తుసారాష్ట్రే రాహు
వైరాటికాపురే || అంతర్వేద్యాంతథాకేతు రిత్యేతాగ్రహభూమయః | ఆదిత్యఃకాశ్యపగోత్ర ఆలేయ
శ్చంద్రమాభవేత్ || భరద్వాజోభవద్భూమస్తథాత్రేయశ్శాంకజః | సురపూజ్యోగిరాగోత్రశ్శుక్రావైధా
గవస్తథా || శనిస్తుకాశ్యపభవోరాహుఃప్రేతీవసస్తథా | కెతవోజైమినియాశ్చ గ్రహలాకహితావహః || భా
నురంగారికౌరకశ్శుక్లోశుక్రనిశాకతా | సోమపుత్రోగురుశ్చైవతాపుభాపీతకాస్త్యతా || కృష్ణఃశనైశ్చ
రంవిద్యూదాహుంచిత్రాశ్చకేతవః | కృష్ణరూపగుణైర్యుక్తావ్యాహృత్యావామాయేస్తుతా || ఎవంసూర్యా
దీనావాహ్యస్థాప్యాశ్చాధిదేవతాః | ఓంభూర్భువస్సువః - ఈశ్వర ఞ్మహాగచ్ఛేహతిష్ఠేతిశ్వేతపుష్ప తండులైఃసూ
ర్యదక్షిణ పాశ్వేత ఈర్వరం || ఓంభూర్భువస్సువః - ఉమెఞ్మహాగచ్ఛేహతిష్ఠేతిసూర్యస్య దక్షిణ పాశ్వేత
మాం || ఓంభూర్భువస్సువః - స్కందఞ్మహాగచ్ఛేహతిష్ఠేతి భౌమస్య దక్షిణ పాశ్వేతస్కందం - ఓంభూర్భు
వస్సువః - విష్ణోఞ్మహాగచ్ఛేహతిష్ఠేతి బుధస్యదక్షిణ పాశ్వేతవిష్ణుం - ఓంభూర్భువస్సువః - బ్రహ్మనిహాగ
చ్ఛేహతిష్ఠేతిగురోదక్షిణ పాశ్వేతబ్రహ్మణం - ఓంభూర్భువస్సువః - ఇంద్ర ఞ్మహాగచ్ఛేహతిష్ఠేతి శుక్రస్యద
క్షిణ పాశ్వేతఇంద్రం || ఓంభూర్భువస్సువః - యమఞ్మహాగచ్ఛేహతిష్ఠేతి - శనైశ్చరస్య దక్షిణ పాశ్వేత య
మం || ఓంభూర్భువస్సువః - కాలేహాగచ్ఛేహతిష్ఠేతి రామోదక్షిణ పాశ్వేతం || ఓంభూర్భువ
స్సువః - చిత్రగుప్తేహాగచ్ఛేహతిష్ఠేతి కెతోదక్షిణ పాశ్వేత శుక్లపుష్పతండులైశ్చ తిగుప్తంస్థాపయేత్ ||
తతశ్చ ప్రత్యధిదేవతాశ్చస్థాపయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - అగ్నేఞ్మహాగచ్ఛేహతిష్ఠేతి శుక్లపుష్పతండులై
స్సూర్యస్యవామపాశ్వేత అగ్నిం || ఓంభూర్భువస్సువః - అపఞ్మహాగచ్ఛేహతిష్ఠేతి సోమస్యవామపాశ్వేతం ||

ఓంభూః - భూమిభూగచ్ఛేహతిమైతి భూమస్యవామపాశ్వే భూమిం - ఓంభూః - విష్ణోభూగచ్ఛే
హతిమైతిబుధస్య పాశ్వేవామిన్ద్రం ॥ ఓంభూః ఇంద్ర భూగచ్ఛేహతిమైతివస్యవామపాశ్వేఇంద్రం-
ఓంభూః - ఇంద్రదాణీభూగచ్ఛేహ తిమైతి శుక్రస్యవామ పాశ్వే ఇంద్రదాణీం ॥ ఓంభూః - ప్రజాపతే
భూగచ్ఛేహతిమైతి శనైశ్చరస్యవామభాగ ప్రజాపతిం - ఓంభూః సపా ఇభూగచ్ఛంభిహతిస్థంత్వితి
రాహూర్వామపాశ్వేసపాక ॥ ఓంభూఃబ్రహ్మన్మహాగచ్ఛేహతిమైతి కేతునాం వామభాగ బ్రహ్మ
జంశ్వేతకుసుమాక్షత్రైస్థాపయేత్ ॥ అధిదేవతాదక్షిణతోవామప్రత్యధిదేవతాః - స్థాపనీయాఃప్రయత్నే
నవ్యాహృతిభిః పృథక్పృథక్ ॥ ఇతిసంగ్రహకారః - చింతామణౌ త్వధిదేవతాస్థాపనాప్రదేశఃప్రకారంతరే
ణదశితః ॥ సూర్యస్యోత్తరే శంభుముమాంసోమస్యదక్షిణే | సుందమంగారకస్యైవ దక్షిణస్యాని
వేశయేత్ ॥ సామాత్మశ్చిమతోవిష్ణుం బ్రహ్మజీవస్యపూర్వతః | ఇంద్రమైంద్ర్యాంసితాద్విద్ధిమందాదాగ్న
యతోమయమ్ ॥ రాహూఃపూవోత్తరకాలంస్వభూతభయవహం | కేతునైఋతిదిగ్భాగ చిత్ర
గుప్తంనివేశయేత్ ॥ ఎవంగ్రహధిదేవతాప్రత్యధిదేవతాస్థాపనానంతరం వినాయకాదీ పంచదేవతాస్థాప
యేత్ ॥ ఓంభూః వినాయకేభూగచ్ఛేహతిమైతిరాహూరుత్తరభాగవినాయకంస్థాపయేత్ - ఓంభూః-దు
గ్ధేభూగచ్ఛేహతిమైతిశనైశ్చరౌత్తరభాగదుగాంస్థాపయేత్ ॥ ఓంభూః-వాయోభూగచ్ఛేహతిమైతిసూర్యస్యా
త్తరభాగవాయుంస్థాపయేత్ - ఓంభూర్భువస్సువఃఆకాశేభూగచ్ఛేహతిమైతిరాహూర్దక్షిణ పాశ్వే ఆకాశం
ఓంభూః-అశ్వీకుమారావిహాగచ్ఛతమేహతివృతమితికేతోర్దక్షిణపార్శ్వేశ్వేతకుసుమాక్షత్రైశ్చివీకుమారాస్థా
పయేత్ ॥ మత్స్యపురాణే ॥ వినాయకంతథాదుర్గాంవాయుమాకాశమేవచ | ఆవాహయేద్వ్యాహృతిస్త
థైవాశ్వికుమారకా ॥ సంగ్రహకారః ॥ రాహుమంద దినేకానా ముత్తరస్యాం యథాక్రమమ్ | గణేశదు
ర్గావాయుంశ్చ రాహుకేతోశ్చదక్షిణే ॥ ఆకాశమశ్వినాచేతి పంచైతాన్ స్థాపయేత్తతః | అథైతాన్వం
చోత్తరంస్థాపయేత్ ॥ ఎవంద్వాత్రింశద్దేవతా ఆవాహ్యస్థాపయిత్వానామమంత్రైః పూజయేత్ | తద్యథా॥
ఓంసూర్యాయనమ ఇత్యాసనం - సూర్యాయనమః - పాద్యం - సూర్యాయనమ ఇత్యుఘ్నం ॥ ఓం
సూర్యాయనమః - ఆవమనీయం- సూర్యాయ-స్నానం - సూర్యాయనమః - పునరావమనీయం- సూర్య
యనమః - వస్త్రం- సూర్యాయనమః- గంధం - సూర్యాయనమః, పుష్పాణి - సూర్యాయనమః-ధూపం-
సూర్యాయనమితి దీపం- సూర్యాయనమితివై వేద్యం-ఎవం పూజయిత్వానామ మంత్రైః పూర్వోక్తద్వా
త్త్రింశద్దేవతా ఆవాహనక్రమేణావాహయేత్ - అధవక్యమాజ్ఞేస్తత్తద్దేవతాప్రకాశకైర్వేదికైమంత్రై
రాసనాద్యసచారంకురీత - తత్రాచమనీయదానానంతరం పంచామృతైస్నానంకరియేత్ - ఎతత్సకల
గ్రహపూజాకరణేపిసమానం॥ ఎవంసామాదీనామపిదుగ్ధదభ్యాజ్యమధూని ॥ ఆప్యాయస్వేత్యస్య మంత్రస్య
గాతమఋషిః - సామాత్మకంపయోదేవతా- గాయత్రీచ్ఛందః - క్షీరస్నానేవినియోగః - ఆప్యాయస్వే
త్యాదినా క్షీరస్నానం ॥ దధిక్రావుణ ఇత్యస్యమంత్రస్య - దధిక్రావాఋషిః - సురభ్యుత్పన్నదధిదేవతా-
దధిస్నానేవినియోగః - దధిక్రావుణ్ణితిదధిస్నానం- శుక్రమసీత్యస్యయజుషః - ప్రజాపతిఋషిః- అజ్యందే
వతా - ఆజ్యస్నానేవినియోగః- శుక్రమసీత్యాజ్యేనస్నానం-స్వాదుఃపవ స్వేత్యస్య వేనఋషిః-సామాత్మికా
శర్కరా దేవతా - జగతీచ్ఛందః - శర్కరాస్నానేవినియోగః- స్వాదుఃపవ స్వేతి శర్కరాస్నానం-
మధువాతా ఇత్యస్య గాతమఋషిః - మధుదేవతాగాయత్రీచ్ఛందః - మధుస్నానేవినియోగః - మధువాతా

ఇత్యాదినానుసారం - ఎవంపంచామృతస్నానానంతరంపున రాచమనఃస్థాంతాంసపర్యాంధాయానం
తరమిందాదీనష్టలోకపాలానూర్యాభిముఖానావాహ్యపూజయేత్ - శిష్టసమాచారాత్ - అశ్రవంతాః -
ఇంద్రంవోఽశ్వతఃపరీత్యస్యమంత్రస్య - మధుచ్ఛందముషిః - ఇంద్రోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - ఇంద్రపూ-
జాయాంవినియోగః - ఇంద్రంవోఽశ్వతఃపరీత్యాది || అగ్నియాతమిత్యస్యమంత్రస్య - మేధాతథిముషిః-అగ్ని-
దేవతా గాయత్రీచ్ఛందః - అగ్నిపూజాయాంవినియోగః || అగ్నియాతమిత్యాది || యమాదుసోమమిత్య-
స్యయముషిః- యమోదేవతా - అనుష్ఠచ్ఛందః - యమపూజాయాంవినియోగః - యమాదుసోమ-
మిత్యాది || మోక్షాంత్యస్యకణ్వుముషిః- నియుఃదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - నియుఃతి పూజాయాం-
వినియోగః - మోక్షాంత్యపరీత్యాది- నియుఃతిదుహాణాపథాత్ - పరీష్టపృథ్వీసహ - త్వంనో అగ్నౌ
త్యస్యమంత్రస్య || వామదేవముషిః - వరుణోదేవతా || త్రిమ్యచ్ఛందః - వరుణపూజాయాంవినియోగః-త్వం-
నో అగ్నౌవరుణస్యేత్యాది - తవవాతాయసుకృతస్యమంత్రస్య - వాధీయశ్వుముషిః - వాయుదేవతా - గా-
యత్రీచ్ఛందః - వాయుపూజాయాంవినియోగః- సవవాతాయసుకృతస్యతే- త్వమ్యజామాతర-మహే-
సామోధేనుమిత్యస్యగౌతమముషిః - సామోదేవతా - త్రిమ్యచ్ఛందః- సామపూజాయాంవినియోగః- సా-
మోధేనుమిత్యాది- తమిశానమిత్యస్యగౌతమముషిః - ఈశానోదేవతా జగతీచ్ఛందః - ఈశానపూజాయాం-
వినియోగః- తమిశానంజగత-వయం || పూవానో-స్వస్తయే || ఎతేవమంత్రాడుపలక్షణాథాః || అథఇం-
ద్రాదిప్రకారమంత్రైరింద్రాది పూజాకార్యా- అథవేంద్రాయనమిత్యాది తద్దేవతానామంత్రైలోక-
పాలాన్పుజయేత్ - ఎవంలోకపాలాన్సంపూజ్యాదిత్యాదీవాంగ్రహాణాం తత్తద్వర్ణాన్రక్త చందనప్రవృ-
త్తిగధాన్తత్తద్వర్ణాఃపుష్పాణిదనమప్యక- అథిదేవతాదీలోకపాలానాం శ్రీచందనంయథోపపన్నకుసుమా-
నిదనమపకయేత్ - తతోధూపదానంచితామణౌ || దివాకరకుజాభ్యంతు దాపయేద్రక్తచందనమ్ | చం-
దభాగవయోజ్యైవశితవర్ణాన్ప్రదాపయేత్ || కుంకుమేనతుసంయుక్తచందనంజీవసౌమ్యయోః | అగ-
రుంచందనందద్యాద్రాహుకెత్వర్కజేమవ | గ్రహపూర్వాణిపుష్పాణి గాయత్ర్యాధూపమాహరేత్ || ర-
వేకుందురుకంధూపంశశిస్తుఘృతాక్షతిమ్ | భౌమేనజ్వరసంచైవఅగరుశ్చబుధేన్మృతః || సింహాంగురవే-
దద్యాచ్చక్రేబిల్వాగరుంతథా || గుగ్గులమందచారేతులాక్షౌరాహ్లాశ్చకేవే | కుందురుకం సల్లకీరసః | సి-
ల్లకఃపిండకః | బిల్వాగరుర్బిల్వఫలపుష్పమజ్జాగరు- మందచారశ్చనైశ్చరః | రాహ్లాఃకేవేవ | లాక్షాః | పూ-
ర్వోక్తకుందురుకాదిధూవాభావేసర్వేషాంగుగ్గులురేవధూపః || తథావయాజ్జవలగ్నః || ధూపోదేయశ్చ-
గుగ్గులురితి - ఆదిత్యాదీనాంకుందురుకాదిధూపదానేతత్తదధిదేవతాప్రత్యధిదేవతయోరపి తత్తద్ధూపాః-
వినాయకాదీనాంగుగ్గులురేవ - తస్యసర్వసాధారణత్వాత్ - తతోగ్రహాణాందీపందత్వానైవేద్యంవత్సమా-
ణందద్యాత్ || చితామణౌ | గుహోదనంరవేదకద్యాతోమాయఘృతపాయసమ్ | లోహితాయహవిష్యా-
న్నంబుధాయక్షీరపాష్టికమ్ || దధ్యోదనంగురౌదకద్యాచ్చక్రాయవఘృతోదనమ్ | మిశ్రితం కలమామైశ్చ-
నైవేద్యంవత్సనైశ్చరే || రాహ్లామాణసౌదనందద్యాతే-తాశ్చితోదనంతథేతి || హవిష్యాన్నంమున్యన్నం-
నీవారాది || క్షీరమిశ్రపాష్టికౌదనంపూర్వోక్తవిధనైవేద్యాభావేలాభోపపన్నోదనానివేదయేత్ || యథా-
హయాజ్జవలగ్నః || శక్తితోవాయథాలాభంసంస్కృత్యవిధిపూర్వకమ్ | ఎవమధిదేవతాదీనాం తత్తద్గ్రహ-
నైవేద్యంయథాలాభోపపన్నమోదనాదివాసమపకయేత్ || వినాయకస్యమోదుకాదితు- ఓదనాది-ఏవంనై-
వేద్యందత్వాదానానంతరంగ్రహవేదికాయాం ఈశానదిగ్భాగే-అవ్రణమకళంకం || బహిర్దకధ్యక్షతాది ధూపి-

తంచూతాదిపల్లవసంఘన్నంచూతాశ్వత్థవటోదుంబరశల్లవసంయుక్తంఫలవస్త్రయుగాన్వితమంతఃప్రక్షిప్తపంచరత్నంశుభంనిమలజలపూణకం దృఢం కలశమక్షతానామపరిస్థాపయేత్ || తత్రకలశేవ రుణమావాహయేత్ || తథాగంగాదీనితీథాకాని- తథాచ|| మత్స్యపురాణే || ప్రాగుత్తరేణతస్మాచ్చ దధ్యత్తతవిభూషితమ్| చూతపల్లవసంఘంఫలవస్త్రయుగాన్వితమ్ || పంచరత్నసమాయుక్తంపంచవణాయుతంతథా|| స్థాపయేదవ్రణంకుంభంవరుణంతత్రవిన్యసేత్ | గంగాద్యాస్సరితస్సన్వాకస్సముద్రాశ్చసరాంసిచ || పంచభంగాశ్చ పూవోక్తాఃపూర్వోక్తాఃపంచపల్లవాః|గజాశ్వరథ్యావశ్మికసంగమాద్రధగోళులాత్||మృదమానీయ విశ్చింతరాసవోక్తాఃపరిసమన్వితామ్ | స్నానార్థకంవిన్యసేత్తత్రయజమానస్యశాస్త్రవిత్|| సురామాంసీవచాకుష్టం శైలేయంరజసిద్వయమ్ | శదీచంపకముస్తాదసర్వావళిగణస్తన్పుతః||

—‡ అథ వరుణావాహనమంత్రః . ‡—

తత్త్వాయామీత్యస్య మంత్రస్య- శువశ్చేఽఋషిః - వరుణాదేవతా , త్రిష్టుప్తందః - వరుణావాహనేవినియోగః , తత్త్వాయామీత్యాది.ఎతచ్చప్రదక్షణాథకంఅతఃఅన్తైర్వరిపి వరుణప్రకాశకైవైకైకైమంత్రైర్వరుణాయనమభినామమంత్రేణవావరుణమావాహయేత్ || అథగంగాద్యావాహనమంత్రః || సవేశసముద్యాస్సరితస్తీథాకానిజలదానదాః - అయాంతుయజమానస్యదురితక్షయకారకాః || ఏవమాదిత్యదేవతావాహనాదివరుణస్థాపనాంతంకమకనిర్వత్యపూర్వప్రతిష్ఠాపితాగ్నావత్యమాణవిధినాహోమకమకసమారభేత్|| తత్రాన్నాధానప్రయోగః - అస్తికకమకాద్యాదిత్యాదినవప్రధానదేవతాః || రుద్రాద్యావవాధిదేవతాః - అగ్నిద్యావనవప్రత్యధిదేవతాః | వినాయకాద్యాదిరాఅస్యంగదేవతాః | సమిచ్చవాజ్యతిలవ్రీహయోహవిః | సమిచ్చవాజ్యమిత్రితంతంత్రంసాంకేతకమకాసవ్యోయక్ష్యితిద్యేసమిధావగ్నానిక్షిపేత్- ఎవమన్వాధానంవిధాయనిర్వాపః కార్యః - తత్రాయంప్రయోగః || దేవస్యత్వాసవితుఃప్రస-స్తాభ్యాం || సూర్యాయత్వాజ్యప్తంనిర్వపామితివతురోముష్టిన్నివకషేత్ || యథాహ్విత్తరశత సహస్రంవాహూమంకతుకమిచ్ఛంతి - ముష్టివతుష్టయంనివాప్య సంపాదితద్రవ్యహోమపర్యాప్తత్వేనపూర్వోక్తనిర్వాపణానంతరంహోమపర్యాప్తద్రవ్యం తూష్ణింనిర్వపేత్|| ఎవంనిరూప్యదేవార్థకంవాత్రిః ప్రత్యౌశ్యవరుం శ్రవయిత్వాభిఘోర్యోదగుద్యాస్యప్రత్యభిఘారయేత్ || కతకవ్యామంత్రవంతశ్చవరఃప్రతిదైవతమితి||ఎవంచరుశ్రవణానంతరంయథాగృహ్యంపరిస్తూతాజ్యసంస్తారాంతకమకరణానంతరం యజమానోపి జప్యదేవతోద్దేశేనహూమియద్రవ్యత్యాగంకుశ్మీత- యజమానికతాత్యాగస్యయుగపదశః ఋషిక్వాఢ్యేకమకణిప్రత్యాహుఃసత్వత్యాగంకుశ్మీత||యజమానికతాత్యాగస్యకతుకమశక్యత్వాత్ || తత్రాయంప్రయోగః || సూసోమభౌమబుధబృహస్పతిశుక్రశనిరాహుకేతురుద్రోమాస్కందవిష్ణుబ్రహ్మేంద్రయమకాలచిత్రగుప్తాగ్నిజలభూవిష్ణుశుక్రేంద్రాణీప్రజాపతిబ్రహ్మగణపతిదుర్గాకావాయూమాదిగృహ్యాయాక్తధరాదిదేవతాభ్యః స్వప్త్యృదగ్నయే సదేవతంసమిచ్చవాజ్యతిలవ్రీహాయవానహంత్యజామిశ్యభిలషేత్||కేచిన్యహేపాకావోదనముద్భృత్యగహదీనుద్దిశ్యజుహ్వతి || తత్రశిష్టాచారఎవప్రమాణం-ఎవముద్దేశత్యాగేహులేషధానాధాయజ్యథాగావత్యుషీహుత్యాపశ్చాత్ప్రీతిగ్రహమష్టాంబిశతిరిష్టేశ్చరశతమష్టేశ్చరసహస్రంవా సృజేణహోమఃకార్యఃతత్రాపిసమిచ్చర్వాజ్యతిలాదయభితి

క్రమః - సమిదాజ్యచరుతిలాదయితవా - అధిదేవతాదీనామప్రధానత్వాద్ధోమేన్యూనసంఖ్యా స్వీకరణం - ఆ
సాంచసమిదః పలాశా ఏవ మత్స్యపురాణే - క్వచనయాజ్ఞవల్క్యశ్చ ॥ అరహిపలాశః ఖదిరస్తవపామా
గోధమీపులః - ధౌదుంబరశ్చమీదూర్వాకుశాశ్చసమిధఃక్రిమాత్ ॥ ఎకైకస్యాష్టశతకమష్టావింశతిరేవవా॥
హోతవ్యామధుసర్పిభ్యాంధాదైవసమన్వితా ॥ అనేనవనసమధ్వాజ్యధాన్యసమిదంజనే సముచ్చయో
పగమ్యతే - యాజ్ఞవల్క్యమాన్యయోః - హోతవ్యామధుసర్పిభ్యాంధాదైవరేణవాపురతిస్త్రిపురా
ణయోస్తస్మిన్నేః ప్రాబల్యాశ్చరాణవాక్యస్థశ్చబోద్ధవాగ్రాహ్యః - తథాచమధ్వాదీనిసమిదంజనేవికల్పితాని-
చింతామణౌ ॥ సమిదశ్చాత్రకతవాఅష్టోత్తరసహస్రకాః ॥ అష్టోత్తరశతంవాధఅష్టావింశతిరేవ ॥ సమి
ధాలకుణంవత్స్యసంఖ్యామానంతథైవవ ॥ విశీణావిదశాహాస్వావక్రాస్ససుషిరాః కృశాః ॥ అతిస్థూలా
తిదీర్ఘాశ్చసమిధః కార్యనాశనాః ॥ విశీణాఃయఃకుయఃకుర్యాద్విదశాపుత్రనాశిని ॥ సుషిరావ్యాధిజనసి
కృశాచరిపువధిః ॥ దీర్ఘావిదశగమనీష్ఠాచాలాత్సవినాశిని ॥ అకృశాసుసమాస్తూలాఆర్ద్రాచసపలాశిని ॥ ప్రా
దేశాన్నాదికాన్యూనాసమిత్సాత్సవకమణి ॥ అరహిపలాశయతేవాధిపలాశస్సర్వకామదః ॥ ఖదిరశ్చార్ద్ర
లాభశ్చ అపామాగఃసుపుత్రదః ॥ అశ్వశ్చస్వకామాయ సాధాగోధుంబరస్తథా ॥ శమిశమయతేపా
పందూర్వాయుశ్చవిశిధిః ॥ కుశాధమాధకామానాంరక్షకారకుసాంవిదుః ॥ అష్టోత్తరంతుసాహస్రం
శతమష్టాధికంతథా ॥ అష్టావింశతిరష్ట్రవా ఎకైకస్యశుహామయేత్ ॥ హోమాంతేదక్షిణాంధద్యాచ్ఛం
త్యథాంపుష్టివధానమ్ ॥ దేవానామసిసవేషాంఉవాంశుపరమాథావితే ॥ స్వేనస్వేనైవమంత్రేణ హో
తవ్యాసమిధఃపృథక్ ॥ హోతవ్యంవఘృతాద్యత్రచరుభక్తాదికంపునః ॥ మంత్రైదశాహుతీదద్యాద్ధోమో
వ్యాహుతిభిః పునః ॥ మంత్రైదశాహుతీత్యాదిహోమాధానం సంపాదితేనసమిధాదినాగ్రహేభ్యఃప్రత్యే
కంధశాహుతీదద్యాత్ - అధిదేవతాదీనాంప్రత్యేకంతస్రస్తిస్రవికాంవాదద్యాదిత్యథః ॥ హోమోవ్యా
హుతిభిః పునరితి ॥ ధూస్వాహేత్యాభిశ్చతస్పభిశ్చతస్రస్త్రత్రాహుతయోదేయాః ॥ ఉదబ్బుఖాఃప్రాబ్బుఖా
వాకుర్యాచ్ఛాన్తావృంహాః ॥ మంత్రవంతశ్చవాదద్యాచ్ఛరవఃప్రతిదైవతమ్ ॥ కృత్వాశుతాన్ చగూన్స
మ్యక్క్రూతహోమంసమారభేత్ ॥ ఆకృష్ణే నేతిసూర్యాయహోమఃకార్యోద్విజన్తనా ॥ ఆహ్వాయ స్వేతిమంత్రే
ణసోమాయజుహుయాత్పునః ॥ అగ్నియూధాధాపోమంత్రంభౌమాయపరికీర్తయేత్ ॥ ఉదబ్బుధ్యస్యా
గ్నౌత్యేవమంత్రంసోమనుతాయవై ॥ బృహస్పతేఅతియదర్యఇతిదర్యవగురోర్తతః ॥ అన్నాశ్చరస్యతోరసశ్చ
క్రస్యాపిగద్యతే ॥ శనైశ్చరాయచపునశ్చనోదేవీతిహోమయేత్ ॥ కయానశ్చిత్రాహుతమంత్రంరాహో
రుదీరయేత్ ॥ ఆహోహిష్ఠ్యేమాయాశ్చస్యానేతిస్వామినస్తథా ॥ తథానుమస్యచాయంగౌరితి హోమఃప్ర
కీర్తితః ॥ కాలస్యబ్రహ్మజ్జ్ఞానమితిమంత్రఃప్రశస్యతే ॥ చిగ్గుగుప్తస్యచాజ్ఞాతమితివేదవిదోవిదుః ॥ అగ్నిం
దూతంవృణోమహితివహ్నీరుదాహృతః ॥ ఉదుత్తమంవరుణిశ్చాపాంమంత్రఃప్రకీర్తితః ॥ భూమేఃపృథివ్యం
తరిక్షమితివేదమపాఠితః ॥ సహస్రశీషాపురుషఇతివిష్టోరుదాహృతః ॥ ఇంద్రాయేంద్రోమరుత్సంత్రాహు
క్రస్యకఃపుతే - ఉత్తానవజ్జేనుభగితిదేవ్యాస్సమారభేత్ ॥ ప్రజాపతేఃపునహోమఃప్రజాపతిరితిస్త్రితః ॥ వి
నాయకస్యాతూనగితిమంత్రాహుతేస్త్రితః ॥ సమోఅమృతసర్పభృగితిసర్పాణాంమంత్రఃప్రకీర్తితః ॥ ఎవబ్రహ్మ
యముత్విజతిబ్రహ్మణ్నదాహృతః ॥ వినాయకస్యాతూనగితిమంత్రాహుతిస్త్రితః ॥ జాతవేదసేనునవామే
తిదుగామంత్రః ప్రకీర్తితః ॥ క్రాణాంశిశుమహీనాంతత్తద్వాయోఃప్రకీర్తితః ॥ ఆదిత్యప్రత్యేతి వం
త్రాకాశస్యప్రకీర్తితః ॥ ఎషాఉషాపూర్వేతి అగ్నినోమంత్రఃప్రకీర్తితః ॥ పూర్వాహుతింవమూర్ధానం

దినశ్రీశ్రీపాతయేత్ || అథహేమమంత్రాః || అస్మిన్మేనేతిమాన్యునంత్రస్యహార్యస్తాః ఋషిః - సతా
దేవతాః త్రిమృత్యుంధః - మార్యప్రీతయేసమిదాసంపాదతః శ్రీహోమేవినియోగః - అస్మిన్మేనేతిమాన్యుం
దినపాతః - తైత్తిరీయాణాంతు || అసన్మేనేత్యాది | వివక్ష్యాన్వాహేత్యం - ఆహ్వాయన్వాహేసామ
మంత్రస్యగౌతమఋషిః - సామదేవతాగాయత్రీచ్ఛందః || సామప్రీతయేసమిదాద్రవ్యహోమేవినియోగః -
ఇమందేవేతిమధ్యందినశాఖాపరితస్యసామమంత్రస్య గౌతమఋషిః | సామోదేవతాత్రిష్టుచ్ఛందః - అగ్నియా
ధేత్యంగారకమంత్రస్య - విహాఋషిః - అంగారికోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - అంగారకప్రీతయేస
మిదాది సంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః - అగ్నియాధేత్యాది || ఉచ్ఛద్యస్యేతిబుధమంత్రస్య - అగ్ని
ఋషిః - బుధోదేవతా - త్రిష్టుచ్ఛందః - సమిదాది సంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః - ఉచ్ఛద్యస్యేత్యాది ||
అగ్నివివక్ష్యంసమశ్రీతి - బుధమంత్రస్యప్రసాద్యఋషిః, బుధోదేవతా - బృహతీచ్ఛందః - బృహస్పతే
అతీత్యాదిబృహస్పతి మంత్రస్య - గృత్సమదఋషిః - బృహస్పతిదేవతా - త్రిష్టుచ్ఛందః - బృహస్పతి ప్రీత
యేసమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః || బృహస్పతేత్యాది - బృహస్పతేపరీయేతిబృహస్పతి మం
త్రస్య - అప్రతిరథఋషిః - బృహస్పతిదేవతా - త్రిష్టుచ్ఛందః అన్నాత్పరిస్సతోరథుత్త్యాది - తైత్తిరీ
యాశాఖాపరిపరితస్యశుక్రమంత్రస్య వైశ్వదేవకాండంతః పాతీత్వా ద్విశ్వేదేవఋషయః - శుక్రోదేవతా -
షట్పదాజగతీచ్ఛందః - శుక్రప్రీతయేసమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః - అన్నాత్పరిస్సతోరసమ
త్త్యాది || అయంమంత్రస్తైత్తిరీయాహ్వానద్వితీయకాండేసమామూతః - తస్మిన్ననువాకాద్యంతయోఋతే
నసత్యమింద్రియమిత్వాదివాక్యచతుష్టయంసమామూతం - మధ్యేపిత్రతేనసత్యమింద్రియమిత్యేకంవాక్యంప
రీతం - అయంచమధ్యపాతీనిఋతేనేత్యాదివాక్యచతుష్టయస్యానువంగద్యోదనాథః - అతేవాద్యంతయో
ర్వాక్యచతుష్టయస్యసమామూతస్యాన్నాత్పరిస్సతస్సైవమాధ్యందినశాఖానుసారేణ శ్రీ సరస్వతీంద్రాఋష
యః - శుక్రోదేవతా - అతిజగతీచ్ఛందః - చింతామణౌతు - ప్రజాపతిఋషిః - జగతీచ్ఛందః - త
చ్చాఖాంతరాధిప్రాయణ - శుక్రంవేదస్యదితి శుక్రమంత్రస్యభరద్వాజఋషిః - శుక్రోదేవతా - త్రిష్టుచ్ఛం
దః || శన్నోదేవీరితశ్చైశ్వరమంత్రస్య సింధుద్వీపఋషిః - శ్చైశ్వరోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - శ్చైశ్వర
ప్రీతయేసమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః || శన్నోదేవీరిత్యాది - శన్నురితశ్చైశ్వరమంత్రస్య - సిం
ధుద్వీపఋషిః - శ్చైశ్వరోదేవతా - ఉష్ణీచ్ఛందః - కయానగ్నిరాహుమంత్రస్య వామదేవఋషిః - రాహుర్దే
వతా - గాయత్రీచ్ఛందః - రాహుప్రీతయే సమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః - కయానశ్చిత్రిత్యా
ది - కాండాత్కాండత్ప్రీరోహంతీతిరాహుమంత్రస్య - రాహుదేవతా - అనుష్టుచ్ఛందః - కేతుంకృణ్య
స్తితికేతుమంత్రస్య - మధుశ్చందఋషిః, కేతుదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - సమిదాది సంపాదితద్రవ్య
హోమేవినియోగః || కేతుంకృణ్యస్తిత్యాది || అథాధిదేవతామంత్రాః - ఆవోరాజానమితిసూర్యాధిదేవతా
భూతరుద్రమంత్రస్యవామదేవఋషిః - త్రిష్టుచ్ఛందః - రుద్రప్రీతయే సమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియో
గః - ఆవోరాజానమిత్త్యాది || త్రియంబకమంత్రస్యవసిష్ఠఋషిః - రుద్రోదేవతా - అనుష్టుచ్ఛందః - కద్రుద్రాయే
తి - రుద్రమంత్రస్య - కణ్వఋషిః - రుద్రోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - ఆపోహిమైతిసామాధిదేవతా - భూ
తోమామంత్రస్య సింధుద్వీపఋషిః - ఉమాదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - ఆపోహిమైత్యాది - గౌరిమమాయే
త్యుమామంత్రస్య - దిఘంతమాఋషిః - ఉమాదేవతా - జగతీచ్ఛందః - శ్రీశృతిత్యుమామంత్రస్య - ప్రజాపతిఋషిః -
ఉమాదేవతా - అనుష్టుచ్ఛందః - హ్రీశ్చత్రాదితైత్తిరీయాపాతః - శోనాపృథివీతిమంగళాధిదేవతా - భూతస్యందమం

దిద్రవ్యహోమేవినియోగః - ఉత్తానవణకృత్యాది చింతామణౌతు || ప్రజాపతిఋషిః | తచ్చశాఖాంతర
పాతాంతరానుసారేణ ప్రజాపతేనత్వదితి శనిప్రత్యధిదేవతాభూతప్రజాపతిమంత్రస్య హిరణ్యగర్భః ఋషిః-
ప్రజాపతిదేవతా - త్రిమృచ్ఛందః | ప్రజాపతిశ్రీతయేసమిదాదిద్రవ్యహోమేవినియోగః || ప్రజాపత్యిత్యా
ది. నమోఅస్తుసర్వభ్యృతిరాహు ప్రత్యధిదేవతాభూతసగ్నమంత్రస్య - సర్వరాజఋషిః | సర్వదేవతాల
నుమృచ్ఛందః - సప్తశ్రీతయేసమిదాది ద్రవ్యహోమేవినియోగః || నమోఅస్తుసర్వభ్యృతిత్యాది-ఏవబ్రహ్మే
తికేతుప్రత్యధిదేవతాభూత బ్రహ్మమంత్రస్య వైశ్వదేవకాండంతః పాతిత్వేనవిశ్వేదేవాఋషయః | బ్రహ్మ
దేవతాద్విపదాగాయత్రీచ్ఛందః | బ్రహ్మశ్రీతయే సమిదాదిసంపాదితద్రవ్య హోమేవినియోగః || ఏవ
బ్రహ్మేత్యాది||

ఇతి ప్రత్యధిదేవతామంత్రాః.

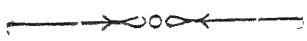
అథవినియోగాదిసంచమంత్రాః .

ఆతూనఇతివినియోగమంత్రస్య - కుసీదఋషిః - వినియోగోదేవతా | గాయత్రీచ్ఛందః - ఆతూనఇంద్ర
క్షు—స్తిడిక్షిణేనస్వాహా | జాతవేదసంతిదుర్గామంత్రస్య | కాశ్యపఋషిః | దుర్గాదేవతా - అనుమృచ్ఛం
దః - దుర్గాశ్రీతయే సమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః జాతవేదసంత్యాది || కాణాసిమరితినా
యుమంత్రస్య | త్రితఋషిః | వాయుదేవతా త్రిమృచ్ఛందః వాయుశ్రీతయే సమిదాదిసంపాదిత ద్రవ్యహో
మేవినియోగః - కాణాసిమరుకహీనాం—ద్వితాస్వాహా || ఆదిప్రౌత్తస్యేకాశమంత్రస్య - గృత్నఋషిః-
ఆకాశోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - ఆకాశశ్రీతయే సమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః - ఆదిప్ర
త్తస్య రేతసోజ్యోతింపశ్యతివాసరం - పరియేదధ్యతేస్వాహా || ఉయోఉషేత్యశ్వమంత్రస్య - ప్రసూన్యఋ
షిః - అశ్వినోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - అశ్వీశ్రీతయేవినియోగః - ఉయోఉషా అపూర్వాప్ర్యచ్ఛతి ప్రి
యారివః - సుషేవామశ్వినాబృహత్స్వాహా - ఎభిమకంత్రైస్సూర్యాద్యావాహ్యదేవతానాం పూర్వోక్తప్రకా
రేణహోమంకృత్వాజయది హోమప్రకరణపక్షేజయదిహుకత్వాప్రాయశ్చిత్తాహుతీహుకత్వామూర్ధా
నందివత్సవేన పూర్ణాహుతింజహయత్ || మూర్ధానమితిపూర్ణాహుతిమంత్రస్య - భరద్వాజఋ
షిః - వైశ్వానరోదేవతా - త్రిమృచ్ఛందః - పూర్ణాహుతిహోమేవినియోగః - మూర్ధానందిః ఇత్యాది-
ద్వయంద - పూర్ణాహుతిః ఫలసహితాభవతి - కేచనస్విష్టకృద్ధోమమిచ్ఛంతి - అతస్స్విష్టకృద్ధోమపక్షేప్రాయ
శ్చిత్తాహుతిభ్యః పూర్ణాహుతింజయాదిహోమానంతరం స్విష్టకృద్ధోమః || జయదిహోమకరణపక్షేప్రాయశ్చిత్తా
హుతిభ్యః పూర్వమేవస్విష్టకృత్ || తథాహగోచిలః || ప్రాక్స్విష్టకృతావాసంతి-అస్యాధికః || ఆవాసః ప్రతే
పః - గ్రహాయజ్ఞేదసమిదాదిహోమావిహితాః - జయగయోహి కర్తసిద్ధికామేనహూయంతే || అతస్సమృ
ద్ధికామేన ప్రక్షిప్యంతిఇత్యావాపాజయదయః || ఏవమన్యత్రాప్యావాపశబ్దప్రాయశ్చిత్తాభ్యః - ఆవాసస్వి
ష్టకృతస్విష్టకృద్ధోమాశ్చగృహవతీతి - అగ్నేయేస్విష్టకృతేస్వాహేతిస్విష్టకృద్ధోమమంత్రః - అథవాకూశ్మాం

దహామప్రకరణోక్తామంత్రోగ్రాహ్యః ॥ అతశ్చస్త్విష్టకృద్ధోమాత్పాక్ష్వాభోక్తప్రకారేణజయదిహామపః
భృతీనుపహామన్వాత్పాథబహిరంజనపరిధిప్రహరణాదిప్రాయశ్చిత్తాంతంకర్మనిర్వహ్యం ఫలభూయస్తస్వి
కామో వసోధారాం వాతయేదనలోపరి, ఔదుంబరీమథావాక్రించ ఋజ్వీంకొటర వజ్జితామ్,
బాహుమాత్రాంస్పచంకృత్వాతతస్మంభద్యయోపరి ॥ ఘృతధారాంతథాసమ్యగ్గృహపరిపాతయేత్ ॥ జాప
యోత్సుక్తమాగ్నేయంవైష్ణవంరౌద్రమైందవమ్ ॥ మహావైశ్వానరంసమ్యజ్జ్యేష్ఠసామచపారయేత్ ॥ వహ్నే
రుపరిస్తంభద్వయఃకృతామాదుంబరీమక్ష్మాపమాతాంస్పచంకృతాయతదుపరిశృంఖలావిధ్యతేన సమలఘృత
పూరితేఃకుంభేనయవమాత్రచ్చిద్రాదౌజ్యంముంచన్నగ్నేరుపరివసోధారాంపాతయేత్ ॥ తస్మాంఘృతధా
రాయాంస్పక్రమాణమాగ్నేయాదీనిసూక్తానిజాపయేత్ ॥ తత్రాగ్నేయమగ్నిమీశే పురోహితమిత్యాదిమ
ధుచ్ఛందిసలవణం, గాయత్రీచ్ఛందిసం - వైష్ణవంతువిష్ణోర్నుకమిత్యాది॥వద్యవంభందసం-రౌద్రం॥ ఆతే
పితరీతిపంచదశర్చంకృతమదావణంత్రైమ్యభమైందవం ॥ స్వాధివ్యయేత్యాదిదశర్చంగాయత్రీం ॥ మహావై
శ్వానరం ॥ మహావైశ్వానరాఖ్యేఅరణ్యకేషఠేప్రవణకేసామద్వయం, ఎతచ్చవైశ్వానరావణం, వైశ్వానర
దైవతం - జగతీపంచాగ్నిబృహతీచ్ఛందిసం జ్యేష్ఠసామతు॥ మూర్ధానందివత్సస్యామృచిగీతం ॥ తచ్చ
భరద్వాజావణం ॥ వైశ్వానరదైవతం॥ త్రైమ్యభం॥ వసుధారాయాఽహితాశ్వమకానువాకారౌద్రవిధానే
ప్రకరణేదర్శితాః ॥ ఎతేషామాగ్నేయాదిసూక్తానాంగీత్యాత్మకస్య సామోలిఖతుమశక్యత్వేనైవతాన్యాగ్నే
యాదిసూక్తానిపారతోనప్రదశితాని ॥ ఎతేషామాగ్నేయాదిసూక్తానామనేకత్వాత్ ॥ యానిచాగ్నిమీశే
విష్ణోర్నుకంవీర్యాణిస్వాధిష్ఠయేతిప్రతిసూక్తానిదశితాని, ప్రదశితార్థాని ॥ అతలన్యాన్యపితగ్నేయాదిదై
వతానిస్వస్వశాఖాసమామ్నాతానియథాభ్యాసంపరేత్ ॥ యేచసూర్యసోమాదిప్రకాశకా ఆకృష్టేనేత్యేవ
మాదిప్రకాశకాఆకృష్టేనేత్యేవమాదయోయథాభ్యాసంపరేత్॥హోమాదికమనుగ్రాహ్యస్తథాతత్తదాపా
ద్యపివిజ్ఞేయం అథప్రకృతోపయుక్తామీమాంసాప్రస్తుయతే-తద్యథా॥చతురవస్థోవిధిః ॥ ఉత్పత్తివిధిఃవినియో
గవిధిః ॥ ప్రయోగవిధిః ॥ అధికారవిధిః ఇతి ॥ ఆజ్ఞాతజ్ఞాపనముష్పత్తివిధిః ॥ ఎతచ్చమీమాంసాయాం ద్వివీ
యాధ్యాయప్రథమశేషత్వజ్ఞాపనం ॥ వినియోగవిధిః ॥ ఎతచ్చతృతీయాధ్యాయజ్ఞాపనం ॥ యత్ప్రీతిపాద్యంప్ర
యోగవిధిః - ఇతికతవ్యతావిధిః ॥ అంగానాంక్రమాదివిధిరిత్యధః ॥ ఎతచ్చతథాపంచమాధ్యాయయోః
ప్రమేయం కర్మపదసంబంధబోధనం ॥ కత్యవిశేషవిధిరితి యావత్ - ఎవంచవిధిఃష్టాధ్యాయప్రమేయః
ఏవంస్థితేపంచవిధయః॥యత్రపృథగ్వాక్యాన్యత్పత్తివినియోగాదివిధాయకానివిధ్యంతే॥తత్రచత్వారోవిధయ
శ్చతుర్థిర్వాక్యైస్సంపద్యంతే - యత్రత్రీణ్యేనవాక్యానత్రయథాయోగంప్రభిరవవాక్యైర్విధిచతుష్టయని
ర్వాహః - యత్రతుద్యేత్రద్వాభ్యాంవిధిచతుష్టయనివృత్తిః ॥ యత్రచైకంత్రైకమేవవాక్యంవిధ్యవస్థావ
శ్చేష్టయమనుభవతీత్యేవమీమాంసకనిణయః॥ ఎవమేవప్రకృతేషావహనార్థకప్రభృతివిసర్జనాంతేషూప
చారేషుయత్రయత్రపృథక్క్రంత్రాపిహితాస్తతతత్రేనైమంత్రేనైఉపచారాః కనిణ్యాః - యేషూప
చారేషువిశేషతోనవినియుక్తామంత్రాస్తేష్వప్రపచారేషు తత్తద్యేవతాప్రకాశకా అవాహనాదిషు వినియు
క్తా ఏవమంత్రాః ॥ కత్యుచ్చాయావిశేషతాం విశేషతాంభజంతే ॥ యద్యప్యగ్నిమూర్ధాదీవ ఇత్యాది
యోమంత్రాలగ్నోద్గితప్రకాశకత్వేనలగ్నోద్గితవత నామాదిప్రకాశకాస్తథాపైంజ్యా గాహణపత్యునిక
ముపత్తివృత్తినిప్రకాశక రుచిః శ్రుత్వాగాహణపత్యువృత్తిరివాగ్నిమూర్ధాదీవ ఇతిమంత్రం భౌమాయకే

అయ్యేత్తా - పూర్వప్రదేశాంతవాద్యైః స్థిరముః ధృత్వా మంత్రాశాం భావంతి శేషస్య సోధనాం
గర్భాదిపరమేషు ధాకథంచిద్వృత్తిరవగుతవా - సాచవృత్తిరేష - గత్వభా భివాతో గర్భాద్యుదయ
స్మిః ॥ భామపిగమనశీలః - అథవాగ్నిచణః త్వాద్భుతస్యాగ్ని శబ్దవాచ్యత్వం - ఉచ్ఛ్వాసవాగ్నిత్యుత్పత్తి
తీతిశ్రుతిః ॥ అన్నాన్నగిష్ఠోరసమితిమంత్రేపి వానం శుక్రమంతసత్వం శుక్రమంతవాచాశుక్రకెతకాణే ॥ శ
వోదేవీరిశిమంత్రేశనినామస్తా రకస్యచణః ద్వయస్యవిద్యమానత్వాత్సమంత్రోచ్ఛ్వాసోచ్ఛ్వాసకః ॥ కయాశ్చిత్రే
హురితిచిత్రపదం శ్రూయతే ॥ చిత్రశ్చగహల్యతశ్చిరసాలశ్చయే ॥ అనైవచిశా - అనైవచిశానాన్య
పాపహరానిత్యచిత్రశ్చాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ లోహదానమంత్రః ॥ యస్తాశ్చరాణి ర్వాణిస్య వాదా రాణిస్య
వా ॥ హేలోహలాంగలాదీని తస్మాచ్ఛాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఛాగదానమంత్రః ॥ ఛాగద్వీంద్య చుజ్ఞానామా
హుతిత్వేవ్యవస్థితః ॥ యాచంవిభావసోశ్చత్వచిత్రశ్చాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ తత్రగ్రహాక్తాని దక్షిణాభావస
ర్వేభ్యోయథాశక్త్యుంకృతామైకై కాంగందద్యాత్ ॥ తత్రగోదానమంత్రః ॥ గవామంగేమః పృథంతి భు
వనానిచతురదశ ॥ యస్తాత్తస్మాచ్ఛుభంమేస్యాదిహలోకేపరత్రవ ॥ సర్వేష్యపిదక్షిణాపక్షేమపూర్వో
క్తదక్షిణావ్యతిరేకేణ శయ్యాం రత్నాని భూమిమృగ్యిగోభ్యోవాన్యేభ్యోబ్రాహ్మణేభ్యోదక్షిణాదేయాః - ఎత
చ్చసతిభవే ॥ యస్తాదశూన్యంశయనం కేశవస్యశివస్యచ ॥ శయ్యామమాప్యశూన్యాస్తతస్మాజ్జన్మనిజన్మ
ని ॥ ఇతశయ్యాదానమంత్రః ॥ అథరత్నదానమంత్రః ॥ యథాసర్వేషు రత్నేషు దేవాస్సర్వేప్రతిష్ఠితాః ॥
తథాశాంతిం ప్రయచ్ఛంతురత్నదానేనమేసురాః ॥ భూదానమంత్రః ॥ యథాచ భూమిదానస్య కళాన్నా
హాంతియేడశీమ్ ॥ దానాన్యన్యానిమేశాంతి భూమిదానాద్భవస్థిహ ॥ ఎవంసంపూజయేద్భక్త్యానిష్ఠ
శాత్యవివక్షితః ॥ వస్త్రకాంచనరత్నాద్యైగంధమాల్యానులేపనైః ॥ ఎవంగ్రహాదీన్ సంపూజ్య దక్షిణా
దానాంతంకమకృత్వావహ్నిం ప్రదక్షిణీ కృత్య గ్రహవేదిసమీపం గత్వా సూర్యాదీంశ్చప్రదక్షిణీకృత్యచ
మస్కృత్య తేభ్యః పుష్పాంజలిదత్వా నిసజయేత్ ॥ యాంతుదేవగణాస్సర్వే - గమనాయచ ॥ అనేన
విధివాయస్తు గ్రహపూజాంసమాచరేత్ ॥ సర్వాన్ గ్రహానవాప్నోతి ప్రేత్యస్వగౌషమీయతే ॥ యస్తుపీడా
కరోనిత్యమల్పవిత్తస్యవాగ్రహః ॥ తంతుయజ్ఞేనసంపూజ్య శేషానప్యర్చయేద్భువః ॥ తంతుయజ్ఞేనతి ॥ తం
పీడాకరం గ్రహాయజ్ఞేనపూర్వోక్తరీత్యాఅధిదేవతాప్రత్యధిదేవతా సహితంపూజయిత్వా శేషానపి గ్రహా
న్ముఖ్యాన్తాల్పాదిభిర్యథాశక్తిసంపూజయేత్ ॥ ఇయంవప్రతికూలగ్రహపూజాతద్వారేకతాచ్య ॥ రాహు
కేతోః పృథగ్వా రాభావాత్ - మంచవాసరోగ్రాహ్యః ॥ శన్యాగీన్త్రందవా శేతు పూజయేద్భక్తియతోనర
ఇతిబోధాయనకారికాతః ॥ గ్రహాగ్రహానరేంద్రాశ్చబ్రాహ్మణాశ్చవిశేషతః ॥ పూజితాః పూజయంత్యేతే
నిదకహంతివృక్షాంతాః ॥ తస్మాన్నదక్షిణాహీనంకతకప్యంభూతిమిచ్ఛతా ॥ ॥ వాహూత్సవయజ్ఞేమప్రతి
స్థాదిమకమసు ॥ నిర్విఘ్నార్థకంముక్తశ్చేతతో శ్వేదాద్భుతేమదేతి ॥

ఇతి నవగ్రహయజ్ఞస్సమాప్తః.

—* అధనిష్ఠాచిప్రకరణమ్. *—

తేషాం లీకాత్మతాస్త్రింశ్యోరాజసహః ఉచ్ఛతే. గౌరస్తుతేత్రయక్షభైశ్చమధ్యస్తులేతయః ॥ కృష్ణః పంచకొమావస్తేనువణాస్తుపోడశ ॥ పలంసువణాశ్చత్వారః పంచవాప్రికీర్తితమ్ | తేత్రయః కృష్ణలత్యాది ॥ తేషాం ధ్యాయవాస్త్రయః ॥ కృష్ణః గుంజా ॥ తేషాం కృష్ణలః పంచమః - తేమావాప్రోడశనువణాః - చత్వారస్తువణాః పలం ॥ అగస్త్యప్రోక్తేషి | యచస్యాత్మసహపైష్ఠ్యభ్యిగుంజాతుస్యాత్రిభిః ॥ గుంజాభిః పంచభిశ్చైకొమావకః పరికీర్తితః ॥ యచత్సోడశభిమామైస్సువణాస్తైః పునస్త్రిపుతః | చతుభిః పలమేతస్య శైవధరణం విదుః | ఎతస్య పలస్య దశాంశోధరణం విదుః - దశపలానిధరణమిత్యర్థః || తథాచమనుః ॥ పలంసువణాశ్చత్వారః పలానిధరణం దశేతి హేమప్రకరణం ॥ *

—* అథ ధాన్యప్రకరణమ్. *—

యాజ్ఞవల్క్యః ॥ ధ్వేకృష్ణలెరూశ్యమాపోభవతి ॥ మధ్యమయవపటం పరిమితం కొరూశ్యమాపోభవతీత్యర్థః ॥ తేమావాప్రోడశధరణం | దశభిధరణైశ్చతమాసమిత్యర్థః | తదేవమభిధీయతే | చత్వారస్తువణానివహః | అత్రరజతప్రకరణే ॥ హేమప్రకరణోక్తమావగ్యర్థః ॥ అతః పంచకృష్ణలః మావః | సకృష్ణలద్వయపరిమితః | త్రైప్సోడశభిమామైశ్చత్రసువణాః | తేచసువణైశ్చతుభిః నివహః | హేమప్రమాణభూతచతుస్సువణామానోన్మితం రజతం నివహిత్యర్థః ॥ మనుః ॥ ధ్వేకృష్ణలె సమద్భుతే విజ్ఞేయోరూప్యమావకః - తేషాం డశస్యాధరణం పురాణశ్చైవ రాజతః | ధరణాని దశైవ యోరాజమావస్తురాజతః ॥ చతుస్సావణే కొసియా విజ్ఞేయస్తుప్రమాణతః ॥ సమద్భుతః ఇతి ॥ మధ్యమయవప్రమాణభృత ఇత్యర్థః ॥ యత్ర చ సౌవణికానిష్క ఇత్యభిధీయతే | సౌవణికః పంచ ద్యాదిత్యాదిభుతత్రై హేమప్రమాణభూతసువణాచతుష్టయోన్మితం హేమద్రవ్యమేవ నిష్కాశబ్దవాచ్యం - నరజతద్రవ్యం ॥ అథ ధాన్యప్రమాణం ॥ స్కందపురాణే ॥ యవగోధూమధాన్యాని తిలాః కంగుకశున్ధకాః | మాషాముద్గామసూరాశ్చ నిష్పావాశ్శ్యామసహపాః ॥ గవేధుకాశ్చ నీవారా ఆధక్యాధసతీనకాః | కథకాశ్చీకతాశ్చైవ ధాన్యాశ్చష్టాదశైవతు ॥ మారీకంజేయపురాణే ॥ జజ్జిరెతాః బీజాని గ్రామారణ్యాభిధానిచ | ఓషధ్యః ఫలవాకాంతాః శలస్సప్తదశస్త్వతః ॥ ప్రిహయశ్చయవాశ్చైవ గోధూమాః కంగుకాస్తీలాః | ప్రియంగవః కొవిచారాః కొరదూషాస్సతీనకాః ॥ మాషాముద్గామసూరాశ్చ నిష్పావాశ్చ కుశున్ధకాః | ఆధకాశ్చణకాశ్చైవ శలస్సప్తదశస్త్వతః ॥ ఇత్యేతాబ్దేషధీనాం తుగ్రామారణ్యాశ్చతుదశ ॥ వరాహపురాణే ॥ పలద్వయంతుప్రసృతం ముష్టిరేకం పలం స్త్వతమ్ | అప్తముష్టిభవేతితి చిత్తించిదప్యేతుపుషకలమ్ ॥ పుషకలానిచ చత్వారి ఆధకః పరికీర్తితః | చతురాధకొభేదోణ ఇత్యేతన్తానలక్షణమ్ ॥ శుంభత్యురాణే ॥ పలద్వయంతుప్రసృతం ద్విగుణం కుమపంచతమ్ | చతుర్భిః కుమపైః ప్రస్తాచుత్వార ఆధకః ॥ ఆధకైశ్చైశ్చతుర్భిశ్చ ద్రోణస్తుకథితోబుధైః | కుంభోద్రోణద్వయం శూన్యః ఖారీద్రోణస్తుపోడశ ॥ పలంచకుమప్రస్థ ఆధకొద్రోణ ఏవచ | ధాన్యమాసేమబోధవ్యాః క్రమశోమీచతుగుణాః ॥ ద్రోణైష్చ సోడశభిః ఖారీవింశత్యా కుంభ ఉచ్యతే | కుంభైస్తుదశభిరేవ ధాన్య సంఖ్యాప్రకీర్తితా ॥ వింశత్యా కుంభ ఇతి ॥ వింశత్యా ద్రోణైరిత్యర్థః ॥ అత్ర ధాన్య సంఖ్యేత్యుపలక్షణమ్ ॥ అతివ

ద్రవ్యవిషయేపి - సుందరురాణే || పలద్వయంతుప్రసృతంద్వితీయంకుడుపంస్తుతమ్ | చతుర్థిఃకుడుపైః
 ప్రస్థాభకశస్తైశ్చతుగుణైః || చతుగుణోభవద్ద్యోగిత్యేతద్రవమానకైరితి || ద్రోణద్వయం కుంభాభిర్యే
 కఃపటః || కుంభస్యైవశూర్పాంతరంసంజ్ఞాంతరం - విశత్వాద్రోణైఃకుంభాభిర్యేపరఃపటః || పలసహస్రపతి
 మాణంకుంభాభిదానవివేకేద్వాదశ పలాధికపంచదశ తులాపరిమాణః కుంభాభిర్యేపరః || ఏలేచపటాదేశాంతర
 రోగబలశక్త్యాద్యపేక్షయా యోజ్యాః - త్రిశాండాంసిఘంబౌచ || మానంతులాంగలప్రస్థం గుంజాః పంచాద్య
 మాషకాః | తేషాంశాక్షాఃకపోస్త్రీ పలంకషఃచతుష్టయమ్ || సువణఃబిస్తా హేమ్నాతే కురువింద
 స్తుతత్పల | తులాస్త్రీయాంపలశతంభారస్స్యాద్వింశతిస్తులాః || ఆచితోదశభారాస్స్యై శ్శాకటోభారఆచి
 తః || ఇతిధాన్యాదిమానం || అథ భూమిమానం || మార్కండేయపురాణే || పరమాభూః పరంసూ
 త్సుంత్రసరణిమహీరజః | వాలాగ్రంవాథలీత్రౌత యాకావాథ యవాంగులమ్ || క్రమాదప్తాంగుళానా
 హుర్యవానప్తశతాంగుళాన్ | షడంగుళంపదంప్రాహుర్వితస్త్రిద్విగుణాస్తృతా || ద్వావితస్త్రితతోహస్తా
 బ్రహ్మతిథిఃవిప్లవనాత్ | చతుడంఠోధనుహస్తాదాలికాతద్వికెనతు || క్రోశోధనుస్సహస్రేద్వేగవ్యాతిశ్చ
 చతుగుణమ్ | ద్విగుణంయోజనంత స్తాతోప్రీక్తంసంఖ్యానకొవిదైః || వసిష్ఠః || శతహస్తేనవంశేనదశవం
 శాస్సమంతతః | పంచవాహ్యధికాందద్యాదేతద్దోచమహోద్యతే || బృహస్పతిః || శతహస్తేనదండేనత్రిం
 శద్దండనివతఃనమ్ | దశతాన్యేవగోచమబ్రాహ్మణేభ్యోదదాతియః || మత్స్యపురాణే || దండేనసప్తహ
 స్తేనత్రింశద్దండనివతఃనమ్ | త్రిభాగహీనంగోచమమానమాహప్రజాపతిః || ఇతి భూమిమానమ్.

అథకమవిపాకప్రకరణోపయుక్తకృచ్ఛాదిలక్షణాని || అత్రపాదకృచ్ఛస్వరూపపరిమాణే || ప్రాజాప
 త్యస్వరూపస్యజ్ఞాతుమశక్యత్వాత్ - ప్రథమంపాదకృచ్ఛలక్షణమభిధీయతే || యాజ్ఞవల్క్యః || ఎకభక్తేన
 నక్తేనతథేవాచితేనచ | ఉపవాసేనచైవాయంపాదకృచ్ఛః ప్రకీర్తితః || ఎకభక్తంనామమధ్యదినేహో
 దిత మధ్యాహ్నకాలయుక్తమైరేకకాలకృతభోజనం || నక్తంతుసూర్యాస్తమయాశంతరముక్తకాలేనకృ
 త్కృతభోజనం || దివారాత్రావాప్రాధికతో పవతసకృద్భోజనమయాచితం - దివైవాప్రాధికతోపవతమి
 త్యుపరే || సుకీయస్య పరకీయస్య వాన్నస్యయాచనం యస్త్రిన్నవిద్యతేతద్వితమయాచితం | దివాచరా
 త్రాచాప్యభోజనముపవాసః || ఏవంపవతసాస్సఆద్యః - పాదకృచ్ఛః || ఎకభక్తాదాచగ్రాససంఖ్యానియమః ||
 పరాశరేణోక్తః || సాయంతుద్వాదశగ్రాసాః ప్రాతఃపంచదశస్తృతాః | చతుర్వింశతిరాయాచ్యాః ప
 రంసిరశనంస్తుతమ్ || సాయంనక్తంప్రాతరేకభక్తే || ఆపస్తంభస్తు ప్రకారాంతరేణాహ || సాయం
 ద్వావింశతిగ్రాసాః ప్రాతఃషడ్వింశతిస్తృతాః | చతుర్వింశతిరాయాచ్యాఃపరంసిరశనాస్త్రయమ్ | కుకు
 టాండప్రమాణంతు యథావాస్యంవిశేష్యుః || అనయోశ్చపక్షయోశ్చక్త్యా ద్యపేక్షయావికల్పః || ఆప
 స్తంబస్తుయథాపేక్షాప్రాజాపత్యకృచ్ఛంవిభావ్య వణానుక్రమేణపాదకృచ్ఛవృష్ణామాహ || త్య్రిహంసిర
 శనంపాదః పాదశ్చాయాచితంయోహమ్ | సాయంత్య్రిహంతథాపాదఃప్రాతఃపాదస్తథాత్య్రిహమ్ || తఃపా
 దంపరేచ్ఛాద్రఃసాయంవైశ్యశ్చపాదభాక్ | అయాచితంతురాజన్యే త్రిరాత్రంబ్రాహ్మణేభిః || ప్రాతః
 పాదఎకభక్తత్రయమ్ - సాయంవాదోనక్తత్రయమ్ | అయాచిత మయాచితత్రయమ్ || త్రిరాత్ర ముపవాసత్ర
 యమ్ | అయాచిత పాదనక్తపాదద్వయంమిళిత్యాధికకృచ్ఛః - పాదరహితమవశిష్టంపాదోనకృచ్ఛః || అ
 తేవబస్తుంబః || సాయంప్రాతరేకవాధాంస్యాత్పాదోనక్తవజ్జితమితి || అథకృచ్ఛస్వప్రకారాంతర

మహాహా || ఎవం || సాయం ప్రాత స్తధైకై కందిన ద్వయమయాచితమ్ || దినద్వయంచ నాశ్చీయాత్కృచ్ఛార్థం
తద్విధీయతే ||

ఇతి పాదకృచ్ఛాదిలక్షణమ్.

అథ ప్రాజాపత్యాదికృచ్ఛాదిలక్షణమ్.

యాజ్ఞవల్క్యః || యథాకథంచిత్త్రిగుణః ప్రాజాపత్యోయముచ్యతే || అత్రాయమిత్యనేనసర్వనామ్నా
ఏకభక్తనన కైతతతైవాచితేనచ || ఉపవాసేనచైవాచితంపాదకృచ్ఛః ప్రకీర్తిత ఇతి || సోక్తః పాదకృచ్ఛః
పరామృత్యతే || యథాకథంచిత్త్యనేన చత్వారః పక్షాః ఉపాత్తాః || ఏకభక్తాదీనామానుభూమ్యేన స్వస్థాన
వివృద్ధిరిత్యేకః పక్షః - తద్యథా || ఏకభక్తత్రయంన క్తత్రయమయాచితత్రయముపవాసత్రయంచేతి క్రమేణై
కభక్తాదీనాంత్రయాణాంకరణమానుభూమ్యేనస్వస్థానవివృద్ధిరిత్యుచ్యతే || యథాహమనుః || త్రయంప్రాత
త్ర్యహంసాయంత్ర్యహమద్యదయాచితమ్ | త్ర్యహంపరవానాశ్చీయాత్ప్రాజాపత్యంవరకాద్విజః || పాత్రి
లోమ్యేనస్వస్థానవివృద్ధిరితిద్వితీయః పక్షః || ఉపవాసత్రయమయాచితత్రయన్నక్తత్రయమేక భక్త త్రయం
పాత్రిలోమ్యేనస్వస్థానవివృద్ధిః | అముంపక్షమాహవసిష్ఠః || ప్రాతిలోమ్యంచరెయ్యురితి || దండకలితపదా
వృత్తిరితి తృతీయః-పక్షః || ఏకభక్తనక్తాయాచితోపవాసానుక్రమేణైకంకృత్వాపునరైక భక్తాదీనుక్తక్రమే
ణైకైకంకృత్వాపునరైకభక్తాదీనుక్తక్రమేణాచరెదితి || ఇయమావృత్తిర్దంతకలితపదావృత్తిరిత్యుచ్యతే || ఎవం
త్రిరావృతౌ ప్రాజాపత్యకృచ్ఛంభవతి || అముమపిపక్షంవసిష్ఠేనవాహ - ఆహఃప్రాతరహర్నక్తమహారైకమ
యాచితం | ఆహఃపరాకంతత్రైవమేకంచతురహాపరా || పరాశబ్దఉపవాసపరః - తథా || అనుగ్రహ
థంవిప్రాణాంమనుర్థమభృతాంవరః | బాలవృద్ధాతురేష్వేనంశిశుకృచ్ఛమువాచహేతి || పూర్వోక్త
పక్షద్వయమధ్యేన్యతమపక్షపక్షీకారేణ వత్సమాణజపహూమవిసజనేనాచరణంచతుర్థః పక్షః || ఏతం
పక్షమాహంగిరాః - తస్మాచ్ఛుద్ధంసమాసాద్యసదాధర్మపదేష్ఠితమ్ | ప్రాయశ్చిత్తం ప్రదాతవ్యంజప
హూమవిసజనమితి ||

ఇతి ప్రాజాపత్యకృచ్ఛాదిలక్షణం.

—* అథాతికృచ్ఛాదిలక్షణమ్. *

మనుః || ఏకైకంగ్రాసమశ్చీయాత్ప్రేహానిత్రీణిపూర్వవత్ | త్ర్యహంచోపవాసేదంత్యమకృచ్ఛంవరన్వి
జః || త్రీణిత్ర్యహని - నవదినానిపూర్వవత్ - ఏకభక్తాదికాలై రన్నియమఉక్తః - సత్తిత్యర్థః || యాజ్ఞవ
ల్క్యః || అయమేవాతికృచ్ఛంస్యాత్వాణిపూరణభోజనం || ప్రాప్తదనువాదే ప్రాజాపత్యధర్మమేకమేక
అయంతువిశేషః - ఏకభక్తనక్తాయాచితదినేషుప్రాజాపత్యేభోజనంప్రాప్తం - తదనువాదేనపాదపూర
ణాన్నేనవిధీయతఇతిసోపవాసదినసేషుపూరణాన్నభోజనప్రాప్తిమనయాజ్ఞావల్క్యైక్తపాణిపూరణా

న్నగ్రాసమాశ్రభోజనయోశ్చ క్త్యపేక్షయావికల్పః - పాపాపెత్తోవాఅతికృచ్ఛాపాదభివ్యవస్థా ॥ ప్రాజా
పత్యవదెద్రష్టవ్యా-

ఇత్యతికృచ్ఛలక్షణం.

—* అథకృచ్ఛాతికృచ్ఛలక్షణమ్. *

తత్రగౌతమః ॥ అతత్పతీయంసకృచ్ఛాతికృచ్ఛాతిత్వాదశరాత్రమిన్ద్రునువతః ॥ ఆతోద్వాదశరాత్రము
దకేనైవవతఃనమ్ ॥ తాన్యతీతేత్యుక్తంభవతి - యమః ॥ ఏకైకపిండమశ్మీయాత్త్యహంకార్యై త్యహం
నిశి ॥ అయాచితంత్యహంపిండంవాయుభక్త్యస్త్యహంఽరమ్ ॥ ఇతికృచ్ఛంబరేదేతత్పరిశంపాపనాశనమ్ ॥
చతుర్వింశతిరాత్రంతునియతాత్తాజితేంద్రియః ॥ కృచ్ఛాతికృచ్ఛంకుర్వీతఏకస్థానెద్విజోత్తమః ॥ కాత్యే-
ప్రాతః. ఎకభక్తకాలః కాల్యమితియావత్ ॥ ఏకస్థానమితి ॥ ఎకయత్నేన పూర్వోక్తద్వాదశాహసాధ్యై
తికృచ్ఛద్వయేనైకః - కృచ్ఛాతికృచ్ఛోభవతీత్యథః ॥ యజ్ఞవల్క్యః ॥ కృచ్ఛాతికృచ్ఛంపయసా దివసా
నేకవింశతిమ్ ॥ నియమేనచతువింశతిరాత్రసాధ్యై కృచ్ఛాతికృచ్ఛోభోజనదినేష్యేకగ్రాసమాశ్రవిధానాద్ధౌ
గ్ధభోజనేపిత్రపుటకాదిభిర్గ్రాసపరిమాణంకృచ్ఛేకగ్రాసపర్యాప్తందుగ్ధమశ్మీయాత్ - ఏవంకతుమశ
క్యశ్చైతక్మచ్ఛాతికృచ్ఛాతప్రాజాపత్యోక్తిర్త్యాసాయంతు ద్వాదశగ్రాసః - సంఖ్యయా తావద్దుగ్ధం
ర్షేయం - భోజనదినేమగౌతమోక్తకృచ్ఛాతికృచ్ఛపక్షేమశక్త్యాద్యపేక్షయావికల్పః ॥

ఇతి కృచ్ఛాతికృచ్ఛలక్షణమ్.

—* అథతప్రకృచ్ఛం. *

యజ్ఞవల్క్యః ॥ తప్రక్షీరఘృతాంబూనా మేకైకంప్రత్యహంపిబేత్ ॥ ఏకరాత్రోపచానచ్చతప్రకృచ్ఛ
ఉదాహృతః ॥ అథపంచదినచతుష్టయసాధ్యకృచ్ఛః - మితాహారోయంత్యయమేవ మహతప్రకృచ్ఛాతిత్వా
క్తైస్సంప్రకృచ్ఛాస్తావద్విరాత్రసాధ్యైత్యుదీరితమ్ ॥ తప్రక్షీరఘృతాంబుభిస్సమస్తైరైకం దినం వతేత, ఎకా
హముపవాసఇతి - దివసద్వయసాధ్యత్వంతప్రకృచ్ఛస్యేతి ॥ మనుః ॥ తప్రకృచ్ఛంభవెద్విప్రో జలక్షీరఘృతా
నిలాత్ ॥ ప్రతిత్యహంపిబేదమస్తాన్సకృత్సాన్సయాసమాహితః ॥ ప్రతిత్యహంపిబేదితి ॥ జలాదీన్ ప్రత్యేం
త్యహంపిబేదిత్యథః ॥ అయంచద్వాదశరాత్రసాధ్యై కృచ్ఛః - జలాదిపరిమాణమాహ పరాశరః ॥ అ
పాంపిబేత్ప్రతిపలంద్విపలంతుపయఃపిబేత్ ॥ పలమేకంపిబేత్సర్పిరీరాత్రంచోష్ణమారుతమితి ॥ త్రిరాత్రము
ష్టోదశస్య బాన్దంపిబేదిత్యథః ॥ త్రిరాత్రమితిపూర్వత్రాన్యేతి - అతఅపాంప్రతిపలంత్రిరాత్రంపిబేదిత్యే
వబయోజ్యం ॥ ప్రకారాంతరేణాహతప్రకృచ్ఛంపరశః, షట్పలంతుపిబేదంభస్త్రిపలంతుపయఃపిబేత్ ॥ ప
లమేకంపిబేత్సపిక్తప్రకృచ్ఛంవిధీయతే - అతజలాదికముష్ణమేవగ్రాహ్యం ॥

ఇతి తప్రకృచ్ఛలక్షణమ్.

—* అథ సాంతపనం. *—

యాజ్ఞవల్క్యః । కశోదకంతత్రపటం దధి మూత్రం శక్యమృతమ్ ॥ స్రాశ్వాపరెవ్యోపవసేతకృత్సం
సాంతం సంశక్యో రాకాపాతః ॥ మితాక్షర పాతస్తు - గోమూత్రం గోమయంక్షీరం దధిసపిః కుశోద
కమితి ॥ గోమూత్రాదీన్యేకేత్యపీత్వాహారాంతరహితస్సంత్యేత్ । పరేష్యరూపపసేదితి దినద్వయ సాధ్యః
కృచ్ఛః - యాజ్ఞవల్క్యేనోత్తరశ్లోకే గోమయాదీనాం పృథక్పృథక్స్మృతినేషుప్రాశనవిధానాదత్రా మితి తా
నామేకవిశేషే చాశనంగచ్ఛతే ॥ పరాశరః ॥ గోమూత్రం గోమయంక్షీరం దధిసపిః కుశోదకమ్ । నిరీ
ష్టం పంచగవ్యం చ పవిత్రం కాయశోభనమితి ॥ గోమూత్రం తామ్రవర్ణాయః శ్వేతాయాశ్చైవ గోమయమ్ ।
పయః కాంచనవర్ణాయః నిలయాశ్చ తథావధి ॥ ఘృతం చ కృత్వ వర్ణాయాస్సవంకాపిలమేవచ । అలాభే
సర్వవర్ణానాం పంచగవ్యేష్యం విధిః ॥ గోమూత్రే మాషకానఘ్నో గోమయస్య తుయాదశ । క్షీరస్య ద్వాద
శః ప్రోక్తా ద్విషువశేః తాః ॥ గోమూత్రచక్షుశ్చాపృథక్తదభంతుకుశోదకే ॥ గాయత్రీచాయగో
మూత్రంగంధద్వారే గోమయమ్ ॥ ఆపోహిన్యేతచక్షీరం విధిక్వాన్వేతివై దధి । శుక్రమసీతదత్వాజ్యం దెవస్య
త్వాకుశోదకం ॥ పంచగవ్యమృతాపూతం హేమయేదగ్నిసన్నిధౌ । సప్తపతాస్తుయేదర్భాభిన్నాగ్రాస్తు
శుక్లవిషః ॥ ఎతైరుద్భవ్యహేమశవ్యం పంచగవ్యం యథావిధి । ఇరావతీభిరంక్షూమానస్తోకేన సంసది ॥ ఎతా
భిశ్చైవ హోత్యం హుతశేషం పిబేద్దివిజః ॥ ప్రణవేన సమాహోత్య ప్రణవేనాభిమంత్యైవ । ప్రణవేన ముద్భ
వ్యపిబేత్ప్రణవేన తు ॥ మధ్యమేన పలాశేన పద్మప్రతేణ వాపిబేత్ । తృతీయం తామ్రపాత్రం వా బ్రహ్మపా
త్రాణితానివై ॥ ప్రతిమాసం పౌడీకమాస్యామమావాస్యాంతథాపిబేత్ । బ్రహ్మహవరదారీచ యేచాన్యేష్ఠి
షలాగతాః । బ్రహ్మకూచోదహేత్సర్వం యథాగ్నిస్తృణమేవతు ॥ జాబాలిః ॥ గోమూత్రం గోమయం
క్షీరం దధిసపిః కుశోదకమ్ । ఎకైకం ప్రత్యహం పీత్వా త్వహారాత్ర మభోజనమ్ ॥ కృచ్ఛసాంతప
నోనామసవకాపాపప్రచాశనమితి ॥ ఎతజ్జాబాలినోక్తం సప్తాహస్సాధ్యసాంతపనమ్.

ఇతి సాంత పనలక్షణమ్.

—* అథ యతిసాంతపనమ్. *—

శంఖః ॥ ఎతదేవత్ర్యహభ్యసంయతిసాంతపనం స్మృతమ్ ॥ ఎతదేవత్ర్యనేన మిశ్రితం పంచగవ్యం పరా
మృత్యుతే - తత్పంచగవ్యం దినత్రయమాహారాంతరమనపేక్షం పిబేదిత్యర్థః ॥ *

ఇతి యతిసాంతపనలక్షణమ్.

—* అథ మహాసాంతపనమ్. *—

పృథక్సాంతపనం హ్యేతత్తడహశ్చోపవాసకః । సప్తాహేన కృత్వా యం మహాసాంతపనస్మృతః ॥ గో
మూత్రం గోమయంక్షీరం దధిసర్పిః కుశోదకాని సాంతపనద్రవ్యాణ్యైకస్మిన్ దినఎకైకం పిబేత్ ॥ సప్తమదినముప

వాసః - ఎతానికుశోదకాదిపాశనాదీన్యాహారంతరనివృత్తాని - ఎవమన్యత్రాపి ॥ యమః ॥ త్యగ్
హంపిబెత్తుగోమూత్రంత్యగ్హంపిబెత్తుగోమయంపిబెత్తుగోమందధిత్యగ్హంసపిస్త్ర్యహంక్షీరంతఃపిబెత్తుగో
హంసాంతపనంహ్యతత్సర్వపాపప్రణాశనమ్ ॥ ఎతత్పంచదశాహసాధ్యం - జాబాతిః ॥ వణ్ణామేకైకమేతే
షాంతిరాత్రముపయోజయేత్ ॥ త్యగ్హంసోపవసేదంత్యంమహాసాంతపనంవిదురితి ॥ వణ్ణాంపూర్వోక్త
గోమూత్రాదీనామయమేకవిగంశతిరాత్రసాధ్యోమహాసాంతపనకృచ్ఛః ॥

ఇతిమహాసాంతపనలక్షణమ్.

—* అథపరాకలక్షణమ్. *

యాజ్ఞవల్క్యః ॥ ద్వాదశాపవాసేనపరాకఃపరికిరీతః ॥ ఇతిపరాకలక్షణమ్.

—* అథయావకవ్రతమ్. *

శంఖః ॥ గోపురీషాద్యవాన్నంచమాసంత్యంసమాహితః ॥ వ్రతంతుయావకంకుర్యాత్సర్వపాపాపనుత్తయే ॥
గోభక్షణాధికంయవాదత్వాతదనంతరం గోమయమిశ్రితాక్ యవాక్ గృహీత్వాతైర్యవైశ్చరువత్పక్వాతే
నాన్నేనైకభక్షనక్తాని కువన్మాసంనయేత్ ॥ ఎతద్భావకవ్రతమిత్యవ్యతే ॥ పూర్వవదేవయవానాదా
యగోమూత్రపక్వంవిధాయపూర్వవదేవమాసవత్సేన గోమూత్రయావకవ్రతమిత్యవ్యతే ॥ అతఏవాహ
యోగయాజ్ఞవల్క్యః ॥ ఆత్మప్తేశ్చరయిత్వాగాం గోధూమాన్యవమిశ్రితాక్ ॥ గోమయోత్థాంశ్చ సంగృ
హ్యపిబెద్దోమూత్రయావకమితి ॥ ఇతియావకవ్రతమ్ ॥ తత్రకృచ్ఛాతికృచ్ఛే ॥ పయసాదివసానేకవిగంశతి
మితియాజ్ఞవల్క్యకృత్ప్రకారేణ మాసమేకగ్రాసమాత్రపయసావత్సానంపయోవ్రతమిత్యవ్యతే ॥ యస్మిన్
వ్రతేయేనద్రవ్యేణశరీరవత్సానంక్రియతే - తద్వ్రతం తెనోపదిశ్యతే ॥ అతఏవమార్కండేయః ॥ పత్రైమహ
తఃపత్రీకృచ్ఛఃపుష్పైస్తతీకృచ్ఛఃవ్యతే ॥ మూలకృచ్ఛస్తృతోమూలైస్త్రీయకృచ్ఛోజతనత్వితి ॥

ఇతి పయోవ్రతమ్.

—* అథచాంద్రాయణమ్. *

గౌతమి ॥ అథాతశ్చాంద్రాయణంతస్కృత్విధిః ॥ కృచ్ఛిఇతి ॥ కృచ్ఛేపాజాపత్యకృచ్ఛేవిధిరుక్తత్య
థః ॥ తద్యథా ॥ తిష్ఠేదమూరాత్రావాసీతాచ్ఛిద్రకామస్సత్యంవదేదనాన్తైర్నసంభాషేత్ - రౌరవగో
ధాజనేన్యంప్రయుంజీత ॥ అనువచముదకౌపస్పృశనరూపోహితిష్ఠేదితివతస్సభిఃపవిత్రవతీభిఃపాదాభిఃపా
రణ్యవిణా ॥ ఇత్యష్టాభిరధోదకతపకణం ॥ నమోమహామాయాయధూన్యతే తాపసాయపునర్వసవేనమోమా
జ్యాయయమ్యాయసనువిధాయ సర్వవిధాయనమః ॥ పారాయసుపారాయ మహాపారాయ పారయ
జ్ఞవేనమోద్రాయపశుపతయేషహదేవామ్యత్సంబ్రకాయైక పరాయాధిపతయే హరాయశర్వాయేశానా

[గ్రామపరిశీలనైకపుణ్యే పర్వినేనమస్సు ర్వాయాదిత్యాదున మోసీలగ్రీవా యశితకంతా మనమః కృష్ణాయపి
గళాత్మాయన మోక్షేష్టాయరుద్రాయం ద్రాయహరికేశాయోగరెత సేనమస్య పశ్చాద్ధాయ పాకపల్థాయ కామా
య కామరూపిణేన మోదీప్తాయ దీప్తరూపిణేన మస్తీర్థాయ తీర్థరూపిణేన మస్సొమ్నాయ పురుషాయ మహాపురుషా
య మధ్యమపురుషాయో త్తమపురుషాయ బ్రహ్మచారిణేన మశ్వంద్రబలాటాయ కృత్తివాస సేనమ ఇత్యేత దేవాది
త్యోపస్థానమేతా ఏవాజ్ఞానుత ఇతి-అన్యార్థః-తస్యైద మానిరాత్రా వాసీతక్ష్మ ప్రకామ ఇతి-యస్తు ప్రాజాపత్యాది
కృచ్ఛిద్వయా పనో ద్యాత్మ ప్రమేకైవ వృధేః ముక్తా భవిష్యామి త్యేవం కామయ తే అయ మహ్యన్న వశ్యం కర్తా
విరుద్ధము కా లేమతిష్ఠ నాత్రా వాసీత- తథారారవ గాధా జనే సామసిన్త్యం కమా విరోధికాలేమ ప్రయుజీ
తపలేత్ - పునానస్సోమధామిత్యస్యామృ చిత్తువ త్వేన గీయమాన సామగీరారవ గాధా జయే ఇత్యభిధీ
యేతే || అనుసవనముదకోపస్పృశకనం- సంధ్యాత్రయే స్నానంతి వణస్నాన మిశ్యథః || హిరణ్యవ
ణామిత్యష్టాభిరపిమాజన మేవైత చ్ఛమాజనం స్నానానంతరం - అధోదక తగ్గుమ|| ఉదక తర్పణేనాత్ర
జల ఎవ తర్పణం న స్థల ఇతి గమ్యతే-తత్ర మంత్రాస్తు|| న మోషహమా యోయే త్యేవ మాదయః కృత్తివాస సేనమ ఇత్యే
తదంతాః అత్ర సంధర్భస్యా దావంతేన మశ్వేన జాన్తంత్రా దామంత్రాంతేదనమశ్వబో భవతి|| తథా చైవ మంత్ర ప్ర
యోగః- న మోషహమా యాయథూన్వతేతాపసాయ పునర్వస వెన మఇతి బఎవం న మోమాజ్ఞా యే త్యా రభ్యస
ర్వవిదాయన మఇత్యేకో మంత్రః - ఎవము త్రరత్రాపి ద్రష్టవ్యం || ఎతైస్త్రయోదశ మంత్రైస్తర్పణంకు ర్యాత్
తతస్త్వేత దేవాదిత్యోపస్థానమితి || ఎత దేవమంత్ర జాతమాదిత్యోపస్థానసాధనం || కార్యకారణయోరభి
పచారః - తర్పణానంతర మేతైరేవ మంత్రై రాదిత్యోపస్థానంకు ర్యాదిత్యథః || ఎతా ఏవాజ్ఞానుత ఇతి-
ఎతైరేవ మంత్రై రాజ్యమోమః- కర్తవ్య ఇత్యథః || ఆయం చ మోమో లోకే కాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య కార్యః-
ఎవం మాంధాత శ్చాండ్రాయణ మిత్యస్మోక్తివిధిః • కృచ్ఛిత్త్యనేన సాధారణ ఫలమతిదిత్య చాండ్రాయణే
శేషధర్మా నాహ|| సాంత పనంచ రేతే శ్వోభూతాం పాణమాసీముపవసేదా ప్యాయస్వసంలేపయాంసినో
నవ ఇత్యేతాభిస్తపణమాజ్యహోమో హవిషశ్చానుమంత్రణముపస్థానంచంద్రమసోయదైవాదేవ హేళనమి
తివత్సృభిజానుత ఇతి దేవంకృతస్యైతి చాంతేన మద్భిరోం భూభూ వస్వస్వపస్వశ్యం యశశ్శీఘ్నిరోజః
పురుషోధమశ్శివ ఇత్యేతై గ్రాసానుమంత్రణం || ప్రతిమంత్రం నమస్వా హేతివాస ర్వాస్థాసప్రమాణ మ
స్యాధికారేణ భేక్షునక్తుయావక శాకపయోదధి ఘృత మూలోదశానిహవీంమృత్తో త్రరప్రవక్తా || పౌ
ణమాస్యాం పంచదశ గ్రాసాకభుక్తై కాపవయేనాపరం పక్షమశ్నీయాదమావాస్యాముపోక్ష్యేకో పవ
యేన పూర్వపక్షం విపరీతమేకేషామేక చాండ్రాయణోమాస ఎత దాప్త్యావిపాఖేవిపాప్త్యానవైకానోహంతి-
త్వితీయమాప్త్యాదశ పూర్వాస్తకపరానాత్మానంచ సంవత్సరం పక్షైంపునాతి - సంవత్సరంచంద్రమనస్సహ
కతామప్నోతి త్యథః || తదనంతరంచ రేత్ - తపయతి పాపమితి తపనంతపనద్రతం చ రేడితి పారేవ
తంచాండ్రాయణం తపనంచ పనపూర్వకంచ రేత్. ఆయమథః || యదా ప్రాయశ్చిత్త త్వేన చాండ్రాయ
ణాదరణంత దావపనపూర్వకంచ రేడితి || తెననిమిత్తమంత రెణుకృతాథంచాండ్రాయణా చరణోపవాస
సంసాస్తీక్యక్తంభవతి || శ్వోభూతాం పాణమాసీముపవసేత్ - పాణమాసీంగ్రాసోగ్రామ తిథిశ్వో
భూతాం రిక్త్యపూర్వకిథావతుడశ్యాముపవసేదిత్యథః - ఆప్యాయస్వేత్యాదిభిర్నవోనవ ఇత్యేతై ము
త్తైస్తపణంకృత్వైతైరేవ ఇతిభిమంత్రై రాజ్యహోమందిధాయతో హవిస్తమంత్రై తైరేవ మంత్రై పశ్చా

తైరైవమంత్రైస్సంప్రపదపస్తాకంకుర్వీత - తతోయదైవాదెవపేళనమితిచతస్పథిదేవకృతస్యేత్యనయా
సమద్భిః స్మిన్నకామోద్భవాభిజావలయాత్ - కదంతేపూర్వోక్తస్తానే ॥ అథతత్త్రిశిసంఖ్యాకః గాసాక
కృత్వాతానోంచూర్భువస్సువత్తిత్వాదిభిమంత్రైరభిమంత్రయీత ॥ ఓంభూర్భువస్సువః మహాః జనః
తపః సత్యం యశః శ్రీః - ఊక్ ఇట్ ఓజః పురుషః భవః శ్శివః - ఇతిమంత్రవిభాగః ॥ తత్రప్రతిమంత్రం
త్రాంత్రం ఓమస్సావేతివాప్రయంజీత - ప్రణవాదిన్వపస్యతానామప్యంతేనమస్సావహో యోగపిత నతు
ధీః విఃక్రిత్రవణం ॥ మహారాఢిపుత్రధీశత్రవణం భవత్యైవ - మహాసేనమః - మహాసేన్వాహ - ఇతివా
ఎవమన్యత్రాసి జనాయ - తపసే - సత్యాణ - యశసే - శ్రియే - ఊజే - ఓజసే - పురుషాయ - భవాణ్య -
శివాయేతి ॥ గ్రాసప్రమాణం ॥ అన్యవికారైశ్చాస్యస్యముఖ్యాదానే - యావదన్నంముఖంప్రవిశతి తా
వదన్నం గ్రాసప్రమాణంభవతీత్యథః - చతుర్దశ్యాముపాషిస్యపాణమాస్యాదిమతిథిమ - గ్రాససంఖ్యాని
యమమాహ - పాణమాస్యాంపంచదశగ్రాసానిత్యాదిహ ॥ పూర్వమిత్యంతేన ॥ ఎతచ్ఛపిపీలికామధ్యం
చాంద్రాయణమ్.

—* ఆథయవమధ్యం *—

విపరీతమేకేషామితి ॥ అస్మిన్నేవమధ్యచాంద్రాయణే అమావాస్యాయాముపవాసః - ప్రతిపదాదితిథి
మపైకైకగ్రాసోపచయః - పాణకమాసీషభివ్యాప్యపునః కృష్ణపక్షాదితి వ్యమావాస్యవధికాస్వైకైకగ్రా
సాపచయః ॥ అమావాస్యాయాముపవాసాదికమః - అత్రగ్రాసగ్రహణకాలేవంద్రాయణః - అభిమంత్ర
ణంమంత్రవికల్పాదయశ్చాగ్రేకృచ్ఛసాధారణేతికతకవ్యతాకథనసమయేనిరూపయిష్యతే ॥ యాజ్ఞవల్క్యః
తిథివృద్ధ్యాచరెత్పిండాంఛ్చక్లేశ్యండసమ్మితా ॥ ఎకైకంఘ్రిసయేత్కృష్ణే పిండంచాంద్రాయణేదశైత ॥ ఇం
దుక్షయేనభుంజీత ఏవచాంద్రాయణోవిధిః ॥ తిథివృద్ధ్యాప్రథమద్వితీయాది చంద్రకళాయుక్తప్రతిపద్వితి
యాదితివృద్ధ్యాచరెద్భక్షయేత్ - శుక్లే - శుక్లపక్షే ॥ శిశ్యండసమ్మితాకమయా రాండప్రమాణాకచాంద్రా
యణం - హ్రాసవృద్ధిభ్యాంచంద్రస్యానంచరణమివచరణంయస్మిక్కమకణితచ్చాంద్రాయణం ॥

ఇతిపిపీలికామధ్యయవమధ్యచాంద్రాయణమ్.

—* ఆథయతిచాంద్రాయణమ్. *—

యాజ్ఞవల్క్యః ॥ యథాకథంచిత్పిండానాంచత్వారింశద్భతద్వయమ్ ॥ మాసేనైవోపభుంజీత చాంద్రా
యణమథాపరమ్ ॥ పిండానాంచత్వారింశదధికంశతద్వయంమాసేనోపభుంజీత యథాకథంచిత ॥ అత్రా
యంక్రమః - దినేదినేష్టేగ్రాసాన్భుంజీతనక్తంచతురోదినావ - చతురశ్చతి ॥ అధైకస్మిక్కాదినే చతురోపర
స్త్రిన్ద్వాదశఏకైకతరాక - ఉపాస్యాపరస్మిక్కపోడత - యద్వాదినద్వయముపావ్యతృతీయదినే ద్వాత్రిం
శదిత్యాదిప్రకారాణాంమధ్యేతక్త్యపేక్షయాభుంజీతేతి ॥ అథతిథ్యపేక్షయాగ్రాసనియమోనాస్తి ॥ ఉపక్ర
మస్తుశుక్లకృష్ణప్రతిపదోరన్యత్రయస్తునైరంతర్యేజ్జీవంవిధచాంద్రాయణానుష్ఠానంకరోతి ॥ శస్యతిథివృద్ధిహ్రాస
వశేనకదాచిద్వితియ్యాదిష్వారంభోభవతి - తత్రనదోషః - చంద్రమత్యనుసరణమంతరేణత్రింశద్దినాత్మక
సావనమాసానుష్ఠేయత్వాత్ అత్రచాంద్రాయణోశబ్దోగోణసర్వధకప్రాప్త్యథః - కుండపాయనామయనే

మాసాన్ని హోత్రంబు హోత్రీతివత్ - అస్మింశ్చంద్రాయజేభూతప్రకాంతమేకాదశ్యుపవాసాదినము
చ్యేత- శిథిలము మేనగ్రాసనియమాత్ - యత్రతథాధి యమేన । గాసనియచ సత్రతుపూర్వప్రకాంతముపవా
సాదకమన్యేనకారయేత్ - ఎవ్వరిప్రకారేము కచచనునావిశేషసంక్షోభశితా ॥ అష్టావష్టాసమశ్చియా
స్మిండాచ్ఛాన్ద్యంబిన్దేధితే । సయతాత్మామాప్యన్య ప్రతిచాంద్రాయణంచరత్ ॥ చతురః ప్రాతః శ్చియా
స్మిండాచ్ఛాన్ద్యసమాహితః । చతురో సమతేనూర్యేశిశు చాంద్రాయణంచరేత్ ॥ యథాసంచిత్పిండా
నాం తేనోశిశుసమాహితః । మాసే శాన్త్యవ్యస్య చం సైన్యసహకతామ్ । ఇతి - ప్రస్తిపిండాం
శ్చుశ్చియాన్ద్రాయతాత్మాసమాహితః । చానిష్ఠ్యాన్ద్రాయేమాసంప్రేమాసంప్రేమాచాంద్రాయణంస్మృతమితి॥

ఇతి యశికాం యగమ్.

—* అథ గోవర్చవ్రతమ్. *

యాజ్ఞసంఖ్యః ॥ పంచగవ్యంపి బెద్ధోఘ్నానూసమాసీతసంయతః । గోమృతయోగోనుగామిగోప్రదానే
నశుద్ధ్యతి॥ కృచ్ఛంవైచాతికృచ్ఛంచచరేద్వాపిసమాహితః । దద్యాత్త్రిరాత్రంవోపోవ్యవృషభే కాదశాస్తుగాః॥
అత్రవ్రతదత్తవృషచంపహితం - ఆహారాంతరనిరపేక్షేపంచగవ్యంపిబ నాత్ర గోమృతయానః ప్రాసాదః
పురగఃశ్చంతిగుణాచ్యేత్పింఘ్రతీరనుతిత్ ॥ అన్యైరపి నియమైర్ముక్తానూసమాసీత - తతోమాసాంతే
గాంబ్రాహ్మణామదత్వాశుభ్యతీత్యేకంవ్రతం ॥ పంచగవ్యాహారవ్యతిరేకేణ పూర్వోక్తధర్మయతోమా
సంప్రాజాపన్యంబరేషిద్విశీయం ॥ తదైవప్రాజాపత్యస్తానే అతికృచ్ఛంమాసంచరేదిత్యతీయం ॥ త్రిరా
త్రోపవాసంకృత్వాఏకంవృషభందశగాశ్చదద్యాదితచతుథకం ॥ అత్రేయంవ్యవస్థా ॥ అజ్ఞానతోజ్ఞాతిమాత్ర
ద్రాహ్మసంబంధిగోమాత్రవధైత్రిరాత్రంవోపోవ్యవృషభమేకందశగాశ్చేత్యేతత్ ॥ అజ్ఞానతఃక్షత్రియగోమా
త్రవ్యాపాదనే - పంచగవ్యంపి బెద్ధోఘ్నానూసమాసీతసంయతః । గోమృతయోగోనుగామి గోప్రదానేనశు
ద్ధ్యతీత్యేతత్ - అమత్యావైశ్యసంబంధిగోమాత్ర వ్యాపాదనేమాసమతికృచ్ఛంకుర్యాత్ - అజ్ఞానతశ్శూ
ద్రస్యామికగోమాత్రవ్యాపాదనేమాసం ప్రాజాపత్యంకుర్యాత్ - కామతస్తుతద్వైగుణ్యంకల్ప్యం ॥ అథమ
న్వాద్యుక్తానివ్రతానిపూర్వోక్తేషువిషయేషువిషయాంతరేవా దేశకాలశక్త్యాన్యసేషయావాయోజ్యాని-తా
నివ్రతాని మదనపారిజాతేస్తాభిస్సమ్యక్ప్రదేశితాని॥ కమవిపాకఃకర్షేదస్మిన్నేషా మత్యంతోపయోగా
భావాన్నాత్రప్రదశితాని ॥

ఇతి గోవధవ్రతమ్.

—* అథ మాసోపవాసవ్రతమ్. *

చింతామణౌ నారదః ॥ భగవంచ్చోరుమిచ్ఛామి వ్రతానాముత్రమన్యథ । విధిమాసోపవాసస్సఫలం
చాస్యయథోపతమ్ । యథావిధనరైకార్యావ్రతవర్యామథాభవేత్ ॥ ఆరభ్య తేమథాపూర్వం సమాప్యం
హియథావిధి । యదావ్రతముకతకవ్యఃతావద్బుద్ధిహిపితామహ ॥ వ్రతమేతత్సూరశైవనిస్తేజ్జనుమాన

ఘ॥ బ్రహ్మ॥ సాధునారదతదైతత్వప్రపంచరతపోధన॥ యాదృచ్ఛామతాంశైవ తచ్చ్యుగ్నిశ్చ బ్రహ్మతే॥ సు
రాణాం చ యథావిష్టుస్తపతాం చ యథారవిః॥ మేరుశ్శిఖరిణాం యగ్వద్యై నతేయశ్చపక్షిణామ్॥ తీర్థానాం
చ యథాగంగాప్రజానాం చ యథావణిక్॥ శ్రేష్ఠం సర్వత్ర తానాం తుతద్వన్మాసోపవాససం॥ సప్తతేమ
యత్పుణ్యం సర్వతీర్థావగాహనే॥ సర్వదానాధ్యవంచాపిలభేన్మాసోపవాసకృత్॥ అగ్నిహోమాదిభిర్వ
జ్రేణైర్వివిధైర్భూరిదక్షిణైః॥ నతత్పుణ్యమవాప్నోతి యన్తాసపరిలంఘనాత్॥ తేనతప్రంతపస్సర్వం కృతాసర్వాః తృ
ప్తాః॥ యః కరోతి విధానేన సరోమాసముపావణమ్॥ ప్రవిశ్య వైష్ణవం యజ్ఞం తేనాభ్యుచ్యోజనాదకనః॥
గురోరాజ్ఞాంతతోలభ్యా కుర్యాన్మాసోపవాససమ్॥ వైష్ణవానియథోక్తాని కృత్వా సర్వప్రతానితః॥
దాద్యాదశ్యాదీనిపుత్యాని తతోమాసముపావణేత్॥ అతికృచ్ఛంపరాకంచ కృత్వా చాన్ద్రాయణంతతః॥ మా
సోపవాసం కుర్వీతజ్ఞాత్వా దేహబలాబలమ్॥ వానప్రస్థోయతిర్వాపినారివావిధవామునే॥ మాసోపవాసం
కుర్వీతగురువిప్రాజ్ఞయంతతః॥ ఆశ్విన్స్యాచులపక్ష్యే ఏకాదశ్యాముపావీతః॥ వ్రతమేతత్కృష్ణీయాద్యా
వత్త్రింశద్దినానితః॥ వాసుదేవం సమభ్యర్చ్య కాశికాకేసకలెనః॥ మాసంచోపవాసేద్యసు సముక్తిఫల
భ్యాంబవేత్॥ అచ్యుతస్యాచయేభక్త్యా త్రికాలంకుసుమైశ్చుభైః॥ మాలతీందీవరైః పద్మైః కమలైస్తుసుగంధి
భిః॥ కుంకుమోశీరకపూరైః కలిష్కాభసచంద్రైః॥ నైవేద్యధూపదీపాద్వైరర్చయేచ్ఛజనాదకనమ్॥
కర్మణామనసావాచాపూజయేద్గరుడధ్వజమ్॥ కుర్యాత్సప్తప్రసవణం దృఢభక్తిజితేంద్రియః॥ నాహ్ను
మేవతథాలాపంచిష్టోః కుర్యాదహర్నిశమ్॥ భక్త్యాచిష్టోస్తతోవాపి మృషావాదంచివజయేత్॥ సర్వసత్త్వ
దయా యుక్తశ్శాంతవృత్తిరహింసకః॥ సుప్తోవాససంస్థోవావాసుదేవం ప్రకీర్తయేత్॥ స్మృత్యాలోకనగం
ధాదిస్వాదనం పరికీర్తనమ్॥ అన్నస్యవజయేత్సర్వంగాసానాం వాభికాంతజమ్॥ గాత్రాభ్యంగం శిరో
భ్యంగం తాంబూలం సవితేపనమ్॥ వ్రతస్థోవజయేత్సవం యచ్చాన్యత్రనిరాకృతమ్॥ నవీకస్తస్స్పృహే
తిహించిద్దిష్టకర్మణాన్నచాలపీతే॥ దేవతాయతనేతిష్ఠేన్నగృహస్థశ్చరేద్వీతమ్॥ కృత్వామాసోపవా
సంతువ్రతం త్రింశద్దినేరితమ్॥ కృత్వామాసోపవాసంతు సంయతాత్మాజితేంద్రియః॥ తతోచయే తవైపు
ణ్యం దాద్యాదశ్యాంగరుడధ్వజమ్॥ పూజయేత్పుష్పమాల్యాదిగంధధూపవిలేపనైః॥ వస్త్రాంకరణాద్యై
శ్చ తోషయేదచ్యుతం నరః॥ స్నానయేచ్ఛహరించేవం కీర్తనచందనవారిణా॥ వస్త్రదానాదిభ్యైవభో
జయేత్తుద్విజోత్తమాక్॥ దద్యాచ్చదక్షిణాంతేభ్యః ప్రణిపత్యక్షమాపయేత్॥ విశాన్తమాపయిత్వా తు
విసృజ్యాభ్యర్చ్య భక్ష్యాపూజ్యచ॥ ఏవం విత్తానుసారేభక్తియుక్తేన శక్తితః॥ ఏవం మాసోపవాసంతు కృత్వాభ్య
ర్చ్య జనాదకనమ్॥ భోజయిత్వాద్విజాంత్యైవ విష్ణులోకమహీయతే॥ ఏవం మాసోపవాసాని సర్వకర్మా
త్వాత్రయోదశ॥ నిర్వాపయేత్తతస్నాన్వత్వా విధినా యేన తచ్చ్యుగ్నికారయేద్వైష్ణవం యజ్ఞమేకాదశ్యాముపా
వీతః॥ పూజయిత్వా శుభేవేతమాచార్యానజ్ఞయాహరిమ్॥ విశుద్ధకులచారిత్రాన్నిష్ఠుపూజవతత్పరాక్॥
పూజయిత్వాద్విజాంత్యవ్యగ్భోజయిత్వాప్రయోదశ॥ తాపంతివస్త్రయుగ్మానిభోజనాచ్చాదనాద॥ యో
గపట్టాని శుభ్రాణి బ్రహ్మసుత్రాణి చైవహి॥ దద్యాదేవం ద్విజాంభ్యః పూజయిత్వా ప్రణమ్యచ॥ తతోసు
కల్పయేచ్ఛఘ్రింశస్తాస్తరణసంసక్రతమ్॥ స్నాచ్ఛాననాం శుభాంశ్రేష్ఠాం సోపధానామలంకృతమ్॥ కా
గ్నియత్సాన్మనోమూర్తికంకాంచనంతుస్వతఃక్రితః॥ న్యసేత్తస్మాంశ్రేష్ఠాన్యాయామదకయిత్వా సగదిభిః॥
అసంపాదకైశ్చ త్రింవస్త్రయుగ్మముపావహం॥ పవిత్రాణి చిప్రాణి శయ్యాం మపకర్షయేత్॥ ఏవం శ
య్యాంశ్రేష్ఠంకల్పప్రణివృత్తంకల్పిజాన్॥ ప్రాథకయేచ్ఛానుమోదాథకంః ప్థులాకంజావ్యహమ్॥ ఏవ

ససిష్టాదిప్రతిత్వని ఋగ్యజుస్సాని సువ్యసస్థితాని యథాశాఖంజపేత్ ॥ అవిరుద్ధేషు కాలేషు పిండాన్
గాసాస్సిత్యేకంగాయత్యాచాబంతయత్ - గ్రాసానుమంత్రణేగౌతమోక్తైశ్చోంధూరిత్యైభిర్నా
త్రైస్సహగాయత్యాఃకల్పః - ఏ యవాదిష్టమ్యైఃకార్యణాం వంత్రాణాం - కల్పః - భిక్షకార్య
ణాం ముచ్చయతిః వివేకః ॥ ౩౩౦ ॥ ఏహవ్యాహృతిభిహూణాః కతకవ్యస్వయమన్నహమ్ | అహం
సానశ్యఃక్రోధమాజకవంచనాం ॥ తస్మిన్ప్రతిర్నిశాయంశసవానాజలనావిశేత్ ॥ స్త్రీశూ
ద్రాఃకీతాంచైవనాభిభాషేఃకీతాః ॥ శయ్యాసనాభ్యాంవిహరన్నక్రొయశ్యయితవా ॥ బ్రహ్మచారి
ప్రతిస్థోవాగరుదేవ్యచాణకః - నాశ్రవజపేన్నిత్యం విలాసేచశక్తితః ॥ సర్వేష్యేవవ్రతేష్యేవం
ప్రాచ్యుత్తాథకమాన్యతః ॥ తిరిష్నాత్వాది ॥ దిశాంతాత్రితియదత్రవట్నననేషున్నం విచ్ఛేదం
పయం ఎవంన్యూనాధికస్యానాన్యన్యఃశక్తాపేతయాయోజ్యాని - జాబాలిః ॥ ఆరంభేసర్వకృచ్ఛాణాంస
మాప్తాచవిశేషతః | ఆజ్యేనైవహిశాలాగ్నోజుహుయాద్వాప్యహ్నిఃపృథక్ ॥ శ్రాద్ధంకుర్యాద్ధతాగ్నోవగో
హిరణ్యాదిదక్షిణా ॥ స్త్రీశాంహూమోచదాతవ్యః పంచగవ్యంతథేవ ॥ పరాశరః ॥ స్త్రీశూద్రా
ణాంవిశుద్ధ్యథకం ప్రాజాపత్యంసమాచరేత్ | పంచగవ్యందకుర్వీతన్నాత్వాపీత్వాశుచిభకవేత్ ॥ స్త్రీశూ
ద్రయోఃపంచగవ్యస్యవిహితప్రతిపిద్ధత్వాద్వికల్పః జాబాలేనశుశాలాగ్నోహోమంవిధాయస్త్రీశాంహూమో
చదాతవ్యత్తినిషేధాత్ - గృహ్యగ్నోవేహోమనిషేధః - అథస్త్రీశూద్రయోరపిబ్రాహ్మణద్వారాతాకి
కాగ్నోభవత్యేవ ॥ అయంచహూమోంకహోమః ॥ సదకృచ్ఛిప్త్యామ్నాయభూతప్రధాన
హోమః ॥ ఆరంభేసర్వకృచ్ఛాణాంసమాప్తాచవిశేషతః | ఆజ్యేనైవహిశాలాగ్నోజుహుయాద్వాప్యహ్నిః
పృథగితి ॥ జాబాలేనవిశేషాభిధానాత్ - కృచ్ఛిప్త్యామ్నాయభూతయోస్తుప్రధానభూతయోజకపహోమ
యోస్త్రీశూద్రయోర్నాధికారః ॥ తథాచాంగిరః ॥ తస్మాచ్ఛుద్రంసమాసాద్యసదాధమకపదేస్థితః | ప్రా
యశ్చిత్తంప్రదాతవ్యంజపహూమవివజీతమ్ ॥ శూద్రశబ్దస్తూపలక్షణాథకః - తథాసమానధమకత్వాత్ ॥
వైశంపాయః ॥ స్నానంద్వికాలమేవస్యాత్రికాలంస్నాద్ద్విజన్తనామ్ | శంఖః ॥ ఏకవారాద్రేవాచాల
భూవశీర్ణడిలేశయతి ॥ హారితః ॥ స్నాత్వాఘృతవణంజలేజపిత్వాధౌతచహంతానాః పరిధాయచామ్నా
సామ్యేనాదిత్యముపహిష్టేతే ॥ వత్సీంశన్తే | జపహోమాదియ్యంబిత్కృచ్ఛాక్రంసంభవేంతరే | సర్వం
వ్యాహృతిభిఃకుర్యాద్ధాయత్యాప్రణవేనచేతి ॥ శంఖః ॥ ఏకవారంచర్చిత్యాంస్నాత్వాచాసావపీదయేత్ |
గాయత్యాదశసాహస్రమాహ్నికంజపముచ్యతే ॥ బోధాయనః ॥ అహశంచాసావసీత - సావిత్యా
వ్యాహృతీచైవజపేదష్టసహస్రకమ్ | ఓంకారమాదితఃకృత్వా రూపేరూపేతశాంతతః ॥ చూషానీరా
సనేయుక్తఃకుర్యాజ్జప్యంసుసంగతః | ఆసీనశ్చల్కఃథోవాపిబేద్యంపంచస్సకృత్ ॥ గవ్యస్యపయగోలాభే
గవ్యమేవభవేద్దధి | దధోలాభేభవేత్తక్రంతక్రాలాభేతయావకమ్ ॥ ఎవమన్యతమేవయత్తరుపసర్వేతతస్మి
బేత్ ॥ శల్యఃథోవేతి ॥ వాశబ్దఉపమాధేక - శల్యవిద్ధత్వనిషణ్ణఃపయఃపిబేదిత్యధః - యజః ॥ అంగుశ్య
గ్రస్థితంపిండం గాయత్యాచాభిష్కంతితం | ప్రాశ్యావమ్య పునఃకుర్యాదన్యత్యాప్యభిషంత్రణమ్ ॥ యేషు
ప్రాణాగ్నిహూతేధికారిణస్తేషామాహోశనకమాకనంతరంప్రాణాహూతయోపిపంచభి గాన్తైభకవంతిశ
త్రవపూవోక్తప్రణవ గాయత్యాద్యన్యతమంత్రైగ్రాసానభిషంత్యైప్రాణాయస్వాహేత్వాభిషకం
త్రైః పాణాగ్నోహూమఃకార్యః ॥ యదాత్వేకద్విత్రివతురోవాగ్రాసాన్మత్ర బోధాయనోక్తా విశేషోగ్రా
హ్యః | తద్గ్రథాప్రాణాపానవ్యానోదాశసమానాయోతపంచమం - యదాచత్వోర్నాథాద్వాభ్యంత్రధం

[illegible]

కర్తవ్యచాంద్రాయణసాధారణోపేతః శ్లోకః.

— :: అధ్యక్ష ప్రత్యామ్నాయాః :: —

శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదః ప్రాజాపత్యకృష్ణసంవాదః చ - తదశక్తాధేనుమేకాండద్యుతే ॥
 తదభావేనమండద్యుతే - నిమగ్నతాపసరియోగైకరణైశ్చధాయి ॥ అథవాచేశకాలోచితంగౌ
 మూల్యంజయం - తత్రాస్యశక్తౌసదధికంవాదంవాదద్యుతే ॥ తథావమితాక్షరాయాం ॥ గవామభావేన
 మగ్నంవాతదధికంవాదమేవ ॥ తథాప్రాజాపత్యక్రియాశక్తౌధేనుందద్యుద్ధిజోత్తమః । ధనోరభావే
 దాతవ్యంమూల్యంశుల్యంసంశయశ్చ ॥ పరాశః ॥ కృచ్ఛాయుతంశుగాయత్యాగ్దవానస్తథేవచ । ధను
 పదానంవిప్రాయసమేతచ్చక్షుష్ణయమ్ ॥ కృచ్ఛఃప్రాజాపత్యః ॥ అయుతంశుగాయత్యాగ్దవానః శు
 దకవానః - సజాహారాతం - మితాక్షరాయాం ॥ కృచ్ఛాదవ్యయుతంచైవప్రాణాయామశతద్వయమ్ । తిల
 హాషసహశ్రంశుశేదపారాయణంతథాసమృద్ధధాన్యేనప్రాజాపత్యకృష్ణప్రత్యామ్నాయత్వేనద్వాదశసుది
 శేషప్రతిదనంపంచపంచవిప్రాభోజనీయాః ॥ తేవమిత్యావప్రీత్యవప్రీత్యవతి ॥ తతామితాక్షరాయాం ॥ కృ
 ఛేపంచాత్మచేతిగుణవహుహస్త్రింశదేవంత్యతియ్యవత్వారింశచ్చతప్తైతిగుణవగుణితావింశతిస్సాగ్ధ్యై
 రాకే ॥ కృచ్ఛేసంతాపవాత్యేభవతిక్షదధికావింశస్తైవహీనాదాభ్యంబాంద్రాయతైస్సాగ్ధ్యైపసికృతబలో
 భోజయేద్విశ్రముఖ్యాక ॥ అత్రకృచ్ఛేహరహః పంచత్యక్తయః - అహరసాగ్ధిప్రత్యేకంసంబధ్యతే ॥ అల్ప
 ధాన్యస్తుద్వాదశవిప్రాభోజయేత్ - తథావతుర్ద్వింశతిమతే ॥ విప్రాద్వాదశవాభోజ్యాః పావకెష్టైస్తథై
 వచ ॥ అథవాపావనేకేతిస్సాగ్ధ్యాన్యాహుషకాసియః ॥ అత్రప్రతిదనంద్వాదశిద్వాదశారూర్ధ్వాదశైవపుణ్య
 తథేషధ్యక్షప్రకారేణసాత్త్వాతదంగానుస్థానంవిధాయకేశాకసంశోషయేత్ - ఎవంద్వాదశసానా
 నిప్రాజాపత్యకృష్ణప్రత్యామ్నాయః ॥ తథావపరాశః ॥ కృచ్ఛేదవ్యయుతంచైవప్రాణాయామశతద్వయ
 యమ్ ॥ పుణ్యతీర్థేనాద్యేశిరస్సానంశ్చ ॥ అనాద్యేశిర్యన్యాకావనాద్యేశిరాః ॥ అనాద్యేశిర
 సానం ॥
 తత్రప్రాజాపత్యకృష్ణప్రత్యామ్నాయః ॥

—* అథాత్మచరित्र త్యాజ్యయాః. *

అతాశ్చక్రః సతాశ్చక్రః త్రాక్షాశ్చక్రః పరాశ్చక్రః పాదశ్చక్రః సర్వశ్చక్రః ప్రత్యాశ్చక్రః యత్యేక
 ధేనువ్యయం నరవ్యతీ - అథాకత్తింశ్చత్యే - పరాకతశ్చక్రః ప్రత్యేకశ్చక్రః ప్రభుః ॥ ౫౫౫౫౫౫
 తానంతఃసర్వప్రకంఠిగోమూల్యానివాదయా - సర్వశ్చక్రః సర్వశ్చక్రః పాదశ్చక్రః - అథచాయా
 నంతఃధేనువ్యశ్చక్రః గాఢస్థిజవాపాదయతాం తానంతః - వానావానాశ్చక్రః శ్రీత్యాకాశ్చక్రః ॥ యతతానంతః

ప్రాణాయామశతద్వయాని తావంతివాపివామసహస్రాణి - అపితావంతి వేదపారాయణానిభవంతి || అథ వాయావంత్యోధేనవస్తావంతోన్నకృచ్ఛాభవంతి- అతోల్బధనేనధేన్యధాసంఖ్యాద్వాదశవిప్రాస్తథాభోజనీయాః - ప్రతిదినంద్వాదశదినేష్యిత్యథః - అత్రచమిళిత్యాశీఘ్రత్వశతంబ్రాహ్మణాభవంతి || అథవాయావంత్యోధేనవస్తావత్సంఖ్యాయాస్సానం ద్వాదశద్వాదశ కతకవ్యప్రశ్నానుయాయః || అత్రచిహ్నప్రకారః || ప్రాజాపత్యకృచ్ఛప్రత్యామ్నాయ ప్రకరణేదశితః || ఇత్యతికృచ్ఛాకృచ్ఛస్యవిహితత్వాత్ - కృచ్ఛాతికృచ్ఛ కరణాశక్తౌతిసాధేనవోదాతవ్యాః - తదభావేనిష్కృతయంసాధకసయోగవాపావోనసయోగవాదయః- అథ వాగాయత్యాగ్రియుతజపఃఉపవాసానపి త్రిప్రణామకతద్వయానివాతిలహోపసహస్రత్రయాణివాత్రిణి వేదపారాయణానివాకతకవ్యాని || అథవాసమృద్ధధాన్యేనాహరహస్త్రింశత్సంఖ్యాకా బ్రాహ్మణాభోజనీయాః - తథాచతుర్వింశతిమతే || కృచ్ఛేపంచాతికృచ్ఛేత్రిగుణమహరహస్త్రింశదేవంతృప్తీయతి || సృప్తీయే || కృచ్ఛాతికృచ్ఛే || ఆహరహస్త్రింశద్బ్రాహ్మణాభోజనీయాభ్యంత్యథః || ఏకచ్ఛతినశద్బ్రాహ్మణాభోజనం ద్వాదశసుదినేషుప్రతిదినంతకవ్యం || మిళిత్యావప్యత్వత్రీశతంబ్రాహ్మణాభవంతి || అసమృద్ధధాన్యశ్చేత్తదాతేనత్రిగుణితాద్వాదశ బ్రాహ్మణాభోజనీయాః - తేదమిళిత్యావత్త్రింశత్ || స్నానప్రత్యామ్నాయాస్తుప్రాజాపత్యప్రత్యామ్నాయప్రకరణాక్రీత్యాయావంత్యోగావస్తావత్సంఖ్యయాజ్ఞేయాః ||

ఇతికృచ్ఛాతికృచ్ఛప్రత్యామ్నాయః.

—* అథ తప్తకృచ్ఛప్రత్యామ్నాయః. *

తద్వద్వాదశాహసాధ్యేతప్తకృచ్ఛప్రత్యామ్నాయత్వేనతిసాగావోదేయాః - పరాక తప్తాతికృచ్ఛేత్వే కాధేనుః - త్యూహసాధ్యేనునిష్కాధకంచేయం - గవామభావేనిష్కాధకంచేత్వాదికాన్యేప్రత్యామ్నాయాఃకృచ్ఛాతికృచ్ఛప్రత్యామ్నాయప్రకరణోక్తరీత్యావిజ్ఞేయాః-సమృద్ధధాన్యస్యాంపిశేషః || ద్వాదశసుదినేషుప్రతిదినంచత్వారింశచ్చత్వారింశదితి || తథాచచతుర్వింశతిమతే || కృచ్ఛేపంచాతికృచ్ఛేత్రిగుణమహరహస్త్రింశదేవంతృప్తీయేచత్వారింశచ్చతప్తప్రతి - తదేత తప్తకృచ్ఛచేహరహస్త్వారింశదిత్యన్వయః ||

ఇతి తప్తకృచ్ఛప్రత్యామ్నాయః.

—* అథ సాంతపనయతిసాంతపనప్రత్యామ్నాయః. *

తత్రసప్తదశాహసాధ్యస్య సాంతపనస్య సాధకప్రాజాపత్యస్థానేవిహితత్వా దేకాధేనుర్నిష్కాధకంచాదేయం || తథాచత్త్రింశత్తే || పరాక తప్తాతికృచ్ఛస్థానేకృచ్ఛతయంచ శేత్ || సాంతపనస్యచాత్యథఃమశక్త్యానమాచరేదితి || దివద్వయసాంతపననిష్కాధకంచేయం - దినత్రయసాధ్యేయతిసాంతపనాఖ్యేధేను మేకాండ య్యై అయైవరీత్యాగాయత్రీజపానిగూఢప్రత్యామ్నాయేష్యపి పరిమాణంకల్పం || యత్రైకాధే నుర్నిష్కాధకంచదేయంభవతి - తత్రిగాయత్యాగ్రియుతజపోధేను మేకాండదద్యాత్ || ధేనుస్థానేపంచ సహస్రాణిత్యనయారీత్యాప్రత్యామ్నాయభేదస్తుప్రాజాపత్యప్రకరణేద్రప్రవ్యం ||

ఇతిసాంతపనయతిసాంతపనప్రత్యామ్నాయః.

—* అథ పహసాంతపనప్రత్యామ్నయాః. *

తస్మాక్ సంకతిన్ సాధ్యే మహాసాంతపనప్రత్యామ్నాయత్వేన తి సాధేన వోధకః షష్ఠాంక వ్యాత్. పంచదశదిన సాధ్యేతు ధేనుద్వయం నిష్కాధాంబదేయం - సప్తమాసాధ్యేతు ఏనాధేనుర్నిష్కాధాంబదేయం ఏకత్రైవింశతీయం మూలం షడుపవాసతుల్య ప్రాజాపత్యప్రత్యామ్నాయత్వేన ధేనువిధానం - సప్తమాసాధ్యేతు సాంతపనేన స్కాధాంబదేను దానమూలం సాంతపనప్రకరణే దశకతం || సాంతపనస్మచాద్యధామితి అనయాదితా గాయత్రీజపాదిరూపప్రత్యామ్నాయప్రకరణే ద్రవ్యవ్యాః |

ఇతి మహాసాంతపనప్రత్యామ్నయాః.

—* అథ పరాకప్రత్యామ్నయాః. *

చతుర్వింశతిమతే. పరాకతప్తృభాగ్జాంతస్థానకృచ్ఛ్రియంచరేత్ | జపహోమాదికంవాపి కల్పయేత్పుష్పకల్పనదితి || కృచ్ఛిత్రయస్థానీయత్వాత్పరాకస్య పరాకకరణాశక్తాత్రిసా ధేనవోదేయాః - తథాగాయత్రీజపాదిప్రత్యామ్నాయాపితి గుణాః కతకవ్యాః || తేచప్రాజాపత్యప్రత్యామ్నాయప్రకరణే ప్రాక్పాదకతాః ||

ఇతి పరాకప్రత్యామ్నయాః.

—* అథ యావక్వ్రతగోమూత్రయావక్వ్రతపయోవ్రతానాం ప్రత్యామ్నయాః. *

తత్ర యావక్వ్రతే పయోవ్రతే చ ప్రత్యామ్నాయత్వేన పంచధేనవోదేయాః || షడుపవాసాః || పృథక్పాపజాపస్యస్థానమితి పంచషట్కాధావంతీతి - కృత్వా యథాయావక్వ్రతే ప్రతిదినయావక్వ్రతం ప్రతిదినం యావక్ కంయుజ్యతే - తథాపి పూర్వోక్తయావక్భోజనన్యాత్వంత్యైశ సాధనత్వాదుపవాసతుల్యత్వంభవత్వేన || పయోవ్రతేషు షయిపానైశ్చాభావశ్చేక గ్రాసమాత్రపర్యాప్తస్యైవ పయసః పానఉపవాసకల్పత్వం - గోమూత్రయావక్వ్రతేషు శ్చాధిక్యాశ్చ ప్రత్యామ్నాయత్వేన షడ్ధేనవోదాతవ్యాః - ఎవంగాయత్రీ జపాదిప్రత్యామ్నాయాపిః స్మరణాః - తేచప్రాక్పాపజాపత్యప్రత్యామ్నాయప్రకరణే దశకతాః ||

ఇతి యావక్వ్రతగోమూత్రయావక్వ్రతపయోవ్రతానాం ప్రత్యామ్నయాః.

తత్ర చ సమ్యక్ధననేన చాండ్రాయణప్రత్యామ్నాయత్వేన అష్టాగావోదేయాః || తథా చతుర్వింశతిమతే అష్టాచాండ్రాయణే దేయాః ప్రత్యామ్నాయవిధానదేతి || తథా పిపిలికామధ్యయవమధ్యచాండ్రాయణయోగోపయామ్యుక్తాధికేతి కతకవ్యాసహితయోరష్టాచాండ్రాయణేన || ఇత్యేతద్యోజ్యం || అబ్ధధనేన తిస్రోగావోదేయాః || తథావపరాశరసిబంధి || వ్రాజాపత్యేన గామేకామితి || కృచ్ఛిద్వయం స్మృతం - చాండ్రాయణే పరాకతచిత్రస్తాదక్షిణాతథేతి || ఎవచ్చధేనత్ర యావక్వ్రతేన సన్వత్సరికతకవ్యతా సహితయోగ్యవమధ్య పిపిలికామధ్యచాండ్రాయణయోస్తథా || యోచాండ్రాయణాదివ్యపియోజ్యం - ఎవంశక్త్యపేతు

యాయావత్యోధేః వోదీమంతే తత్రతదభావగవామదావేః పగంవ్యాసేదధాం నాదపేవవేద్యతరే శ్శబ్దా
తవ్యం ॥ అథవా పతిధేనచాయతవయతం గాయత్రీపీవా - తథాధేనుసంఖ్యాక ఉపనావా ధేనుద్వా
దశ శతద్వాదశబ్రాహ్మణసంఖ్యాకాః ప్రాణాయామ శతద్వయానివా ధేనుసంఖ్యాకాః వేపవారాయణా
నివాసత్సంఖ్యాకతిలహూమసహస్రాణివాసత్సం ధేనుద్వాదశద్వాదశన్నానావాకార్యాణి ॥ ఏతేచపక
ల్పావీహీనువవన్నైచ్చికాః - అపివోదతానుదీపహోంపద్వ్యసస్థితాః - వ్యవస్థాపనశకాలాద్భుషేషయా ॥
తథాదబోధాయనః ॥ దేశంకాలంతథాత్మాసంప్రద్యంప్రద్య సయంజమ్ । ఉపపత్తిమవస్థాపనాత్వాకౌ
చంద్రకల్పమేదితి ॥ శాచశబ్దేశ్వరీకారణం స్వనిధీధీయతే ॥ ఎవమశ్శతాపి న్యూనాధికకల్పేషుకక్త్యా
ద్యపేయోవికన్యాబోధవ్యః । అసేనైవాధిపాయేణ మితాక్షరాదిసంబంధనేషు న్యూనాధికపక్షాః ప్రదర్శితాః ॥
తస్మాదా ॥ చాంద్రాయణంపుగాకేష్టిః పరిత్రేష్టిస్తదైవదమిత్రందపశుత్వైవ కృత్రిమాసత్రయంతథా ॥
తిలహూమాయుతంవైవపరాకద్యయమేవవ । గాయత్రీలక్షణవ్యవసనాన్యాహబృహస్పతిః । ఇతి ॥ తప
స్యసమధేనసమృద్ధనాన్యేనమాసావధికాలే ప్రవేదినంచతుర్వింశతిబ్రాహ్మణా భోజనీయాః - తథాచతు
ర్వింశతిమతే - కృత్రిపంచాతికృత్రిగుణమహరహస్సాన్యత్ప్రతీయేతు త్రింశత్తైద్విత్త్రింశ దెనతిగుణవ
గుణితావింశతిస్సాన్యత్పరాకృత్రి ॥ సాంతాపనాభ్యేభవతివదధికాంశతైన్రివహీనాద్వాభ్యాం చాంద్రా
యణేశ్శతపసికృతబతోభోజయేద్విప్రముఖ్యానితి ॥ అస్యాథకః ॥ అహరిహరితిసహత్రాన్వేతి - కృత్రి
ప్రాజాత్యేద్వాదశసుదినేమప్రతిదినంతిగుణం - త్రిగుణ్యంద పంచాపేక్షయాపంచదశైత్యథకః - తృతీయేకృ
త్రిశ్శతకృత్రి పూర్వోక్తకృత్రికృత్రికృత్రిదినేమ అహరహస్త్రింశత్తప్తే - తప్తకృత్రి ॥ పూర్వాభిహితతప్త
కృత్రిదినేమ ప్రతిదినంచ త్వారింశత్ - పరాకపరాకవతసంఖ్యాదినేమ ప్రతిదినంతిగుణనగణితా వింశతిః
షష్ఠీరిత్యథకః ॥ సాంతపనేకృత్రిపూర్వవదేవాకూరహష్వద్యేంశతిః - చాంద్రాయణచాంద్రాయణసం
ఖ్యాకదివనేమ ప్రతివాసరంద్వాభ్యాంహీనాక్షదధికాంశతిచ్చతుర్వింశతిరిత్యథకః - ఏతేచపూర్వకవ తేవశ
క్త్యాద్యపేక్షయాయోజ్యాః ॥

*

ఇతిచాంద్రాయణప్రత్యామ్నయః.

—* అథగోపధప్రత్యామ్నయః. *—

యాజ్ఞవల్క్య క్తవతచతుష్టయంప్రాక్ష్పరివశికం - తల్లక్షణప్రకరణే తత్రాన్వానతో జాతిమాత్రబ్రా
హ్మణసంబంధిగోమాత్రవధేత్రిరాత్రముపోవ్యవృషభశ్వసేవగధకం దశగావోఎకావ్యవభశ్వచెయూరి - త్రి
రాత్రోపకాసాశక్తౌపూవాక్తౌగావోవృషభశ్వ నిసేగధకంచచేయం - కామతేప్రేద్విగుణం - అజ్ఞాన
తఃకుత్రియసంబంధిగోమాత్రవ్యాపాదనే - పంచగవ్యంపిబేద్గోక్షూమాసమాసీకసంయుతే । గోమృశయో
గోనుగామి గోప్రదానేనశుద్ధ్యతీన్యనేనప్రకారేణ మాసంపంచగవ్యంచరిన్వాంతే గాందర్వాత్ ॥ ఎంత్రత
దాశక్తాప్రశస్యాత్కంతక్లేకత్వేనప్రత్యామ్నాయత్వేనాప్యేగావఎకవృషభఇత్వేనంచవధేనవోచేయాః ॥ అష్టా
చాంద్రాయణచేయాః ప్రత్యామ్నాయవిధానజేతి ॥ బహుక్లేశసాధ్యత్వాచ్చాంద్రాయణస్య తత్ప్రత్యామ్నా
యత్వేనాష్టేగావోభిహితాః - చాంద్రాయణవదస్య ప్రతిస్యానిబహుక్లేశసాధ్యత్వాచ్చ సమానసేషయత్వే

నాముక్మచుప్త్యానుకల్పం | కామతయ్యోజకభేదనః - ఎకాచదక్షిణాత్వేనేతి సప్తదశభేదనః - అజ్ఞాన
తః దైత్యసంబంధి గోమాత్రవ్యాపారనే మాసః త్యక్తాభిసంకల్పాత్ - ఏతదాచరణాశక్త్యాద్వాదశచిన సాధ్య
పాడిపూరణాన్నభోజనయుక్తాతికృచ్ఛప్రత్యామ్నాయత్వేన గోద్వయ గానస్యాతికృచ్ఛప్రత్యామ్నాయప్రక
రణేనదశశిశిత్వా త్రత్రమాసాతికృచ్ఛే సప్తగావోభోజనముక్తమాసమాత్రభోజనయుక్తస్యద్వాదశచినసా
ధ్యాత్వకృచ్ఛస్యకరణాశక్త్యాత్మిసా గావోవిహితాతిమససాధ్యేతికృచ్ఛే సప్తగావోనిషాధకంచదేయం - త
త్ప్రకామతోద్వైగుణ్యేన క్రమేణదశపంచదశభవంతి - గవామభావెగోసంఖ్యయాతికృచ్ఛప్రత్యామ్నాయప్ర
కరణాశక్త్యాః ప్రత్యామ్నాయాః || శక్త్యావ్యపేక్షయా తత్కర్మా || అజ్ఞానతత్కర్మాద్రస్వామిక గోమాత్రవ్యా
పాదనేమాసప్రాజాపత్య విధానా తదశక్త్యాగోద్వయనిషాధకంచదేయం . కామతః పంచగావః తదశ
క్త్యావితరేపూర్వోక్తాః ప్రత్యామ్నాయాః కార్యాః ||

ఇతిగోవధప్రత్యామ్నాయః.

—* అథమాసోపవాసప్రత్యామ్నయాః. *—

తత్రపదుపవాసతుల్యప్రాజాపత్యామ్నాయత్వేన ప్రాజాపత్యేషు గామేకామితి విధానాత్పంచ గావోభ
వంతి - మాసప్రతీజప నియమాద్యనేకే కతకవ్యతోపేతమాసప్రతీజపైశాధిశ్యోపేతచాంద్రాయణవ్రత వ
దిత్యష్టకల్పాః || ఇతిమాసోపవాసప్రత్యామ్నయాః.

—* అథప్రాయశ్చిత్తాశక్రమప్రకారః. *—

తత్రకర్మవిపాకానుపయుక్తమపీతరప్రాయశ్చిత్తాయుక్తమింద్రుచిదుచ్యతే || తద్యథా || దేవలః || కృచ్ఛా
దాంద్రాయకో రాజానిదేష్టాధర్మపాలకః | అపరాధీప్రయోక్తాచరక్షితాకృచ్ఛపాలకః || మహాపాపేషు
కృచ్ఛాదాంద్రాయశ్చిత్తానాంద్రాయకో రాజాధవతి || బ్రహ్మహత్యాదిప్రాయశ్చిత్తేషు రాజ్ఞామాజ్ఞాం విసాద్వి
జానైః ప్రాయశ్చిత్తంనోపవణకనీయమిత్యర్థకః || ప్రాయశ్చిత్తస్యనిదేష్టాధర్మపాతక ఇత్యుచ్యతే | య
స్మిన్ననువాదకకబ్బంఠాకాః ప్రయుంజతే || అంగిరాః || వేదవిద్యావ్రతస్మాతస్సత్యసంధాజితేంద్రియః | అనే
కధర్మకాన్త్రోజ్ఞః ప్రోచ్యతేధర్మపాతకః || అపరాధీ- పాపకారీ || కృచ్ఛప్రయోక్తైత్యభిధీయతే || రక్ష
తారాజపురుషః కృతాకృష్ణప్రత్యవేక్షణేనప్రాయశ్చిత్తపరిపాలకఇత్యుచ్యతే || ప్రకృతమనుసరామః || ధ
ర్మకనివృత్తా || తత్ప్రియోహ్యుకవైశ్యోవా శూద్రోవానకధంచన | ప్రాయశ్చిత్తాభిధానంహికుర్యంతీతివిదు
బుకధారి || అచితానానుమంతాదాంజాతిమాత్రోపజీనామ్ | సహస్రశతయుక్తానాంపక్షిత్యంనోపపద్య
తే || పాతకేషతశంషకత్వహస్రంమహదాదిమ | ఉపపాపేషపంచాశత్స్వల్పేస్వల్పతథాభవేత్ | బహుభ
ర్విద్యద్భిక్షుకశిశ్వాచార్యప్రాయశ్చిత్తంవిధేయమితి || శతాదిశబ్దానాంతాత్పర్యం - అతఏవయాజ్ఞవల్క్యైః ||
చత్వారోవేదధర్మజ్ఞాపక్షాన్త్రైవిద్యవేదా || సామ్రాతేయం సధర్మకస్యోదేశోవాధ్యాత్మ విత్తమ ఇతి ||
మనుః || త్రైవిద్యోహైశుకస్మరీహ్యక్షజ్ఞాధర్మపాతకః త్రయశ్చత్రమిణిఃపూర్వేశకషక దేహాభవేదితి ||
త్మిసావిద్యాబుగ్గుజస్సామాత్మికాః నైవయస్యాసాత్మైవిద్యః - హైతుకః అనుమానజ్ఞః తరోస్యాస్మితి

తర్కి-సంకయేన త్యేకస్త్వివోగః - ప్రామాణికత్వేనోపాకృతే చాధకదశకనాత్ప్రమాణే నాత్ర భవితవ్యమితి
యః ప్రత్యయస్స తరహః సదవేదశాస్త్రావిరోధీ గ్రహ్యః - ఎవం విధాం పక్షాదం ప్రవక్ష్యే కృత్యస్వకీ గమనోవి
జ్ఞాపయతితి - తత్రాయమాశయః - అంగిరసా ప్రాప్తపాపస్య పక్షాదోనుపస్థానాత్పూర్వం భోజనం మి
ద్ధం || అస్యాశ్చయమభిప్రాయః - పశ్యాత్పాపవాన్భవేత్ || అవిలంబేనైవ ప్రాయశ్చిత్తంగృహీయాదితి ||
అన్యథాదీఘకాలంభోజనపరిత్యాగాద్దేహధారణాభావేన ప్రాయశ్చిత్తచరణ మేవ న స్యాత్ - స్వాదైవ
వశాత్ప్రాయశ్చిత్తవిశంబేమితాహరాదిభిశ్చరీరధారణం కర్వీత - న స్వచ్ఛందచారీస్యాత్ || ఇహం స్వా
త్రాయ క్రిదృష్ట్యా వ్రతాగ్రహణాది నదత్వా భోజనం మన్వతే || కతౌచ్యతరాను తాపస్యాసంభవా
దుపక్రమదినే శరీరశుద్ధిరప్సితత్వాచ్చ || మనుః || ప్రాయశ్చిత్తీయతాం ప్రాప్య దైవాత్పూర్వకృతే
నవా - న సంసర్గీవ సేత్సద్భిః ప్రాయశ్చిత్తైకతేద్విజః | అంగిరాః || ఉపస్థితస్తున్యా యేన తదా దేశ మనర్హ
తి | కృతేన సంకయేనాపేన భుంజీతానుపస్థితః || భుంజానోవథా యేత్వాపమసశ్యం పక్షాదిబ్రువత్ | సంక
యేతునభోక్తవ్యం యావత్పాపస్య నిమగ్నతః || ప్రమాదశ్చనకతావ్యాయధేవా సంకయోభవేదితి || కృత్వాపా
పం న గూహేత్తు గూహమానస్య వధాతే | బహువాన్వల్పకంవాపి కషణ సద్భ్యోనివేదయేత్ || ప్రాయశ్చి
త్తైసముత్పన్నేహీమాన్సత్యపరాయణః | వృదురాన్యస్సు సంపన్నత్వద్ధిం యాచేత మానవః | సచేలం వాగ్మ
తస్మాత్త్వాక్లిన్నవాసాస్సమాహతః | ఉక్తయోవాపివైశ్చోవాపక్షాదం హ్యుపకీర్తయేత్ ||

ఇతి ప్రాయశ్చిత్తోపక్రమప్రకారః.

—* అథ భస్మస్నానమంత్రంతరాణి. *

ఈశానాయ నమః ఇతి హృదయే - వామదేవాయ నమః ఇతి గుహ్యే - సద్యోజాతాయ నమః ఇతి పాదయోః - ప్ర
ణవేన సర్వాంగే || అయ మేకః ప్రకారః || ఈశానస్సర్వవిద్యానామితి శిరసి - తత్పురుషాయ నమః ఇతి ముఖే - అ
ఘోరేభ్య ఇతి హృదయే - వామదేవాయేతి గుహ్యే - సద్యోజాతమితి పాదయోః - ప్రణవేన సర్వాంగే || అథ
వా || అగ్నిరితి భస్మ - జలమితి భస్మ - నమః ఇతి భస్మ - సర్వం హవా ఇదం భస్మే త్యేతే మంత్రాః గ్రహ్యః || *

ఇతి భస్మస్నానమంత్రాః.

—* అథ గోమయేన స్నాయిత. *

తత్ర మంత్రాః || మానస్తోక ఇత్యాది - అథ వా గంధద్వారామిత్యాది - అథ వా అగ్రమగ్రం చరంతీనా
మాషధీనాం వసేవసే - తాసామృషభపత్నీనాం సుభీడాం శత్రైరపి | ఉత్పన్నం లోకసౌఖ్యాథకం పవిత్రం కా
యశోధనమ్ || తస్మై రోగాంశ్చ శోకాంశ్చ నుదగోమయ సర్వదా ||

ఇతి గోమయస్నానవైకల్పికామంత్రాః.

— ఇతి అథ్యాయాంతః —

త. తమసుః అశ్వక్రాంతశ్చిత్వా రెకోమంః అశ్వకలదకచ్ఛానం - తత్తమంఃః || అశ్వహేత్వాః ||
అథవా || ఇదమాపః ప్రహతేత్వాః || అథపంచగచ్ఛానం || శత్రుగోమూతాచక్రమేణ మచివాచేవతాచిత్వా
తాః || శవతాస్సంప్రవత్సోమి అమహావేణయస్యయా || వసుణోశేవతా మూలేగోమయేహస్యవాహ
నః - సోమః క్షీరేదధివాముః ఘృతేరః రుదామృతః || అతస్తత్తదేవతాప్రకాశమతాః ప్రద్యుశ్యంతే
తత్రగోమూతస్నానమంత్రః || ధృవాసుత్వాసుకుక్షితిమక్షీయంతోవ్యాజస్త్రీత్యాసంవగణాముదోచరేత్ || అ
వోవన్వారుచి తేరువస్వద్యసంపానంస్వస్తిభిస్సదానః - ఉదలక్షణమేతత్ - తస్మాద్వరుప్రకాశకాః - శ్వా
తావాం తాగ్రాహ్యః || ఏమసర్వతాపి || అథగోమయస్నానమంత్రః - పాహి నో అగ్న ఏకయేత్వాది ||
అథక్షీరస్నానమంత్రః - ఉరుష్కాగ్నిత్యాది - అథధిస్నానమంత్రః - ఆత్మశేవానామత్యాది || ఘృతస్నా
నమంత్రః - కృష్ణస్నాయానమత్యాది - అథపరాశరోక్తమంత్రాగాపః - గాయత్రిదాయకో మూత్ర
మిత్యాది - ఆత్రాధిషించామితి వాక్యశేవః పూరిణీయః - ఏవందశ్చానానికృత్వావాసః పరిధాయాచ
వ్యవైష్ణవశ్రాద్ధంకుర్వీతి - తద్యథా || విష్ణుదైశేత్రిభ్యోధికాన్యగ్నాచ్ఛిష్టాదాన్భోజయేత్ || భోజనా
సంభవేభోజనపర్యాప్తిమాత్రంపారణ్యంవాదద్యాత్ || ఏవంవైష్ణవశ్రాద్ధంవిధాయగోదానమాచరేత్ || అత్ర
గోదానమంత్రః || గవామంగేమతిష్ఠంతి—దశ || తస్మాత్తస్మాచ్ఛిష్టంమేచ్ఛాన్యోహలోకపరత్రచేత్ || ఇతి
గోదానానంతరమాశ్వేనాగ్నోవ్యాహృతీరష్టావింశతిరష్టోత్తరశతంవాహుత్వాపంచగవ్యంజుహుయాత్ || త
త్రపంచగవ్యహోమప్రకారః - తామ్రవదాణాయగోమూత్రం - శ్వేతవదాణాయగోమయం - కాంచనవ
దాణాయః - పయః - నీలవదాణాయాదధి - కృష్ణవదాణాయాఘృతం - సర్వంపంచగవ్యంకాపిలంవా - అసం
భవేయథాలాభోపవన్నంవా పృథక్సంపాద్యపరిమితం వామాషాష్టకంఅగుష్ఠార్థపరిమితగోమయద్వి
గుణపరిమాణంవా గోమూత్రంపలాశమధ్యమపణానిమితేవా పద్మవత్రవిరచితేవా సువణామయేవా తా
మ్రీపాత్రేఃక్షిపేత్ || పూర్వవన్నిక్షిపేత్ - అథసప్రపలంవాదశపలంవాంగుష్ఠార్థపరిమితగోమయాపేక్ష
యాచతుగుణంవాఘృతం - తేజోసత్యనేన యజుషా ప్రణవేనవా పూర్వోక్తపాత్ర ఏవ నిక్షిపేత్ || త
నంతరం వైకపలంవామాదచతుష్టయపరిమితంవాకశోదకం దేవస్యత్వేత్యనేన యజుషా ప్రణవేనవాపూర్వో
క్తపాత్రేస్థాపయేత్ || ఏవంగోమూత్రాదీనేకపాత్రే కృత్వా ప్రణవంచ సముచ్చార్యసమాలోద్య పునఃప్ర
ణవముచ్చార్యయజ్ఞీయకాపేననిమగ్ధప్రణవేనాభిమంత్ర్య సప్రపత్రైరూరితైః కుశైః పంచగవ్య ముద్భృ
త్యేభిమంత్రైర్దశాహుతీర్దుహుయాత్ || అశస్వసస్థానేహరితాః కుశావన - మంత్రాస్తు || ఇరావతీ ఇదంవిష్ణు
మాకనస్తోత్రంసంభిందాగ్ని - అగ్నయేస్వాహ సోమాయస్వాహ గాయత్రిప్రణవవ్యాహృతిగ్న యేస్విష
కృతేచేది దశాహుతీహుతా త్వావ్రతగ్రహణం కిరవ్యః || బ్రాహ్మణాః పృష్టాకురుష్యేతి తైరనుజ్ఞాతోహుత
శేవంపంచగవ్యంప్రణవేపిపేత్ || ఎతచ్చ గ్రామాద్భహ్నిక్షత్రదశశానం కతకవ్యం - హుతిశ్చిష్టింసర్వం
పేయం - సోశ్చేదీయ్యం || అతఏవ బాలవృద్ధశక్త్యాద్యపేక్షయా గోమూత్రాదీని పూర్వోక్తవైకల్పిక పరి
మాదాపేక్షయాగోదానీయః || ఇతివ్రతగ్రహణంకృత్వా తతఃపరం మాసీధూత్వా తతఃపరమాత్మనోదు
ష్కృతంసంససింహింశామతివాహయేత్ || ఏవముషక్రాంతనరేణ సమ్యక్పారంసీత్వా తత ఉదీచ్యాంగా
నికుర్వీత్ - శత్రాయంకమః || ప్రాయశ్చిత్తస్యసగుణార్థముదీచ్యాం గానికిరవ్యః || ఇతిసంకల్పగోవ్యా
హృతిభిరాజ్యంపూర్వోదధృత్వాపూర్వవదేవవైష్ణవశ్రాద్ధంవిధాయంతేగోదానమాచరేత్ - ప్రాచ్యాంగక

నివేశాయాంవైష్ణవశ్రాద్ధగోదానానంతరంపూజాః - సింధాయవైష్ణవశ్రాద్ధమతిశ్రాద్ధానంతరంగోదానా
 దేవిహితత్వాద్ధోమానంతర మేవమతశిష్టస్య సంవిగమ్యకానేన వ్రతస్యగృహీతత్వాచ్చ - ఉచీచ్ఛాం గాను
 మ్మీనసమయే పూజానంతరంశ్రాద్ధగోదానాది । ఉపక్రమేహోమస్య సన్నిహితత్వా దవదానేసన్నిధాన
 స్యోచితత్వాదేవమతగోదానానంతరమశిష్టాని దశదానానిదద్యాత్ ॥ తానిచశ్రాద్ధంకృత్వా ప్రతాంతే
 తగోహిరణ్యాదిదక్షిణే త్యక్తాదిశబ్దేనోపాత్తాని ॥ దశదానస్వరూపాణిచసంగ్రహకారేణదర్శితాని ॥ గో
 భూతిలక్ష్మిరణ్యాది ॥ అత్రక్రమేణదానమంత్రాః ॥ గోదానమంత్రః పూర్వముక్తః ॥ అథపూదానమంత్రః
 సర్వభూతాశ్రయాభూమివరాహేణసముద్భుతా । అనింత సస్యఫలదా అతశ్చాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ తిల
 దానమంత్రః - హిరణ్యదానమంత్రః - ఆభ్యుదానమంత్రః - వస్త్రదానమంత్రః - ధాన్యదానమంత్రః - గు
 డదానమంత్రః - రౌప్యదానమంత్రః - లవణదానమంత్రః - ఇతి దశదానమంత్రాః॥ పాపానాంపరిపాకస్య
 శాంతికర్మవివక్షయా ॥ ఉక్తాన్యత్రవిధానానిహ్యుపయుక్తాన్యశేషతః ॥ మహాణవాభ్యే మహితే పృబంధ
 మాంధాతృనామ్నోమదనాత్మజస్య ॥ సతక-మహామణిక్యగణేన పూజౌపూజాస్తరంగః ఖలు సప్తమోత్రః॥

ఇతి శ్రీకండిత పారిజాత కర్మవిపాకే సప్తమస్తరంగః.

ఇతిపరిభాషావందస్సమాప్తః.

శ్రీరస్తు.

కర్మవిపాకగ్రంథే - అష్టమస్తరంగ ప్రారంభః.

—† అథ రోగఃబహుశాని. †—

తత్రక్షయరోగఃబహుశాని ॥ క్షయరోగనిదానమాహ ॥ యాజ్ఞవల్క్యః ॥ బ్రహ్మహక్షయరోగీస్సాది
 త్యాది - తన్నివృత్త్యథాంషదబ్దప్రాయశ్చిత్తంకుర్యాత్ - ప్రాయశ్చిత్తార్థమహాంతి స్త్రియోరోగిణి ఏవ
 వేతి రోగినోర్ధాప్రాయశ్చిత్తం - ఏతేనైవాభిధానాత్ - ఇతిక్షయరోగహరప్రాయశ్చిత్తం-క్షయరోగహర
 కదళీదానం - పద్మపురాణే ॥ క్షయాస్యాత్మేత్రమారణే ॥ తేత్రమారణంక్షేత్రతసస్యమారణ ముదకదా
 నాది ప్రతిఘాతాద్యనిష్టావరణే ॥ అథవా తేత్రేత్రియంగర్భప్రతిఘాతః-బోధాయస్వైతన్నివతకంకదళీ
 దానమాహ ॥ కారయేత్కదళీంధివ్యాంపక్షైస్సర్వతీసంయుతాం । ఫలపూగైశ్చసంయుక్తాం సువర్ణస్యఫ
 లేనతః ॥ యథావిచిత్రతః కుర్యాద్వసేణావేద్యసూత్రతః । బ్రాహ్మణానోభ్యయేచ్ఛాపిభక్ష్యేర్నానాని
 ధ్యేశ్చుభేః ॥ పూజంవకారయేత్తత్రపూర్వవద్భూత్వాజ్ఞైస్సహ ॥ కాంచనీంకదళీందద్యాన్నస్త్రోలంకార
 పూర్వికాం । పూజితాయదరిద్రాయవ్రతస్థాయాత్మచేదినే ॥ ధర్మజ్ఞాయాశిదాంతాయ మంత్రేణానే

నతుక్షయః హేతవః గర్భాభ్యాం గృహితయగోగజగన్తయ ॥ రంభాదానేన దేవేశతయంత్రపయమేప్రభో । పు
త్యాహానానాంకాన్యం బాహుజేస్యేనసాన్తైః ॥ శిష్టైరిష్టేర్భుభిశ్చసహభోజనమాదకేత్ ॥ పూగత్యా
ది-ఫలానా పూగస్సుమూహాన్ ॥ పులెనతు - పలస్వరూపంతుపరిభాషాయాంపరిమాణ ప్రకరణేద్రష్టవ్యం
యథా-భూతిః - భవానుచారణ సమర్థశ్చేత్పలాధికేనాపికదళింకారయేదిత్యర్థః ॥ సూత్రకై స్సూత్రైరప్యా
వేష్టనేన - దళిపూజోపలక్ష్యతే - పూజామంత్రశ్చ ॥ త్రియంబకంయజామహాగ్రవ్యయం ॥ హోమంబ
కారయైత్త్రపూజవీతి ॥ పూర్వవచ్చుద్దేవ్యస్యంజయమంత్రస్యోపసీతత్వాత్ - కదళీదాన మం
త్రేవపరదపురుషస్య సంత్రాధిదేవతాత్వేనోపాదానాచ్చ ॥ తథాదకమణోపిన్దుత్యుబహుకారాభ్యాం
త్ - త్రియంబకంయజ్జ్వరినాదాయాంకూక్తాండహోమప్రతిః - దేదకాణః - హోమసంఖ్యాచాష్ట్యేత్మరక
తసహస్రమయతంవా ॥ ద్రవ్యమాజ్యంశిలాశ్చకదళీపూజానంతరంబ్రాహ్మణానోజయిత్వా హోమంకు
ర్యాత్ ॥ వచసపాతక్రమచాధేప్రమాణాథావేన- ఎవంకదళీదానంకూక్తాస్వస్తివాచనానంతరం శిష్టైరిష్టైశ్చ
సహఘంజీ ॥ ఇతిక్షయగోగహగకదళీదానమ్.

—* రాజయత్ప్రతికృతిః. *

అథ రాజయత్ప్రతికృతికృతిదానం. బ్రహ్మాండపురాణే ॥ భువశాస్త్రాగ్రాన్తాయపాయశ్చిత్తం
దదాతియః । రాజయత్ప్రభవేత్తస్య రోగఃపీడతదారుణః ॥ పూర్వోక్తేనవిధానేన ప్రదద్యాత్ప్రతిరూ
పకమ్ ॥ పూర్వోక్తవిధిరస్మాభిఃపరిభాషాయాందశితోవ్యాధిప్రతికృతిదానప్రకరణే ॥ ప్రతిమాలక్షణంతు
కమవిపాకనాలే ॥ రాజయత్ప్రకృతశతసుఃశరవాశాసితజిహ్వఃపదధత్త్రినేత్రోఽంష్ట్రాభ్యాంబహ్వోహం
తుముద్యతః ॥ ఇతి రాజయత్ప్రతికృతిదానమ్.

—* అసాధ్యగోగప్రతికృతిః. *

అథాసాధ్యగోగహగప్రతికృతిదానం ॥ బ్రహ్మాండపురాణే ॥ బ్రహ్మ ॥ సువర్ణరత్నరచితైర్వభాశ
క్త్యనురూపశః । పృథ్వితత్తమంవాగ్ధదకాద్భాద్విప్రాయత్నతః శతేనవాతదధేనశ్రోతానిదగ్రం
ఖ్యయా । జాతరూపమయంవ్యాధిప్రతిరూపంతుకారయేత్ । నిధాయపాత్రేసంపూర్ణేతంబైస్సితిరూ
పకైః ॥ అలంకృత్యచసౌవర్ణకంరూపంత్యగరులేపనైః । వాసోయుగేనసంవెష్ట్యహిరణ్యబహుమూషణైః । అ
లంకృతాయవిశ్రాంతదద్యాన్నంప్రముదీరయేత్ ॥ మంద్రమూహ ॥ యేమాంరోగాఃప్రబాహంతే దేహస్థా
స్సతతంతతః । గృహ్నిచ్చ్యవతరూపేణ తాన్రోగాస్త్యజసత్తమ ॥ ప్రతిగృహ్నితురుపితిమూహ ॥ చాథమిత్త్యే
వతిద్రూపంకృష్ణేయాద్వాద్విధిభిః । తస్మిన్రోగిచాతాచదీహూకాయుష్యంప్రపద్యతే ॥ సువర్ణరత్న
రచితైరిత్యాది - సువర్ణేనశరీరనిమాణం - రత్నైశ్చచక్షుషీ - రజతేనాంగం - శ్చైత్రగారేశా ॥ ఎవంయ
థాశక్తిప్రతిరూపమయూపతః - సుర్యుదీప్యభావః - నివర్ణస్వరూపం పరిభాషాయాం పరిమాణ ప్రకర
ణేన్వైయం - జాతరూపంసువర్ణకంపాత్రేకాంస్యగాత్రే ॥ కాంస్యంబయత్ప్రణేదేయమితి కమవిపాక సం
గ్రహేదశకనాత్ ॥ ఇతిసాధ్యగోగహగప్రతికృతిదానమ్.

—* అథ ప్రకారాంతరేణాసాధ్యసంపాదకమరమ్. *

ఋగ్వీధానే || అసాధ్యవ్యాధినాగ్రస్తశ్రేణ ప్రాణహరిణా | ఆతేరాద్రేణ మూక్తైవ ప్రత్యహం వాగ్భవ
శ్శుచిః || పూర్వమాజ్ఞాహుతీహుత్యా ఉపస్థాయదశంకరమ్ | హవిశ్శేషేణవతే తవకాంతరమంద్రి
తః || పూజేమాసేజయేన్మృత్యుంరోగేభ్యశ్చప్రమువ్యతే | హేమావకషణ్యశక్తానాంజపస్త్విగుణోభ
వేత్ || ఆతేరాద్రేణత్యాది || ఆతేపితరీత్యనేన రుద్రదైవత్యేన పూర్వమాజ్ఞాహుతీరితి || ఉపస్థానాత్పూ
ర్వంహవిశ్శేషేణత్యాది - ఏకస్మిన్కాదినడపవాసః - ఏకస్మిన్కాహవిశ్శేషేణపారణం - అప్రహవిశ్చరురపిచాజ్య
మేవ - తథాత్వేరోగిణోమాసంశరీ నిర్వాహానుపపత్తేః - అతశ్చప్రతిదినంచరు హోమానంతరం ఆజ్యంహు
త్వాశంకరోపస్థానంకార్యం - హోమంప్రత్యవచం - ఉపస్థానమూక్తైవవ్యాధితరితమభావేనసూక్తావృత్త్యావ్యో
త్తరశతం సహస్రంవాహూమః కార్యః - స్వయమశక్తశ్చేదాచార్యేణకారయేత్ - ఆచార్యస్యాప్యేకాంత
రోపవాసః - పూర్వవదేవ - మృత్యుంరోగంజయేత్ - ఆతేపితరీతిపంచదశర్చస్యసూక్తస్యగృత్సమదముషిః -
రుద్రోచవతా - త్రిష్టుప్తందః - విహితాధేవివియోగః - ఆతేపితరీత్యాది ||

ఇతి ప్రకారాంతరేణాసాధ్యసంపాదకమరమ్.

—* అథ శాతాతపోక్త రాజయత్కుహరమ్. *

రాజహరాజయత్క్రిస్యాదేహతస్యాపినిషక్పతిః | గోమాహిరణ్యమృష్టాన్నజలవస్త్రప్రదానతః || ఘృత
ధేనుప్రదానేన తిలకుంభప్రదానతః | ఇత్యాదికక్రమేజ్జేవతియరోగః ప్రశామ్యతి || గవాదీని తిలకుంభం
తానిశక్తిగోగాద్యనుసారైఃవ్యస్తానిసమస్తానిదాతవ్యాని - ఆదిశబ్దేనగ్రహశాంత్యాదయోలత్త్వంతే - ఘృత
ధేనుస్తుమశ్శ్యపురాణే || తత్తిగుడధేనువిధానస్య యద్రూపమహాయశ్శలమ్ | తదిదానింప్రవత్స్యామిసవక
పాపప్రణాశనమ్ || కృష్ణాజినంచతుహకస్తంపాగ్రీమంవిన్యసేచ్ఛవి | గోమయేనోపవిస్తాయాం దధానా
స్మిర్యయత్తతః || అత్రహస్తైర్నిర్మితదానకాండే || యవచ్ఛిజినైశ్చతుహకస్తమితాభూరాచ్ఛాద్యతే - తా
వంత్యజినాన్ గ్రాహ్యజీర్ణభాగః - అప్తిశబ్దస్యప్రాదేశసర్వాయత్వాదేకేనైవాజినేనాచ్ఛాదనం - అథవా || ఆ
యతిమిళిత్యాచతుహకస్తమితంజైయం || లఘ్వేణకాజినం తద్వద్వత్సస్యపరికల్పయేత్ - ప్రాజ్ఞుభింకల్పయే
ద్ధేనుముదక్పాదాంసవత్సకాం | ప్రాజ్ఞుభిఃప్రాక్పీరావత్సోపితయైః || ఉత్తమాగుడధేనుస్సాన్యత్సదాభారచతు
ష్టయా | వత్సంభారైఃకుర్వీత భారాభ్యాంమధ్యమాన్యతా || అథకభారైఃవత్సస్యాత్సంపాధారకేణ
య | చతుర్థాణాంశేవత్సస్సాన్యద్వహవిత్తానుసారతః | భారలక్షణంపరిభాషాయాంపరిణామితితదేభ్యభా
య || గృహవిత్తానుసారతః - పూర్వోక్తమధ్యమాదికల్పనాభవత్సోభ్యభాగః - ధేనువత్సేఘృతాస్మాతో సితసూ
త్నాంబరావృతౌ | శుక్తికదాకవిశుచాదాశుచిముక్తాభతేజ్జ్ఞా || అత్రముక్తాఫలసాహచర్యాచ్ఛక్తిరపిము
క్తాశుక్తిరేవగ్రాహ్య | సితసూత్రసిరాశ్రోత్రాసితకంబళకంబళౌ || కంబళస్సాన్నాత్సావగంధూకస్పష్టేతౌ
సితచానురొమకౌ | గంధూకంకంబళౌచేషోగంధస్థలంచ || విద్రుమభూయ్యుగోశేతౌ కవనీతస్తనాన్వితౌ |
క్షౌమపుద్భావాంస్యదేహకాంత్రదనీలకతారకౌ || తారకావత్సమధ్యభాగః || సువణకశ్మంకాభరణౌరాజ
తౌఘరసంయుతౌ | నానాఫలమయైదకంత్రేఘ్రిణగంధకరండకౌ | నానాఫలమయైదకంత్రేస్సంయుతౌ

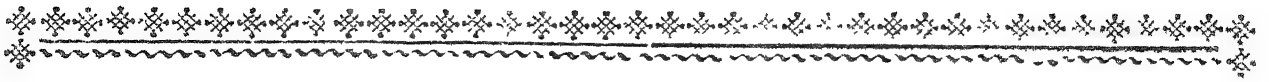
విశ్వస్యయః - అత్రవశ్యశ క్షేపణువాదేనువణశృంగం - ధే : ౦ - విత్తికాత్మంశశా యేవిశ్వస్యశేష
త్వాత్ - ఇక్ష్వేవంరచయిత్వాతాధూపదైస్తథాచకావేత్ | ఆధా ౧౦మంబ్రం - ధేనోధ్యం పృథివీసర్వాయ
స్తాత్కేశసన్నిభా || సవపాపహరానిత్యమతశ్చాంతం యచ్చమ - ఎవమనేచంబ్రతేనుశ్చాంధేనుమామం
త్రయీత || తత్రామంబ్రమంత్రానాహ - యజ్జవలగ్యః | యాబక్ష్యేస్వయాశానాం యాచకేవే ప్వకన్తి
తా | ధేనురూపిణపాదేవీమమశాంకింబ్రయచ్చ | దేవతాయాచయిచాణీశకస్స పీనుసదా | ధేను
రూపేణసాదేవీమమపాపంబ్రపోహణ || సన్దోష్టసియాః త్మీస్వాహాయాచవిధావసో | చంద్రరూప
కిర్యాధేనుధేనురూపాస్త్రాశ్రయే || చతుము = తస్యయాలత్మీర్యాత్మీధానదగ్యచ | లక్ష్మీర్యాలోక
వాలానాంసాధేనువరదాస్తుమ || స్వభాత్సంపిశ్యముఖ్యానాం స్వాహాయజ్జఘజాంతథా | సర్వపాపహరా
ధేనుఃతస్మాచ్ఛాంతంప్రయచ్చమ - ఎవమామంబ్ర్యితాంధేనుబ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ || బ్రాహ్మణస్తు
పుచ్చదేశేవతిగృహ్యస్యస్తికుర్యాత్ - ఎంగుడధేనుమభిధాయేనమేవవిధిం ఘృతధేన్వాదివ్వతిదిశతి - నిదాన
మేతధేనునాం సర్వపామిహచోచ్ఛరే || సర్వానాంప్రశ్యక్షధేనునామపిశ్యంగిత్వాది యథావిభవతస్సమా
నమేవ - యాస్తుపాపవిశాశిన్య ఎవంలేదకధేనుః | శాసాంస్వరూపం వత్సోమి నామానిచ నరాధిప ||
ప్రథమాగుడ ధేనుర్యాధ్యుసేధేనుస్తథాపరా | తిలధేనుస్త్రీతీయాచతుర్థీ జలధేనుకా || తీరధేనుశ్చవి
ఖ్యాతా మధుధేనుస్తథాపరా | సప్తమీశరరాధేనుర్దధిధేనుస్తథాష్టమీ || రసధేనుశ్చ నవమీదశమీస్యా
త్స్వరూపతః || ప్రశ్యక్షధేనురిత్యధః - కుంభాస్స్యుప్రీవధేనురామితరాసాంశరాశయః | కుంభశబ్దః
కలశపర్యాయః - అథవాపరిమాణవచనః - తద్వపరిమాణంపరిధామాయాంపరిమాంప్రకరజేద్రవ్వవ్యం - ను
వణంధేనుమిత్యత్రకేచిదిచ్చంతిమానవాః | నవసీతైశ్చరజైశ్చసేథాన్యేపిచహషణయః || ఎతదేవధానం
స్యాదేతేచోపసరరాస్తస్మృతాః | మంత్రావాహనసంయుక్తాస్తదాపర్వణిపర్వణి || యథాక్రాధం ప్రదాత
వ్యాడపరాగాదిపవాను || ఇతిగుడధేనుః | తయీక్షయరొగనివృత్తయే పూర్వోక్తం ఘృతధేనుం ద
ద్వాత్ - ఘృతధేనువిధానాన్యన్యపిబహూసంతి - తానిగ్రంథగౌరవభయాన్నప్రదక్షితాని || అతశ్చఘృ
తధేన్వాదిమవికల్పవేదిత్యః.

ఇతికాతాతపప్రక్తరాజయత్తహరమ్.

మాతాపుణ్యచరిత్రకీర్తివిభవాదుస్యాంబికానామతశ్చాకల్యాపరమూర్తిరార్యచరిత స్త్రీపెద్దిభట్టపితా |
సోయంకౌశికవంశభూషణుజిః శ్రీభట్టవిశ్వేశ్వరో వేదేస్తాతకమలేయచనపదే వాక్యే కృతీపథకే ||
మతిర్యేపాంశాస్మైప్రకృతిరమణీయావ్యవహృతిఃపరాశీలంశ్లాఘ్యంజగత్పరుజవస్తైకతీపయోచింబితైలేపాం
ముకురతలభూలేస్థితిమియాదియం వ్యాసారణ్యప్రమామనిశివ్యస్యభణితిః || మహాణవాభ్యే మహితేప్రబంధే
మాంధాత్యనామ్నోమదనాత్తజస్య | సరూమణమాణిక్యగణైఃపూర్ణేపూర్ణస్తరంగఃప్రథితోష్టమోత్ర || *

ఇతిశ్రీపండితపారిజాత కకారిమల్లేత్యాదిచిరుదవిరాజమాన శ్రీమద భూపాల పుత్ర మాంధాతు

ర్మిబంధే మహాణవాభిధానే కమణిపాకష్టే స్తరంగః.

శ్రీరస్తు.

కమలావిహారగ్రంథే - నవవ తరుగ ప్రాంతంభః.

—* అథశూలరొగహరణి *

యాజ్ఞవల్క్యః ॥ అన్నహతామయావీస్నానామయీశులరోగహరణి ॥ ధాన్యందశభ్యుక్తంభేభ్యోహర
తోద్విశతందమః ॥ తేనైవకనిష్ఠసాహసానాముసపాకసః త్వనిసపాకప్రాయశ్చిత్తం ప్రైమాసికంకతా
వ్యం ॥ శూలమాత్రప్రాప్తి రొగస్యసాధ్యత్యేనిదానభూతిని పాద్యాసరికల్పనయాష్టాద్యసాదివ్యాధేరల్ప
త్వేప్రాయశ్చిత్తాల్పత్వమపికల్పనీయం ॥

ఇతిశూలరొగహరప్రాయశ్చిత్తమ్.

—* అథశూలరొగహరత్రిశూలదానమ్. *

తదుక్తం ॥ చక్షర్వగచింతామణౌ ॥ శూలేనశూలీభవతిమనుష్యాణాంచహింసకః ॥ పలేతాథపదధేన
నతదధాధేనవాప్యథక్ ॥ శౌవణంరజతంవాపి శూలంకుర్యాత్ప్రయత్నతః ॥ తామ్రేణవాయసావాపి
ఖాదిరేణాథవాపునః ॥ రక్తవస్త్రేణసంవెష్ట్యతీలానాముపరివ్యసేత్ ॥ తీలానాంతుపరిమాణంద్రోణంవాపిత
దధాకమ్ ॥ తదధాకంవాయథాశక్త్యాపూజయేద్బ్రాహ్మణంశుచిమ్ ॥ అచాదిమూలమంత్రేణసోడశైవోపచా
రకమ్ ॥ క్రియాశ్చబ్రాహ్మణపూజాంకృత్యాహూమంప్రకల్పయేత్ ॥ శూలస్యదక్షిణేపాశ్వేకస్థంఢితేగ్నిఃప్ర
ణీయతే ॥ సమిదాజ్యతీలాకహుత్వా తతశ్శాంతింప్రకల్పయేత్ ॥ తేనోదకేనవాసించెచ్చులినం రోగిణంన
రమ్ ॥ ఉపచారైస్తుతంశూలం పూజయిత్వాస్వశక్తితః ॥ దద్యాత్సదక్షిణాకంశువ్రాజ్మభోనాశ్శ్యుజ్మ
ఖః ॥ మంత్రేణాసేనపరయా భక్త్యాశర్వంరీన్ద్రరేత్ ॥ త్వంశూలబ్రహ్మణాస్పృష్టప్రేపురాణాం వినాశ
కః ॥ దైత్యానాంచానవానాంచశంకరస్యాయుధంశథా ॥ కుక్షిస్త్రీధవాశ్వసమథవాపృశ్యసంగతమ్ ॥ శూ
లహింసాసముత్పన్నంవెదనామాశువాశయేతి ॥ పలేసేత్పాదీ ॥ పలద్రోణయోలకక్షుణంపరిభాషాయాంప
రిమాణప్రకణేభిహితం ॥ పూజయేద్బ్రాహ్మణశ్శుచిరితిబ్రాహ్మణః పూర్వోక్తశూలినంపూజయేదిత్థథా ॥
మూలమంత్రేణాఘ్నామ్యూపచారానిత్యథాః ॥ మూలమంత్రేనైవపంచాక్షరీవారుద్రంకాశకౌవైదికం
త్రోవా - వైవపంచాక్షరస్యవామదేవఋషిః - పక్షిశ్శంధః - శివోదేవతా - పూజా - గః - మంత్రి - స్తు - న
మశ్శివామ - కేదసప్రణవాదికంపతంజ - వైదికమంత్ర - స్తు - శ్శ్రీయంబకమిత్వదరౌబహవః - గురిభాషా
యా - కాతాః - సమిదాజ్యతీలాకహుత్వేతి సమిదాదిహూమేషు కమలావిహారం గ్రహదా - మంత్రాంత
రాణి - శి - శాని ॥ తద్యథా ॥ సమిద్ధామేతావత్ - పురుషఎవేదమత్యస్యనారాయణఋషిః - పు - పౌదే
వతా - అమృత్యు - చందః - సిమిద్ధామేష్యయోగః - పురుషఎవేదమిత్యాది - సమిదాన్వయాజ్ఞే - అజ్య
హూమేష్యింబకమంత్రః - తిలహోషే - యతశ్చంద్రిభయామహితిమంగ్రిద్వయంపరి - పరి
మా - ప్రకరణేదశాతం - హూమసంఖ్యాఅష్టాత్తరిశతాద్యముతాం తావ్యాధి త త భా - ౧౮ ॥

తతశ్చాంశిం ప్రకల్పయేదితి శాంతిఘోషశాంతిః - తత్రచానోభద్రాక్షత్యారభ్య ఆశ్వలాయనీయః ॥ శనోన్న
వాతః పవతామితి శైత్తిరీయశాంతిః ॥ పరిభాషాయాం వ్యాధిప్రతిమాదానవిధౌ ద్రష్టవ్యం. ఎతచ్ఛ్రీపలక్షణం ॥
అతోయస్యశాఖాయాం శాంతిస్సాక్షిత్వచ్ఛాభీయోస్సాగ్రాహ్యః ॥ ఏతచ్ఛ్రీశాంతివాచనం వారుణం కలశం సంస్థాప్య
తస్మాక్రేకుర్యాత్ - తతస్సైనోదకేన శాంశ్యదకేన శూలివంసరమాసించేత్ ॥ కలశస్థాపనప్రకారస్తునవ
గ్రహాయజ్ఞేనూర్వాది పూజానంతరందశికతః - అభిషేకప్రకారోపితత్రైవవనుధారానంతరందశికతః సర్వం
పరిస్మరేదితి ॥ ఎవంవిధపాపాచరణౌదయం రోగస్సంజాతః - తస్యవివృత్తయేవక్ష్యమాణశూలదాన మం
త్రస్థితవిశేషణవిశిష్టం ఫలం సంస్కార్య బాహ్యణౌదయద్యాదిత్యధః - ఎతచ్ఛ్రీపవశశూలసాధారణం ॥

ఇతి శూలహరిశ్రిశూలదానమ్.

—* అథారుచిశూలహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ శ్రద్ధాహీనాధనవాక్దీనేవ్వరతిస్తామసదానీవాజాయతాత్రైషనిస్తారః - చాం
ద్రాయణంచాతికృచ్ఛం ప్రాజాపత్యమథాపరమ్ ॥ హేమాద్రావసి ॥ చాంద్రాయణాదికర్వీతవ్యాధ్యాదెర
నుతూపతతి ॥ చాంద్రాయణాదీని యానిస్మృస్తాని సమస్తానివా శక్త్యనురూపాద్యపేక్షయా యోజ్యానీత్యధః -
హోమస్తుశూలహరిశ్రిశూలదానోక్తప్రకారేణ ఆదిశబ్దేన విష్ణుసహస్రనామాపామాజకనవిష్ణుహృదయాది
స్తోత్రాణిలక్ష్యంతే - తానిచపరిభాషాయాం దర్శితాని - తథాచాంద్రాయణాదీన్యసి ॥ *

ఇత్యరుచిశూలహరమ్ ॥

—* అథప్రకారాంతరేణారుచిశూలహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ సాక్షాద్ధంతిగవాదీనియః పునజననాంతరే । శిరోరోగీశ్శోత్రరోగీశ్శూతస
వ్యాధిమాన్భవేత్ ॥ ప్రాయశ్చిత్తం వాషికం వా పాక్షాసంవాత్రివాషికమ్ । చరెద్భృతశ్రవణంచైవ
గోహిరణ్యాదికాదిశేత్ - అత్రగోహననం యజ్ఞసాధనత్వాదివిష్టగోహననం - ప్రాయశ్చిత్తస్యగురుత్వాత్ - ఆది
శబ్దస్యయజ్ఞః పూతోధూమ్యనుతంత - వ్యాధిగురులఘుభావేనైకవాషికాదిప్రాయశ్చిత్తానియోజ్యాని - గో
హిరణ్యాదికమిత్యాదిశబ్దేన వాసోభిధీయతే ॥ తదంతేచేతి చకారేణోద్యన్నద్యేత్యుచజపః ॥ జపసంఖ్యాచా
యుతం - ఉద్యన్నద్యేత్యుచః పరిభాషాయాముక్తం ॥ *

ఇతిప్రకారాంతరేణారుచిశూలహరమ్.

—* అథాజీర్ణశూలహరమ్. *—

అథకర్మవిపాకసముచ్ఛయే ॥ నిదానమాహ ॥ పృథ్వీతాతపః ॥ శూద్రస్యైవతుకుక్త్వాన్నమవతస్య
ద్విజస్యచ । శూలవ్యాధిభావేన్నిత్యమజీర్ణశ్చాపిషీడితః ॥ శూద్రస్యైవాన్నంసతతం జన్మాంతరేభుక్త్వా
యేతన్నిమిత్తప్రాయశ్చిత్తమకుర్వాణస్తై - యశ్చాత్రతస్యద్విజస్యనిత్యకర్మానుష్ఠానరహితస్యవాధుక్తాపేక

స్వవాన్మంభుక్త్వాపూజన దాన్తైః ॥ సశూలవ్యాధిమాన్సవేదిత్యథః ॥ అత్రైవంశపక్వతిం కుర్యాదుః
పవాసత్రయంతథా । దద్యాత్పలత్రయంరూప్యంబ్రాహ్మణాయసకాంచనమ్ ॥ పలమితి ॥ పరిభాషాయాం
పరిమాణప్రకరణేదశితం ॥

—* ఆధ్వర్య హాసాలహరమ్. *—

తమకవిపాకసంగ్రహే || విశ్వస్థవిషదాతాచక్రీకాచాక్షయతేనరః | చక్రబ్రాహ్మలీల-ఎతస్మిన్వి-
హారణాధికం ప్రాయశ్చిత్తంసమావిశేత్ | చాంద్రాయణంపరాకంచతతోద్భవజవచ | ఆపామాజక-
వకస్యాపి జపస్సంధ్యాత్రయేభవేత్ || ఉద్యన్నద్యేత్యుచః పరిభాషాయాంరప్తవ్యః | జపసంఖ్యాత్వయుతం-
ఆపామాజకనగోత్తమపిపరిభాషాయాంప్రతిమాదానః ఛా విష్ణునమఃసనానానంతరంరప్తవ్యం || స్తోత్ర-
జపశ్చవ్యాధివిమోక్షసిద్ధర్థం చాంద్రాయణంపరాకయోగక్షణం పరిభాషాయామేవ ||

ఇంటి పేరు హళూలహరమ్.

—* అధ్యక్షరశూలహారమ్. *—

కమకవిపాకసముద్రయే ॥ శ్రుతాధ్యయనసంపన్నం యాచితారషకించనం । బ్రాహ్మణందాంతమాసి
యదానాథకంనదదాతియః ॥ సభవేజ్జతకేనువీతథాద్ధానీచకహికచిత్ ॥ కృత్యాతికృత్యానాంద్రాణిసకు
ర్యాద్వాద్విధినుస్తయే ॥ చాంద్రచంద్రాయణం ॥ కృత్యాదిస్వరూపంపరిభాషాయాముక్తం - ఎతానిసమ
ప్రాసివ్యప్రానివారోగగురులఘుభావానుసారేణ యోజ్యాని ॥

ఇతి దత్తరహస్యము.

—* అధ్యక్షుల హాజరు. *

కనువిపాకసముచ్చయే ॥ గో గామికటిశూలీస్యాత్తస్యచాంద్రాయగంతథా ॥ కృచ్ఛం చైవాతికృచ్ఛం చ
జపంసారంవినిదిశేత్ ॥ గంవాసకాంచనందద్యాత్సహిరణ్యంఘృతంతథా ॥ సారజపఃశుద్ధ్యనృజపః - పరి
భాషాయాం దశితః ॥ సంఖ్యత్వయుతం - గవాదిదానమంత్రాలపి ప్రాగభిహితాః - సహిరణ్యఘృతదానే
అజ్ఞావేషగణంతః - అలక్ష్మీశ్చచ్చదాస్థ్యంమెయచ్చగాత్రేష్వనస్థితమ్ ॥ తత్సంకంఠమయాజ్యత్వంలక్ష్మీం
ప్రస్థీంచవధాయ ॥

ఇతి కటిశూలహరమ్.

—* ఆధునానామ, *—

కహవిచిత్రసంగ్రహే ॥ పూర్వజన్మనా ప్రేక్ష్యాత్సంధ్యాదిరహితోద్విజః । హస్తతూలి సభవతినిష్క-
 ధ్యానవందితే ॥ భోజయేద్భూమిశ్రాంతశ్చక్రజపేతున్నతంహిరణ్యదః । సౌరంశూక్తంధుత్రంవా
 తిష్ఠేత్తనూభాతీవృక్షైశ్చైతాః ॥ అనయోః స్వరూపంనిష్క-స్వరూపంచపరిభాషాయాముదీరితం ॥ సౌతసూ-

క్రమేణ తస్మాత్ కర్మణా తేషాం సమితిః త్రయోదశ చక్రస్య సూక్తస్య - కల్పప్రస్కాంబుషిః - ఇత్యాదివియోగః -
హీరణ్యదగ్ధిభిః వేదితి శేషః ॥

ఇతి హస్తశూలహరమ్.

—* అథ కణకశూలహరమ్. *—

కర్మ విపాక సముచ్చయే ॥ మైథునం శుభయా ద్విప్రః కణకశూలీ భవేత్పురః । స్వామ్యైశ్చ బధిరః కిం చి
త్కపా లేసహ్య శబ్దవాక్ ॥ నివర్తనం శతీకం దద్యాద్ధృష్టా తాయ కుటుంబినే ॥ విష్ణుః కళాశకర్మంత్రాజ
శేష్టో గ్రహశాంతయే । అపామాజననా రెవంత్రిశంసజలం పిబేత్ ॥ భోజనం చాస్త్యైశ్చ శ్చ ప్రవద్యాత్
శీతాంతథా మైథునశబ్దం బుద్ధిపూర్వకం శుభయా ద్భద్రీశ్వర్యః సమస్తగూపం పరిధామో యం విష్ణు ప్రకాశకా
మంత్రాః - పురుషసూక్తంతద్విష్టోరితి - ద్వీరుచశ్చ - తస్మాద్భూరితి ద్విచక్రస్య ॥ యథాశక్తి యుషిః - విష్ణుః కే
వతా - గాయత్రీఽఞ్చందః - జపేన్వియోగః ॥ అపామాజననా స్మృతిన పిపరిధామాయామవ ॥ సజలం పిబే
దితి సర్వోగీ - పురుషసూక్తాదిజపసంఖ్యా వ్యాధ్యనుసారేణ అష్టోత్తరశతాద్యయుతాంతాః కల్పయః ॥

ఇతి కణకశూలహరమ్.

—* అథ నయనశూలహరమ్. *—

కర్మ విపాక సంగ్రహే ॥ నగ్నం పశ్యత్ప్రియం దృష్ట్వా సూర్యం వాస్తవయోదయే । నేత్రశూలీ భవేత్సో
పినేషీ శుంకుమత్యేకా ॥ వచోకమేదహిమంత్రేణ హోమస్యాదప్తచాయతమ్ । వయస్సుపణకా ఇతి చ నేత్రే
సింహే శ్చ వారిణా ॥ అక్షిభ్యాం శత్రుభిః పన్నేత్రశూలం ప్రశామ్యతి । పరప్రియం దృష్ట్వా తికామతః ॥ తథా
సూర్యమపి ॥ వచోకమేదహీత్యనేన - వచోకదా అసివచోకమేదహీతి దశాక్షరోమంత్రో లత్యుతే - హి
మకాలైశ్చ హంతః కళకశ్శః - ఆస్మయంతస్య ప్రాజాపత్యవరమేష్ఠీ నామ దేవా ఋషయః - అగ్నికేవతా -
అతశ్చక్షురీఞ్చందః - ఆష్టదాయుతమితి ॥ వయస్సుపణకా ఇత్యస్య - గౌతమ ఋషిః - ఇంద్రోదేవతా - అనుష్టు
ప్తాఞ్చందః - విహితా ధేకజపేన్వియోగః - వయస్సుపణకా ఇత్యాది - యథాహోమం చ జపసంఖ్యా ॥ నేత్రేనే
చ సంయావద్రోగవిముక్తి - యథాశక్తి బ్రాహ్మణాన్భజయేత్ ॥ సూర్యపూజాచక్ర్యా - నేత్రాదిదేవ
తాత్వాత్తస్య ॥

ఇతి నయనశూలహరమ్.

—* అథ శాతాతపోక్తశూలరోగహరమ్. *—

శూలీషరోపతాపేన జాయతే న పుషాతనః । అన్నదానం ప్రకుర్వీత శథారుద్రం జపేద్భుధః ॥ వపుషాశ
నః కృతశరీరభ్యధః ॥ వ్యాధిరతమథా వేదాన్నవానా దేర్భ్యాసః - రుద్రలక్షణం - రుద్రవిభౌ పరిభౌ
మాయాన్ద్రవ్యవ్యం ॥

ఇతి శాతాతపోక్తశూలరోగహరమ్.

—* అథశూలప్రతికృతిదానమ్. *

శూలప్రతికృతిలక్షణంచకమకవిపాకసారే॥ అనుక్తేషుతురోగేషు రోషాగ్నిజ్వలితేషు॥ భూభంగ భీషణంశక్తింశూలంపాశాంకుశాదధత్ ॥ చక్రఖడ్గదావజ్రశరక్షురధనూంషిచ । నాసాగ్రతతజాన్యా కంపయన్పరిపాశ్వకాః ॥ దంష్ట్రాధరయుతందూరాద్దురాత్పాణిమదేక్షుణమ్ । ఉద్యన్నభిముఖం ధా వక్ప్రమాతుకంపార్శ్వయోఃకృశాః ॥ విశీణకేశంరొగాణాంప్రతిరూపంపకల్పయేత్ । శతంతస్యాజ్ఞా మధాంవాహేమ్నోహిణీతేనతు ॥ తదేవప్రతిమానూనం కమకాంతివ్యపిస్వతిః । అతస్వత్సేన యో దద్యాన్తహదానంనరాధమః ॥ ప్రతిగృహ్యతివాతస్య దుఃఖశోకావహంభవేత్ । యేయేరోగాఃప్రచాధం తేదేహస్థాస్సతంతమామ్ ॥ గృహాంప్రతిరూపంతుమహారూపైర్ద్విజోత్తమమ్ । తేనోనేనతందద్యాత్పూ వకరీత్యాకృతావకనమ్ ॥ బాధమిత్యేవగృహ్లేయాత్తద్రూపంవ్యాధిభిస్సహ । ఆచార్యం యజమానస్తుతి నుయాయాచ్ఛతంపదమ్ ॥ అనుక్తేషుతురోగేష్విత్వాది-యత్రరోగప్రతిమావిశేషంనాభిధాతం - తత్రరో గప్రతిమామేవం విధలక్షణోపేతాంకుర్యాదిత్యథః ॥ శక్త్యదికందధత్-స్థితమిత్యథః - దధద్యచ్ఛల్ ॥ సిన్ధ స్వరూపంపరిభాషాయాంబోధ్యం ॥ కమకాంతివ్యపిస్వతః - ఎవమన్యత్రాపి కమకవిపాకకాంతిమస్వ తస్మామాన్యన్యాయేన ప్రాప్తత్వాత్ప్రతిమామానంకతావ్యమిత్యథః ॥ యద్యప్యేవంతథాప్యత్రచాన్యత్రచ వ్యాధిగురులఘుభావాపేక్షయా ॥ శక్త్యాశక్త్యద్యనుసారేణ ప్రతిమానం కల్ప్యం ॥ నవ్యశక్యంవిదధాతిశా స్త్రం- ఎతచ్ఛస్వతః పదాత్తదా ॥ దేశంకాలంతథాత్తానంద్రవ్యంద్రవ్యప్రయోజనమ్ । ఉపపత్తిమవస్థాం చజ్ఞాత్వాశాచంప్రకల్పయేదితిబోధాయనవదనేనశావపదస్యోపలక్షణార్థజ్ఞానమవగంతవ్యం ॥ యేయే రొగాఃప్రతిదానమంత్రః- పూర్వరీత్యాకృతార్చనః ॥ ఆతంకౌదేవతాతత్రేత్యారభ్యపరిభాషాయాం వ్యాధి ప్రతిమాదాన విధావుక్తప్రకారేణైత్యథః ॥ శతంపదమితి ॥ శతంపదానీత్యథః - సముదాయాపేక్షయైకవచనం-

*

ఇతిశూలరోగహరప్రతికృతిదానమ్.

మాతాపుత్ర్యచరిత్రకీర్తివిభవాయస్యాంబికానామతత్కాకల్యాపరమూర్తిః । రార్యచరిత్రశ్రీపెద్దిభట్టఃపితా । సాయంకాశికవంశధూవణమణిః । శ్రీభట్టవిశ్వేశ్వరో వేదేస్తాత్మమతేనయేచ సపదే వాక్యకృతీ నధకతే॥ మతిర్ద్యేషాంశాస్త్రైప్రకృతిరమణీయావ్యవహృతిః । పరాశీలంశ్లాఘ్యంజగతితుజవస్తైకతపయోచిరంచిత్రైతేషాం ముకురతలభూతేస్థితిమియాదియంవ్యాసారణ్యప్రవరమునిశిష్యస్యథాణిః ॥ మహాణవాభ్యే మహితే ప్రబుధే మాంధాతృనామ్నోమదనాత్మజస్య ॥ సతక-మకమాణిక్యగణేన పూజౌపూజాఃప్రసన్నానవమస్తరంగః॥

ఇతి శ్రీ పండితపారిజాత కథారిష్యలైత్యాది చిరుదవిరాజమాన శ్రీమదనధూపాలపుత్ర

మాంధాతృ ద్విబంధే మహాణవాభిధానే కమకవిపాకే

నవమస్తరంగః.

కమవిపాకసంగ్రహే— దశమ తరంగ ప్రారంభః.

—* అథజ్వరహరణి. *

తత్రగాగ్యః॥ శీతజ్వరహరణమ్॥ యేపునఃకూరకమాణఃపాప్మానోమందచేతసః । తేభవేయుస్సదా శీతజ్వరవంతస్తచేనసః ॥ శాంతయేయతసంఖ్యాకంప్రకుర్యాత్ప్రియతోజపమ్ ॥ జాతవేదసమంత్రేణబ్రాహ్మణాన్భోజయేత్తతః ॥ సురామాంసోపహారాద్యైర్బలిస్సర్వత్రశస్యతే॥ సహస్రకలశస్నానంశశభోజనమేవచ॥ సదాశీతజ్వరవంతిత్యాది ॥ ప్రతిదినంశీతజ్వరయుక్తాః- జ్వరప్రాదుర్భావకాలేశీతజ్వరపూర్వకజ్వరేణయుక్తాత్తత్యధః ॥ జాతవేదసమంత్రేణజపంకుర్యాద్దిశాంతయే ॥ తత్రాయత సంఖ్యాకమిత్యపలక్షణం ॥ రోగగురులఘుభావనజపెగురులఘుభావఃకల్ప్యః॥ ఎవంబ్రాహ్మణభోజనేపి- జపాంగామపరామభిషేకాంగాంసరాదిభిర్బలిభిర్బలిరధికారభేదేన సహస్రకలశస్నానంతునమకానువాతైరీశ్వరస్య- పురుషసూక్తంవిష్ణుః - శీతజ్వరేతథాకుర్యాదభిషేకం హరైర్బలధితీ ॥ కమవిపాక సంగ్రహేభి ధానాత్ ॥ నమకానువాకానామృష్యాద్దీనితథారుద్రాభిషేకప్రకారశ్చపరిభాషాయాండ్రప్రవ్యః - పురుషసూక్తాద్యపితౌవేదప్రవ్యః ॥ జాతవేదసమంతస్య - కశ్యపఋషిః - జాతవేదాగ్నిదేవతా - త్రిష్టుప్తందః- విహితాథేవనియోగః - జాతవేదసేసునవామేత్యాది ॥

॥

ఇతి శీత జ్వర హరణమ్.

—* అథోష్ణజ్వరహరణమ్. *

కమవిపాకసంగ్రహే॥ మంగళేషువకాలేషు సతతఃకోపవాన్నరః । ఉష్ణజ్వరాభిహతస్స్యా త్తత్పాపస్యోపనుష్టయే ॥ సహస్రకలశస్నానంరుద్రదేశేశస్యకారయేత్ ॥ బ్రాహ్మణాన్భోజయేచ్ఛక్త్యా జపేద్యై జాతవేదసమ్ ॥ తథామాహేశ్వరతంత్రేపి ॥ ఉష్ణజ్వరేమహేశస్యప్రకుర్యాదభిషేచనమితి ॥ రుద్రేణ నతరుద్రేణనమకానువాతైరీత్యధః॥ అస్యాపాకాదిపరిభాషాయాండ్రప్రవ్యంజాతవేదస్యతుజప శీతజ్వరహరణ- జాతవేదసంగ్రహణం మృత్యుంజయస్యాప్యపలక్షణం ॥ అస్యత్వాపాకాది త్రైత్రీయ శాఖానుసారేణ పరిభాషాయాంకూర్మాండపూమవ్రకరణేశ్వరాయ - అత్రాశ్వలాణనశాఖానుసారేణాభిధీయతే ॥ త్ర్యంబకమయశామహాశశస్య వసిష్ఠఋషిః - మృత్యుంజయరుద్రోదేవతా- అనుష్టుప్తందః- నియోగః ॥

ఇతి ఉష్ణజ్వరహరణమ్.

—* అథ శాతాతపోక్తవివిధజ్వరహరమ్. *

దేవద్రుమహారస్యైవ జాయతేవివిధజ్వరః । జ్వరోమహాజ్వరశ్చైవరౌద్రోవైష్ణవవివచ ॥ జ్వరేరుద్రజ
పంకుర్యాన్మహారుద్రంమహాజ్వరే । మహారుద్రంజపేద్రాదైష్ణవేతుద్వయంజపేత్ ॥ జ్వరేతురుద్రజపమి
త్యాది ॥ మహారుద్రలక్షణాతి రుద్రానువాకానామాహాదిచపరిభాషాయాముక్తం - మహారుద్రంజపే
ద్రోద్రజతి ॥ రుద్రసంబంధినిమహేశ్వరజ్వరైకతినతమేఅసాధ్యజ్వరేవమహారుద్రసహస్రనామాహ మజానవి
ష్ణుహృదయస్తోత్రాణిపరామృత్యంతే - అతస్తద్వయంవిష్ణుసంబంధంచశతరుద్రపురుషసూక్తాదిజపేత్ ॥ శత
రుద్రాదీనిపరిభాషాయాందశికతాని ॥

ఇతి శాతాతపోక్తవివిధజ్వరహరమ్.

—* అథ సవజ్వరహరమ్. *

కుంభదానం ॥ అగారదాహీజ్వరవాన్జాయతేతత్రసిష్కృతిః । నవకుంభంసమాసీయవృక్షయంచావ్రణంద్వ
భమ్ ॥ లోహితంకాన్యైశ్చరహితంస్థాపయేత్తండులోపరి । పరిమాణంతండులానాం ద్రోణపంచకమివ్యతే ॥
విశుద్ధాస్తండులాగ్రాహ్యఃశ్వేతవస్త్రేణవేష్టయేత్ । మధునాప్యథవాశ్మేనఖండేనాధగుడేనవా ॥ తైలనాథాం
భసావాతంపూరయేచ్ఛక్తితోనరః । శ్వేతపుష్పైరవయేత్తంగంధపుష్పైస్తథాపరైః ॥ హేమశృపూ
వవతాగ్ర్యఃసమిదాజ్యచరూతగుటః । సువణేనయథాశక్త్యాబ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ ॥ తస్మైహుత
వతేన్మత్తశ్రుతశీలాయతంత్రకమ్ । మంత్రేణానేనవిధివత్పూజయేచ్ఛజ్వరీనరః ॥ మహేశదేవదేవేశవాసుదేవప
రాత్మర । కుంభేనానేనదత్తైవజ్వరఃక్షీప్రంప్రశామ్యతు ॥ ఎకాంతరంసన్నిపాతంతృతీయకవతుధికౌ । పా
క్షికంమాసికంవాపి సాంవత్సరికమేవచ ॥ నాశయైతంమమక్షీప్రంవాసుదేవమహేశ్వర । ద్రోణపంచక
మిత్యాది - ద్రోణస్వరూపంప్రమాణప్రకరణేద్రవ్యం - శ్వేతవస్త్రేణవేష్టయేదితి - కుంభమిత్యన్వయః -
కుంభంగంధపుష్పైస్తథాపరైరితి - అపరైరక్తపీతాదిభిర్యథాః హేమశృపూవవదితి ॥ పూ
ర్వోక్తప్రకారేణసచప్రకారశ్శూలహరత్రిశూలదానేద్రవ్యః - తిలస్థానేవరురిత్యేతావాన్విశేషః - కుం
భదానమంత్రస్యరుద్రవిష్ణుప్రకాశకత్వాకుంభపూజాపిరౌద్రేణ వైష్ణవేనవామంత్రేణకతవ్యా - హేమ
మోష్యనయోరన్యతమేన - తత్రరౌద్రశ్చైవపంచాక్షరః - శూరోగహరత్రిశూలదానేద్రవ్యః - రుద్ర
గాయత్రీదద్యహరౌమామహేశ్వరదానేవక్యతే - అన్యేవత్సృంబకమిత్యాదయః - పరిభాషాయాం దశిక
తాః - వైష్ణవాఅపితద్విష్ణోః పరమపద మిత్యాదయస్తత్రైవదశికతాః - నారాయణాష్టాక్షరమంత్రస్తు
అంత్రవృద్ధిహరనారాయణచూడాదానేసిరూప్యతే ॥ గోవాలమంత్రస్తునక్తాంధ్యహరే - సువణేనయథాశ
క్త్యైతి - సువణేనయతంకుంభంనివేదయేదిత్యన్వయః - మహేశదేవదేవేశేత్యాగ్రభ్యంతోద్వయం దాన
మంత్రః ॥

ఇతి సవజ్వరహరకుంభదానమ్.

—* అథ జ్వరతప్తానమ్. *

తత్రాయంక్రమః ॥ గోవిందసంజ్ఞకంకంచనతాపసంతథా పుత్రంతాపసాంతరంచ తిలోదకైరంజవిత్రయ

దానేనపృథక్పృథక్తర్పయిష్వపశ్చజ్వరానుసారేణఅష్టాత్తరశతాద్యయతాంతం జ్వరముద్దిశ్యతావ్యం-
జ్వరతపః జేరక్తాక్షతావారఃప్రస్పాణివాగ్రాహ్యణి - తత్రతిలకపణిమంత్రా || యోసానరస్వతీతీరకు
త్సగోత్రసముద్భవః | తిగ్రాతజ్వరదాహేన మృతోగోమిదసంజ్ఞకః | జ్వరాపనుతయేతస్మైదదామ్య
తత్త్రిలోకం | తథా || నద్యాంచనమదాతీరే అపుత్రస్తాపసోమృతః | రాత్రౌజ్వరవివాశాయదద్యాంత
స్మైతిలోకమ్ ||

ఇతిజ్వరతపణిమంత్రః.

—* అథజ్వరప్రతికృతిదానమ్. *

త్రిపాద్భస్మప్రహరణస్త్రిశిరారక్తలోచనః | సమేప్రీతస్సుఖందద్యాత్సర్వామయపతిజ్వరః || భస్మప్ర
హరణోభస్మాయుధశ్శత్రుః - పూజాదివిధానంత్యాతంకౌదేవతా తత్రేత్యాభ్యసరిధామాయాం వ్యాధిప్ర
తిమాదానవిధావుక్తం ||

ఇతిజ్వరహరప్రతికృతిదానమ్.

—* అథశ్వాసఖాసహరణి. *

అత్రనిదానంతుః ఉమామహేశ్వరసంవాదే || కృతఘ్నజాయతేమత్యఃకఫవాత్శ్వాసఖాసవాత్ || ఉ
ష్ణజ్వరచనిత్యంహిపిత్రరొగ సమన్వితః || ఎతన్నివర్తతిఃకమఃవిపాకసముచ్చయే || చాంద్రాయణవ్రతంకు
ర్యాత్పంచాశద్విప్రభోజనమ్ | అగ్నిందూతాదిసూక్తైనచరుణాసహాయుతమ్ || అష్టాధికంతుజహుయా
దుక్తరొగస్యశాంతయే | అన్యచ్చవాయుపురాణే || తద్విష్ణోరితిసూక్తైనజపంకుర్యాద్విజోత్తమాత్ | పూ
జయేద్భోజయేద్దద్యాత్తన్తనానన్యమానసశ్చ || చాంద్రాయణస్వరూపం కృచ్చ్రప్రకరణేభ్యధాయ || చరు
ణాసహాయుతమితప్రత్యేకంసంబధ్యతే - అగ్నిందూతమితి సకలం హేమమంత్రః - ప్రత్యుచంవా ||
అయంచవ్యవస్థితోవికల్పః - వ్యాధికక్త్యాద్యాధిక్యాత్సూక్తంసకలం - అల్పత్వేప్రత్యుచమితి || ఎవంసర్వా
త్రవేదితవ్యం- తద్విష్ణోరితిసూక్తేనేతి || తద్విష్ణోఃపరమిత్త్యుచాప్రాతర్యజుర్బావి బోధయేత్తేతత్సూక్తంలత్య
తే - తదంతగతత్వాత్తస్య - ఎకస్యాస్తస్యాఋచస్సూక్తవ్యవదేశాభావాచ్చ - తన్ననాశ్చ | దానంద
ద్యాదిత్యుభయః - తచ్చదేయంమధు సహిహారణ్య వాసాంసి || తత్రమధుదానమంత్రః - యస్తాత్ప్రత్యా
జాంత్రాధైత్వంప్రీతిందెహ్యమృతోద్భవమ్ | మథోతవప్రదానేనపాహిమాందుఃఖసాగరాత్ || ఆజ్యాదిదా
నమంత్రాస్తుప్రాయశ్చిత్తోపక్రమఃధృతాప్రదర్శితాః - అగ్నిందూతమితిసూక్తస్యద్వాదశశ్చస్య మేధాతిథిఋ
షిః - అగ్నిదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - విహితార్థేవినియోగః - అగ్నిందూతంవృణోహృత్త్యాదిప్రాత
ర్యజుర్బావిబోధయేత్తేకవింశత్యుదస్యసూక్తస్యమేధాతిథిఋషిః - ఆదిత్యతస్మాత్సన్వన్యచ్ఛతస్మాన్విత్త్యోక్తే
ఆగ్నేయా - ద్వేదేవీనాం - ఎకేంద్రాణీవరుణీనాం ద్వేద్యావాఘృథివ్యా - ఎకాపాథివీ - వద్యైష్ట్యవ్యః - గా
యత్రీచ్ఛందః - విహితార్థేవినియోగః - ప్రాతర్యజుర్బావిబోధయేత్త్యా ||

ఇతికఫజ్వరయంతశ్వాసఖాసహరణి.

—* అథప్రకారాంతరేణశ్వాసఖాసహరమ్. *

కవః పాకసగ్రహే || కురుక్షేత్రాదిచేశేషకాలేషుగ్రహణాదిషు | మహాదానానిగృహ్యేయానిషిద్ధాన్యధవాస్వయమ్ || అపాత్రభూతోదాత్తభ్యోసిద్ధేభ్యశ్చమానః | సపామశ్వాసఖాసైశ్చ కుటీస్థమిభస్తథా || కిండాత్కాచైపిడ్యేతతత్తద్రోగశ్శాంతయే | మహిషీయః సైవత్యాందద్యావ్తానసారితః || రోష్ణంయద్దీయతేదానంతత్సమగ్రమిహైవహి | తత్సమగ్రంతుదోషాయభవతిహపరత్ర || జపేచ్ఛపారుషంసూక్తంనామ్నంచైవసహస్రకమ్ | ఉద్యంత్యుచాచచర్వాజ్యహూమశ్చయ్యోత్తరాయుతమ్ || హిరణ్యగత్నవాసాంసిపంచాశద్విభోజనమ్ | సహస్రకలశన్నానం ప్రకర్మాద్రోగశాంతయే || సిద్ధానిత్యాదినిషిద్ధానికాలపురషాదీనిస్వయమపాత్రభూతోవెదనిత్యకమాన్మహాహరిహితః పతితోవా - అసిద్ధానిభూధనాదీనివా అనాపదిగృహ్యేయానిషిద్ధేభ్యోదాత్తభ్యః పతితాదిభ్యః - మహిషీదానప్రకారః - పరిభాషాయాంచైవసస్తుస్వరూప నిరూపణేద్రవ్యవ్యః - మహిషీదానమంత్రస్తు || కాలమృత్యుస్వరూపాంతాంమహిషీంరక్తభూషణం | సాలంకారాంప్రదాస్యామిమమశాంతింప్రయచ్ఛతు || పురుషసూక్తసహస్రనామఉద్యన్నద్యేత్యుచానామృష్యాదిపరిభాషాయామేవనిరూపితం-అత్రివ్యాధిగురుః ఘృభావేన మహిషీదానాదీనిశమస్తానివాయోజ్యాని || ఇతిప్రకారాంతరేణశ్వాసఖాసహరమ్ - పిశునోనరకస్యాంతేజాయతేశ్వాసఖాసవాక్ఘృతంతేనప్రదాతవ్యంసహస్రపలసంఖ్యయా || ఉద్యన్నద్యజపఃకార్యోహూమశ్చవాజ్యయోరపి | పలస్వరూపం- ఉద్యన్నద్యత్యుచశ్చపరిభాషాయామంతం- జపహోమయోస్సంఖ్యాతోగానుసారేణకల్ప్య ||

ఇతిశాతాపోక్తశ్వాసఖాసహరమ్.

—* అథశ్వాసఖాసహరధ్వజపాశదానమ్. *

పద్మపురాణే || శ్వాసఖాసయతోమత్యోబలిగ్రహణతోభవేత్ || బోధాయః || ధ్వజంపాశంపల్లెకేనకుర్యాత్తుగజతేనవా | పలాథేనాథవాశుద్ధేస్థటికోపమమాదరత్ || రత్నైర్మూరకతైస్సమ్యగ్బద్ధమంగేమసర్వతః | కుంభేచస్తాపయేత్తత్రతిలానాంద్రోణపంచకమ్ || కుంభస్థోఽరిసంస్థాప్యధ్వజంపాశంచ శోభనమ్ | నిష్కద్వయయుతంతంతుబ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ || వస్త్రేణవెష్టయేత్కాంభంగంధపుష్పాక్షతార్చితమ్ | శుభచిత్తసమేతాయశ్రోత్రియాయకుటుంబినే || వరుణస్యతథావాయోఃప్రీత్యథాంవినివేదయేత్ | నమఃపాశభృతేతుభ్యంసమోధ్వజకరాయతే || జలాధిపతయేతుభ్యంవాయోసర్వజనప్రియ | యువయోఃప్రీతయేదత్తాధ్వజపాశాసురాచితౌ || శ్వాసఖాసౌహరేతాంమేపీతౌసవజనాశ్రయా | యదాతు రజతేనతదాశుద్ధస్థటికోపమం - అంగేవ్వనయకేమతత్తత్సృజేశేమమరకత రత్నైర్బద్ధం. యుక్తంధ్వజపాశంచకుర్యాత్ - కుంభంచస్తాపయేత్ - కుంభంచద్రోణతిలానాముపరిసంస్థాప్యతస్యకుంభస్థోపరిధ్వజంపాశంచ నిక్షిపేత్ - కీర్త్యశమిత్యతహ-నిష్కద్వయయుతమితి || నిష్కద్వయంసువణాంరజతంవానిష్కద్వయధ్వజపాశాచకుంభేస్తాపయేదిత్యథః- బ్రాహ్మణాయనివేదనం - కుంభాదిపూజానంతరమేవ || పూజాప్రకారమాహ || వస్త్రేణవెష్టయేదితి - తత్రకుంభేవరుణవాయూతత్తత్ప్రకాశక మంత్రాభ్యామేవసోడశోపచారైః పూజయిత్వాధ్వజపాశాచనామమంత్రేస్సంపూజ్య || నమఃపాశభృతేతుభ్యమిత్యాది మంత్రేణధ్వజపాశా

ఉక్తలక్షణాయాబ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ || ద్రోణనిష్కయోలక్షణం సరిమాణప్రకరణైరద్రష్టవ్యం - చరుణ
వాయవ్యమంత్రానవగ్రహమఖప్రకరణైదశికాతా ||

ఇతిశ్వాసఖాసహరధ్వజపాశదానమ్.

—* అధశ్వాసఖాసమూర్తిదానమ్. *

తల్లక్షణంకర్మవిపాకసారే || శ్వాసస్త్రోతాహుఃపాశాక్షకమండలుయుతోజ్వలత్ | ఖాసఃకూర్మాంగ
సంస్థానోదీఘఃదండధరఃకృశః || కరేణనాదయోక్షఘంటాంవికృతాక్షోపశీషణః | శ్వాసస్త్రోతాహురితి || అ
త్రవిశేషానుపాదానాద్దక్షిణపాశ్వేశాబాహుద్వయంవామేత్వేకోదాహుః - ఎవమన్యత్రాపివిషమ బాహుస్థల
విజ్ఞేయం || కూర్మాంగసంధానఃకూర్మఃఇసుకుచితాంగఇత్యథః - యదాశ్వాసఖాసయోరైకైవమూర్తిః
స్తదాత్రిబాహుస్సంకుచితాంగశ్చైత్యేనంవక్తవ్యః - ఎతత్ప్రతిమాపూజాధానంతు - అంతరీక్షవతాతత్రే
త్యైరభ్య పరిభాషాయాముక్తం ||

ఇతిశ్వాసఖాసహరప్రతిమాదానమ్.

—* శోభహరణి. *

కర్మవిపాకసముచ్చయే || శోభిక్పశ్చత్రియంకుర్యాద్ధాయత్త్వాఅయతంజపః | తిలహోమ సహస్రంచ
జపిన్స్త్యక్త్యంజయంతథా || తిలహోమస్తున్యాహృతిభిః గాయత్రీత్యంబకమంత్రాణామృష్యాదితథాకృచ్ఛిలక్ష
ణంచపరిభాషాయాంద్రష్టవ్యం - మృత్యుజయజపసంఖ్యాశీసహస్రం ||

ఇతికర్మవిపాకసముచ్చయోక్తశోభహరమ్.

—* అథకర్మవిపాకసంగ్రహోక్తశోభహరమ్. *

అద్రోణాగేశాదీతీరేఛాయాయాంపుశినేచయః | మాత్రంపురీషంవల్మీకేయఃప్రముంచెజ్జలపివా || శ్వయ
ధువ్యాధిమాప్నోతీత్యేవమాహసదాశివః | ఛాయాయామితి || వృక్షదేవాలయచ్ఛాయాయాంమాత్రపురీషం
ష్ఠీవనాదేరుపలక్షణంత్రాద్యాదిగ్రహణంపుణ్యస్థానోపలక్షణార్థం - ఇంద్రంవఇతిమంత్రంహిజహేదప్యోత్తరా
యుతమ్ | ఆపోహిమేతిహామస్సౌభ్యరుద్రాసర్పిషాయుతమ్ || ఇంద్రంవోవిశ్వతప్పరీత్యేవః పరిభాషా
యాం నవగ్రహప్రకరణై లోకపాలమంత్రేషుద్రష్టవ్యః - ఆపోహిమైత్యుచస్తుపరిభాషాయాంరోగప్రతిమా
దానవిధాద్రష్టవ్యః - చరుణాసర్పిషాయుతమిప్రత్యేకంసంబధ్యతే - వ్యాధితరతమభావేన హేమసంఖ్యా
యాన్యానాధికభావః పరికల్ప్యః ||

ఇతికర్మవిపాకసంగ్రహోక్తశోభహరమ్.

—* అథశోభహరవస్త్రదానమ్. *

తత్రవృద్ధబోధాయనః॥ విఘ్నకర్తావభోక్త్యాణాంశోభిభవమానవః॥ తస్యతమవిచాకోక్తంవ్యాధినా శనముత్తమమ్ ॥ దానంకత్యాయశేషేణసర్వశోభవినాశనమ్ । తేమవస్త్రంసమానీయబహుమూల్యసముద్భవమ్ ॥ ముక్తాఫలానిబద్ధీయాద్వస్త్రప్రాంతేనమంతతః । కుంకుమేనాంకితం సమ్యక్కరూపాగరుధూపితమ్ ॥ తండులాపరిసంస్థాప్యతండులాంశ్చస్వశక్తితః । ఉపచారైష్టేడశభిరాచార్యఃపూజయేత్తతః॥ పూమంవాపిప్రకవీతసమిదాజ్యతలైఃక్రమాలా । ఉద్బుధ్యస్వశివంవిష్ణురథవ్యాహృతిభిస్తథా॥ మంత్రైఃక్రమేణ జహుయాన్స్విష్టకృద్భుతతఃపరమ్ । హుత్వాహుత్వాతుసంపాతంపాతేనర్వంనివేశ్యతమ్ ॥ సంఖ్యాచాష్ట్య త్మరశతమష్టావింశతిరేవవా । సంపాతేనాంగముత్పజ్యాత్సర్వమేవహీరోగిణః ॥ అక్షీభ్యామితిసూక్తేన యథాలింగంతథేవచ । వాససామాజకనంకుర్యాన్నాజకయేద్దధాముష్టివా ॥ ఆచార్యాయాథతద్వస్త్రం దద్యాచ్చైవసదక్షిణమ్ । మంత్రేణాశేనవిధివర్తతేతాభిముఖిశ్శుచిః ॥ ఋషీకాంప్రవరోగస్త్యోలోపాముద్రాపతిఃప్రభుః । తేమవస్త్రప్రదానేనతుష్ట్యాధింశ్యపోహతు॥ బ్రాహ్మణేభ్యస్తదాతేభ్యోదద్యాచ్ఛక్త్యావదక్షిణామ్ । తతస్సాన్నిత్యాశుచిభూతోవస్త్రమాల్యోపశోభితః॥ బ్రాహ్మణైఃకంఠభిస్సౌఖ్యంఘంజీకసుసమాహితః । తండులాశ్చస్వశక్తితః॥ భవంతీతిశేషః - ఆచార్యంపూజయేదితి ॥ తేమవస్త్రమగస్త్యదైవతమాచార్యః పూజయేదిత్యర్థః ॥ అగస్త్యః ॥ ఖనమానఇత్యగస్త్యాంతేవాసీ బ్రహ్మచారి ఋషిః- రుద్రాదేవతా- అథవా - అగస్త్యప్రీతయేతాసాదీయతఇతివస్త్రపూజాయామగస్త్యోదేవతా . తిమ్మప్పందః - వాసఃపూజాయాంవినియోగః - అగస్త్యః ఖనమానఇత్యాది । ఉద్బుధ్యస్వశివంవిష్ణువ్యాహృతి నాంబపరిభాషాయాంనవగ్రహప్రకరణేకూక్తాంజప్రకరణేచాషాఢికశీతమ్ - తథాస్విష్టకృద్భోమస్య చహుత్వాహుత్వాచసంపాతాశి- యదాజ్యహోమస్తదాప్రత్యాహుతిహుమానంతరంసంపాతాజ్యబిందూన్సూత్రాంతరేస్థాపయేత్॥ తేనసంపాతాజ్యబిందుసముదాయేనరోగిణస్సర్వం గాత్రం పరిమాజకయేత్ - కేనమంత్రేణ- అక్షీభ్యామితిసూక్తేన- వీతచ్ఛసూక్తంపరిభాషాయాంరోగప్రతిమాదానవిధౌదప్తవ్యం- గాత్రపరిమాజకనద్రవ్యమాహ॥ వాససామాజకనంకుర్యాదిత్యాదిపూజితవాససావస్త్రాంతరేణవాప్రథమవాససా పరిమాజకనం ॥ పశ్చాద్దధాముష్టివా - తద్వస్త్రంపూజితవస్త్రమచార్యాయదద్యాత్ - ఆచార్యయేతి ప్రతిగృహీతురుపలక్షణం- తచ్చదానంసదక్షిణంభవతి ॥

ఇతిశోభహరవస్త్రదానమ్.

—* అథశోభహరప్రతిమాదానమ్. *

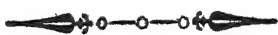
తల్లక్షణం కమకవిహాకసాదే॥ శోభఃపంచకరస్త్రీత్యోగశాక్షశ్చరచాపధృక్ । దధానశ్చురికాంఘంటాంకు లిశంబకృశస్త్రధా॥ పంచకరఇతి॥ దక్షిణేత్రయః-కరాః - వామద్వావితి॥ పంచపూజావిధానంతు- ఆలేంకొదేవతా- తత్రేత్యాభ్యుపరిభాషాయాముక్తం- వ్యాధిప్రతిమాదానవిధౌ ॥

ఇతిశోభహరప్రతిమాదానమ్.

—* అథ పాండురోగహరమ్. *—

జేవత్విజద్రవ్యహరీ పాండురోగీభవెన్నరః | కృచ్ఛాఠి కృచ్ఛే కుర్యాత్సః చాంద్రాయణమతంద్రితః || కుర్యాత్
యూక్తాశ్చాండ హిమం చ స్యణః చాంద్రే చ వాససీ | బ్రాహ్మ జేభ్యో యథాశక్తి పాండురోగస్య శాంతయే || దే
వద్విజేత్యాది || దేవాశ్చ స్విజాశ్చ చాంద్రం రజతం - కృచ్ఛాఠి కూశ్చాండ హోమ పర్యంతా నాం స్వరూపాణి - త
థాసువణాదిదానమంత్రాశ్చ పరిధామాయానిరూపితాః ||

ఇతి పాండురోగహరప్రాయశ్చిత్తమ్.

—* అథ శిరోవేదనాసహితపాండురోగహరమ్. *—

కమః విపాకసంగ్రహే | అగ్నిహోమ దీకమాణి ప్రక్రమ్య నసమాపయేత్ | సపాండురోగీభవతి శిరోవేద
నవాంస్తదా || కృచ్ఛాఠి కృచ్ఛే కుర్యాత్సః చాంద్రాయణమతంద్రితః | శతంచభోజయేద్విప్రాత్స్వప్నాన్నే
నయథేషికమ్ || కృచ్ఛాఠి లక్షణాని పరిధామాయాముదీరితాని ||

ఇతి శిరోరోగ సహిత పాండురోగహరమ్.

—* అథ పాండురోగహతపృథ్వీతానమ్. *—

తత్ర శానకః || అంత్యజాగమనే మత్స్యః పాండురోగీప్రజాయతే | వత్సామితత్ప్రీతికారం దానహోమాదిక
మణా || పలత్రయేణ కుర్వీత రజతేన వసుంధరామ్ | తదధేనాథవాకుర్యాద్విజ్ఞతశాత్యం నకారయేత్ || స
పవతవనాం కృత్సంసముద్రపరివేష్టితమ్ | నవరత్నాని షీఘ్రే తవస్త్రేణ వేష్టయేత్ || కాంస్యపా
తేని షీఘ్రపలాష్టకవింశతి | దేవీమావాహయేత్తత్ర సర్వాధారాంహరివియమ్ || ఎహ్యేహి జేవిధా
త్రిత్వం రూప్యేన్దిక సమ్యగావిక | నహితావర్షత్రేద్విక సైస్సముద్రైస్సుమనోహరైః || ఏనమావాహ్యతాండే
వీంగంధమాలైస్సమచయేత్ | ఉపచారైష్టే దశభిరాచార్యస్సవశాన్త్రువిత్ || హిమంచాపి శ్రుకుర్వీత
సమిదా జ్యోతిరపి | భూమిభూమేతి మంత్రేణ సమిద్ధోమః ప్రకీర్తితః | తదా || భూమిభూమి మగాదిత్యపి
మంత్రః ప్రకీర్తితశ్చాగ్నాజుహుయాత్సపిక హతితైః | అగ్నీరు త్రతశ్చాసి కుంభం వస్త్రేణ వేష్టితమ్ || స్థాప
యేదవ్రణం శుభ్రీమశ్వస్థానాది మృత్రికామ్ | ప్రక్షిప్తే చ తథా శుద్ధవారిదా పరిపూరితమ్ || సముద్రశ్చేష్టాం
వమాదిభిః కంత్రైరభిషేకం దకారయేత్ | శన్నోవాతాసువాతవశాంతించాపి ప్రకల్పయేత్ || అభిషిక్త
స్యచాంగాని వస్త్రేణ పరిమాజయేత్ | అక్షిభ్యామనువాతేన యథాలింగం సదగ్భకమ్ || అచార్యాదుః
తాం పృథ్వీం దద్యాద్రోగీ సమాహితః | మంత్రేణానేన విధివత్ప్రాజ్ఞానామహ్యుదజ్ఞుః || ధరాధరిత్రీఘ్నా
తానాం వరాహేణోద్ధృతాపురా | రత్నగర్భా సముద్రైకవసనా సవశోభనా || దానేనానేన సుప్రీతా
పాండురోగం వ్యపోహతు | పలత్రయేణ కుర్వీత త్యాది || పలస్యహంసరిమాణప్రక జేద్రవ్యమ్ || గంధా
దిభిః సమర్చయేదితి | అర్చనంతు భూమిభూమేతి త్యాది మంత్రేణ - అస్య మంత్రస్యాగ్నిఋషిః - భూమిదేవ
వతా - ఉరీష్టాద్భువతీపూజాయాం వినియోగః - సమిద్ధోమః త్యాజ్యోఽలహామయోరప్యపలక్షణం - అథ

వాతిలహోమోవ్యాహృతిభిః ॥ హూమసంఖ్యాచాష్టోత్తరశతాదిసహస్రాంతాభూమిపూజాదామంత్రవికల్పమాహః ॥ భూమిభూమిమిత్యాదినా- అస్యాష్టగ్విభుషిః- భూదేవతా- అనుష్టుప్తుందః - వారిణా పూరితంకుంభస్థాపయేదిత్యర్థః - కుంభస్థాపనప్రకారోమృత్తికాశ్చేనవగ్రహప్రకరణేద్రష్టవ్యాః ॥ పవమానాదిభిషకంత్రైరితి - పవమానమంత్రః - స్వాదిష్టయేత్యేవమాదయః - పవమానస్సువజకన ఇత్యనువాకశ్చ - ఆదిశబ్దేనమృత్కారణాన్యనువాకాంతరాణేన నానాశాఖాపరిపరితాన్యభిషేకేనియుక్తాని లక్ష్మ్యంతే. తానిచయథాశాఖంగ్రాహ్యణి - స్వాదిష్టయేతిసూక్తమంత్రఅగ్రేప్రదృశ్యతే - పవమాన స్సువజకనః - పావమానేనాభిషక్తస్యాంగానిపరిమాజకయేదిత్యర్థః - అక్షిభ్యామితిసూక్తంరోగప్రతిమాదానవిధాద్రష్టవ్యం ॥ ఎవంపుధ్వీదానేకృతేఫలమాహ ॥ అనేననిధినాదత్తంపుధ్వీదానంప్రయత్నతః।యజ్ఞాతంవైకృతంమత్కేఅంత్యజాగమనేనతు ॥ తత్సవకంనాశమాయాతిపాండురోగాదికంషహత్ ॥ శాంత్యర్థంబ్రాహ్మణైస్సాధకంకుర్యాత్పుణ్యాహవాచనమ్ ॥ ఎతచ్ఛుధ్వీదానానంతరంకతకవ్యం - అథస్వాదిష్టయేత్యస్యసూక్తస్యదశర్చస్యవైశ్వామిత్రోమధుచ్ఛందముషిః - పవమానస్సోమోదేవతా-గాయత్రీచ్ఛందః - అభిషేకేవినియోగః - స్వాదిష్టయేత్యాది ॥

ఇతి పాండురోగహరపుధ్వీదానమ్.

—* అథశతాతపోక్తపాండురోగహరమ్. *—

ఉరభ్రానిహతేచైవ పాండురోగప్రజాయతే । కస్తూరికాపలందద్యాద్భ్రాహ్మణాయసశుద్ధయే ॥ ఎతేవగురులఘుపక్షవ్యాధితరమభావానుసారేణయోజ్యాః ॥

ఇతిశతాతపోక్తపాండురోగహరమ్.

—* అథపాండురోగహరప్రతిమాదానమంత్రమ్. *—

తత్రప్రతిమాలక్షణం ॥ అనుక్తేమతురోగేష్విత్యాదినాశూలప్రకరణేభిహితం ॥ అవశిష్టవిధిస్తు॥ఆతంకొదేవతా- తత్రేత్యా రభ్యపరిభాషాయాంరోగప్రతిమాదానవిధానుక్తం ॥

ఇతిపాండురోగహరప్రతిమాదానమ్.

—* అథాంత్రపీడాహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్చయే ॥ భిన్నాన్యాంత్రాణిజాయంతేవైశ్యహంతుస్తతఃపరమ్ । జ్వరాశీతోష్ణకాదాహపానైతన్నివతయే ॥ కృచ్ఛాశిక్పశ్చింకుర్యాత్పత్రబ్రాహ్మణభోజనమ్ । ఉద్గన్తుచజపశ్చస్యాదయాతత్రయసంఖ్యయా ॥ ఆతేనూక్తేనచర్వాజ్యంజుహుయావ్యతమిత్త్యుచా । అథవావహిషీందద్యాత్ప్రీతిరూపేణకాంచనమ్ ॥ జ్వరాశీతోష్ణకావిత్యాది ॥ శీతజ్వరశ్చోష్ణజ్వరశ్చకృచ్ఛాశిక్పశ్చస్వయాపముద్యన్నద్యత్యుచశ్చపరిభాషాయాంద్రవ్యవ్యః - ఆతేనూక్తేనేతి - ఆతేపితమారుతామితిసూక్తేన- ఏతచ్ఛూక్తంక్షయరోగహరప్రకరణేద్రష్టవ్యం ॥ మహిషీప్రతిమాయాస్సువజకపరిమాణం - ఏతానుసారేణ కల్ప్యం ॥

ఇత్యాంత్రపీడాహరప్రాయశ్చిత్తంమహిషీదానంచ.

—* అథాంత్రవృద్ధిహరమ్. *—

నారాయణదానం || తద్వచాహ్వానప్రోక్తై- యజ్ఞః పునఃకరోమత్యోజాయతేచాంత్రవృద్ధిహరమ్ || వత్సా
మితత్ప్రతీకారం దానహోమాదికమకా || కుర్యాత్సర్వముఖ్యాం మూర్తిం శుభం నా యజ్ఞస్యతు-
వ్యావహారికనిమోగభ్యామేకేనాథతదర్థతః | నారాయణమూర్తిలక్షణం పాంచరాత్రాగమే || నారాయ
ణేచతుర్బహుశంఖచక్రంతథోత్తరే | దక్షిణేతుగదాంపద్మంసీలజీమూతసన్నిధమ్ || వామేశ్వరేవల్లకీహ
స్తాతుష్టిఃపద్మకరాపరేతి || నాగాయణేశంఖాదీనివిన్యసేత్ - కథమిన్యతరా || శంఖమిత్థాది - ఉత్తరై-
వామభాగేశంఖమధస్తాత్ - చక్రముపరిదక్షిణై - దక్షిణభాగఉపరిగదా - పద్మమధస్తాత్ ఎవంచత్వరుదా
హుమవిన్యసేత్-వామేనాయణస్యవామపాశ్వేశ్వరీహస్తాహస్తవ్యయస్థితైకవల్లకీముక్తాలక్ష్మీస్థాపనీయా-
అపరదక్షిణపాశ్వేశ్వరపద్మకరాపరేత్కపద్మశోభితహస్తవ్యయోపేతాః స్థిస్థాపనీయా- లక్ష్మీతుష్టిప్రతిమే అపి
హేమమయై- ఎవంవిధానానారాయణమూర్తింపశ్చిమాణప్రకారేణ పూజయేత్త్యాహ || ప్రత్యక్షపంచగ
వ్యేనస్తాపయేతుంకుమోచరి | శ్వేతవస్త్రేణసంవేష్ట్యగంధనాలైఃపుష్పమచయేత్ || ఉపచారైఃప్రేక్ష
శభిరాచార్యోదైష్టవశ్శుచిః | సర్వకాస్తాధాతత్వజ్ఞోబహ్మవిద్యాసుశ్చితిః || హోమంచకారయేత్తత్ర
ఆగ్నేయాందిశీశాస్త్రాదిః | సమిదాజ్యతిలైశ్చైవ జుహుయాన్మూలంప్రసాది || తిలాన్వ్యాహృతిభిహుక
త్వాసర్వరోగాఘ్నీముద్యతే | రోగీతిథాచయే శ్చైవంనారాయణమనామయమ్ | మూలమంత్రేణవిధివ
నైవేద్యంచరుద్యతే | నమోంతంనామసోంకారంమూలమంత్రఃప్రకీర్తితః || తతస్తాంత్రప్రతిమాదద్యా
త్వాప్రిష్ఠభోవాపుష్పజుష్టః | మంత్రేణానేన సంపూజ్య భక్త్యాపరమయా యతిః || నారాయణచగ
న్నాథ శంఖచక్రగదాధర | పూర్వజన్మనియజ్ఞాదెర్విఘ్నాద్యదైన్యతంమమ్ || అంత్రవృద్ధి కరంరోగం దా
నేనానేనతోషితః | చక్రహస్తగదాపాణేశమయా శుభకత్వతే ఎవందత్వాతుతం దేవంతమాప్య బ్రాహ్మణం
తతః | విప్రీణాంభోజనందద్యాత్సంత్యాఘంజీతబంధుభిః || ఎవంకృత్వాసమాప్తోతి నీరోగత్వం న
రోఘవి | ఆరోగయక్త్రానిశ్యంశుసుచిరంసుఖమేతత్ || ఆగ్నేయాందిశీత్యాది || నారాయణమూర్తిఃపూజా
ప్రదేశాదాగ్నేయాంశాస్త్రాదిత్యై-స్వగృహోక్తప్రకారేణాగ్నిప్రతిష్ఠాదివిధాయేత్కథం || మూలమంత్రతస్య
మిదాజ్యయోహోమః | మూలమంత్రేణనారాయణమచయేదిశ్యథః || విధివనైవేద్యమిత్థాది-విధివచ్చ
రుంసంపూజ్యచరారుద్ధృశ్చనైవేద్యంనారాయణాయ దత్వావశిష్టేనహోమంకుర్యాదిత్యథః || విధివత్సంపా
దనంనామ స్వగృహోక్తప్రకారేనిర్వాపాదివిధిపూర్వకంచదుశ్రవణమ్ | నమోంతంనామేతినమశ్చబ్రాంతేస్థి
తర్యస్యనాస్మస్తత్తాదృక్ - మంత్రస్తు || ఓంనమోనారాయణాయ - అస్యమంత్రస్య నారాయణముషిః-
గాయత్రీచ్ఛందః - నారాయణఃపరమాత్మాదేవతా- హోతాధేవనియోగః - హోమసంఖ్యాచాప్తోత్తర
శతాది దేశకాలవయశ్చక్త్యాద్యపేక్షయాకల్ప్య || వ్యాహృతీనావృష్యాది- కూక్తాండాది హోమప్రకరణే
తథానవగ్రహాదిహోమప్రకరణేదశితః ||

అథాంత్రవృద్ధిహరనారాయణమూర్తిదానమ్.

—* అథాంత్రవృద్ధిమూర్తిదానమ్. *—

తల్లక్షణంకుశక్షవిపాకసంగ్రహే || అంత్రవృద్ధిఃపుశోన్మత్యస్తే దీనిమవతాకయక | ప్రలంబధారీసత

తంకపాలెనపిబన్తుఁడు || ప్రబంధశబ్దేనాంత్రాంజ్యవ్యంతే- అథవా || అతద్విత్తీయ కతావ్యతా కలాపారోగ
ప్రతిమాదానవిధావాతంకోదేవతాతత్రేత్యాదినాదశితం || *

ఇత్యాంతవృద్ధిమూర్తిదానమ్.

అథ వ్రణహరణి.

—* శాతాతపోక్తమస్తకవ్రణహరమ్, *—

జాత్యుత్తమస్త్రీగమనాజ్ఞాయతేమస్తకవ్రణి | తత్పాతకవిశుద్ధ్యధంప్రాజాపత్యవ్రతంచరేత్ || ప్రాజా
పత్యవ్రతంకృచ్ఛప్రకరణేభ్యధాయ || *

ఇతి శాతాతపోక్తమస్తకవ్రణహరమ్.

—* అథనాసికావ్రణహరమ్, *—

శాతాతపరి || శ్రోత్రియస్త్రీప్రసంగేనజాయతేనాసికావ్రణి | ఆచరేత్సవిశుద్ధ్యధంప్రాజాపత్యవ్రతుష్ట
యమ్ || ఇతి నాసికావ్రణహరమ్.

—* అథప్రకారాంతరేణ నాసికావ్రణహరమ్, *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || కర్మశాలెకుక్కుటంచఖరాదీన్వాయఈక్షతే | సనాసికావ్రణీవస్యాదాద్రీ
నేత్రశ్చజాయతే || ఉద్యన్నద్యేత్యుచేనాజ్యంజుహవయాదయతంచరుమ్ | శ్రీసూక్ష్మంచజపేద్రతాం దూ
ర్వాజ్యాక్షతమితితాం || శిఖాః పంచనిబద్ధియాచ్ఛివసంకల్పమంత్రితామ్ | కర్మకాలభిత్వాది || కర్మ
శాలెకుక్కుటఖరాదీబుద్ధిపూర్వకందృష్టాపశ్చత్తత్ప్రాయశిత్తత్వేన ఆవమనప్రాణా యామాదీం స్తత
త్కర్మకాన్వభిహితా న్యోవకరాతి - సవేవవిధవ్యాధిమాభవతీత్యధః - ఉద్యన్నద్యేతి పరిభాషాయాం
ద్రష్టవ్యం - వ్యాధితరతమభావేనాయుతంతద్వయంతిధికంవాకల్ప్యం || శ్రీసూక్ష్మజపాపివ్యాధ్యాద్యపేక్ష
యాసహస్రాద్యయుతాంతాసంఖ్యాకల్ప్యా || శివసంకల్పమంత్రితాంత్రాంబద్ధియాదిత్యన్వయః - శివసంక
ల్పమాక్రతుపరిభాషాయాందశితం || హిరణ్యవణాంహరిణీ మిత్యేతస్యపంచదశవశస్య శ్రీసూక్ష్
న్యాదాచిక్లిశకదశమ ఇందిరాసుతాబుషయః - శ్రీదేవతా - ఆద్యాస్తిస్త్రోనుమ్మభి - ఎకప్రస్తారపంజ్జిః -
ద్వేతిమ్మభా - సప్తమ్యావ్యాతినుమ్మభః - అంత్యాప్రస్తారపంజ్జిః - జపేవినియోగః - హిరణ్యవణాం
హరిణీమిత్యాది - అథాస్యైవసూక్ష్మస్యఫలశ్రుతిః - యశ్శుచిఃప్రయతోభూత్వా - స్మతతంజపేదిత్యాదిఫలశ్రుతిః ||

ఇతిప్రకారాంతరేణనాసికావ్రణహరమ్.

—* అథ హృదయవ్రణహరమ్. *

శాతాతపప్రోక్షే || స్వజాతిజాయాగమనేజాయ తేహృదయవ్రణే | తత్పాతకవిశుద్ధ్యధికం ప్రాజాపత్యగ్న్య
యంచరేత్ || స్వజాతిజాయాగమనఇతి-స్వస్వజాతిజాయాయాగమనఇత్యేవసమాసః - అయమహిప్రాయః -
బాహ్మణాదయః - పురుషాణాధాయోగంవణచతుష్టయేపి - బ్రాహ్మణీంశ్చత్రియాంశ్చైశ్వాంశ్చూదాంచే
తిపరిణీతస్వస్వజాతిజాయాంబాహ్మణాదిస్త్రియంపాతిత్యదోమాభావేవృషభోగాత్పరిశ్యజంతి - తేస్వజాతి
జాయాగమనాఇతివ్యపదిశ్యంతే - తదాతేమసిహితావరణాత్స్వజాతిగమనరూపేణవిధానకప్రియత్యేన
దురితాపూర్వముత్పద్యతే - తేనచకాలాంతరేహృదయవ్రణవంతోభవంతి - అథసజాతీయామేవ స్త్రియము
ద్వాహ్యవ్యభిచారాదిరతాస్తానోపభుంజతే - తేపితథాభవంతి || స్వజాతిజాయాగమనమిత్యస్యాన్యోథకః - బ్రా
హ్మణస్యస్వజాతీయః - ఎవంశ్చత్రియాదేరపిశ్చత్రియాదిః - తస్యజాయాసవణపురుషాంతరభాగ్యేత్యర్థః ||
తస్యాఽఽభోగః - స్వజాతిజాయాగమనం - ప్రాజాపత్యలక్షణంతుకృచ్ఛాదాయజేద్రవ్యవ్యం || *

ఇతి హృదయవ్రణహరమ్.

—* అథ ఉరొవ్రణహరమ్. *

కమేవిపాకసముచ్చయే || జలాగ్న్యృద్భంధనప్రాయసిమిత్రైనమిత్రయేతయః | భవేదురసిదుష్టంహివ
ణంతస్యాపినిషక్మాతిః || సదద్యాగ్లోద్వయంసమ్యక్సంచాశద్విప్రభోజనమ్ | దక్షిణాంచయథాశక్తి ముక్తాభ
వతిరొగతః || అనధికారిణాఅవిహితమాగే జలాదిమరణేకృతఇత్యథః - గోదానమంత్రస్తుపూర్వముక్తః -

ఇత్యురొవ్రణహరమ్.

—* అథ దక్షిణాంగవ్రణహరమ్. *

శాతాతపప్రోక్షే || పితృవ్యసాభిగమనేదక్షిణాంగేభతద్య్రణే | తేనాపినిషక్తిః కార్యా సమ్యగ్దాసీప్ర
దానతః || సమ్యగితిః స్వశక్త్యనుసారేణాలంకృత్య దద్యాదిత్యథః || దాసీదానమంత్రస్తు || ఇయందాసీ
మయాతుభ్యంశీవత్సప్రతిపాదితా | సదాకమేకరీభోగ్యాయధేష్టంభద్రమస్తుతే || *

ఇతి దక్షిణాంగవ్రణహరమ్.

—* అథాంగుళీవ్రణహరమ్. *

ఫలహారివపురుషోభవేచ్ఛైవాంగుళీవ్రణే | నానాఫలానామయుతంసదద్యాచ్ఛద్విజన్తనే ||

ఇత్యంగుళీవ్రణహరమ్.

—* అథ భగవ్రణహరమ్. *

కమేవిపాకసంగ్రహే || మృతేభతారియానారీ బ్రహ్మచర్యవిఘాతినీ | సంభవేద్వ్రణదోషేణసంభోక్షం

క్షమతేనచ | సంభోగానంతరంతీత్ర వేదనాపురుషస్యచ | దవ్యాస్మిలవృషం గాంవై మధుసర్పిః స్త్రీగాంపి |
 వ్రణదోషేజేతి | వ్రణదోషేణయంత్రాభవేదిత్యర్థః - సంభోక్తుంనక్షమతేఇత్యభిధానాదథాదేవవ్రణంచ
 శబ్దాత్ ప్రీపురుషయోరుభయోరపీతీవేదనాభవతి || లాహితోయస్తువర్ణోనముఖేపుచ్ఛేచపాండురః | శ్వే
 తఃఖురవిషాదాభ్యాం సనీలావృషఉచ్యతే || ఎవంలక్షణలక్షితాభావేవశ్లేషనీలాగ్రాహ్యః || వృషదానమం
 త్రస్తు || నవగ్రహప్రకరణేదప్తవ్యః |

*

ఇతిభగవ్రణహరమ్.

—* అథభగంధరహరమ్. *

వరాహపురాణే || యోగ్యహీత్వాద్విజోమోహన్నియుక్తోధమణిశ్చయే | భగంధరంభవేత్తస్య హృద
 మణంవదతోముఖే || యోగ్యహీత్వేతి-యోలాభాదుతోఽపి-యోగ్యహీత్వాధమణిశ్చయేనియుక్తస్సన్నధర్మం వద
 తి || తస్మాధమణంవదతోభగంధరౌభవతీస్యథః - పద్మపురాణే || ఆచార్యభార్యాగమనాద్భగంధరయుతోభ
 వేత్ | అత్రప్రతిక్రియామాహ || వృద్ధగౌతమః || మాణిక్యంపద్మగాగంధవజ్రంవైదూర్యమేవచ | గోమేధి
 కంమరకతం పుష్కరాగంబహుక్తిమ్ || హరితంబనవైతానిస్వర్ణపాత్రోపరిన్యసేత్ || అథవారాజతేతా
 మ్రేగవాశ్యేనప్రపూరయేత్ | నవగ్రహాణాంప్రీతిధర్మంబ్రహ్మణానిమితంపురా || గంధపుష్పాక్షతైర్హ
 వైవైవేద్యైస్తత్రచూజయేత్ | స్వలింగైశ్చైవమంత్రైశ్చహోమఃకార్యశ్చపూర్వవత్ || తతోబ్రాహ్మణ
 మాహూయసర్వశాస్త్రాధికారివిదమ్ | ఆదిత్యాదిగ్రహస్సర్వవేదనవరత్నప్రదానతః || వినాశయంతుమేహ్య
 ప్తాః క్షిప్రమేవభగంధరమ్ | అనేనకమణానానంధావద్విహితేనతు || నరౌనైరుజ్యమాప్నోతి నిస్సంవి
 గ్ధంభగంధరీ | హరిశంచేత్వాది || హరితంహరితరత్నం- అథవారిజతేమితి || అథవేతి || పాత్రవికల్పః-
 యస్మిన్సువర్ణాదిపాత్రేనవరత్నానిస్థాపితానితత్ప్రాత్రంగవ్యాజ్యేనపూరయిత్వాదిత్వాది గ్రహాణాంపురత
 స్థాపయేత్ | తాగ్రహాన్స్వలింగైరాదిత్యాదిప్రకాశకైఃకమంత్రైఃపూర్వవత్పూజయేత్ || పూజాప్ర
 కారస్తుపరిభాషాయముక్తః ఆదిత్యాది గ్రహస్సర్వభిత్తోష్ణపేతదానపాత్రమంత్రః || ఏవం పాత్రందత్వా
 పశ్యాన్నవగ్రహయజ్ఞఃఋత్విగ్భోర్విదక్షీణాందత్వాగ్రహయజ్ఞోక్తప్రకారేణగ్రహయజ్ఞశేషంసమాపయేత్ ||

ఇతిభగంధరహరమ్.

—* అథప్రకారాంతరేణభగంధరహరమ్. *

కాతాతపప్రాప్తే || స్వగోత్రస్త్రీప్రసంగనజాయతేచభగంధరీ | లేనావినివృద్ధిః కార్యామేషీదానేన
 యత్నతః | మేషీదానవిధిరగ్రీమంచాన్నిప్రకరణేప్రదేశయిష్యతే | అయంతువిశేషః || అత్రరజతమయో
 మేషః తత్రప్రత్యక్షమేషీతివిశేషః - సౌవణ్యరజ్జురత్నాదిసలూపివిధిరత్రాపిగ్రాహ్యః - మేషీదానమంత్ర
 స్తుకాశ్యపః - దేవానాంయోముఖంహవ్య వాహనస్సర్వక పూజితః - తస్యత్వం వాహనం పూజ్య యజ్ఞే
 వేదైర్మహామీధిః - భగంధరః పూర్వకమణిపాకాద్యస్తుమేళవేత్ || తత్సర్వం నాశయక్షిప్రంసౌఖ్యంచాప్నివ
 ధకయ ||

ఇతిప్రకారాంతరేణభగంధరహరమ్.

—* అథపూనువహవ్రణహరమ్. *

కర్మవిపాకగ్రహణే॥ అతిమానాదత్తిక్రోధాదపిస్నేహోద్భయాదపి । యోధమాన్యాయం దాన మన్య త్రకురుతేనరః ॥ సపూనుకౌణ్ఠివహవ్రణీతచ్ఛాంతయేద్వతమ్ । తప్తకృచ్ఛం ప్రకుర్యాద్ధ తిలవస్థప్రదోభ వెత్ ॥ హోమశ్శరుణ్మ తాభ్యాంబతితైరన్యైః శరంశతమ్ । సహస్రం వా వ్యాహృతిభిః కుర్యాచ్చాప్తాణభో జనమ్ ॥ తప్తకృచ్ఛలక్షణం - కృచ్ఛప్రకరణైవప్త-త్వం - ప్రస్తలక్షణం శుపరిమాణప్రకరణే - వ్యాధిగురులక్షణ భావన సహస్రం వా శతం వా హోమః కార్యః - చాప్తాణభోజనం శక్త్యనుసారేణ॥

అథిపూనువహవ్రణహరమ్.

—* అథనాదీవ్రణహరమ్. *

ఉమామహేశ్వరసంవాదే॥ పరేషాం వ్రణభేదేన ముష్టిఘాతేన చైవహి । అసత్యవచనాచైవ ప్లిహ శ్శీల యుతస్తథా ॥ నాదీవ్రణీవ హతేవత్రోగస్యాపనుత్తయే । చాంద్రాయణంచాతికృచ్ఛంయతిచాంద్రాయణం వరేత్ ॥ అతేపితేతిసూక్తైరశశమన్వోత్తరామహః । కూశ్మాండహోమఃకతవ్యః సోమారుద్రజపస్తథా॥ యత్కించేదమిమం సన్యగ్జపేదయుతసంఖ్యయా । చాంద్రాయణాదివ్యాధిగురులక్షణభావనసమప్తానివ్యవస్తా నివాయోజ్యాని - చాంద్రాయణాదిలక్షణానిపూర్వముక్తాని ॥ అతేపితమేరుతామితిసూక్తమసాధ్యసర్వరో గహరేద్రప్తవ్యం ॥ సూక్తైరసమగ్రహణామః పరిభాషాయాందర్శితః - సోమారుద్రేత్యస్య బాహాస్పత్య ఋషిః - సోమోదేవతా - త్రిష్టుప్తందః - జపేవినియోగః - జపసంఖ్యాచాప్తౌత్తరసహస్రం - సోమారు ద్రాధారయత్త్యాది - యత్కించేదమిశ్యన్యవస్థఋషిః - వరుణోదేవతా - జగతీచ్ఛందః - జపేవినియోగః - యత్కించేదమిత్యాది॥

ఇతినాదీవ్రణహరమ్.

—* అథగండమాలాహరమ్ *

వాసుపురాణే ॥ గగండగండవ్రవ్యహతాభవతినూనః । దానేనతత్ప్రతీకారం వత్సామిశ్రుణుథా స్మర ॥ మాణిక్యం చర్మ గాగంచవద్రం మోక్షికమేవచ । వైయాఘ్రంపువ్యరాగంచవజం మరకతంతథా ॥ ఏ భిమానాం పృశుర్విరిసూత్రమప్సత్రరాజతమ్ । సూత్రేమితి వెధేపకల్పయేత్ - తామ్రపాత్రేవిశిష్టేప్యలం నా ముపరిత్యజేత్ । తిలనాంచపరిమాణం ద్రోణపంచకమివ్యతే ॥ యచ్ఛాతదర్థమేవశ్యాత్సవశక్త్యావాపికార యేత్ । మహాశాంతిథాకుర్యాచ్చాప్తజైవేదవారైః ॥ మహాశాంతిర్వగ్రహశాంతిరితి ॥ చింతామ తౌ । సచాస్తాభిః పరిభాషాయాందర్శితాః ఆచార్యాస్తుశుచిర్దక్షస్సర్వశాస్త్రార్థతత్త్వజ్ఞైః ॥ శ్రుతవృత్తైః సంపన్న స్సర్వప్రాణిహితేరతిః ॥ ఎవంవిధం పూజయిత్వా వస్త్రమాల్యానులేపనైః । హోమంచకారయేత్తే సమిదా జ్యవరూపం ॥ ఆపత్యేనతథామంత్రస్సేవం రాజానమిత్యపి । మంత్రైస్సిష్టష్టకందద్యా ద్గగండీచ వాగ్యుః ॥ ఎం సేవానేన విభవత్ప్రిజ్మణానుహవ్యుజ్జుః । మాలేయం సర్వదైవత్యాబిష్టావిష్టశివాది భిః ॥ ఇంద్రాదిలం పాత్రైశ్చతథాసర్వాచరైరపి । ఇయం మేకంతలగ్నాయాధారితాత్రీతిపూర్వకమ్ ॥ బ్రా హ్మణాయ ప్రదత్తేయంగగండం దం వ్యవహరే ॥ గ్రహశాంతిః కృతాయాస్తు తేభ్యోదద్యాచ్చ దక్షిణమ్ ॥ పు

ద్యావావాచనత్యత్వాభుంజీతసహబంధుభిః | హోమంచకారయైత్రేనేత్యాది || అయంచహోమో గ్రహ
యజ్ఞశీవ - నతతఃపుథగ్భూతః - అతఏవాదిత్యాదిప్రకాశకమంత్రోపలక్షణార్థక మాసత్వేనాథా మంత్రభి
త్యాద్యుక్తం || మంత్రేణస్వీప్తకృతమితి - స్వీప్తకృద్ధోమంత్రస్తునవగ్రహప్రకరణేకూర్తాండహోమ ప్రకర
ణేద్రవ్యవ్యః || గళగండివాగ్యతస్సక వత్సమాణమంత్రేణ త్వమాణాండద్యాదిత్యన్వయః - మాతయమి
త్యారభ్యగళగండివ్యపోహత్వీత్యంతోదానమంత్రః || బ్రహ్మదిభిరమరైర్యేయం మాలాకంఠ అగ్నాసతీప్రీతి
పూర్వకంధారి తాసాబ్రాహ్మణాయపదత్తా || ఇయంమేగళగండివ్యపోహత్వీత్యన్వయః ||

ఇతిగండమాలాహరమ్.

—* అథప్రకారాంతరేణగండమాలాహరమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే || అధ్యాపయతిశిష్యాంస్తుయఃప్రాకిర్యబృఖస్తథా | శిష్యోననుచ్చారయిత్వాయో
ధీతేతస్యతస్యచ || జాయతేగండమాలాభ్యో రోగస్తదుపశాంతయే | అథత్యభక్షణాచ్యైవగండమాలీధివే
న్నరః || కృచ్ఛ్రత్రయంప్రకుర్వీతచాంద్రాయణమతఃపరమ్ | అష్టోత్తరహస్తంబుజపేత్పురుషసూక్తకం ||
సౌరమంత్రజపస్తద్వదక్షీభ్యామితిమాజనమ్ | బ్రాహ్మణానాభ్యజయేచ్ఛక్త్యాతతోరోగాద్విముచ్యతే || కృచ్ఛ్రా
దిలక్షణంపూర్వంగిరూపితం - సౌరమంత్రజపస్తద్వదితి || అష్టోత్తర సహస్రమిత్యర్థకః || సచమంత్రఉచ్యన్న
ద్యుఃపురుషసూక్తంచఅయమృచశ్చపరిభాషాయాం - అక్షీభ్యామితిసూక్తంచతత్రైవప్రదర్శితం || మాజనంశి
తఃప్రభృతిపాదపర్యంతం - కుశైరభిమంత్రణంఅవమర్శంచ ||

ఇతిప్రకారాంతరేణగండమాలాహరమ్.

—* అథసపిత్రమహరమ్. *

కర్మవిపాకసముచ్చయే || చండాలాదివచశ్శృంగ్వక్యయోఘంజానస్తథైవచ | ఘృక్షేనపాటలతనుఃపిత్తో
ద్రక్షీవజాయతే || వ్రణవానపిజాయతేతత్త్వాపస్యామస్త్రయే | కృచ్ఛ్రాతికృచ్ఛ్రేకుర్వీత చాంద్రాయణమథా
పరమ్ || యథావిభవతోదద్యాత్రిలాస్వేదవిదేతథా | యమసూక్తసవిప్రేంద్రసర్వపామధుసూదనమ్ || సహస్రం
బుహుయాద్రత్నంయమప్రీత్యర్థకమేవచ | చండాలాదివచశ్శృంగ్వన్నిత్యాది || భోజనకాలెఅసక్యత్కామత
శ్చండాలాదివచశ్శృత్వాభోజనంనపరిశ్యజతి - అథప్రాయశ్చిత్రమపినకరోతితస్యజన్మాంతరేపాటలతనుత్వా
దిరోగోభవేత్ - కృచ్ఛ్రలక్షణం పూర్వముక్తం - యమసూక్తసేతి | యమసూక్తమత్రైవాగే ప్రదృశ్య
తే - యమసూక్తప్రతిష్ఠానంమధుసూదనముద్దిశ్య, హస్తంసర్పిషాసహస్రమన్నేచ బుహుయాత్ - తథా
యమముద్దిశ్యాపిసర్పిషాన్నేచసహస్రంబుహుయాత్ - సహస్రమితి | అష్టాధికంసహస్రం || సూక్తస్యప్రీష
ప్రీషా రావృత్త్యేవంసంఖ్యాజాయతే - పరేయువాగ్ంసమితి యోడశర్చస్యయమసూక్తస్య యమఋషిః మధు
సూదనమిత్యన్యహోమపక్షేయమగుణోపేతోమధుసూదనోదేవతా - యమోద్దేశేనహోమేతుమధుసూద
నత్పిగుణవిశిష్టోయమోదేవతా || త్రిష్యుచ్ఛండఃత్రయోదశీయోడశీచానుష్టుభిః || పంచదశీబృహతీ - హోమేవి
సయోగః - పరేయువాగ్ంసమితిత్యాది || ఇతిసపిత్రమహరమ్.

—* అథ వ్రతాదుః పంచదశాః *—

వృద్ధగౌరీమః || సలెనవాతసభేనతదథా భేనవాపుః | కారయేవాహవంహేనచతురదశాంతం
తువారణం || దంతాస్సవ్యూహమయాఃకార్యా తైర్నానావిధైర్యుతాః | సకలవిధానం ముక్తంకరిణంహో
పకారః || అచార్యఃప్రయతాత్మాతుతస్యసాశ్వేసమాహితః | ఉపచారైర్హృదఃభిర్యుతేద్ధంధపుష్ప
తైః || తతో బాహ్యుమాహూయసర్వశాస్త్రాధికోవిదిమ్ | చత్వారోదిగ్గజాయేవ పుష్పదంతాదయశ్చ
యై || సావభామీదయోయేవఅహుత్యాతోవయేవృతా || సమిదాజ్యుతితైహకామోగజస్య ప్రీతయేభ
వేత్ || వస్త్రైహుతవతేసమ్యగ్బహిర్యభామాద్యుతః | మంత్రేకానేనవిధినర్తకైర్హస్తైస్సమన్వితః || ప్రా
జ్ఞుభిస్తుప్రసాద్యుదబ్ధుభాయేంద్రస్యవాహనంః పరావతశ్చతురదశాంతోగజానానాయకశ్చ యః || దిగ్దంతినాం
పూజ్యతమోనణంక్షుపయమేప్రభో | అనంతరంపునఃపూజ్యతమాచార్యంముదాన్వితః || బ్రాహ్మణాన్భోజ
యిత్వాతుస్వయంఘంజేతబంధుభిః | ఎకంకృతేవజేబాధాతష్టణాదేవనశ్యతి || తేనైవంప్రణిభిర్హునం
కార్యమాకోగ్యుచ్ఛయే | అత్రవ్యాధిచానంసపిత్రవణహరీక్రమేవజ్ఞేయం || పరిలక్షణంపూర్వముక్తం ||
ఇందిర్యవాహనమైరావతమిత్యర్థః - ఉపకారిణమిత || భూమిధారణాదినా-విహితమంత్రభాగోవదః-
నైవసంహితా - శాసనాచ్ఛాస్త్రం - అథవాశాస్త్రంస్తృతిః || తత్రచోదితైః - తదుక్తంభవతి - వైదికై
స్సాస్త్రైశ్చగజప్రకాశితైమణంత్రైరితి || తేగణపతిప్రకాశకావైదికాశ్చస్వస్వశాఖోక్తాగ్రాహ్యః - విశ్వా
పకారకంపాశ్వతత్యతి - సమిపిత్యర్థః - మంత్రైఃపారాణికైరిత్యాది-పారాణికైః పురాణాదిభిస్సాం
హితశాస్త్రచోదితైః సంహితామంత్రప్రకాశకౌవేదః - అత్రకేచననవగ్రహయజ్ఞప్రకరణేదర్శితాః || అథ
శాస్త్రస్సాతోపిమంత్రోగణపతిగాయత్రీ వినాయకశాంతి ప్రకరణేదర్శితః - అథపారాణికైః పురాణవిహిత
తైః తదేవప్రకటయతి - సంహితాశాస్త్రచోదితైరితి || సంహితాశాస్త్రాదేమహాభారతాదిన-సర్వపురాణా
ధాసారత్వాద్భాగవతాదిన పురాణానీత్యవ్యంతే - తతోదితామంత్రాః || అథవాపారాణికా అన్యేసం
హితాశాస్త్రచోదితాస్తవరే - తత్రైకోమంత్రః - విరావణశ్చతురదశాంతత్యతి || గజదానమంత్రనివపూ
జాహూమయోరపిగ్రాహ్యః - ఆపరోమంత్రః చత్వారోదిగ్గజాయేవేతి - తత్రైవపూర్వోక్త మంత్రాంతరం
తు - సుప్రతీకగజేంద్రత్వం సర్వస్వత్యభిషేదః | ఇంద్రస్యవాహనశ్చైవగజ దేవేంద్ర వందితేతి || ఎతేమం
త్రావికల్పితేనగ్రాహ్యః - ఎతేషామంత్రేషుసుప్రతీకాదినపదానీతరంగంతినామవ్యుపలక్షణాని ||

ఇతివ్రతపంచదశాః.

—* అథ పాశ్వాసాః పంచదశాః *—

ఖరకాకారిహంసానాం భక్షకఃసాఘటవాన్భవేత్ | పాశ్వాయోస్తస్మిన్పుత్యథాంకృత్యో చాంత్రా
యణంతథా || అతిపుష్పశ్చైకరణవ్యా జపశ్చాప్యోత్తరాయతమ్ | శివసంకల్పసూక్తస్య పాశ్వాసాఘటాద్వి
మువ్యతే || కృత్వాదిస్వరూపాణ్యేకప్రకరణేంద్రవ్యాని - శివసంకల్పసూక్తంతుపరిధాషాయాం దశైతం-
వ్యాధితారతమ్యాత్యేకాద్యావృత్తికల్పనీయా ||

ఇతి పాశ్వాసాః పంచదశాః.

—* అథ హస్తపాదస్థోటహరమ్. *

కర్మవిపాకగ్రంథే || చందాలకృతవాషీషతటాకకూపకాదిమ్ | స్నాత్వాపీత్యాచ సర్వాంగ దాహా
వాహస్తపాదయోః || స్థోటయుక్తస్తుసభవేత్కృచ్చింసాంతపంచశైత్ | గాంధార్యం చాసశ్చర
ద్యాచ్చక్త్యనుసారతః || కూపవేదకూపకః - చందాలేనయజమానేనకారితవాప్యదిష్టు ఆతురోజ్ఞానపూ
ర్వకమసకృన్నైమిత్తికస్నానాదికమకృత్ సర్వాంగదాహాదిమాభవేదిత్యథః ||

ఇతి హస్తపాదస్థోటహరమ్.

—* అథస్త్రీస్తనస్థోటహరమ్. *

కర్మవిపాకగ్రంథే || అవమత్యభుతాకారంజారమాలింగ్యతేనచ | సాధకంక్రిడతియానారీతిమే
వావాప్యసర్వదా || తస్మాస్తుస్తనయోస్థోటా జాయేతేజననాంతరే | భగేవరక్తంప్రవతి తద్రోగస్యప్ర
శాంతయే || దద్యాద్ధాపంచలవణంహరిద్రాంధాన్యమేవచ | ఉమామహేశ్వరంచైవపూజయేచ్ఛధనేనతి ||
నిష్కర్వాదశకందద్యాజ్జపేత్ప్రమగ్నినూక్తకమ్ || అవమత్యభుతాకార మిత్యస్త్రీన వివ
రణం జారమాలింగ్యత్యాదికం - గాఢి పంచదద్యాదిత్యన్వయః - ధనేననిష్కర్వాదశకందద్యాత్ || పూ
ర్వోక్తగవాదిదానానంతరంధనవాంశ్చేద్యాదశసౌమణ్యనిష్కర్వాదశకందద్యాత్ || ధనరహితశ్చేన్నిష్కర్వాదశం
యథాశక్త్యనుసారేణకుర్యాదిత్యథః || లవణాదీన్యపిధనాద్యనుసారేణ దద్యాత్ || తామగ్నివణామిన్ద్రీ
నేన జాతవేదసత్త్యంతమనువాకొలత్యతే || జాతవేదసత్త్యపూర్వస్యానువాకస్య తామగ్నివణాయా
జ్ఞకీదేవతా - ఉపనిషదముషిః - దుర్గాగ్నివిష్ణవోయధాయోగం దేవతాః - త్రిమూర్త్యం దః - విమలైక
జపసంఖ్యాచాయుతం | జాతవేదనేనునవామే త్యాది ||

ఇతిస్త్రీస్తనస్థోటహరమ్.

—* అథనాస్థానగతస్థోటహరమ్. *

కర్మవిపాకగ్రంథే || అనిదేశాయాగోపీత్యాపయః స్థోటకవాభవేత్ | ఉపచాస్త్రయంగృత్వా
భోజయేద్వింశతిద్విజాత్ || ఇతి నాస్థానగతస్థోటహరమ్.

—* అథభగందరంగమూర్తిదానమ్. *

తల్లక్షణంకర్మవిపాకసారే || భగందరఃప్రాంశుజీణకెశోహృన్నాభిబంధః | పంగుఃపాశాంకుశధాః
పీతాసీనఃకడుద్ధతః || కడుద్వపాంగం - తదవగ్రీవాపశ్చాద్భాగ కృత్వాతత్రహతః ప్రహరయుక్తఃకేత
వ్యభివ్యథః || అథవాకకుచ్ఛదేనమస్మంలత్యతే || తత్రహతః - వీతత్పూజావిధానంతుపరిభాషాయాం
రోగప్రతిమాదానవిధానాతంతోదేవతాతత్రేత్యాదివాదశః తః ||

ఇతి భగందరమూర్తిదానమ్.

—* అథ గండమాలాహరప్రతిపాదనమ్, *—

తల్లక్షణంకమకపాకసారే || గండరోగఃకలైష్వద్భిశ్చంఖచక్రపరత్వధాక్ | పాశచాపాంకుశభరోవిప్ర
కీర్ణః శివోరుహః || ఇతికర్తవ్యతాకలాపస్తుపరిభాషాయామాతంకౌదేవతాత్రేత్యాదినారోగప్రతిపాదాన
విధానభ్యధాయి ||
ఇతిగండమాలాహరమ్.

—* అథవణమూర్తిదానమ్, *—

తల్లక్షణంచానుక్రమరొగస్విత్యాదినాశూలరోగహరప్రకటేభిహితం || పూజావిధానం పరిభాషా
యాంసిరూపితం ||
ఇతివణమూర్తిదానమ్.

—* అథవాతరోగహరాణి, *—

కర్ణవిపాకసంగ్రహే || దేవానాంబ్రాహ్మణానాంవాధనాపహరణాత్తథా | స్వామిత్రోహద్యాతరో
గీభవేత్తస్యాపినిష్కృతిః || కృత్వాతికృచ్ఛేకుర్వీతచాంక్రయణమథాపరమ్ | వాతఆవాతుమంత్రంహిజపేద
యతసంఖ్యయా || అగ్నిరస్తీత్యుచంవావిజపేచ్ఛజహుయాదపి | కృత్వాతికృచ్ఛస్వరూపంపరిభాషాయాండ్రప్ర
వ్యం || వాతఆవాతుభేదజమిత్యస్య ఆశ్వలాయనఋషిః | గాయత్రీఘ్నందశ - విహితాథేవినియోగః - వాత
ఆవాతుభేదజమిత్యాది || ఏవమగ్నిరస్తీత్యుస్యాపి || అస్యాః దేవత్రేవాదేవరాతశ్చేతి ద్వావృషీ || అగ్ని
దేవతా || త్రిష్టంభః || విహితాథేవినియోగః || అగ్నిరస్తీత్యాదిఋజుంత్రః || అగ్నిరస్తీజన్మనాజాతవే
దాఃఘృతంమేచతురమృతమ్మృతసక్ - అరగస్త్రీధాతురజసోవిమానోజసోః ఘృమోహ విరస్తి నామితి ||
హేమామద్రవ్యమాజ్యం - యథాశక్తిహరిణ్యదానంకుర్వీత |

ఇతి వాతరోగహరమ్.

—* అథప్రకారాంతరేణవాతరోగహరమ్, *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || గురుప్రత్యర్థితాంయాతోవాతరోగీభవెన్నరః | నామత్రయేణకుర్వీతజపం
హోమంచశాంతయే || అచ్యుతాయనమః | అనంతాయనమః | గోవిందాయనమితి నామత్రయమంత్రః || అ
స్యనామత్రయమంత్రస్యవసిష్ఠకాశ్యపనారదాఋషయః - మహావిష్ణుమహానారసింహావరాహశ్చ దేవతాః ||
అనుష్టుప్ గాయత్రీజాగతానిచ్ఛందాని || విహితాథేవినియోగః - జపహేమామయోస్సంఖ్యాతురోగా
నుసారేణసహస్రాదిలక్షణాకల్ప్యా || హేమామద్రవ్యమాజ్యం || కేచనలింగపురాణోక్తం || ప్రభుశ్చంభురు
మాపతిరిత్రేభిర్నామత్రయంచణాయంతి ||

ఇతిప్రకారాంతరేణవాతరోగహరమ్.

—* అథోన్మాదవాతహరమ్. *

మోహయిత్వాపరాన్యస్తుభుక్ష్మే-వస్తువిగహితమ్ । సోన్మాదవాతయుక్తస్సౌత్కృత్యశ్చిం చాన్ద్రా
యణంతథా ॥ కుర్యాత్సారస్వతమంత్రంజపేద్భ్రాహ్మణతపఃణం । మోహయిత్వేతి॥ పరానన్యాత్మకత్వే
నవ్యవస్థితాన్పితౄచార్యరాజాదీన్ మోహయిత్వావంశయిత్వావిగహితంశాస్త్రనిండితంవస్తులభునాది-
వ్యాధ్యపనోదనాదినిమిత్తమంతరేణ యోగుఃకర్తవ్యః ॥ కృత్వాదిలక్షణంకృత్ప్రకరణేభ్యధాయి ॥ సా
రస్వతోమంత్రోద్వాగిత్వపః - అస్య సేమఋషిః - వాగ్దేవతా - త్రిష్యుప్సందః - జపేవినియోగః-య
ద్వాగిత్వాది॥ అత్రాపిపసంఖ్యావ్యాధ్యనిసారణాయతాదికాకల్ప్యా ॥ బ్రాహ్మణ తపఃణమితి ॥ కు
ర్యాదిత్వనుషంగః॥ యథాశక్తిదాహృతాభోజయేదిత్యర్థః ॥

ఇతిథోన్మాదవాతహరమ్.

—* అథధనుర్వాతహరమ్. *

కమకవిపాకసముచ్చయేః । అనిచ్ఛంతీమక్షతాండవ్యుపభుక్ష్మే-పరస్త్రియం । బలాదాక్రమ్యసనరస్సర్వ
సంధిఘనదనాం ॥ తీవ్రామాప్నోత్యరుచిమాన్ధనువాతయుతోభవేత్ ॥ జ్వరీతదపనుత్త్యర్థంమహిషీదాన
మాచరేత్ ॥ కృత్వాదికృత్వాకుర్వీతచాన్ద్రాయణమథాపరమ్ । ఉద్యన్నద్యజపశ్చైవశక్త్యాబ్రాహ్మణత
పఃణం ॥ నామత్రయంజపేన్మతోక్యారోగశాంత్యర్థమత్తనః । సహస్రనామకంచాపిస్తోత్రం సమ్యగ్విధా
నతః ॥ అమృతానంతగోవిందత్యేతన్నామత్రయంద్విజః । అముతత్రయోవృత్త్యాజపేద్రోగస్యశాంతయే॥
పూర్వసూక్ష్మంజపేద్విద్యాన్నరోరోగాత్ప్రముచ్యతే । అనిచ్ఛంతీమక్షతామిత్యాది ॥ అక్షతామక్షత యోనిం-
పురుషేణభోగరహితామితియావత్ ॥ మహిషీదానసత్సాదేయా- ప్రదద్యాన్తహిషీకృష్ణాంసవత్సాం పూజ
యేత్తతఃపిబహ్మంఉపరాణవచనాత్ ॥ మహిషీదానమంత్రస్తుశ్వాసభాసహరేదశితః-కృత్వాదిస్వరూపం
పూర్వముక్తం ॥ ఉద్యన్నద్యరుచః ప్రాగభిహతాః ॥ అత్రజపసంఖ్యాఅముతత్రయం॥ ఎవంసహస్రనామా
దీనామపి॥ నామత్రయమంత్రస్యాషాదిక్షప్రకారాంతరవాతరోగహరేభ్యధాయి॥ విష్ణు సహస్రనామాని॥
పురుషసూక్ష్మంపరిభాషాయానిరూపితమ్ ॥

ఇతిధనుర్వాతహరమ్.

—* అథపక్షవాతహరమ్. *

శాతాతపప్రోక్తే ॥ సభాయాంపక్షవాతీచజాయతేపక్షవాతవాక్ ॥ నిమగ్నయమితంహేమ సదద్యావృ
ద్విజాతయే ॥ శ్రాద్ధంబైష్ణవంకుర్యాజ్జన్మనోహితమిచ్చతా । సప్తధాన్యానిహేమమశ్చగోదానంతత్రకార
యేత్ ॥ నిమగ్నస్వరూపంబ్రాహ్మణపితం - శ్రాద్ధంబైష్ణవమితి ॥ శ్రద్ధయాదీయతఃపక్షవాతం- తదేవవిష్ణుదేవ
తాత్వాదైష్ణవం ॥ విష్ణుదేవేనబ్రాహ్మణాన్యథాశక్తిభోజయేదిత్యర్థః - సప్తధాన్యానివిహృదీని య
థాలాభోపపన్నాని ॥ ద్రోణాసితదత్తపరిమాణానిదేయానిద్రోణస్వరూపం పరిమాణ ప్రకరణే ద్రష్టవ్యం॥

ఇతిపక్షవాతహరమ్.

—* అథహిక్కావాహరమ్. *

కమవిపాకసముచ్చయే॥ యోక్త్యాబ్రాహ్మణోఘజ్ఞేనానహోమజపాదికం । సహిక్కారోగసం
యుక్తస్తత్పాపస్యాపశు తయే॥ చాదాయణత్రయంకుర్యాత్త్రీసంభాచ్ఛింశ్చసమాపయేత్॥ తామగ్నివర్ణా
మతిదజపెత్సూక్తంసమాహితః॥ చాదాయణప్రాజాపత్యస్వరూపంకృచ్ఛింశ్చకరణేభిహితం॥ తామగ్నివర్ణా
మత్యేకత్సూక్తంత్రీసంసంస్థితహరేభ్యధాయి ॥ జపసంభాష్టశువ్యాధ్యనుసారేణ సహస్రాద్యయు తాం
తాకల్ప్య॥
ఇహిక్కావాహరమ్.

—* అథవాతవ్యాధిహరమ్మగదానమ్. *

అస్యదానంవాయుపురాణే॥ వాతవ్యాధియుతస్తేయాతి ॥ శాంఘ్యపాదమహాబోధాయనః ॥ హరి
ణంకారయెత్త్రామంఘనంతుదశభిఃపత్రైః । తదభేదతదభేదశృంగే రాద్రమయేద్యశా ॥ తండులోపరిసం
స్థాప్యబ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ । అథకత్రిత్రయంవాపితదథంవాస్వశక్తితః ॥ ఏతేషుదత్తమస్థాప్య శాంస్య
వాత్రచతుష్టయం ॥ వాయుదైవతమంత్రైశ్చహోమంత్రప్రకల్పయేత్ ॥ సమిదాజ్యచరుంకృత్వాశతమష్టో
త్తరంద్విజశి॥ అష్టావింశతిరేవాథమంత్రేహానేనతందిశేత్ ॥ వాయోచరసిఘాతానామంతస్త్యం లాకపా
వన॥ వాహనస్యప్రదానేనవాతవ్యాధింవినాశయ ॥ అనెనకృతమాత్రేణయథోక్తనవిధానతః - వాతవ్యా
ధివినాయుక్తాస్మిరుజస్సుఖమేధతే ॥ ఘనంతుదశభిః పత్రైరిత్యాది-ఘనంబిదం- దృఢమితియావత్ ॥ పలక
ణంపౌగభిహితంచాచ్ఛాదాయనివేదయేది॥ హరిణంవాయువాహనాయనమితిమయేతేషాంపద్యైః
పూజయిత్వా - వాయుదైవతమంత్రైశ్చహోమంత్రైః - అన్యేషామపిస్వశాఖాపరితీతానామపలకదౌఢం- అ
స్వశాఖోక్తమంత్రోగ్రహ్యః ॥ వికల్పేనాథనా - సమిదాజ్యచరుడాంత్రిత్యాత్తదపేక్షయాబహుత్వం ॥ అ
తఃఏతదుక్తంభవతి ॥ సమిదాజ్యచరుదైవతైఃపృథక్తంత్రైఃహోతవ్యమితి ॥ శత్రైకోమంత్రోవాతరోగహర
ప్రాయశ్చిదైదశితః ॥ అపరేచమంత్రానవగ్రహయజ్జప్రకరణేదశితాః ॥ సమిదాజ్యచరుంకృత్వేతి-ప్రా
దేశమాత్రాస్సమిధఇతిసమీకరణం॥ సమిధశ్చయజ్ఞేయాః స్వగృహ్యాక్తవిధానాదాజ్యసంసౌరఃఆజ్యక
రణం- గృహ్యాక్తవిధినైవనివాకపాద్యుద్వాసన ప్రతిష్ఠాభిఘాతాంత సంసారైశ్చరునిష్పాదనంబరుకర
ణం॥ వాయోచరసీతిదానమంత్రః॥

ఇతివాతవ్యాధిహరమ్మగదానమ్.

—* అథరక్తవాతహరమ్. *

శాతాతపసోక్తే॥ రక్తమస్తుప్రవాళానాంహరిస్యాద్రక్తవాతవాక్ ॥ సప్తస్రాంమహిషీందద్యాత్పద్మరా
గసమన్వితాం ॥ వస్త్రనివితక్తమేవ॥ మహిషీదానవంత్రస్తుశ్వాసఖాసహరేద్రవ్యవ్య॥

ఇతిరక్తవాతహరం.

—* అథవాతపిత్తహర లక్ష్మీనారాయణదానమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || సవర్ణాగమనేవాతపిత్తహరపిజాయతే || లక్ష్మీనారాయణంరూపంసువజ్ఞేన
ప్రకల్పయేత్ || పలెనవాతదధేనతదధేనాథవాపునః | లక్ష్మీనారాయణంరూపంస్వదాసర్వకామి
కమ్ || పద్మాసనగతంకుర్యాద్దేవదేవతాభుజమ్ | దక్షిణాధఃకశిత్వంశంఖమూర్ధ్వకరేన్మనేత్ | వా
మోర్ధ్వేచకరేచక్రంలక్ష్మీపృష్ఠేకరఃపరః | వామోత్సంగగతాలక్ష్మీరత్నపాత్రకరాభవేత్ || దక్షిణశ్చకరో
దేవ్యాఃపృష్ఠేదేవస్యచక్రిణః || గరుడంరాజితంకుర్యాద్దేవస్యవాహనమ్ | పక్షౌచతస్యసౌవజ్ఞౌసువ
జ్ఞేనచనాసికామ్ || వస్త్రైరత్యంతరుచిరైఃపరిధాయాతికౌతుకమ్ | ముక్తావామపరిభన్నంబందనాగరు
లేపితమ్ || అర్చయేతుసుమైర్యగ్మంలక్ష్మీనారాయణాత్మకమ్ | ప్రసన్నంరమణీయంచగరుడోపరిసంస్థి
తమ్ || తతోవిప్రంశమాహూయసుశీలంలక్షణాన్వితమ్ | స్వయంభక్త్యాసమానీయపూజయేద్వస్త్రకుండ
లైః || కంకుమాగరుకర్పూరైరుపవీతాంగుళీయకైః | పూర్వోక్తైవిధానేనపూజంతత్రతుకారయేత్ ||
మంత్రేణానేనతందద్యాత్సర్వలోకనమస్కృతమ్ | లక్ష్మీపతేదేవకినందనేశక్ష్మీరాభిశాయిష్వచసామగ
మ్య || గోవిందదామోదరవాతరక్తంవినాశయాశుక్షపితారివగః | లక్ష్మీనారాయణస్యైవంమూఢికంద
ద్యాచ్ఛభక్తితః || ఆరోగ్యవాంఛుచిర్నిత్యంజాయతేనాత్రసంశయః | పలెనవేతి || పలస్వరూపంపూర్వ
ముక్తమ్ || పూర్వోక్తైవిధానేనేతి-పూజంతకారయేత్తత్రేత్యారభ్య ఆంత్యవృద్ధిహర నారాయణదా
నాక్షప్రకారేణైత్యర్థః || యదాతువాతపిత్తహరణాథమిదందానంక్రియతే. తదా- లక్ష్మీపతేదేవకినంద
నేత్యస్తిదానమంత్రే- గోవిందదామోదరవాతపిత్తంవినాశయేత్పూజ్యమ్ ||

ఇతివాతపిత్తహర లక్ష్మీనారాయణదానమ్.

—* అథవాతపిత్తహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్చయే || లకునంగ్వంజవంతాశఫలంవాశ్చాతియోద్విజః | సవాతపిత్తరోగీస్యాత్సతు
చాంద్రాయణంచరేత్ || బౌద్ధధన్యతిరేకేలకునాదిభక్షణేచాంద్రాయణం || కామతశ్చైర్ద్విగుణం || చాం
ద్రాయణలక్షణంతుపూర్వముక్తమ్ ||

ఇతివాతపిత్తహరమ్.

—* అథవాతరక్తహరప్రాయశ్చిత్తమ్. ||

రక్తవస్త్రప్రవాళానాంహరిస్యాద్రక్తవాతవాక్ | సతుచాంద్రాయణంకుర్యాదేతద్రోగస్యశాంతయే
చాంద్రాయణస్వరూపంకృచ్ఛప్రకరణేద్విష్టమ్ || అథవాతరక్తహరప్రాయశ్చిత్తంతరం.

వృద్ధబోధాయనః || సవర్ణాగమనేవాతరక్తవాక్ జాయతేనరః | ఎతద్రోగనివృత్త్యర్థంషడబ్దంకృ
చ్ఛమావరేత్ || షడబ్దకృచ్ఛేణప్రాజాతత్యక్చామశీత్యుత్తరంశతంభవతి || ఇదంప్రాయశ్చిత్తంస్వల్ప
రోగస్యాపిధనవతః - అధనస్యాప్యధికరోగతోవా ||

ఇతి వాతరక్తహరప్రాయశ్చిత్తమ్.

—* అథవాతరంగహరప్రతిమాదానమ్. *—

కమవిపాకసారే || వాయుభూయంకరఃపంగుః పాశీధావకసమంతతః | వికీణకేళః పాశ్వకస్థాకతజః
యైవైవాహనమ్ || పూజావిధానంతుపరిభాషాయాందశికతమ్ ||

ఇతివాతరంగహరాణి.

—* అథపితృహరాణి. *—

కమవిపాకసంగ్రహే || వైద్యశాస్త్రమతాద్యస్తుకృత్వోపధమథాన్యథా | ప్రయోజయెన్నరస్సీయంరక్త
పిత్రయుతోభవేత్ || అష్టేత్తరాయుతంవహ్నివగ్నిం దూతమిత్యుచా | చర్వాజ్యాభ్యాంతుజహుయా
ద్రక్తపితృపనుత్తయే || వైద్యశాస్త్రమహంజానామితగర్వా దౌషధమన్యథాశాస్త్రవిరుద్ధం కృత్వాప్రయో
జయేత్ || అథవాపథంశాస్త్రాబద్ధమేవకృత్వాశాస్త్రానుక్రమాగేణ యోదద్యాత్సరక్తపితృవాక్ జాయతఇ
త్యథః || అత్రవైద్యశాస్త్రమతాదిత్యనేనభివగ్నిరాచరణమభిహితం - అతోవ్యాధితరతమథావేనభివగ్ని
రాచరితప్రాయశ్చిత్తాని చాంద్రాయణకృచ్ఛాభివగ్నిపరాకాదీనివ్యస్తానిసమస్తానివాయోజ్యాని || చాంద్రాయ
ణాదీనితథాపూర్వక్రమేనామశ్చేతిమిళిత్యాద్యయమపీతిరంగనివృత్తిసాధనమ్ || అత్రత్వగ్నిం దూతమితి సూ
క్తేమంత్రః పృథగ్వాఙ్ముగేవేతి || చరుణాయుతార్థం - ఆశ్చేనాధామిత్యయుత సంఖ్యా పూరణీయా ||
అథవావ్యాధిశక్త్యాద్యాధిక్యేచరుణాయుతమాశ్చేనాయుతంపూజుః ||

ఇతిపితృహరాణి.

—* అథప్రకారాంతరేణరక్తపితృహరమ్. *—

శాతాతపప్రోక్తే || మద్యహారక్తపితృస్సాన్య త్వరద్యాత్సపిహోఘటమ్ | మధునోధఘటంచైవసహిరణ్యంవి
శుద్ధయే || అత్రాపి మద్యప్రప్రాయశ్చిత్తాని త్రైమాసికాదీని వదన్తిపర్యంతాని వ్యాధిశక్త్యాద్యపేక్షయా యో
జ్యాని || ఏకస్మిన్నాసికాధాద్యయప్రవాజాపత్యకృచ్ఛాదిగణనయోమైమాసికప్రాయశ్చిత్తేనాధాన్యప్రవాజా
పత్యకృచ్ఛాభివంతి || ఏవమన్యత్రాపూజ్యాం || ఆజ్యమధుదానమంత్రాతుపూర్వోక్తద్రవ్యకా ||

—* అథపితృరంగప్రతిమాదానమ్. *—

తల్లక్షణంచ || అనుక్రమేనరంగేష్విత్వాదీనా శూలరంగహరప్రకరణోక్తమేవఅత్రాపివిజ్ఞేయం || పూజా
విధానంపరిభాషాయాముక్తం ||

—* అథశ్లేష్మహరాణి. *—

తత్రశాతాతపః || త్రపుహరీశపురుషోఽయతేశ్లేష్మలస్తథా | ద్రవ్యాణామల్పసారాణాంస్త్రేయం కృత్వా
న్యవేత్సని || చరేత్సాంతపనంకృచ్ఛామితి | మనూక్రసాంతపనంచరేత్ ||

—* అథప్రకారాంతరైశ్చైవహరమ్. *

శాతాతపః || త్రపుహరీచపురుషో జాయతేశ్చైవలస్తథా | ఉపావ్యదివసంసోపిదద్యాత్పలకతత్రపు || *

—* అథఅచికిత్సావ్యాధిహరమ్. *

యమః || నిత్యానుష్ఠానవిముఖః కథరోగీభవెన్నరః | పరాభవంసమాప్నోతి చేత్యాహభగవాన్యమః ||
పరాభవంశ్చైవ్విదాశశ్రుభిశ్చసమాప్నోతి || తచ్చాంతయేమాసమేకం యావకం భక్షయేన్నరః - సహస్రనా
మజప్యంబహూమశ్చాప్తో త్రాయయతం | నామత్రయేణకుర్వీత చర్వాజ్యంబహవిధికవేత్ || యావకస్వరూ
పంకృచ్ఛప్రకరణేభిహితం || తైర్నియమైశ్చతోమాసం యావకవ్రతంకుర్యాదిత్యధః || నామత్రయేణహోమః ||
సహస్రనామసోమతస్యజపః | జపసంఖ్యాచవ్యాధ్యనుసారేణాప్తో త్రరసహస్రాదికాకల్ప్యా || *

ఇతిఅచికిత్సావ్యాధిహరమ్.

—* అథశ్లేష్మరోగహరప్రతిమదానమ్. *

తల్లక్షణంతుశూలరోగహరప్రకరణే || అనుక్తేషుతురోగేష్యిత్యాదినాద్రష్టవ్యం || పూజావిధానంతు పరి
భాషాయామక్రమాంతరమ్ || ఇతిశ్లేష్మరోగహరాణి.

—* అథాపస్తారహరాణి. *

శాతాతపః || ధూతోపస్తారోగీస్యాత్సతద్దోషస్యశాంతయే | బ్రహ్మకూర్చ త్రయంకుర్యాద్ధైనుంబ
ద్యాత్సదక్షిణామ్ || ఇతిఅపస్తారహరమ్.

—* అథప్రకారాంతరైశ్చాపస్తారహరమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే || గురస్వామినివాయస్తుప్రతికూలంసమాచరేత్ | సోపస్తారీభవేతత్ర కు
ర్యాచ్చాంద్రాయణంనరః || సదసస్పతిమంత్రేణచర్వాజ్యంబహుయాత్తరః | కయానఇతిసూక్తంతుజపే
ద్బ్రాహ్మణతపఃకామ్ || కుర్యాద్ధిరణ్యదానంచకర్త్యారోగస్యశాంతయే | చర్వాజ్యమితిహోమస్యసాధనం
చపుణ్యధికమ్ || హేమసంఖ్యా రోగానుసారేణాప్తో త్రరకతాద్యయుతాంతాకల్ప్యా || ఏవంసూక్తజ
పే - సదసస్పతిమిత్యస్యమేధాతిథియుషిః - సదసస్పతిదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - హేమేవినియో
గః - సదసస్పతిమద్భుతమిత్యాది - కయానశ్చిత్రలహువదితి పంచదశర్చ్యసూక్తస్య - వామదేవయుషిః -
ఇంద్రోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - జపేవినియోగః - కయానశ్చిత్రలహువదిత్యాది || *

ఇతిప్రకారాంతరైశ్చాపస్తారహరమ్.

—* అథాపస్తారహరవినియోగదానమ్. *

తత్రోహారముః || బ్రాహ్మణశ్వాసరోధేవమ్యసస్తాధివేన్నరః | వక్ష్యేతిస్మృతానాం దానమో
మజవాదిభిః || పతేనవాతదధేనతదధాకథేనవాపునః | వినాయకప్రకృతిం కుర్వాన్మహేన శౌభ
నామ్ || రాజితంచతథానాగముపవీతంప్రకల్పయేత్ | పుష్కరంపద్మరాగేణచాస్తంభితైః ప్రకల్పయేత్ |
వినాయకార్థమానేకహృషం దేవస్యకల్పయేత్ | తస్మాప్యంగేప్రదేయానిరత్నానివిధాన || మూడేకైశ్చ
ప్రకర్షితచక్షుషీతస్యశోభనః | పూర్వైష్యమౌటపంకుర్యాత్సంభ్రాంత్యోదశభిర్భుజనమ్ || యద్వాద్వాద
శభిఃకుర్యాద్వాభివాక్ప్రయత్నతిః | మంటపస్యచతుర్థాగంవేదికామపికల్పయేత్ || రాత్రోవినాయకస్యా
పిన్దూధివాసనమివ్యతే | చతుర్భుజాహ్మజైస్సార్థకమాచార్యస్సృజాస్త్రుతిత్ || స్వయమేవసభాచార్యోభ
మక్షాస్సస్యవాక్కుచిః | కులీనశ్చాపివృద్ధశ్చసజాప్రాణిహితేతతి || రాత్రోజాగృహ్యత్వా మధ్యరా
త్రేబలింహరేత్ | మత్స్యమాంసేనసహితంతథాక్షిరౌవసేనచ || ఆచార్యః ప్రయతోభూత్వా మంత్రేణానే
నసంయుతః | పూర్వస్యాంధిశితందద్యాన్నలంబైసార్వకామకమ్ || ఆదిత్యావసవారుద్రాః దేవాభూతా
నిసర్వశః | తతఃప్రథాతేవిమతస్సాత్వాచాహతవాససః || ధూషితాఃకలకైస్సమృగంవీతాంశుశ్చియతైః
కుండానిదిక్షుచత్వారిషేఖలాసంయుతానిచ || కుర్యాత్ప్రేమప్రకర్షితహోమంమంత్రైస్సృజైస్తథా | పూర్వ
స్త్రిబహుచఃకుర్యాత్సమిదాజ్యచరూకృతమ్ || వినాయకంసముద్దిశ్యగణానాత్వేతిమంత్రతః | అభ్యర్చ్యద
క్షిణేకుండకుర్వాద్ధోమంసమాహితః || ఛందోగఃపశ్చిమేకుండే సమిద్ధోమం సమావరేత్ | అభర్తవ్యశ్చ
త్మరేచకుండహోమంప్రకల్పయేత్ || వస్త్రేరాకానావిధైశ్చబ్రూయేత్కపూరకటకాఃభిః | ఉపచారైస్సేద
శభిన్దేవేద్యాయచమోదుకాః || యథాదేవతథాచార్యైఃపృథంకారాదికల్పయేత్ | ఆచార్యఃపరియాభ
క్త్యాగణేశాయప్రకల్పయేత్ || అపూపాదితథాన్యచ్చకారయేచ్ఛక్యకాన్వితమ్ | నివేద్యపార్వతీంచాచి దేవదేవం
మహేశ్వరమ్ || పూజయేత్సరయాభక్త్యా త్వచార్యఃపరమేవహి | తథైవరోగవాన్ప్రకృత్యసంపూజ్యగణాయ
కమ్ || గణానాంత్వేతిమంత్రేణ తూర్ణీంశూద్రస్తుపూజయేత్ | తతోమధ్యందినేప్రాప్తే ప్రతిమాం దక్షిణా
యుతాం || మంత్రేణానేనదద్యాచ్చసరోగోప్రాజ్ఞుశ్చస్వయమ్ | ఉపజ్యుఖోపవిష్టాయబ్రాహ్మణాయాతి
భక్తితః || వినాయకప్రసన్నాతేహరఃఘృవినాశకః | త్వందేవైః ప్రాపితః కుర్వక్ విఘ్నంవిఘ్నపరాయ
ణైః || చాహ్మణశ్వాసరోధేవయజ్జాతంమమవైకృతమ్ | పూర్వకమేవిపాకేన హ్యసస్తారగదాదికమ్ ||
మాన్యత్రైమాన్యసాణ్డాస్యాహ్యబ్ధికామేహ్యస్తృతిః | త్వదచాయాఃప్రదానేన రోగమాశువినాశయః | చతు
ర్థాంబ్రాహ్మణానాంచదద్యాచ్చక్త్యాచదక్షిణామ్ | ఏవంకృత్వాగణపతేదాకానంమత్యేక్సృభిభవేదితి ||
పతేనవాతదధేనేత్యాది || పుష్కరంశుండాదండాగ్రభాగః - హస్తమిశుండాదండః - చక్షుషీతస్యేతి-
తస్యవినాయకస్య - వినాయకవాహనమూషికాయాశ్చ - మత్స్యమాంసేనేత్యాది - మత్స్యేన-మాంసేన-
క్షీరేణోదకేనచ సహితంవిచిత్రమన్నంబలిందద్యాదిత్యథః - బలిదానమంత్ర మహా ఆదిత్యావసవారు
ద్రాగిత్యాదినాశ్లోకద్వయేన || హోమమంత్రైస్సృజైరతి || స్వకైఃస్వకాభోక్తైఃవినాయకప్రకాశకమంత్రైః
త్యథః || తత్రవినాయకప్రకాశకమంత్రాః వినాయకశాంతౌ నవగ్రహాయజ్జైప్రదర్శితాః || హోమసం
ఖ్యాత్వయ్యోస్తరకతాదినహస్రాంతాకల్పాన్ || శక్త్యాద్యపేక్షయా - పూర్వస్త్రిక బహుచక్రత్యాది || అత్రవి
నాయకాధివాసనావేదికాంతః పూర్వాదిదేశాగ్రాహ్యః || సతిసంభవేచరిమదిక్షు బహుచాదిభి హోమః
కారయితవ్యః - వేదవతుష్టయవిదామథాచిస్వకాశ్చేనవా బ్రాహ్మణేన - తస్మాప్యథావేతస్త్రికమణ్యా

చాత్వత్వేనయోవృతస్తచ్చాఖానుసారేణాధివాసనవేదికాతః ఆజ్ఞేయ్యాంశిశికుండాదివిధాయోద్దిష్ట హోమచతుగుణంకారయేత్ - ఎవమాచార్యఋత్విక్సహితోహోమంవిధాయపూజాహుత్యంతే పూర్వాధివాసితాంవినాయకప్రతిమాం పునఃస్వోదశోపచారైః పూజయేత్ || ఇత్యాహఆచార్యఃప్రతిమాంతాంస్విత్వాదీనా|| భక్త్యాకాన్వితాపూజాదినైవేద్యంకారయేదిత్యర్థః || ఆచార్యేణపూజితంవినాయకంరొగవాన్యజమానోపి పూజయేత్ || సచేద్యజమానశ్శూద్రస్తుష్ణీమంత్రేణవినాపూజయేదిత్యర్థః - విభాయకప్రసన్నాతిహారేత్యారభ్య-రొగమాశువినాశయేత్యంతోమంత్రః ||

ఇత్యపస్తారహరవినాయకదానమ్.

—* అథాపస్తారహరమూర్తిదానమ్. *—

తల్లక్షణంశూలరోగహరప్రకరణైద్రవ్యవ్యం || పూజాదివిధిస్తుపరిభాషాయాందశితః - ఇత్యపస్తార రొగహరాజే ||

—* అథశిరోరోగహరమ్. *—

కాతాతప్రప్రోక్తే నాగహరీచసతతంపురుషశ్శీషరోగవాన్ | సేసంపలశతందద్యాదుపోష్య సతుశ్శానరమ్ || నాగస్సీసం ||

—* అథప్రకారాంతరేణశిరోరోగహరమ్. *—

కమవిపాకసంగ్రహే || గురూపరోధీచశిరోరోగవాన్ జాయతేనరః | కృత్వాతికృచ్ఛే కుర్వీత చాంత్రాయణమథాపరమ్ || బౌషధానిప్రదద్యాచ్చుతిలపాత్రంతథైవచ| బౌషధానివైద్యకాస్త్రైశిరోరోగహరత్వేనోక్తాని ||

—* అథకమవిపాకొక్తంశిరోరోగహరమ్. *—

ప్రాయోపవేశనాదీనాం వ్రతానాంత్యాగకారణాత్ | శిరోరోగయుతోభూయాత్తన్నిషక్యచిరభోద్యతే || గోహత్యాయావ్రతంకుర్యాత్పంచాశద్విప్రభోజనమ్ | ఉద్యన్నుచంజపేచ్యైవహేమఃకూశ్మాండసంజ్ఞికః || భవేదిశేషః || విప్రభోజనమితి || ఉద్యన్నుద్యేత్యనస్యజపసంఖ్యాతురోగానుసారేణాప్యేత్తరశతి సహస్రాద్యయుతాంతాకల్ప్య || కూశ్మాండహోమః పూర్వంప్రపంచితః ||

—* అథాథశిరోరోగహరమ్. *—

నారదః || బ్రహ్మచారియదాశ్చీయాద్భిన్నపాత్రేవిశేషతః | ఎకాంశేనశిరోరోగీభవతీత్యాహనారదః ఆత్మేభ్యాంతత్త్యేతత్సూక్త మప్యేత్తరంశతమ్ | జపేచ్ఛరుఘుతాభ్యాంచ జహుయాచ్ఛత్రైవహే || బౌషధానిప్రదద్యాచ్చ విప్రాన్వాదశభోజయేత్ | భిన్నపాత్రేవిశేషతః || సావణరాజితవ్యతిరిక్తభిన్నపాత్రేభోజనమ్ - శిరోరోగనిదానం - విశేషతోభిన్నకాంస్యపాత్రభోజనమిత్యర్థః || జహుయాచ్ఛత్రైవహేతి - అప్యేత్తరంశతమిత్యర్థః || అత్రసమగ్రంసూత్రమంత్రోనకుప్రత్యేకం - బౌషధానివైద్యకాస్త్రైశిరోరోగహరత్వేనోక్తాని ||

—* అథ సూర్యవతః పాఠమ్. *

కాతాతపః బోషధస్యాపహత్యాదాంసూర్యవతః ప్రజాయతే | తేన సూర్యః ప్రచాతవ్యో జ్యైష్ఠ్యకస్య యథావిధి || నిష్కాపరిమితసువణః సిమితసూర్యప్రతిమాం దద్యాదిత్యధః || ఇతి సూర్యవతః పాఠమ్.

—* అథ శిరోరోగఘ్నయజ్ఞోపవీత దానమ్. *

పర్వపురాణే || బ్రాహ్మణ్యవిష్ణుశిరోరోగీతి || అత్ర విష్ణుశిర్వాముపురాణే || ఉపవీతం హిరణ్యేన విమళం తుపలాధః || తదధేన తపధేన యథావిధవతోపినా || ఉత్తరీయం రాజితం చ తావత్సంఖ్యాకృతం శతా బ్రాహ్మణాయ బ్రహ్మవిద్యతోప్రియా యనివేయతే | మంత్రేణా నేనః ధివహ్నుజితాయాం గుళీయతే || ధాతా విధాతా జగతాం పరమాత్మాచతుర్ముఖః | వినాశయశుమేక్షి ప్రంరోగమేతంగిరోగతమ్ | యజ్ఞోపవీతమంత్రే ధాతావిధాతే త్యాది బ్రహ్మప్రకాశకకబ్ధోపాచనాత్ - బ్రహ్మపూజాం యోజతోపచారసహితాం బ్రహ్మ ప్రకాశకై మంత్రే బ్రహ్మజిజ్ఞాన మిత్యాదిభి గ్నుమంత్రైర్నామ మంత్రేనా సోత్తరీయ యజ్ఞోపవీతం విధాయ యజ్ఞోపవీతం బ్రాహ్మణాయోక్త ప్రకారేణ దద్యాత్ || బ్రహ్మజిజ్ఞానమిత్యాదయో బ్రహ్మయజ్ఞ ప్రకాశకమంత్రాః నవగ్రహయజ్ఞప్రకరణైశ్చితాః || పలాధేన తే || యథావిధవతోవ్యవస్థా - సమృద్ధ ధనేన పలాదప్యధికపరిమాణేన సువణేన యజ్ఞోపవీతం కారయేదిత్యధః - యావదున్నానం యజ్ఞోపవీతం తదున్నానముత్తరీయం ఛవతి ||

ఇతి శిరోరోగఘ్నయజ్ఞోపవీత దానమ్.

—* అథ శిరోరోగఘ్నసీతమాదానమ్. *

తల్లిక్షణం చ - అనుక్రమేన రోగేష్విత్యాది నా నూతరోగహరప్రకరణోక్తమేవాత్రాప్యనుసంధేయం | పూ జావిధానం పరిభాషాయాం ద్రవ్యవ్యం ||

—* అథ ముఖరోగహరాణి. *

తత్ర పూర్తివక్త్రీప్యహరిమ్ || ధమకకమాణ్యతిక్రమ్య విద్యేత్యజతియోనరః | అవిద్యమాన రోషత్యాత్మ ర్వేషాం యప్రకాశయేత్ || సభవేత్పూర్తివక్త్రీస్తు కుర్యాచ్చాం ద్రాయణం వ్రతమ్ | ధూపశ్రవ్యం దనాదీని మ గంధీని వశక్తితః || దద్యాద్వివాహం పంచాశ చ్చిహ్నాన్చాన్చ జయేత్తథా || అథ ముఖరోగహరిమ్ ||

ప్రాజాపత్యే ప్రణంస ర్యాస్త్రంత్రే వ్యాః హ్నిభిః పుకామ్ | జుహుయాత్త్రిసహస్రం తదద్యాద్విహ్నిభి తాంచనమ్ | వ్రీహ్యదిద ద్యాత్ - కాంచనం చ దద్యాదిత్యధః || ఆవిశబైవ యవగోధూమాదయో గృహ్యం తే - వ్రీహ్యదిస్వక క్త్యనునారేణ దద్యాత్ ||

—* అథ ప్రకారాంతరేణ ముఖరోగహరమ్. *

కాతాతపః || శ్వమాణా రాదిభిస్సన్నిష్ఠం భుక్త్వా దుగ్ధాం భవాన్భవేత్ | పిత్యాశ్రిరాత్రంగో మూత్రం భో జయేద్బ్రాహ్మణత్రయమ్ || దుగ్ధాం భవాన్ముఖే దుగ్ధాం భవాన్భవేత్ || భుక్త్వేతి భోజనస్య నిమిత్తత్వేనోపాదాతాత్ ||

—* అథముఖరొగహారంతరమ్. *—

కమఃవిపాకసముజ్జయే॥ కూటసాక్షిభవేద్యస్స తాగీశోజిరపిత్తవాక్ । కృహాతికృభేకుర్వీతచాందా
యణమథాపరమ్ ॥ కుర్యాత్కూక్ష్మాండపూమంశుగాయత్రీమయతంజపేత్ । దద్యాత్థిగ్భ్యంప్రహీంశ్చ
ముఖరొగస్యశాంతయే ॥ హిరణ్యంప్రహీయవాంశ్చ విధవానుపారేణ దద్యాత్ ॥ *

—* అథముఖరొగహరగజదానమ్. *—

బోధాయనః ॥ వాగ్విరోధంగురోఽపృత్యా ముఖరొగీభవేన్నః । తస్యదానేన హితః ప్రతీకారోయ
ముచ్యతే ॥ సౌవణికంరాజతంతాంబుంపతనాథకపలేనవా । కారయేతరిణంసౌమ్యంయథావిభవతోసి
వా ॥ తస్యైవంకారయేద్దంతాశుద్ధేనరజతేంశు । పుష్పంసహకైకంకుర్యాద్రత్నానామక్షణీతథా ॥ సంవే
ప్యేషీతవస్త్రేణగంధపుష్పాశుతాదిభిః । అదకయేద్ధాన్యరాశిస్థంరాన్యంద్రోవాధకంమతమ్ ॥ శ్రుతవృత్తి
పసంపన్నంచాప్తానంసంయతేంద్రియం । ఆహూయపరశుభక్త్యావస్త్రాలంకారఘావణైః పూజయేత్ప్రియ
తోభూత్వాతనాతతకమకారయేత్ । సమిదాబ్యతలైశ్చైవపూమంచాపిపవతకయేత్ ॥ అగ్నినాగ్నిం
తథాఘాయేశుక్రంజ్యోతిరితిక్రమాత్ । మంత్రావతేనిదికప్రాశస్త్యంచాశ్వత్థముచ్యతే॥ కృత్వాచైవప్రణీతాం
భస్తతోహస్త్యవకానంభవేత్ । స్వాహంతంకమకృత్వాధప్రణీతామోక్షణంతథా ॥ పతనాథకపలేనవే
త్వాది॥ పలలక్షణంపూర్వముక్తం- తస్యైవంకారయేద్దంతాశుత్వాది॥ యోహస్మీతాప్రేణ సువణేనవాని
మికతస్తస్యశుద్ధేనరజితేన కారయేత్ ॥ యదారజితేనహస్తీరిమికతస్తదారజితేన దంతవిధాన మనుపప
న్నం । రజితస్యప్రాప్తత్వాత్ ॥ దోణస్వరూపంపూర్వముక్తం- సమిదాదిహోమైక్రమేణమంత్రానాహః
అగ్నినాగ్నిరిత్యాదినా- అగ్నినాగ్నిరిత్యస్యమేధాతిథిఋషిః॥ ఆద్యపాదేనిమకధ్యాగ్నిరాహవనీయశ్చాగ్నిదేవ
వతా - గాయత్రీఛందః ॥ సమిద్ధోమేవినియోగః ॥ అగ్నినాగ్నిస్సమిద్ధ్యతఇత్యాది ॥ అఘాయేఅగ్నిమింధత
ఇత్యస్యాస్త్రిశంకుఋషిః - అగ్నిరింద్రశ్చదేవతా - గాయత్రీఛందః ॥ ఆద్యపూమోవినియోగః॥ అఘాయే
అగ్నిమింధతఇత్యాది॥ శుక్రంజ్యోతిరిత్యస్యయజుషోగ్నికాండసమామ్నానాదగ్నివిశ్వేదేవాఋషయః- మరు
తోదేవతా ॥ అథనాలింగోక్తాదేవతా - యజుషాంసంఛందోనియమః ॥ తిలపూమేవినియోగః - శుక్రంజ్యో
తిశ్చైత్యాది - ఇద్మశ్చశ్వత్తఇక్ష్వశిశ్వివిశేషోవాదానాద్ధోమసమిధశ్చపాలాశ్యావాభవంతి - తదభావయత్క్షీ
యకాపేద్ధ్యాభవంతి ॥ హోమసంఖ్యాంబునిదికప్రత్యాత్ప్రత్యేకమష్టాత్తరశతం ॥ కృత్వాచైవ ప్రణీతాం
భగ్నితి ॥ కమఃవికల్పానంతరం స్వగృహ్యాక్తంధినాగ్నింప్రతిష్ఠాప్యపాత్రాసాదనానంతరంప్రణీతాంభః ప్ర
ణీతాపాత్రస్థాపనపర్యంతంకృత్వాతతోహస్త్యవకానంభవేత్ - పూర్వోక్తధాన్యరాశిస్థంతంహస్తినం పూజ
యేదిత్యథః - హస్మీచాత్రసుప్రతీకొదిగజః దానమంత్రేసుప్రతీకశ్రవణాత్ - స్వాహంతంకమకృత్వే
తి॥ పూర్వోక్తప్రకారేణకరిణం పూజయిత్వా స్వాహంతం సమిదాది కమఃనిర్వృత్యపశ్యాత్ప్రణీతమో
క్షణంపూర్వస్థాపితప్రణీతాపాత్రవిసజకానంస్వగృహ్యాక్తవిధానేనకుర్యాదిత్యథః - ఎవంపూర్వోక్తకర్త
వంతంకింకుర్యాదిత్యతతహ ॥ తతశ్శుక్లాంబరధరశ్శుక్లగంధానులేపనః॥ తస్మైహుతవతేదద్యాత్కరిణం
తంసదక్షిణమ్ ॥ మంత్రేవానేన విధివత్ప్రాప్త్యాభాయవిశేషతః । సుప్రతీకగజేంద్రత్వం సరస్వత్యభిషేపకః॥
ఇతిస్వనాహనోసీత్యం సర్వదైవైశ్చపూజితః॥ దానేనానేనదత్తేనముఖరొగంవినిశయ ॥ బ్రాహ్మణాకాభో
జయేత్పృత్యాధకంఘంజీతబంధుభిః ॥

ఇతి ముఖరొగహరగజదానమ్.

—* అథ జిహ్వరోగహరమ్. *—

శాతాతపః || పక్వాన్నహరిణాంచైవ జిహ్వరోగః ప్రచాయతే | గాయత్ర్యాస్పృశపేల్లకం దశాంతంజహు
యాత్రితః || జపకరణాశక్తౌ గాయత్ర్యాయుతజపస్య ఏకకృచ్ఛప్రత్యాక్షాన్నయత్వాల్ల కజపస్థా నేకకృచ్ఛాగ్ని
త్వా గాయత్ర్యాదశకృచ్ఛాణిజహుయాత్ ||

ఇతి జిహ్వరోగహరమ్.

—* అథ ప్రకాంత రేణ జిహ్వరోగహరమ్. *—

కమ్యవిపాక సముచ్చయః || పరే హిందూః ఖరణాత్పవనాదాన్యతభావజాత్ | జిహ్వభేదాత్తథాన్యేషాం
పక్షపాతాచ్చ సంసది || జిహ్వరోగీభవే దాస్యేవ్రణీచైవాభిజాయతే | పరాకర్షితయంచైవ హోమః కూత్సాం
జసంజికః || కయానశ్చిత్రసూక్తిస్య జపోహోమ సుతైవచ | వ్రీహ్యదీనాంతథాదానమావధస్యవ సంప్ర
తమ్ || సవదేతి || ఎతచ్చ పదం కాకాక్షివదుభయత్రసంబధ్యతే - అసక్పదన్యేషాందుః ఖరణాదసక్పదన్య
తభావజాచ్చేత్యధః - పక్షపాతాచ్చేతి || పక్షపాతోవ్యవహరిణః - కయానశ్చిత్రసూక్తిస్య జపోహోమశ్చ
కతావ్యః - జపహోమయోస్సంఖ్యావ్యాఖ్యనుసారేణాష్టోత్తరశతాదికల్ప్యానూక్తంసకలంమంత్రోనప్ర
త్యుచం - వ్రీహ్యదీనామిత్యాదిశబ్దేనయవగోధూషముద్గాదీని సప్తలిత్యంతే - ఎతాని శక్త్యనుసారేణా
యాని || ఔవధస్యానుర్వేదే జిహ్వరోగహరత్వేనాభిహితస్య ||

ఇతి ప్రకాంత రేణ జిహ్వరోగహరమ్.

—* అథ ఛర్మిరోగహరమ్. *—

శాతాతపప్రోక్తః || విషప్రదక్షుర్విరోగీ గాంబదద్యాత్పయస్సిసిమ్ | చకారాదేకకృచ్ఛం సౌరమంత్రజప
శ్చ సముచ్చయతే || కృచ్ఛకల్పనైపోయాపక్షేతసాధ్యచాంద్రాయణాదిపరః - అతోవ్యాధ్యాద్యనుసారేణ (పాశా
పత్యపరాకచాంద్రాయణాద్యన్యతే మోగ్రాహ్యః || సౌరమంత్రశ్చ సౌరాష్టాక్షరోవా - ఉద్యన్నద్యత్యుచో
వా - మహాసోరవగోవా - జపసంఖ్యావ్యాఖ్యనుసారేణాష్టోత్తరశతాద్యయతాంతాకల్ప్యా ||

ఇతి ఛర్మిరోగహరమ్.

—* అథ దంతపీడాహరమ్. *—

అమాన్నహరణేచైవ దంతపీడాప్రచాయతే | సదద్యాదశ్చిసాహేమనిషకాద్వయవిమితౌ | అశ్రచా
శ్చివప్రకాశకమంత్రేణాశ్చిరేవతాంక్షాహంవిధాయ బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ || సవమంత్రోనవగ్రహయజ్ఞ
ప్రకరణేదశితః ||

ఇతి దంతపీడాహరమ్.

—* అథదంతురత్వహరమ్. *—

కాతాతపః || యాకేహతేబద్ధిపూర్వందంతురౌజాయతేనరః || సదద్యాద్భువిశుద్ధబ్రథంఘృతకుంభం
సదఃపిణమ్
ఇతిదంతురత్వహరమ్.

—* అథశ్యావదంతత్వహరమ్. *—

కాతాతపః || సురాపశ్యావదంతస్స్యాత్ప్రజాత్యాష్టకంచరేత్ || శర్కరాయాసులాంచద్యాత్సపా
వస్యవిశుద్ధయే || జపిత్యాచమహరుద్రందశాంశంజహుయాత్రిలాక్ || తతోభిషేకఃకర్తవ్యోమంత్రైర్వరు
ణదైవతైః || శర్కరాతులాపురుషదానం - అత్తానంశర్కరయాతోలయత్వాతాంశంశర్కరాంచా
ప్రాణైభ్యోదద్యాదిత్యథః || తులాదానమంత్రస్తు - త్వంతులెనర్వభూతానాం ప్రమాణం పరికీర్తితా |
మాంతోలయసిసంసారాదుద్ధరస్వనమోస్తుతే || దశాంశహోమమంత్రవిచ్ఛేదస్తథాఅహుతిసంఖ్యాశబ్దవిశేష
శ్చరుద్రవిధానవివదశితః - వరుణదైవతైరిత్యుపలక్షణం - అతస్సృశాఖాసమామ్నాతైర్వారుడైరనై
శ్యాభిషేకంకృత్వా - తతస్త్వతైకరభిషేకః కర్తవ్యః-స్తోతాశ్చమంత్రాఃనవగ్రహయజ్ఞప్రకరణైర్విధితాః ||

ఇతిశ్యావదంతత్వహరమ్.

—* అథనిమ్మరభాషిత్వహరమ్. *—

కాతాతపః || పరేషాంతర్క-కరణాన్నిమ్మరౌక్తిఃప్రజాయతే || పరోక్తిహస్యకరణాద్దద్యాన్తైక్తిక కాంచ
నే || షాక్తిక కాంచనయోదానంశక్త్యాద్యనుసారేణ కార్యం || *

ఇతినిమ్మరభాషిత్వహరమ్.

—* అథమూకత్వహరమ్. *—

కాతాతపః || మూకౌభ్రాతృవధాచ్యైవతస్యైవంసివక్తృత్వసా తేనకార్యంః శుద్ధ్యథంయతిచాంత్రా
యణత్రయమ్ || వ్రతాంతేపుస్తకందద్యాత్సవణపలసంయుజమ్ | బ్రాహ్మణాయచతుర్వేద విదైవస్త్రేణ
సంయుతమ్ || ఇతిమంత్రంసముచ్చార్యబ్రాహ్మణంతంసజయేత్ | ఇతంయంత్రముచ్చార్యపుస్తకం దద్యా
దిత్యథః || తమేవదానమంత్రమాహ || సరస్వతిజగన్మాతశ్చబృహస్మదీదేవతా | దుష్కమకారిణం పా
పంరక్షమాంపరమేత్స్వరిఇతి ||
ఇతిమూకత్వహరమ్.

—* అథమూకత్వహరతిలపద్దదానమ్. *—

వాయుపురాణే || స్వరౌపధూతీవాణాంచహతామూకఃప్రజాయతే | వాయుమితత్ప్రకీకారం యేనసం
పాద్యతేసుఖం || వాచాంహతాగుర్వనుజ్ఞామతరైరివేదాః | గ్రహీపుస్తకహతాః || కుర్యాత్సర్వమయం

పద్మంపలాధేనతదధఃతః ॥ యథావిధవతస్సవ్యగ్విత్తశాభ్యంనకారయేత్ । రక్తవస్త్రైఃసంపేష్ట్య
తామ్రపాత్రోపరిన్యసేత్ ॥ తామ్రపాత్రపరీమాణం పలానామష్టకంసిదుః । పితవస్త్రైఃసంపేష్ట్య పాత్రంత
స్తువినిక్షిపేత్ ॥ అథకద్వితయోన్మానతలరాశాన్ప్రయత్నుః ॥ ఉపచానైష్చోడకభిరాచార్యస్సవక శాస్త్ర
నిత్ ॥ రక్తచందనపుష్పాద్యైఃకుంలేతా నేనపూజయేత్ ॥ పద్మపూజామంత్రమాహ ॥ బ్రహ్మగోక్షనమ
స్తుభ్యంవిష్ణోరమితనాభిజ ॥ అభిప్రీతికరంభానోన్మథారుద్రస్యజైవహి । పూజాంమమగృహాంత్యంసర్వశైవ
నాశక । పూజానంతరంతావ్యమాహ ॥ ఆజ్ఞేయాందిశిదైహోమఃఃతావ్యోమంత్రపూర్వకః । సమిదాజ్ఞ
తినైశ్చైవసావిత్కాగ్నిస్తామరేదచ ॥ సమిద్ధోమంచకుర్వీతసర్వరోగప్రశాంతయే ॥ ఆజ్ఞహోమశ్చ కతావ్యో
మిత్రమిత్యనయారుచా ॥ తిలానాంయతంత్రందేవ్యాహ్వాతీభిరథాపివా । అగ్నేరుత్తరదిగ్భాగే కలశస్థాప
నంభవేత్ ॥ పూర్వోక్తేనవిధానేనవాభిషేకాదికారయేత్ । ప్రణీతామోక్షపర్యంతంకర్మకృత్వావిధానతః ॥
తస్మై హుతవతేపద్మం దద్యాత్స్వత్వాదతుముఖమ్ ॥ దేవానామేవసర్వేషామయత స్త్వం ప్రీతికారణమ్ ॥
విశేషతోబ్రహ్మగోక్షసరస్వత్యాహారేఽపి ॥ యత్ప్రాగ్వాచాంసిరోధేనవైరూప్యం మమదేహజం - స్వరోప
ఘాతజంపూజకందుఃఖంరోగభవంతిథాతత్సర్వం నాశయంత్యద్య బ్రహ్మవిష్ణుశివాగ్నయః । త్రిదివాలయాశ్చ
యోదేవాహవిష్మంతస్మథాభువి ॥ ఎవంసత్వాత్తత్సర్వంస్థాపనాప్రదేశాదాగ్నేయాంసమిద్ధోమే సావిత్రా
న్వాత్కరోమంత్రః - సమిధశ్చ యజ్ఞేయః - ఆజ్ఞహోమచిత్రందేవానామిత్యాది ॥ తిలహోమయత త్రందేవ్య
నయావ్యాహ్వాతీభిర్వాభవేత్ ॥ యతంత్రందేవ్యాశ్చ భగవంతుః - ఇంద్రో దేవతా - బృహతీచ్చందః - తిల
హోమేవిసియోగః - యతంత్రందేవ్యాది - హోమసంఖ్యాప్రత్యేకమహ్యోత్తరశతంసహస్రంవా ॥ పూర్వోక్త
నవిధానేనేతి - అభిషేకప్రకరణోక్తవిధానేన - తచ్చస్తాభిర్మహగ్రహశాంతిప్రకరణేఽశితం - ప్రణీతా
మోక్షపర్యంతమితి - ప్రణీతా పాత్రస్థాపకవిసజనపర్యంతంకమక స్వశాఖోక్తవిధానాకృత్యేత్యథః - దే
వానామేవసర్వేషామిత్యాగభ్య-హవిష్మంత్రథాభువీత్యంతఃపద్మదానమంత్రః ॥

ఇతిమూకత్వహరతిలపద్మదానమ్.

—* అథస్థలద్వాక్యజిహ్వత్వహరమ్. *

కమలావిపాకసంగ్రహే ॥ వేదంవాధర్మశాస్త్రంవావిక్రేణాయాద్ధియోనరః । అధీతంతస్యనాయాతిజిహ్వయా
స్థనితంభవేత్ ॥ అపరిస్ఫుటవక్త్రవాజిహ్వయాన్ద్రాణవానపి । కృచ్ఛాతికృచ్ఛోకుర్వీతచాంద్రాయణ మథా
పివా ॥ సూక్తంతామగ్నినదౌఖ్యాంజపేద్యైవాయుతత్రయమ్ । దద్యాద్ధిరణ్యంవిప్రేభ్యోభోజనంవాస్వశ
క్తింః ॥ వేదంవాధర్మశాస్త్రమిత ॥ భృతకాధ్యాపనిత్యథః ॥ కృచ్ఛాదీనివ్యాధి గురు లఘుభావేనసమ
స్తానివ్యస్తానివాయోజ్యాని ॥

—* అథగర్గదత్వహరసరస్వతీదానమ్. *

తచ్చనాయుపురాణే ॥ వాగ్విరోధంగురోః కృత్వాభవేద్గర్గదవాజ్మరః । తస్యవక్ష్యేప్రతికారంచానేన
ఋషిభాషితమ్ ॥ పఠేనాథతదధేనతదధాధేనవాపునః । సరస్వతీంతుప్రతిమాం కుర్యాద్భుజచతుష్ట
యామ్ ॥ వరదంచాక్షుశ్రుంత చిహ్నీతీందక్షిణైకరే । పుస్తకంచాశ్రయంవామేదధానాంహంసవాహనామ్ ॥

అతిశుభ్రాదౌ కౌటస్వజ్ఞానచాసనమ్ । వీశంవిధాయతస్యోపరిపావణాంపద్మన్యసేదిత్యథాః । ప
ర్వస్యోపరిసంస్థాప్యదేవీంవాగీశ్వరీంపరామ్ । ముక్తాదామసమాయుక్తాంశుక్లవస్త్రీణసంయుతామ్ ॥ వాగీశ్వ
ర్యాదిమంత్రేణ పూజయేత్పింగతండుతైః । శ్వేతైః పుష్పైశ్చేత్సతగుండైస్సతకృత్యవిధిపూర్వకమ్ ॥ వాగీశ్వ
ర్యాదిమంత్రేణేతి ॥ యద్వాగ్విదంత్యవిచేతనానీతిరుద్వయం ॥ బ్రాహ్మణస్సర్వశాస్త్రజ్ఞసైవ హోమంస
మాచరేత్ - పాయసంజహాయాదష్టశతంశాలిమయంతథా । జహుయాత్సమిధశ్చపితదాజ్యంజతిలాన
పి ॥ కృతాధివాసనామేనామాచార్యానివేదయేత్ । సంపూజ్యబ్రాహ్మణంసమ్యగ్నస్త్రాలంకారభూష
ణైః ॥ మంత్రేణాసేనవిధివ త్ప్రజ్ఞాభాయహ్యుదజ్యుభిః । యావక్త్రైబ్రహ్మణోదేవీయాసావాగీశ్వరీపరా ॥
బ్రహ్మవిష్ణుశైవైశ్చైత్యైః పూజితాసర్వవందితా ॥ శుష్టాభవతుదాసేనదత్తేనాసేనవాక్పరా । వాగ్విరో
ధంగురోః కృత్వా యన్యైర్గదగదభాషణమ్ ॥ తత్సర్వంసమయక్షప్రంచాప్నోత్వం లోకపావని । అనుజ్ఞాప్యచా
హ్మణంతంస్వయంభుజీతబంధుభిః ॥ అష్టశతమితి ॥ అష్టాధికంశతం - కృతాధి వాసనామిత్యసేన రాత్రా
జాగరణంలభ్యత ఇతి ॥ అతఃపూర్వోక్త రాత్రావధివాస్యజాగరణంవిధాయ ప్రాతః పూజయిత్వా హోమా
సంతరం బ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ ॥ యావక్త్రైకత్యారభ్య - లోకపావనీత్యంతోదానమంత్రః ॥

ఇతి గదగదత్వహరసరస్వతీదానమ్.

—* అధైదయాకర్తవహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ విద్యాపుస్తకహరివవిదమూకస్తుజాయతే । ఇతిహాసశతందద్వాద్వ్యాహ్మణాయసదక్షిణం ॥
గుర్వనుజ్ఞామంతరేణవేదాధ్యతావిద్యాహరి - ఉత్పత్తిపద్ధతి దోషప్రతిబద్ధశ్రోతవాగ్నిరియశ్చై దేదమూ
కః ॥ ఇతిహాసశతంమహాభారతమ్ ॥ పుస్తకదానమంత్రస్తు - మూకర్తవహరేదశితః ॥

—* అథస్థలద్వాక్యహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ శుకశారికయోఘాతాన్నరస్థలితవాణభవేత్ । సచ్చాస్త్రపుస్తకందద్వాత్సవిప్రాయస
దక్షిణమ్ ॥ ప్రత్యేకంశుకశారికయోఘాతనననిమిత్తమ్ ॥ సచ్చాస్త్రాణిచేదావిరుద్ధాని మిమాంసాదీని - అ
త్రాపి పుస్తకదాసేమూకర్తవహరక్రొమంత్రోగ్రాహ్యః ॥

—* అథసారణ్యసముఖరోగహరప్రతిమాదానమ్. *—

అనుక్రమతురోగప్యిత్యాదినాద్రవ్యవ్యం ॥ అథ జిహ్వరోగప్రతిమాదానందంతరోగప్రతిమాదానంజ ॥
తల్లక్షణంకమపాకసానై ॥ లంబాకారాస్థితజిహ్వదంతరోగో ద్విచాహుకావితీ ॥ తత్పూజాది పరితా
పాయం నిరూపితం ॥ ఇతిముఖరోగహరాణి.

—* అథనాసికారోగదు శీఘ్రనాసికాపాదహస్తయుక్తఘ్రురస్వరత్వహరమ్. *—

కమేదిపాకసంగ్రహః ॥ అవనిస్యాపహతాతు శీఘ్రాఘ్రాకాంఘ్రిపాణికః । ఘ్రురస్వరవాంత్యైవ
జాయతేతస్యనివక్తృతః ॥ ఉద్యన్నశ్యశ్యచరసమ్యగ్నేదమ్యైవైవరాయతమ్ ॥ జహుయాత్సమిధశ్చపితదాజ్యం

రక్తవాసాంసికాంశవమ్ ॥ దద్యాద్దేవద్విజగవాంకుర్యాహ్వాజాంస్వశక్తితః । ఘోషసంఖ్యా జపదశాం
శః ॥ చరుణౌచపృథక్సంఖ్యా సహిషాదపృథక్సంఖ్యా ॥ వాసాంసీతిబహువచనాత్ ॥ త్రిభ్యోనన్యూచాది
దద్యాత్ ॥ కాంచనంశక్త్యనుసారేణదద్యాత్ - దేవద్విజగవాంపూజాదేవస్యసూర్యాదేస్సువణాతిలకాది
భిః పూజా ॥ ఆదిత్యస్యసదాపూజాతిలకంస్వామినస్తథా । వహగణపతేశ్వైవకుర్వంతిద్ధిమవాప్నుయా
దితియాజ్ఞవల్క్యక్రిస్తగణాత్ ॥ స్వామిసూందరి ॥ ద్విజపూజాం స్రక్పందనవాసస్సువణాదిభిః । *

—* అథవక్రనాసవ్యహరమ్. *

కాతాతపః ॥ కుక్కుటేసిహతేచైవవక్రనాసఃప్రకాయతే । తేననిషగఃప్రదాతవ్యో బ్రాహ్మణాయహి
ర్హ్యయః ॥
ఇతివక్రనాసికత్వహరమ్.

—* అథనాసికారోగహరమూర్తిదానమ్. *

తల్లక్షణంచానుక్రమకురోగమ్యిత్యాదినాశూలరోగహరోక్తమత్రాప్యవగంతవ్యం ॥ పూజావిధానంత్యా
తంకొదేవతాతత్రేత్యాదినాదశితం ॥ *

ఇతినాసికారోగహరమూర్తిదానమ్.

—* అథనేత్రరోగహరాణి. *

కర్మవిపాకసముచ్చయే ॥ పరదృష్టివిఘ్నాలేనభిషజ్మిథ్యాచరణేషా కామాత్పరస్త్రియందృష్ట్యానేత్రరో
గీభవెన్నరః ॥ చాంద్రాయణంపరాకంచపంచాశద్విప్రభోజనమ్ ॥ కుర్యాద్వయస్సుపణేతిచరుణాసహిషా
తథా ॥ అష్టోత్తరసహస్రంకుజహుయాద్రోగశాంతయోవచోదాఅసిమంత్రంవజ్రపీదాజ్యంసకాంచనం ॥
దద్యాద్విప్రాయవిధివన్నేత్రరోగఃప్రశామ్యతి । భిషజ్మిథ్యాచరణేభిషజ్మిథ్యాచరణం ॥ విప్రభోజనమితి ॥ ఎ
తచ్ఛభోజనంసుఖభోజనం- మృష్టాన్నంబ్రాహ్మణేదద్యాన్నేత్రరోగాపనత్తయ ఇతి బ్రహ్మాండపురాణస్తర
ణాత్ ॥ వయస్సుపణాఇత్యవయవాచరుఘృతాభ్యాం పృథక్పృథక్ష్వాత్తరసహస్రంకుజహుయాత్ ॥ ఇ
యంచరున్నేత్రశూలప్రకరణేదశితా ॥ వచోదాఅసీతిమంత్రోపితత్రైవ ॥ జపసంఖ్యాతువ్యాధ్యనుసా
రేణ శ్రహస్రాద్యయుతాంతాకల్ప్యా ॥ సకాంచనాజ్యసమీక్య తచ్చాహ్వానాయదద్యాత్ ॥ ఆజ్యావెక్షణ
మంత్రస్తు కటిశూలహరేదశితః ॥ *

ఇతినేత్రరోగహరాణి.

—* అథనేత్రపూయహరమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ దంపతిభ్యాంప్రవృత్తంతనైత్రుచంద్రాయానిరీక్షతే । సనేత్రపూయయుక్తస్సాన్య
దక్షిణ్యామితిమంత్రతః ॥ జవహూమాదకుర్వీత శక్త్యాబ్రాహ్మణభోజనమ్ । సహస్ర కలశస్థానంహరేఃకు

ర్యాద్విజోత్తమః || నేత్రపూయముక్తతి||సామోద్భూయంవాతిప్రస్థత దూషికయాపూయమిత్యభిధీయ
తే || అక్షిభ్యామితీయమృత్యుంత్రః || జపహోమయోస్సంఖ్యావ్యాదిగురులఘు భావనామోద్భృతరశతాద్యయు
తాంతాకల్పాన్ || జపహోమాచేతి || పునరగ్నిశ్చతురాదిత్యస్యజపహోమాసముచ్చయేతే || అయంచమం
త్రోయన్మత్యనతిమిందామంత్రప్రస్తావేకూశ్మాండహోమేదశికః || జపహోమయోస్సంఖ్యాతు పూర్వో
క్షైవ - విష్ణోస్సహస్రకలశస్నానంచుసా శిలకుర్యాత్ || మహాసారంనామసూక్ష్మదైవత్యరుచ స్సుక్తా
ని || ఎతేషామాహాదిపరిభాషాయాండశికేతమ్ || ఇదంచస్నానంచండలస్య మూలేక వాకుర్యాత్ ||
స్నానీయద్రవ్యంచదుగ్ధజ్యపంధ్యేతురసభివ్యతీథోదకాని || యథాశక్త్యుపనన్నాని ||

—* అథప్రకారంతరేణనేత్రపూయహరమ్. *

శాతాతపః || ఘృతశోరస్తుపురుషః జాయతేనేత్రరోగవాన్ | ఉపోవ్యసంప్రదద్వాదైవఘృతధేనువిధా
నతః || ఘృతధేనువిధానంచయత్తురోగహరప్రకరచైద్రక్ష్యన్ || *

—* అథాంధత్వహరమ్. *

అంధత్వంనామప్రతిబంధదృష్టిత్వంనోత్పాటితనేత్రత్వం || శాతాతపః || పితృహుచేతనాహీనోమాతృహం
ధఃప్రజాయతే | నరకాంతేప్రకుర్వీతప్రాయశ్చిత్తంయథావిధి || చేతనాహీనోనిశ్చేష్టోనిఋధిశ్చాపి || అ
స్యాపివత్సమాణప్రాయశ్చిత్తమేవరోగనివృత్తిహేతుః || నరకాంతేంధః ప్రజాయతేతిత్వన్వయః || ప్రాయ
శ్చిత్తమాహ || ప్రాజాపత్యానికుర్వీతత్రింశచ్ఛాస్త్రవిధానతః | వ్రతాంతేకారయేన్నానం సువణ
పలసంఖ్యయా || స్సంభంరౌప్యచయంచైవతాంమ్రపాత్రంచపూర్వవత్ | స్తంభోపపత్తవైవ || పల్లెశ్చతుర్థిక
ద్వాభ్యాంవాతామ్రసాత్రంభవేన్నవమితిపరిభాషాక్రప్రకారేదేత్యథః || ఎతచ్చపాత్రంచవత్సమాణవా
సుదేవమూర్తిస్థాపనార్థం || హేమనిష్కేణకర్తవ్యోదేవశ్శ్రీవత్సలాంఛనః || శట్టసూత్రేణసంకేప్యపూ
జయేత్తంవిధానతః | నౌకాద్విజాయదాతవ్యాసవోపస్కరసంయుతా || నౌకేత్యుపలక్షణమ్ || శష్ట్యప
తిమాదదాతవ్యా || సోపస్కరేతి || ఉపస్కరౌనౌకాదండః - సోపిసోవణఃఎవ - తంవాసుదేవంవిధా
నతః పూజయేదిత్యథః || పూజావిధానంతు పరిభాషాయాంరుగ్విధాన స్వపురుషసూక్ష్మవిధాన మ
స్తాభిః ప్రదశికేతం || అత్రాయంక్రమః - తాంమ్రపాత్రేవాసుదేవమూర్తింసంస్థాప్య - తస్యపురస్తాన్నా
నంచస్తంభంచాపినిక్షిప్యవాసుదేవంపూర్వోక్తప్రకారేణసమభ్యర్చ్య - నౌకాద్విసహితం వాసుదేవప్రతి
మాంబ్రాహ్మణాదుదద్యాదితి || దానమంత్రమాహ || వాసుదేవజగద్వంద్య సర్వభూతాశయస్థిత | పాత
కాణవమగ్నంమాం తారయాశ్రితతారక || ఇత్యుదీర్ఘప్రణమ్యాభివాష్టాణంతు విసజయేత్ || ఇత్యుదీ
ర్యమంత్రముచ్చార్య - ప్రతిమాదికందత్వాప్రణవ్యసంజయేదిత్యతః || అస్యేభ్యోపేభ్యోయథాశక్తిద
క్షిణాండద్యాత్ ||

—* అథసీలలోచనత్వహరమ్. *

శాతాతపః || శాకహారీతుపురుషోజాయతేసీలోచనః | బ్రాహ్మణాయప్రదాతవ్యంచహసీలమణివ్యయమ్ ||

—* అథకపిలాక్షత్వహరమ్. *

రీతిహృత్కపిలాక్షస్సాగ్నదుపోవ్యదివసద్వయమ్ | రీతేఃపలశతందద్వాదలంఛ్యత్వద్విజాతయే || రీతిర్నామ
తామ్రప్రకృతిజోధాతువిశేషః || పితృశక్మిత్యుద్యతే || *

ఇతికపిలాక్షత్వహరమ్.

—* అథమందదృష్టిత్వహరమ్. *

కమవిపాకసంగ్రహే || ఉచ్చిష్టస్సమ్యగాదిత్యంపశ్యేదుద్యంతమంబరే | మధ్యంగతమథాస్తంవాయాం
తముచ్చిష్టవసక || నక్షత్రాణ్యథవాచంద్రంసభవేన్నందదృష్టియక్ | అత్రసమ్మతిః - కూమరపురాణే
ఘృతేనవరుణానేతరశ్చిహీనోహుతాశన | జహుయాదయుతం సమ్యగితశాస్త్రస్యసత్వయః || దవ్యాద
న్నంచతైరక్తవాసాంసివ్యాధికాంతయే | రోగాధిక్యవరుఘుతాభ్యాంప్రత్యేకమయుతంజహుయాత్ | హో
మమంతస్తద్యన్నద్యరుచః || స్వశక్త్యాబ్రాహ్మణాన్భజయేత్ || వాసాంసీతిబహువచనాత్రిభ్యోచన్యూ
నాని ||
ఇతిమందదృష్టిత్వహరమ్.

—* అథతిమిరహరమ్. *

కమవిపాకసముచ్చయే || దేవద్విజగృహేశీధేఃపుణ్యస్థానేచసంస్థితమ్ | ప్రదీపంభంజయిత్వాతుతి
మిరవ్యాధిమాన్భవేత్ || రూపప్రకాశకైమకంత్రైరభిమంత్యైజలంతతః | గాత్రాణిప్రోక్షతేతస్మాన్మూక్తాభ
వతిక్లిషాత్ | సహస్రకలశస్నానమీశ్వరస్యాపికారయేత్ || దేవద్విజగృహాభిత్వాది - దేవగృహేద్విజగృహే
పుణ్యస్థానేపురాణశ్రవణస్థానేచతుష్పథాదాచ-రూపప్రకాశకైమకంత్రైఃగుణవచనేన-రూపశబ్దేనరూపవచ
నేప్రకృష్టప్రకాశవదాదిత్యుత్పత్తిః || అతస్మాన్స్యప్రకాశకైమకంత్రైజలమభిమంత్యై - గాత్రాణ్యంగాని
నేత్రప్రధానానిప్రోక్షయేద్వావరోగనివృత్తిః || పరిభాషాయాంప్రదశితః || అన్యచ్చ - మహాసారపరి
భాషాయాముక్తం || తథా - వునరగ్నిశ్చక్షురదాదితి-కూక్ష్మాండపూమేమిదామిత్రయోదశ్చిత్తః | వర్షో
మేదేహీతి || వయస్సుపణెకతిదమంత్రానయనశూలహరేప్రదశితౌ || ఏతేమంత్రావికల్పేనగ్రాహ్యః | ఏకా
థాశ్చవికల్పేరన్నితిన్యాయాత్ ||

ఇతితిమిరహరమ్.

—* అథాషీవేదనాహరగరుడదానమ్. *

పద్మపురాణే | పరేషామసిరోధేనజాయతేహ్యాషీవేదనా | వత్సామితత్ప్రీతీకారంబహ్మణానిమితంపు
రా || పతనకారయేధేక్షుగరుడంఃష్ణువాహనమ్ | రాజతౌచతథాపత్యైరత్నపత్నాసువిస్తృతౌ || కర్త
వ్యంబాషీయుగళంమాణిక్యాభ్యాంప్రకల్పితమ్ | పాదయోస్స్వణకటకైరత్నాభ్యాంపరికల్పయేత్ || రత్నా
భ్యామితి || రత్నయుక్తంకటకద్వయంకుర్యాదిత్యథః || క్రైవేయకంస్వణయుతంగీవాయామవివిన్యసేత్ |
నాసికాయాంతవైదూర్యంమాత్రైఃపరికల్పయేత్ || మాత్రైర్మూలకంబైదూర్యమిన్యథః | వస్త్రైర్నా
నావిదైబద్ధమలంకృత్యశుభాకృతిమ్ || స్థాపయేత్పురతోవిష్ణోఃప్రీత్యథాచరణాధిపం | వెదవేదాంగకుశ
లంవేదవిద్యావిశారదమ్ || గంధపుష్పక్షతైవకస్త్రైర్వృణీతబ్రాహ్మణోత్తమమ్ | పూజయేత్తంశుచి
భూత్యాగంధపుష్పక్షతాదిభిః || హోమశ్చతతకతవ్యామంత్రైస్తద్వాచకైశ్చుభైః | యద్వాగరుడ
గ్రాహత్యైసమిదాభ్యుతిలాదిభిః || అగ్నేప్రతిష్ఠాకార్యాశుస్వగృహ్యాక్తవిధానతః | విష్ణోఃపురతః || వి
ష్ణోలయేవిష్ణోఃపురఃస్థాపయిత్వైవతత్కమకర్తవ్యమిత్యథః || అథవాసాలగ్రాహ్యపురతఃకార్యః - వ

త్రైస్త్వద్వావక్రైరితి || తద్వావక్రైగ్గరుడప్రకాశతైమణ్యైరితి || బహువచనంస్వస్వశాఖాగతమంత్రో
పలక్షణార్థం || తత్రైకోమంత్రోమనోజనాయజమానత్వ - అస్యమనోభాగవముషిః - సుపణోజదేవ
తా- అనుష్టుప్చందః - విహితాథేవినియోగః - మనోజనావత్త్వా-గరుడగాయత్ర్యా-బుషిః-బం
హ్మవా || గాయత్రీచందః || గరుడోదేవతా - విహితాథేవినియోగః || పక్షిరాజాయత్త్వా-సమిదాజ్య
తిలాదిభిరితి || ఆచితదైవరుయవప్రహయోగ్యహ్యంతే || హోమసంఖ్యాచ-పశుద్రవ్యమష్టోత్తరశతం - ఏకం
పూజయిత్వాకింకుర్యాదిత్యతాపా || పుణ్యోహవాచనంకాంత్యంబ్రాహ్మణేర్వేదపాఠైః || తస్మైహుతవ తేవ
ద్యోతోతిప్రత్యథమాదృకః || భక్త్యాసంపూజ్యవిధివలెయూగకటకాదిభిః || ఏకచ్చపుణ్యోహవాచనం
దానానంతరంకార్యం- దానమంత్రమాహ || దేవదేవజగన్నాథలక్ష్మీప్రియపరాయణ || వాహనస్య ప్రదా
నేనహరకమణిపాకజం || అక్షిరోగంజగన్నాథనారాయణజగన్తయ || పుష్పంవాపలంబాపితాత రక్తమ
థాపివా || రక్తంవాప్యథరక్తఖింతథాబుకనమథాపివా || తతోవిస్మజ్యనిష్క్రిందంశిచ్ఛైరిచ్ఛైచ్చబంధుభిః
స్నాత్వాదిపాకభోజయిత్వాసుఖభవతిమానవః || దానానంతరంస్నాత్వా పుణ్యోహవాచనవిధాయా
జ్యవేక్షణంకృత్వా నిపాకభోజయిత్వాబంధుభిస్సాధకంఘంసేతేత్యథః - ఆజ్యవేక్షణంతు బ్రహ్మాండపు
రాణేభిహితం - అట్టోరుద్భవరోగాదామాజ్యంకనకసంయుతమ్ || దద్యాద్విప్రాయవిధివత్తకోగస్యాపను
త్తయే || ఆజ్యవేక్షణమంత్రస్తుపూర్వముక్తః ||

*

ఇతిఅక్షిపేదనాహరగరుడదానమ్.

—+—
—* అథనక్రాంత్యహరగోపాలదానమ్. *—

బ్రాహ్మేన్ || నక్రాంత్యంజాయతేతస్యయోగవాంఛనయనద్వయే || కరోతిశూలప్రక్షేపం తస్యవత్స్యామి
నివర్హతిమ్ || విష్ణోస్త్రిగోపవేషస్యయథాశక్త్యావభక్తితః || సువణేనప్రతికృతింవేణవాదనతత్పరామ్ ||
బహుషీడాకసంయుక్తం ద్విఘజాంఘవనోత్తరామ్ || కారయిత్వాశుభాకారాంప్రత్యాశ్శుచివారిణామ్ || వ
స్త్రేణవేష్ఠయిత్వాచగంధైరూలైస్సచుచయత్ || తండులూపరిసంస్థాప్యదేవంతక్త్యనుసారతః || ఆచా
ర్యస్సర్వశాస్త్రజ్ఞోపేదపేదాంగపారః || పూజాంచమంత్రశాస్త్రేణుర్యాధేవస్యభక్తితః || భక్త్యను సార
తోసమచయేదిత్యన్వయః - పూజాంచమూలమంత్రేణేతి పారే || పూజామంత్రోద్ధారణోకశ్చమంత్రశా
స్త్రే || కృందామధ్యగతాస్తామగోప్యణాయల్లచుధ్యగాః || గోపీజనవకారాస్యా భాయ స్వాహాస్తరాధి
పః || ఉత్త్యతమంత్రః || శ్రీకృష్ణాయ గోపదాయ గోపీజనవల్లభాయస్వాహా || అస్యనారదముషిః- గోపీజన
వల్లభోదేవతా- గాయత్రీచందః - విహితాథేవినియోగః - హోమంచతత్రకుర్వీత సమిదాజ్య తిలైరిపి||
ఇదంవిష్ణుఃప్రతద్విష్ణుఃకర్ణోర్ముకమితీక్రమాత్ || మంత్రగృహ్యోక్తమార్గేణ చాగ్నేస్సంస్తాపనంభవేత్ ||
జహు యన్మూలమంత్రేణమంత్రశాస్త్రవిధానతః || ప్రణీతామోక్షపర్యంతం కృత్వాదేవం ప్రపూజయేత్ ||
దేవస్యసద్యానైపేద్యంహవిస్సంస్వంసమాహితః || ఇదంవిష్ణోదయోమంత్రాః క్రమేణసమిదాదిహోమమం
త్రాభవంతీత్యథః || సమిద్ధోమానంతరంపూర్వైరైవమూలమంత్రేణ విధిసంపాదితం స్వగృహ్యోక్త ప్రకా
రైశ్చైవచరుంహుత్వాపశ్చదాజ్యహోమాదికార్యం || హోమసంఖ్యాప్రతిద్రవ్యమష్టోత్తరశతం- ఇదంవిష్ణు
రిగ్యస్యముష్యానివగ్రహప్రకరణేవశితం || ప్రతద్విష్ణుర్విష్ణోర్ముకమిత్యేతయోస్తు- దీఘతమాముషిః-

విష్ణు దేవతా - త్రిమూర్తులః - క్రమేణాభ్యుతిలహూయయోర్వియోగౌ ॥ ఎవం హూయంబిధాయ ప్రణే
తా మోక్ష పర్యంశంకృత్యాపునరపి గోవిందంశ్రావయేత్ ॥ అస్మాంపూజాయంహూయంశంసంపాదితం
నావిరైవేద్యం ॥ అన్యస్యసంపాదితంపర్యవసంపక్యావృద్ధి - ఎవంనైవేద్యంశద్యాత్ - పశ్చాత్తపమంత
తోదేవమభిశః పుత్రోదయాత్ - అస్మాసునిత్యుబలింహరైర్భువనః పూర్వోక్త కమావసంశం తన్మ
మాహ ॥ తతస్త్వాంబరభుక్త్యుగంధానుతనః ॥ దద్యాత్రోగీహ్వాన్ముఖః ప్రతిహంధాంసకసి కాదె
మం లేదా పేదః తివన్నమస్కాత్కాగ్రసక్తః ॥ దానవంత్రిః - గోవిందగోపీజకవల్లభేశ కుచాసుశ్చన్నైద
తే - ప్రసంజ్ఞ ॥ గోవిధానాంప్రపక్షేహస్తనంకషితాశ్చేదనతామధిక ॥ గోవిధురశ్వాదిగోవిధనే
నజాతాపీమాంబ్యంమనానయాశు ॥ ద్వితీయదానంహిసుదృప్తమశన్నక్రాంధ్యమేతత్సంపాదకౌతువీర్యం
త్వాప్రతికారింగోపదేవస్యదాతః ॥ అచిరాదేవచక్షుశీ జాయతేనాత్రసంతాపః ॥

ఇత్యంతాంధ్యహరగోపాలచానమ్.

—* అథ కామిలాహరమ్. *

•వృద్ధగౌతమః ॥ కామిలాభక్తచోరస్యతస్యచక్షామనిసక్పఃమ్ ॥ కుర్యాత్ప్రసక్తిదాజానంఃస్తోర్యాహ
నముత్తమమ్ ॥ సువర్ణేనయథాశక్త్యాపక్షయోమాకైకద్వయమ్ ॥ నాసికాయాంసథాపజీముత్తరీయంద
రాజితమ్ ॥ ఏవంకృత్యాగరుత్మంతంఘ్రత్రద్రోణోపరిన్యసేత్ ॥ దోణలక్షణంపూర్వముక్తం ॥ వస్త్రేణతం
సమావేద్యశ్వేతమాత్మైస్సమచయేత్ ॥ సరశాస్త్రాధుతత్వజ్ఞోదైక్యవోధమకాతః ॥ బ్రాహ్మ్యాస్త్ర
ర్చితోభక్త్యాయజమానేనశక్తితః ॥ ఉచచైష్వోకశభిష్వజమభ్యుచ్చయేత్తథా ॥ ద్విజంపక్షిణంగరుత్సంత
మితియావత్ ॥ వృతోబ్రాహ్మణః ॥ శ్వేతవస్త్రాభిష్వజమభ్యుచ్చయేదిత్యధః ॥ ఆజ్ఞేయాందిశిహూమశ్చ
కత్తవ్యస్థండితశుభః ॥ సమదాభ్యశితైస్తతపాలాశ్యస్సమిధస్త్వతాః ॥ మంత్రోగరుడగాయత్రీసమిదాభ్య
హుతోభవత్ ॥ తిలహూమోవ్యాహృతిభిస్తతస్త్విద్యకృతంభవత్ ॥ అజ్ఞేయాందిశిశ్యాది - గరుడపూజాస్థా
నాదాగ్నేయాందిశి - హూమసంఖ్యాశుపరికృప్తమయ్యోజరశతం ॥ గరుడగాయత్రీత్వక్షేవేదనాహరగరుడ
దానేదశికతా ॥ స్విప్తకృతంభవత్ ॥ స్విప్తకృద్ధోమః కతవ్యః ॥ స్వస్వగృహోక్తైవ ॥ స్థాపయేదవ్రణం
కుంభంసితవస్త్రోచేష్టయేత్ ॥ క్షేపేత్పంచరత్నానిమృత్తికాశ్చాపిరోచనమ్ ॥ అశ్వస్థానాదిత్యాదిపంచ
మృత్తికాః ॥ పంచశ్వేత్పల్లవానిస్యఃపూరియేత్తిథికవారిదౌ ॥ అతపాతక్రమేణవ్యవస్థిశః - అతోహూమా
త్పూర్వంగరుడపూజాసమయేన - తదనంతరంవాతశాన్యాందిశికలశంస్థాపయేత్ ॥ రోచనం గోరోచనా ॥
ఆమాశ్వత్థవటప్లవోదుంబరాణాం - పల్లవాశ్వపితేషామేవ - అస్మిన్గౌలశేవారుజ్జేర్నత్రైర్వరుణాయనమగతి
నామమంత్రేణవరుణమావాహయేత్ ॥ వీవంగరుడపూజాకలశస్థాపనహూమానంతరంకతవ్యమాహ - తే
నాభిషేకంకుర్వీతహ్యపోహిష్టాపరిక్రమాత్ ॥ హిరణ్యవర్ణాఞ్చితివపమానేనచైవహి ॥ పవమానేనస్వాదిప్త
యేతి - పవమానస్సువజానగిత్యనువాకేనచ - అభిషేకానంతరంస్నాత్వాశుచీరోగీ - శ్రీకృష్ణపరమానందజ
గతః పరిపాలక ॥ పూర్వజన్మనియత్నాపంభక్తచోర్యం మయాకృతం ॥ తేనప్రాప్తంపంచవైరూప్యంయన్తయా
త్యంతదుస్సహం ॥ కామిలాధ్మమదంచేవతవవాహనదానతః ॥ వినాశయాశుమేకృష్ణజగతాం పాలకౌహ్య

సి ॥ ఎవంగరుడదానంతుకృత్వాచుత్యకస్సుభేభవేత్ | ఆచార్యంభోజయిత్వాతుద్రణిపత్యవిసర్జయేత్ ॥

ఇతికామిలాహరమ్.

—* అథకైకరాక్షసత్వహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ తరత్యైసిహతేచైవజాయితేకకరేక్షణః | దద్యాద్రత్నమయింధేనుంశతపాతకనాశినమ్ ॥
తరత్యుమృగాదనః ॥ రత్నధేనుఃపిస్తుక్షయరొగహరేఘృతధేనుప్రసంగదశితః ॥

—* పింగాక్షత్వహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ మాజాతేసిహతేచైవజాయితేపింగాక్షేక్షణః | తేనవైదూర్యరత్నాని దాతవ్యాని స్వశక్తి
తః ॥ రత్నానీతిబహువచనంన్యూనత్వప్రతిఘాతాథం - స్వశక్తితత్త్వే ॥ త్రిష్వేషురత్నేషు తూల్యగతాల్ప
త్వబహుత్వద్యోతనాథం - త్రిభ్యోఽపృథికసంఖ్యాద్యోతనాథంచ ॥

—* అథనేత్రరోగహరతపఃణమ్. *—

తత్రాయంవైదికమాంత్రికసంప్రదాయః ॥ తద్యథా ॥ ఉద్వన్నద్యేష్ట్యచేనపచచ్ఛేదకశోరుక్ష్మస్యాఝ్యంభో
మచకశసస్రైత్యుచేనేతి - అస్యకలశస్యతపఃణప్రయోగస్యవ్యాధ్యనుసారేణాప్తావింశతి రష్ట్రోత్తర శత
మిత్యాద్యావృత్తిఃకల్పనీయా ॥ అత్రతపఃణైరక్తాక్షతాః రక్తప్రవాణివాగ్రాహ్యే - జపశ్చతపఃణప్రకా
రేణనకవలంనేత్రరోగహరః - అపితుక్మారాదిహరోపి ॥

—* అథసాధారణ్యైననేత్రరోగహరప్రతిమదానమ్. *—

తల్లక్షణంకమవిపాకసారే ॥ త్యక్తిత్వోక్షిరోగస్మాదీమచాపభద్రదాభయః | పూజావిధానంతుపూర్వ
ముక్తం ॥

—* అథకణకరోగహరాణి. *—

కమవిపాకసంగ్రహే ॥ మాతాపిత్రోగ్గురూణాంబదేవబ్రాహ్మయోస్తథా | శ్రుణోతిఃపదాంవిద్వా
న్యః కణాభ్యాంతస్యశోణితమ్ ॥ పూయంచప్రసవత్యస్యశాంతిః కృధ్రవతుష్టయమ్ | పీఠస్థైరత్నాస్త్రా
ణాం దానాద్బాహ్మణభోజనాత్ ॥ జపార్థోమావృధవతిసౌరమంత్రేణశక్తిః | శక్తితత్త్వస్వత్రసంబ
ధ్యతే - అతః కృధ్రేష్యపిశక్త్యనుసారేణప్రాజాపత్యపరాకచాంద్రాయణాదీని గ్రాహ్యే ॥ పీఠస్థాదిదా
నాన్యపిశక్త్యనుసారేణకుర్వీత - జపహోమశ్చసమస్తమంత్రాణామిష్టాశ్చరీతావికార్యః - సౌరమంత్ర
శ్చాత్రోద్వన్నద్యేష్ట్యచః ॥

—* అథక్రిమికణకరోగహరమ్. *—

కమవిపాకసముచ్చయే ॥ సర్వాచారవిహీనశ్చ ప్రేతశ్రాద్ధాశనాదనః | సభవేక్రియకణస్తతత్త్వా
పస్యాపనుత్తయే ॥ దద్యాన్నీలవృషాన్పంచయథోక్తాధినానరః | వృషదానేశుభోన్ద్యాకసశుక్లాంబరకాం
చనః ॥ వృషదానమంత్రస్తునవగ్రహయజ్ఞప్రకరణేదశితః ॥

—* అథబధిరత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || స్వస్వభూతీశబధిరోనరకాంతేప్రజాయతే | తేనకార్యంవిశుద్ధ్యథాం యతిహింద్రాయణ
త్రయమ్ || వ్రతాంతేపుస్త్రుకందద్యాతుసవణఫలసంయుతమ్ | బ్రాహ్మణాయచతుర్వేదవిదేవస్త్రైరిసంయు
తమ్ | ఇమంమంత్రంసముచ్చార్య పుస్త్రుకందద్యాదిత్యథాః || దానమంత్రమాహ || సరస్వతిజగన్తాతశ్శబ్ద
బ్రహ్మధిదేవతే | దుష్కర్మకారణంపాపంరక్షమాంపరమేశ్వరి ||

—* అథకుబ్జత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || శయ్యాం దద్యాత్సవిపాగ్నియసోపధానీయతూలికామ్ | శయ్యాదానమంత్రస్తు పూర్వముక్తః ||

—* అథకణ్కరౌగహరప్రతిమాదానమ్. *—

కర్మవిపాకసారే || కణ్కరౌగస్త్వనన్ధుంటస్సకపాలాజస్థితః | పూజావిధిస్తుపరిభాషాయాందర్శితః ||

ఇతికణ్కరౌగహరాణి.

—* అథకంతరౌగహరాణి. *—

శాతాతపః || అశ్వేవినిహతేచైవక్రకంఠఃప్రజాయతే | ప్రాజాపత్యానివత్వారిసప్తధాన్యానిచోత్సృ
జేత్ || శతంపలానిదద్యాచ్చచందనంచద్విజాతయే | సప్తధాన్యాని - వ్రీహీయవశాలిగోధూమాథకాదీని ||
యథావిభవందద్యాత్ ||

—* అథపీఘగళత్వహరమ్. *—

కంతరౌగేమ || బ్రహ్మాండపురాణే | అగ్రత్యుభయోదోమాత్తుకంతరౌగఃప్రజాయతే | కృచ్ఛత్రయంప్రకు
ర్వీత దద్యాద్ధైమంసదక్షిణమ్ || దద్యాద్వైక్రంతరౌగాశౌంకంబళంకమలోద్భవ | కంబళదానమంత్రస్తు || ఊ
డా-ధాదనలోకానాం శీతవాతభయాపహ || సర్వదుఃఖహరంయస్తాదతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే ||

ఇతిపీఘగళత్వహరమ్.

—* అథవికృతస్వరత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || ఉష్ణేవినిహతేచైవజాయతేవికృతస్వరః | సతత్పాపవిశుద్ధ్యథాంకృచ్ఛమేకం చరేన్నరః ||
కర్పూరస్యపతందద్యాత్కారద్రవ్యాణిశక్తితః | కర్పూరదానమంత్రస్తు || కర్పూరంరుచిరంవిప్రగృహణే
మంసుపూజిత | పుష్పగంధస్థితాసామెకమలాప్రియతామమ ||

ఇతివికృతస్వరత్వహరమ్.

—* అథకంతరంగహరప్రతిమారానమ్. *—

కమవిపాకసారే || కంతరంగఃకరాశాస్యో ద్విభుజఃపాశకుంతభృత్ | కపాలమాలీ దుదకశః సో
స్థ్యోహోహరధూషణః || పూజావిధిఃపరిభాషాయామ్దశితః ||

ఇతికంతరంగహరాణి.

—* అథపాణిరంగహరేషుపీతపాణిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || పారావతేచనిహలే పీతపాణిః ప్రజాయతే | పారావతంచపావణం ప్రదద్యాన్నివహ
మాత్రకమ్ ||

—* అథవాస్వపాణిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || కందమూలస్యహరణౌద్ధిస్వపాణిః ప్రజాయతే | జేవతాయతనంకుర్యాదుద్యానంతస్య
శాంతయే || చాంద్రాయణంచకుర్వీతబ్రహ్మకూడవిధానతః ||

—* అథస్వన్నపాణిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || తూరాపహరీపురుషస్వన్నపాణిః ప్రజాయతే | సదద్యాచైవవిప్రాయకాశ్మీరంరుచి
రంతథా || కాశ్మీరంకుంకుమకెసరః || తద్దానమంత్రస్తు - కర్పూరదానమంత్ర ఏవ - తత్రకర్పూరం రుచి
రంభిత్వత్రకాశ్మీరంరుచిరమిహ్యూహ్యః ||

—* అథభుజస్తంభశమనమ్. *—

శాతాతపః || అయోనాచైవగమనాద్భుజస్తంభఃప్రజాయతే | సహస్రకలశస్నానం శంభోఃపూజాయ
థావిధి || చాంద్రాయణస్యవరణౌత్తప్తృభాగ్భవిష్కాతిః | పూజాప్రకారశ్చరుద్రవిధానేదశితః ||
తత్రస్నానేచరుద్రానువాకమంత్రాః ||

—* అథకునభిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || కునభీవరకస్యాంతే జాయతేవిప్రహేమహృత్ | ససువణకపలందత్వాకృత్వా చాంద్రా
యణత్రయమ్ || కునభీజాయతభిత్వవ్యయః ||

—* అథపాణిరంగహరప్రతిమారానమ్. *—

తల్లక్షణంచానుక్తమథరంగస్త్విత్యాదినాపరిభాషాయామ్దశితః ||

—* అథహృదయరంగహరాణి. *—

శాతాతపః || ఉదక్యావీక్షితంభక్త్యాజాయతేక్రిమిశోదరః | గోమూత్రయావకాహరస్సప్తరాత్రేణకుద్భవతి ||

—* అథహృత్ప్రీతిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || అథహృత్ప్రీతిత్వహరమ్ | యథావత్ప్రీతిత్వకుద్భవతముపావ్యంభీష్టపం

చకమ్ || యథావత్ - బ్రహ్మచర్యదక్షిణాదానాదిగుణయుక్తమిత్యర్థః || కారీకశ్చక్రేణావశ్యావీచపంచ
దినాని భిష్టపంచకమిత్యుచ్యతే ||

—* అథక్రిమికుక్షిశ్వహరమ్. *—

కర్మవిపాక సముచ్చయే || గజేనిహతేచాసౌక్రిమికుక్షిః ప్రజాయతే || శథాన్యతేచతేరియానారీసిల
వస్త్రప్రధారయేత్ || సామ్యతానరికంయతిక్రిమికుక్షిస్మరతఃపరమ్ || నిరకౌషభోగానంతరంమానుషం
శరీరమాసాద్యేత్యర్థః || ససీలవృషభాశ్శింబదద్యాచ్చాంద్రాయణవ్రతమ్ || కుర్యాత్ప్రీత్యర్థిజాయాభ
దద్యాచ్ఛక్తితథావధం || ఔషధం - క్రిమికుక్షిత్వహరత్వేనవైద్యశాస్త్రోక్తమ్ ||

—* అథకృశోదరత్వహరమ్. *—

కాతాతపః || భుక్త్విచాస్సుశ్యసంస్కృప్తంజాయతేచకృశోదరః || త్రిరాత్రంవైష్ణవంకుర్యాత్పాతకాద్వి
ప్రముచ్యతే || వైష్ణవంవిష్ణుద్వైశక్రియమాణంవ్రతముపవాసాత్తకంకుర్యాదిత్యర్థః ||

—* అథోదరగుల్మహరమ్. *—

శివోర్వికారహతాత్మభవేదుదరగుల్మవాక్ || గుడభేనుఃప్రదాతవ్యా తేనతద్దోషకాంతయే || గుడభే
నువీధిస్తుపూర్వముక్తమ్ ||

—* అథవాతగుల్మహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || గురుప్రత్యర్థితాయాశోగుల్మవాక్జాయతేనరః || గుల్మవాన్వాతగుల్మ
వానిత్యర్థః || ఆచరేత్తన్నిచృత్యర్థంమాసమేకంపయోవ్రతమ్ | ముంచామిత్వేతిసూక్తేన ప్రత్యుచంచరుస
ర్పిషా || జహుయాదయుతంసచ్యగ్వాతఆవాతభేషజమ్ || ఏతత్సూక్తంజపేద్దద్యా దన్నరానంచ శక్తితః ||
ముంచామిత్వేతిపంచర్చస్యసూక్తస్యప్రాజాపత్యోయక్తనాశనఋషిః - యక్తఘ్నేదేవతా - త్రిమృచ్ఛందః -
అంత్యానుష్టుప్ - హోమేవినియోగః - ముంచామిత్వేత్వాది ||

—* అథగుల్మహరవినిాయకదానమ్. *—

పద్మపురాణే || గుమ్మిస్యాదంత్యజాగామితి || అత్రశాంతిప్రకారమౌహబోధాయనః || సౌవణికంరా
జశంతామ్రాంకారయేత్కాంస్యతోపివా || యద్యర్కములకాష్టేనవిఘ్నేశంభక్తితోపరః || పుష్కరంక
ల్పయేద్దైవమిత్యాది || రాజతప్రతిమాదాద్రవ్యం - అఖంబకల్పయేత్తస్యయథాదేవా వినిమిత్తః | య
థాయేనసువదాదినా దేవాగణేశావినిమిత్తస్తైవైవాఖమపి కల్పయేదిత్యర్థః || నాగయజ్ఞోపవీతంబకల్ప
యేత్తస్యగుల్మవాక్ | చందనాగరువస్త్రాద్యైః పూజితంతం వినిాయకమ్ || సహిరగ్నింబ్రాహ్మణాయస్వశ
క్త్యాపూజితాయద | కృతహోమాయశాంతాయసర్వశాస్త్రార్థదశికేన || మంత్రేకానేనవిధివర్తమాదాభి
ముఖాయద | దద్యాదితిశేషః - వినిాయకంపూజయిత్వాతైరేవ - హోమమప్యాజ్ఞేనాహ్వాత్రతతంసహ
స్రంవావ్యాధ్యనుసారేణవిధాయతంవినిాయకంస్వశక్త్యనుసారేణహిరణ్యోపేతంబ్రాహ్మణాయదద్యాదిత్యర్థః ||
దానమంత్రః - వినిాయకగణేశానసర్వదేవనమస్కృత | పార్వతీనందనమగుల్మమాశువినిాయకమ్ || కృతే
నానేనదానేన సీమాగోజాయతేనరః | వినిాయకపూజాయాంహోమేచమంత్రాః || తస్యగాయత్రీచపనా

యకశాంతాదశితాః - తథా స్థేపినాయకప్రకాశకాః మంత్రాస్సస్వశాఖోక్తాగ్రహ్యః।

*

ఇతి గుల్మహర వినాయకదానమ్.

—* అథయకృత్ప్రహజలోదరహరమ్. *—

శాతాతపః॥ గర్భ పాతనజారోగాయకృత్ప్రహజలోదరాః। తేషాంప్రళయనాథాయప్రాచ్యుత్తమిదం స్మృతమ్ ॥ ఎతేషుదధ్యాప్వప్రాచ్యజలధేనుర్విధానతః । సువణరూప్యతామ్రాణాం పలత్రయసమన్వితం॥ ప్రాచ్యుత్తమిదంస్మృతమితి - ఇదంకర్మవిపాకసామాన్యప్రాప్తం షడ్వాషికమిత్యర్థః ॥ ఎతచ్చషడ్వాషికంసాశీతకృచ్ఛాభ్యనేన పరిభాషాయాందశికతం॥జలధేనువిధానంతుక్షయరోగహరైదశికతం॥పలత్రయ సమన్వితమితి ॥ సువణస్యైకపలం - రజతస్యైకం ॥ తథాతామ్రస్యాపిపలత్రయం॥తేనయుక్తం॥ *

—* అథవీహూదరహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే॥భృతకాధ్యాపకాయస్తుకన్యాయావణతత్పరః । వీహవాంతస్సభవేజ్విప్రోజపెచ్చీ సూక్తమత్రహి॥ అయతత్రయసంఖ్యాకంవీహూదరవిముక్తయే। ప్రత్యేకచందభవెద్ధోమశ్చరుణాసపిషాపృథక్ ॥ హేమమస్తువ్యాధిశక్త్యాద్యనుసారేణాయతత్రయమథంవాదశాంశంవాభవతి॥

—* అథోదరవ్యాధిహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్చయే ॥ యోబ్రహ్మవిష్ణురుద్రాణాంభేదముత్తమభావతః । సాధయేదుదరవ్యాధి యుక్తైభవతిమానవః ॥ కుర్యాత్కృచ్ఛంబాతికృచ్ఛంచాంద్రాయణమథాపరమ్। సహస్రకలశస్నానమిత్సరస్య తుకారయేత్ ॥ జపేషయతసంఖ్యాకముద్యన్తద్యేత్యృచంతథా । ఆతేపితరతస్సుత్రాఘ్నతేన చరుణాపృథక్ ॥ అప్యోత్తరసహస్రంహి జుహుయాచ్చతతఃపఠమ్ । మధునాశ్శేనసంయుక్తంహిరణ్యంశక్తితోదిశేత్ ॥ సహస్రకలశస్నానంశత్రుదేవ ॥ మధునాశ్శేనసంయుక్తంహిరణ్యమితి - శ్రీణ్యసి పృథక్పృథగ్దద్యాత్ ॥ అథవాహిరణ్యంప్రధానం - మధుసపిషిఅంగం - అథయదాపృథగ్ద్యైతేదాదానమంతాఅపి పృథగేవ॥ తత్రాజ్యదానమంత్రోహిరణ్యదానమంత్రచ్చపూర్వముక్తః ॥ మధుదానమంత్రస్తు పాగభిసీతః - యదాతు హిరణ్యప్రాధాన్యేనమధుసపిషిదీయ్యతే - తదాకేవలమేవహిరణ్యదానమంత్రముచ్చార్యమధ్వాజ్యోపేతం హిరణ్యంతుభ్యమహంసంప్రదదగ్నిప్రయోగః॥

—* అథజలోదరహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే॥ రాజ్ఞావాత్సయ్యుక్తైవనియుక్తైభవణశ్చయే । పురోహితఃప్రాడ్వివాకస్సచి వోవాన్యథావరేత్ ॥ జలోదరత్వంప్రాప్తోతిశస్త్రమత్యోమినిషక్రతిం। పయసావతాయెన్నానత్రత్రయంవ్రీ తముత్తమమ్ ॥ సహస్రకలశస్నానంమహాదేవవ్యచైవహి । భోజయేచ్చశతంవిపాకముచ్యతేకిషాత్తతః॥

ఇతిజలోదరహరమ్.

—* అథ ప్రకారాంతరైః జలోదరహమ్. *—

కమవిపాకసాగ్రహే॥ తస్మిదానం పద్మపురాణే॥ ఉదరవ్యాధియుక్తస్తు భిషగ్ధుర్వంగనాగమే॥ ఉదర
వ్యాధిర్జలోదరశత్యధః॥ అత్ర నిషక్తిమాహ - బోధాయనః॥ కుర్యాత్సుమకరం సవ్యగ్రాజతం తామ్రమే
వవా॥ సలత్రయేన ద్వాభ్యాం వాయుద్వైకేన శుభాకృతే॥ పుచ్చైరత్నాని దేయాని కటిం రౌష్యేణ కారయేత్॥
నేత్రే స్వణమయే కుర్యాజ్జీహ్వం రీత్యా ప్రకల్పయేత్॥ పాదయోః ప్రక్షిప్తే త్రఘ్నతపాత్రే పురోద్వయోః॥ య
దా తామ్రేణ నిమిత్తో మకరస్తదాయం విశేషః॥ కటిం రౌష్యేణ కారయేదితి॥ శిష్టపక్షద్వయేనాపి సమానం॥
రీతిః పితృశాఖ్యః - పాదయోః ప్రక్షిప్తేదితి - అగ్నిమపాదద్వయస్య పురతోఘ్ననిపాత్రద్వయం ప్రక్షిప్తేదిత్య
ధః॥ కృష్ణవస్త్రేణ సంవెష్ట్య చందనాగరుచర్చితం - తామ్రేణ జలపాత్రే తం స్థాపయేత్సుకరం శుభమ్॥ బ్రా
హ్మణం వృత్తసంపన్నం వృద్ధం దాంతమలోలుపమ్॥ వస్త్రేః కటకాయూరైః పూజయేదంగుళీయకైః॥ హే
మోదనరుణజైవత్యైః మకరంతం వివేదయేత్॥ వరుణదైవత్యైః రితి బహువచనం స్వస్వశాఖోక్తవరుణమం
త్రాః - నవగ్రహప్రకరణైః శివతాః॥ త్వన్నోఽగ్నే సత్వన్నోఽగ్నే తత్వాయామిత్యాదయో మం
త్రాః - నవగ్రహప్రకరణైః శివతాః॥ హోషసంఖ్యాష్టాత్తరశతం - హేమమద్రవ్యమాజ్యం॥ హేమశ్చ వరు
ణపూజాం మకరపూజాంచ విధాయ - స్వగృహ్యాస్త్రవిధానాదగ్నిప్రతిష్ఠాప్యకార్యః॥ తతః కిం కుర్యాదిత్య
తత్తతా॥ తతస్సోద్వదికైః ప్రేమకరంతం వివేదయేత్ - మకరౌదరికే విప్రే - విప్రాయాదద్యాదిత్యధః॥ దా
నమంతః॥ జలార్ధిదేవదేవశపశ్చిమాశాపతేవిభో॥ ఉదరవ్యాధినాశం మేకురుదానేనతోషితి॥

—* అథ గుల్మప్రతిమాదానమ్. *—

కమవిపాకసారే॥ గుల్మః కుంచితసర్వాంగోదండధారీ భయంకరః॥ దధానః కింజీమాలాంబద్ధకేశోద్వి
లోదనః॥ పూజాదికర్తవ్యతాపరిభాషాయాముక్తా॥

—* అథ యక్ష్మస్త్రిహహరప్రతిమాదానమ్. *—

కమవిపాకసారే॥ స్త్రీహయక్ష్మదుదశ్చౌతాసునీలాంబరధారిణౌ॥ కృశాంగౌపరిదృప్తేక్ష్యౌః శిథిలదండభ
యంకరౌ॥ దధానః కించిదుదకంగుదజోరోగజవ్యతే॥ అత్ర విశేషజేవచనలింగవ్యత్యయశ్చందనః॥ పూజా
విధానం పరిభాషాక్రప్రకారైః కార్యం॥

—* అథ మహిషాదరవృహరమ్. *—

కమవిపాకసారే॥ మహిషాదరామయశ్శూరః క్రూరోమహిషపుష్కగః॥ శిథిలమధరశ్శాంతస్తభాపీ
తాంబరావృతః॥ పూజాదికర్తవ్యతాపరిభాషాయాం దశివతా॥

—* అథ మందాగ్నిహరాణి. *—

కమవిపాకసారే॥ మందోదరాగ్నిభావతీ సతిద్రవ్యేన వైయతేత్ సతిద్రవ్యేకదన్నదత్తత్యపిపాకః॥ ప్రా
జాపత్యత్రయం కుర్యాద్బోజయేచ్ఛతంద్విజాః॥ నవైయజేదితి॥ నిత్యవైమిత్రికాదిసాయం ప్రాతః హేమ
వైశ్వదేవప్రాణ్యుత్తహోమదీప్యనాపదిహోనకుర్యాదిత్యధః॥

—* అథప్రకారాంతరేణమందాగ్నిహవమ్. *—

వృద్ధపారాశరః । గోమాంసభాదకొమందజతరాగ్నిభావేన్నరః । ప్రాజాపత్యంబరెత్యుభయతిక్యచ్యం
తదైవచ ॥ అగ్నిమంత్రంజపేన్నిత్యంశ్రీసూక్ష్మంబవిచక్షణః । అగ్నిరిస్తీతిమంత్రోజాతరోగహరైఃప్రదక్షిణతః॥
శ్రీసూక్ష్మస్యామాదిసాసికావ్రణహరేభిహితం - అసయోశ్చజపోయావద్రోగశాంతిస్తావస్ప్రీతిదిన మష్ట
వింశాదికొభవేత్ ॥

—* అథకమవిపాకోక్తమందాగ్నిహవమ్. *—

సకారణంగరందత్వాప్రమాపయతియఃప్రమాణ । సమందాగ్నిభావేదేవమృతకల్పశ్చజాయతే ॥ ఆలే
రుద్రేతిమాత్రనచరుందజహయ్యాద్భుతమ్ । అస్త్యేస్తరాయుతంసమ్యక్తత్వాపస్యాపనుతయే ॥ తామగ్ని
వదామితిచజపేత్సూక్తంసహస్రకం । బ్రాహ్మదాకభోజయేత్సమ్యక్సత్వారింశత్సుభభవేత్ ॥ ఆలేరుద్ర
ణేత్యాది ॥ ఆలేపితమకరుతామిత్యేతత్సూక్తమగ్నిధానోక్తానాథ్య సర్వరోగహరైఃప్రదక్షిణతం - తామగ్నివ
దామిత్యేతత్సూక్తంస్త్రీస్తనసోఽటహరైఃప్రదక్షిణతమ్ ॥

—* అథబోధాయనాక్తమందాగ్నిహవమేషదానమ్. *—

ఆగ్నేమాంధ్యంభవేత్తస్యయస్త్రేతాగ్నివినాశకః । వత్స్యామితత్ప్రీతికారంయథోక్తంబ్రహ్మదాపు
రా ॥ పరాధేనతదధేనతదధాధేనవాపునః । రాజితంకారయేత్సమ్యమగ్నైర్వాహనముత్తమమ్ ॥
అగ్నైర్వాహనంశేషః - సోమదాశ్చక్షురాః కార్యాశ్చేత్వతస్త్రేణవేష్టయేత్ ॥ శ్వేతమాత్ర్యశ్వేతగం
ధైర్ధూకపందద్యాన్త్యథూక్కుటమ్ । తండులాపరిసంస్థాప్యవాహనంపూజయేత్సుధీః । తండులాసాం పరి
మాణందోగద్వయముదాహృతమ్ । ఎకంపూజయిత్వాపూజాదేశాదాగ్నియ్యాదిశిహిమామః కార్యిత్యా
హ ॥ ఆగ్నియ్యాదిశిహిమామశ్చసమిదాజ్యతలైరపి । ఆచార్యేణవిసితేన సర్వశాస్త్రార్థావేదినా । బహు
దేనతుకతకవ్యస్తతమంత్రానిహూచ్చ్యుః । అగ్నియూధేతిమంత్రేణసమిద్ధోమఃప్రశస్యతే ॥ ఆగ్నేన
యేత్యాజ్యహిమోఽగ్నినాగ్నిస్తీలైస్తథా । మంత్రాధ్యాయోక్తమాగేణచాగ్నిస్సంస్థాపనంభవేత్ ॥
ప్రణీతాయోక్షపర్యంతేకృతేన్నానవిధీయతే । ఆపోహిష్ఠ్యేషీరుచాహిత్యేనేత్యుదేనచ ॥ పవమానా
నువాకేన మాజకయేత్రోగింతథా । శంన్నోవాతానువాకేనశాంతించాపిప్రకల్పయేత్ ॥ తస్మైహుతవ
తేరోగీప్రాజ్మథాయహ్యుదమృతః । సదక్షిణంపూజితాయదద్యాద్వాహనముత్తమమ్ ॥ తత్పర్వంనాశ
యెత్తిప్రంవాహనస్సర్వపూజితః । తస్యత్వవహానం పూజ్యం దైవైస్సేంద్రైర్ముహూర్తిభిః ॥ అగ్నిమాం
ధ్యంపూర్వకమవిపాకేయత్తుయన్తమ । తత్సర్వంనాశయక్షిప్రం జతరాగ్నింప్రవధాయ ॥ ఎకంవిపాయ
యోదద్యాదగ్నైర్వాహనముత్తమమ్ । బహువానగ్నిమాన్తత్యోక జీవేద్వషకశతంపునః । తతస్సృబంధుభి
విప్రస్సాత్వాఘంజీతమానవః । అగ్నివాగ్నిరితిమంత్రో ముఖరోగహరచానే - ఆగ్నేనయోశ్చస్యాగస్త్య
ఋషిః - అగ్నిదేవతా - క్రిష్ణఘృతః ఆజ్యహోషేవినియోగః - అగ్నేనయేత్యాది ॥ మంత్రాధ్యాయో
క్తమాగేణదేతి - మంత్రాధ్యాయోగ్నహ్యం - ప్రణీతాపాత్రస్థాదకవిసజ్జనమ్ ॥ ఏతదంతే కమజిక్ష్మతే
సతి స్థానవిధీయతే ॥ వక్ష్యమాణమంత్రైర్భిషేకః కార్యిత్యథాః అతాభిషేకవిధానం అగ్నివాహనపూ
జాప్రదేశాదీశాన్విగృహకలశంస్థాప్యతత్రవరుణం సవగ్రహయజ్ఞప్రకరణోక్తమంత్రైర్వామ మంత్రేణా
వాహ్యపూజయిత్వాతతఃపూర్వోక్తప్రకారేణహుత్వాతంరోగిణంవరుణకలశస్థాదకనాభిషేచేత్ ॥ అభిషేక

మంత్రానాహః || ఆహోహిమైత్సాది- పవమానస్సువజ్జనఐత్త్యనువాకేనేత్యంతేన || తత్రాహోహిష్ఠామయో
భువఐత్త్యహోహిష్ఠామయో ఇ-త్త్యచత్వపరిభాషాయాం రోగప్రతిమాతానవిధాత్రైః || పవమానస్సువ
జ్జనఐత్త్యనువాకోగోగోమో- ప్రకరణేదశితః - శ్నోవాతానువాకేనేతి || అనేనస్యస్యకాభోక్తా శాంతి
రుపలక్ష్యతే || తత్రకన్వాహోహిష్ఠామయో శ్నోవీయఘోషశాంతిః | తథాచక్వలాయనఘోషశాంతిరపిపరిభా
షాయాం ||

ఇతిహోధాయనా క్రమంచాగ్నిహరమహిషదానమ్.

—* ఆథాజీణకహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || ఆహోత్తరసహస్రంతుజహుయాచృజపేత్తథా| ఉపవాసత్రయంప్రాణాపత్యం
చాపిసమాచరేత్ || ఉపవాసత్రయప్రాణాపత్యయోశ్చరీరదాధ్యాకనుసారేణవ్యవస్థాః జైయా || చరుదాన
శిశుసాచజహుయాత్ || అయంచహోమోజహువానంతరం- జహోపిసహస్రద్యయం || అగ్నిరస్తీత్యస్యాపాక
దివాతరోగహరప్రాయశ్చిత్రేప్రదశితం || ప్రకారాంతరం - ఋగ్వేదానే || యస్యఘక్తం నజీర్యేతనతి
ష్ఠేద్వాకథంచన | ధ్యాత్వాచాతురమన్యస్యహ్యగ్నిరస్తీత్యచంజపేత్ || ధ్యాత్వాచాతురమన్యస్యత్తర
తఃఆతురంధవేదిత్యథః ||

—* ఆథాన్యప్రకారేణాజీణకహరమ్. *—

శాతాతపః || పరాన్నవిఘ్నకరణాదజీణకమపిజాయతే|లక్షహూమంచకుర్వీతప్రాయశ్చిత్రంయథావిధి||
లక్షహోమప్రాయశ్చిత్రం- యద్వాసమథః శ్చైల్లక్షహూమమపిక్వత్వా యథావిధిప్రాయశ్చిత్రం - కృత్వా
చాంద్రాయణాదీనివ్యాధ్యనుసారేణవ్యస్తానిసమస్తానివాకుర్వీత || లక్షహోమప్రకారశ్చనవగ్రహయజ్జప్రక
రణోక్తగ్రహపూజాంకుంఢపాదికంచవిధాయవ్యాహృతీభిర్గాయత్ర్యావా తిలప్రీహియవైలక్షసంఖ్య
యా హూమంకుర్వీత | తతోవసుధారాంనివకతకాయేత్ - ఎతచ్చసర్వంపరిభాషాయాండ్రవ్యవస్థం ||

—* అథమంచాగ్నిప్రతిమాదానమ్. *—

తల్లక్షణంతుఅనుక్రమేనురోగమ్యిత్వాదినాహురోగహరప్రకరణోక్తమేవాత్రాప్యనుసంధేయం - పూ
జావిధానంత్యాశంకౌజేవతాతత్రేత్వాదినాదశితం||

ఇత్యగ్నిమాంద్యహరాణి.

—* అథప్రజ్ఞాహీనత్వహరాణి. *—

అగ్నిమాంద్యస్యాంతశ్చరీరగతత్వేనతత్ప్రీతకారకమాకనంతరంఆంతరత్వేనబుద్ధిస్థత్వాదన్యప్రకరణస్యసం
గతిః || పరాశరః || పరాపలాశాన్మత్యకశ్చసంబద్ధివోధవేదయమ్ | అతిక్ష్మత్వంతదాకుర్యాచ్చాంద్రాయ
జ్జప్రమన్వితమ్ |

ఇతిప్రజ్ఞాహీనత్వహరాణి.

—* అథప్రజ్ఞాజాడ్యత్వహరఘంటాదానమ్. *

బ్రహ్మవైవర్తేః॥ గురౌచాప్యననుజ్ఞాతేయోవేదాధ్యయనంచరేత్ । కుర్యాదిత్యథః ధాతునామనేకా
 థాత్వాత్ ॥ సజడఃప్రజ్ఞయాహీనస్సంసారిజాయతేవరః । వత్సోమితత్ప్రీతికారంశుద్ధకాంస్యమయ్యాందృ
 ధామ్ ॥ శోభనాంకారయెద్ధుంటాంశుభైరెవవిధూషితామ్ । పత్రైశ్చకుర్యాద్వింశత్యాత్రంశత్యావాతదధా
 తః ॥ నుస్వరాంతామతీక్షణ్యంపంచగవ్యేవధావయేత్ । శ్వేతవస్త్రేణసంవీతాం తండులాపరి విన్యసేత్॥
 తండులానాంపరిమాణం త్రోణత్రయమివ్యతే । తదథాషఠవాగ్రాహ్యంపరిమాణంస్వశక్తితః ॥ అచా
 ర్యస్సృశాస్త్రజ్ఞోపేదపేదాంగతత్పరః । ఆజ్ఞాయపరయాభక్త్యాపూజయేత్తంవిధానతః ॥ ఎతేనాచార్యే
 బఘంటాంపూజాకతకవ్యేత్యాహ । తేనైవకారయేత్పుజాంబిధితశ్చాస్త్రచోదితైః ॥ ఉపచాస్త్ర్యౌడశభి
 మకంత్రేణానేనభక్తితః । ఆవాహయేత్తువాగీశాంఘంటాయాంపరమెశ్వరీమ్ । ఆవాహనమంతః॥ ఏమ్యే
 హిదేవిసర్వేశుంటాయాంసన్నిధింకురు । సర్వసత్వోపకారీత్వంభానుముద్రేపరాత్పరే ॥ ఎవమావాహ్య
 తాంఘంటాంబ్రాహ్మణంచాపిపూజయేత్ । తాంఘంటామితి । అక్రఘంటాయామావాహితాసరస్వతీలత్య
 తే ॥ అస్యాస్త్రపూజా- యద్వాగీత్యచా ॥ అయంచత్యౌభిక్షాన్మాదవాయుహరే ప్రదక్షిణతః । బ్రహ్మ
 ప్రకాశకమంత్రస్తు - బ్రహ్మజ్ఞానమితిసవగ్రహప్రకరణేదశిక్షతః - పూజానంతరం - స్వగృహ్యోక్తప్రకా
 రేణప్రతిష్ఠాప్యహుతాశనమ్ । హోమంకుర్యాత్ప్రీయేత్సేనసమిదాజ్యతిలైరపి ॥ నైవేద్యంపాయసందద్యా
 ద్దేవ్యైచబ్రహ్మణైతథా । సరస్వతిశ్చిదమితిమంత్రేణతుసమంతతః ॥ ఆత్రపూజాయాం హోమకమణిచ
 అయంవామంత్రోయద్వాగీతత్యచోవావికల్పేనగ్రాహ్యః ॥ సరస్వతిప్రేదమవేతిమంత్రప్రశ్న సమామూతా
 అగ్నిఋషిః - సరస్వతీదేవతా ॥ అనుష్టుప్చందః - పూజావిధిమపినయోగః - సరస్వతి ప్రేదమవేత్యాది॥
 తస్మై హుతవలేదద్యాద్ధుంటాంతాంపూజితాయతు । మంత్రేణానేనవిధివద్రోగీపూర్వముఖ్యుచిః ॥ దాన
 మంత్రః ॥ గురౌవజ్ఞయాయవృస్వాధ్యాయాధ్యయనంకృతమ్ । సరస్వతీజగత్తాతజగజ్జాత్యాహుహరిణి॥
 సాత్వాధ్యోహ్మకౌచత్వం బ్రహ్మరుద్రాదిభిస్తుతా । తన్తమాధ్యయనోభంచజాడ్యంహరవరాననే ॥ ఘంటా
 దానేనతాప్తాత్వంబ్రహ్మణానిమిశంతపురా । ఏవందానంతుదత్వాను తమాచార్యంశ్రమాశ్శ్రవ ॥ అన్యేభ్య
 శ్చక్తితోదద్యాద్బ్రహ్మణైభ్యోభభోజనమ్ । తతస్సబంధుభిస్సాధకంస్నాత్వా భుంజీతమానవః ॥ ఎవం
 యఃకురుతేదానంప్రజ్ఞాహీనోజడోపివా । ప్రజ్ఞావానజవోయంతు జాయతేవాక్పతిర్వధా ॥

ఇతిప్రజ్ఞాజాడ్యత్వహరఘంటాదానమ్.

—* అథచేతనాహీనత్వహరమ్. *

శాతాతపః॥ విన్యహచేతనాహీనోమాతృహంధఃప్రజాయతే । నరకాంతే ప్రకుర్వీత ప్రాయశ్చిత్తంయ
 థావిధి ॥ నరకాంతేమానుషశరీరమాసాద్యతత్రచేతనాహీనోజాయతేతత్కథః ॥ ప్రాయశ్చిత్త స్వరూపం
 సవిశేషంనేత్రరాగహర్షపుకరణేంధత్వహరేదశిక్షతం ॥

—* అథప్రజ్ఞాహీనత్వహరప్రతిమదానమ్. *

తల్లక్షణంశూలరోగహరప్రకరణేజ్జైయం॥ పూజాదికతకవ్యతాపరిభాషాయాందశిక్షతా॥

—* అథమూత్రకృచ్ఛిహరణి. *

శాతాతపః || గురుజాయాభిగమనాన్ముతకృచ్ఛిప్రజాయతే | తేనాపినిష్కృతిః కార్యాశాస్త్రదృష్టే నవత్తనా || శాస్త్రసృష్టవత్తనోత్తనోనద్వివిధానిష్కృతిరుచ్యతే | తత్త్రైకాప్రాజాపత్యాది కృచ్ఛిరూపా || సాచనరకొపభోగేచకమణః క్షీణత్వాద్గురుతల్పప్రాయశ్చిత్తస్యాధః - తదధః - వాశక్త్యాద్యనుసారేణకల్పా || అపరానిష్కృతిమాహ || స్థాపయేత్కుంభమేకంతుపశ్చిమాయాంశుభంధి || నీలవస్త్రసమాచ్ఛన్నంనీలమాల్యాభి - పితమ్ | తస్యోపరిన్యసేద్దేవంబాహపాత్రేప్రచేతనమ్ || సువణనిష్కపటాణిమణితంయాదసాంపతిమ్ | యజేత్పురుషసూక్తైనవరుణంవిశ్వరూపిణమ్ || వరుణమూర్తిస్తు || పాశవరదకరామకరవాహనాధవతి || సామవిద్వాన్మూస్తత్రసామవేదంసమాపయేత్ | సువణపుత్రికాంకృత్వా నిష్కవింశతినంఖ్యయా || దద్వాన్ద్విచాయసంపూజ్య నిష్పాపస్స్యామితిబృవత్ | యాదసామధిపోదేవావిశ్వేషామపిపావనః || సంసారాజ్ఞేకణధారౌవరుణఃపావనోస్తుమే | ఇమంమంత్రంసమచ్చార్యఆచార్యా యథావిధి || దద్వాద్దేవమలంకృత్యమూత్రకృచ్ఛిప్రశాంతయే || అత్రాయంప్రయోగః || స్వానుమాలేశుభేది నేస్థంఢిలముపలిప్యాలంకృత్య- తత్రపశ్చిమదిగ్భాగేకలకంసంస్థాప్య || తదుపరిపాయసపాత్రం నిక్షిప్తత్రోక్తంనరుణప్రతిమానిధాయ- తథావింశతినిష్కనిమిత్తాంసావణీంమూత్రకృచ్ఛిపుత్రికామపినిక్షిప్త- తతోవరుణంపురుషసూక్తైనయాదశోపచారైః పూజయేత్ || రోగప్రతిమాంమూత్రకృచ్ఛిధీజేవతాయై నమఃఇతి నానుమంత్రేనాచారయేత్ || అథసామవిదాబ్రాహ్మణేకపూజితాయాః ప్రతిమాయాస్సన్నిధావేన వేదపారాయణంకారయేత్ || తదథావేద్యాచేనవాయథాసంభవంసామధ్యాయినావావేదపాదాయణం నిష్పాదయేత్ ||

రోగనివృత్తిరూపదృష్టప్రయోజనస్యైవమపినిష్పత్రైవేదపారాయణంధిఃపరిభాయాందశితః - యావత్పారాయణసమాప్తిశ్చ ప్రతినిసంపూర్వోక్తరీత్యా వరుణరోగప్రతిమాంబ పూజయేత్ || సమాప్తేచ పారాయణేతాంరోగప్రతిమాంబ్రాహ్మణాయదద్వాత్ - తత్రాయంప్రయోగః - అముకగోత్రాయాముకశిమణే- అముకరోగశాస్త్రధా మముకరోగప్రతికృతింతుభ్యమహమిత్త్యుచ్చార్య- అహం నిష్పాపస్స్యామితి బృవత్ప్రతిగృహీత్రేరోగప్రతిమాంబ దద్వాదితి || తతోయాదసామధిపత్యముంక్లౌకముచ్చార్యవరుణప్రతిమాంతస్త్రివాన్యస్త్రివాదద్వాదితి || యజేత్పురుషసూక్తేనతి - పురుషసూక్తేనపూజాప్రకారః వేదపారాయణ విధిశ్చపరిభాషాయాంప్రపంచితః ||

—* అథప్రకారాంతరేణమూత్రకృచ్ఛిహరణమ్. *

శాతాతపః || పశుయోనౌదగమనాన్ముతకృచ్ఛిప్రజాయతే | తిలపాత్రత్రయంచైవ సదద్వాదాత్సమర్థయే || తిలపాత్రదానమాహ - విష్ణుః || తామ్రపాత్రేతిలాన్యత్వా పలమోదశకల్పితే || సహిరణ్యం స్వశక్త్యావా విప్రాయప్రతిపాదయేత్ || నాశయేత్రివిధంపాపంవాజ్మనః కాయసంభవమ్ | ప్రకారాంతరేణతిలపాత్రదానం || కూర్మపురాణే || తిలపూణం తామ్రపాత్రం సహిరణ్యంద్విజాతయే | ప్రాతర్దత్వాతువిధివద్దస్యన్నంప్రతిహంతిసః || తిలపాత్రంతథాప్రోక్తంకనిష్ఠోత్తమమధ్యమమ్ | తామ్రందశపలం యత్తజ్జనున్యంపరికీర్తితమ్ || ద్విగుణంమధ్యమంప్రోక్తంత్రిగుణంచోత్తమంస్త్వతమ్ | స్వణమేకం జఘన్యేతుద్విగుణంమధ్యమేక్షిపేత్ || త్రిగుణంచోత్తమేతద్వత్సువణంపరికీర్తితమ్ || సువణందక్షిణాందద్వాత్సవపాపక్షయోభవేత్ ||

—* అథమూత్రకృచ్చీహారంతథేదః. *—

కర్మవిపాకసారే || మత్సరీగురుణాయశ్వవిధవామభివాంశతి | సఖవెన్మాత్రకృచ్చీతుగురుతల్పధామ
చరేత్ || గురుతల్పప్రాయశ్చిత్తస్యాధికం || వద్వాషికంప్రాయశ్చిత్తమాచరేదిత్యధః || *

—* అథమూత్రకృచ్చీహర తిలపద్మదానమ్. *—

వాయుపురాణే || సురాపోమూత్రకృచ్చీస్యాదితి || 'అత్రనిష్కాతిమాహ || బోధాయనః || సోవణం
కారయేత్పద్మంపతేనాథకపతేనవా | యథాస్వశక్తిమతిమాకృద్ధమవృద్ధశంకుభమ్ || నిత్రశాత్యంసకుర్వీ
తథవేన్నిష్ఫలమన్యథా | తిలద్రోణాథకేనాపితామృపాశ్రంజలస్నితమ్ || నిదధీతేతిశేషః || ద్రోణపరిమి
తేనాతిలరాశాజలపూరితంతామ్రపాశ్రంబధీతేత్యధః || పాత్రమధ్యేతుతత్పద్మం నిదధ్యాత్కంకుమా
స్నితమ్ | బ్రాహ్మణంశుతసంపన్నందశిద్రంవాగ్నిపేసాశ్రిణమ్ || ఆహూయగంధమాల్యాద్యైర్విధినాచా
తిభక్తితః | అదామేదితిశేషః || ఎసంబ్రాహ్మణమభ్యర్చ్యనవమంభాసకరంపద్మమధ్యే పూజయిత్వాచత
త్పద్మంవత్సమాణలక్షణాయదద్యాత్ || బోధాయనప్రోక్త తీవర తిలపద్మదానానంతరం ఆశ్మేనచ తిలై
హోమఃకార్యశ్చాప్యేత్తరంశతం- పద్మేనానాహయేద్దేవం భాసకరంగ్రహనాయకమ్ | ఏహ్యేహీభగ
వత్దేవపద్మేస్త్రికసన్నిధింకురు || త్రయీతనోద్వాదశాత్తక్షసహస్రైర్జ్యోతిఃభివృతః || అనాహనమంత్రః ||
అనాహ్యతస్త్రికదేవేశంపూజయేద్రక్తచందనైః | పుష్పైశ్చరత్నైరపరైఃకుంకుమాగరుచందనైః || నైవే
ద్యంపాయసందద్యాదలాభేక్షీరమేవచ | అభ్యుహోమస్తిలహోమశ్చవ్యాహృతిభిఃకార్యః || తతః కింకుర్యాది
త్యతః || తతస్త్వణకమయంపద్మందద్యాన్మంత్రేణసంయుతమ్ | దానమంత్రః || ఖగఃపూషాపతంగోసా
ద్వాదశాత్రాత్రయీతనః || పద్మేనానేనదత్తేవప్రీత సరజిరస్తుమే | కృతేనానేన మనుజో మూత్రకృచ్చీ
త్ప్రేముద్యతే || ఎతచ్చపద్మదానమాదిత్యవాసరేకార్యం || పద్మదానప్రయోగంజలదిత్యేహనికారయేదితిబోధా
యనస్తరదాత్ || *

—* అథాశ్మరీహరమ్. *—

శాతాతపః || మాతుస్సపత్నీగమనేజాయతేవృశ్మరీగదః | సతుపాపవిశుద్ధ్యధికంప్రాయశ్చిత్తంసమాచ
రేత్ || ప్రాయశ్చిత్తమత్రమాసిఃమ్ || దద్యాద్విప్రాయవిదుషేమధుధేనుయథోచితమ్ | తిలద్రోణశతంబై
వహిరజ్యేనసమన్వితమ్ || మధుధేనువిధానంకుయరోగహరేదశికతమ్ || *

—* అథబహుమూత్రహరమ్. *—

శాతాతపః || దుగ్ధహిరస్తుపురుషోజాయతేబహుమూత్రవాక్ | సదద్యాద్దుగ్ధధేనుంచ బ్రాహ్మణాయ
యథావిధి || దుగ్ధధేనుఃపిత్తుయరోగహరేగుడభేనప్రస్తావేదప్రవృత్తః || *

—* అథప్రకారాంతరేణబహుమూత్రహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్చయే || సోదరీగమనేరోగీజాయతేబహుమూత్రవాక్ | పరాకర్షితయంచత్వారింశ
బ్రాహ్మణభోజనమ్ || ఆతేనూక్తశబహుయాదప్యేత్తరసహస్రకమ్ | సపిషాచరుణాతేన జపస్తావా

స్థితేనతు || సహాచార్యునా క్రస్య పాదపస్యచశక్తిః - గాయత్ర్యాదివిషయకార్యకృత్వాప స్యాననుజ్ఞయే || రోగస్యాపిత్తదృష్ట్యచంహోమః || అథిక్యేతురకంసూత్రావృత్త్యాహూయతి || పశువ్యయేపిచరూణాపృథక్ సహిజాన్యథా || జపస్తానివానితి || అష్టోత్తరసహస్రమేవ || తేనాతేపితదీప్యతేన సూత్రైః || సహస్రనామ్నాంపురుషసూక్రస్య గాయత్ర్యాక్రీత్యపశ్యంతోభవతి అష్టోత్తరసహస్రాదధికంస్మృతంపేక్ష్యంతః || తేనావృద్ధ్యాపరిభాషాయాముచితం ||

—* అథమాత్రకృచ్చిశారప్రతిమాదానమ్. *—

కర్మవిపాకసారే || మాత్రకృచ్చిషయభిక్షకలకరిచక్రభృక్కరః | కతకనంచేదకంఖంకరకరణం | అసేచైదనసాధనశేషోలక్ష్మితే - తదస్యాస్తీతికతకరికరతిక్రూరభిత్పథకః - పూజాదివిధిస్తుపరిభాషాయాంరోగప్రతిమాదానవిభాషక్తః ||

—* అథప్రమేహహరణి. *—

కర్మవిపాకసముద్భవే || చందాలీగమనాన్తత్యజాప్రమేహవ్యాధిమాన్భవేత్ | కుత్తిపాసాకురత్తైవజాయతేతస్యోచక్రకః || చాంద్రాయణత్రయంకుర్యాద్యవమధ్యం తథాపరమ్ | అపరంపిపీలికామధ్యచాంద్రాయణంచేత్పథకః ఇమాలపఃప్రవరత్తిడంచుత్తమమత్రైకయా || జహుయాత్సహిషాచైతాజపేన్తంత్రాంత్యమాహతః || ఇమాఅపఃప్రవహతేఇతిద్వయోమేధాఽధియుషిః || ఆపోదేవతా || అంత్యాధకార్యస్యఅగ్నిదేవతా || అనుష్టప్తుదః - ఇదమాపో - అద్యావ్యచారివం - ఇత్యాది - విహితాధేకవినియోగః - ఉచుత్తమంవరుణేత్యాది-జపహూమయోస్సంఖ్యావ్యాఖ్యనుసారేనాష్టోత్తరసహస్రాద్యయుతాంతాకల్ప్యా ||

—* అథసమాలప్రమేహహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || తిర్యగ్గామీసమాలప్రమేహేనయతోభవేత్ | కుర్యాత్సాంతపనాదీనిప్రాయశ్చిత్తంయథావిధి || సాంతపనయతిసాంతపనమహాసాంతపనానీత్యథకః ||

—* అథవాతప్రమేహహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || పర్వవృణాయామనుజఃకన్యాగామితక్రైవచ | వాతప్రమేహయుక్తస్సామూర్యచాంద్రాయణత్రయమ్ ||

—* అథమధుప్రమేహహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముద్భవే || మధుమహీమాతృగామీసతతంజాయతేనరః | పితృభార్యాభిగామీచ జలమహీచరాధమః || యోగచ్ఛేద్యగినినిత్యమిషుమహీశినిత్వయః | పితృభార్యాసపత్నిజననీ - సతతంమధుమహీనిత్యమిషుమహీత్యవ్యయః - ఎతేనరోగాధిక్యంహూయతే - ప్రాయశ్చిత్తంకమాదత్రవద్వషాణ్యపిపంచ - త్ర్యబ్జమత్యాకరేత్సమ్యక్తతోరోగాత్ప్రీమవ్యతే || షడబ్దంపంచాబ్దంచక్రమాత్ప్రాయశ్చిత్తంభవతీత్యథః - సర్వమత్రసారమంత్రేణజపహూమచరణవ్యా || సంఖ్యాచాష్టోత్తర సహస్రం || సారమంత్యాక్రీటహవః ఉద్యన్నద్యేత్యాదయః - పరిభాషాయాంచకితాః ||

—* అథప్రమేహఘ్నుసువణః ధేనుదానమ్. *—

వాయుపురాణే || బ్రాహ్మణస్వణహరీచప్రమేహజాయతేనరః || వృద్ధగౌతమః || ధేనుసంస్వణమయీం
కుర్యాత్పూర్వేణవిధినాతతః | పూర్వేణవిధినాపతనవాతదధేనవేతి || ధేనుంకుర్యాదిస్వధః - ఘృతా
స్థ్యత్వాదీతికతవ్యతాకలాపస్తుక్షయరోగహరప్రకరణేగుడధేనుదానప్రసంగేనదశితః || స్వణశృంగీమి
తిపూర్వవత్ || బ్రాహ్మణంశ్రుతసంపన్నంవైష్ణవంచకుటుంబినమ్ | ఆచారవంతంధర్మిష్ఠంద్విజశిశ్రూషణా
దృతమ్ || గృహమాహూయవిధివత్పూజయేద్బుధశాదిభిః | యథావిభవతోదద్యాద్ధోమంపూజవచేవహి ||
పూర్వవత్స్వగృహాక్తవిధానాదగ్నిస్థాపనాదికృత్యేస్వధః - మంత్రైస్తువైష్ణవైస్సమ్యక్పలాశసమిధస్తన్వి
తాః | హోమసంఖ్యాచాష్టోత్తరశతం || వైష్ణవమంత్రాస్తద్విష్ణోరిత్యాదయః || తతతద్విష్ణోరితికూర్వాం
డహూమప్రకరణేదశితః - అన్యేషిస్వశాఖోక్తవిష్ణుప్రకాశకాగ్రాహ్యః || నారాయణాష్టాక్షరమంత్ర
ఆంత్రవృద్ధిహర నారాయణమూర్తిః దానే - గోపాలమంత్రస్తు నక్రాంధ్యహర గోపాలదానే ప్రదశితః ||
హూమాంతేతుప్రదద్యాచ్చమంత్రేణానేనహోమవాక్ || మంత్రమాహ || చక్రంసుదర్శనం యస్యరాజతే
జ్జైత్రధైవహి || ప్రమేహంహరతుక్షప్రంవిష్ణుగోరుడవాహనః | అబ్జేశంఖపద్మ || శంఖచక్రగదాధారీత్స్య
ధః || దానంప్రమేహరోగఘ్నుమేతత్కార్యమనీషిభిః | కృతేనానేనశాశ్వతంప్రమేహదారుణాపి || *

—* అథప్రకారాంతరేణప్రమేహహరమ్. *—

శాతాతపః || తపస్వినిప్రసంగేనప్రమేహజాయతేగదః | మాసంరుద్రజపఃకార్యోదద్యాదృక్పావ
కాంచనమ్ || తపస్వినిప్రసంగస్తపస్విగమనం || రుద్రలక్షణంపరిభాషాయాండశితం || సువణాయథాశక్తి
దద్యాత్ || *

—* అథప్రమేహప్రతిరూపకృతిదానమ్. *—

కర్మవిహకే || ప్రమేహః పాణిముద్యమృదక్షిణం ప్రాణిభీషణః | పాచః పాశ్వేక్షణః కుర్వన్పాదాఘా
తంచగజః || పూజావిధిస్తుపరిభాషాయాండశితః || *

—* అథలింగహనికరవృషణవ్యాధిహరణి. *—

శాతాతపః || మాతృగామిభవేద్యస్తుతస్యలింగంవిశశ్యతి | చండాలీగమనేచైవ హీనకువ్యఃప్రజాయతే ||
తస్యప్రతిక్రియాం కతుంకుంభముత్తరతోన్యసేత్ | ఉత్తరతశ్చుద్ధస్థలిప్రదేశస్యోత్తరదిగ్భాగే ఉదకాభి
పూరితంకలశంఘాపయేదిత్యధః || అత్రచకలశస్తాపనాదీనివగ్రహయజ్ఞప్రకరణేభిహితాని || కృష్ణవస్త్ర
సమాచ్ఛన్నంకృష్ణమాల్యాధూషితమ్ | తస్యోపరిన్యసేత్కాంస్యపాతే దేవంధనేశ్వరమ్ || సువణానిషట
వట్కేననిమిత్తంనదవాహనమ్ || యజేత్పూరుషసూక్తనధనదంవిశ్వరూపిణమ్ | ధనదంవరదాభయక
రంచకుర్యాత్ || యజేత్పూజయేత్ || పూజాప్రకారశ్చ పురుషసూక్తవిధానేదశితః || అథర్వవేదవిద్వి
ద్యానధర్వాణంసమాపయేత్ | అథర్వవేదపారాయణంకుర్యాదిత్యధః - యానచ్చినివైవేదపారా
యణసమాప్తిభవతి || తావత్పూదినేమకుబెరపూజావత్సమాచరితమీమాపూజాచకార్యా || పారాయణవిధిస్తుప
రిభాషాయాం || అథనవేదవిదామథావెబహ్యచేనవాయథాలాభోపపన్నశాఖాధ్యాయినావా వేదపారా

యథాకారయేత్ || అనేనకమకాదాగోగవివృత్తిరూపవృష్టాభోపయోగాత్ - వేదాంతపారాయణేనాపిదృష్టాభాసీద్యై || అథర్వవేదపారాయణంతు యక్షగణశిశువాదీనాంతద్వేదప్రియత్వాత్ - ధనదన్యవయక్షరాట్వంప్రసిద్ధమేవ || కుబేరంప్రతిదినమావేదపారాయణసమాప్తిపూజయేదిత్యుక్తం - తద్వేదరోగప్రతిమామపిపూజయేదిత్యాహ || సువణకపుష్కరికాంకృత్యానమగ్రవింశతినంభ్యయా | దద్యాద్విప్రాయసంపూజ్యనిష్పాపస్నానిమితిబ్రువన్ || ఇయంప్రతిమారోగప్రతిమా - అస్యలక్షణమేతత్ప్రకరణాంతేవృత్తాదయివ్యతే - అతఃకలింగహనిప్రతిమాధిదేవతామైనవ ఇత్యనేనమంతేనేతాంప్రతిమాంపూజయేత్ || ఎవంప్రతిదినంసంపూజ్యవేదపారాయణస్యాంతే - అనేనప్రతిమాదానేనాహంనిష్పాపస్నానిమితిబ్రువన్నిమాంప్రతిమాంవిప్రాయదద్యాత్ - ధనదన్యవేదానమంతః - నిధీనామధిపాదేవశృంకరస్యప్రియస్సఖా | సామ్యాశాయాః పతిశ్చీనూక్ మమపాపంవ్యభోహతు || ఇమంమంత్రంసముచ్చార్య అచార్యాయయథావిధి | దద్యాదేవహీనకుష్మీలింగనాశీదశుద్ధతి || ప్రయోగప్రకారముత్రకృచ్చహరప్రకరణేభిహితః ||

ఇతిలింగహనికరవృషణవ్యాధిహరణి.

—* అథషండత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || దుష్టవాదీతుషండస్సాత్సదద్యాచ్ఛ్విజాతయే | రాప్యంపలత్రయందుగ్ధఘటత్రయసమన్వితం || రజతదానమంత్రస్తుపూర్వముక్తః ||

—* అథవృషణవ్యాధిహరమ్. *—

కమవిపాకసంగ్రహే || నృపాపరాధేనవినాయోమువక్త్రంయస్యకస్యచిత్ | భేదయేత్తస్యమువక్త్రంతుభవేద్దగ్ధువాగ్నినా || శిలాపిష్టసదృశృశుప్రణశ్చాపిజాయతే, రుధిరంప్రసవేత్తశ్చాత్తస్యైఃసంనివృత్తిః పరా || శతరుద్రంజపెత్సన్యగమ్యోత్తరసహస్రకమ్ | యతిచాంద్రాయణంచైవ కుర్యాద్దద్యాచ్ఛగంతతః విష్ణురశి || జాయతేవృషణేయస్య వ్యాధిఃపరమదారుణః | జపిత్వాదశసాహస్రంముచ్యతేరుద్రసంహితాం || రుద్రాధ్యాయామ్యోత్తరసహస్రదశసాహస్రయోస్తువ్యాధితరతమభావాపేక్షయావికల్పః అమ్యోత్తరసహస్రం దశసాహస్రమిత్త్యనేనచమహారుద్రాతిరుద్రాదిజపాలక్ష్యతే || రుద్రవిధానేదశితః || యానిచాత్రపీడాప్రకరణోక్తానితానిసర్వాణ్యపివృషణవ్యాధిహరణివిజ్ఞేయాని || గోదానమంత్రస్తుపూర్వముక్తః ||

—* అథలింగహనిప్రతిమాదానమ్. *—

వృషణవ్యాధిహరప్రతిమాదానంతల్లక్షణందలనుక్తమచరోగేష్విత్వాదినా శూరిరోగప్రకరణోక్తమేవాత్రాప్యనుసంధేయం - పూజావిధానంతుపరిభాషాయాంరోగప్రతిమాదానవిధానముక్తం ||

—* అథగుదరోగహరణి. *—

శాతాతపః || సురాలయేజలేవాపిసకృద్విష్మంకరోతియః | గుదరోగోభవేత్తస్యపాపరూపస్సు దారుణః || మాసంసురాచానేనైవగోదానద్వితయేనచ || పాచాపత్యేనచైకేనశామ్యంతిగుదజారుజః || అతసురాచానమితిసామాన్యేనాభిహితం - తథాపిసూర్యప్రాథాన్యేనవిష్ణురుద్రపూజా || ఆరోగ్యంభాస్కరా

విచ్ఛేదితస్యైతేః । పూజాస్వతక్త్యాద్యనుసారేణగంధపుష్పవస్త్రాఽంకారాదిభిస్తురాచక్షణం- గోదానం ।
 ప్రాజాపత్యావరణేషుక్రమోపపాతక్రమవివేకద్బాధకప్రమాదాభావాత్ ॥ గోదానమంతస్తుక్రమపద్ధతౌద్ర
 వ్యవ్యః ॥
 ఇతిగురౌగవాచాః ।

—* అథప్రవర్ధురౌగహామ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ విజ్ఞాత్రోత్సజనంశ్చత్వాఃశ్చత్వాఃచనేజనే । ఘృతేఽంజన్మాంతరేను
 త్యోకభవేత్సప్రవర్ధుః । భవేచ్ఛదారుణాపీచాతత్రకృచ్ఛాత్కృత్ ॥ చాంద్రాయణంచైతథాజపేత్సూక్తం
 ధాత్వీరంచసపిషా ॥ అక్షీభ్యామితిసూక్తైరసహస్రంజహుయాచ్ఛుచిః । ఉన్యన్నద్యేత్స్వదంచైవ జపే
 త్సూర్వోక్తసంఖ్యయా ॥ సపిషాసహితంక్షీరంహవిః ఆజ్యమిశ్రితందుగ్ధం జహుయాదిత్యధః - అక్షీభ్యా
 మితిసూక్తంపూజకముత్తమం - తథోద్యన్నద్యత్యచోపి- హోమస్తుప్రసక్త్యచం ॥ *

—* అథాశోరౌగహరమ్. *—

కర్మవిపాకే ॥ దత్వాచవేతనంయోధ్యేత్యాదాయాపిచవేతనమ్ । అధ్యాపయేచ్ఛజహుయాదశోరౌగ
 యుతోభవేత్ ॥ తన్నవృత్తౌప్రకుర్వీతకృచ్ఛంచైవాతికృచ్ఛమ్ । చాంద్రాయణంచైవతథాజపేత్సూక్తం
 చచారుషత్ ॥ ఉన్యన్నద్యత్యచంఃస్థున్యదయంచజపేత్తథా । తామగ్నివణామితద జపేత్సూక్తంసమా
 హితః ॥ హిరణ్యంసఘృతందద్యాచ్ఛాచ్ఛియాయకుటుంబినే । దత్వాథవేతనమిత్యాది- భృతకాధ్యాపకశ్చేది
 త్యధః ॥ యశ్చశాస్త్రసిహితశ్చిక్షుక్షీణాదివృత్తిరైకేణస్వపరికల్పితభృతంగృహీత్యాపరాధకంజహుయాత్ ॥
 జపేచ్ఛసోశోరౌగయతోభవేదిత్యధః - తామగ్నివణామిత్యస్యత్వాపాకాది ప్రీస్తవస్ఫోటహరే దశిణ
 తం - పురుషసూక్తాదీనాం సర్వేషాంజపసంఖ్యావ్యాధితరతమభావేనాప్తో తరసహస్రాదికా - తథాశ
 క్త్యపేక్షయావాతతాదికాకల్పనీయ్యా ॥ సహిరణ్యంఘృతందద్యాదితి- ఆజ్యహిరణ్యంనిషీప్య ఆజ్యావేక్ష
 ణంకృత్వాదద్యాదిత్యధః - ఆజ్యావేక్షణమంతస్తుకటిశూలహరేదశిణః - తథాశ్రోత్రియాం కుటుం
 బినే ఎకవవకపర్యాప్తంధనందద్యాత్ ॥ అనేనైవాభిప్రాయేణబ్రహ్మగీతాసువచనంసమామూలం ॥ కుటుం
 బినేశ్రోత్రియాంహృతికనేచవిశేషతః ॥ అపాధ్యవ్యాధినాగ్రస్తోధనందద్యాద్విశాంతయెత్తితి ॥ కృచ్ఛాదీ
 శ్చ్యేతానివ్యాధికక్త్యాద్యనుసారేణవ్యస్తానిసమస్తానివాయోజ్యాని ॥ *

—* అథాశోరౌగహరసువకధేనుదానమ్. *—

పాశ్చే ॥ ఆశోవాకగోవధాన్తత్యైతి ॥ అత్రపరీకారమాహ ॥ బోధాయనః । సావణీకంగాంప్ర
 కుర్వీతపలాశైకైకేవపునః । విద్దిశాత్యంచకుర్వీతదశమథాకంశేవతణఃమ్ ॥ తణకౌవత్సః ॥ రన్నశ్వం
 గారౌష్ణాఖురాంనానావస్త్రైరంశ్చ తమ్ । గ్రహణాముపరివ్యస్థనవధాన్యానివివ్యసేత్ ॥ హోమస్తుపూ
 ర్వవతాగ్రాగోవిందప్రీతయేతథా । గ్రహణాముపరితి ॥ వవగ్రహస్థాపవాప్రశశాదుపరిత్యధః ఎతేనవ
 గ్రహణజ్ఞోపకతకవ్యతిక్రమక్రంభవతి ॥ సచపరిభాషాయాం - సువణకధనోఃపురతోనవధాన్యాని నవసం
 ఖ్యాకాఃప్రీహాయవాదీని- సతిసంధవేనూతనాశ్చేవవివ్యసేత్ ॥ హోమస్తుపూర్వవదితి - గోవిందప్రీతయ
 ఇతి - సువణకగవాం దానస్య గోవిందప్రీత్యధః త్యాక్తయదైశేనాపిహోమస్యకతకవ్యతాందర్శయతి ॥ అస్తిక

హోమయంత్రాదశశయతి || ఇదంవిష్ణుప్రత్యక్షస్త్రిష్టోర్ముకమితక్రమాత్ - సమచాక్ష్య చరంహంత్వా
సూక్ష్మాహుత్యంతవహీ || ఇదంవిష్ణుర్విష్ణుపుస్త్యాదిచమగ్రహప్రకరజేషశితం- ప్రత్యక్షస్థ విష్ణోర్ము
కమిత్యనయాస్తురక్తా శ్శూహా గోపాలదాతే || ఇదంవిష్ణుర్నిత్యావయోమంత్రాన్సమివాదిహా నిమిత్తమేభ
వంతి || హోమైష్ట్యవినద్రమః - సమద్ధౌ యానంతగుండరుజానా ఇతి || హోమసంఖ్యాతువ్యావతారితప్యై
నలస్త్వై త్తరశతాదకాకల్ప్యై || పూర్వాహుత్యంశబ్ధతి || తతః || వాయుస్తతతోగోగీద్రాహ్మణాంచెదవారి
గమ్ | శ్రోతవృత్తి పంపన్నంకులివంచనాచేదనమ్ || భక్త్యాస్పృహంసమాసియ పూజయేచ్ఛత్ప్రాశ్వకం
మంత్రేణ ననతస్త్రైతాందవ్యాక్రొగీయ తాన్తవాక్ || గోవిందంమనసాధ్యానుక్ గమాలమధ్యేస్థితింశు
భమ్ | గోవిందగోపీజనఃల్లభ్యేనేన || వశ్యమానప్రకారేకాధురాగోవిందధ్యానశ్లోపమానా || బహా
పీడేనసంయుక్తం చేణురాదవశస్య మే || గోపీజనైఃపరికృతంవశ్యప్రష్నానతంసఃమ్ || దానమంత్రే|| గో
విందగోపీజనవల్లభకంశారుకమ్మత్తిదశేంద్రవంద్య | గోదానకుష్ఠఃకరుమేదయాశో అశావిరాశం కుప
తారివగళ || దానరానఃనియతమశశసోహయతేషయః | ఉస్తాతుర్వాత్ప్రయత్నేన క్షయభీకమ్యోత
దశశసః ||

—* ఆధ్వర్యరంగహర్షప్రతిమాదానం. * ఆశోకరంగప్రతిమాదానం. *

తత్రగుదరోగప్రతిమాలక్షణంశూలరోగహరప్రకరణేష్టవ్యం ॥ అశోరోగ ప్రతిమాలక్షణంతుః
కమణవిపాక ॥ అశోరోగఃకృశోవక్రఃఖద్గవనమభృదూర్ధ్వద్వక్ । ఉభయశ్రవణాదీశ్చతావీ
శ్చేషసుపరిభాషాయాంరోగప్రతిమాదానవిధాన్తు కః॥

—* ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕನಾರೋಗಕಾರಣಿ. *—

కమలవిపాకసముచ్చయే || స్తోత్రాగ్నింశమయేద్యస్తుసోతిసారయతోభవేత్ | అగ్నిరస్త్యేత్యుచంజ
ప్ర్యాదశాంశంగుగ్గులేనతు || సపిఠాచామసతీకద్యాద్ధిరణ్ణంబ్రాహ్మణాయబై | స్తోత్రాగ్నిరౌషాసనాగ్ని
రిత్యతః || అతఏవాగ్నిముత్పాద్యప్రాయశ్చిత్తమపిప్రైమాసికంశతకవ్యం || అగ్నిరస్త్యేతిరుగ్వాతరోగహరేద
శికతా - జపవపవ్యాధితరతమభావేనప్రతిదినం యావద్రోగశాంత్యష్టోత్తరశతమష్టోత్తర సహస్రం వామో
మఃకార్యః || అథివామృతవ్యయాదికంపానంకల్పసంకల్పపరిపూరితఃశతకవ్యా || దశాంశమోమెప్పెన
మేద - యద్యపిప్రాణశశ్చిలహోమవ్యాహృతయోత్రమంత్రాద్వష్టాః || తథాప్యనమ్మితమంత్రేజ్జేవమో
మస్యన్యాన్యాత్వాదగ్నిశోత్యేమైవమోమమంత్రః - హిరణ్యంవశక్త్యనుసారేజదద్యాత్ || *

—* ఆధ్యాత్మికసారసంగ్రహము తా. తా. *—

పాద్యే॥ అతిసారీసభః తిరున్నై తాగ్నినివాళకః॥ అత్రపతికాశోబోధాః యసియ్యో॥ సువర్ణేనాథతాత్ర
 ఐకుర్యాప్యోతిపృతింబుధః॥ వహ్మశ్చ క్త్యనుసారేంపతేనాధానవాపురః॥ వహ్మియూతికలగంతుచింతామ
 ద్వాదిమపశితం॥ తిథాజ్వాలాకులాంరక్తచందనేనపితేపితాంరక్తవస్త్రైః॥ సంపితాంమేషస్యోపరిసంస్థితామ్॥
 కనకాచలవర్ణాభాంద్వాదకారకనిధాంశుభామ్॥ వ్రతవర్యాన్యతేవిప్రైః॥ మేచాగ్నివహ్నిత్రైః॥ అంశుభియక
 వస్త్రైః దైగ్ధూకాపిత్వేతాంనివదయేత్ ॥ మంత్రేణాశనఃపిదగ్నిశ్రిత్యథకన్యాదృశః॥ విప్రకసన్దైచాగ్ని

హోత్రీణీతి || అత్రాకనిష్ఠతీపదవిభాగః || అకనిష్ఠే జ్యేష్ఠే స్వాచారౌ పెతే ఉత్తమతీయాః చత్ - కనిష్ఠతీపద
విభాగకనిష్ఠే అపృథ్వేతరుణతీయాః చత్ || ఎవం విధే విశ్రేణిపతిమన్విచదయేత్ || విశ్రేణిపతిపాదద్వయ
త్యధః - దానమంత్రః - త్రేతారూపాగ్నిరీడ్యస్తవమాంతరస్తవంహిదహి చత్ | త్వంచేద్ధం ప్రాక్తనం
పాపమతిసారం వినాశయ || ఎవం దత్వానరస్సమ్యగతిసారం వ్యపోహతి - వ్యపోహతి ఋజం వినాశయతీత్యర్థః ||
సీరుజస్తునుభీనిత్యం దీఘమామయశ్చ నిందతి ||

—* అథ శాతాతపప్రోక్తం అతిసారహరమ్. *—

స్వస్వహంకాతిసారీస్యాదశ్శ్చధాన్రోపయేద్దశ || దద్యాచ్చశరగరాధేనుంభోజయేచ్చశతంద్విజాత్ |
శరగరాధేనువిధిశ్చ పూర్వముక్తః ||

—* రక్తాతిసారహరాణి. *—

శాతాతపః || దాయాగ్నిహోపకశ్చైవరక్తాతీసారవాత్సభవత్ | తేనోదపానం కతవ్యం రోపణీయస్త
థావటః || ఉదపానమితి - ఉదకంపీయ్యతేస్త్రిపిత్తుదపానం - కూపోవానిపానంవాప్రపానా ||

—* అథ గ్రహణీరోగహరమ్. *—

కమవిపాకసంగ్రహే || అనన్యగతికాంభార్యామదుష్టాంకారణం వినా | పరిత్యజతియస్సోగ్రహణీ రో
గవాత్సభవత్ || శివసంకల్పసూక్తస్యజపస్సాన్యత్తత్ప్రశాంతయే | అష్టోత్తర సహస్రం హిరణ్యం చ తథా
మధు || దద్యాద్విత్తానుసారేణ సారమంత్రజపస్తథా || శివసంకల్పస్యరుమ్యాది రుద్రవిధానేంగప్రస్తావే దశి
తమ్ - అష్టోత్తర సహస్ర మిత్త్యుపలక్షణం - వ్యాధికారతమ్యానుసారేణ సహస్రపాదవ్యధికం ద్విగుణ
త్రిగుణాధికంకల్ప్యం || సారమంత్ర స్త్యచః - అన్యత్వామాదిపరిభాషాయాముక్తం || అత్రాపిజపసంఖ్యా
పూర్వవచేవ || కేవలం శివసంకల్పాదిజపవినన || కింతు ధేనుమపిదద్యాన్విత్వాహ - ధేనుం సదతీతాండద్యా
దస్త్రోభరణసంయుతామ్ | పయస్వినీం గుణోపేతాం బ్రాహ్మణాయకుటుంబినే ||

—* అథ గ్రహణీహరధేనుదానమ్. *—

పద్మపురాణే || గ్రహణీవానపత్యహేతి || నిదానమభిహితమ్ - అత్ర గౌతమోనిష్కృతిమానా || ధేనుం ప
యస్వినీం దద్యాద్ధుంటాభరణభూషితామ్ | హేమశృంగీరౌప్యఖురాంవాసోభిర్వెస్త్రితాం నరః || నవధాన్యై
స్సమాయుక్తా మైకైకంద్రోణపంచకమ్ | నవధాన్యాః ప్రహీయవాదీని || దేశకాలాచితాని || సహిరణ్యంతు
తాండద్యాదితి || అలోలుపాయశాంతాయధమజ్ఞాయవిశేషతః | హేమమంచపూర్వవతుగర్యాదితి-సహి
రణ్యమితిక్రియావిశేషణం - దక్షిణాంబయథాశక్తిస్వకాండద్యాదిత్యర్థః - పూర్వవదితి- తత్రయథాస్వగృ
హ్యాక్తవిధినా సమిద్ధామానంతరంచరుహోమః || ఎవమత్రాపిసర్వంకార్యమితి || యద్యపితత్రహేమమంత్రారౌ
ద్రాస్తథాప్యత్రవైష్ణవాః - స్వస్వశాఖోక్తాః ద్రష్టవ్యాః - తత్రేదం విష్ణురితిమంత్రః కూత్తాండహేమమక్రరణే
దశితః || ప్రతద్విష్ణుర్విష్ణోర్ముకమితి ద్వామంత్రానక్తాంధ్యహరగౌపాలదానదశితౌ || ఎతేత్రయోమంత్రా
స్సమిచ్ఛర్వాజ్యహేమతుక్రమేణ గ్రహణీ || అత్ర చ వైష్ణవమంత్రగ్రహణే అయం హేతుః - దేవకీపుత్రే

త్యాదివాచనమంత్రేణవిష్టోదేవతాత్వప్రతీతిః । తథాచార్యైఃసామాన్యవచనానామేవతాత్వవర్జితత్వం ॥ తద్ధి
తేనవతుభ్యావవామంత్రవజ్జేనచేష్యతే ॥ దేవతాసంగతిస్త్రయబలంతుపరంపరమితి - 'హూమసంఖ్యా
తుప్రత్యేకవర్జితశతాదికాకార్యా - గాంక్షస్థాంక్షిష్టురూపాయమంత్రేణాననసంయుతః - మంత్రమా
హ ॥ దేవకీపుత్రచాణూరకంసాష్టకవివాశన ॥ నాశయగ్రహణీంచేమాంగోపిజనపనోహర । కృతేనానన
విధినాగ్రహణీశాంతిమృచ్ఛతి ॥ తస్మాదేతస్మైకతావ్యంగ్రహణీరోగిణానదా ॥

—* అథాతిసారరోగప్రతిమోదానమ్. *—

కర్మవిపాకసారే ॥ అతిసారోసిఫలకీకరిణీనూపురీకృతః ॥ ఇతిప్రతిమాలక్షణమ్.

—* అథగ్రహణీరోగప్రతిమోదానమ్. *—

గ్రహణీరోగప్రతిమాలక్షణంతుశూలరోగహరోక్తంవిజ్ఞేయం- ఉభయత్రైతికతావ్యతాకలాపస్తు పరిభా
షాయాముక్తప్రకారేణజ్ఞేయః ॥

—* అథపాదరోగహరాణి. *—

—† తత్రఖంజత్వహరమ్ । స్తబ్ధపాదత్వహరంఽ ॥ †—

కాతాతపః ॥ హరిణేనిహతేఖంజఃస్య గాలేస్తబ్ధపాదకః । అశ్వస్తైనప్రదాతవ్యస్సవణంసంహసంమితం॥
నిష్కపరిమితేనసువజ్జేనాశ్వంకారయిత్యాశ్వినీమంత్రేణాశ్వినీంపూజయిత్యాశోత్రియాయదద్వాదిత్యర్థః-
అశ్వినోరశ్వాధిదేవతాత్వాదాశ్వినవసమంత్రోగ్రాహ్యః ॥ అశ్వినాయజ్జ్వరీరిషిత్యస్యత్యైవస్యమధుచ్ఛంద
ఋషిఃఅశ్వినాదేవతా - గాయత్రీఘండః - విహితాధేవినియోగః - అశ్వినాయజ్జ్వరీరిషిత్యాదిఉపలక్షణమ్
తత్ - అశ్వినీప్రకాశకాస్సస్వశాఖోక్తాఃమంత్రాగ్రాహ్యః ॥ అశ్వదానమంత్రస్తునవగ్రహ యజ్ఞప్రకరణేవి
హితః ॥

—* అథవక్రపాదత్వహరమ్. *—

కాతాతపః ॥ జాయతేవక్రపాదస్తుఃహతేశునిమానవః । నిష్కత్రయమితందద్వాత్ససౌవణం విశుద్ధ
యే॥ ససువణంవిశుద్ధయితిహితః ॥ అస్తికపారేసువణం నిష్కత్రయస్యైవదానం - ప్రథమపారేతు
సౌవణమితితద్ధితశ్రవణాన్నిష్కత్రయస్యైవదానం ॥ ప్రథమపారేతుసౌవణమితి తద్ధిత శ్రవణాన్నిష్క-
త్రయపరిమితసువణంసమితంశ్వానం॥ దేవస్తుత్యాచరణాయ ప్రకాశకైవణంత్రై స్సంపూజ్యబ్రాహ్మ
ణాయదద్వాత్ ॥ ఇంద్రస్యదూరీరితమితసరమాప్రకాశకస్యమంత్రస్యకాశ్యపోభూతాంశఋషిః - సరమా
దేవతా ॥ త్రిమృచ్ఛందః - సరమాపూజాయాం వినియోగః - ఇంద్రస్యదూరీరితమిత్యాది॥ అన్యేశిస్సస్వశా
ఖోక్తాస్సరమాధిదేవతాప్రకాశకామంత్రాః - గ్రాహ్యః ॥

—* అథాధికాంగత్వహరమ్. *—

కాతాతపః ॥ అజాభిఘాతేనైవైవమధికాంగఃప్రజాయతే । అజాతేనప్రదాతవ్యావిచిత్రవసనాన్వితా ॥ అ

జాయాః ప్రాజాపత్యాయాః ప్రజాపతిప్రకాశకమంత్రేణ సంపూజ్య ప్రజాపత్యుద్దేశేన తావజ్ఞాం యథాశక్తివక్షి
 జాన్వితాం బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ । ప్రాజాపత్యత్వమిత్యాదయః ప్రజాపతిప్రకాశకా మంత్రాః - నవగ్ర
 హాయజ్ఞప్రకరణేదశికాతాః । అజాదానమంత్రోపితత్రైవిదశికాతః ॥

—* అథ పాదరంగహరమ్. *—

కాతాతపః ॥ ముగ్ధహాపాదరంగీస్యాదశ్వదానం సమాచరేత్ । అత్రాపిఖంజత్వ మరొక్త ప్రకారే
 జాన్వితోః పూజాం కృత్వా ఇహ బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ ॥ అయంతువిశేషః - తత్రసావనాకృష్ణేష్విసీపూజా-
 అతత్వక్షితపూజాదివ్యశ్వినావావాహ్యపూజయేదితి ॥

—* అథ వల్మీకపాదత్వహరమ్. *—

బ్రహ్మగీతాసు ॥ పతితేనతుసంసగ్ధావల్మీకవ్యాధి మాభవేత్ । పతితేనతుసంసరే-ఇతి పాతాంతరం
 గోమూత్రయావకాహరోమాసార్ధేన విశుద్ధ్యతి ॥ సహారణ్యంఘృతందద్యాత్తత్వానస్యవిశుద్ధయే । యావ
 కవ్రతంపూర్వముక్తం ॥ ప్రతిమాలక్షణంతు- అత్సనోరోగశాంత్యర్థం వ్యాధిరూపందద్యాదిత్యుధాః- ప్రతి
 మాలక్షణంతు ప్రకరణాంతేభిధాస్యతే ॥

—* అథ శ్వీపదరంగహరమ్. *—

కమఃవిపాకసారే ॥ స్వగోత్రస్యాభిగమనాచ్చీపదీజాయతేనరః । యోన్యామస్యచ్చభవతితత్రచాంద్రా
 యణంబరేత్ ॥ మాసంపయోవ్రతంబైవతస్మాదోగ్ధాత్ప్రీమువ్యతే ॥ స్వగోత్రస్యేత్యత లింగ మవివక్షితం
 యోనిశ్చదైవ మైథునసాధరమంద్రియంలక్ష్యతే ॥ అతశ్రీపుంసయోరభ్యుభయో రంగిణారతతగ్ధర్మభవతి ॥
 చాంద్రాయామగపయోవ్రతయోలక్షణం కృద్ధప్రకరణేభ్యధాయ ॥ ...

—* అథ శ్వీపదరంగ ప్రతిమాదానమ్. *—

కమఃవిపాకసారే ॥ శ్వీపదస్త్రిపదఃకుంతః పతచ్ఛరధనుధారః ॥ ఇతి కర్తవ్యతా విశేషస్తు పరిభాషా
 యాం రోగప్రతిమాదాన పుక్తః ॥ ...

—* అథ పాదరంగ ప్రతిమాదానమ్. *—

తల్లక్షణంతుశూలశోగ ప్రకరణాక్తమేవ ॥ పూజాదికర్తవ్యతా విశేషస్తు పరిభాషాయాం ద్రవ్యవ్యః ॥

—* అథ త్వగ్దోషహరాణి. *—

కమఃవిపాక సముచ్చయే ॥ పరుషంభావతేత్యర్థం యద్వ్యగ్దోషయతోభవేత్ ॥ చాంద్రాయణత్ర
 యంకుర్యాత్ప్రదద్యాదాషధానిచ ॥ బైద్యకొత్తానివిపాదయ శక్త్యాచాహ్మణ భోజనం । బైద్య శాస్త్రో
 క్తానిదక్రమదాదీని ॥

—* అథ దుశ్చైవకత్వ హరమ్. *—

కమఃవిపాక సంగ్రహే । గురుతల్పగదోషాచ్చ గవిమైథునదోషతః । దుశ్చమాస్యాదసాకుర్యాద్గురు

తల్పాతిదేశతః || ప్రాయశ్చిత్తం యథాప్రాప్తం తతోదోషాత్ప్రమువ్యతే || గురుతల్పాతిదేశతః || ప్రాప్తంప్రా
యశ్చిత్తంకుర్యాదిత్యన్వయః || షడ్వషికం కుర్యాదిత్యథః || వ్యాధిగురుత్వే సంపూర్ణం | ద్వాదశవా
షికం కతత్యం | కార్యస్యవ్యాధిగురుత్వేన కారణస్యాపి పాపస్యాభ్యాసాదినా గురుత్వేనావగతేః ||
ప్రాయశ్చిత్తోపక్రమప్రకారస్తు పూర్వముక్తః ||

—* అథ పామాహరిమ్. *

కర్మవిపాక గ్రంథే || అనుబంధతయోన్మేషాం వివయాన్పూర్వజన్మే సోన్మజన్మే పామాహరి
భవేత్ప్రవతికోణితం || సపూయంతిన్నివృత్త్యథముపవాసత్రయంభవేత్ | భోజయేచ్ఛిజాన్దాంతాః పు
చాశస్సంఖ్యయాన్వితాః || అత్రాపి గురులఘుభావేన న్యూనాధికభావః పరికల్పనీయః || అనుబంధనం వి
నాశనం అనుహోవా | విషయాః సక్రందనానులేపనాదయః ||

—* అథ సదూహర ఉమామహేశ్వరదానమ్. *

బోధాయనః || బ్రాహ్మణానధయోహింసాద్వైరూరోగీభవేన్నరః | తస్యోపశమనంవత్సే సువర్ణే
నక్షత్రకారయేత్ || సువర్ణంయోడశమాపాత్యకం || మాషప్రమాణంచ పరిమాణప్రకరణేభ్యధాయ || సువ
ర్ణాథేనవాకుర్యాత్పాదేనాప్యధవాపురః | ఉమామహేశ్వరంరూపం వృవభాధిష్ఠితంపరం || చతుర్భుజ
జంతుద్విభుజామహంకుర్యాద్విదక్షణః | ఎకక్షత్రోభవేత్తత్ర త్రిజేతశ్చమహాభుజః || అక్షమాలాత్రిశూలం
చ తస్యదక్షిణమాస్తయోః | దేవీపృష్ఠతస్తేకో వరదశ్చావరఃకరః || వామోత్సంగకతాదేవి శివపృష్ఠైభ
పాణికా | వృవభోరాప్యతఃకార్యో ఘంటాయులంకృతోభవేత్ || స్పృశక్త్యానిత్రశాత్యంతు కుర్వతో నిష్ఫలంక
వేత్ | తస్మిన్నారోప్యదేవేశ ముమయాసహితంపథం || వస్త్రేమాన్త్రైస్సంధాగంధై మూలమంత్రే
ణపూజయేత్ || మూలమంత్రస్త్రైవపంచాక్షరః || హోమేరుద్రగాయత్రీ | మంత్రశ్చ రుద్రగాయత్రీ సర్వత్ర
హివిచ్ఛిత ఇత్యగ్రేవత్యమాంతాత్ || సర్వత్రేతి సర్వశబ్దస్య పూజావ్యతిరిక్తో హోమోవిశేషః || అథయూ
లమంత్రోరుద్రగాయత్రీ || అతస్సర్వత్ర పూజాదావవికల్పేచాంగభావం భజతే || యతోహోమేరుద్రగాయ
త్రీమంత్రశ్చ-వికల్పేన మంత్రావిధాన్యంతే || పూజాసంతరంకతవ్యమాహ | తతో బ్రాహ్మణమాహూయ
దరిద్రంధమకోవిదం | శృతవృత్తోపసంపన్నం శాంతంచైవాత్మచేదనం || వస్త్రాంగుళీయైస్త్రస్య పూజాం
శక్త్యాప్రకల్పయేత్ || హోమంచకారయేత్సైవ సమిదాజ్యతిలైరపి || మంత్రశ్చరుద్రగాయత్రీ సర్వత్రేతివి
నిశ్చయః || రుద్రగాయత్రీ లింగపురాణేఽపిహితా || సర్వేశ్వరాయనిద్మహే శూలహస్తాయధీషహి - తస్మిన్
రుద్రః ప్రచోదయాత్ || అస్య శ్రీవేదవ్యాస ఋషిః - రుద్రోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - విహితాథేవి
నియోగః || ఎవం రుద్రగాయత్రీపూజాయాం హోమేవ సర్వత్రేతి వినియుజ్యతే || కిల హోమేషుక్రమేణ ము
త్రాంతరాగ్యవికల్పేన వినియుక్తాని | యద్వాత్రియంబకైవైవసమిధోజహుయాత్సాధీః || కద్రుద్రాయే
తిమంత్రే జహుయాదాజ్యమావృతః || తిలాంశ్చమూలమంత్రేణైత్యేవం మంత్రక్రమోభవేత్ || హోమసం
ఖ్యా ప్రత్యేకమష్టోత్తరశతం | త్య్రైంబకమంత్రస్యాపాద్యవృద్ధిరహరే దశశతం || కద్రుద్రాయేత్యస్యక
ణ్డఋషిః - రుద్రోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - ఆజ్యహోమేవినియోగః || మూలమంత్రః పంచాక్షరోవా | రు
ద్రగాయత్రీవా - హోమాసంతరం || తథాబ్రహ్మద్వాసనాంతే మిథునంబ్రాహ్మణాయతు | వృవభోపరివి

స్వస్వభక్త్యానువివేదయేత్ || మంత్రేణానేనవిధివద్ద్రురోగీజితాత్మవాన్ || బ్రహ్మద్వాసననామస్వ
గృహ్యాక్మప్రకారేణ బ్రహ్మణః రుత్విజోవిసజశనం || మిథున ముమామహేశ్వరాత్మకం - దానమంత్రః ||
తైలాసవాసీభగవానుమయాసహితఃపరః | త్రిణేతస్సహారోద్రురోగమాశువ్యపోహతు || తతశ్చబ్రాహ్మణం
సమ్యక్ప్రణివృత్తమాపయేత్ | బ్రాహ్మణాన్భజయేచ్ఛాపి స్వయంభుంజీతవాగ్దతః | ఎవందత్వాషహదా
నం ద్రురోగాత్ప్రమువ్యతే || ...

—* అథ లూకిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || గోత్రహాలూతకీచైవ నాజాపత్యవ్రతంచరేత్ | వ్రతాంతేమేదిసిందత్వా శుశ్రూషాయైచైవ
భారతం || భూమేరలాభే మేదిసిప్రతినిధితేనగాం పయస్వినిమలంకృతాందద్యాత్ || గోదానమంత్రస్తు
పూర్వముక్తః || భారతశ్రవణ ప్రకారస్తు మహాభారతే దశితః || తతఃపరంప్రవక్ష్యామియానిదేయానిభా
రతే | వాచ్యమానేతువిప్రేభ్యా రాజకపర్వణిపర్వణి || స్వస్మివాచ్యద్విజానాదా తతఃకార్యంప్రవతకతే |
సమాప్తేపర్వణితతస్సృశక్త్యాతపకయేద్ద్విజాన్ || ఆదాతువాచకంపుష్పరసగంధసమన్వితం | విధివద్భోజయే
ద్రాజక మధుపాయసముత్తమం || స్వస్మివాచ్యేత్యాది | విధివిధానంపురాణపాతః || తస్మాదాస్వస్మివాచ్య
స్వగృహ్యాక్మప్రకారేణ స్వస్మివాచనవిధానం | తతఃకార్యంప్రవతకతే || పుస్తకపూజా నంతరం భారత
పాఠ రూపం కార్యంప్రవతకతే || తతఃపురాణపాఠఇతి | ఎతచ్చ సర్వ పురాణసాధారణం || కేవలంభా
రతే పఠితం || ...

—* అథ చదకరాంగత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || లోహహరీవ పురుషో భవేద్వైవచకరాంగకః | లోహంపలికతంద్యా దుపోవ్యసతు
వా స ర మి తి || ...

—* అథ కృష్ణాంగత్వ హరమ్. *—

శాతాతపః || కారుకాణాంవధేకృష్ణా రూక్షశ్చాంగప్రజాయతే | తేనతత్సాసకుర్ధ్యథాం దేయోదై
వ్యవభస్నితః || కారుకాశ్చిల్పినః || వ్యవభదానమంత్రస్తు పూర్వముక్తః || ...

—* అథ కందూతి రోగహరమ్ *—

శాతాతపః || తైలచార్యేణభవతి నరఃకందూయకస్సదా | ఉపోవ్యసోవిప్రప్రాయదద్యాత్తైలఘటవ్యయం ||

—* అథ శీడాంగత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || వస్త్రహరీచశీడాంగస్సప్రదద్యాత్సుశోభనం | హేమత్రయమితంవస్త్రయుగ్మందద్యా
ద్ద్విజాతయే || హేమనిమగ్నత్రయమితంవస్త్రయుగ్మంచదద్యాదిత్యథః || వస్త్రయుగ్మంపీతవణకం || దానమం
త్రేతాదృశలింగదశకనాత్ || హీరణ్యదానమంత్రస్తునవగ్రహయజ్ఞప్రకరణేవణితః || వస్త్రదానమంత్రః ||
పీతవస్త్రయుగంయస్తాద్వాసుదేవస్యవల్లభం | ప్రదానాదస్యమేష్టురతశ్శాంతిప్రయత్నతు || సహసమభివ్యా
హారాత్స్వర్గామపివాసుదేవపీత్యథా మేవదద్యాత్ ||

—* అథ దద్యమండలహరమ్. *—

శాతాతపః || న్వామ్యంగనాభిగమనెజాయతేదద్యమండలః | కృత్వాలోహమయ్యాంధ్రేనుంపలవప్తేప్రమాణ
తః || కాపాకనభావసంయుక్తాంసప్తధాన్యసమస్వితాం | దద్యాద్విప్రాయవిదుషేపాపంమేషిన్ద్రాణామితి ||
అత్రయద్యపిచామాన్యతరి పాపంక్షయ్యతామిత్యుక్తం || తథాపి దద్యమండలనిదానభూతం పాపం కదా—స్త
భూతోగోగోపిత్రియ్యతామిత్త్యుచ్చార్య కాపాకసాదిసమస్వితాం లోహమయ్యాంధ్రేనుందద్యాత్ || *

—* అథ గజదమత్వహరమ్. *—

శాతాతపఃప్రోక్తే || విశ్వస్తభార్యాగమనే గజదర్మాప్రజాయతే | తత్త్వాపస్యవివాశాయప్రాయశ్చిత్తం
విధీయతే || విశ్వస్తభార్యాగమనే గురుతప్తప్రాయశ్చిత్తస్యాతిదేశాత్సద్వాషికంప్రాయశ్చిత్తంకరకవ్యం ||
ప్రాయశ్చిత్తకర్తృన నివృత్తిరభిధీయతే || సాచక్రధాది రూపాదానరూపాచ||తదుభయమపి ప్రాయశ్చిత్త
మపిశబ్దేనోపాత్తం || తత్ర వ్యాధిగురులఘుభావేన ద్వయోష్ణముచ్చయోవికల్పశ్చావగంతవ్యః || ఏవం ప్రాజా
పత్యాదిరూపనివృత్తిపర్యంతామభిధాయేతరాంవివిద్యదశకాయతి || కృత్వారోప్యమయ్యాంధ్రేనుం నివృత్తి
శశసంఖ్యయా | సర్వోపస్కరసంయుక్తాం ఛత్రోపానహసంయుతాం || దద్యాద్విప్రాయవిధివ ముంపలవప్త
ముదీరయేత్ || సర్వోపస్కరసంయుతామితి || సువణశృంగాదియుతామితి || సుకళీవైష్ణవీమాతానిత్యం
విష్ణుపదస్థితా | గోదానంతుమయాదత్తం మమపాపంశ్యపోహతు ||

—* అథ బభ్రుమండలత్వహరం. *—

శాతాతపః || నకలస్యాభిఘాతేన జాయతేబభ్రుమండలం | నివృద్వయమితందద్యాన్నకులంసవిశుద్ధ
యతితి || శక్త్యనుసారేణ సావణరాజితేవా నిహోభవతః || విశేషానుపాదానాత్ || *

—* అథ కృష్ణమండలత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || మయూరఘాతనేచైవ జాయతేకృష్ణమండలం | నివృత్తయమితోదేయస్తేనస్వణకమయశ్శిఖే ||

—* అథ శ్వేతమండలత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || హంసహంతాభవేద్యస్తతస్యస్యాచ్యేతమండలం | రాప్యంపలవప్తయమితం హంసందతాకో
విశుద్ధ్యతి || *

—* అథ విసపహరమ్. *—

కమకవిపాకసముచ్చయే || అమేధ్యస్యప్రదాతాతు విసపవాధిమాన్భవేత్ | మాసంపయోవ్రతంకు
ర్యాస్తద్యాదంతేపయస్వినం || పయస్వినం గాం || *

—* అథ విసపహర నాగ దానమ్. *—

తత్రైవ || పలేనవాతదధేన తదధాధేనవాచునః | కుర్యాన్నాగంసువజ్జేన ఫణపంచకసంయు
తం || మాణిక్యానిచదేయాని ప్రత్యేకంఫణపంచకే | రత్నంపుచ్చేతథాదేయం వజ్రంలోవనయోస్తథా || ఏ
వంకృత్వాకుభంనాగం కుంకుమేనానులేపయేత్ | రక్తవస్త్రేణసంవేష్ట్య తామ్రపాత్రోపరిన్యసేత్ || తామ్ర

స్యకుపరీమాణంపలానామవృత్తంవిదుః । ఉపచారైష్విడశభిరవయేన్నాగముత్తమం ॥ పరిమాణం హే
మసంఖ్యాచపుతగ్నవేత్ ॥ ప్రత్యేకమష్టోత్తరసహస్రాదిభవేదిత్యధః ॥ నమోఅస్తుసర్వభ్యుత్తాసాంతి
స్మాణామగ్నిఋషిః ॥ సహజేవతా ॥ అనుమృత్యుంధః ॥ క్రమేణసమిదాజ్యతిలహామేవినియోగః ॥ నమోఅ
స్తుసర్వభ్యుత్తాది ॥ ఎభిమంత్రైస్సమిదాదిహేమోభవతి ॥ అత్రాజ్యహేమాయమహోవిశేషః హుత్వా
హుత్వానశిష్టాజ్యబిందూన్వాత్రాంతరేస్థాపయేత్ ॥ తేచబిందవస్సంపాతాఇత్యుచ్యంతే ॥ తేనచసంపా
తాజ్యేన ఆచార్యోరోగిణోంగాన్యభ్యజ్ఞాదితి ॥ తదేవాహ ॥ హుత్వాహుత్వాజ్యసంపాతైః పాత్రేచైకీకృతై
స్స్వయం । ఆచార్యోంగానిచాభ్యజ్య రోగిణంతువిసపీణం ॥ తత్రకుశాదిభిస్సంమాజయేదిత్యధ్యాహార్యః ॥
సంమాజనమంత్రమాహ ॥ ఋగ్వీశ్వసాపరాజ్ఞీభిర్భూమిభూకమ్నాదిభిఃక్రమాదితి ॥ స్వస్థోయథాసౌ
భవతి గాత్రాణ్యస్యాపరోగతః ॥ భూమిభూకమ్నాదిభిఃక్రమాదితి ॥ భూమిభూకమ్నేతీమామారిభ్యక్రమా
త్పిస్సభీరుగ్నిరీత్యధః ॥ యథాసౌరోగీస్వస్థోసీరోగోభవతీతి సంక్షేపేకథనం ॥ ఎతదేవవివిద్యకథయతి ॥
గాత్రాణ్యస్యాపరోగతః ॥ గాత్రాణ్యంగానియథారోగతః రోగాదపగతాని భవంతి తథా సంమాజయేది
త్యధః ॥ సహజవయవానసియథాయోగం సంమాజయేదితాత్పర్యం ॥ భూమిభూకమ్నేత్యాసాంతిస్త్రా
ణాం సహరాడగ్నిఋషిః - అగ్నిదేవతా - ద్వితీయతృతీయయోరాత్మా సూర్యోవాగ్నిదేవతా - సర్వ
త్రలింగోక్తాదేవతా - ఆద్యానుమ్నవ్ - ఇతరేగాయత్ర్యై - సంమాజనేవినియోగః ॥ భూమిభూకమ్నేత్యా
ది ॥ ఆయంగాస్త్రీంశద్భావేత్యాది ॥ సంమాజనానంతరం ॥ గుగ్గులంబసుగంధంబ పూతిదారుచనిక్షిపేత్ ॥
ప్రకల్ప్యకలశంకుర్యా దభిషేకంబలైశ్శుభైః ॥ నమోఅస్తు సర్వభ్యుత్తాసాంతి సాధకంతల్లింగకైరపి ॥ హిరణ్యవ
ణాశ్శుభయః పవమానానువాకతః ॥ ఆపోహిష్ఠాచయితి శన్నోవాతముదీరయేత్ ॥ గుగ్గులంచేత్యాది ॥
గుగ్గులఃప్రసిద్ధః ॥ సుగంధిఃపూరాది ॥ పూతిదారు దేవదారు సజకరసవృక్షౌ ॥ అశస్మద్భకలాన్యత్రగృ
హ్యంతే ॥ తాన్యభిషేకకలశేక్షిపేత్ ॥ ప్రకల్ప్యనిక్షిప్య ॥ తంకలశమభిషేకాయుక్తైస్తీర్థాదిబలైఃపూ
ణకంకుర్యాత్ ॥ నాగపూజాప్రదేశాత్పశ్చిమభాగే కలశంసంస్థాప్య తీర్థోదకతన పూరయిత్వా గుగ్గులాదీం
స్త్రత్రనిక్షిప్యనాగం స్వప్రతిమాయాం పూజయిత్వా పూర్వస్థాపితేకలశే నవగ్రహ యజ్ఞోక్తప్రకారేణ వరు
ణమూవాహ్యసంపూజ్య ॥ నమోఅస్తు సర్వభ్యుత్తాదిభి మంత్రైస్తదుదక మష్టావినశ త్యాద్యా వృత్త్యాభి
మంత్య ॥ పూర్వోక్తం హేమంవిధాయసంపాతైః రోగిణోంగానిసంమృజ్య పశ్చాదభిషేకంకుర్యాదితిక్రమః ॥
తత్రాభిషేకమంత్రావాహ ॥ నమోఅస్తు సర్వభ్యుత్తాదినా ఆపోహిష్ఠేత్యంతేన ॥ అత్రాభిషేచయేదిత్య
ధ్యాహార్యః ॥ తల్లింగకైరభిషేకప్రకాశతై హిరణ్యవణాఇత్యాదిభిస్సాధకం ॥ నమోఅస్తుసర్వభ్యుత్తా
దేనాభిషేచేదిత్యధః ॥ ఆయంచ తృచః సాంప్రతమత్రైవదశః ॥ హిరణ్యవణాః ఆపోహిష్ఠాఇత్యు
చాపరిభాషాయాం ॥ పవమానానువాకస్తు గణహేమప్రకరణేదశికతః ॥ శన్నోవాతముదీరయేదితి ॥ ఏతేన
చ స్వస్వశాఖాక్తశాంతిపాతడాలక్యతే ॥ శన్నోవాత ఇత్యాది త్రైతిరీయశాంతిః ॥ తథాశ్వలాయన ఘోష
శాంతిశ్చ ॥ ఆయంచ శాలిపాతఆభిషేకానంతరంకార్యః ॥ తతః ॥ ఉత్సారితాంగంరుచిరం లింపెదగరుచం
బలైః ॥ తతశ్శుక్లాంబరధర శ్శుక్లచూర్ణానులేపనః ॥ గంధ మ్రమృక్ష తాదిభి స్సహజైవత్య మంత్రైరాచా
ర్యోపి సమచకయేత్ ॥ అనంతరంసహరాజ మాచార్యాయనివేదయేత్ ॥ ఉత్సారితాంగఃప్రోచితాంగః
వస్మోణాపావృతశరీర సలిలఇత్యధః ॥ తంరుచిరంయథాభవతితథా - అరుణాశీదండనాదిభిప్రలింపేత్ ॥
స్వయంతురోగి ॥ ఎతచ్చ సమచకనందానకాలే - పూజకృతపూజాతోన్యదేవ ॥ సహజైవత్యో
మంత్రైస్త్రైవ హేమామాంగత్వేనదశికతః ॥ అధునానాగదానమంత్రమాహ ॥ యోధ త్రైపుధివీంకృత్సాంస

నైలవనకాననాం | యీదాద్దాయశ్చశయ్యావ వాసుదేవశ్చకాగ్గేకాణి || స్వీయదానేననాగోసా తుషిప్తేవాశ్చ
 ధింవ్యపోహతు | వైసపి కఽకారంవా త్వద్దోషజనితం తథా || రక్తదోషాస్యవంవాపిచాత్మతఃపితృతోపివా |
 అగప్రత్యంగసంఘాతం వికారంమేవ్యపోహతు || ఇతి || ఎచుచత్వాతుతంచాగ మాచా ర్థాయసదక్షిణం |
 భూమాప్రూమ్యశిరసా శనైశ్చతపదంబ్రజెత్ || ఆచార్యమనుననెదిశ్యథాః || ఆచార్యత్యైవలక్షణం || ప్ర
 తిగృహీతనువ్రజనం కుర్యాదితియావత్ || ఆచార్యేణహ్యనజ్ఞాతస్సగృహంప్రవిశేత్సుధీః | బ్రాహ్మణాన్
 భోజయిత్వాసు స్వయంఘంటిత బంధుభిః | ... *
 —* ఇతి విసంపాదనాగ రాజదానసిద్ధి స్సంపూర్ణకాః. *

—* ఇతి విసంపాదనాగ రాజదానసిద్ధి స్సంపూర్ణకాః. *

—* అథ దుఃఖంధాంగత్వ హరమ్. *

శాతాతపః || సౌగంధికస్యహరణాద్దుఃఖంధాంగఃప్రజాయతే | లక్షమేకం చపద్మానాం జహ్నుయాజ్ఞా
 తచేదసే || సౌగంధికంచకల్తారం || సుగంధిద్రవ్యం చ | జాతవేదసే ఇత్యనేన- జాతవేదసే సునవామ ఇత్యేద
 ఉపాదానం || అతోహూమమంత్రోస్యయమేవ || అస్యప్యాకదిశ్చీతజ్వరహరేడక్షః ||

—* అథ విస్రగంధత్వ హరం. *

మధుచోరస్తుపురుషో జాయతేవిస్రగంధవాన్ | సదద్యాన్తధుఞ్ఞనుచ ఉపాప్యోధద్విజాయతు || మధు
 ఛేనువిధానంతుపూర్వముకమ్ || చశబ్దాత్ప్రియశ్చిత్తంసముచ్చయతే || తచ్చవ్యాధ్యనుసారేణ చారిద్రా
 యకాదికల్ప్యం || ... *

—* త్వగ్దోషప్రతిమదానం. *

ఎతల్లక్షణంచానుక్రేమతురోగేస్వీత్యాదినా శూలరోగప్రకరణేవిజ్ఞేయం || ఇతి కర్తవ్యతా కలాపస్తు
 పరిభాషాయాం రోగప్రతిమదాన విధాపుదీరితః || ... *

—* అథ కుష్మహరమ్. *

శాతాతపః || బ్రహ్మహసరకస్యాంతే పాండుకస్మిప్రజాయతే | ప్రాయశ్చిత్తంప్రకర్షిత తత్పాతక విశు
 ధ్యయే || ప్రాయశ్చిత్తంషడ్వాషికంకుర్వీత || పాపస్యోపభోగేనక్షీయమాణత్వాత్ || ప్రాయశ్చిత్తోపక్రమ
 ప్రకారస్తు ప్రాయశ్చిత్తపద్ధతాపుదీరితః || ఎవం కృతప్రాయశ్చిత్తస్యతదనంతరం కర్తవ్యతామాహ || చత్వా
 రఃకలశాఃకార్యాః పంచపల్లవ సంయుతాః | పంచరత్నసమాయుక్తాస్పితవస్త్రేణవెష్మితాః || అశ్వస్థానాది
 మృన్మృక్తా స్త్రీభోదకనుపూరితాః | సర్వావధిసమాయుక్తాస్తాప్యప్రతిదిశంతతః || మృదశ్చపూర్వము
 క్తాః || ప్రతిదిశంపూర్వాదితు- ఎవంచతురః కలశాన్తాపయిత్వా- తన్మధ్యేపరంకలశంసంస్థాప్య- తస్యో
 పర్యవృద్ధశం రోగ్యంపద్మంనిధాయ తత్రవాసుదేవం స్థాపయేదిత్యాహ || రోగ్యమప్తదశం పద్మం మధ్యకుం
 భోపరిన్యసేత్ | బ్రాహ్మణాఃపాతయేయుస్సాన్వీకరుగ్ద్వదప్రభృతీంభవైః || దశాంశేనతతోహోమో గ్రహ
 శాంతిపురస్కరం | తత్రకుండవిధాతవ్యం ఘృతాక్రైస్తుతితైర్యవేః || ద్వాదశాహమిదుంకమ సమాప్యద్వి
 జప్తుంగవః || భద్రాసనేయజమాన స్యాభిషేకంసమాదరేత్ || యథాశక్తిప్రమాణేనేతి | పలేనవా తదధేన

తి || యజేత్పురుషసూక్తేనేతి || యజేత్పూజయేత్ || పూజాప్రకారస్తు పరిభాషాయాం - ద్వాదశదినసాధ్య మేతత్కామతత్ర ప్రతిదినం ప్రాతఃకర్మం సాయంకాలేష్వాచార్యేణ పూజితం దేవం యజమానోపి గంధ పుష్పాదిభిః పూజయేత్ || తథాపూర్వస్థాపితేషుచ తస్యను కలశేషు రుగ్వేదాదీక పాఠయేయః - ఋగ్వేదాదిచతుష్టయ పారాయణం కారయేయురిత్యర్థః || పూర్వకుంభేఋగ్వేదం - దక్షిణకుంభే యజుర్వేదం - పశ్చిమకుంభేధర్వాంగిరసం - ఉత్తరకుంభ సామవేదం పాఠయేత్ || వెద చతుష్టయ విరామభావే యథాసంభవం తచ్చాఖ్యాభ్యాంభి శ్చతుర్భిః బ్రాహ్మణైశ్చ త్వారి వేదపారాయణానికారయేత్ || దృష్ట్వా ధృత్వాదస్యకర్మణః రోగనివృత్తిశ్చదృష్టం ప్రధానప్రయోజనం || అవాంతరప్రయోజనంతు దురితా పూర్వ నివృత్తిః || సాచవేదపారాయణ చతుష్టయసాధ్యా || వేదాసామపిచాతుర్విధ్యంస్వతస్సిద్ధం || ఇతి వేదపారాయణకథనం || వేదపారాయణవిధిస్తు పరిభాషాయాం || యద్యపిసామనుషత్యమాణేషు వెదాంతరాజౌ మనధ్యాయావేదాంత రేషు పఠమానేషుసామ్నాం || తథాపివేదచతుష్టయ పారాయణవిధిబలా దేతత్కుంభస్థాపనాచ్చ యావతాపరస్పరసంచారోధికకణాహుతిశ్చనభవేత్తావతి భూభాగే కలశ చతుష్టయం స్థాపయిత్వామధ్యేవానుజేవాధిష్ఠానకలశంస్థాపయేత్ || తద్దశాంశేవహూమగ్ని || యస్మిన్ దేవావాగ్నే దపారోజాయతే తావద్గ్రంథసంఖ్యయా గణయిత్వా తద్దశాంశసంఖ్యయా హూమోవ్యాహృతిభిఃకార్యః || అత్రాయం పరిగణనాదిప్రకారః || మంత్రబ్రాహ్మణేనమితిత్వా యస్మిన్నేదేయావాక్ గ్రంథస్తావంతం ద్వాదశభావిభజ్య ప్రతిదినమేకైకసంఖ్యయా వ్యాహృతిభిహోమః కార్యః || హూమద్రవ్యంవఘృతాక్రాస్తిలాయవావా || ఏషుకర్మదినేషు ప్రథమదినవివ నవగ్రహయజ్ఞోక్తప్రకారేణాదిత్యాది గ్రహాస్థాపయిత్వాగ్రహశాంతిం హోమంతాంనివర్త్య యావత్కామసమాప్తిస్తావత్సాపితాక్ గ్రహాన్ ప్రతిదినం గంధాదిభిస్సనుభ్యవయేత్ || కమాంతేదక్షిణాదీకదద్యాత్ || గ్రహపూజాప్రకారశ్చ పరిభాషాయాందశితః || ద్విజపుంగవశ్చ || ద్విజపుంగవః ఆచార్యః || భద్రాసనగతి || భద్రాసనస్సరూపంతు వినాయకశాంతౌ దశితం || అభిషేకంసమాచరేదితి || ఎవంవిభభద్రాసనాపవిష్వస్యరోగిణ అభిషేకమాచార్యః ఇతర బ్రాహ్మణాన హితోవైదికైర్మంత్రైఃకుర్యాత్ || అభిషేకసమయేచ వానుజేవాధిష్ఠిత కలశోదకంవేదపారాయణోదకం చైకస్మిన్ పాత్రేనిధాయ వినాయకశాంతౌ నవగ్రహయజ్ఞోక్తప్రకారేణ యజమానమభిషిం చేయః || తతః కింకుర్యాదతతహ || తతోద ద్వాద్యథాశక్త్యా గోభూహేమలిలాదికం | బ్రాహ్మణైభ్యస్తథాజేమ మాచార్యాణివేదయేత్ || ఏవంపూర్వోక్త వానుజేవప్రతిమాం || ఎతత్ప్రతిమాదానమంత్రః || ఆదిత్యావసవోరుద్రాః విశ్వేదేవామరుద్గణాః | ప్రీతాస్సవేద్యబోహంతు మమపాపంసుదారుణం || ఇత్యుదీర్య ముమకుభక్త్యాతమాచార్యంక్షమాపయేత్ | ఏవంవిధానైఃకపితై శ్చైతకస్మిన్విశుద్ధ్యతి || *

—* అథ ప్రకారాంతరేణకువృహరమ్. *—

శాతాతపః || కుశ్మీగోవధకారీస్యాన్నరకాంతెస్యవిహృతిః | స్థాపయెద్ధుటమేకంతుపూర్వోక్తద్రవ్య సంయుక్తమ్ || సమంతరప్రోక్త పాండుకువృహరేయానిపంచపల్ల వాదీనిద్రవ్యాభ్యాభిహితాని - తైర్ద్యుక్తమేకంకలశంస్థాపయేత్ || దక్షిణాది - తంకలశందక్షిణాదిశి - కుండస్యదక్షిణభాగత్సర్వః - తామ్రపాత్రంస్య సేత్తత్రతిలపూణంసుపూజితమ్ | తత్రకలశే || తస్యోపరిస్యసేద్యేపంహేమనిషగమితంయమమ్ | యజేత్పురుషసూక్తేనపాపంమేశామ్యతామితి | యమమూర్తికస్తుదక్షిణహస్తేనదండధారిణీ || వామహస్తేనాభయదామహేషరూఢాభవతి || పురుషసూక్తేనయజేత్పూజయేత్ || పూజాప్రకారస్తు పరిభాషాయాం పాపం

మెళుమ్యతామితి । వాసంతరీరెవతకమానంరోగరూప తన్ని దానభూతందురితంచశామ్యతామితిసంకల్పే
 శ్రృతః ॥ సామచారాయగురుర్యతరలశేతత్రకావ్యతః । దశాంశంసహిషాహుత్వాపావమాన్యభిషేచ
 నే ॥ విహితేనకరాజంతమాచార్యాయనివేదయేత్ । సామవేదనిదభావేబహుచంవా యథాలాభోపపన్న
 శాఖాధ్యాయినంవావేదవారాయజేష్యణీత - యావత్పారాయణసమాప్తిప్రతిదినంయామంపూర్వోక్తప్రకా
 రైఃపూజయేత్ ॥ హూమమంత్రాఃవ్యాహృతయః - దశాంశేహోమముకారీశ్వపాండుకుష్ఠరొగహారోక్తరీ
 త్యాంజయః ॥ పావమాన్యేతి ॥ పపమానస్సవజకనః - స్వాధివ్యయేత్యాద్యాన్యస్వ శాఖోక్తాగ్రహ్యః-
 దానమంత్రమాహ॥యమోమహివమూరూథోదిండపాణిభకయావహః- దక్షిణాశాపతిదేవోమమపాపం
 వ్యప్తోమాహ ॥ ఇత్యుచ్చ్యన్యవిస్మయైవంమానంగోధక్తిమావశేత్ । బ్రహ్మగోవధయోరెమాస్యాదన్యా నా
 స్తీనిహంతిః ॥ బ్రహ్మవధస్యసమంతరపూర్వోక్తంకమకగోవధస్యైతదివిభాగః॥

—* ఆధాపరంకుష్ఠహరమ్, *—

శివగీతాయామ్ ॥ యోనరోహంతివైజంతూకకుష్ఠరొగీధవేద్యసః । సాంతాపనంప్రకుర్వీతభగవా నాహ
 శంకరః ॥ సాంతాపనంసాంతపనం ॥ తుద్రజంతుహననఇదంవాయశ్చిత్తం ॥ తత్రాపివ్యాధేరల్పత్వేనస
 లఘూనిగురుణిగురుణీతిగౌతమవచనాత్॥

—* అథకుష్ఠరొగహరవృషభదానమ్, *—

వాముపురాణే॥ కష్ఠీస్తయీధవేదిత్యుపక్రమ్య-అభిహితం॥ అథకుష్ఠహరంవక్ష్యేవృషదానమనుత్తమం॥
 యతుర్కర్మానుకూలగౌతమశ్వరీరసుఖకారకమ్ । పత్రేస్త్రీభిస్తుకుర్వీతద్వాభ్యామేకేనవాపునః ॥ రాజశం
 వృషభంశుద్ధంహేమశ్వరొగ్గురంతిథా । మహేశ్వరైఃసామయాచకుర్వీతతవధిష్ఠితమ్ ॥ మహేశ్వరస్యోమా
 యాశ్చప్రతిమేద్వేనువణశ్చపత్రేస్త్రీభివాద్వాభ్యామేకేనవాకారయేదిత్యాహ ॥ సోవజేప్రతిమేద్వేతు
 పూర్వోక్తేనక్రమేణతు । యథావివదానేనవిత్తశాత్యంనకారయేత్ ॥ అత్రవృషభదానస్యప్రధాన్యా
 దుమామహేశ్వరప్రతిమేనిహితపలత్రితయాదిపరిమాణాదపిన్యూనపరిమాణేనసువజేనకృతేఅపిదోషాలపి
 దోషాయనేత్యేతత్సూచయతి విత్తశాత్యమిశ్లోనేన - వృషభప్రతిమాతూక్తపరిమాణేనైవకార్యా ॥ ప్రధాన
 త్వాత్ - పలాష్టకేకాంస్యపాత్రేస్థాపయేత్సాంవిచక్షణః॥ శ్వేతపుష్పేరక్షతాద్యైశ్చైవతవస్త్రైరిలంకృతమ్ ।
 ఏవంవిధంతంవృషభంకాంస్యపాత్రేవినిషీదేదిత్యథః- (బ్రాహ్మణవిద్యాయాంక్రంస్వాచారం సంయతే
 ద్రియమ్ । సర్వశాస్త్రప్రవక్తారంప్రతిగ్రహపరాబ్రుఖం ॥ గృహమాహూయభక్త్యంతం యథావిధిసమర్ప
 యేత్ । హోమంచపూర్వవతుర్కర్మాన్తంత్రేమాహేశ్వరైస్తథా ॥ పూజనవిధి - స్వగృహాగ్నిక్తప్రకా
 రేతాగ్నింప్రతిష్ఠాస్య సమిద్యర్వాజ్యతలహూమానస్తోత్రసహస్రసంఖ్యయా కుర్వాదిత్యథః - ఉమామ
 హేశ్వరారుద్రప్రకాశకామంత్రాస్తతస్స్వస్వశాఖోక్తాగ్రహ్యః ॥ పూర్వోక్తగుణవిశిష్టేచబ్రాహ్మణేన తం
 వృషభ - వత్యమాణదానమంత్రేష్టమూలేరధిష్ఠానమిత్యనేనశ్లోకేనోమామహేశ్వరపూజాంకారయిత్వా॥
 తతోహూమంనిశితకయిత్వాథవిశిష్టంవృషభంబ్రాహ్మణాయేదద్యాత్ - దానప్రకారమాహ॥ ఉదబ్రుఖోప
 విష్టాయమహాదేవస్యసన్నిధౌ । బ్రాహ్మణోవ్యాధితోదద్యాన్తంత్రేతానేనధమకతః ॥ దానమంత్రః॥ అష్ట
 మూలేరధిష్ఠానంకృపయావృషభస్వజ । శ్వేతమాదుంబరంసర్వవృషభవాచిత్రమేవచ ॥ త్వగ్గోవజనితంయ

చ్చ మండలాన్యథవాహర । సవకమవిపాకార్థంపావతీనాథసవక ॥ కువ్వహాభససర్వేశామహంపా
వతీపతే । వ్యవభస్వజెతి ॥ ధ్వజభిసంబుద్ధ్యంతంభిన్నపదం ॥ అప్తమూలేధ్వజెతివ్యవభ ౨ శేషణం॥

ఇతికుష్టహరవ్యవభదానమ్.

—* అథహీనకుష్టహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ మాతృగామీభవెద్యస్తుశస్యలింగంవివశ్యతి । చంఛాలీగమనేచైవహీనకష్టః ప్రజాయతే॥
అత్రచప్రతిక్రియాలింగహానిహరేప్రసంగాత్పూర్వమేవదశిః లేతి శాత్రలిఖితా ॥ *

—* అథరక్తకుష్టహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ దీప్తితస్త్రిప్రసంగేనజాయతేరక్తకుష్టవాక్ । తత్స్వాతకవిశుద్ధ్యథాంప్రాజాపత్యంసమా
చరత్ ॥ ఇతిరక్తకుష్టహరమ్.

—* అథపీతకుష్టహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ స్వసుతాగమనేచైవపీతకుష్టః ప్రజాయతే । తస్యప్రతిక్రియాంకతుకం పూర్వతఃకలశంన్య
సేత్ ॥ పూర్వదిగ్భాగే హేమామస్థానాపేక్షయైత్యధికః । కలశేచపాండుకుష్టహరౌక్తాని పంచ పల్లవాదీని
స్థాపయేత్ ॥ యస్తింశ్చవిసేయావద్వత్సమాజవేదపారాయణంజాయతే. తద్దశాంశహేమామో వ్యాహృతిభిః
కార్యః ॥ హేమద్రవ్యంచఘృతాక్తాస్త్రీలాయవాః - అగ్నిస్థాపనంచస్వగృహ్యాయాక్తమాగేణ - దశాంశ
హోమేదశాంశకల్పనాప్రకారస్తుపాండుకుష్టరోగహరేభిహితః ॥ పూర్వతః కలశంన్యసేదిత్యుక్త మధునాత
తగ్గలశాలంకరణప్రకారమాహ ॥ పీతవస్త్రేసమాభ్యర్చనంపీతమాల్యాదిభూషితమ్ । కలశంస్థాపయేత్పీతంవ
స్త్రేతుపీతవస్త్రాదిభూషితమితిచ్ఛేదః ॥ తస్మింకలశేవత్సమాజగుణోపేతమింద్రంస్థాపయేదిత్యాహ - తస్యోప
రిత్యసేదేవంహోమపాత్రేసురేశ్వరమ్ । సువణకపట్నవిష్కేణ నిమిశతంచజఘానిమ్ ॥ యజేత్పురుష
సూక్తేన వాసవంవిష్ణురూపిణమ్ । సర్వాషధియుతేకుంభేరుగ్వేదంతుసమాపయేత్ ॥ వజ్రధారిణమిత్యాది॥
ఇంద్రమూర్తిఃస్తువజ్రాభయకరావజ్రధ్వజాదిరావతమారుధాదభవేత్ - యజేత్పురుషసూక్తసేతి ॥ యజే
త్పూజయేత్ ॥ పూజావిధానంశుపరిభాషాయాం - రుగ్వేదంసమాపయేదితి - రుగ్వేద పారాయణం కు
కుర్యాదిత్యధికః ॥ రుగ్వేదవదధావే యథాసంభవశౌఖ్యాధ్యాయినావేదపారాయణంకారయేత్ ॥ యావ
ద్దేవసమాప్తివప్రతిదినమింద్రంశేత్ప్రీతిశక్తైఃస్వస్వసాఖాక్రమంత్రైః పూజయేత్ - ఇంద్రప్రకాశకమం
త్రాస్తుపూర్వముక్తాః - తథావత్సమాజప్రతిమాప్రతిదినంపూజనీయా ॥ రోగప్రతిమాలక్షణంవలత్రైవప్ర
కరణంలేప్యత్పాదయిష్యతే ॥ అత్రప్రయోగస్మయూత్రకృచ్ఛిహరవరుణమూర్తిదానోక్తావిజ్ఞేయః॥ కలశ
స్థాపనాదివిశేషోక్త్రైవదశికః - రక్తకుష్టాధిదేవతాయైనమోనవః - పీతకుష్టాధిదేవతాయైనమోనవః॥
ఇతివరోగప్రతిమాపూజాయామంత్రాపూహయ్యా - అధునాతామేవరోగప్రతిమామాహ ॥ సువణకపుత్రి
కాంకృత్వాసువణకదశకేనతు ॥ దద్యాద్విప్రాయసంపూజ్యనిష్పాపస్యామితిబ్రువక । పీతస్సువణకశబ్దో

త్రద్రవ్యవాచీ - అపరిపరిమాణవాచీ - సువణలతాగంధపూర్ణముక్తం - సాంప్రతిమంద్రప్రతిమామా
వా || దేవానామపియోదేవోవజ్రనికేతనః | శతయజ్ఞస్సహస్రాక్షో మమపాపంశ్చపోహతు || ఇమం
మంత్రంసముచ్చార్య ఆచార్యా రుద్రాధిపతి | దద్యాద్దేవంసహస్రాక్షంస్వపాఃసోపశాంతయే || *

—* అథగుల్ఫకువృహః. *—

శాతాతపః || భౌత్యజాయాభిగమనేగుల్ఫకువృఃప్రజాయతే | స్వవధూగమనేచైవకృష్ణకువృఃప్రజాయతే ||
స్వవధూః స్వపుత్రభార్యా - తేనకార్యంవిశుద్ధ్యథంప్రాగుక్తచ్యుథంమేవచ | కశాంశహేమామ స్సర్వ
త్రఘృతాక్షైఃకియతేతతః || పాగుక్తచ్యుథంమతి || ప్రాక్పద్మాపికంప్రస్తుతంసదధంవాపికప్రా
గుక్తచ్యుథంమత్స్యస్వసమనంతరిం కువృరోగోక్తస్యథః || తద్యథా || కలశస్థాపనప్రకారః పూర్వోక్త
ఏవ || సువణనిమగ్రతయేణేంద్రప్రతిమా - సువణంపంచకేనరోగప్రతిమా - రుగ్వేదేతదభావేవేదాం
తరేవాసంహితామాత్రస్యపారాయణమతి - పూర్వోక్తాధికల్పనా || పూజాదిప్రకారస్తుతద్వదేవ || *

—* అథకటికవృహః. *—

శాతాతపః || పితృశ్చపత్నీగమనాత్కటికవృఃప్రజాయతే | నివృత్తిస్సైనకతః వ్యాకన్యాదానేన యత్న
తః || ఉత్తిరోగానుసారేణ త్రివషాదినమాచరేత్ | కన్యాదానాసంభవేనన్యంధనాదినాప్రలోభ్యతస్తాత్క
న్యాదానఫలంగ్రాహ్యం || కన్యాదానజనితసుకృతాపనోద్యత్వాదస్యదుష్కరణః | ఉత్తేతిపత్యంతరం-
అత్రవాపికాదిప్రాయశ్చిత్తాదరణం || *

—* అథనేత్రకువృహః. *—

శాతాతపః || మాతులాన్యస్తుగమనాన్నేత్రకువృఃప్రజాయతే | కృష్ణాజినప్రదానేన ప్రాయశ్చిత్తంస
మావత్ || యదగమ్యానుసంబద్ధంప్రాయశ్చిత్తముదీరతమ్ | తదేవమునిభిః ప్రోక్తంనియతంతత్సతాస్వపి ||
పూర్వోక్తత్రైవాపికంప్రాయశ్చిత్తంసమాచరేదిశ్యథః || కృష్ణాజినదానంఽష్టున్నతా || అథవై శాఖ్యాం
పౌణికమాస్యాంకృష్ణాజినంసఖురంసశృంగం || సువణశృంగంరౌప్యఖురంముక్తాలంగూలభూషితం | ఆవి
కేతప్రేప్రసారితేప్రసారయేత్ || తతస్త్రివైఃప్రచ్ఛాదయేత్ || సువణనాభించకుర్యాత్ - అహతేనవాసో
యుగేనప్రచ్ఛాదయేత్ || సర్వరత్నగంధైశ్చాలంకుర్యాత్ చతస్సమన్తకుచత్వారిత్రజసపాత్రాణీషీరదధి
మధుసపికాఃపూర్ణాణిదద్యాత్ - అహితాగ్నయేబ్రాహ్మణాయాలంకృతాయవాసోయుగేనప్రచ్ఛాదయేదితి ||
అస్యాథః - తేదకాలామాత్యేప్రదశికతాః || వైశాఖపూర్ణిమాచైవగ్రహణంశశిసూర్యయోః | పౌ
ణికమాసీతధామాఘాతసాధికాణికీతథా || ఉత్తరాయణద్వాదశ్యాంతస్యాం దత్రంమహాఫలమతి | వ్యాధిం
మిత్రకాలశ్చాతాతపవచనేనప్రాక్ప్రదశికతః || కృష్ణమృగాజినంసఖురంసశృంగంసువణశృంగసహితంపున
శ్చరౌప్యఖురౌహేమశృంగరజితదంతాలంకృతంమాత్రికఘటితపుచ్ఛయంతంపద్మమాలంకృత పుచ్ఛోపేతంవా
నేత్రయోమాణాక్కికశోభితంకృష్ణమృగచమప్రసారయేత్ || కంబళేకృష్ణాజినమాస్తీర్యతస్య ఖురాదిషురా
ప్యఖురాదీనిస్థాపయేదిత్యథః || తథామాత్యే || గోమయేనోపలిప్తేతుకుచాచేనైవరాధిప | ఆదావేవస
మాస్తీర్యశోభనంవస్త్రమావికమ్ || తతస్సశృంగంసఖురమాస్తరేతర్మస్తమాగణమ్ | కృష్ణమాగణం

కృష్ణమృగసంబంధితమేత్యథః ॥ కథావ్యంతుక్తశ్చ౦గంతద్యౌఃస్వదంతంతదైవద । లాంగూలె విద్రుం
 చైవనేత్రయోమాక్షికంతథేతి ॥ తతస్తితైఃప్రచ్ఛాదయేత్ - సువణానాభిం కుర్యాత్ - అహతేనవా
 సోయుగ్మప్రచ్ఛాదయేత్ - సర్వరత్నగంధైశ్చాలంకుర్యాత్ - చతస్పదుపితువత్సారిలైజనానివాత్యాణి
 క్షీరదధిమధుసపిఃపూర్ణాణానిదద్యాదితి ॥ తిలైఃప్రచ్ఛాదయేత్ అజినంతిలై రాత్నసమం రాశిమజినేకుర్యాది
 త్యథః ॥ తత్రరాశాసువణాంసోడశమాషాష్టకంవా - సువణం హేమవాత క్త్యనుచారేణచాభిస్థానే
 మధ్యేపిక్షిపేత్ ॥ ఎతదేవసువణానాభిత్వం ॥ అహతంవాసోమాతనవస్త్రం ॥ అత్రవస్త్రద్వయమువాత్తం॥
 అత్రైవమేవాభిహితం ॥ అతోవస్త్రవిషయవికల్పః - కృష్ణాజినస్యచతస్పదుపితుక్షీరాదిపరిపూరితానిలైజ
 నానివాత్రాణిసావణరాజితాదీనివాత్రాణిశక్త్యనుచారేణదధిత - లైజసవాత్రేషుసర్వథా అశక్తశ్చేన్న
 ద్భూయానివాక్షీరాదిపూరితానిస్యః ॥ సతసంభవైజనానాం మృణ్మయానాంద సముచ్ఛయః - అన్యథాశ
 క్త్యపేక్షయావికల్పః ॥ ఎతదభిషామైజైవమాత్సేయ ॥ తిలై రాత్నసమంకృత్వావాసనాచ్ఛాదయద్భుతః॥ సు
 వణానాభంతతుర్యాద్యథాశక్త్యావిశేషతః । రత్నైగ్గంధైర్వథాశక్త్యాతస్యాంపితువవివ్యసేత్ ॥ ధాతు
 పాత్రాణివత్సారిపితువద్యాద్యథాక్రమమ్ । మృణ్మయేషుపాత్రేషుపూర్వాద్దితుక్రమేణత్ ॥ ఘృతంక్షీరం
 దధిక్షౌద్రమేవంకుర్యాద్విచక్షణంతి ॥ విష్ణువదనాదిహ్వాహితాగ్నయే కృష్ణాజినందద్యాదిత్యస్తీ - అశఅహి
 తాగ్నిముఖ్యస్తస్ప్రదానే - తదభావేన్యోప్యనుత్పన్నాగ్నిగ్రాహ్యః ॥ అత్రదానేఫలశుతివిష్ణుస్తృతా
 వేవోక్తా ॥ అత్రగాధాభవంతి - యస్తుకృష్ణాజినందద్యాత్సఖుంశృంగసంయుతం - తిలైః ప్రచ్ఛాద్య హే
 సోభిస్సర్వరత్నైర్వరలంకృతం ॥ ససముద్రగృహతేనసజైలవచకౌననా । చతురంతాదవెదత్రాస్థివివాత్రసం
 శయః ॥ కృష్ణాజినేతిలాన్యూత్వాహరణ్యంమధుసపిః ॥ దదాతియస్తునివాయసర్వంతరతదుపగ్మసమితి॥
 ఇతికృష్ణాజినదానవిధిః.

—* అథశ్వేతోష్ఠత్వహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ తాంబూలహరణేచైవశ్వేతోష్ఠస్సంప్రజాయతే । దక్షిణాసహితందద్యాత్సవైధూర్య
 మణితథా॥

—* అథచిత్రకుష్ఠహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ రూప్యహృన్నరకస్యాంతేజాయతేచిత్రకుష్ఠవాక్ । ప్రాజాపత్యశ్రయంకృత్వాదేయంరూ
 ప్యపలత్రయం॥

—* అథాదుంబరకుష్ఠహరమ్.

శాతాతపః ॥ ఔదుంబరీతామృహోరొనరకాంతేప్రజాయతే । ప్రాజాపత్యశ్రయంకృత్వాతామృం పలశ
 తందిశేత్॥

—* అథకుష్ఠరొగప్రతిమోదానమ్. *—

తల్లక్షణంకమవిపాకసారై । కుష్ఠఃకుంచితసర్వాంగశ్శూలయజ్ఞోపవీతధృక్ । ధావన్వానిహర శ్శుద్ధ
 స్త్రిణైఃకింకిణీయుతః ॥ పూజావిధానంత్యాశంకోదేవతాతత్రేత్యాదినా పరిభాషాయాం రొగప్రతిమో
 దానేనిరూపితం॥
 ఇతికుష్ఠరొగహరప్రతిమోదానమ్.

—* అథస్త్రీనామపుష్పవతీత్వాదిహారాణి. *

త్రాపితామసః యుత్విపాసాతురంచారితాకరమవమప్యయామృష్టాన్మంస్తయమశ్వాతినసాపుష్పవతీ
భవేత్ || మిథునానిచపంచాశద్ధోజయోత్తస్త్రిస్తయే | చంద్రాత్సైబాగ్మవస్తూచితేభ్యశ్చక్త్యనుసారతః ||
ఇతవస్తవరాజంచహరిద్రాంచైవధాన్యకమ్ | వికారవచ్చగోక్షీరంకనూలంకుంభమంతథా | అవణం చాప్త
మంహ్యేతత్సేభాగ్యాప్తకమువ్యతే | స్తవరాజస్సౌఖ్యాగ్గకం || సువర్ణాదావక్రగవ్యమువ్యతే - కర్పూరౌ
వాశర్కరావా - వికారవచ్చగోక్షీరమితి - క్షీరనిమిత్తాభ్యామ్ - వికారాః - జఢ్యాదీనివా || తద్యు
క్తమిత్యర్థః - ఇతవస్తవరాజంచహరిద్రాంచైవధాన్యకమ్ | ఇ - య - నిష్పావాధాన్యవిశేషాః | ఇ
తవస్తవరాజశ్చక్షీరకంచైవధాన్యకమిన్యపివాపత్యతే || అత్రప్రతిబంధంభిక్యేతక్త్యనుసారేణోక్తమకం
అవృత్తిరక్షప్తవ్యా ||

—* అథవంధ్యాత్వహాసుజగదేనుదానమ్. *

యథా|| వాయుపురాణే|| చావిధాతుయావంధ్యాభవేత్సంసారోచితాత్ | వక్ష్యేత్స్య ప్రతిః పంథ
త్వరూపంసిబోధమే || హిరణ్యేనయథాశక్త్యాసవత్సాంకారయేత్సధామ్ || ధేనుంపతెనవత్సంచ సోమగు
రురబ్రవీత్ | హిరణ్యేనయథాశక్త్యా || పతెనవాతదధేవవేతిశక్త్యనుసారేణకుర్యాదిత్యర్థః || ధేనుం
రూప్యఖురామితి || ఘంటాంగలైరిబద్ధీయాత్సవత్సాప్రాశ్చుంశ్చుచిః | చందనాగరుకర్పూరగంధమాల్యై
స్సుశోభనైః || ఉపచారైర్హృదశభిన్దకవెద్యంపాయసంభవేత్ | మోదుకంచతథాపూపంగుడం అవణమేవ
వా || జీరకంచసువిస్త్రీజేశూరైరేణుయదృథే | ధేనారేకంప్రదాతవ్యంబ్రాహ్మణస్త్రీమచైవహి | వడ
మ్బాదశవాదవ్యాత్తనంతరమేవచ || ఉపచారైరితి || పూజయేదితిశేషః - మోదుకాదిభిఃపరిపూరితమేకం
శూపకంధేనాః పురస్తాన్ధృపయిత్యాఉక్తద్రవ్యపరిపూరితాన్యేవశూరౌజీవడష్టాదశవాసభర్తృ కాభ్యో
బ్రాహ్మణస్త్రీభ్యోదద్యాదిత్యర్థః - బ్రాహ్మణంసర్వశాస్త్రీభ్యఃకుశలంభమకవేదినం | ఆహూయభక్త్యాసం
పూజ్యవస్త్రాద్యైగంధపుష్పకైః || తేనైవకారయేత్పూజామాదృతోధేనువత్సయోః | హోమంచకార
యేత్పూజామాదృతోధేనువత్సయోః || సూమంచకారయేత్తత్రసమిదాజ్యవరూతఃటమ్ | పూజాయాం
హోమేవమంత్రమాహ || సోమోధేనుమితిగుంతంసమచ్యుతతఃపుకః - అస్యగౌతమఋషిః - ధేనుదే
వతా - త్రిష్టుప్తంచః-నిసీతాధేవియోగః - సోమోధేనుమిత్యాదిసోమేవినియక్తాయాఅప్యస్యాస్సంయో
గప్రథక్త్వన్యాయేనాతధేనురేవదేవతా - జూపముత్కటంకానయేదిత్యభిధానాత్సమిదాదీభిఃప్రత్యేకమస్తో
త్రరసహస్రంకుర్యాత్ - ధేనుదానప్రకారమాహ || మంత్రేణానేనవిధివత్సచ్చేహస్తోనిధాయచ | దాన
మంత్రమాహ || సాధకాశ్లోకద్వయేన - ధేనుర్యాంగిరసాంసతేప్రతిష్ఠాసురభేశ్చయా | ఇంద్రస్యచతథాభా
నోరగైశ్చవరుగస్యచ || యస్యగావీప్రవతకంథేవనేషూపవనేమవ | ప్రీణంతుతామవసదాయథాపుత్ర
ప్రదాస్సుఖం || ప్రయశ్చంబుదివారాత్రమపిచ్ఛేదంచసంతతేః | ఎవందత్వాశుతద్దానంప్రణివత్య విసజ్జ
యేత్ || అత్రకమణిస్త్రీపుంసయోవికళితయోఃప్రత్యేకంవాయథానిమిత్తమధికారః ||

—* అథగర్భాశ్రావహరయజ్ఞోపవీతదానమ్. *

అత్రనిదానంసృగ్ధగౌతమఃఆహ || స్రవగ్ధర్భాభవేత్సానుబాలకంహంతియాపిప్తేః || వాయుపురాణే|| య

జ్ఞాపవీతంకుర్వీతకాంచనంచస్వకక్రితః । అత్యంతవణియు కైసరాజితంచాపరీమళమ్ ॥ అర్చనా
యు కైసరాంచనేత్యస్వయః - ఉత్కృష్టమిత్యథః - తేనకాంచనేవనత్వమాణపరాదిమితేనస్వకక్రితః
యజ్ఞాపవీతంకుర్వీతకారయేదిత్యథః ॥ తథాసమీచీసరాజితము త్తరీయంబ - ఉపయత్ర ప్రమాణమాహ
పరాధానతదధానతదధానధానవాపునః । గ్రంధిప్రదేశేదేయంతుమాక్రికం బ్రజమవచ ॥ యజ్ఞాపవీత
స్యగ్రంధిస్థానమాక్రికం - ఉత్తరీయస్యతువజ్రమితివిచేకః ॥ ప్రత్యాశ్యపంచగజ్యేరగాయత్యాశామ్రభాజ
నే । ద్రోణప్రమాణంతస్త్రిపునిక్షిపేద్దధిమధ్యతః ॥ ఆజ్యస్యోపరిసంస్థాప్యహుస్యపవీతంసుసూజితమ్ । గంధపు
ష్పాత్రత్రైధూకైఃకైఃపేద్యైరపిభక్తిః ॥ పంచగవ్యస్థానేగాయత్యామంత్రర్వేదోపాదానావనశిష్ట పూ
జాయామపిసైవమంత్రః ॥ ఏవంప్రత్యాశితముపవీతము త్తరీయంచ తామ్రభాజనేనిక్షిపేత్ ॥ కథమత్యంతఅహా॥
ద్రోణప్రమాణమిత్యాది ॥ అమృతభాజః - ద్రోణప్రమాణంచధిత్స్త్రికామ్రభాజనేమధ్యతః మధ్యేనిక్షిపేత్ ॥
దధ్నుఉపర్యాజ్యంతత్ప్రమాణంయథాలాభోపపక్వప్రమాణంవాస్థాపయేత్ - శ్రుతద్రోణప్రమాణ పరిత్యా
గకారణాభావాత్తత్ప్రమాణత్వమాజ్యస్య - ఆజ్యస్యోపరిసంస్థాప్యముపవీతమిత్యత్రత్యాజ్యసంబంధిత్యేన
రిమాతాశ్రవణాత్ ద్రోణపరిమితాజ్యాసంభవేయథాలాభోపపక్వప్రమాణమాజ్యమితివ్యవస్థా॥తత్రచాశ్చై
ఉపవీతము త్తరీయంచనిక్షిపేత్ । తదుపవీతంసుపూజితంసురార్ణాత్ - యుక్తంచైతత్ ॥ ఉపవీతస్య గభాస్థానీయ
త్వాద్దధ్యాదేశ్యజరాయాదిస్థానీయత్వాచ్చ ॥ ఉపవీతంసుపూజితమిత్యత్రోపవీతశబ్దసహచరితము త్తరీయము
పిలక్షఅయతీతితత్సహచరితమేవోత్తరీయసహచరితముపవీతంనిక్షిప్యపూజయేదితి ॥ కృతానంతరంకృత్యమా
హ - తతోబ్రాహ్మణమాచూరయహోమంత్రచకారయేత్ ॥ తిలైరాశ్చైనమధునామిశ్రైరప్యేత్తరంశతం॥
హేమమంత్రావ్యాహృతయోగాయత్రీవా - తస్మైహుతవతేదేయంచస్త్రాద్యైః పూజితాయమ ॥ మంత్రే
కానేనవిధితస్త్రిపుణాయోపవీతకమ్ । ఉపవీతంపరమిదంబ్రహ్మణావిధృతంపురా ॥ భవనాకాన్యదానే
నగభాంసంధారయేహ్యహమ్ । అత్రద్వితీయాథాస్యాయషధః - భవనాకా-సంసారేద్విజకమణిష్పాద
కత్వేనయతస్తారయితుంప్రవృత్తమతోనారివనాకా- అధవా- భవనాకా- భవఉస్పర్శిరపత్యోత్పత్తిరెవహీ
తా-తాసామపత్యోత్పత్తిరెవహీతా- తాసామపత్యోత్పత్తిచాయకత్వేనపున్నామ్నాదిసరకౌతారకత్వాన్నా
రివనాకా- శిష్టంస్పృష్టం-ధనాశ్రయిభ్యాస్తాజేభ్యోతస్త్రికాలేప్రదాపయేత్ । అనుప్రజ్యతథాచార్యంప్రణిపత్య
క్షమాపయేత్ । గభాస్థానపూర్వాద్రోణాదేవకృత్యావిముఖ్యతే॥ అస్మిన్గృహణప్రయోగాభివారః॥

—* అశ్వసవవ్యోనితోజితహరమ్. *—

(పత్తి)

త్రైతకవిషయము గ్రంథము ॥ మానోపవాసినీచారిత్రకప్రసాపయేద్గది । యుగసంపర్కదామేగజా
యతేనాన్యజన్మని ॥ ప్రవక్ష్యామహాయానాతస్మిన్మృతిహోబ్రుతే ॥ మానోపవాసంకుర్వీత తథామాసం
పయోబ్రుతమ్॥

—* అథస్త్రీస్తన్యాశ్రయహరమ్. *—

కర్తవ్యవిషయముల గ్రంథము ॥ శ్రీరంముష్టాలియానారీపూర్వజన్మనిసువ్రతా । బన్తాంతరేతుతస్మైజైశ్రీరంస
ప్రవక్ష్యామహాయానాతస్మిన్మృతిహోబ్రుతే ॥ మానోపవాసంకుర్వీత తథామాసం
పయోబ్రుతమ్॥

—* అథ మృతపుత్రత్వహరమ్. *—

కాతాతపః ॥ బాలభూతీవపురుషో మృతవత్సఃప్రజాయతే । బ్రాహ్మణోహ్యహనంచైవ కతకన్యంతేనశు
భ్యలి ॥ క్రవణంహరివంశస్యకతకన్యంచయథావిధి । మహారుద్రజపంచైవ కారయేచ్ఛయథావిధి ॥ బహుయా
న్యవశాంశేనదూర్వామాజ్యపరిఘ్న తాం । ఏకాదశస్వణకానిమోః ప్రచాతవ్యాశ్చదక్షిణా ॥ ఏకాదశపక్షాం
ప్రసవ దద్యాద్విలాససారతః । అన్యేభ్యోపియథాశక్త్యా ద్విజేభ్యోదక్షిణాంచశేత్ ॥ స్నాప్తిరౌదంపతీ
చక్రాన్తంత్రైవకారుణైవత్రైః । ఆచార్యాదప్రదేయాని వస్త్రాంకరణానిచ ॥

ఇతి మృతపుత్రత్వహరమ్.

—* అథానపశ్యత్వ హరమ్. *—

తత్ర కాతాతపః ॥ విప్రరత్నాచహరియః సోనపత్యఃప్రజాయతే । తేనకార్యంవిశుద్ధ్యథాం మహారుద్ర
బహుదికం ॥ మృతవత్సోఽతస్సర్వావిధిస్తత్రవిధీయతే । దశాంశహూతుకతకన్యః పలాశేనయథావిధి ॥

—* ఇత్యనపశ్యత్వ హరమ్. *—

—* అథ మృతపుత్రత్వచమకీలత్వహరమ్. *—

కమణిపాకసంగ్రహే ॥ అష్టకాదిపితృశ్రాద్ధ హీనోనిశ్చంకభూతకః । పాణినాంసతతంచ్యేషీ గురుద్యే
సీతథావరః ॥ భక్షకోమ్మగళాబస్య నరకాంతేవజన్మని । మృతపుత్రశ్చర్మకీలవ్యాధియుక్తోభవేచ్ఛసః ॥ దుమణా
త్రైవజాయేతతస్యేయంనిష్కృతిఃపరా । కృచ్ఛాదాంద్రాయణేకుర్యాద్ధౌమంకూశ్మాండసంజ్ఞికం ॥ గణ
హూమంస్వణకదానం భూమిదానంతథావరం । కన్యాదానంచపంచమ్యాం శ్రాద్ధంకుర్వీతయత్నతః ॥ స
మాసనామజాపీచ భవేదేవవిముచ్యతే ॥

—* ఇతి మృతపుత్రత్వవిష్య చమకీలత్వహరమ్. *—

—* అథ చతుర్విధ వంశ్యాత్వహర స్నానవిధిః. *—

కాంతిహేమాద్రాభవిష్కృతై ॥ మృతవత్సానాయానారీ దుభాగాఋషువజితాతా । యాసూతేకన్యకా
చంధ్యా స్నానమాసాంవిధీయతే ॥ అష్టమ్యాంబాచతుర్దశ్యాం జీవహాసపరాయణా । ఋతౌశుద్ధాచతుర్దశా
హ్నిప్రాప్తసూర్యవిసేధనా ॥ సద్యోస్తుసంగమేకుర్యాన్మహానద్యోవిక శేషతః । శివాయేతథాగోష్ఠే గు
హితాఽర్చ్యగ్రహంకరే ॥ ఆహాశాగ్నింస్వజంకాంతం ధమకజ్జంసత్యవాదినం । స్నానాథాంప్రాథమోదే
వం నిపుణంరుద్రకక్షణే ॥ తతస్తుచుంటపంకుర్యాత్ చతురస్రముదకపునం । గంధచందనమాల్యంబ గోవి
యేనాసులేపయేత్ ॥ తస్మిన్యేకేతరజసా సంపూర్ణాంపత్నమాలిఖేత్ । మధ్యేతస్యచహాదేవం స్థాపయే
త్కణిణకౌపరి ॥ దద్యాన్తశ్చేషునంద్యాదీక చతుర్ముఖవిధిపూర్వకం । సంధ్యాదీత్యాదినా భృంగీ మహాకాళ
గణేశానాం పరిగ్రహః ॥ ఇంద్రాదిలోకపాలాంశ్చ దధేన్వత్తసుచిన్యసేత్ । దేవీంవినాయకంప్రైవ స్థాపయే

పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిః || దత్తాత్ర్యుః గంధపుష్పంచ ధూపం దీపం గుడోదనం | భక్త్యాన్నానావిధాన్ దద్యాత్ ఫలా
ని వివిధాని చ || చతుష్కాణేమభ్యం గారుమశ్యత్తదశపూరితం | ఏతైకం వివృతే ద్భృక్ష్మైః సర్వాషధిసమన్వితం ||
మః టపస్యచతుర్థికా తు దద్యాద్భుజబలంతథా | అగ్నేయాం దిశిః తేజఃవ్యం మంటపస్య సమీపతః || మంట
టపస్య సమీపస్థో జపేద్రుద్రాస్విమత్సః | యావదేకాదశగుణాన్ పునరేవ జపేత్తుతాన్ || ద్వితీయస్యాగ్నికా
ర్యస్యక తాన్ చ బ్రహ్మణోభవేత్ || ద్వితీయస్యాగ్నికార్యస్య గ్రహ హోమస్య || అగ్నికార్కం శుభేకుండే పత్ర
పుష్పైః గలంకృతే | లవణం పయసాయుక్తం ఘృతేన చ ధూనాననా || మానస్తోకేన చ జపా కృతే హోమేన వగ్ర
హే | రుద్రజాప్యకృతాచార్యం సితచందనచరణితం || సితవస్త్రపరీధానం సీతచూర్ణవిధూషితం | శోభయే
తగ్రం కణైరుక్మకణావేష్టాం గుళీయతైః | పూర్వమండలవత్కార్యం ద్వితీయం మండలం శుభం || తస్య మధ్యేతు
సానారీశ్వరపుష్పైః గలంకృతే | సుఖాసీనోపవిష్టాస్యా దాచాన్యైః రుద్రజాపకః || ఆభిషేచేత్తత్ర శ్చైనా మకన్
పత్రపుటాంబునా | చతుష్షష్టిరుచాం మంత్రైర్వత్తేనైకాదశేభిః || శతాని సప్తవణానాం చతుర్భిరధికా
నితు || పథాన్ నామితి ఋచాంతాసాం చతుష్షష్టిసంఖ్యానామేకాదశకృత్వః పరితానామియం సంఖ్యా || అచ్ఛి
ద్రదేవేతి ఋతేణ స్నానాథకం వినివేశయేత్ | అశ్వస్థానార్థజస్థానాద్వల్మికాత్సంగమాల్ సూదాత్ || వేశ్యాం
గణాద్రాజగృహాల్ గోష్ఠాదానీయవైమృదం | సర్వాషధీం గోదనాంచ నదీతీర్థాదకాని చ || ఎతత్సంక్షి
ప్యకలశే కుశలాకాచిదంగనా | రుద్రాభిజయైవ తతః స్నాపయేత్కలశేన తాం || తోయపూజానకలశైరశ్వ
త్థదశపూరితైః | సర్వదిక్పంథితైః పశ్చాత్ స్నాపయేత్కలశాత్ తైః || ఎవం స్నాతాస్నాపకాయదద్యాద్ధాన్
చ ధనంతథా | హేతుశేవాత్రనిర్దిష్టా దక్షిణాగౌరవయస్వినీ || బ్రాహ్మణానామథాన్యేషాం స్వశక్త్యా ముని
పుంగవ | స్రగ్వస్త్రాకాంచనాదీని దత్తాసర్వాకామహయేత్ || కృతేనానేన విప్రేంద్ర రుద్రస్నానేన భా
మినీ | సుభగాకాంతిసంయుక్తా బహుపుత్రాప్రజాయతే || సర్వేష్వపిచ మాసేషు బ్రాహ్మణానుమతేషు |
తస్మాదవశ్యంతే తేజఃవ్యం పుత్రస్త్రీసుఖమిచ్ఛతా || యాస్మానమాదరతిరౌద్రమతీహవంధ్యా శ్రద్ధాయుతాద్విజవ
రానుమతేన సాసీత్ | శ్లాశాస్నిహత్యసకలాన్ స్వశరీరభాజౌ భతుః 8 (వియాభవతి భారతజీవవత్సాన్ ||

—* ఇతి వంధ్యాత్వహరం రుద్రస్నానం. *

—* అథ ఏకవస్త్రస్నానమ్. *

యత్స్వయాకథితం స్వామిన్ ఎకవస్త్రాభిషేచనం | దంపత్యౌరవపత్యాది దాహాగ్న్యశమనం పరం || విధిం
తస్యాభిలంబూహేయధాశ్రుతినిరూపితం | దేవతాకాత్రకేమంత్రాః కొవిధికింపలంతతః || కీర్త్యగ్న్యస్త్రం న బం
ధాథకం ఉభాభ్యామేవ తత్సంహారః | తత్కాత్రకేథమాపశ్యసిద్ధిస్సాగ్నిస్సరయోపి తోః || శ్రీసూర్యఉవాచ || పురా
కల్పావసానేతు కల్పస్యాస్య సమద్భవే | ఉపదివ్యం యథాదిప్తం శ్రుతిస్త్వాగవిధిర్నిధిః || సప్తారతవయాన్
ప్రమనసానప్రజాపతిః | తెయదాతపసాన్ క్లిష్టానశేకున్ క్లిష్ఠిసాధనే || శివమారాభ్యునిషసా ప్రసన్నం సమయా
చత | ప్రజామేవ ప్రజాకామః ప్రజాపతిరువాచతం || భగవత్తపసాన్ క్లిష్టాన్ ప్రజామేతోః ప్రజానుతే | అక
మన్వచ నాదూరా మహూదారి సులక్షణాః || తతోపి సః ప్రజాసిద్ధిర్నాస్తాకం శివయాచతే | పూజాథకంత్యాం
ప్రపన్నాస్సోష్ఠి బ్రూహేతస్మిద్ధిక్పద్మిధి || ప్రాథితస్తత్రదాశంఘః ఊం ధ్యాత్వా బ్రవీచ్చతాన్ | శ్రుణుధ్వం
మనయాస్స వేద యద్యప్తం జ్ఞానచతుషా || అనపత్యకరం కమన్ చక్రయత్పూర్వసంప్రసే | కాలాద్యక్తావశేషం
యదౌధాగ్న్యం తత్ప్రకీర్తితం || తస్య నాశాయవిధివత్ సహపత్యేకవాససా | స్నాత్వా సస్యాగ్నిధిం పుత్ర

సంతలేశ్యేయత్యథ | ఇహ్యక్వాంశిః కథేకం నా రకు స్వక్ ము తే || అధైకవసనస్సాన విధింతత్మే
వదామ్యహం | యథాశ్రుతంతథాద్యమం శుభిభ్యో హ్యహం శుభేమాసిసివేతే స్వానుకూల
గ్రహేదినే | నదనద్యోస్సమాయోగే వహనవ్యోగయోగసి ధిం వివిధమాస్థాయ పత్న్యానహసమ
హాణం | విధాయశ్రద్ధయా ముక్తౌ మంత్రే మునిమిది మేల్ ముహూర్తే కలకలం యన్తయూపూర్వ
జన్మని | పంచధాపత్యదుఃఖాఖ్యం దౌభావగ్రహముం తే || వాప్తం న వి శా రవిధివద్విధిముత్త
మం | సహపత్న్యాదివానాథ తత్రసిద్ధిప్రయోగమే || పంచమచ్చా వ్యసద్వస్త్రం హం ద్విదశాత్మకం | సా
ధకంకర్షయాయామం పంచవింశకరోస్త్రిం | విత్తింకంకభిష్ట్యే తన్న ధ్యేతూర్జితంపునైః || యువా
సువాసామంత్రేణ మంత్రితం దైవవేదినా | స దత్తంతనం య పుంధ్యా న్నతం || దృఢనియంవిశే
న్నాభి దేశేత్రిద్విగగుణ్యతం | తచ్ఛేవందశ్శాం స్థా పన్నం చుకట్టిం పాద్యస్సేయత్నేన తేన
సంవృతమస్తకా | కేశాన్సంమృజ్యసంగోప్య హస్తా ముగామని || ఉ : శ్యజానాగై తావుభాశుభవంప
తీ | ప్రత్యౌశ్యపాదాహస్తావ చ్చాచాంతామచ సంమథా || కుశపుష్పఫలస్వక తోయపూ కాకంజలీస్థితా |
దైవజ్ఞానోపితాకమంత్రాక శ్రుత్వానానాలోక్తుభా || వైదికజ్ఞానోపాధానా నాజితేంద్రియా |
ఆపస్త్యమసిసర్వేషాం దేవానామగ్రణీప్రభో || యాః యాసిహవాపాః త త్తే జినా మాత్వాతా
న్యభిలాసిక గభాం దేహీమమప్రభో త్వయైవాధిస్థితాస్సర్వ నదీనంజనా శయాః | పునంతిపాపికస్స గ్వక్
గభాం దేహీమమప్రభో || యానియాసిహతిథాక యేచయేచజలా శయాః | త్వయైవపరివీతాసై గభాం
దేహీమమప్రభో || ఆశామహేమసూభాగ సంతతిం లోక వాచసిం | ప్రసన్నాద్భవతస్సాన్వమిక్ గభాం దేహీ
మమప్రభో || ధూతప్రేతపికాచాద్యా యేనాసంతతిఘాతకాః | పాశేనాయమ్యతాన్సర్వా గభాం దేహీ
మమప్రభో || ౭ || సప్తై తెతాంతికా మంత్రాఃచ్ఛాందసాః పంచవారుణాః | శన్నఃప్రభృతయోద్దైవ వారు
ణావపరావపి || ఇమష్టేచరుఃస్యేతి ఆఖ్యం దత్వాసమంత్రకైః | ఎవంతజ్జలమాచుంత్యై స్తుత్వామంత్రైఃప్ర
ణమ్యచ || నిమజ్యోన్మజ్యచపునః తత్త్రీహ్నానం సమాచరేత్ | ప్రయోగంవిధివత్సత్త్వా పుత్రకామ సమృద్ధ
యే || సాస్నామహేసభగవాన్ ప్రచేతానాప్రసీదతు | స్సాయాయాతాంతతస్నాన ద్రవ్యైకంతాభిమ
త్రితైః || మృత్సాగోమయగోమూత్రైః ద్రవ్యైర్దధి పయోఘృతైః శిలామలకపిష్టై శ్వసర్వావధికుశోదకైః ||
నివృత్యవిధివత్సానం దంపతీవాపుభావపి | స్సాయాత్రైవతతఃపత్నీ ఎకైకద్రవ్యసంపదయైః || బొదుంబరీచ
హుఫలాం బిభృతీనిజమూర్ధాని | మంత్రపూతాన్స్వపతినా దత్తం శాఖాం ద్రవాన్వితాం || సప్తావధ్యంబుసం
పూజేః కలతైరథసప్తభిః | మంత్రపూతైస్సదైవజైః చ్ఛాపయేతాంవిధానతః || వధాకరకశ్చరాస్నా
చ సహదేవీతావరీ | వదైలాలక్ష్మణాచేతి సప్తౌషధ్యౌభిషేచన || యాటవధ్యనువాకేన సవావధ్యభిషేచ
నం | తతస్తువైణవంపాత్రం సప్తధాన్యోపసంభృతం ముద్గతండులగోధూమ యవశాలినమన్వితైః | సకంగు
రాజమాషైశ్చ ధాన్యైరితివసప్తభిః || ఫలానివిన్యసేత్తత్ర యాఃఫలితమంత్రతః | నారికేళంవనాంగంరా
డిచుంబీజపూరకం || ఉత్తత్రీమథపూగంచ జంబీరంచాత్రసప్తకం | లోకైర్వైదికైర్నంత్రైః పూర్వోక్తై రే
వసప్తభిః || శిరోమేత్సనువాకేన స్నానందౌభాగ్యనాశనం | సమాప్యవిధిసత్ప్రకృత్ మంత్రమేతముదీరయే
త్ || శశుప్సుత్యుకరంయన్మై దౌభాగ్యంప్రవాగుపజ్ఞితం | పాదాంగువృతఖాగ్రాద్యమాకేశాంతముదిత్సరం ||
స్నానేనానేనమేదేవ తస్మిన్సమపవృజ్యతాం | ఇతివిజ్ఞాప్యవరుణం మాంబకమాది సాక్షిణం || ఏకచిత్రస్పృ
రక దేవ ముమయాసహితంశివం | తతస్తుతపకయేద్దేవాన్ మనుష్యాన్సహపూర్వజైః || నాండిముఖేనవిధినా

సంతప్తాపిత్వదేహాః | సభ్యాదివ్యనువాకైః భుజిష్యాడతాంజయః | ఉపస్థాయితతఃపశ్చాత్ కమణశేవంస
మాపయేత్ | తస్మాన్మరణంవాత్రం శిరస్యాయాశేవతః || కుశాగ్రేణసమాలభ్య పరేన్మంత్రాన్మంత్రాం
తిత్వా | స్వస్థీయనిజసూక్తాని దంపతీతాజలాద్యహేఃసంస్థాప్యప్రాజ్ఞుభిస్త్రిష్టేత్ మంత్రంసంత్రావయేదసి |
ఇమాంగిరఃఆదిత్యేభ్యోఽపి తద్వయమిమంశుభం || శానయేద్భుజివ్యస్య వాత్రంసంత్రాగ్రీకపీఠ్యతాత్ | తతో
శ్యేవాససీశుభ్రే శుచినాపరిధాయతా | ఉపవిశ్యాసనేశుభ్రే పుష్పస్రచ్చందనాచితాత్ || తతస్సకనకం సర్పి
స్సమైకేతిసంభేద్యిత్వాత్ | ప్రణవత్యతఃసమం కమణశేవంసమాపయేత్ || ఆచార్యస్వవిధానేనవైవజ్ఞేనా
నుమోహతిః | హస్తమాత్రేతతస్తత స్థండిలేష్వాంగుళోచ్చాయే || స్థాపయేద్విధివద్వహ్నిం నిజశాఖావిధాన
తః | హస్తాసంనిజావస్తత వైధేయంవిధివత్తతః || తస్మాదీశానభాగేశు స్థండిలేకలశంవ్యసేత్ | అవగంప
యనాపూజాం స్వర్ణపుష్పపదైర్యుతం || పూజాపాత్రంస్యనేత్రత్ర పూజాంపుష్పఫలాతలైః | స్వస్వ
మంత్రైః ప్రతిష్ఠాప్య మహేశముచయసహ || తస్మాగ్గోప్రజపేముస్తే బ్రాహ్మణామంత్రకౌవిదాః | పంచాం
గాత్ విధివంత్రాత్ రుద్రసూక్తైశ్చయాజుషైః || ఉద్వాహ్యధవరుంసమ్యక్ ఆచార్యఃస్వవిధానతః | ఆఘా
రావాజ్యభాగోచ హుత్వాబాహ్యేభావసుం | దిక్పతీన్వరితఃపూజ్య స్వస్వమంత్రైస్సమాహితః | ప్రజాపతే
తథాగ్నేయాం గభఃఉహీతిచాపరం | అపాంపుష్పంతథాహుతా ఇమంమేనప్రవారుణాత్ | తతస్సిష్టకృతం
కుర్యాత్ కమణశేవంసమాపయేత్ || హుతాంతేశివమర్చ్యకర్ణ సశివంవిధిపూర్వకం | జపహోమనిచేద్యా
స్తే విధివద్విధికోవిదః || తతోవిప్రాయవిదుషే సుశాంతాంసుచయస్వినీం | వస్త్రస్సగ్రహణోపేతాంసవత్సాం
ధేనుముత్రమాం || తథాలంకృతసర్వాంగం వృషభంశుభ్రుజ్జయం | దత్వాతాదంపతీపశ్చాత్ వైవజ్ఞేనానుమో
దితాత్ || శ్రీతిః || ఆధతపితరోగభా మితిమంత్రేణమంత్రితా | ఆచమ్యవిధివత్పశ్చాత్ కమణశేవంసమాపయేత్ ||
మంత్రముచ్చారయేయా తాంవిధివద్వివిధాహాణైః | దేవదేవజగన్నాథ సర్వపాపాఘనాశన || కర్మణానేన
చానేన తతోగోయుగళస్యతు | సంతుప్తశ్వంకరోధూత్వా సంతతిం దేహినాప్రభో || తతస్తువైణవంపాత్రీం
శివస్యాగ్రేనివేదయేత్ | ఆచార్యాయదదానీతి యథాయోగ్యంస్వశక్తితః || గురవేవాససీదత్వా కమణశేవంస
మాపయేత్ | ప్రణమ్యదేవతాంతాంశ్చ విస్మయ్యవిధినాతతః || తతఃకుంభాంభసావిప్రా అభిషిచేయురాద్యతాః |
మంత్రైశ్చవారుణేస్సారైఃశాంతింస్వస్త్వయనాదిభిః || పురాణైరాగమైస్తాస్త్రనానాఫలవిధాయభిః | నాందీముఖేన
విధినా తతశ్శాన్తంసమాచరేత్ || నమశ్శివేతిమంత్రేణ నమస్కృత్యముహుర్ముహుః | మధ్యమంపిండమశ్నా
తి పత్నీసర్వజ్ఞమోదితాత్ || ఆధతపితరోగభా మితిమంత్రేణమంత్రితం | ఆచమ్యవిధివత్పశ్చాత్ కమణశేవం
సమాపయేత్ | శతంబభోజయదన్యాక్ ద్విజాక్ సంతోష్యశక్తితః | కృతకృత్యవతాస్యాతాం పుత్రపాత్ర
సుఖాన్వితౌ ||

—* ఇతి సూర్యునిసంవాచోక్తమేకవస్త్రస్నానం. *

ఆధాపరంవీరసిహ్న వలోకనేమద్రయామతే || శుక్రేణస్యాధిశతశ్శంభుః ప్రణవశ్యజగద్గురుః | ఏకవాసో
విధిఃసూహి స్వావికవిస్త్రతోమమ || శివఉవాచ || శ్రీనిధాగవయత్నేన దుఃఖవైధవ్యనాశనం | మం
ర్యాశ్వంవిలయంయాతి యస్మిన్వస్త్రవిధాకృతే || శివోనామేతిమంత్రేణ దంపతీపరిధాపయేత్ | స్నాపయే
దేవస్త్రేభిరభావాననుదితేనతి | అష్టపత్రంలిఖత్పద్మం క్రమశఃశుక్లతంబులైః || వేదోక్తవిధినామంత్రైః
సూక్తైర్వేదవిధానతః | పంచవక్త్రంబశభుజం త్రణేత్రంపావణతీపఠం || పద్మమధ్యస్యసేదేవంశివోనా

యోమంత్రతః । ఇదవిశ్వేతిమంత్రేణ ఇంద్రమాగ్నేయకౌణికే ॥ యదేహమతిమంత్రేణ దక్షిణేతిపూర్వ
జాత్ ॥ యదేవానస్తుమంత్రేణ వైఋశ్వేసనకాదికాత్ ॥ వరుణప్రాథనామంత్రైః పశ్యేమే వరుణస్య
సేత్ ॥ గణానాంత్వేతిమంత్రేణ వాయువ్యాంబగజేశ్వరం ॥ అభిగోత్రాణిమంత్రేణ ఉత్తరైగభా మాతరః ।
ఈశాన్యాంబగ్రహస్పర్వాక్ స్థాపయెత్స్వస్వమంత్రతః ॥ ఋకాంస్తథాతులస్తంత్రైః పూర్వస్యాంవిద్య
సేత్సూరక ॥ తన్మధ్యేవిద్యసేశుంభం పూరితంతీథకవారిశా ॥ పూణకపాత్రయితిమధ్యే సర్వావధిస
మన్వితం । సహిరణ్యంసవస్త్రంబ వారికేశైసంయతం ॥ ప్రతిష్ఠాంబవిధాయాదా మంత్రైః పూజనమార
భేత్ ॥ రుద్రంసర్వంజపేత్తత్ర వడంగంవిధిపూర్వకం ॥ స్త్రీపుంసాభ్యాంవిధాతవ్యం పూజనంవిధివ తతః । అ
భ్యచ్యక్తవలం సమ్యక్కృత్వాహ్వానంవిధానతః । నాందీముఖాభిధంశాద్ధం విధేయంవిధివత్పునః ॥ గభోక్
సీతీహమంత్రేణ ప్రాశయేత్పిండమధ్యమం ॥

—* జలప్రాథనా *

ప్రత్యగాశాపతేరాజ్జలానామధిపప్రభో । నష్టానప్తప్రస్థప్రాత్వం గభాందేహిమమేష్మితం ॥౧॥ న
క్షిపదతటాకాడిక్రమాదన్యజలాశ్రయాః । ఉభ్యోవినానశోభంతే గభాందేహిజలేశ్వర ॥౨॥ పూర్వజన్మనియ
త్వాపంకుసంసగాత్స్వయంకృతం । ఇహోపసలిలేస్థాప్య గభాందేహిప్రసీదమే ॥ ౩ ॥ అష్టపష్టిమతీ
థానాంనదీనామధిపోభవాత్ సత్వానామపివాపీనాం రాత్రౌగభాంబదస్వమే ॥౪॥ త్వమేవ వాతపాణిస్తు
త్వమేవహ్యంభకాంపతిః । ఆపస్తుప్రాణినాంజీవో గభాందేహిప్రసీదమే ॥౫॥ తవహస్తేజలంవామేదక్షిణేజీ
వజీవనం । మస్తకత్రజటాఃపింగాః గభాందేహిదయాపర ॥౬॥ భూతప్రేతాదిదోషాణాం రోగాణామితర
స్యవ । అంతరాయంప్రభోత్యక్త్వాగభాందేహిదయాంకురు ॥౭॥

—* ఇతి జలప్రాథనా *

—* అథోపధిస్నానం *

సర్వేషాంజగతోనామ్నాం గ్రహాణోపధిసస్సదా । త్వంస్వామీసర్వదాసోమదేహిగభాం మహావ
ధే ॥౧॥ బోదుంబరీంభలవతీం శాఖామామంత్ర్యసర్వవిత్ । బౌషధయస్యమిత్యేనంకామిన్యాగ్రాహయేమ్భు
ధః ॥ శాఖాయాలంబనం కార్యంహృదిచేతసినిర్వతే । సమాలంబ్యకరేమార్వాం నారికేశాక్షతానపి ॥
వరుణోపాసనంకుర్యాత్సూక్తపాతపరాయణః । బ్రహ్మవిష్ణుశ్చ సోమశ్చ కంబహిన్ నృపవాహనః ॥ పా
ర్వతీసుభగాభద్రాసాంప్రీ వస్త్రుదేవతా । ఏతేహివాససీశుభ్రాఅన్యంగే గురుదైవతే ॥ సర్వభూషణరమ్యైవ
గభాంమేదత్రవాంఘ్రితం । ముద్గతండులగోధూమయవ తండులశాలిభిః ॥ రాజమాషాదిభిర్విద్వాక్ వంశ
పాత్రంప్రపూరయేత్ । నారికేశంవనారంగందాడివంబీజపూరకం ॥ ఉత్తతీనుధపూగంచ సప్తమం మద
నంస్తృతం । కూర్మపుష్పఃపుష్పజ్ఞే శీరసీరసప్రపూరితం ॥ త్రిణేత్రం శుభదైవత్యం నారికేశంసుశ్రుదం ।
విద్యస్థదీపకంశత్ర ఫలానాంసత్తకంశతా ॥ ధాతావంతేతిమంత్రేణ ధాన్యస్నానంకుకారయేత్ ॥ పీతంకన
కవణాభా సవీజంసుమనోహరం । తుహినైవసమంసీతం నారంగంగభాదంమమ ॥ ఫలంతేచ్ఛక్రదైవత్యంసు
సూత్యంసుపతివతం । సుగంధంశామదైవత్యం గభాదంతీజపూరకం ॥ ఉద్యదకకసంకుపుష్పం ఫలంసింధూ
రసన్నిభం । బీజపూరయంతం యస్మాద్గర్భకంబదానడించుమ ॥ ఫలంయచ్ఛక్రదైవత్యం సూత్యందైవర్వశాప

రం| జ్ఞానయోగి పూజకంతుడేహస్యం గభః ముతమం || పూగశ్చసూర్యదైవత్యో లాఘోరససమప్రభః| ఆ
 ద్రణఃఫలానాం భవో గభఃకంధద్యాస్యదా || ఉన్నవేషునసర్వైషు శుభదంసర్వదేహినాం | గోరౌచ
 నసమాభాసం గభఃకంధంబదనంఫలం || ఇతిఫలసా... *
 ...

వధాకారకశ్చరాస్మాద సహదేవచాతథా | ధాన్యానిశాచబహుశా సర్వోపధ్యజమాన్యస్థితాః | యా
 బౌషధీతిమంత్రే సహోపధ్యభిషేచం || కరోయూర్ధ్వవిక్లస్య వంశపాత్రంబాధాగవ | ఋగ్వేద
 స్వాప్తమంశక్త్యతత్త్వయామితీహర్షకా || ధీ... స్వే... ముచ్చార్షదంపతీస్సాపయేత్తతః | వరుణః వా
 వితామంత్రం వరుణోత్తంభనంతసః || ఏతేశామిమంజైవ ఇమాపఃపునంతమం | ఇమావైయాజమా
 న్మంత్రాకశిరామశ్యమరుక్తథా || ఘృతవతీభువనానాం పాచమానీపునఃపునః | సామోవరుణసామ్నాయ పా
 వమానఃసగస్వతీ | శంనాదేవ్యధర్మణ మంత్రైస్సావముదాహృతం | తతోరుద్రజపస్సానం కర్తవ్యంసుతమి
 చ్చతా || అథభాగవసంస్థాప్యస్తండితే పావకంశుభం | గృహ్యాయై నసాధానైవ పాయసంశ్రవయేచ్ఛరుం || ఆ
 ఘోరావాజ్యభాగౌచ ప్రదేయాత్తత్రచామతీః | అద్యాంపుష్టంశిహుత్వాచ పునస్త్యాచతథాసమిత || వాజః
 పురస్తదాగ్రేత్వం ఆదిత్యంగభామేవచ | తతస్సగస్వతీయోన్యాంతత్పత్తిభరతఃపరం | అదిత్యైరాస్మాతి
 మంత్రేణ యేనసప్తకయోపిద || గభోఅసోషధీనాంచ మంత్రాకాకాహుతయఃక్రమాత్ | వీధిర్మంత్రైశ్చ
 రుంహుత్వాతతఃస్వీష్టకృతంహునెత్ || ఋషభంబ్రాహ్మణేదద్యాత్ ఆచార్యేసురభిస్తథా | ఇతరేభ్యోపిపిత్రై
 భ్యోపక్షిణాంస్వేచ్ఛయాపునః || అభిషేకంతతఃకుర్యాత్పవిత్రంకుంభవారిణా | సురాస్వామితిమంత్రాద్యైః
 పవిత్రైఃప్రాణహృతైస్తతః || ఆశాస్యాఃకామహేమితి చత్రసైత్యాదిసప్తకం | సదాతువంశపాత్రంచనీత్వా
 పాయాచ్ఛివాలయం || శివస్యపురతొముక్త్వా వంశపాత్రంప్రణమ్యచ | దేవదేవగస్మాద గౌరీనాథమహే
 శ్వర || భవేశానమహాదేవ సమోస్తుసుతదోభవ | అష్టాదోషాశ్చయేస్త్రీణాం నవమఃపురుషస్యచ || తత్త
 ద్దోషవినిశాయ సస్త్రీకస్సానమాచరే | వికృతంయచ్చమేదేహే సంతానపరిపీడనం || తత్సగ్వంవస్త్రుమా
 యాతు సిదోషాన్యాత్సుపుత్రిణీవరుణత్వంచధూతానాం ముచ్యసేకారకఃప్రభుః || తవతీథప్రభాదేన సం
 తానంకురుమేబహు | తతశ్చరుపురోదాశమాధితైత్వాదినాశయేత్ | గభఃకంధేహీభగంధేహీఅయంతునఃపి
 తరస్తథా || బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వాచ వరందత్వావిసజయేత్ || ఇసంనిచూకలమపి గూడకరేషుప్రచారా
 ద్భితం || *

—ఇతివీరసింహవలూకనోక్తమేకవస్త్రస్సావరం.—

—* అథ పుంసోహవిర్యత్వహరం *—

సూర్యానుంజనవాదే || తపస్వీగమనాభ్యేన కర్తృణామేహజారుజః | అనుభూయపురాజన్తనరశ్చౌత్సవ
 మర్కతిః || సోచ్యజన్తనివీణో భవేత్తస్యోగ్యతమం | బహ్వభిరిపిసస్త్రీభీరితింకుర్యాశ్యధారుచి || నతస్తాగ్ధ
 భాసంభూతిః తామస్త్రీమప్రజాయతే | ప్రతీకారమాహ || కిష్కింశ్చిచ్ఛీభనమాసిక్లుప్తక్షేమశుభశిథౌ | ఆ
 వ్యమ్యంవాచతురదశ్యం సుకనెధిమాచరేత్ || మాసంసమచకయేదేవంరుద్రంసంయతయానసః | ప్రత్యహం
 స్సాపయేద్దేవం కలతైశ్శతసమ్మితైః || సుతీథకపయసాపూజైః సర్వగంధనుగంధిభిః | శుభ్రచందవకర్పూ
 రైఃకేసరైఃపతేపయేత్ || తరిఃకమలకల్పార బిల్వపత్రైరసంహితైః | తమజకయేత్తహాదేవం ధూపదీపైర్క
 నోహరైః | తదగ్రప్రజపేత్సూక్తం యథాయచ్చతరుద్రియం || జహుయాత్తద్దశాంశేన తిలాంస్త్రీమధుర

ప్లుతాః । మానామహంతమిత్యాదిమంత్రైకాదశకేనసః ॥ తదాతద్దేవమభ్యర్చ్యజపశాస్త్రైర్వికలయేత్ ।
ప్రణమేదధతంభక్త్యాదండవచ్ఛేధమాస్వతః విస్వద్భాష్టాగమభ్యేత్యసమాహూచబహుప్రతినిధిం । అభ్యర్చ్య
విధిః తస్మై సువణాద్వయసమ్మితమ్ ॥ దద్యాత్ప్రసక్త్యావిధివద్భుక్తం శుద్ధ్యపేక్షయా । హావంతేకియే
త్తద్ధిక్రమంచైవజ్ఞహోదితమ్ ॥ యన్తయాతాపసీయోనారెతస్సేకాదమంమహత్ । అనన్యభౌద్ధి పూజ్యతద
మిశ్రద్ధావశాత్కృతమ్ ॥ తేనసాపేనయప్రేతఃక్షుశంమగభావసిద్ధిక్రమే । జాతంతప్యనానాపవన్తం
రుద్రరేతసమ్ ॥ ఇలద్వయమితేరాప్యేపూరితంమధుసర్పిదా । స్వస్మంగర్భాకయేన్యథా శేనస్తాభ్యా
తి ॥ దత్తంమేరుద్రకృపయా తుభ్యంతత్వాపశాంతయే । అనఘాహవసానితిదామనసేనసుప్రసాదే । ఏహ
త్వమనఘశ్చేతిఉక్తమతంపునర్విజమ్ । అగ్నయేళమత్రాంతేప్రణిపత్యవిసజయేత్ ॥ అన్యేభ్యోపివిధా
శక్త్యావిప్రేభ్యోదక్షిణాందిశేత్ । ఏవంకృతవిధేస్తస్యస్యాద్భిజంగభావసిద్ధిక్రమే ॥

ఇతి సూర్యారుణసంవాదేహతవిర్యత్వహరమ్.

—* అథ క్లైబ్యహరమ్. *

తత్రైవ ॥ ఋషిషీగమనాదుక్తంయన్తయాపుంస్తనాశనమ్ । తస్యకమచచిహ్ననినిష్కృత్యేచ్ఛ వదామతే ॥
నవయస్త్రిన్వయఃకాలేమహిషీమాగతః పురా । తద్వయఃకాలమాసాద్యపుంస్తనమస్యవినశ్యతి ॥ లక్షణంత్యక్త
తేవ్యంకర్మణఃకర్మాణేపివా । ద్విత్వైర్వాపంచవక్ష్యేర్వాదిన్వైస్తస్యాపిజాయతే ॥ పీడాకర్మానుమానేన వ
స్త్రిమేహనయోమూహుః । అల్పానల్పాత్సకంనాచ్యంతక్రమకరణావధిః । అల్పమల్పంచబహుధామూతమం
తస్యవత్ససా । క్వచిచ్ఛవేదసంబద్ధంక్వచిన్తాత్రస్యచగ్రహః ॥ తజ్జాతిపశువల్పీడాపృథ్విపాదకరోరుషు సితా
సీతంకియచ్ఛిశ్చుంసుప్తోమూత్రీయతేవ్రజక్ । శ్వాదిదంష్ట్రీవతస్పశకస్యాచ్ఛిరంసలితైరపి ॥ ఇత్యాదిలక్ష
ణైర్జ్ఞాకతః కర్మానిష్కృతిమాచరేత్ । దద్యాత్ప్రమహిషీంశాంతాంరక్తమాల్యనులేపనామ్ ॥ కృష్ణవస్త్రావృతాం
కంఠేలంబవత్పృథుఘంటకామ్ । పిశ్యాకపిడికాపేతాం ప్రలంబత్పదబంధనామ్ ॥ బ్రాహ్మణాయసువృత్తా
యఃకథానాయకుటుంబినే । దద్యాత్ప్రయోగపూర్వంసపిధివద్భుజుదక్షిణామ్ ॥ విప్రమభ్యర్చ్యవిధివద్దానాం
తేమంత్రముచ్చరేత్ । యన్తయబాలభావేనసారభీమధిగచ్ఛతా ॥ పాపమాపమపుంస్త్రాఖ్యంసజ్జనైరతిగ
హితమ్ । తద్విదాశాయదలైయంసేరభీశుభలక్షణా ॥ దానేనానెనమేబ్రహ్మకనపుంస్తనంప్రణశ్యతు
భూయాసమనఘశ్చాహంప్రమదాయఃప్రియావహః ॥ ఏవమస్త్రితిసోమ్యక్త్వా తామాదాయగృహంప్రవేశేత్ ।
అన్యేభ్యోపి తదద్యాద్విప్రేభ్యోబహుదక్షిణామ్ ॥ తతస్సకనకంసక్షిణిస్పృష్ట్యాకాంస్యోపసంవృతమ్ । మా
మిత్యనురభిష్పృష్ట్యాస్వస్త్రివాద్యోజోత్తమా ॥ చైవజ్ఞంగోయుగేనాచ్యోదతాశీస్సగృహాన్వృజేత్ । ఐహికం
లక్ష్యతస్యేతి కీతయేత్ప్రత్యయావహమ్ ॥ స్వపత్న్యామతితల్లైర్బ్యంకించితామోదయోన్యతః । కృతక
మాగతేశాలవయసఃక్లిబతాంప్రవేశేత్ ॥ హతవణబలాజసాగ్నిరుత్సాహాప్రియాగమే । తదపత్రపయాని
త్యంయోషితోతిజగుప్సయా ॥ గర్భామాణఃశ్వసకశేతేపుచ్ఛమానోపిబంధుభిః । లజ్జయాకులచిత్తత్వాత్ప్ర
వాసమతిశాంచ్చతి ॥ గుడగుహ్యాదరేలింగచిహ్నంతిలముఖాదికమ్ ॥

ఇతి క్లైబ్యహరమ్.

—* అథాపరంక్షీబత్వహరమ్. *—

అథాపరంత్రైవ || ఫలానామపిహతాః క్షీణభేదాదాహృతః | తస్యనిష్కృతిచిహ్నీ కీర్త్యమా
నానిమేత్రాణి | నరస్యకామినోనిత్యంభుంజతోప్యంగనాగణమ్ || కదాకదాపిజాయేతక్షీబత్వంవాతిదుఃఖకృత్ |
శుభేమాసిసి తేపక్షేసుదినేనముపస్థితే | విశేషేత్రయోదశ్యాందైవజ్ఞైనద్విజైస్సహ || దేవతాయతనైతా
దైవజ్ఞైనద్విజైస్సహ | ఫలానివివిధాన్యత్రరాశింకుర్యాత్పుంధకృత్ || నారికేళాన్యపోధానిఖజాఃరక్రము
కానిచ | జాతీఫలైస్తుకంకాలాన్యాహృత్యవిశదాంభసా | ప్రత్యాశ్యశుచివస్త్రైమరాశింకుర్యాత్స్వయంశుచిః |
అభ్యుక్త్యచందనాద్యేన అభ్యవ్యక్తుకుసుమైస్సితైః || అలంకృతేభ్యఃవిప్రేభ్యోగుణవద్భ్యఃసమాహితః | దద్యా
త్ప్రత్యేకశస్తేభ్యః ఫలరాశీన్పుంధకృత్ | దానాంతేకీతకయేన్తంత్రైవజ్ఞైనోపనిమితమ్ || యన్తయా
కారిహరణంఫలానాంవిజిహీషకయా | తతోమయైతత్సంప్రాప్తంబుస్తస్వమతిగహితమ్ || తస్మాత్మచ్యే
తవైక్లైబ్యంయుష్మభ్యంఫలదానతః | ఇతివిజ్ఞాప్యతావిప్రా ప్రణేపత్యవిసజయేత్ || అన్యేభ్యోపియథా
శక్త్యావిప్రేభ్యః ఫలదానవత్ | ఏకాహికంలక్షణంస్యాద్వక్తవ్యందైవవేదినా || ప్రణాన్యత్రఫలాకారంజాయం
తేస్యకేబరే | లఘూనాంహరణాత్త్రేహంలఘువోనాతిదుఃఖదాః || గురూణాంగురవోనానాదుఃఖారతివిఘాత
కాః | ప్రమాదేనహృతానాంచనర్తణా వ్రీడయాపిహ | నాతికామోనచక్లైబ్యంనవావ్యాధిప్రమాదతః | శో
కొచిహ్నదివత్ప్రాదాహస్తపాదాంగుళివ్రీణాః || జప్తజాత్యనుమంత్రాద్యంప్రాప్త్యావేశ్యాదిచింతనమ్ | ప్రశ్న
తశ్చవివేకవ్యంసుధియాదైవవేదినా ||

ఇతిసూర్యారుణసంవాదేక్లైబ్యహరమ్.

—* అథమృతభార్యత్వహరమ్. *—

మహాణకే || కమఃవిపాకసంగ్రహే || శ్లేష్ఠభార్యతర్కనూఢేతుయోనుజోద్వహతిస్త్రియమ్ | సభవన్మృత
పత్నీకడుష్టజ్వరసమన్వితః || ప్రాజాపత్యత్రయంకుర్యాద్వ్రతత్రితయమేవనా | తామగ్నిమితచాజ్యేన చరు
ణాస్తోత్రరంయుతమ్ || బహుయాద్యోజయేద్విప్రాకవీచంపాపాత్ప్రముచ్యతే | తామగ్నివశామిత్యనేనకా
తవేదసత్త్వేనవాకొలత్సృతే - జాతవేదసత్త్వేనస్తవకస్యలనువాకస్యయాజ్ఞకీదేవతా - ఉపనిషదయుషిః - ఆ
ద్యయోదకగాఢతస్మాదాంతగ్నిః అంత్యాయావిష్టుదేవతా - త్రిష్టువంధః - పృతనాజితస్సహమా
నాముగ్రమగ్నింసూపేషుపరమాత్సదస్తాత్ - సవఃపరుషదతిగర్గాణివిశ్వాదుహేతాని విశ్వాత్సూచ్యేనోతిదురితా
త్యగ్నిః - ప్రతోషితమీథ్యోఅప్సరేషుతనాచ్చహూతానస్యసస్త్రి - సాచాగ్రేతనువంప్రయాస్తస్యంబ సౌభ
గానావర్చస్వ-గోభిజాస్త్వచుజుహోసిషి క్తంతవేంద్రవిగ్ధోరనుసంచమానానాకస్యపృష్ఠ - ధిసంచసానావైష్టవీంలా
కఇహమాగయంతామ్ ||

ఇతిమృతభార్యత్వహరమ్.

అథాపరం || కామితభార్యగౌమీచ మృతభార్యఃప్రజాయతే | తస్యసాపప్రీముక్త్యర్థంద్విజమేకంవివా
హయేత్ || అథప్రకారంతరేణ || అథమృతభార్యత్వహరంపరస్పర జ్యేష్ఠహరం || బృహస్పతిః - సాధ్వీంభార్యం
ద్విజంబంధంపుత్రంవాపియోజయేత్ | సకురాన్మృతభార్యసాన్యభార్యంద్విజసప్తకమ్ || యద్వాదాం
పత్యమాసాద్యవీరోధయతియతిపురా | తస్మాన్యజన్తనిభవేద్దేవఃపత్న్యాపరస్పరమ్ | తత్రాశ్వత్థం శమియో

క్రమార్థముద్వాహయేత్సర్వే । తలసీవిష్టునాసాధాంవిధినాసరితాహయేత్ ॥ వీచంతర్జోషశాంతిస్సాన్వ
ద్విజాకసంభోజ్యభతః । ఇతరశ్చవిశోధాయస్వయంశాస్త్రవినిర్ణయాత్ ॥ ఉమామహేశ్వరంచైవవ్రతం
కుర్యాద్విధానతః॥ ఇమృతభారత్వహరాణి. *

—* అథస్త్రీవిరక్తిహరమ్. *—

షహాగకవేకర్మవిపాకసముచ్చయే ॥ ధర్మపత్న్యాంసువ్రతాయాంముఖమైథునకారిణః । పత్న్యాంవిరక్తి
భావతిసువర్ణకలశేనసః ॥ ఉమామహేశ్వరంచైవ రుద్రైకాదశసీధివేత్ । స్నాపయేభౌద్ధయాయుక్తాహ్య
విచ్ఛిన్నాంబుధారయా ॥ త్రైయంబకేనమంత్రేణజహుయాదపిపావకేఅత్రాంబుగహణంరుద్రవిధానోక్తాభిషే
కద్రవ్యయుక్తానాంక్షిరెత్తురసాదీనాండపలతగమితిమహాణవః । ఉక్తంతుతదవిశేషేతాంబుగహణేక్షిరా
దీనాంబాధితి- తతఃసహస్రాయుతాంతంశ్యంబకమంత్రంజపిత్వాఅజ్యేనతావత్సంఖ్యాకపవహూమరికా
ర్యః- అత్రదేవాలయాదాసర్వధావ్రతిమాలాభేన్యంఉమామహేశ్వరంసువర్ణకలశంకృత్యాకలశోపేతమభిషేకాం
తేబ్రాహ్మణాయదద్యాత్ - ఇతిమహర్ణవః॥ తతస్సానానంతరం పాతకమేణజపస్యోక్తత్వాత్ రుద్రాభి
షేకంకృత్వైవహూమః ॥ తతోదానమితి॥ *

ఇతిస్త్రీవిరక్తిహరమ్.

—* అథవీరసంస్కారోద్భవహరాణి. *—

—* తత్రబ్రహ్మరాక్షసరూపవిశాచత్వహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ అన్యాయవర్తికన్యపతిసేవనాద్విప్రహింసనాత్ । మహాదానసమాదానాన్దురుధా
ర్యావిమర్దనాత్ ॥ దుష్టిభ్యశ్చపశుభ్యశ్చ మరణాన్దురుసందయా । వేదస్యబ్రహ్మశాస్త్రస్య పతరాత్కర్మసే
వనాత్ ॥ జననీమైథునాచ్చైవపత్రస్త్రీగమనాత్తథా । శ్రుతాధ్యయనసంపన్నత్రోతియబ్రాహ్మణస్యతు ॥ ఉ
ద్వాసనాశ్చభామధ్యేకృత్యాభంగంనుపారుగమ్ । వేదాధ్యయనసంఘాతఫలదానాద్విశేషతః ॥ దేవబ్రాహ్మ
ణరాజ్ఞాంచస్వర్ణాపహరణాత్తథా । అరణ్యేజకలేదేశే జాయతేబ్రహ్మరాక్షసః । గయాత్రాద్ధంతుకృ
త్యావిజపహూమాదిభిస్తథా । సర్వస్యాపకాంతస్తస్యజపనాదేవనిత్యతః ॥ దేవతాశీర్ధాసేవాభిక్షన్యాదానే
నచైవహి । బ్రహ్మరాక్షసైకాచాల్ ముచ్యతేనురబవీత్ । తచ్చగోభూహిరిత్యానాం శిలానాంశక్త్య
నుసారైకత్వం॥ ఇతిబ్రహ్మరాక్షసత్వహరంవిశాచత్వహరంచ. *

—* అథగ్రహహరాణి. *—

—* తత్రప్రణాగ్రహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్చయే ॥ రజస్వలాగామినంచ తదుచ్ఛిష్ట్యభోజినమ్ । ప్రజాగ్రహప్రగృహ్లాతతత్సజ్వ
తవాన్భవేత్ ॥ అతిసారీచకష్ఠీచగాత్రేసర్వత్రవాతవాక్ । స్త్రీచేద్గర్భస్యనాశస్సాన్వదత్రేయంనిష్కృశిపహా॥
కృచ్ఛాంచ్రాయచేచైవకుర్యాత్సంతఃసత్రయమ్ । అష్టోత్తరసహస్రంతుకృత్పిపాజహుయాత్తథా ॥ పుర
మామేతిమంత్రేణ జపంపారుపహూక్తికమ్ ॥ జపహూమయోగనంతరంబలిదానమాహ ॥ శాంస్యసాత్రేన
వేదీహితంకులానాథకోన్వికాక్ । సిక్షిష్యజలకుంభేనసాధాంభిత్వాచతుష్పథే ॥ గంధపుష్పాదిస్తత్రసమ

భృవ్యబలింక్షిపేత్ | బలిమంత్రః || ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమప్రజాగ్రహమహబలి | ఆశురస్యసుఖంసిద్ధింప్ర
యచ్ఛత్వంమహాగ్రహ || ఇతిప్రజాగ్రహహరమ్. *

—* అథైకాహికాదిజ్వరహరమ్. *

కర్మ విపాక సంగ్రహే || తస్మై రాయో వృథా ప్రాణిం సంకోనిదయశ్చయతి | ఆచారరహితో యశ్చ తా
నేకజ్వర సంజ్ఞికః || గ్రహాగృహ్ణాతి మంత్రాదేక రాత్రి జ్వరీభవేత్ | ద్వీరాత్రే త్రిరాత్రే చతురాత్ర
జ్వరేణచ || శీతజ్వరేణ సతతం జ్వరేణోష్ణజ్వరేణచ | యతోభవతి తస్యేనునిష్కృతిశ్చాస్త్రబోధితా || చాం
ద్రాయణం ప్రకుర్వీతకుర్యాత్కృచ్ఛక్రికృచ్ఛక్రికమ్ | ఆజ్యచూమో వ్యాహృతిభిః అష్టోత్తరసహస్రకమ్ ||
సహకారప్రవాతైశ్చ చర్మకై జ్వరహుయాత్తథా | జాతవేదసమంత్రేణ దద్యాద్ధోమంచ శక్తితః || సహస్రక
లకస్నానమీశ్వరస్యతుకారయేత్ || అవంతరంబలిదానప్రకారమాహ || కాంస్యపాత్రేమధ్యపూపపాయసా
జ్యసుశర్కరాః | నిక్షిప్యాచ్ఛర్మజై జాతికుసుమైశ్చేవ వాససా || అచ్ఛర్మజైః స్వచ్ఛర్మజైః || బలిదానమంత్ర
మాహ || ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమమేకాహికమహజ్వర | ఆశురస్యసుఖంసిద్ధింప్రయచ్ఛత్వంమహాగ్రహ || ద్వీ
హికత్యాహికజ్వరయోద్వాహికత్యాహికత్యాహికత్యాహిః - ఏవంచాతుధికమహజ్వరేభ్యూహ్యం - ద్వీరా
త్రాదిజ్వరేషుబలిదానస్థానవిశేషానాహ || ద్వీహికాభ్యుజ్వరేమాత్మస్థానేశుద్ధబలింక్షిపేత్ || త్యాహిక
నందికేశస్యసమీపేవవభస్యవా || ద్వీహికత్యాహికజ్వరయోః పూర్వవీచయతి || చాతుధికజ్వరేబలిః
చాతుధికజ్వరేబలిమాహ || విష్ణోరాయతనేకుర్యాత్సంధ్యేభవశీతకమ్ | చతుష్పదంస్థాపయిత్వాగ్రహంసం
పూజ్యయత్నతః || విష్ణోరాయతనేదద్యాచ్ఛాతుధికమహజ్వరే | కుంభంసంస్థాపయేత్తత్ర పీఠస్యోపరిసం
యతః || తస్మిన్కుంభేబలిందద్యాత్కృతపూపపాయసమ్ | లాజాన్తధునురాంచైవ సపింపిణ్యాక
మేవచ || రక్తవాసారక్తప్రవృగృహ్ణీయాదచణావిధౌ | గంధధూపాదికంరక్తందద్యాద్రోగస్యశాంతయే ||
యజ్ఞాతీయానాంయసురానిషిద్ధాతజ్ఞాతీయైఃసాబలికమణినగ్రాహ్య || శీతజ్వరేమవిశేషః || విష్ణోరాయ
తనేయద్వామూలేశ్వత్థదృవస్యవా | శీతజ్వరవిధానేనసంయతశ్చహరెచ్ఛలిమ్ || బలిహతాకృష్ణవస్త్రోకృష్ణవ
స్త్రోత్తరీయః | కృసరంపాయసంచైవతిలాంచైవచతురులా || కాంస్యపాత్రేవినిక్షిప్యస్వణంతదుపరివ్య
సేత్ | పూర్ణకుంభేనసహితంబలింత్రవినిక్షిపేత్ || పూజయిత్వాగ్రహంధూపదీపాదిభిరతంధ్రితః | బలిదా
నమంత్రమాహ || ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమం జ్వరితస్యజ్వరాపహమ్ | పక్షివాహనగోవిందవరాహవదనప్ర
భౌ || అనురఘుసురశ్రేష్ఠనారసిహ్నగదాధరతి | ఉష్ణజ్వరేషువిశేషవభిదధాతి - ఉష్ణజ్వరేషుమేళానస
మీశుబలిమాహరేత్ | అభవృక్షస్యమూలేవాబలిఃపూర్వోక్తమీ || పూర్వోక్తశీతజ్వరహారోక్తః - అత్ర
మంత్రః || గోక్షీరధవళాకారత్రిశూలధరగోపతే | భస్మోద్ధూళితచేవశత్రుణేత్రహరశంకర || ప్రగృహ్ణీష్వ
బలించేమంజ్వరితస్యమహాగ్రహ | ప్రయచ్ఛత్వంసుఖంసిద్ధింజ్వరంచాశువిమోచయేతి || సతతజ్వరవిశేషమభిధ
త్తే | సతతజ్వరేషుశానస్థాలయేబలిమాహరేత్ || పూర్వోక్తశీతజ్వరహారోక్తమోబలిరుదాహృతః | తస్మిన్నేకా
హికాదిజ్వరహారయోని పూర్వకథితాని తేషుబలిదానమంత్రమాహ || ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమం హరత్వంసతత
జ్వరమ్ | ఆశురస్యసుఖంసిద్ధింప్రయచ్ఛత్వంమహాబలేతి || *

అథైకాహికాదిజ్వరహరణి.

—* అథవృత్తగ్రహహరమ్. *—

కమవిపాకసంగ్రహే || నవగ్రహఃప్రగృహ్యంతిపరదారాభిమతానాత్ | కటిప్రశుప్త్యతేతస్య స్రాజాప
త్యంచరేన్న | గాంధర్వాదితలాకమత్వా గాయత్రీమయుతంజపేత్ | దద్యాద్ధేమస్వశక్త్యాచబలిః పూ
ర్వోక్తవర్ణవేత్
ఇతివృత్తగ్రహహరమ్.

—* అథమహాజ్వరగ్రహహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || మహాజ్వరగ్రహస్థాంవై గృహీయ్యాదోవ్రతేత్స్నియమ్ | రజకాచేతతఃపాద
తలదాహీభవేర్హరి || చాంద్రాయణంసాంతసం కుర్యాద్రోగస్యశాంతయే | జాతవేదస మంత్రేణ మధ్వక్తా
నామృషల్లవాక్ || ఆహ్నేత్రగ్రహస్సంతు జహుయాజ్జాతవేదసి | జపస్సహస్రనామ్నాంతురద్యాన్తోమంచక
క్రితః || రజకాచేరిత్వాది - రజకశ్చమకారాశ్చనటోమరుడనివచ | కైవతమేదిభిల్లాశ్చ సత్తైతేంత్యావ
సాయినతి || స్త్రుత్యంశరోక్తచమకారానమారజకాదీత్వాది శబ్దేన | మృత్యాత్రేపిష్ట పిష్టాక లాజా
శ్చృత్వాతిలాం ప్రథాపూజయిత్వాగ్రహంరక్తగంధాద్యైశ్చచతుష్పథే నిశితీశేద్బలివిద్వాక్ మంత్రేణానేన
సంయతః | ప్రగృహీష్వబలించేమం మహాజ్వరమహాగ్రహ || ఆతురస్యసుఖంసిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం బహుబలి
ఇతిమహాజ్వరహరమ్.

—* అథకుంభగ్రహహరమ్. కుంభగ్రహహరమ్. కుంభకర్మశాస్త్రపితామ. *—

కాత్యాయనః || అంత్యజాగామినంచైవపరశ్రీగామినంగ్రహః | కుంభకాఖ్యః ప్రగృహ్యంతిత్తతస్తుజ్వర
వాక్భవేత్ || అసంబద్ధప్రలాపశ్చశ్వాసఖాసీచజాయతే | అత్రచాంద్రాయణం కుర్యాజ్జహుయాత్రిలసపి
షా || మంత్రావ్యాహృతయః ప్రోక్తః జపేత్సుక్తంచపాఠవమ్ | సావిత్రీంచహిరణ్యంచ దద్యాచ్ఛక్త్యను
సారతః || బలిదానమంత్రమాహ || అన్నంఽపీశ్చపిష్ట ప్యపిష్టాకంపాయసంమధు | తైలంచమృగ్మయేపాత్రేకృ
త్వాగంధాదిభివృతమ్ || పూజయిత్వాపూజకుంభంవస్త్రహేమసమర్పితం | బలిచతుష్పథే రాత్రౌమం
త్రేణానేననిశితీశేత్ || ప్రగృహీష్వబలించేమంకుంభకాఖ్యమహాగ్రహ | ఆతురస్యసుఖంసిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం మ
హుబలిమ్ ||
ఇతికుంభగ్రహహరమ్.

—* అథకపిలగ్రహహరమ్. *—

కర్తవిపాకసముచ్చయే || కపి వేదోహుతభుజిప్రసవద్బుదితన్నహః | కపిలాఖ్యఃప్రగృహ్యంతి తతోజగ
రహులవాక్ | సర్వాంగదాహవాన్వైవభవేత్ప్రతివిలోచనః | త్రైరాత్రముపవాసః స్వాత్తద్రోగస్యాపనుత
యే | సోమారుద్రేతిచజపేత్సుక్తంత్యయుతసంఖ్యయా | హిరణ్యంశయథాశక్తైరద్యాదధబలింఽపిశేత్ | బలి
దానప్రకారమాహ || లాజాకతిలాంశ్చపిష్టాకం పిష్టంఽంధిరమేవచ | మాంసంచతైలపక్వంచకృత్వామృగ్మ
యభాజితే || రాత్రాజనుష్పథేకుర్యాత్తేవస్త్రాద్యైశ్చగ్రహపూజనమ్ | హిరణ్యసహితేనాథపూజకుంభేన
సంయతమ్ | బలింకత్రక్షిపేద్విద్వాక్ మంత్రేణానేనసంయతః | ప్రగృహీష్వబలించేమంకపిలాఖ్యమహాగ్రహ ||
ఆతురస్యసుఖంసిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం మహుబలిమ్ ||
ఇతి కపిలగ్రహహరమ్.

—* అథశివపాదగ్రహహరమ్. *

కర్మవిపాకసముచ్ఛయే॥ మాతురిపితుదేవతాయా గుర్వాదెర్యస్తుగవతః | అవజ్ఞాంకరుతైతంతుశి
వపాదాభిధోగ్రహః॥ గృహ్లాతితత్త్వణాన్మూర్ధ్నికజకరేకోగవాన్యవేత్ | పాదగ్రహీజ్వరీచైవ జాయతేతత్రనిష్కృ
తిః॥ చాంద్రాయణంభవేదాతేనూతైనజహుయాచ్ఛరుమ్ | ఘృతంచాప్టాధికశతంబలిదేయోయథావిధి॥
బలిదానప్రకారః॥ పిష్టంతిలంచపిడ్యాకంలాజాన్మృత్వాధమృణ్మయే | మాగ్గద్యయ సమాయోగేవస్త్రాద్యై
గ్రహమచయేత్॥ ప్రకారాంతరం॥ పాయసంచఫలంకండంలాజాంశ్చపూపకాదధి | తామ్రపాత్రే
వినిశ్చిప్యసాదకంకుంభమేవచ॥ చతుష్పథేక్షిపేద్వస్త్రగంధాద్యైగ్రహమచయేత్ | తతొబలిం క్షేపేన్వి
ద్యామంత్రేణాననసంయుతః॥ బలిదానమంత్రః॥ ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమం శివపాదమహాగ్రహ | ఆతు
రస్యసుఖంసిద్ధింప్రయచ్ఛత్వంమహాబల॥

ఇతిశివపాదగ్రహహరమ్.

—* అథోర్ధ్వకేశగ్రహహరమ్. *

కమవిపాకసంగ్రహే॥ నిషాగరణంపరద్రవ్యహరిణందురిఖారిణమ్ | కేశేజపంచోర్ధ్వకేశేగ్ర
హాగృహ్లాతిమానవమ్॥ స్ఫోటాస్తతత్ప్రజాయంతేతస్యాంగేష్వభితేష్వపి | చాంద్రాయణం ప్రకుర్వీతకృ
చ్ఛ్చింవారోగశాంతయే॥ ఆతేనూతైనజహుయాచ్ఛరుమాజ్యంపుథకృథక్ | హోమోవ్యాహృతిశ్చై
వదద్యాగ్స్విణకంచకక్రితః॥ బలిదానప్రకారః॥ పాయసంచఫలంకండంలాజాంశ్చపూపకాదధి | తా
మ్రపాత్రేవినిశ్చిప్యసాదకంకుంభమేవచ॥ చతుష్పథేక్షిపేద్వస్త్రగంధాద్యైగ్రహమచయేత్ | బలిదానమం
త్రః॥ ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమమూర్ధ్వకేశేమహాగ్రహ | ఆతురస్యసుఖంసిద్ధింప్రయచ్ఛత్వంమహాబల॥

ఇత్యూర్ధ్వకేశగ్రహహరమ్.

—* అథవిష్టంభగ్రహహరమ్. *

కాత్యాయనః॥ స్వకీమాచారవిశిష్టాబ్రాహ్మణప్రభృషీతరాక | విష్టంభనామాగృహ్లాతిగ్రహః శీత
జ్వరీతతః॥ హస్తపాదతలేదాహేవాగ్వాకుంచితపాణియత్ | స్ఫోటయ క్తశ్చజాయేతహస్తయోఃపాదయో
స్థితా॥ విహచీబధిరశ్చైవజాయతేతస్యనిష్కృతిః | చాంద్రాయణం ప్రకుర్వీత ఫృతాక్తైరామ్రాన్మ
వైః॥ అష్టోత్తరసహస్రంబైశ్శామస్యాజ్ఞాతవేదసా | సహస్రశిషానూతంచజపేదయుతసంఖ్యయావిష్టో
నామసహస్రంచసహపంచాతురంజపేత్ | సహస్రకలశస్నానం వాసుదేవస్యకారయేత్॥ దద్యాద్ధిరణ్య
దానంచబలిదేయోయథావిధి | బలిప్రకారమాహ॥ పాయసంవిష్టగుళికామధ్యాపూపయోదధి | తామ్ర
పాత్రశుభేకృత్వాపూపకంకుంభంసమేమకమ్ | నిత్యాచతుష్పథేత్రధ్వజాన్త్రైగ్రహమచయేత్ | వివస్వననేన
మంత్రేణ సంయుతోనిక్షేపేద్బలిమ్॥ ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమంవిష్టంభాఖ్యమహాగ్రహ | ఆతురస్యసుఖంసిద్ధింప్ర
యచ్ఛత్వంమహాబలఇతి॥

ఇతివిష్టంభగ్రహహరమ్.

—* ఏతదేవవృత్తాఖ్యగ్రహహరమ్ || అథమహాజిహ్వాగ్రహహరమ్. *

కర్తవిపాకసముచ్చయే || ముసలోలూఖలాదీతథాయజ్ఞాయుధాన్యసి | ఆయుధాన్యసిపాచాభ్యాం లంఘు
మేద్యోనరస్తుతమ్ | కాలక్రిమాత్ప్రగృహ్లాతిమహాజిహ్వాభిదోగ్రహః | తతోగర్హదవాక్యస్యాశోషీజప్తప్రణేభవత్ |
ఆజ్యహోమోవ్యాహృతిభి రుద్యంనద్యేతృచంజపేత్ | గాయత్రీంచాత్రదానంచదర్శ్యాచ్చక్త్యనుసారతః || బలి
ప్రకారమాహ || పశ్యాత్త్వత్స్యాత్తథాపక్వంతిలపిష్టంసు రాందధి | రుధిరంసూపశాకాన్నం సూర్యేకృత్వాచ
తుష్పథే || వస్త్రాద్యైర్గృహమభ్యవ్యంబలిందద్యాద్విచక్షణః | బలిమంత్రః || ప్రగృహ్లాష్ట్య బలించేమంమ
హాజిహ్వామహాబలి | ఆతురస్యనుఖంసిద్ధిప్రయచ్ఛత్వంమహాగ్రహ ||

ఇతి మహాజిహ్వాగ్రహహరమ్.

—* అథనవగ్రహహరమ్. *

కర్తవిపాకసంగ్రహే || సఖ్యస్తపస్వినోవాపిగురోర్వాస్యామినోపివా | స్త్రీగామినం సంక్రమతేగ్ర
హాకికామంనవగ్రహః || తతస్సోస్థిటీమేధాదాహీచాధ్వానీనేత్రరోగవాక్ | జాయతేనిష్కృతిస్తత్రతప్రకృ
చ్ఛద్వయంభవత్ || అతికృచ్ఛకృచ్ఛచాండ్రాయణమథాపివా | కూశ్మాండైజాహుయాత్సపిథేధేనుం
డద్యాద్విజాతయే || పౌరుషంచజపేత్సూక్తంకుర్యాద్భూతభోజనమ్ | లాజైఃపరుణిశాన్తేనపతా
కార్థ్యజసంయుతైః || పూణకుంభేనసహితోబలిదేయశ్చతుష్పథే | అత్రమంత్రః || ప్రగృహ్లాష్ట్య బలించేమంన
వగ్రహమహాగ్రహ | ఆతురస్యనుఖంసిద్ధిప్రయచ్ఛత్వంమహాబలేతి ||

ఇతి నవగ్రహహరమ్.

—* అథవాసవగ్రహహరమ్. *

కర్తవిపాకసంగ్రహే || షష్ఠీకథేదవాద్యేనసర్పదాధాంకరోతియః | తంవాసవగ్రహానామాగృహ్లా
యాత్రేనసజ్వరీ || అధ్వానీచవిసర్పీచజాయతేతస్యవిష్కృతిః | ప్రాజాపత్యంభవేదాజ్య హోమో వ్యాహృతి
స్తథా | అగ్నిరస్తీ తృచంజప్తాయతిం చేచంజపేద్యవమ్ || దద్యాత్త్వత్ప్రాయథాశక్తి బలిందత్వావిచక్షణైః |
అన్నంబహువిధంకృత్వా సమాధాయచతుష్పథే || నిక్షిపేద్వివిధగ్రంథైఃపుష్పైర్వానావిధైర్ధ్వజైః | గ్రహ
మభ్యవ్యంవిధిరామం తేహానేనమంత్రతః || ప్రగృహ్లాష్ట్య బలించేమంవాసవాఖ్యమహాగ్రహ | ఆతురస్యనుఖం
సిద్ధిప్రయచ్ఛత్వంమహాబలి ||

ఇతి వాసవగ్రహహరమ్.

—* అథవాయుగ్రహహరమ్. *

కర్మవిపాకసముచ్చయే || దేవద్విజాగ్రహారాదౌతటాకాదిమమోచనమ్ | విష్ణాయా కురుతేయస్తం
గ్రహాగృహ్లాతివాయుసః || అధ్వానీచాప్యరుచిమాక్ పాదదాహీచజాయతే | కృచ్ఛిమేకంచరేదాజ్య హో
మోవ్యాహృతిభిస్తథా || అష్టాధికసహస్రంవాకుర్యాద్దర్శ్యాచ్చకాంచనమ్ ||

ఇతి వాయుగ్రహహరమ్.

—* అథక్షేత్రపాలగ్రహహరమ్. *

కర్మవిపాకసముచ్చయే || దేవతానిధనాత్క్షేత్రపాలస్సంక్రమతేగ్రహః | తతోభవేన్తుభేనోషీచిహ్వ

యాః ప్రభవేద్భూతః || ప్రాజాపత్యం ప్రకుర్వీత తే త్రపాలాభిషేచనమ్ | శతరుద్రేణ కుర్యాద్భువనాజిహ్వా గ్రహోది
తః || బలిదేవయస్తువిధినా మంత్రపూతస్సమాహితః ||

ఇతి తే త్రపాల గ్రహహరమ్.

—* అథావలగ్రహహరమ్. *—

కర్మ విపాక సంగ్రహే || ఉపకతకరిబంధో వానుపకార్యాప్యవదత్తే || తస్మై రైర్వాసఖ్యకారీతంగృ
హ్ణాత్యచలగ్రహః || అంలగ్రహసంస్పృష్టోద్వరీశ్వాసీచఖాసవాక్ || సర్వాంగరోగీత్వగ్నోషీమందాగ్నిశ్చప్రజాయ
తే || కృచ్ఛ్రాంచాంద్రాయణం వాపి కుర్యాత్కూక్ష్మాండహూమకమ్ || కయోనస్త్రిత్యేవం అష్టోత్తర శతం
జపేత్ అగ్నిరస్మీత్యచం వాపి సహస్రం చాభింజపేత్ || బలిప్రకారమాహ || తిలచూణయంతంచాన్నం దా
త్యాక్షీరంచన క్రవః || అపూపారుధిరంబైవనురాచేత్యేవై బలిః || వస్త్రాద్వైగ్రిహమభ్యర్చ్య భూణకం
భయంతంబలిం చతుష్పథే నిక్షిపేత్తుమంత్రేణానేన సంయుతః || ప్రగృహ్ణీష్వ బలించేమం అవలాఖ్య మహాగ్ర
హః || ఆతురస్య సుఖం సిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం మహాబల || ఇత్యచలగ్రహహరమ్.

—* అథ హస్తీపాదగ్రహహరమ్. *—

కర్మ విపాక సంగ్రహే || దేవద్రవ్యంతు యోభుక్తే గామగ్నింబ్రాహ్మణంతథా | పాత్రస్థాన్నం వ
నిర్మాణ్యం లంఘయేద్దస్తుతం నరం || గృహ్ణాతిహస్తీపాదాఖ్యోచిహస్తస్య త్రనిబోధత || వత్సీకవ్యాధిమాన్వాదదా
హీద్భద్రవిరేచనః || ప్రాజాపత్యం ప్రకుర్వీత హూమో వ్యాహృతిభిర్భవేత్ || పారణ్యం దయథా శక్తిద
ద్యాబ్రాహ్మణభోజనమ్ ||

ఇతి హస్తీపాదగ్రహహరమ్.

—* అథ కణగ్రహహరమ్. *—

కాత్యాయనః || దేవస్వముపభుక్తేయ సంగ్రహః కణసంజ్ఞికః || గృహ్ణాతి తేన జిహ్వేతున చలత్యస్య కణ
యోః || బాధిర్యంజాయతేచాంగై కంఠూతి మహాకీభవేత్ || అత్రచాంద్రాయణం కుర్యాద్ధోమో వ్యాహృతి
భిస్తథా || దృఢదాదివేతి సూక్తంచసహస్రంచాష్టదైభవేత్ || బలిప్రకారః || తిలపిష్టంసుతాం మాంసం అన్నం లా
జాంస్తథాదధి || కందశ్చేద్యభిలంహ్యోతద్బలిరత్రప్రశస్యతే || ధ్వజై గంధాదిభిర్హూయైః గ్రహమభ్యర్చయే
త్తతః || చతుష్పథే నిక్షిపేద్దిబలిమంత్రేణ మంత్రవిత్ || మంత్రమాహ || ప్రగృహ్ణీష్వ బలించేమం కణాఖ్య
స్తవం మహాగ్రహః || ఆతురస్య సుఖం సిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం మహాబల ||

ఇతి కణగ్రహహరమ్.

—* అథ ధనగ్రహహరమ్. *—

కాత్యాయనః || తపస్విసీసఖిస్వామిస్త్రీ గామిగణిగమః || యస్తంధనగ్రహః త్రిప్రంగృహ్ణీయాత్తత్ర
లక్షణమ్ || అప్యస్యందోమూత్రకృచ్ఛ్రామాత్సానముపజిహ్వాకా || జానుతేతన్నివ్యర్థకం తప్తకృచ్ఛ్రాప్య
యంచరేత్ || ధేనుందద్యాత్తథా హూమం కూక్ష్మాండాఖ్యం సమాదరేత్ || జపేచ్ఛపారుషం సూక్తం సహస్రా
వలతీసంఖ్యయా || ఇదమాప్రవహత యత్కించేదమచంతథా || జలేస్థితా జపేద్ధేవదద్యాచ్ఛక్త్యనుసార
తః || బలిక్రమమాహ || అన్నం పర్యుషితం లాజాదత్తూరకుసుమానచ || సహిర్యః పూణకమభో బలిగత్రవిధి
యతే || చతుష్పథే నిక్షిపేద్దిబలిమంత్రేణ మంత్రవిత్ || అభ్యర్చ్య వస్త్రగంధాద్యైః గ్రహాయత్సేవ సంయుతః ||
ప్రగృహ్ణీష్వ బలించేమం ధనగ్రహమహాగ్రహః || ఆతురస్య సుఖం సిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం మహాబల ||

ఇతి ధనగ్రహహరమ్.

క్షేనచేత్యనేనస్థందగ్రహహరణ- అశోమేషగ్రహగ్రహీ తస్యతద్దోషశాంతయే । పీఠాణ్యంశ్వేతవస్త్రంచే
త్యాదిసాబలిదేయః ॥ మేషగ్రహోద్దేశేనబలిమంత్రమాహ । ప్రగృహీష్ణ్యబలించేమంమేషగ్రహమహఃబలి ॥ అ
తురస్యనుఖంసిద్ధింప్రయచ్ఛత్సంమహాగ్రహం ॥ ఇతిమేషగ్రహహరణమ్.

—* అథస్కందగ్రహహరణమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ కాలగ్రహయంతంబాలమాదాయోచ్చిష్టసుక్తస్వయమ్ । అగ్నింస్పృశేత్తం
స్కందాఖ్యైఃగ్రహస్సంక్రమతేతతః ॥ పాదయోర్వస్తయోశ్చైవవికాసోవాయుజోభవేత్ ॥ బలిప్రదానమా
హ ॥ తిలపిష్టదధిక్షీర కృసరాపూపసక్తవః । రాజమాషాశ్చముద్గాశ్చ నిష్పావాస్కంధమూలకమ్ ॥ పక్వమాం
సస్సురాచేతిపూర్ణంకుంభయుతోబలిః । తిలపిష్టాదికంకాంస్యపాతేకృత్యాభవేష్టయేత్ ॥ వస్త్రద్వయేనకల
శంరక్తసూతేణచైవహి । క్వచిచ్ఛుప్త్యాయతనై కుంకుమాదింసైశ్శుభైః ॥ చతురస్రంచతుర్మాస్త్రం మం
డలంపరికల్పయేత్ । తత్రదద్యాద్బలిమధ్య గాత్రైమద్వేనసంయుతమ్ ॥ రక్తమాల్యాంబరైఃస్కంద గ్రహమ
భ్యవ్యాయత్తతః ॥ బలిమంత్రమాహ ॥ బలాధీశస్కందమహాల్ రక్తమాల్యాంబరప్రియ । ప్రగృహీష్ణ్యబ
లించేమం పూజాభిస్సహపుష్టియత్ ॥ బలిమేవంవిధానేనదత్వాచాగత్యమందిరమ్ । అగ్నింప్రతిష్ఠాప్యతతః స్యా
హాకృత్యాశ్చదేవతాః ॥ యష్టవ్యాసేయమంత్రాభ్యాంహవిఃక్షీరాజ్యసవణమ్ । ద్రోణమాత్రంతు పశ్చా
న్నంపశ్యాన్నాహంస్తథాయుషా ॥ పక్వంమాంసందధితథాతిలపిష్టంజశోజితమ్ । పీఠాణ్యంచ బలిందద్యా
త్ప్రదోషేవృక్షమూలిక ॥ రక్తచందనరక్తగ్రక్వస్త్రాద్వైరపిపూజితమ్ ॥

ఇతిస్కందగ్రహహరణమ్.

—* అథస్కందాపస్తారగ్రహహరణమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ ఉత్సర్గంకురుతేయస్తు వహ్నా మూత్రపురీషయోః । గ్రహస్సంక్రమతేతంత్రై
స్కందాపస్తారసంక్షేపః ॥ తతోసందంశజిహ్మాతుఃఫెలాసోఽగ్నిజాయతే । అపస్తాంభవీత్రత్రపూర్వవద్బలిమా
హరేత్ ॥ ఇతిస్కందాపస్తారగ్రహహరణమ్.

—* అథప్రకారాంతరైఃస్కందగ్రహహరణమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ అగ్నేఃపరిసరేతేయోశుచిదాకలకైస్సహ । స్కందగ్రహాఃప్రగృహ్ణాతి తం
తతఃపాణిపాదయోః ॥ అస్యేచనాతజోహోషః ప్రజాయతాతిదారుణః । బాలకైరిత్యత్రబహువచనమవివక్షి
తమ్ ॥ తమిత్యత్రాశ్మేకవచనమవివక్షితమ్ । అత్రచ తమిత్యనేన యశ్చశేతేయశ్చబాలకస్తయోద్వయోః ॥
అతఎనబలిదానమంత్రేషు శిశుంవికారాన్మంత్రేషాదీనిం గానిదృశ్యంతే ॥ యత్తచ్ఛబ్దయోర్నిత్యసంబంధాచ్చ
యఃశేతేసోపిలక్ష్మ్యతే ॥ ఇతిమహాంకవః ॥ ప్రతీకారమాహ ॥ నవహస్తమితంకృత్యాస్థండిలంచతురశ్రకమ్ ।
ఉపలప్యశ్వేతవక్షేపః స్వస్తికాదీనివిన్యసేత్ ॥ ద్వారాణితత్రచత్వారివతుడిత్యుప్రకల్పయేత్ । తెఘశక్తించపా
శంచముసలంతోమరులిఖేత్ ॥ మధ్యేష్టదశపద్మంచలిఖత్వాతదనంతరమ్ । చతుషోగణేషువిన్యస్యపూర్ణంకుంభాం
త్యమాహితః ॥ మధ్యేతత్రబలిందద్యాత్స్కందగ్రహవిముక్తయే । బలిస్వయాపాదిదశకయతి ॥ కృసరాన్నం

చపిష్టంచక్షిరందధిష్ఠితంమధు । అపూపానకవోమగ్ధాః నిష్పావారాజమాషకాః ॥ చాకాశ్చపసూరాశ్చ
సురానూంస్తప్తధైవచ ॥ ఆభశికుక్కుటసంయుక్తఃభృతమేషేణచిహ్నితః । రక్తవస్త్రంబరక్తాన్నంరక్తచంద
నమేవచ ॥ రక్తప్రదానోధూపాంశ్చ పూణకకుంభస్సకాంచనః । అన్యాయాఃపస్తూఃశిశుశ్రీషఃపేతవః ॥ ఏ
తత్సర్వకవంఃస్య చూలేవాన్లఘుచూలకే । సుందస్యభవనేవావిషంలేణానేనసక్షిపేత్ ॥ అత్రకదంబయా
లాదిమబలిచాచవిధానాత్ - తత్రైవ పూర్వోక్తస్థస్థుడిలంకల్పయేత్ - స్కందభవనంస్కందచేచాలయః ॥
బలిదానస్లోకమాహ ॥ బాలభానుద్యతేవీప్యన్నమాగం గాధరప్రియ । సురసేనాపతేస్కందఃపణ్డుభక్తౌచ
సూదన ॥ లోహితాంగమహాభాగకాలశల్కగణేశ్వర । ద్వాపశాక్షమహావీర్యద్విషద్భుజమహాబలి ॥ కృత్తి
కానాంసుతజ్యేష్ఠశక్త్యాయుఃశిభిష్టజ । బాలభాస్కరసంకాశరక్తమాల్యాంబరప్రియ ॥ ప్రగృహ్ణీష్వబలిచే
మం పూజాద్యైస్సహబుద్ధిమత్ ॥ శిశువికారాన్మంచాద్య శివపుత్రశివంకురు ॥ గత్వాచిరంచపరతత్కవక
త్వముమన్నరమ్ । దత్వాబాలమమంచాల మాయువాచాపివధాయ॥అలక్ష్మీంనాశయాశుత్వం గ్రహవిష్ణుం వి
నాశయ । పాలయత్వంవవకశతం బలిమాదాయచాలకమ్ ॥ అథవహ్నిం పతిష్ఠాప్యతత్రక్షీరంతథాదధి । పృ
షదాజ్యంచజుహుయాన్తంత్రాభ్యామాహుతిద్వయమ్ ॥ మంత్రాభ్యాంవత్సమాదాభ్యాం ప్రతిద్రవ్యమాహు
తింజుహుయాత్ ॥ వృషదాజ్యంనామఽధియక్తమాజ్యముచ్యతే ॥ అథమంత్రో ॥ అగ్నయేస్వాహా॥ అయమే
కొమంత్రః ॥ కృత్తికాభ్యస్వాహేత్యపరః ॥ అనయోర్మంత్రయోరగ్నిఋషిః - అగ్నిఃకృత్తికాశ్చేతిక్రమే
ణదేవతే - యజుషాన్నచ్చందోనియమః - అశప్రీథానామంత్రః ॥ త్వయ్యుద్యతోషితేస్కంద బలిభిఃపకవ్యజృ
భిభిః । తేనమాహేశ్వరస్తుప్తఃత్వమశ్వాసృతతంశిశుమ్ ॥ త్వమవ్యసృతతంసరమిత్యపిపాతః ॥

ఇతిప్రకారాంతరేణస్కందగ్రహహరమ్.

—* అథరీత్యంతరేణస్కందగ్రహహరమ్. *

కర్తవిపాకసంగ్రహే ॥ ఉచ్చిష్ట బాలమాదాయ శయానంవ్రతభంగినమ్ । ప్రగృహ్ణీతిగ్రహస్కంద ఆ
ధ్యానీజ్వరవాన్సవేత్ ॥ శ్వాసవాన్రక్తనయనోబహుమూత్రపురీషవాక్ । పాశ్వకద్వయోఽపరీతాపస్తలే
మంబలిమాహరేత్ ॥ ఉచ్చిష్టంబాలమాదాయేతిఉచ్చిష్టమిద్ర్యేతత్పదంబాలమిత్యస్యవిశేషణం । తథాబాలమాదా
యశయానమితి విశిష్టశాక్యస్యాపిబలిమాహరేదిత్యుక్తం తత్ర కథమిత్యత్రాకాంత్రాయా మాహ ॥ మేషకు
క్కుట మాంసందపాయసంస్తవస్తథా । రుధిరంచహిరణ్యంచేత్యేతన్నూలేవటస్యహి ॥ వినిశ్చిపేదధకారా
త్రేరక్తవస్త్రానిభిగ్రహమ్ । అభ్యర్చ్యవత్సమాణేనమంత్రేణానేనసంయతః ॥ బలాధీశస్కందమహాకరక్త
మాల్యాంబరప్రియ । ప్రగృహ్ణీష్వబలిచేమం పూజాభిస్సహుష్టిమత్ ॥

ఇతిరీత్యంతరేణస్కందగ్రహహరమ్.

ఇతిశ్రీనీలకంఠాశ్చజగత్పతీనీలకంఠకృతే కర్తవిపాకార్యే గ్రహహరాణి.

—* అథశృత్యంజయవిధిః. *

వసిష్ఠప్రోక్తే ॥ త్యగ్నింబకస్యచమాహాశ్చ్యం శ్రోతుమిచ్ఛామిసాంప్రతమ్ । విస్తరేణయథాతత్త్వం ప్రస
న్నోత్తమహాసి । ఏవంపుష్టప్రసన్నాత్తాతంప్రత్యాహమహామునిః । మహతాతపసాదృష్టామృత సంజీవినీ

మయా ॥ విధితస్యాః ప్రవక్ష్యామి సమాహితమనామృతమ్ ॥ అయాః సమస్తాః ప్రాకృత్యానాం సమస్తాః విహితాః
 శ్చతే ॥ దేవతాత్మ్యాః బహుధా వచనాః శ్రుత్యాః సమస్తాః ॥ అస్మిన్ సమాహితే న మోక్షో హ్యవసానః ॥
 స్మృతమ్ ॥ శత్రుత్వాగ్నివీర్యాణాం వాచసంతాః ॥ అస్మిన్ స్మృతం సోస్తాయే ఫలిత్యుత్తమమ్ ॥
 దాహ్యతమ్ ॥ ప్రాగ్దాహ్యమనంతరే తుదిగత్యంతః ॥ అస్మిన్ స్మృతం వచనం గాఢం నానభి
 వ్యక్తి రేవ ॥ మగాఢవిజ్ఞానకందైవనంపితం దేవతాత్మకం ॥ ఏతేషు గాఢమత్రా వ్యాప్తే మనరుదాశ్చ
 తః ॥ అథత్వేన స్యమంత్రస్య వచనం గాఢం ప్రకల్పయేత్ ॥ గుహ్యం నాదాశ్చ స్యంత్రస్య సిద్ధయే ॥ అష్టో
 త్తరసహస్రం వా శతమష్టోత్తరం వా ॥ యాంత్రం ॥ ధృత్యంత్రం ॥ పూత్రోహవితుమ్యతే ॥ మంత్రం ప్రణ
 వసం యుక్తం జపేత్ ॥ సమాహితః ॥ యస్తాదనేన ॥ తేన ముహ్యం జగత్సమావహః ॥ యత్సంజయస్తతః
 ప్రోక్తా ముః ॥ నిస్తత్వదర్శిభిః ॥ బ్రాహ్మణైశ్చ త్రియావైశ్చ ॥ స్త్రీయో వశాఽద్విజాతయః ॥ ఆత్మాభిమాంజన
 హేమామాంశ్చ కర్మసత్వమతంద్రితః ॥ పరాధామపి ర్వీత బ్రాహ్మణోమంత్రచిత్తయః ॥ దాతవ్యాదక్షిణాత
 త్రయధాతుష్ట్యోద్విజోత్తమః ॥ ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యమపమృత్యుజయంతథా ॥ పురాభిచారం దైవకాలమృ
 త్యువివర్తనమ్ ॥ వశ్యాకర్మాణి విద్యేషమారణోచ్ఛాటనంతథా ॥ పుత్రలాభంచతద్వృద్ధిః ॥ వృష్టిః ॥ వృష్టినివార
 ణమ్ ॥ గజవాజిఖరొష్ఠాణాం శాంతికర్తృణి సర్వతః ॥ ప్రతీకారంచ సర్వేషాం వృజిన వ్యాధిరక్షసామ్ ॥ అచ్యా
 న్యపి వకార్యాణి యద్యద్యేతానికారయేత్ ॥ అస్యమంత్రస్య యిప్రోక్తో వినియోగా మహాషేభిః ॥ సర్వమంత్ర
 మతత్సర్వం అనేనైవ తుకారయేత్ ॥ కిమత్ర బహునా కైవ మనసాయ ద్యదిచ్ఛతి ॥ తత్తత్ఫలమవాప్నోతి నాత్ర
 కార్యానిచారణా ॥ నక్షత్రాణి ప్రవక్ష్యామి ఆరంభే సర్వకర్తృణామ్ ॥ ఆద్యాం యాం శాంతికమాణి ఆయు
 వ్యం వైష్ణవేతథా ॥ శాంతిం పరాభిచారాణా మపమృత్యుజయంతథా ॥ ఆదో వినియోగం పూజ్యపుణ్యహం వా
 చయేత్తతః ॥ ఔపాసనాగ్నిమానీయతస్మిన్ గుండే వినిశీపేత్ ॥ అశవాశ్రోత్రియా గారత్ మధనం వా సమా
 నయేత్ ॥ ఔపాసనేన కుర్వీత నిషేధోచ్ఛాటనాదికమ్ ॥ ఆత్మాభిముఖమాసీనం ధ్యాత్వా సమ్యక్ప్రకాశయేత్ ॥
 అర్చయేత్లోకపాలాంశ్చ ప్రాగారభ్యుపదక్షిణమ్ ॥ తేషామనుచరాంత్రైవకుండమధ్యే హురాశనమ్ ॥ తత్రకృ
 త్వాజ్యభాగాంతం సర్వముల్లేఖాదికమ్ ॥ స్వగృహ్యా క్రివిధానేన తతో హిమం సమారభేత్ ॥ ఆయుఃకా
 మోఘృతేచాన్నా జహుయాల్లక్షసంఖ్యయా ॥ అయుతం వా సహస్రం వా జ్ఞాతమష్టోత్తరం వా ॥ దూర్వాత్రి
 కైర్వాజుశ్చ త మధుత్రితయసంయుతైః ॥ గుడత్రిఖండకైర్వాపి చతురంగుళమాణుతైః ॥ అథవా సహ
 యోద్విద్వాక్మిశ్రితై స్త్రీలతంశుతైః ॥ ప్రత్యాళితై స్త్రీలైర్వాపి మహాద్గోఘ్రితప్లవైః ॥ పలాశసమిధైర్వాక్
 త్వాపూర్ణకాయురవాప్నుయాత్ ॥ అథవా గోఘృతా కైవ పాయసైవ హోమయేత్ ॥ అథవా తక్షణమేవ
 వముదకేన సమాహితః ॥ ఆసీనః ప్రాజ్ఞుభోభూత్వా జపేద్వాహ్వసంఖ్యయా ॥ బ్రాహ్మణాన్బ్రాహ్మణ్యం
 వేదవేదాంకపారగాః ॥ ఆరోగ్యకామో జహుయాదర్శకాన్వైఘ్నేఘ్నేఘ్నే ॥ పయసా మాషయః ॥ ఆయా
 ద్యవ్యేనాజ్యేన వా పునః ॥ పలాశసమిధైర్వాపి సర్వరోగప్రశాంతయే ॥ ఏవంరోగప్రశాంతిస్యాద్యోగతాం
 చాప్యశుభ్యః ॥ ఆచ్ఛిన్నైర్వామ్రపత్రైస్తుమధోక్తైః జాకహుయాద్వైరై ॥ గురూదీగుళికాభిర్వాజులై
 ర్వాఘ్నేఘ్నే ॥ ప్రమేహే మధునా హిమమిషయసా వాఘ్నేతనవా ॥ ఉధుంబరసమిద్విష్టు హిమయేత్ మాల
 కేభవా ॥ గుల్మే తుళ్యాలై హిమాకమశితైః కృష్ణైః ఘ్నేఘ్నేతనవా ॥ వర్షమాససమిద్గోమసద్యఘ్నాలహు
 కరం జసమిధా వాపి గుణం ధీసమిధోపివా ॥ తైతనాభ్యజ్యజహుయాచ్ఛిరోరోగస్య శాంతయే ॥ ఏవం
 ద్విజకాపచయాదతీసారప్రశాంతయే ॥ శాంత్యర్థమక్షిరోగాణాం పలాశ సమిష్టతాః ॥ ఉచ్ఛ్రితమిద్గో

వ ప్రాసంగై రభిషేచయేత్ || ఆహాహిష్యేతిస్మృభిహిర్యోఽథాఽదిభిస్తథా | పవమానానువాచేన త్యగ్రిం
ఒకేత్యసయారుచా || గంధంపుష్పంథాధూపంహవిష్యాన్నంనివేదయేత్ | ఎవంఽంపూజ్యదేవతాః సేవత్య
ప్రసాద్యవ || వేదిసానాంసమిష్టస్తుజహుయాత్పాయసేనవా | పుణ్యాహంవాచయేన్నిత్యం చాస్తానా
స్థాజయేత్తతః || అయుతంవాసహస్రంవా జుహుయాత్పయసోఽపివా | దశాహాభ్యంతరేవృష్టిః విష్యతిన
సంశయః || ఆచారవాసాః పయఃసృక్తైరిక్షీరవృక్షసముద్భవైః | సమిద్భిజహుయాత్సంత్ర సవ్యోవృష్టి మ
వాప్నుయాత్ || అగ్నిహోత్రస్థమాదాయసితంభసీతముత్తమమ్ | అనయేవరుచాహుత్వా జలే స్పృశినివార
ణమ్ || పుత్రకామస్తుజహుయాత్పాయసంఘృతసంయుతమ్ | చరుశేషంస్వయంభుక్త్వా పుత్రంప్రాప్నోతి మా
నవః || పౌణణమాస్యాం తిలాక్షహుత్వా ఘృతాక్తాన్నిందతేనుతమ్ | గోవర్తమాత్రమాలిప్య గోమయేనా
థధూతలే || ధాన్యరాశింవిశిష్టేష్య తన్వ ధ్యేస్థాపయేద్భుజః | వింశతిం కలశాంస్సత్ర సీతసూత్రేణ వేష్టయేత్ ||
తీర్థతో యేనసంపూర్ణాఽఽపూరయేత్పల్లవాదినా | త్యగ్రింబకేనతుమంప్రేణతతస్తానభిషంత్సృజ || అథ
వంధ్యాస్త్రియంతైముకలతైరభిషేచయేత్ | అచిరల్లభతేపుత్రఽఽముష్మంతంయశస్వినమ్ || ఎతతైసర్వమా
ఖ్యాతంయస్తాత్వంఽరిపృష్టవాః | ఇత్యుక్త్వాబహ్మణఃపుత్రో వసిష్ఠోబ్రహ్మవిత్తమః || మృతసంజీవినింపాహ
సీతాయప్రాణినాతథా | అద్యంతృతారకంతస్య తారకాదంతిమంపయః || వ్యాహృతిత్రయసంయుక్తం
స్వాహంతిమిహోద్యతే | తారకందంతిమాదూర్వంఽహ్నిజాయాసమన్వితమ్ || వేదేషుదృష్టంవిద్యద్భిస్తం
రొగస్యతుపుత్రక | ప్రణవాదితదంతేవ వ్యాహృతిత్రయసంయుతమ్ || వ్యాహృతి ప్రణవాంతంవాస్వాహం
తేనసమన్వితమ్ | ఏవంవిధమనుక్రేష్టం సర్వమృత్యుభయాపహమ్ || మృతసంజీవినియంతు ప్రణవవ్యాహృతీ
యుతా | తతస్త్రియోబతైర్నంత్రైఃపునరంతేతథోద్యతే || మృత్యుంజయోయమేవాత్ర కథితామంత్రవిత్త
మైః | సవీజోయస్తుమంత్రస్సాస్యోమహామృత్యుంజయస్తృప్తిః || ప్రణవంవ్యాహృతీశ్చైతాక్షత్రీబీజాన్ప్రవదేత్పు
రా | తతోజపేత్స్యంబకమనుం అంతేవ్యాహృతయశ్చతాః || త్రీబీజంప్రణవాంతంచవహ్నిజాయాంతతోశ్చ
రేతే | ప్రణవోహిప్రకాదశ్చమృతీహతారకస్తథా || భూరాదికావ్యాహృతయఃత్యగ్రింబకేతివమంత్రతః | విపర్య
యేతిత్రీబీజంతద్వచ్చవ్యాహృతిత్రయమ్ || స్వాహావమనురేషస్తుశుక్రేణారాధితకిపురా | మహామృత్యుంజయ
ఇవిస్మృతోఽనువనత్రయే | ఒంకారైస్సంయుతైష్వశ్చే చతుర్భిరథవాపివా | మృత్యుంజయోధవిధివ దుపా
శ్యేష్ఠితమాప్నుయాత్ || ఇతివసిష్ఠోక్త్యగ్రింబక ల్పః.

—† అథశానకొక్తమృత్యుంజయదపశూమవిధిరుచ్యతే. †—

శానకః || అపమృత్యుంజయందోమంవయ్యోగ్యథద్విదన్యచాం | మగ్యాత్త్రీజన్తనకుత్రేవిషుచే సంక్రమేత
థా || పౌణణమాస్యాం మాసాస్యాం గ్రహదేవంద్రసూర్యయోః | సర్వవ్యాధి సముత్పన్నేయథావిధి సమా
హితః || స్నాతఃశుక్లాంబరధరశ్శుక్లమాల్యానులేపనః | అలంకృ శశుచాచేశే పుణ్యాహం వాచయేద్విజః ||
అథాజ్యధాగపర్యంతంయజ్ఞతంత్రంసమాహితః | ఘృతాక్తంజహుయాదన్నమవదానస్యసంపదః || అతోభ
క్రేతిమంత్రేందూర్వాశూమమృతంప్రతి | త్యగ్రింబకేతేతిమంత్రేణ శూమమష్టాధికం శతమ్ || ఇమంజీ
వాయుషేలిశ్వందూర్వాదిజహుయాత్తతః | చరుశాపురుషసూక్తేన మృతేనాథ సృజేణవై || పునఃపున
జాయమానేతిద్రవీసః || దక్షిణావతామిదమాది - అథాహుత్వాహమంత్రాక్షసర్వాక్ ఎవవాం దేవావ
స్మినే గోమాయురదేతి రుద్రావరుణాసోమేన మగ్నిముద్ధరేణసంఖ్యాసవయతిత్వ - ఉడిఘంజీవః సవితావ

శ్వాదాయస్సన్నయేతిహితవ్యమృదోహితంనుశ్వాదిహితేనావంతి - శవవశావంతితి - త్రైకృత్యభ్యు
తహామశేషంసమాపయేత్ || ఇంద్రావరుణాసోమః మేనస్యోషం శజమాశేషమ్ || ప్రబంధపుష్టం
యంద్రమస్తానుధత్తి - దీర్ఘాయశ్వామప్రతీరన్నతయః | భవ్యంయశ్యమామువ్యమాగోగ్ధః ప్రవీణకనం
అవమృత్యుభయంహామమూరభేష్టచిరంపునః || ఇతి ||

—* అథమంద్రన్యాసక్రమః. *

హేమాద్రాశానకః | త్రియంబకంయజామహేతితిథిభాయాంస్యసేత్ | సుగంధిపుష్పిరథానమిహ్య
దయే | ఊర్వారుకమివబంధనాదితిదాహ్వాః | మృశ్లోమక్షీయమామృతాదితి నాథా | పశుగల్పేచజం
ఘోరుజఘనే కటిమేళ్యంకః | నాథాకుక్షీద్వయేపాశ్వే కక్షయోకుచయోహృది || సూర్యభేదకాటికా
యాంచకూర్పరామజీవంభకే | కనిష్ఠనాసికామధ్యతజాన్యగుప్తపాణిమ || కంఠేభయమకేవక్రైనాసికాకర్ణ
చక్షుషి | లలాటేమూర్ధ్నిచోధ్వాకయాంవదోన్మంద్రస్యవిన్యసేత్ ||

ఇతిశ్రీంబకమంద్రన్యాసః.

మాతాపుత్రుచరిత్రకీర్తివిభవాయస్యాంబికానామతశ్చాకల్యాపరమూర్తిరార్యచరితశ్శ్రీపెద్దిభట్టః పితా
సోయంకౌశికవంశధూషణమణిః శ్రీభటవిశ్వేశ్వరౌ వేదెస్తానా మతేన యచసపదే వాక్యే కృతీ వధాతే||
మతిర్యోషాంశాస్మైప్రకృతిరమణీయావ్యవహృతిపరాశీలంక్లాఘ్యంజగతిరుజవస్తైకతిపయే | చిరంచిత్రైతేసాం
ముకురతలభూతేస్థితిమియాదియంవ్యాపారణ్యప్రవరమునిశిష్యస్య ఫణితిః || మహాణవాభ్యే మహితేప్రబంధే
మాంధాత్మనామ్నోమదనాత్తజస్య | సత్కర్తృమాణిక్యగణేనపూర్ణేకపూర్ణాస్తరంగోదకమోమసీయా || *

ఇతిశ్రీమత్పండిత పారిజాత కళారిమల్లేత్యాది బిరుదవిరాజమాన శ్రీమదన ధూపాల పుత్ర
మాంధాత్మకృతౌ స్మృతిమహర్ణవాభిధానే కర్నాటక సంగ్రహ

ప్రకరణంనామ దశమ ప్రకరణం.

శ్లో | దొడ్డబేలి, పురీవాసి నారాయణసుబోధితా |

చిరంజీయాతృప్తిరియంనారాయణపదార్పితా||

కర్నాటక కర్తవ్యము - ౧౪వ ప్రకరణం.

అథ శ్రీసీలకంఠ భట్టాత్మజ శంకరభట్టకృత కమ=విపాకాకాశం
గ్రహోక్త రుద్రకలశస్నానాది విశేషవిధానాని విశ్లేషితే,—

—* అథ రుద్రకలశస్నానవిధిః. *

యుధిష్ఠిరః || రుద్రస్నానవిధానేన కథయస్వజనాదాన | సర్వారిష్టోపశమనం సవశాంతి ప్రదంవృ
తామ్ || శ్రీకృష్ణఉవాచ || దేవసేనాపతింస్కందం రుద్రపుత్రంవదానమ్ | అగస్త్యమునిశామాళ శ్శబ్దా
సీనమువాచహ || సర్వజ్ఞోసికుమారస్త్యం ప్రసాదాచ్ఛంకరస్యహి | స్నానంరుద్రవిధానేనబ్రూహిదేవకథంభ
వేత్ || స్కందఉవాచ || మృతవత్సాతుయానారీరుభాగాబుతువజితా | యాస్సుతైఃస్యకావభ్యస్నాన
నమాసాంవిధీయతే || అష్టమ్యాంవాచతుశ్శ్యాముపవాసపరామణిః | ఋతౌశుద్ధాచతుర్థేహిప్రాప్తసూ
ర్యదిసేకవా || నద్యోస్తుసంగమేకుర్యాత్ మహానద్యోవిశేషతః | శివాలయేథవాగోష్ఠే వివిక్తేహగృహంగ
జే || ఆహితాగ్నింద్విజంశాంతం ధర్మజ్ఞఃసత్యశాలినమ్ | స్నానార్థంప్రాథయేదేనం నిపుంగురుజకర్మణి || తత
స్తుమండలింకుర్యాత్ చతురశ్రముదక్లవమ్ | బద్ధచందననాశంచగోమయేనతులేపితమ్ || తన్వధ్యేశ్వేతరజ
నా సంపూర్ణంపద్మమాళితే | తస్యమధ్యేమహాదేవం స్థాపయేత్కణికోపరి || దద్యాద్దశేషు నంద్యా
దీక్ష చతుర్ముఖాంధిపూజకమ్ | ఇంద్రాదిలోకపాలాంశ్చదశేష్వప్తసువిన్యసేత్ || దేవీంవినియోకంచైవస్థా
పయేత్తత్రపాథికవ | దత్వాఘృణంగంధధూపంచ పుష్పందీపంగుడోదనమ్ || భక్ష్యాదికంచనైకేద్యం ఫలం
తాంబూలమేవచ | దక్షిణాంచతతోదత్వానమస్కృత్యక్షమాపయేత్ || అనెనవిధినాకుర్యాత్కలశం రుద్రసం
జ్ఞికమ్ | సభుక్షేసకలాభోగాప్రసాదాచ్ఛంకరస్యచేతి ||

—* అథసర్వరోగహరస్త్రచాఘృణదానవిధిః. *

హేమాద్రా || ఉద్యంనద్యైతిమంత్రోయంసారఃపాపప్రణాశనః | రోగఘ్నశ్రేష్ఠఘ్నశ్చ భుక్తిమక్తి
ఫలప్రదః || కరావలకవద్వస్త్రోగుహ్యఃపరమసిద్ధిదః | పుత్రస్యరోగనాశాయ ఖ్యాతౌలోకసీతాయచప్రతేనా
రాధితోదేవ స్త్రవమంత్రేణభాసకరః | ఎతేనైవవిధానేన న్యాసపూర్వకమేదచ || హస్తయోగ్యుదయే
మూర్ధ్నిపాదనాభిముఖేమచ | చక్షుషోఃకవచంచాస్త్ర పాదస్యాది పక్షైర్చ్యసేత్ || ఉద్యంత్యైఃపాద్యైః
మాంక్యతేనాధిరక్షతు | ఆగోహద్వామహస్తేనమాంక్యతాదధిరక్షతు || శుకేమహ్నురోగఘ్నఘ్నాశ్శోణా
నా త్వథామయాత్ | హరిమాణంమూర్ధ్నిభానుర్మాంభూతాత్సర్వతోవతు || కేశేషుతీవ్యపాదచగమనాద
వటాద్ధరిః | రొపతాకాసువామేతురక్షపూషాత్వమాగమాత్ || అగోనాభ్యాంతమోజాద్గత్యైఃకర్ణగర్భ
భిరక్షతు | హరిమాణంసుఖంజిహ్వాః మరీచిర్మమరక్షతు || ద్విషంతోకవచంమేస్తుమేగోమాన్యరూరక్షతు | వి
ద్యేషతాత్సర్వతోమాం రక్షత్వస్త్రేణభాసకరః || ఏవంయశ్శరుతేవ్యాసంద్వాదశంరోగహరీచ | స్వసాపని
ముక్తంసహోకపద్రవవజితః || ఉపచారాదికంకుర్యాద్ధృఢపుష్పైఃస్వశక్తితః | రక్తగంధాక్షణై పుష్పై
సామ్రపాత్రేణధక్తితః || పాదాధావత్పచేనైవస్త్రిరావృత్తావిభోమతః | దద్యాదఘృణం సమంత్రంవ అను
లోమ్యే పునఃపునకి || యోగ్యుంవైతామిప్రాత్రేణప్రదదాతీసహస్రకమ్ | శలంవాభానుకారేణ విపాన్వా
దభోజయేత్ || రోగాభ్యవతిశముక్తస్సవశత్రూకశయెచ్చగః | చతుర్వింశతివాత్సైర్కృష్ణ యోజయే
చ్ఛానుమన్వగమ్ || సర్వరోగవిముక్తౌద్వేషిణశ్శనుయేత్తునః | పుత్రభార్యాపహనాంచా పృథ్వీరోగ్యంస
ర్వదాభవేత్ || శ్రీయంప్రాప్నోతివిశ్రాంతం బ్రహ్మప్రాప్నోతిగృహమయమ్ || ఇతిశ్రీచాఘృణదానమ్.

—* అథత్వచాఖ్యే దానప్రయోగః. *

అవశ్యుపాదానాయుష్య - మాపాద్యన్తి ధ్యమమజేవచ్ఛరే రావిచోధేన అనుకరోగస్య సమూలరాశి ద్వా
రాప్రిచారోగ్యపాపమైత్యన్తి కల్పేనసూర్యాఖ్యే దానచరిత్యభితిసంకల్పాఖ్యే దానంకుర్యాత్. ఉ
న్నైత్యేతివృచస్యకన్వయత్రోప్రసంగ్యయితి - సూక్ష్మజేవతా - అనుష్ఠానభంజన - తృచాఖ్యే దానేవి
యోగః - విత్తప్రదంకన్యాసః - ఉద్యమికున్యాయయితి - పృథ్వీగంధయ - శిరసెన్యాసః - శుకేమ - ద
త్తసి - శిఖాయైవవత్ - అభో - దత్తసి - కవచానుమాం ఉప - సహ - నేనాత్రయాను - ద్విషంతం - రం
భం - ఇన్యథాచా - వచంగతిః - తతః - తేనోరాశిస్త్రియాయుక్తతప్రకాశనాన్తి - కిరీటీపద్మనేత్రశ్చ
పద్మరాగవిభూషితః । పద్మాసనాయనమ - ఇతిధ్యానం । ధ్యేయస్య దానవిధ్యులంఘనమభ్యుచితా నారాణా
స్సరసిజానన సన్నిధికి కేయూరవాక్ మరకమంజులవాక్ కిరీటీ హరి హిరణ్మయవపుష్పతంతంబులః ॥ ఇతి
ధ్యాత్వా రక్తచందనేన ద్వాదశదళంపద్మసూర్యంమిత్రాదినా ద్వాదశ - దంపసింగళ మాతరారు సారథీశ్చ
సంపూజ్య - రక్తచందనయుతంతామ్రపాత్రే అభ్యుక్తందద్వాత్ - ఉద్యథా ఉద్యమిద్యమిత్రమ - మిత్రాయే
దమభ్యుక్తంనమః - ఆరోహన్నుత్తరాంచినం - రవయ - పృథ్వీగంధమనుర్య - సూర్యాయనమః - హరిమాణంబ
నాశయ - భానజేవతి - శుకేమమేహరిమాణం - ఖగాయనమః - రోపవాకానుదత్తసి - త్త్వేనమః - అభో
హరిద్రవేమమే హిరణ్యగర్భాణయనమః - హరిమాణంబదత్తసి - మరీచయ - ఉపగాదయమాదిత్యః - ఆదిత్యా
య - విశ్వేనహసానహ - సమితే - ద్విషంతంమమరంభయత - అర్కాయ - మోలహంస్వనతేరథం - భాస్క
రాయన - ఇతిపాదశః - అభాధాచా - ఉద్యమిద్యమిత్రమః ఆరోహన్నుత్తరాంచినం మిత్రవిధ్యాంశ్చాద్రో
గం - నాశయ ॥ సూర్యధానుభ్యాం శుకేమ - దత్తసి - ఖగపూవభ్యాం - అభోహరిద్రవేమమే - హరిమాణం ని
దత్తసి - హిరణ్యగర్భా మరీచిభ్యాం - ఉపగా - సహసానహ - ఆదిత్యసవిత్తభ్యాం - ద్విషంతం - ద్విషతేరథం - అ
ర్కభాస్కరాభ్యాం - అభయిక్యః - ఉద్యనాశయ - మిత్రవిసూర్యభానుభ్యః - శుకేమదత్తసి - ఖగపూవహి
రణ్యగర్భామరీచిభ్యః - ఉపగాదయమాదిత్యః విశ్వేన - రంభయత - ఆదిత్యసవిత్త అర్కభాస్కరభ్యాం నమః ॥
ఇతిఋక్ శః - అథత్త్వే - ఉద్యం - ద్విషతేరథం - మిత్రవిసూర్యభానుభ్యః ఖగపూవ హిరణ్యగర్భ మరీచ్యా
దిత్య సవిత్రర్కభాస్కరభ్యాం నమః । ఇతిసూర్యాఖ్యే దానప్రయోగః.

—* అథరామేశ్వరభట్ట సుత మూలకభట్టకృత కారికాః. *

అవృత్తిరెకాపట్వహి చ్చతుర్వింశతిరీతా । తావరిభిస్తదైకాన్యాత్రావద్విధ్యాన్యాయుక్తభవే ॥ తావ
ద్భిరేవలఘుభి రేకాఖ్యే దానప్రయోగః ॥ తావద్భిరేకావైత్రోహహాఖ్యే దానప్రయోగః ॥ పటసప్తశ్శ్రితైః
పంచశతైరంశః పకీతతః ॥ ౫౭౬ । యుక్తైరేకావైత్రోహహాఖ్యే దానప్రయోగః ॥ ౧౭౭౭౭౭ ॥ లక్షత్ర
యేనవిభివదేశమిశత్సహస్రతైః । పటసప్తశ్శ్రితైః సప్తశతైరఖ్యే దానప్రయోగః ॥ ౩౭౭౭౭౭ ॥ ఏకాన్యా
త్రావైత్రోహహాఖ్యే దానప్రయోగః ॥ యుక్తైరేకావైత్రోహహాఖ్యే దానప్రయోగః ॥ ౩౭౭౭౭౭ ॥ ఇత్యాదయః
పదాః । ద్వితీయపక్షస్తు రసత్వసంయుతయైవ వృత్తిః పరీతతా ॥ యుక్తైరేకావైత్రోహహాఖ్యే దానప్రయోగః ॥
ప్రపరీతతః । అవృత్తిరెకాపట్వహి ప్రత్యేకైశ్చపకీతతా వచుర్వింశతినంఖ్యాన్తిప్రయోగః ॥ ప్రపరీతతః ।

ఋత్విందశూన్యవసువస్మిమితైర్లఘునైర్వేదాన్తవహ్నివయసేంచనవాన్వితైస్సైః-అన్యోభవేథవహానన
చంద్రః-త్రైలోపితాదనాన్యరసవికారినంద్రశేత్రైః ॥ అచ్చత్తిరి ॥ ౬౬ ॥ అ త ॥ ౧౦౫౨౩౬ఃః ॥ ౩౨౦౧౬ ॥
విభుః- ౧౦౨౩౨౩ ॥ మహాభుః ॥ ౨౦౧౦౬౩౦ ॥ ౨౦౬ ॥ సమాప్తః. *

—* అథస్వరోగహస్తాతదనాన్యతఃస్వరితరుద్రప్రయోగః. *—

తత్రకాలాః ॥ అస్తితిః ౧౦భూమిసంపత్తిః ॥ ౧౦ ॥ మరణం ౩ బంధువాసనా ౪ ॥ ఆయుర్వృద్ధిః ౫ ॥ ప్ర
జానాతః ౬ ॥ సపత్నాః ౭ ॥ సంవయస్తభాః ౮ ॥ శుభరాష్ట్రీ ౯ ॥ స్థావలా ౧౦ ॥ మోక్షా ౧౧ ॥ పశిత్యం ౧
౧౨ ॥ ఇతివైత్రాదేభూతాః ॥ క్వచిదావాధోపిశుభఉక్తః ॥ ముచుతోఽకృష్టపక్షః- శుక్లోన్యస్య- తిథిసంధిః- ద్వి
తీయాపంచమీనప్రమిత్రయోదశిపూర్ణిమా ॥ పక్షాత్కృత్తచిత్ ॥ వారాస్తు-భామశనిభిన్నాశస్తాః-నక్షత్రే
ష్వశ్చిరరోహిణీమృగాద్రాకపుష్యమఘాస్తరాఅనూరాధాత్రయ హస్తచిత్రాస్వాతీమూలాత్రవణధిష్ఠకేవ
త్కృతస్తాః- అభిజిత్సవర్షసూరిపతికచిత్ - యోగాస్తుశుభావరగ్రాహ్యరిష్టియలమాసగురుశుక్రాస్తద్వా
ల్యవాధికానివజ్యకాని ॥ దేశస్తు- దేవాగరనదీతీరాదిః తత్రప్రథమంతావత్ - సర్వప్రయోగారంభాత్ -
ప్రాగేవకన్తికశ్చిద్విసంజయప్రాణానాయమ్య - మాసపక్షాన్యభిభూతముకకామాంతం త్వరిత రుద్రమంత్రప్రో
క్తంపురంజితంకరిష్యతేసంసల్ప్య ॥ యోరుద్రఇతిత్వరితరుద్రస్యాధికం అథర్వఋషిః - త్వరిత రుద్రోదేవ
తా- అనఘ్టువ్ధందః - మంత్రసిద్ధ్యర్థేజపేవినియోగః - తతోన్యత్వరితరుద్రమంత్రస్య అథర్వణఋషయేనమః-
శిరసి ॥ అనఘ్టువ్ధందసేనమోముఖే ॥ త్వరితరుద్రాయదేవతాయైనమః-హృది ॥ రుద్రాయబీజాయనమః-
నాభా ॥ నమోస్తుకత్కైశ్చనమః-పాదయోః ॥ యస్సిరసేనమః - రుద్రోలలాటాయనమః - అగ్నోనేత్రత్రయా
యయఃకర్తాభ్యాంఅపు ॥ అనామికాయోయఃముఖాయ- బోషధీమదాహుభ్యాం-యఃహృదయాయ- రుద్రః
నాభా- విశ్వాగుహ్యాయ - భువనా-అసానాయ - ఆవివేక ఊరుభ్యాం- తస్మైజానుభ్యాం- రుద్రాయ జంఘా
భ్యాం- నమోగుల్ఫాభ్యాంఅస్తుపద్భ్యాం- తతః - యోరుద్రోఅగ్నోశిరసేనమః - యఅభ్యముఖాయ - యబీ
ధీమ- హృదయాయ- యోరుద్రోవిశ్వాభువనావివేక- నాభ్యైనమః- నమోరుద్రాయనమోఅస్తుపద్భ్యాం-
తతోయోరుద్రోఅగ్నో- అనుభూభ్యాంనమః - యఅభ్య - యబీషధీమ- మధ్యమాభ్యాం
నమః - యోరుద్రో- అనామికాభ్యాంనమః- విశ్వాభువనావివేక- కనిష్ఠికాభ్యాంనమః - తస్మైరుద్రాయన
మోఅనుకరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః - యోరుద్రోఅగ్నో- హృదయాయనమః - యఅభ్య - శిరసేస్వాహ-
యబీషధీమ - శిఖాయై ॥ యోరుద్రః—కవచాయహుం - విశ్వాభువనావివేక—నేత్రత్రయాయ ॥ తస్మైరు
ద్రాయనమోఅస్తు - అస్త్రాయభిత్ - ఇతిర్వాకాకృత్యాంగుశ్శ్యాదీర్బ్రాహ్మ్యంగుళియాలేమసంయోజ్యాం
గుప్తసంశీడనేనముద్రాంకు - యత్ ॥ నాద- ఏవతేరుద్ర సహస్రాంబికయాజావస్వస్వాహేతిమంత్రేనప్రదర్శి
నీయేతికచిత్ - తాంబముద్రా శ్రీకామశ్చేచ్చిరసికు - తేజస్కా-మోనేత్రయోః - అన్నకామోముఖే-
రోగనాశకామోగ్రీవాయాం - సర్వకామోహృది - జ్ఞానకామోనాభా - పౌజకామోగుహ్యై - పశుకా
మోజంఘయోః - గ్రామకామోబాహ్వోః - రాష్ట్రకామోపాదయోః - వశ్యత్వకామోవామహస్తేపాపక్ష
యేదక్షిణహస్తే ॥ వ్యాధినాశకాం - శరీరాంబుళిరి - కామనావిశేషే స్థలవిశేషఇతికచిదాహుః - తతః
చతుర్భుజమంత్రజేత్రంద శుద్ధస్ఫటికసన్నిధం - ఉగ్రకర్మణిచైవోగ్రమూర్తింధ్యాయేదుమాపతిమ్ । ద్విభుః

ఇ. కృష్ణార్పణమస్తు.

—* అథాపరం అశ్వదానమ్. *

హేమాద్రి బ్రహ్మాండే ॥ ఉగ్రశ్శివోపరిపుచ్చామహేత్వాపథవిష్క శశిమేద్రోగిదామ్ । ఏకం
 పృష్టోమునిభిస్సూతసూనురువాచేదం దానమాహత్త్యైత్ర ॥ శ్రీబంధువరకథయిస్సామిదాన యశ్చక్వా
 సౌమ్యాముష్యతేరోగపూగైః । అభిష్టపిద్ధిభకవతహతతా రాయుష్యమాంగ్య ముదైతచాగ్గ్రిమ్ । ఉగ్రా
 జసర్వాణి శమంప్రయాంతి శ్రియంతిథాచాపుయాచ్యేనదాతా । గ్రన్తరోతైత్రినితైశ్చాగ్గ్రితై ర్వాచుకో
 నిత్యంరమతేయత్రధూమా ॥ పిష్టిసహర్యావాశ్శిననానుదాచుశుచా శశేణామిదిచోవలైత్తై । వేదీర్వయం
 హస్తమాత్రంసమంతాత్ కృత్వాసిత్తైస్తంజలై ర్దాభకాత్తైత్రి ॥ తత్రచేవానగ్నినాజాతసూహేమశ్చాత్కృత్వా
 ప్రాజ్ఞుభోభ్యదకయిత్వా । ద్విభుజోదేవభిషజౌకావ్యాచారుహోచనా ॥ లియూతావసయికికార్యాదివ్యావ
 షీణహస్తయోః । తావశ్యమస్తకౌకార్యదశకసియాతథాద్విజాః ॥ ఏకస్యతపఃదేహ స్వేకవామేచాన్యస్యపా
 శ్యోగమ్ । నారీయగంప్రకతకన్యంసురూపంచారుదశకనమ్ ॥ తయోశ్చనానీ ప్రోక్తై రూషసంచత్తథాశ్చ
 తిః । రత్నభాండకరేకార్యేచంద్రశుక్లాంబరైతథా ॥ ఇతిమంత్రః ॥ నాసత్యవసాన్యువయో హిరణ్యరూప
 పదానాన్తమశాంతిస్తు ॥ యథాయువాం దేవభిషగ్నవేలాంతథాచమేరోగశమాయదేవా ॥

ఇతి హేమాద్రా వశ్వదానమ్.

—† అథనానారోగహర తులాదానాని. †—

హేమాద్రిగారుడే ॥ తులాపురుషదానంతుశ్రీణుమృత్యుంజయోద్భవమ్ । అథలోహంప్రదాతవ్యం
 సవకరోగోపశాంతయే ॥ కాంస్యంవయత్త్వేదేయంప్రప్రరశోకవికారకే । అపస్సారేతుసీసంస్యాత్తామ్రం
 కుశ్మేనుదారుడే ॥ పిత్రలంకృతపితైవరూప్యంప్రదరమేహయోః । సుచణకాం సవక రోగమ ప్రదద్యత్త్వే
 త్యునాదనమ్ ॥ ఘటోద్భవంతథాదద్వా ద్భృష్టాన్యాం దీఘదారుడే । రుజిగౌడంచాశ్మరోగే పాగంస్యాత్
 గండమాలక ॥ జాంగలంచాగ్నిమాండ్యేచరోగాత్పాలేవదైష్టికమ్ । మధూద్భవంతథాదేయంభాసశ్వానజలో
 వరే ॥ ఘటోద్భవంతథాదేయంబృదికరోగోపశాంతయే । క్షీరంపిత్తవివాశాగ్నాగ్నిభృష్టగదారుడే ॥ ల
 వణంకఫనాశాయపాష్పందప్యవినాశనే । ఆన్నంజన్యరోగస్య నాశనేద్వ్యశమేవచేత । అత్రతులాదానేసాధి
 దేవతాపూజ్యా ॥ తాశ్చగారుడే ॥ లోహేహేమహైరహిః । కాంస్యేస్థిసోమ్రాచ్యైః । సీసకేవానియః । తామ్ర
 సూర్యః । ధైత్యైశ్చజః । రాశ్మేపితరః । సువర్ణేనర్వచేవకాః । కలేసామః । గురూఃపి । తామ్ర
 లేవినాయకః । కుసుమేగంధర్వాః । జాంగలేష్వి । జాంగలం-కుంకుమకేసరః । మధుఃపియః । భృతేష్యత్త్వే
 యః । క్షీరేతారాగణః । దధీసర్పాః । పిష్టేప్రజాపతిః । అశ్వే సవక రోగప్రాణి నానారోగహస్తయోః
 అత్రినానారోగహరణితత్త్రైవబ్రహ్మాండే ॥ బ్రహ్మోవాచ ॥ భగవన్ప్రణిసన్సర్వైశ్చోగలూకాన్రథవంశ్య
 త । ఏషాంతత్పరిహరథాం కతకవ్యాఘాతమిచ్చతా ॥ ఇత్యేవమత్రీభగవాన్ప్రహ్మణావరణేచ్ఛివా । య
 దాహతస్మైతత్సర్వంబ్రవీమిమునిసత్రమ్ ॥ అథయోవ్యాఘయత్తైవశరీరపరిశోషణాః । పున్యంరత్నరిహర
 థాంకతకవ్యంహితమిచ్చతా ॥ జ్వరోతిసారోయత్త్వైవ గుల్మంశూలంభగండరః । పుష్కరిమూంధ్యంకాతశ్చ

మలకల్పారతులసేదశపంచకైః ॥ కుసుమైరితనైర్వాసియథాస్వకానముద్భవైః । చందనాగరుకర్పూరై విశవిధై
 ఘాతపదీపకైః ॥ నానావిధోపచారైశ్చవివిధాహాణధూపకైః । తాంసువజ్రేణవిహితాంవిశ్వకమేతప్రభా
 యేత్ ॥ తతోబ్రాహ్మణమశ్యేత్యవృత్తాభ్యయనశాలినమ్ । విసమభ్యుద్యోగవిధివత్ప్రతిమాంవిశ్వకమకాణః । ద
 షీణోపసూరయుతాంశ్రద్ధదానామహవ్రణీ । పాణినాపాణిమాలభ్య సప్యేనాస్యకరౌపరి । సస్మభీం మూఢికా
 మాలభ్యమంత్రమేతముదీరయేత్ । యన్తయామప్తథాజెనామృతజైరనురాగ్తనా ॥ విహంగేశశ్రుతసంపాతాక
 కృత్వాయత్పాపమాజికతమ్ । వ్రతాఖ్యంయత్తస్మాత్ - అనఘాహమసాసితీ తిర్వదేప్రేణమెద్విజమ్ । దుఃఖం
 నాదీవ్రతాఖ్యంయత్తస్మాన్మచ్చ్యేయసువ్రతమ్ । ఎధిత్వపనమస్సోపివిప్రప్రవ్రాణినంవదేత్ । తతోవ్రణీశీలాద్రితం
 శుల్బభాజనసంయతమ్ ॥ ఉచ్చైఃతన్మంత్రమేనంతుస్సృశయేత్పాణినాద్విజమ్ । మంతవస్త్రీలసంఖ్యాకా మయా
 విప్రచికిషీతాః ॥ విప్రస్యవిహితాపూర్వంమహంతోచలనన్నిభాః । యద్విప్రవపుషఃపూయ శ్శోశేతవ్యవనం
 భువి ॥ కృతంతదఘనాశాయదత్తాశీ స్వగృహాన్భజేతి । తతస్తుసర్పిషస్సృశంకృత్వావిప్రాన్ప్రపూజయేత్ ॥
 అగ్నేనయేతిమంత్రాంతేభూయస్తంత్రప్రణమేద్విజమ్ । విప్రస్తత్యవమాదాయదత్తాశీస్వగృహంవ్రజేత్ ॥ వ్రణీ
 ద్రవిణవస్త్రాన్నైశ్శ్చిద్ధయాపరయాన్వితః । లక్ష్మైఃపాకంపూర్వముక్తంప్రాతివేశ్యాదిచింతనమ్ ॥ గతేవ్యజను
 పాంసంఖ్యాంప్రక్షకాదెవచింతయేత్ ।

✽

ఇతి శ్రీభట్టనీలకంఠాత్మజభట్టశంకరకృతే కర్మవిపాకారే సూర్యారుణ

సంవాదే దుష్టవ్రణహరమ్.

—* అథాపరం పృథ్వీచంద్రోదయే. ✽—

జైమినీయసంహితాయామ్ ॥ నిరీత్యసాధూనుతానః ధనుర్వాతంప్రయాతినః । మాషమేరుంతైలవా
 పీంప్రదాతారంవిముంచతి॥ సాధూకదృష్ట్యాయోఉత్థానో అనన్రవేన గచ్ఛతి ॥ సధనుర్వాతవాక భవతీత్య
 ధాః ॥ తన్నాశాయమాషపర్వతంతైలవాపీంచకృత్వాదద్యాదితి ॥

ఇతిధనుర్వాతహరమ్.

—* కంపవాతహరం. ✽—

అథకంపవాతహరమ్ ॥ సూర్యారుణసంవాదే ॥ పలద్వాదశభిఃకుర్యాత్ దశభిర్వాప్తభిశ్శుభమ్ । మృ
 గంకౌల్పక్యంసుఖతితం దృఢాంగమతిసుందరమ్ ॥ పలసమైతమామైశ్చ శృంగేశాశ్యహిరణ్మయే । పుచ్చాగ్రే
 తుప్రవాళస్యాస్త్రండులద్రాణసంస్థితమ్ ॥ పలాభ్యాంఃమితంరమ్యంకాంస్యపాత్రచతుష్టయమ్ । పయోదధి
 ఘృతక్షౌద్రపూరితంస్వస్వమంత్రతః ॥ కృత్వాగ్నృతరణంమంత్రైఃమృగంస్థాపయతేతతః । పాత్రేమవిన్య
 స్తపదైః వేదమంత్రైఃప్రతిష్ఠితమ్ ॥ వాతగంమృగమారూఢం విచింత్యమనసాసకృత్ । అర్చయేద్విధివద్భక్త్యా
 సుగంధకుసుమాదిభిః ॥ ఆనానియద్భిమంత్రేణఆయంగౌరితిమంత్రతః । ఏవమభ్యుద్యోతందేవం మనసామృగ
 మాస్థితమ్ ॥ తదగ్రజహుయాన్తంత్రైరుక్తైఃసైరపిభూయసా । బ్రాహ్మణాయనువృత్తాయవిదుషేతిగుణై

యూజే || మృగం దద్యాత్సంధివన్సహచరికొవిదః | దానాంతేనైవ ద్ధర్మః ప్రవృత్తానామైవతః | య
న్మయాహరతానానాప్రవృత్తీనతరంపురా | మహానః కరవాత్సన్య ప్రాప్తమేర ద్ధర్మకర్మయమ్ | తస్మాదా
యమేదత్తేమృగోవాతీన్యవాహయమ్ | దానైవానతద్వార కాంతిరూపః సమాత్ || ముక్త్యైవనిరుబక్త్యా
హంధూయాసయతిరంపదత్ | సహేమాన్యహృతింవిలాక్యవద్యాత్ ||

భవికంఠవారహరమ్.

—* అథాక్షేపవారహమ్. *

అక్షేప || వాయోనాక్షేపసంజ్ఞస్యశుణ్డీర్తసలక్షణమ్ | సమ్ప్రతింబ విశేషేణ కీర్త్యమానంమ
యానఘ || అరాగసిగురౌ గాంతే ఘృతభావనవతికాకే | వాతతక్షేపకొనామజాయతే భృశదుఃఖదః | లక్ష
ణంతస్యవత్స్యమితిధా తివిభధూషణ || గురుప్రణీతవాక్యాత్కంకృతవాసిపి కున్యమా | ఐతరాభూతవా
దాదైక్యే అపృథాభకరూపదైః | అహింసన్సదాక్షేప్తైః ప్రాక్షిపేజ్జవసంసపి | అంగాన్యాదాయముఖ్యైవ
ప్రసవిసరికమణి || యథాపక్వాత్యృతాస్సవేఅథాగరు సరూపితాః | వీవంపక్వాత్కరాదీతి క్షిప్యం
తేంగానిదుమణతేః || క్షిప్యంతేవాముచేగెన నానారాదభివాదిభిః | నాశ్చాతిసవిద్రాతినస్రావం ప్రపిబత్స
సోః || వాయునాక్షేపకేనాతకఃకించిత్కమంతుమేత్తతః | గురుదితాపశాపశ్చేత్సర్వాంస్తాంత్సత్సతాంవ
యేత్ || తదాకుష్ఠ్యేచ్ఛిరోవాకొన్సాంగాదీన్యపితాపయేత్ | ససత్సబహిరాభీతే సవిద్ధ ప్రసరె గురౌ ||
అంగానామప్రసారిత్వాత్సముహుఃప్రపతత్యధః | తంవాపతానకొనామ్నాసభిషగ్నిరుదీర్యతే || యదాప్రవిష్టం
భవతిగురుశ్శోభయాదికతః | తదావాతోంగమవ్యస్యస్తభాత్మకమథాపివా || తత్తన్మబ్ధమానుషస్యాంగంఠంఠవ
త్ప్రతిభావ్యతే | నామ్యమానంచనసమేత్తరచాయత్పరైరపి || తదద్దండాయతానాఖ్యాం సంజ్ఞాంచ లభతేమ
నూక | గురుర్యథాభవద్వాచలి స్తంభఃపక్ష్యాపరాజయేత్ || తథాస్యాహుఃపునస్తంభాల్జిహ్వగ్రమపితుద్య
తే | నాన్యమత్తుంసశక్నోతి పిబత్కంభోతికృచ్ఛ్చితః || మానసోవాపతానస్యాత్కమణాక్షేపకొపతః | క
మణవాగ్న్యమధిక్షిప్తై గురౌదండాపతానకః || వీవంతిధావిరుద్ధస్తికగురవాక్షేపితేవ్యసౌ | త్రిధేలిలక్ష్మ్యతే
సంజ్ఞాంతద్విరోధాచిహ్నవతః || మనోవాక్యాయకమాద్యైధిరక్షిప్తేపురాగురౌ | అపతంత్రఇతిఖ్యాతోవ్యా
ధిర్వాతప్రకొపతః || ఇతిజ్ఞాత్వాప్రతీకారంవ్యాధేస్తస్యజలదరేత్ | విధిరత్రాపతంత్రోక్తాః సర్వవిదగ్ధిహ
తే || అంగానామప్రవృత్తంభాస్కంకమ్రాజాక్రమాదిభిః | డెయాత్రాభ్యవ్యకవిధివద్ధరెన్ద్రోవిక్రమితనుః || సర్వి
తానువిశుద్ధేవస్త్వేదైవాభాసస్మికా | చతుర్భుజగదాపద్మ శంఖచక్రొపశోభితా || తంకులార్ధాధకంస్యస్య
తామ్రపాత్రేనివేతితా | తదగ్రేభజపెయస్తైబ్రాహ్మణాశ్శంసితవ్రతాః || యుంజతేమన ఇత్యాది విష్ణోస్సూ
క్తాంతర్విదః | ఎవంబైదైవ్వనంమత్రం ఇదంవిష్టురితిస్మృతమ్ | లక్షమానమితంసంమ్యగ్జ్ఞహుయా తద్దశాంశతః | తి
లాంస్త్రైమధునోపేతానూర్భవమారుతపామితః || గ్రహహోమాదికంసర్వంతతఃపూర్వవదాదరేత్ | మరు
ద్భ్యోమారుతంహోమంబైష్టవంవిష్టవేపయేత్ || తతోభ్యవ్యకహరేమూతికంమరుతశ్చగ్రహనపి | బ్రా
హ్మణాయప్రదద్యాతాంమూతికంత్రోవిక్రమింశుభామ్ | సదక్షణాంతతోమంత్రామానసానుశ్చరేద్గదీయ
న్మయామనసాసాక్షాత్ అధ్యధిక్షిపతాగురూక | ప్రాప్తమానోపతానాఖ్యంకర్తృణాక్షేపతాపజం || దండాప
తససజ్జంతుకర్మవాగ్న్యమగురౌదత్ | బ్రహ్మహత్యాసంకుయద్యన్ తస్యతస్యాపనుత్తయే || దత్తాత్రోవిక్ర

పుష్పోపసంరూపా బాహ్యుగం గామధారణానికా. బాహ్యుగం కంఠేకర కామగ్రహణానికా. తద్వైమల్యేనా
బాధాతస్తతాస్యేహజాయతే. నేప రానగ్రహాత్తే: సుగంధం వాన్విలస్య యుక్. ఎఫ్. గౌరవభవేన గూత
కప్రతిహవ్యకచ. వసుతుకాకాంక్షంభం విప్లవితాహుకాస్సేవానన. స్వహాప్రతివ్యతాధారవాన్వది
ప్రతినాశతు: | తద్వత్ప్రవిహితానానిశేషాత్ప్రబుభాయతే. తేన కాన్యం విశుభ్యకం వాచంప్రాప్నోతిహా
దరాత్. త్రైవిక్రమం సుప్తీకాంహైమి: మృచుమునినమే. నాల స్వత్ప్రసూరకాంసవ ద్యావభ్య శాంత
యే. ధేమచ గోముగుదివ్య వారాంసప్రవిశాంత. బాహ్యుగాకాభోజయేత్సమ్యక్ శతంసతుసమాహర:.
మానుసరిత శేషేపం బాహ్యుకాశ్చయథారిధి. జవృహ ద్యావికలహృద్యం లక్ష్యం ప్రాప్నోతిచన్ద్రశేఖర:.

—* అథామవాతహరమ్. *

విప్రేభ్యదపన్నప్రపతమామ్మ దూరికోహరణ. విశ్వస్మచ్ఛానదీనస్యవిషంకత్వాహరణభవమ్. స్వజనా
తిథిబంధుభ్యశిపర్వగ్రామికవన్నద: | మాజ్యాన్తా నానభూమ్యుద్ధాకదుర్విచోధిత్తురీదయతా. దుష్క-వికభిశి
మానేతైరామవాతమచాత్మయాత్. సుంశేషవశ్యచ్ఛానిధిమేయవ కమేత్. బ్రాహ్మతాన్వసమాప్యత్కీర్ణభా
ష్వానుతనేతథా. శుచిరస్తేనిధన్వాత్సనసభ్యవ్యక కాధరమ్. తత్సమకుంఠవిప్రేభ్యోప ద్యాత్తిప్రమ
లంకృతా: | పయస్వికిశు మి శాంకా: చతస్రశిపవప స్తథా. విత్తవ్యాధిబలంవిప్య క్షణమా సరమాన్వి
త: | ఆనూన్వావిశతందద్యాప్తక్షిణోపసూనైస్సహ. దానాంతేబ్రాహ్మతాన్వర్వాక సమాహూయపర్య్
త: | శ్రావయేన్మంత్రమచ్ఛాగ్రే దైవక్షరసమరత: | స్వామినాముఖ్యకల్పేన దత్తానిభలివృయా. ద్విజభ్యో
పిసదాన్వావిగుణేభ్యస్సరనేనిశి. యన్తయావినియుక్తౌత తత్రతానిచచక్రిరే. తేనప్రాప్తామహావ్యాధిరామవా
తోతిదారుణ: || తస్యనాశాయమేదత్త్యాధేనవశ్యుభలికా: | ఆమన్యపివదత్తాని విత్తశాత్యమ కుర్వతా. యేన
సోస్తాద్విముచ్చేహందుశ్చహా ద్యాధితోమత: | అంఘోహమచానీతి త్రిదంశోవయేద్వికాక. అనఘోత్వమ
సీత్యుత్త్వతతోవిప్రాన్విసజయేత్. తతస్సకనకం సవిశ్నస్సస్త్వాతో విప్యచద్వికాక. ప్రహమ్యుక్తయా
భ్యవ్యకస్త్వస్త్వామాన్మహాచక్రై: | ద్రవిణైరయథాశీర్షివిక్తాసు క్షుబలేషయా. వీనాంసకృతజేభ్యోర్మ
దత్వాఘంజేతబంధుభి: | ఐహికాన్యపిచిహ్నీతస్యేమానివిచింతయేత్. కరాంఘ్రిం గురిముస్త్యారోవిషధి
ప్రహజాతయ: | జిహ్మదశనదంస్త్రాదాబాబల్యమపిజేదనా. మాషకాస్తత్కలూకార: తిలకా: కంఠసంధ
మ. సదైవోద్విగ్నచిత్తత్వంద్రవ్యహా:కరోద్భవమ్. సృపహోరాగ్నినిజేపవాణిజ్యేషణతోవ్యయ: | జన్మజా
త్యనుమంత్రాద్యంప్రాతపేక్వానిచింతనమ్. తత్సర్వంప్రకృభాగ్జ్ఞాత్వానుధియాదైవవేదినా.

ఇత్యామవాతహరమ్.

—* తంత్రవాతహరమ్. *

తల్లక్షణంఆముర్యేజే. కృచ్చాదుచ్చ్యసితితస్త్రాస్రవస్త్రిలితలాజన: | కపోతభివ కూజెచ్చ విసంజ్ఞ: |
సోపతంత్రకఇతి. తస్మిదానప్రతీకారో హేమద్రవాయుపురాణే. గురొరలికనిబకంధా దవతంత్రీభవేన్న
ర: | అలికనిర్బంధోనిమిత్తంవినినిర్బంధ: - వత్సైతస్యప్రతీకారం దానహేమాది సంయుమ్. పలేనవాతద
ధానతదభాకథేనవాపున: | కారయేద్ధరిణంహేమం వాయోర్యాహనముత్తమం. శృంగవరజలేకార్యే

ర్వత్రయసమన్వితే || పర్వత్రయం అంగుల్యానేః || తంబులూ పరిసంస్థాప్య బాహ్యువాచనివేదయత్ | అథకత్రి
తయం యద్వా తదథాంవాథశక్తితః || అథకస్వరూపంధాన్యప్రచరణేపరిధాపాయాంజ్ఞయం || పాదేభువత్ప
మహాప్యంకాంస్యపా తవతుష్టయమ్ || కాంస్యపా తవతుష్టయమితి సామాన్యేనాక్రావపి వయోదధిస్య తత్కేద్రపూ
దివంస్వర్వచుంత్రత ఇతి || కంపవాతహాలే ఉక్తత్వా దత్రాపివయ ఆవిశ్రాంతిం గ్రాహ్యం || పృథ్వీచంద్రోదయే
ప్యేవం || వాయురైవతయంత్రిశ్చ హూమంత్రతంప్రకల్పయేత్ || వాయురైవతయంత్రాఃవాతఆవాగ భేదబం
అనానియంబిభిశిభిరభ్యమిత్వా ద్యాకింపవాతహగోక్తాచిలాపి గ్రాహ్యః || సమిదాదివయంహుత్వా కతమ స్తో
త్రంరందిజ | ఆచార్యస్సర్వశాస్త్రజ్ఞస్సర్వవిద్యానునివీతితః || ఎతద్దానప్రయోగజ్ఞో నేదవేదాంగసాక్షిః | తే
గ్నోరీశానదిగ్భాగే ముఖంసంస్థాపయేత్సుధీః || నవరత్నానిచయూని అలాభేష్వరా మేవతు | నిక్షిపేన్యైతి
కాంవాపిరోచనాంగుగ్గులంతథా || సక్తుభిద్యాహ్మణేశ్వాపిశాంతికమప్రకల్పయేత్ | ఆహోహిష్టాదిభిమంత్రి
హిరణ్యాదిభిరెవ || పవమానానువాకేన దెవస్యత్వేతిచైవహి | తతఃపీఠేసమాసీనఃసమహిషీ చత్రరావృతాః ||
వస్త్రేణచేష్టితంముఖం ఆచాయవతుగోద్విజాః | తతశ్చక్లాంబరధరో గంధశుక్లానులేపః || ఆచార్యేణస
మంపూజ్యహిరణ్యప్రకల్పయేత్ | వాయోశ్చితేనమంత్రేణ తల్లింగే రాథశావుః || తతస్తాంహరిణేందద్వా
త్పాక్షిభూయదేదమ్ముఖః | మంత్రేణానెనరిచిరా ఆచార్యాయాభక్తితః || వాయోదరసి భూతానామంత
స్త్వంబోకపావనః | ప్రాణోహనవ్యాహోదానసమానాద్యభిధానతః || అలికంయత్యృతందేవ పూర్వజన్మని
మూయత | త్వంవెస్సినర్వ సేతద్ధిపరమాత్మా చుత్తైవహి || వాహనస్యప్రదానేన అపతంత్రం వినాశయ | బ్రా
హ్మణానాచతుర్థాంశ యథాశక్త్యాచదక్షిణా || ఆచార్యస్త్వహతంవాసోగృహీత్వా శుక్లమేవతు | తేనేన
స్వేయధాలింగమం గానివిమ్మశేత్సుధీః || అక్షిభ్యామనువాకేనయథాలింగేప్రయత్నతః | దధాగ్రముష్టినాచై
వదధాపింజలికైరపి | హిరణ్యచణాశ్చరయః ఆహోహిష్టేతివైపునః | పవమానానువాకేనఅసోఅస్తాత్త
వైరవ || అన్యైస్సహస్రైస్సజామయత్ బ్రాహ్మణైలొకపూజితైః | బ్రాహ్మణాన్సోజయేత్పశ్చాద్భృథావి
ధంతోసరకి || ఏవంకృత్వాశుచిచతురపతంత్రాత్ప్రమువ్యతే | ఆయురారోగ్యసంపన్నఃస్వస్థోభవతి మానవకి ||
మహావృద్ధియశాప్యేయదానమేకత్కరోతయః | తత్తద్దోషైర్విముక్తానిగుజ్జో భవతిసభో || *

ఇత్యంత గ్రహారంభరీతిదానమ్.

—* అథసేత్రపుష్పహరమ్. *

సూర్యారుణసంవాదే || జరాముఖాండజాక్షత్రీచాక్ మిథునీభావమాగతాక్ | క్షీచాక్ మదోన్మ
త్తాక్ || యద్భుజ్యాభిరమతః ప్రేయసిభిస్సమాగతాక్ | న్యయునస్తమవిద్యావాక్పతత్రీనసపత్రవాక్ || భ
యాద్వియజ్యతాం తేసాంకుశ్లబ్ధిమిర్భుజద్రవత్ | అకాలేవాప్రదేశేవాప్యల్పవందంసమియుజః || రతినక్రలి
తస్యేతిభావకి - భయానినాద్యుత్తేశుస్వభూల్లింగక్షతిముఃపూః - ఇత్యాదిలక్షణాన్యుక్తాని || తస్యప్రతీకా
రణక్రొ - సునాంజ్యయమానేన సోవణాంశవన్తగాధిపమ్ || గరుడం || వైహార్యమక్షియుగళంకతకత్వంమా
క్షికాశ్చక్రి | తిత్తదోహోపరిస్థాప్య పూజయేద్వివిధాహాక్షేః || తతోబ్రాహ్మణమామంత్ర్యోవేదవేదాంగ
పాతకమ్ | తస్మైతరవత్సగాధిశేందద్వాదావంవిధానవత్ || దానాంతేకితయేన్యైత్రం ప్రయతేః ప్రారంభిర్వి
తః || మంత్రేణ || యత్కయాయూధధావేనకౌతుకావిష్టజేతహి | పశ్యతామిథునీధూతా కామూతాపక్షిదం

[illegible]

ఇతి శ్రీతప్తస్మహారమ్.

—* రక్షిత్వహరవరుణదానమ్. *

సూర్యారుణసంవాదే || గౌడింత్రైవీంశతభాష్యామృతవిభక్త్యానవంతభా | సవరాణామభిగృహ్య శ్చమృషా
 బ్రువజ్యకమణః || నాసానేత్రాస్యకణేభ్యో మేధాదవిగుదాదవి | రక్తం పవతా లేపివన్యతం పిత్తవోజ
 కః || సుస్వతంపిచ్ఛింసాంధ్రంపాండుంబస్మిభేనలమ్ | కృష్ణంజాతకమాయాభంతభాగోపయసానమమ్ || భా
 సస్వాసావదౌబల్యం తృష్ణాకోష్ఠప్రభవమ్ | శిరస్తాపస్సరక్తంచఃస్మీపతివమత్యవి || లక్ష్మీతద్రక్తపిగ్న
 స్యకథితంరోగిణస్తభా || ప్రతీకారమాహ || వైష్ణవేమాసేపూర్ణాయాంస్వానకూలగ్రహేదినీశశుభేభూప్ర
 దేశేతు గోమయేనాపలేపయేత్ || తత్రసంస్థాపయేత్కుంభంతామ్రోతీథాకాదిపూరితమ్ | రక్తవస్త్రేణసం
 వీతం సహిత్యోషధాన్వితమ్ || తత్రతామ్రీయపాత్రేతిలపూర్ణాఫలాన్వితే | వరుణం యాజ్ఞసాంనాథం
 సువరాణాంపరిమితమ్ || పూజయేత్ప్రసాదోపయోగైర్వరుణదైవతైః | తదుత్తరేన్యసేత్కుంభంతామ్రం
 పలశతోన్వితమ్ || గవ్యససజిషాయుక్త సహిర్జ్యోతిరహారమ్ | దక్షిణేమధునాపూర్ణాం పశ్యేత్సర్వభృం
 తదధికమ్ || ఋగ్యజుస్సామధి స్తత్రవరుణైవాంరుణైర్యజేత్ | యజ్ఞాంలేవిప్రమాకార్యవేదాభిజ్ఞానకోవిదం ||
 అభ్యర్చకాంధవుషాద్యైశి వస్త్రప్రదామధూవతైః | తత్రస్తస్మైప్రయచ్ఛేత్రంకుంభంపూర్ణం సంయుతమ్
 విధినాత్రోచ్చరన్తంత్రమేకచిత్రస్సమాహితః | వాసుదేవీపితౄర్వం యుగ్మయాపాపమౌజితమ్ || రక్తపి
 త్తాత్మకంకౌశారందుస్సహంత్యతిగహికతమ్ | తద్విదాతాయతకుంభంనామగంనవదాన్వితమ్ || ఈభ్యంసం

పదదెవిప్రమతత్వాపనుద్భవ । ఇమాతస్మైశుభాకుంభాన పూర్ణామధుసర్పిషా ॥ సహిరణ్యమయా దత్తా
గృహాణవిధికించద । యన్తయాత్రివిధమద్యంకుంభశఃప్రాజ్ఞేషేషితమ్ ॥ తేజోవైవర్ణ్యముతులంస్తాచధిగ
తంకుయత్ । ఘటయోస్తుప్రదానేన సర్వంతిస్మేప్రణశ్యతు ॥ ఏవమస్త్రితిసోమ్యుక్త్యాతదాదాయగృహాన్య
జేత్ । తతఃకాన్యమయేపాత్రేసహిరణ్యేససజ్జిషి ॥ విలోక్యవదనంస్వంతదాజ్యంఘృజఇతిప్రశేత్ । త
తోన్యావపిసద్విప్రాక తర్పయేన్నిజశక్తితః ॥ ధూమిద్రవిణవస్త్రాద్యైరత్నైర్నానావిధైరపి । ఏవంకృతవి
ధిస్తాత్యమువ్యతేరక్తపితృతః ॥ సపురాశ్యావదంతోధూవృరమేమూత్రకృచ్ఛవాక్ । తృతీయోరక్తపితృతో
జన్తవ్యకృతనిష్కృతిః ॥ అల్పచల్పతరంతేషాంలత్నైహాపిప్రద్యతే । లత్నైతదాహితంతస్యనక్తవ్యందైవ
వేదినా ॥ సింహాదుంబరవద్ద్రుః పాదపుస్తోరుసంధిషు । హానిశ్యుల్పపటాదీనాం అగ్నిహోరాద్యపద్రవాత్ ॥
అధ్వోనోర్ధ్వమరుద్యహ్నిశస్తోత్రాతాద్వ్యోనోర్ధ్వవాః । ప్రయోజకానుమంత్రాద్యాగితక్తాస్తదనిషేధకాః ॥
పౌత్రవేశ్యాదయోజ్ఞయాబంధువస్తాదృచాదికతాః ॥

✽

ఇతిరక్తపితృహరవరుణదానమ్.

—✽ అథ శూలహరశివమూర్తిదానమ్ ✽—

సూర్యారుణసంవాదే ॥ సూలనదెహినోజంతూకవిధ్యతశ్శృణులక్షణం । నిష్కృతిశ్చాపియాతస్యస
హసోల్లాఘకారిణీ । శూలవిధ్యోయథామూర్త్యామానర్చ్యేచ్ఛముమోహవ । మూర్చ్ఛామోహస్తధైవాస్య
శూలమూర్చ్ఛావిజాయతే ॥ శిరసోరారవంకాష్టమిత్యాదిహృదయార్యయః । యథాతస్యాభవన్పూర్వం
తథాకాపాభవంతహి ॥ కాలవేశాంగభాగాద్యం తద్యదచ్యుత్రచింతయేత్ । శూలద్రవ్యంవినిధాకర్యదై
వజ్ఞప్రవదేత్సుధీః । లక్షణైఃప్రశ్నభాద్వాపిథాతదపిశీత్యతే ॥ శూలవాహాభవెల్లాహశూలాదీఘూర్తి
సంతతః । నానారతిచిరస్థాయీమూర్చ్ఛామోహవిధాయకః । విశేషతోజ్వరచ్ఛదీభవతృప్తాచిప్రదః ।
భిషజాముపచారైశ్చసాధియత్నకృతైరపి । నశామ్యత్యవరోగశ్చభుక్తిద్విటాగ్రధనఃకృశః । శూలకాశ్యమ
యంచిహ్నుంచైవవిచ్ఛాలినావదేత్ । శూలంవితస్త్రిమాత్రంసదైహినోస్యకదధయేత్ । జనప్ర్యాహేనవాప్యే
కప్యాశిమంద్యిభవుగవాత్ । ప్రతిగృహ్యప్రయత్నైవప్రణమ్యేనంవిసజయేత్ । తతస్తుపరమాన్నైనభోజయే
త్తుశతంద్విజాక్ ॥ విప్రానన్యాంశ్చసంతప్యేదక్షిణాభిష్టశక్తితః । దీనాంధకృపజెఘోన్నందత్వాభుంజీతబం
ధుభిః ॥ భవెన్నాతిచిరస్థాయీముహుశ్చామృతికుప్యతి । శూలకంటకనూచ్యగ్రసంభవేచిహ్నుమీరయేత్ ।
హృదయోత్రికపృష్ఠాదాసశూలాస్థాంగవదకః । సహసారంభకాలేతుతీవ్రస్సామ్యశ్శమంత్రజేత్ ॥ అచిరా
న్వాతవిణ్మూత్రప్రవృత్త్యాపిప్రశామ్యతి ॥ ఆటాపదాహకఫకృత్శ్వాసభాసారతిప్రదః । ప్రశ్నభాదవగంతవ్యా
శూలవ్యక్తిరథాపివా । రిపుభావగతేకూరేస్థిరేలాహం విచింతయేత్ ॥ చరకంటకనూచీభిద్విదేహేకా
ష్టజగృహే । లక్షణైరివవ్యాధేఃశూలస్యజ్ఞానకొవిదః । నిష్కృతింవిదధీతాథయథాశాస్త్రోపదేశతః । శుభ
శూసిసితేపత్యేవతేమానెమృతద్యుతే । తీర్థేవాస్వగృహేవాపి శుభదేశేనుసంస్కృతే । గౌమయేనోపసంలి
ప్త్యైష్టకంబలవిస్కృతే । తిలానామచలంకుర్యాద్రోజేనవిధికించదః । తస్మాత్తుపూర్వదిగ్భాగతావంతంతం
కలం । తత్రసంస్థాపయేత్ప్రాంతామ్రుంద్వాదశపాలికం ॥ తంధులాద్యతతస్తస్త్రికసౌవణంశుభల
క్షణం ॥ సువర్ణేనశివంకుర్యాత్ ఉమాదేహాధకధారిణం । తత్రతంపూజయేదైవంచైవైన్నుక్తైర్యధావిధి ।

యజుర్వేదవిద్యస్యన్యక్ వెద విదాంగపారగాః | తత్తస్మిన్ గాత్రతత్త్వైకపరదాక్షిణ్యవినిర్నితం | సోమణ్యంస్తా
పయోచ్చాంతంశూతైస్త్రిన్నయోమయే | కాంటకరచిత్రాత్కాంతం కాష్ఠకైతిశింశభం | ఊర్ధ్వకంఠవధో
మూలంమోక్షకాంగుళముచ్చితం | సప్తాంగులియతాశ్శాఖాః సర్వాద్వ్యంగుళాంతరాః | తత్రతత్త్వప
తిష్ఠాప్యపూజయేద్వివిధాహణైః | చందననాతిరక్తసంకేషంబరైర్నానా | సుసంవెష్ట్యాచా యేచ్ఛక్తావు
మైశ్శాఖాగ్రలంబితైః | తదగ్రప్రజపేత్సన్యక్ తైవసూక్తికశికః | జుహుయాన్తర్తకాంశేన తిలాంస్త్రిమ
ధుంపుతాత్ | జపహోమాచితంసన్యక్ శూలినేవివేదయత్ | శశోబ్రాహ్మణబుద్ధ్యా బ్రాహ్మణేశులక్షణే
ప్రదత్తితవిధానేన వానాం తేమంత్రమీరయేత్ | యన్తయావిర్యతాజగ్రూకశూలనానాగసంచుతా | శూలవ్యా
ధిభయంఘోరంపాపమాప్తంసుదుస్సహం | మంత్రవస్త్రిసంలసంఖ్యాకాయేమయావిహితాస్తదా || తేభ్యో
ముచ్చ్యేయవిధివత్ శూలవాననచాయువా | అనఘోహమసానోత్తరకాదన్నప్రకంధరః | ఏవమస్తుత్తిరథయః
త్వమేధేత్యపితంబుజః | బ్రువన్మూలంతదాచా టిలంశ్చస్వగృహంవ్రజేత్ | తత్తస్మాంశాంభవీంమూర్తకం
స్తండులాచలమూర్తకం | అభ్యర్చ్యకవిధిఃపూర్వంకంఠపుష్పానికాహణైః | కృతాంజలి పుటానముః
ప్రాథమ్యేదేదముచ్చరత్ | భగవన్వివిధవ్యాధిమృత్యుభీతినాశిన | శరణంత్యాంప్రవవోస్త్రిపాహిమామత్ర
శూలతః | బ్రాహ్మణాయమయాదత్తంశూలం తేప్రియమాయుధం | తేనైవదుష్కరంఘోరంమశూలంప్రపశ్య
తు | ఇతివిజ్ఞాన్యతీమూర్తకంప్రణిపత్యసతండులాం || ప్రదన్యాద్దేశికానైవవైవజ్ఞాయసుమేధసే || తదంతే
తకయేన్మంత్రంవైవజ్ఞేనానుమోదితం | భగవత్త్వత్ప్రసాదేనయన్త మాపూర్వసంచితం | విజ్ఞాతంవిధివదై
వంవిధిరప్యస్య రాశకృత్ | విదితస్తదిమాంమూర్తకంశూభవీంశుభలక్షణం | తుభ్యంసంప్రదదేవిద్యకృహణ
త్వంసదక్షిణం | ఇహుంతాంప్రతిగృహ్ణామిస్వస్తితేస్త్యితికీర్తయేత్ | దేశిశస్యపితృశేతామాదాయసతం
డులాం | సమాపయేద్విధిశేషమన్యోర్మచసుస్తరిత్ | యజమానస్తతఃసర్వీస్పృష్ట్యామాపీత్యగమపి | వి
ప్రాశ్నప్రణేపత్యాధత్యా తేభ్యోయథాయచి | వాసాంసేననాన్యాదిప్రణేపత్యవిసదకయేత్ | సుభోద్యై
ర్వివిధైర్వైక్లిమధురైశ్చద్ధయాన్వితః | ఇష్టైశ్చ బంధుభిస్సాధకంస్వయం సుంజీతవాగ్గతః | జన్మజాత్యను
మంత్రాద్యైఃతత్సర్వంప్రశ్నభాద్యదేత్ | ఐహికంలక్షణంచాపివక్తవ్యంవైవేదినా | తేషు తేమతదంగమశూ
లాద్ధానితరానపి | ప్రహస్యన్యాశస్త్రాదిదోషజాన్యకీర్తయేత్ | హస్తాంగుళితలంగుప్తయాతేషు వివిధారు
జః | జాయంతేవిషశస్త్రాగ్నిజురతాఃప్రత్యయావహః ||

ఇతి సూర్యారుణసంవాదే శూలహరిం శివమూర్తిదానం.

—* అథశూల జీర్ణహరమ్ *

కర్మవిపాక సంగ్రహే || నిదానమాహశాతాతపః || శూద్రస్యైవతుభుక్త్యాన్నమత్రతస్యద్విజస్యచ |
శూలవ్యాధిర్భవేన్నిత్యమజీర్ణాదతిపీడితః | అత్రైవనిష్కృతఃకర్మదుష్టవాసత్రయంతథా | దద్యాత్పల
త్రయంరూప్యంబ్రాహ్మణాయసకాంచనం ||

ఇత్యజీర్ణ శూలహరమ్.

—* అధ్యక్షానభాసనహారణి. *—

[illegible]

ప్రతి || తతస్సోపివీజానన్యాకదక్షిణాభిప్రభాజయేత్ | భోజయేద్వివిదైరత్నైర్విస్తవ్యాభిలలేతయా ||
 పాంతుదాంతిధాకరంభృతానాంభృతకారమ్ | సుఖాస్పదవకాద్యాద్యం చిత్రోదాసీవతాదిభి || ప్రశ్న
 భాదవగంధవ్యం జత్తశాత్యాదికంపురా | లక్ష్మ్యైహీకుశవఃవిద్యాత్పూరయేదిధాదతా || పీడాపత్య
 కలత్రాదే రిష్టస్త్వేవయతస్తతః | పాదాంసుటేషుగుల్ఫాన్తా కూర్పావణిబ.ధ.సీ || అస్తిభుగగ్నిసంస్స
 శాకవివిధాన్యాతివేదచాః | ప్రయోజకానుమంతాద్యం పవదేయూర్వివత్సదా || నానావాలసయైస్తేషాం
 పీడాభవతిదారుతా || ఇతిసూర్యారుణసంవాదే శ్వసనభాగవారమ్.

—* అభినీప్తాగ్నిత్వహరమ్. *

హేమాద్రాయమః || కృసరంభోజమిత్యాదుస్వకత్వాత్రిశంద్విజాక | దీప్తాగ్నిత్వశమయోగిస్స
 గజలోకంసగద్భతి || ఇతిదీప్తాగ్నిత్వహరమ్. *

—* అభ దేహాభ్రమహరాణి *

వృద్ధగౌతమః || విభ్రామయశియోమూఢోపశ్యావధాదిప్రయోగతః | భవణంకాయతేతస్యజహివోపేవ
 దుశిసహం || వత్స్యమితత్ప్రకారంచానహేమాదికర్తృతా || వ్యావహారికనిష్టైస్తుత్రీభిద్వాభ్యావధాపి
 వా || ఎకేనవాస్వకత్వావాసూర్యపతికృతంశుభాం | కుర్వాద్విహస్తాంమూఢాతుపద్మద్వయసుభూషితాం |
 తథోపరిస్థితాంరక్తనాససానమలంకృతాం | కుంకుమనాంకీతాంసవ్యక్రత్యమాత్రైరలంకృతాం | స్నాతాం
 సంవగవ్యనతామ్రపాత్రోపరిన్యసేత్ | పాత్రస్యచపరీమాణంబలానామష్టకంవియః | తదధికంవాతదధికంవా
 యథావిభవతోభవేత్ | పాత్రంతిలానామపరిన్యసేత్తథావిస్తృతే | ఎవంభూతాంతుతాంమూఢాంఅచార్యః
 పూజయేత్సభిః | గంధమాత్రైస్సనరభిరహంసశ్శుచిరిత్యదా || ఉపచారైష్టాడశభిరైవేవ్యంహయసంశ్చ
 సేత్ || అగ్నియాంవిశిహామశ్చోతకవ్యశ్శుభమిప్సభిః | సమిధాద్యతిలైశ్చాపిమంత్రైరభిర్యథాకృమం || చిత్రం
 దేవానాంతవృక్షునుమత్సంజాతవేదసం || యదస్యకర్మకృతీస్త్విష్టకృద్ధోమయివ్యతే | అగ్నిరుత్తరదిగ్బాగ
 కలకస్తాపసంభవేత్ | అపిషేకాదికంసర్వంశాంతికేవలపునసరం || సుఖాసీనోపవిష్టస్యకతకవ్యంబాహుదై
 శ్శుభైః | ప్రణీతామోతపగ్గంతంబ్రహ్మద్వాససమేవచ | తతస్సాతఃశునిఃకఃకఃశుక్లగుంధానుతేపనః | శు
 క్లమాత్రైశ్శోభితశ్చఅచార్యోత్రహ్యుదజ్జుభిః | ప్రాజ్ఞుభాయోపనిష్టామదద్యాత్ప్రతికృతంశుభాం | సహస్ర
 కిరణోదవిఃఖగఃపూషాగభస్తీమాక | సర్వదేవయోప్రమ్నజగచ్చతుఃత్రయితనః | దోషధాదిప్రయోగేణ
 పురాయచ్చానుగంకృతం | విసాదాంపాదమభ్యజ్యయత్కృతం భుజంమయా | ప్రతిమాయాప్రదాన
 తుష్టోదేవాబ్జుహస్పతిః | భ్రుణం దేహగంధవ్యంవాసుదేనోవ్యపాహతు || దానమంత్రః || ఎవందత్వాతుశ
 ద్దానమాచార్యాయతిగక్రీతః | ఆసమంతాదనువ్రజ్యప్రణీపశ్శేతుమాపయేత్ || అశ్వభ్యోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చ
 ద్యాభ్యక్త్యాదదక్షిణాం | ఏవంచానంత్రరాప్రాక్తందత్వావత్యోకతిభక్తితః | పూర్వకర్మవిపాకౌఢంభ్రమం
 త్యక్త్యాసభిభవేత్ ||

ఇతి దేహాభ్రమహరాణి సూర్యమూర్తిదానం.

—* అభిన్నీత్రవపుహరమ్. *

సూర్యారుణసంవాదే || శ్విత్రమేతన్నకుమ్మేమదుష్టకమకసుకీర్తితమ్ | రాజత్యాదికృతేహాతుక
 శ్విత్రమేతత్ప్రజాయతే || తచ్చారుణంపద్మపత్రా భునిగింశేతితివిధమ్- స్ర్తికారమాహ | మాఘేచభావా
 జ్జాకాభేకార్తికేవయథావిధి | ఉపోషితఃపాకమాస్యాంప్రధానేకమండలమ్ || కుర్వాద్వింధ్యాదలం

తత్ర శుక్లమాల్యాంబరావృతమ్ । పలేనాపిపూర్ణాంవా విస్తర్యాభిబలేతుయా ॥ రజితస్యాపి శుద్ధస్యనిర్మితం
 స్థాపయేద్దిరా । నిర్మలంశశినోబింబంశక్లపుష్పానులేపవమ్ ॥ ఉదంబుఖంద్విజంశాంతముపవేశ్యాసనేశుభా త
 స్త్రైతస్వధివద్దద్యాదచలంశశిన-యతమ్ । తతోమంత్రమిమంబ్రూయాచ్ఛ్రీవ్రాహ్మణసంముఖః ॥ యన్మ
 యాహరతాన్యస్యరాజతీంవికృతీంశుభామ్ । ది.యోవ్యాభిరయంపాష్టశ్చైత్రసంజ్ఞావినిందితిః ॥ తస్యదుఃఖస్య
 నాశాయ పర్వతశ్శశినాయుతిః । దత్తోయమేవముద్యోపాపాదస్తాత్సుదారుణాత్ ॥ శతంశతార్థసథవాభో
 జయద్భ్రాహ్మణానథ । ధనధాన్యాదికందత్వా తేభ్యఃశ్రద్ధాసమస్వతః ॥ దీనాంభక్తపజేభ్యోన్నందత్వాభుం
 జీతబంధుభిః । ఏవంకృతవిధిస్సూతపరశ్చిత్రాద్విముచ్యతే॥

ఇతిశ్విత్రవపుహారమ్— సపర్వతచంద్రమండలదానమ్.

—* అథవిచర్చికాహారమ్. *—

తత్రైవ ॥ విచర్చికేతివిఖ్యాతం మన్వంతల్లక్షణంశుభిః । కమలక్షణసంయుక్తం కీర్త్యమానంమయాన
 ఘ ॥ సనరఃస్వీయకార్యేషు పరస్యాదప్రసాదతః । వృషస్యతీంస్యసరభిమసంగంనయతేచ్ఛవమ్ ॥ జనురంత
 రమాసాద్య జాయతేస్యవిచర్చికా । విసోభితకాఃప్రజాయంతేనానాహపారుజాకరాః ॥ ఈషచ్ఛాయారుణా
 భాసాస్వయంవైవణ్యకారకాః । కంఠూషత్యోనెహదాహస్తవచోదోషాకరాభ్యశమ్ ॥ అన్యాకులితచి
 త్తశ్చాత్తాభిరభ్యశికే వేదినః । సమాహూయసమభ్యర్చ్య శంకరంవివిధార్హజైః । పశూనామధిపం దేవంమిథు
 ప్రమరఘాపహమ్ । స్నానదానజపాద్యేనకర్మణాపరితోషయేత్ ॥ తతస్తువృషభంశాంతం శుభోవర్ణంమనో
 హరమ్ । అన్యంగమతివధిఃప్లుశరీరావయవందృఢమ్ ॥ స్నానయిత్యానులిప్యాధచంద్రైఃపుష్పమాలయా । అ
 భ్యర్చ్యవస్త్రయైశ్చనసితేనపరివార్యతమ్ ॥ భూషయేద్భూషణైఃపేషుశృంగరూప్యఖురాదిభిః । ఘంటాం
 గళేసిబద్ధీయాత్ కింకిణీజాలసంభృతామ్ ॥ ఎవమభ్యర్చ్యవృషభంస్థాపయేదుత్తరాముఖమ్ । తస్యపూర్వవిభా
 గేషు సుశాంతాంశుభలక్షణామ్ ॥ స్థాప్యవత్సరీంశుభ్రాయుధావృత్తాం విభూషయేత్ । పూజయేద్వృష
 వృత్తాంశువస్త్రస్రగ్ధామభూషణైః ॥ తతోవిచర్చికాశాంతశ్రాజ్ఞుభోవృషభంస్పృశత్ । కుశాగ్రేశశివం
 ధ్యానైకతిష్ఠేన్నియతమానసః । తతోవేదవిదోవిప్రాశ్చత్వారశ్శుభలక్షణాః ॥ ననుకాధ్యాయమారభ్యమానైకా
 దశకాంభిః । ప్రతిమంత్రంవిదధ్యుసైరుద్రన్యాసంవృషాంగకే ॥ న్వాసస్యవయనే భూమిశృంగేర్దక్షకుత్స్న
 లే । సూంధేపృష్ఠేతథాకుక్షోపాశ్వయోరధసంధిమ ॥ ఎవంన్వాసవిధింకృత్వాపురరభ్యర్చ్యతంవృషమ్ । ఉ
 త్సృజేద్దోమవిధివత్సరస్కృత్యచవత్సకమ్ ॥ యథోక్తగుంగంపన్నం యథాశక్తిసమధికతమ్ । అధ్యంగవిస్య
 స్తశివం రాద్రంరాద్రస్తుకర్తవ్యం । విచర్చికాభ్యుక్తస్థస్యనాశాయశుభలక్షణమ్ ॥ ముగూర్షుఃకర్మణోముష్మా
 ద్మృషంగోమసముత్సృజేత్ । వ్యాహృత్యరియశాంత్రాకపుష్పంకృత్వాసజేకరే ॥ కుశాక్షతజలంపేత
 మంజలింగోఃకరేక్షిపేత్ । ఇశంయువానామిత్యాదిమంత్రాగోత్రవణేజపేత్ ॥ తతఃప్రదక్షిణీకృత్యవిస్యజే
 త్తావరజ్యుభా । పుష్పసంక్లేషితంసూంధేతతస్త్రవృషమంకయేత్ ॥ చతుర్వింశత్యనువ్రజ్యపదానివినివర్త్య
 చ । శివస్యాగ్రేనమాగత్య పూజయేత్తైచతాద్విజాత్ ॥ స్థానోత్సగజలాపాలైః ప్రమృజుస్తైతదంగకమ్ । అక్షి
 ణ్యామితిమంత్రైస్తుతేభ్యోదద్యాశ్చదక్షిణామ్ ॥ ఎవంకృతవిధిస్సూతపరశ్చిత్రాద్విముచ్యతే ॥ ఐహికంలక్ష్మత
 స్వేదంకార్యభింశోయతస్తతి ॥ నాతిప్రీతిశ్చభార్యాయానవాపత్యభవంసుఖమ్ ॥

ఇతి సూర్యారుణసంవాదే విచర్చికాహారమ్.

—* అథ దారిద్ర్యహరమ్ *—

తస్మై నమః మోక్షాదాహరణావే ॥ వాయుపురాణే ॥ దరిద్రాచాయతే మత్యోగ దానవిఘ్నంకరోతి
యః ॥ యోగ్యంకామతే మోక్షకర్తృకాతచ్ఛ్రీణవ్యమే ॥ పరాధానతదధానదాహరణాం తేనవాపునః ॥ ధన
దస్యప్రశస్త్యంకుర్వాదైమహియానుభవం ॥ ద్విధంబాంవామనోపేతాంనయనానందకారిణీం ॥ శంఖఃద్వ్యధి
ధ్యాచయ్యకాంతానాశ్వకాదాహరణాం ॥ శ్వేతనస్రైఃసంవేద్యతంపూపరిపిన్యసేత్ ॥ తంజలానాం
పరీమాంభవేద్రాణామిద్రయం ॥ తదధానవాతదధానవాదిస్తాత్యంవకారయేత్ ॥ శ్వేతమాత్యైస్తథాగం
ద్రావపిన్యకుపూజయిత్ ॥ ఆగ్నేయ్యాగ్నిశిఖామస్తుసమిధాజ్జ్వలితైథావేత్ ॥ మంతోరాజాధిరాజా
యేత్యగ్నిమోజ్యస్త్వంపింగళైః ॥ తిలపహమోవ్యాహృతిఃకర్ణివ్యాధనకాక్షిధిః ॥ రాజాధిరాజాయ—మ
హారాజాయనమః ॥ వీనుపూజాదామంత్రవిధిధామహా ॥ ఆచార్యస్సర్వశాస్త్రజ్ఞఃపితస్సర్వసమ్మతిః ॥ మ
హాకులప్రసూతిశ్చర్మజ్జస్యవాగ్ధవేత్ ॥ కారయేదవనాంతేనధువస్యాపిభక్తితః ॥ తత్రైవశ్యేనమంత్రేణ
సవకామిరోభవేత్ ॥ తిస్రైహోమంహుతమత్రైవద్యాత్య్రతిమాంతుతాం ॥ మంత్రేణానెనవిధివత్ప్రాజ్ఞా
యహ్యుదజ్ఞుభిః ॥ దానమంత్రః ॥ పుత్రదాశాపతేదేవకుదేవనరవాహన ॥ పద్మశంఖనిధీరాంత్యంపరిశీలం
శవల్లభ ॥ అదానెనయథాప్రాప్తం దారిద్ర్యంమమదుఃఖదం ॥ తస్మిన్వంతవదానెన పాపమాకువిनाశయ ॥ వీ
వంకుదేవదానంయఃకరోతివిధిపూర్వకం ॥ ధనదేనసమోమత్యేకఃతత్క్షణాదేవజాయతే ॥ అధాపరంకాతాతపీ
య్యో ॥ అనివెద్యసురాదిభ్యోఘంజానోజాయతేధనః ॥ సభోజయేత్సహస్రంతుశతంవాపిద్విజోతమా ॥

—* ఇతి దారిద్ర్యహరధనదయూఃదానం *—

అథాపరంకర్తృవిపాకసంగ్రహే ॥ రుణంవత్పాధికాంవృద్ధింగృహ్ణాయాద్యశ్చసోభయం ॥ ఉత్పాదయతివా
స్యేపాంపాషాణేనప్రహరదః ॥ తిలప్రహరకత్రైవజాతౌపిధనినాంకుతే ॥ ధనెనరహితఃప్రాయోదేశాంతరగ
తోభవేత్ ॥ మహాశైశీవహృద్రోగీస్సూరావకీభవెన్నరః ॥ అత్రప్రాయశ్చిత్తం ॥ కృచ్ఛంకృచ్ఛాగ్నికృచ్ఛంబ
హాంద్రాయణమథాపరం ॥ కుర్యాదాజ్యవరుభ్యాంచహోమోవ్యాహృతిస్తథా ॥ యత్కించేదమిదంసూక్త
మయుశంవారుణంజపేత్ ॥ ఇత్స్య పరంధనరహితత్వాదిహరమ్.

—* అథ దుఃఖచిత్తహరమ్ *—

కర్తృవిపాకసముచ్చయే ॥ సర్వదాదుఃఖచిత్తస్సాన్యత్పరచిత్తవినాశకః ॥ చాంద్రాయణత్రయంకుర్యా
దుదుత్యంజాతవెదసం ॥ ఎతత్సూక్తంజపెన్నామతితయంతువిముచ్యతే ॥
ఇతి సర్వదుఃఖహరమ్.

—* అథ కార్యాసిద్ధిహరమ్ *—

కాతాతపీయ్యో ॥ తస్యకార్యాణ్యసిద్ధానిగజఘాతీభవెన్నరః ॥ ప్రసాదంకారయేత్తత్రగణనాభస్యభక్తి
తః ॥ అథవాగణనాభస్యమంత్రలక్షంజపెన్నరః ॥ దశాంశహోమకృత్సాన్యత్గణశాంతిపురస్సరం ॥
ఇతి సర్వకార్యాసిద్ధహరమ్

—* అథ దేశాంతరగతస్యాతికృచ్ఛహరమ్ *—

కర్తృవిపాకసముచ్చయే ॥ భయభీతమరక్షేద్యఃతుప్తిపాపాతురంభయాత్ ॥ శక్తస్త్వసర్వదాజంతుంకం
వనోపధవృత్తికః ॥ సిద్ధివృద్ధ్యాజీవితజాతౌపిశ్రీమతాంకుతే ॥ దేశాదైశాంతరంయతిక్లేశయుక్తోభవత్సహ ॥

